

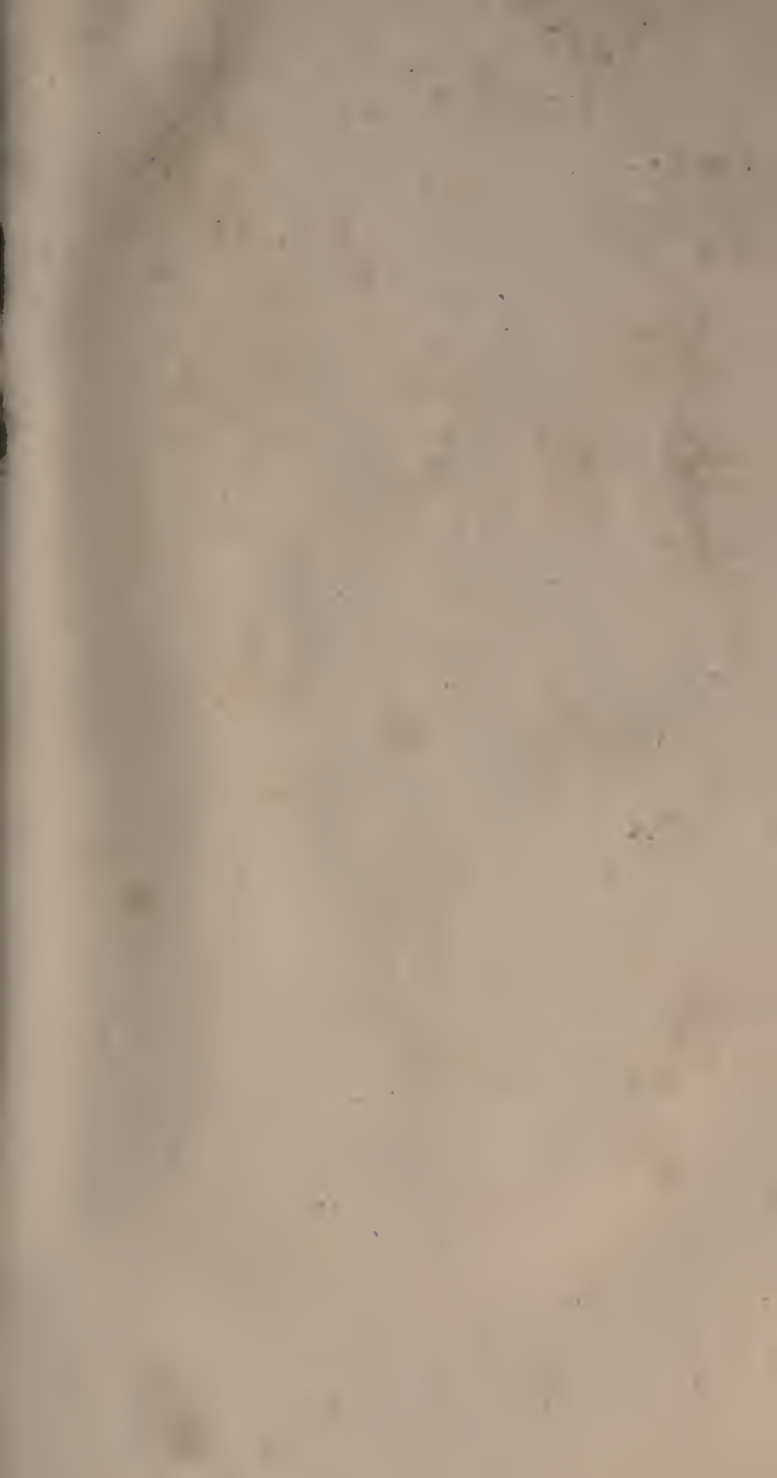

William Smythe

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

THUCYDIDIS
DE BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO

GRAECE ET LATINE

AD EDITIONEM IOS. WASSE ET CAR. ANDR. DUKERI

ACCURATE EXPRESSI

CUM VARIETATE LECTIONIS ET ANNOTATIONIBUS

VOLUMEN TERTIUM

BIPONTI
EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS
CICICCCCLXXXVIII

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΤ

ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

E P I T O M E L I B R I I V .

M E S S A N A in Sicilia ab Atheniensibus descivit. Cap. I. Athenienses Pylum in Peloponneso communierunt, & praesidio firmarunt. III. Quod cum terra marique Peloponnesii oppugnarent, Atheniensium classis suis opem ferens, proelio navali Peloponnesios vicit. XIV. Eo facto cum quadringentos & viginti delectos Peloponnesios in insula Sphaacteria, cuius tutandae causa ibi locati fuerant, a suis interclusos circumfiderent Athenienses: Lacedaemonios pacem petere coegerunt. XV. Qua negata, post longam obsidionem tandem egressi in insulam Athenienses, Peloponnesios partim occiderunt, partim vivos ceperunt. XXXVIII. Post haec Athenienses Corinthios terrestri proelio in ipsorum regione fuderunt, Cythera insulam Lacedaemoniis eripuerunt, Nisaeam & longos muros Megarensium occuparunt. XLV. Corcyraeorum seditio finem accepit. XLVIII. LXIV. LXIX. Sicilienses fatigati diutino bello, pacem inter se foedusque fecerunt. LXV. Brasidas, Lacedaemonius dux, parva cum manu per Thessaliam in socios Atheniensium profectus, plurimos ab eorum societate avertit, Amphipolim, Stagirum, Acanthum, Toronen, aliaque multa oppida, deditioe accepit. LXXIX. LXXXIX. CXVI. Boeoti Athenienses, qui regionem ipsorum ingressi Delium communierant, proelio in Oropia devicerunt, Delium vi expugnatum receperunt. XCVI. Tandem inducias Lacedaemonii Atheniensesque annuas fecere, per quas, cum Scione & Menda urbes ad Brasidam ab Atheniensibus defecissent, Athenienses exercitu misso Mendam receperunt, Scionen obsidione cinxerunt. CXV. CXXX &c.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

T H U C Y D I D I S

OLORI FILII

HISTORIAE LIBER QUARTUS.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου Φέρουσ, περὶ σίτου ἐκβο-
 λήν, Συρακουσίων δέκα νῆεσ πλεύσασαι, καὶ Λο-
 κρίδεσ ἴσαι Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελία κατέλαβον, αὐ-
 τῶν ἐπαγαγομένων· καὶ ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων.
 ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὁρῶν-
 τεσ προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆσ Σικελίασ, καὶ φο-
 βούμενοι τοὺσ Ἀθηναίουσ, μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοί ποτε,

Bell. Pelop.
 an. 7.
 Olymp.
 SS. 354.
 U. C. Varr.
 32. 2/30.
 Post Apr. 1.

SEQUENTE vere, cum fegetes iam spicas emittere in-
 ciperent, decem Syracufanorum naves, & totidem Locro-
 rum profectae, Messanam, quae est in Sicilia, occuparunt,
 ab ipsis oppidanis accitae. Et Messana ab Atheniensibus de-
 fecit. Hoc autem potissimum fecerunt Syracufani quidem,
 quod viderent, id oppidum ad invadendam Siciliam op-
 portunum esse, & Athenienses metuerent, ne illinc ut ex

Thucyd. Vol. III.

A 2

σφοῖσι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν· οἱ δὲ Λοκροὶ, κατὰ ἔχθος τὸ Ῥηγίων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς καταπολεμεῖν. καὶ ἐσεβεβλήκεισαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίων οἱ Λοκροὶ πανστρατιά, ἵνα μὴ ἐπιβηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις· ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίων Φυγάδων, οἱ ἦσαν παρ' αὐτοῖς. τὸ γὰρ Ῥηγίον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔστασίαζε, καὶ ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι· ἢ μᾶλλον καὶ ἐπετίθεντο. δηώσαντες δὲ, οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες Μεσσηνῶν ἐφρούρου· καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον, αὐτόσε ἐγκαθερμισάμεναι, τὸν πόλεμον ἐντεύθεν ποιήσεσθαι.

Bell. Pelop.
an. 7.
Olymp.
88. 3.
U. C. Varr.
329.

β'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἤρος, πρὶν τὸν σῆτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν· ἠγεῖτο δὲ Ἄγισ ὁ Ἀρχιδά-

belli fede excurrentes, maiori apparatu se invaderent: Locri vero, propter odium, quo Rheginos prosequabantur, quia eos utrinque, terra marique, bello premere volebant. simul autem Locri cum frequentibus copiis in Rheginorum agrum irruptionem fecerunt, ne Rhegini Messeniis auxilium ferrent: simul etiam inducti ab exsulibus Rheginis, qui apud ipsos erant. Rhegium enim iampridem feditionibus agitabatur, nec in praesentia Locros arcere poterat: quo etiam magis ipsum Locri premebant. Locri autem, vastato Rheginorum agro, cum peditatu quidem domum redierunt: naves vero Messanae praesidio remanserunt. & aliae, quae instruebantur, eo venturae, ibique castra stativa habiturae, & bellum illinc gesturae erant.

II. Sub eadem veris tempora, antequam frumenta essent matura, Peloponnesii eorumque focii irruptionem in Atticam fecerunt. illis autem praecerat Agis Archidami

μου Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδήρουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τὰς τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγούς τοὺς ὑπολοίπους, Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα. Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαΐκτο ἐς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμελεθῆναι, οἱ ἐλχστεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει Φυγάδων· καὶ Πελοποννησίων αὐτόσε ἦτες ἐξήκοντα παρεπεπλεύεσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμαυροῖ καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει, νομίζοντες κατασχῆσειν ῥαδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένης δὲ ὄντι ἰδιώτῃ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἣν βούληται, περὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ'. Καὶ ὡς ἐγένοντο πλείοντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν,

filius, Lacedaemoniorum rex : & stativa ibi habentes agrum populabantur. Athenienses vero illas quadraginta naves, quas instruxerant, in Siciliam miserunt, & reliquos duces, Eurymedontem, & Sophoclem. Nam Pythodorus, qui cum illis tertius erat dux, in Siciliam iam ante profectus fuerat. His autem imperarunt, ut in transitu curarent res Corcyraeorum, qui in urbe erant, qui latrociniiis ab exfulibus in monte degentibus infestabantur. & Peloponnesiorum sexaginta naves illuc navigaverant, ut opem illis ferrent, qui in monte erant; simul etiam quod propter ingentem famem, qua Corcyraeorum civitas laborabat, res illas in suam potestatem facile redactum iri sperarent. Mandarunt etiam Demostheni, qui post suum ex Acarnania reditum vitam privatam degebat, hoc ipsum flagitanti, ut his navibus, si vellet, circa Peloponnesum uteretur.

καὶ ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρα ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἠπειγόντο ἐς τὴν Κέρκυραν. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐς τὴν Πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς, καὶ πράξαντας ἅ δεῖ, τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ, κατὰ τύχην χειμῶν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε τὰς ναῦς ἐς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθύς ἤξιον τειχίζεσθαι τὸ χωρίον. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνεκπλεύσαι. καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ λίθων, καὶ φύσει καρτερόν ἐν, καὶ ἔρημον αὐτό τε καὶ ἐπιπολὺ τῆς χώρας. ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἢ Πύλος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους, καὶ ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔση γῆ. καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον. οἱ δὲ πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου, ἣν βού-

III. Cum autem inter navigandum e regione agri Laconici fuissent, & accepissent, Peloponnesiorum naves ad Corcyram iam appulisse, Eurymedon quidem & Sophocles ad Corcyram tendere properabant. Demosthenes vero eos hortabatur, ut primum Pylum appellerent, deinde, peractis rebus, quae peragendaessent, navigationis cursum conficerent. Illis vero contradicentibus, forte fortuna tempestas exorta classem Pylum detulit. Demosthenes autem postulavit, ut locus ille confestim munitetur. Hac enim de causa se cum illis navigasse dicebat. Demonstrabat autem, magnam esse lignorum lapidumque copiam, & locum natura munitum esse, & cum ipsum, tum etiam magnum illius agri tractum circumcirca desertum esse. Pylus enim a Sparta distat stadia circiter quadringenta, & sita est in eo agro, qui olim erat Messenius, quem Lacedaemonii Coryphasion vocant. Illi vero dicebant, multa esse Pello-

ληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δαπανᾶν. τῷ δὲ διάφορον τι ἐδόκει εἶναι τούτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προσόντος, καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τετραρχαῖον, καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμονίοις, πλείστ' ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὀρμωμένους, καὶ βεβαίους ἅμα τοῦ χωρίου Φύλακας ἔσεσθαι.

δ'. Ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν οὔτε τοὺς στρατηγούς, οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον καὶ τοῖς ταξίαρχοις κοινῶσας, ἠσύχαζεν ὑπὸ ἀπλείας, μέχρις αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὀρμὴ ἐπέπεσε περὶ στάσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο, σιδήρια μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν ὡς ἕκαστόν τι συμβαίνοι. καὶ τὸν πηλὸν, εἵπυ δέοι χοῆσθαι, ἀγγείων ἀπορία, ἐπὶ τοῦ νότου ἔφε-

ponnesi promontoria deserta, si in iis occupandis civitatem exhaurire velit. Ceterum huic locus iste longe commodior, quam ullus alius, esse videbatur, tum quod ei portus adiaceret, tum etiam quod Messenii, qui olim cognatione cum illius loci incolis coniuncti fuerant, & eadem, qua Lacedaemonii, lingua utebantur, illinc prodeuntes plurima damna Lacedaemoniis daturi essent, simul etiam illius loci fideles custodes futuri essent.

IV. Sed cum neque ducibus, neque militibus rem persuadere posset, quam etiam postea cum ipsis praefectis communicarat, propter navigandi difficultatem quievit, donec ipsos milites otium agentes, ex contentione inter eos orta, loci muniendi cupiditas invasit. Itaque manus ad opus faciendum admoverunt, nulla ferramenta ad lapides caedendos habentes, sed eos cum delectu comportantes; & ubi quisque apte quadrare poterat, coagmentabant. &

ρον, ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὰ χεῖρε ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. παντί τε τρόπῳ ἠπείγοντο Φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους, τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. τὸ γὰρ πλεον τοῦ χωρίου αὐτὸ καρτερόν ὑπῆρχε, καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους.

ἔ. Οἱ δὲ ἐορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα πυνθανόμενοι ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς ὅταν ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥαδίως ληψόμενοι βία. καί τι αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ὦν ἐπέσχε. τειχίσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι [τοῦ χωρίου] τὰ πρὸς ἠπειρον, καὶ ἂ μάλιστα ἔδει, ἐν ἡμέραις ἕξ, τὸν μὲν Δημοσθένην μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ Φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ

lutum, sicubi opus illo esset, ob vasorum penuriam, humeris portabant; ita procumbentes, ut commodissime in dorso permanere posset; quin etiam manus a tergo conferentes, ne decideret. Omnique ratione properabant Lacedaemonios antevertere, & illas munitionum partes, quae oppugnationi maxime opportunae erant, prius absolvere, quam illi ad opem loco ferendam venirent. nam maior illius loci pars suoapte situ munita erat, muroque non indigebat.

V. Lacedaemonii vero tunc forte diem festum agebant, & licet interea hoc audissent, tamen contemnebant; quod simulac exercitum eduxissent, aut hostes suum adventum non expectaturos, aut oppidum a se per vim facile receptum iri putarent. nonnihil etiam ipsorum exercitus, qui in agro Attico adhuc erat, ipsos retardavit. Athenienses vero, communito intra sex dies loco, qui continentem versus erat, & ubi maxime oportebat, Demosthenem quidem

πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἠπεύγοντο.

στ'. Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι, ὡς ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἄγισ ὁ βασιλεὺς οἰκέειν σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον. ἅμα δὲ πρῶτ' ἐσβαλόντες, καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. χειμῶν τε ἐπιγενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν, ἐπίεσε τὸ στρατεύμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαι τε θᾶσσον αὐτοὺς, καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην. ἡμέρας γὰρ πεντεκαίδεκα ἔμειναν ἐν τῇ Ἀττικῇ.

ζ'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης Ἀθηναίων στρατηγός, Ἡρόνα τὴν ἐπὶ Θράκης, Μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ οὔσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλί-

Meneforte
Maio.

cum quinque navibus ibi reliquerunt, ut ei praesidio esset: at cum ceteris, quorum numerus erat maior, cursum in Corcyram & Siciliam urgebant.

VI. At Peloponnesii, qui in Attica erant, accepto nuntio de Pylo capta, domum celeriter se receperunt. Lacedaemonii enim, & Agis ipsorum rex, id quod Pylo contigerat, ad se potissimum pertinere ducebant. simul etiam quia praemature irruptionem fecerant, & frumento adhuc viridi multis commeatus deerat. Praeterea frigus acrius, quam illud anni tempus ferret, exercitum pressit. Quare multis de causis contigit, ut illi celerius se receperint, & in hac expeditione minimum commorati fuerint. nam quindecim dies in Attica manserunt.

VII. Per idem tempus Simonides Atheniensium dux, coacta paucorum Atheniensium, qui in praesidiis erant, &

γους ἐκ τῶν Φρουρίων, καὶ τῶν ἐκείνη ζυμμάχων πλῆθος, προδιδομένην κατέλαβε. καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθησάντων Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε, καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν.

ή. Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιάται, αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιόικων, εὐθύς ἐβόηθουν ἐπὶ τὴν Πύλον· τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος, ἄρτι ἀφικνόμενων ἀφ' ἑτέρας στρατιάς. περιήγγελον δὲ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, βοηθεῖν ὅτι τάχιστα ἐπὶ Πύλον. καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρα ναῦς σφῶν τὰς ἐξήκοντα ἔπεμψαν, αἱ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν, καὶ λαβοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς, ἀφικνεῖνται

magna fociorum illic habitantium manu, Eionem, quae est in Thracia, Mendaeorum coloniam, sed Atheniensium hostem, per proditionem occupavit. cum autem Chalcidenses & Bottiaei confestim opem tulissent, inde expulsus est, multosque milites amisit.

VIII. Cum autem Peloponnesii ex Attica domum rediissent, Spartani quidem, cum ipsi, tum finitimorum populorum proximi, quique ad opem Pylo celeriter ferendam iverunt. ceterorum vero Lacedaemoniorum adversus hostem profectio tardior exstitit, quod ex altera expeditione modo reversi essent. sed nuntiis per totam Peloponnesum circummissis imperarunt, ut omnes ad opem Pylo ferendam primo quoque tempore concurrerent. ad suas etiam sexaginta naves, quae apud Corcyram erant, nuntium miserunt; quae per Leucadium Isthmum transportatae, cum Atticam classem, quae ad Zacynthum erat, latuissent, ad Pylum pervenerunt. copiae vero pedestres & ipsae iam

ἐπὶ Πύλον. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός. Δημοσθένης δὲ, προσπλέοντων ἔτι τῶν Πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει Φάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις, παρεῖναι, ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον, κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες βραδίως αἰρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνότων. προσδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν, ἐν νῶ εἶχον, ἣν ἄρα μὴ πρότερον ἔλασι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφοράξαι, ὅπως μὴ ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. ἢ γὰρ νῆσος ἢ Σφακτηρία καλουμένη, τὸν τε λιμένα παρατείνουσα, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, ἐχυρὸν ποιεῖ,

praesto erant. Demosthenes vero, cum Peloponnesii navigationis cursum eo adhuc tenerent, duas naves clam ocus emisit, quae nuntiarent Eurymedonti, & ceteris Atheniensibus, qui cum classe ad Zacynthum erant, ut celeriter venirent, quod locus in discrimine verfaretur. Et illae quidem duae naves, prout Demosthenes mandarant, magnam in navigando celeritatem adhibuerunt. Lacedaemonii vero se ad illius loci munitionem terra marique oppugnandam parabant, quod opus properanter factum, & in quo pauci propugnatores essent, a se facile expugnatum iri sperarent. Ceterum, cum Atticarum navium e Zacyntho auxilia ad Demosthenem brevi ventura expectarent, in animo habebant, nisi forte prius munitionem expugnassent, ipfas etiam portus fauces obstruere, ne Atheniensibus ad eum appellere liceret. Insula enim nomine Sphaacteria ante por-

καὶ τοὺς ἔσπλους στενοὺς, τῇ μὲν, δυεῖν νεοῖν διάπλου, κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὴν Πύλον τῇ δὲ, πρὸς τὴν ἄλλην ἤπειρον, ὀκτῶ ἢ ἐννέα. ὑλώδης τε καὶ ἀτριβῆς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν, καὶ μέγεθος περὶ πεντεκαίδεκα σταδίου μάλιστα. τοὺς μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώρους βύζην κλήσειν ἔμελλον τὴν δὲ νῆσον ταύτην Φαβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὀπλίτας διεβίβασαν εἰς αὐτὴν, καὶ περὶ τὴν ἤπειρον ἄλλους ἔταξαν. οὕτω γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τὴν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι, τὴν τε ἤπειρον, ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν. τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς Πύλου, ἔξω τοῦ ἔσπλου, πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα ὄντα, οὐχ ἔξειν ὅθεν ὀρμώμενοι ὠφελήσουσι τοὺς αὐτῶν. σφεῖς δὲ, ἄνευ τε ναυμαχίας

tum porrecta, & prope adiacens, efficit & portum tutum & introitus angustos: ut hac quidem, qua ad Atheniensium munitionem & Pylum vergit, bina navigia; illac vero, qua vergit ad reliquam continentem, octona novenaque frontibus aequatis simul transire possint. totaque silvestris, & propter solitudinem invia, & quindecim ferme stadiorum magnitudine erat. Portus igitur ostia navibus confertim collocatis, ita ut proras altum versus & hostibus adversas haberent, obstruere statuerant. quin etiam in hanc ipsam insulam, timentes, ne ex ea bellum sibi facerent, gravis armaturae milites transportarunt, & alios in continente collocarunt. Ita enim existimabant, & ipsam insulam Atheniensibus hostem fore, atque etiam continentem, utpote quae nullum haberet locum, in quem Athenienses e navibus exscensum facerent. Nam illam ipsius Pyli oram, quae extra portus ostium erat, & quae altum spectabat, quod esset importuosa, sciebant non habituram,

καὶ κινδύου, ἐκπολιορκήσῃ τὸ χωρίον, κατὰ τὸ εἶκος, σίτου τε οὐκ ἐνότος, καὶ δι' ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. ὡς δ' ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὀπλίτας, ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων τῶν λόχων, καὶ διέβησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότερον κατὰ διαδοχὴν οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταλειφθέντες, εἴκοσι καὶ τετρακόντι ἦσαν, καὶ Εἰλωτες οἱ περὶ αὐτούς. ἤρχε δ' αὐτῶν Ἐπιτάδας ὁ Μολόβρου.

θ'. Δημοσθένης δὲ, ὄρων τοὺς Λακεδαιμονίους μέλλοντας προσβάλλειν ναυσί τε ἅμα καὶ πεζῶ, παρεσκευάζετο καὶ αὐτὸς, καὶ τὰς τριήρεις, αἵπερ ἦσαν αὐτῶ ἀπὸ τῶν καταλειφθεισῶν, ἀνασπάσας, ὑπὸ τὸ τεῖχος πρὸς σταύρωσε, καὶ τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὀπλίσειν ἀσπίσι τε Φαύλαις, καὶ οἰσύναις ταῖς πολλαῖς. οὐ

unde proficiscerentur ad suos adiuvandos: se vero, & sine proelio navali, & sine periculo locum expugnatos sperabant, ut erat verisimile; tum quod nullus in eo comectus esset, tum etiam quod ab exiguo apparatu occupatus fuisset. Cum autem hanc sententiam comprobassent, milites in insulam transportarunt, ex omnibus cohortibus fortiti: aliique prius, subinde per vices eo traiecerunt. Postremi vero, qui etiam illic relictii fuerunt, erant quadringenti & viginti, praeter Helotas, qui circum ipsos erant. Illis autem praecerat Eпитadas Molobri filius.

.IX. Demosthenes vero, cernens Lacedemonios cum navalibus simul & pedestribus copiis aggressuros, ipse quoque se praeparabat, & quinque naves, quae ipsi relictae fuerant, subduxit, easque transversas pro vallo ante oppidum collocavit, & earum nautas scutis infirmis, & plerisque vimineis armavit. nec enim in loco deserto arma

γὰρ ἦν ὄπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ ληστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ κέλητος ἔλαβον οἱ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὀπλίται τε τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρήτη μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων καὶ ὠπλισμένων, ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἠπειρον ἔταξε προειπῶν ἀμύνασθαι τὸν πεζόν, ἣν προσβάλη. αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἐξήκοντα ὀπλίτας, καὶ τοξότας ὀλίγους, ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἣ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν. ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτη ἀσθενεστάτου ὄντος, ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἠγεῖτο προθυμήσεσθαι.

fibi comparare poterant. Quin etiam haec ipsa ceperant ex piratica triremi, & aetuario navigio Messeniorum, qui forte eo appulerant. Et inter istos Messenios fuerunt ad quadraginta gravis armaturae milites, quibus Demosthenes una cum aliis usus est. Is igitur multos & inermium & armatorum, qua maxime continentem versus muro munitum firmatumque oppidum erat, disposuit; praecipiens, ut hostium peditatum propularent, si aggredereetur. Ipse vero, cum ex omnibus sexaginta gravis armaturae milites, & aliquot sagittarios delegisset, cum istis extra murum ad mare profectus est, qua potissimum illos ex navibus in terram exscensum facere conatuos existimabat. nam ipsos ad loca quidem aspera, & saxosa, & ad mare conversa: sed tamen, quia ab hac parte suae munitionis murus infirmissimus erat, ipsos ideo putabat allectum iri, magnoque studio daturus operam, ut in hanc partem exscen-

οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντες ποτὲ ναυσὶ κρατήσεσθαι, οὐκ ἰσχυρὸν εἰτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ἀλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρίσας ἔταξε τοὺς ὀπλίτας, ὡς εἴρων, ἣν δύνηται· καὶ παρεκελεύσατο τοιαῦδε.

Ι. ἌΝΔΡΕΣ οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιαῦδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι, ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιστῶς ἡμᾶς δεινὸν, μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως εὐελπίς ὁμῶσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀϋθίεται, ὡσπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα, κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὀρᾶ πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἣν ἐβέλωμέν τε μεῖναι, καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέεντες, τὰ ὑπάρχον-

derent. Neque ipsi Athenienses sperabant fore unquam, ut classe Lacedaemoniis inferiores essent, & propterea eam muri partem nulla firma munitione muniverant; & si illi per vim in terram exscendere conarentur, oppidum facile capi posse credebant. In hac igitur parte, quae ipsum mare spectabat, milites collocavit, atque disposuit, ut hostes arceret, si posset. eosque his verbis est adhortatus.

X. *VIRI*, qui mihi eiusdem periculi nunc estis socii, nemo vestrum, reputans omnes difficultates, quae nos circumstant, prudens videri velit, potius quam has nullo modo considerans, bonaeque spei plenus adversarios invadere, propter haec incolumis evasurus. nam quaecunque res (ut istae) ad necessitatem sunt redactae, minimum prudentiae desiderant, at indigent animi praesentia ad periculum celerrime subeundum. Quamquam ego pleraque nobiscum facere video, si & impetum hostium suslinere, neque potiora commoda, quae nobis ad rem feliciter gerendam ad-

τα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ χαρίου τὸ
 δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω, ὃ μενόντων ἡμῶν ξύμμα-
 χον γίγνεται, ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὄν,
 εὐπορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος. καὶ τὸν πολέμιον δει-
 νότερον ἔξομεν, μὴ ῥαδίας αὐτῶ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχω-
 ρήσεως, ἣν καὶ ὑφ' ἡμῶν βιάζεται. ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ
 ῥᾶστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι· ἀποβάντες δὲ, ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη
 τότε πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι. κατ' ὀλί-
 γον γὰρ μαχεῖται, καίπερ πολὺ ὄν, ἀπορία τῆς προσορ-
 μίσεως. καὶ οὐκ ἐν γῆ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ ὁμοίου μεί-
 ζων, ἀλλ' ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θα-
 λάσσει ξυμβῆναι. ὥστε τὰς τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους
 ἡγοῦμαι τῶ ἡμετέρῳ πλῆθει· καὶ ἅμα ἀξίω ὑμᾶς, Ἀθη-
 ναίους ὄντας, καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν

*sunt, illorum multitudine deterriti, foede prodere velimus. quod
 enim locus accessu sit difficilis, hoc pro nobis facere duco; quip-
 pe qui nobis quidem illorum impetum sustinentibus auxilio futu-
 rus est: sed si recedamus, accessu facilis erit, quantumvis alio-
 qui difficilis, utpote nemine hostem prohibente. Et, si recedamus,
 hostem acrius nos urgentem habebimus, quia non facile se reci-
 pere poterit, si nos etiam ipsum urgeamus. Dum enim hostes sunt
 in navibus, facillime propulsari possunt: sed si in terram exscen-
 derint, tunc vero nobiscum aequa conditione pugnabunt. Et ipso-
 rum multitudo non admodum est extimescenda: quamvis enim sit
 ingens, tamen propter difficultatem loci, quo appellere conabitur,
 exigua manu pugnabit. Quamvis enim hostium exercitus nostro
 sit maior, tamen non est in terra, perinde atque nos; sed ex
 navibus pugnabit, quibus multae opportunitates in mari contin-
 gant est necesse. Quare difficultates istorum nostrae paucitati pa-
 res esse duco. Insuper & vos obsecro, qui Athenienses estis, &*

ἐπ' ἄλλους ἀπέβασιν (ὅτι εἴτις ὑπομένοι καὶ μὴ Φόβω
 ῥοβίου καὶ νεῶν δεινότητες κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ ἂν
 ποτε βιάζοιτο) καὶ αὐτοὺς νῦν μεῖναι τε, καὶ ἀμυνο-
 μένους παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν, σώζειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς
 καὶ τὸ χωρίον.

ια'. Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένου,
 οἱ Ἀθηναῖοι ἐβάρσθησάν τε μᾶλλον, καὶ ἐπικαταβάντες
 ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακεδαι-
 μόνιοι ἄραντες, τῶ τε κατὰ γῆν στρατῶ προσέβαλλον
 τῶ τειχίσματι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα, οὔσαις τεσσα-
 ράκοντα καὶ τρισί. ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρασυ-
 μηλίδας, ὁ Κρατησικλέους, Σπαρτιάτης. προσέβαλλε
 δὲ ἤπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι
 ἀμφοτέρωθεν ἐκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἠμύνοντο. οἱ δὲ,

*qui experientia nauticum in alios exscensum novistis, (quod si quis
 hostium impetum fortiter sustineat, nec gravi fluctuum illisorum
 strepitu & minaci navium incurrentium impetu territus recedat,
 is nunquam per vim summoverti possit) ut & nunc persistatis,
 & arcentes hostem ad ipsum litoris salebrosi dorsum, & nos ipsos
 & locum conservetis.*

XI. Cum autem Demosthenes his tantum Athenienses
 adhortatus fuisset, illi maiorem fiduciam animo concepe-
 runt, & cum ad ipsum mare descendissent, ibi se ad ho-
 stes propulsandum acie instructa pararunt. Lacedaemonii
 vero, motis castris, terrestri exercitu navibusque XLIII
 munitiones aggressi sunt. Illorum autem classis praefectus
 erat Thrasymelidas Crateficlis filius, Spartanus. Easque ab
 ea parte invasit, qua Demosthenes illos venturos sperabat.
 Athenienses vero & ipsi utrinque a terra & a mari ho-
 stem propulsabant. Illi vero classē partiti, cum exiguo
Thucyd. Vol. III.

κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες, ἐν τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιῶντο, προθυμίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι καὶ παρακελευσμῶ, εἴπως ὡσάμενοι ἔλοιεν τὸ τεῖχοςμα. πάντων δὲ Φανερώτατος ὁ Βρασίδης ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ, καὶ ὄρων, τοῦ χωρίου χαλεποῦ ὄντος, τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, εἶπου καὶ δοκοίη δυνατόν εἶναι σχεῖν, ἀποκνηῦντας, καὶ Φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα, λέγων ὡς οὐκ εἰκὸς εἶη ξύλων Φειδομένους, τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χάρᾳ περιῦδεῖν τεῖχος πεπονημένους· ἀλλὰ τὰς τῶ σφετέρας ναῦς, βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν, καταγνύναι ἐκέλευε, καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνηῖσαι ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδούσαι· ὀκείλαντας δὲ, καὶ παντὶ τρόπῳ

navium numero, quod cum maiore ad litus appellere non possent, & ceteras naves interea quiescere iubentes, per vices impetum faciebant, omnique animi contentione & adhortatione utentes, si quo modo reiectis hostibus munitionem capere possent. Brasidas autem omnium maxime conspicuus exstitit. cum enim esset unus e trierarchis, & videret propter loci & accessus difficultatem trierarchos & gubernatores, si quam etiam ad partem accedi posse videbatur, formidantes, & caventes, ne naves confringerent, vociferabatur, dicens, non decere ipsos, dum lignis parant, munitionem in suo agro ab hostibus exstructam pati. quin immo iubebat ipsos ex navibus in litus per vim exscendere, navesque confringere: & socios hortabatur, ne pro magnis beneficiis, quae acceperant, suas naves in praesentia Lacedaemoniis largiri dubitarent; sed navibus in litus impactis, & quavis ratione exscensu ex illis in terram

ἀποβάοντας, τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι.
 ιβ'. Καὶ ὁ μὲν τοὺς τε ἄλλους τειαῦτα ἐπέσπερχε,
 καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκειλαὶ τὴν ναῦν,
 ἐχώρει ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν. καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν,
 ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ,
 ἐλειποψύχησέ τε, καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξαιρε-
 σίαν, ἡ ἀσπίς περιεῖρήθη εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐξένεχ-
 θείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι, ὕστερον
 πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο, ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς
 ταύτης. οἱ δ' ἄλλοι προύβυσυnton μὲν, ἀδύνατοι δ' ἦσαν
 ἀποβῆναι, τῶν τε χωρίων χαλεπότητι, καὶ τῶν Ἀθη-
 ναίων μενόντων, καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἐς τούτῳ τε
 περίεστη ἡ τύχη ὥστε Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύ-
 τῆς Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας, Λα-

facto, & viros & locum in suam potestatem redigerent.

XII. Atque ipse quidem his verbis alios instigabat, & cum suum gubernatorem navem in litus impingere coëgisset, ad navis pontem perrexit. & descendere conatus, ab Atheniensibus est reiectus; multisque vulneribus fauciat, animi deliquium passus est: eoque collapsus in illud spatium, quod est inter ipsos remiges & proram, clypeus eius in mare decidit. cum autem in terram delatus fuisset, Athenienses eum susceperunt, & postea in tropaeo sunt usi, quod propter victoriam ex hac hostium oppugnatione partam erexerunt. Ceteri vero magna quidem animi alacritate exscendere conabantur: sed non poterant, cum propter locorum difficultatem, tum etiam propter Atheniensium praesentiam, qui hostium impressionem sustinebant, neque loco cedebant. Tunc autem tanta fortunae commutatio facta est, ut Athenienses quidem ex terra, eaque Laconica, Lace-

κεδαιμονίους δὲ, ἐκ νεῶν τε καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὔσαν ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει τῆς δόξης ἐν τῷ τότε, τοῖς μὲν, ἡπειρώταις μάλιστα εἶναι, καὶ τὰ πεζὰ κρατίστοις, τοῖς δὲ, θαλασσίους τε, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον πρέχειν.

γ'. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρες τὶ προσβολὰς ποιησάμενοι, ἐπέπαυτο. καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινὰς ἐς Ἀσίην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης, εἰεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνονται τεσσαράκοντα. προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε Φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ Ναυπάκτου, καὶ Χίαι

daemonios navibus infestis contra se venientes, propulsa-
rent; Lacedaemoniū vero, ex navibus, & in suum agrum,
tunc hostilem, contra Athenienses descendere conarentur.
Ingens enim gloriae accessio eo tempore facta est, his qui-
dem, quod maxime mediterranei, pedestribus proeliis prae-
stantissimi visi fuissent; illis vero, quod maritimi esse, re-
rumque nauticarum peritia longe praestare visi fuissent.

XIII. Hoc igitur die, & sequentis parte, cum Lacedae-
monii aliquoties hostis munitionem adorti fuissent, eius
oppugnandae finem fecerunt. Tertio die naves aliquot Asi-
nam dimiserunt, ad comparandam materiam ad machinas
faciendas; quod eam muri partem, quae portum spectabat,
& quae alta quidem erat, sed tamen praecipue locum ex-
censionī in terram faciendae opportunum habebat, ma-
chinis a se captum iri sperarent. Interea vero quadra-
ginta Atheniensium naves ex Zacyntho advenerunt. nam
accefferant illis auxilio aliquot praesidiariae, quae Nau-

τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τὴν τε ἡπειρὸν ἐπιπλοῦν περίπλεον, τὴν τε νῆσον, ἐν τε τῷ λιμένι οὐσας τὰς ναῦς, καὶ αὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες ὅπη καθομιύσονται, τότε μὲν εἰς Πρώτην τὴν νῆσον, ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει, ἔρημος αὐταῖς, ἔπλευσαν, καὶ ἠύλισαντο τῇ δ' ὑπεραία παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, ἀνήγαγον, ἣν μὲν ἀντεκπελεῖν ἐβέλασι σφίσι εἰς τὴν εὐρυχωρίαν· εἰ δὲ μὴ, ὡς αὐταῖς ἐπεσπλευσοῦμενοι. καὶ οἱ μὲν οὔτε ἀντανήγαγον, οὔτε ἀδουεῖσθῆσαν, Θράξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον παήσαντες ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῆ, τὰς τε ναῦς ἐπλήσαν, καὶ παρεσκευάζοντο, ἣν ἐσπλήη τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ἄντι οὐ σμικρῶν ναυμαχίοντες.

ἢ. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι γινόντες, καὶ ἑκάτερον τὸν ἔσπλον ὄρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ τὰς μὲν πλείους καὶ με-

Mense ad-
huc Maio.

paeti erant, & quatuor Chiae. Sed cum Athenienses vidissent & ipsam continentem, & insulam militibus armatis refertam, & naves, quae in portu erant, non prodire, ambigentes quonam appellerent, tunc quidem ad Proten insulam, quae non multum distabat, & deserta erat, contenderunt, ibique castris positis pernoctarunt. Postero die, ut ad navale proelium instructi, in altum vela fecerunt, ut pugnarent, si contra se in apertum mare venire voluissent: sin minus, ut ipsi in portum ingrederentur. Illi vero nec obviam ipsis in altum processerunt, neque, quemadmodum constituerant, portus ostia obstruxerunt; sed in terra se continentes, naves complebant, seque ad navale proelium in portu non parvo committendum parabant, si quis ingredi voluisset.

XIV. Athenienses vero hac re cognita ab utroque portus ostio impressionem in ipsos fecerunt; & investiti in com-

τεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντιπράρους προσπεσόντες ἐς Φυγὴν κατέστησαν, καὶ ἐπιδιώκοντες, ὡς διὰ βραχέες, ἔτρωσαν μὲν πολλὰς, πέντε δ' ἔλαβον, καὶ μίαν τούτων αὐτοῖς ἀνδράσι ταῖς δὲ λειπαῖς ἐν τῇ γῆ καταπεφουγυῖαις ἐνέβαλλον. αἱ δὲ, καὶ πληρούμεναι ἔτι, πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο. καὶ τινὰς καὶ ἀναδόμενοι, κενὰς εἶλκον, τῶν ἀνδρῶν ἐς Φυγὴν ὠρμημένων. ἀ ἰρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ περιαλγούντες τῷ πάθει, ὅτι περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, παρεβοήθουν· καὶ ἐπεσβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ζῦν τοῖς ὅπλοις ἀνθεῖλκον, ἀντιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν. καὶ ἐν τούτῳ κωλύσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ὧ μὴ τι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας, καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. οἱ τε γὰρ Λα-

plures ipsorum naves a terra iam remotas, & adversis pro-
ris venientes, in fugam verterunt; & infecuti, quod breve
spatium inter eos esset, multas quidem fregerunt, quin-
que vero ceperunt, & harum unam cum ipsis viris: in
ceteras vero, quae ad terram confugerant, impressionem
fecerunt. aliae vero, dum adhuc instruerentur, antequam
in altum proveherentur, ab Atheniensibus lacerabantur.
Nonnullas etiam, ex quibus homines aufugerant, suis na-
vibus alligarunt, & vacuas traxerunt. Quae conspicientes
Lacedaemonii, & cladem istam aegerrime ferentes, quod
ipsorum cives ab hostibus in insula interciperentur, ad opem
illis ferendam veniebant. & armati in mare ingredienti-
bus, suas naves manibus apprehendebant, & ad se retrahebant.
Et in eo unusquisque existimabat res impeditas fuisse, qui-
bus gerendis & ipse non interfuisset. & ingens tumultus, &
ab utrorumque moribus diversus circa naves exstitit. Nam

κεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ ἐκπλήξεως, ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἑναυμάχουν· οἱ τε Ἀθηναῖοι, κρατοῦντες, καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ ὡς ἐπιπλεῖστον ἐπεξελθεῖν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολὺν τε πόνον παρασχόντες ἀλλήλοις, καὶ τραυματίσαντες, διεκρίθησαν. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς, πλὴν τῶν τοπρωῶτον ληθθειῶν, διέσωσαν. καταστάντες δὲ ἑκάτεροι εἰς τὸ στρατόπεδον, οἱ μὲν τροπαῖόν τε ἔστησαν, καὶ νεκροὺς ἀπέδωσαν, καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν· καὶ τὴν νῆσον εὐθὺς περιέπλεον, καὶ ἐν Φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων. οἱ δ' ἐν τῇ ἡπειρῷ Πελοποννήσιοι, καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη βεβοηθηκότες, ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.

ιέ. Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγενημένα

& Lacedaemonii prae studio & formidine nihil aliud, ut ita loquar, quam navale proelium e terra faciebant: & Athenienses, qui victores erant, & qui praesenti victoriae fortuna quam longissime progredi volebant, ex navibus pedestrem pugnam committebant. cum autem multo labore se ipsos mutuo fatigassent, & multa vulnera ultro citroque intulissent & accepissent, diremti sunt: & Lacedaemonii naves inanes, illis exceptis, quae initio captae fuerant, servarunt. Cum autem utrique in sua castra se recepissent, illi quidem tropaeum erexerunt, & caesorum cadavera restituerunt, naviumque fractarum tabulis sunt positi; insulamque protinus classe circumire coeperunt, eamque custodiebant, quod viri in ea intercepti essent. Peloponnesii vero, qui in continente erant, & qui ex omnibus regionibus ad opem suis ferendam iam convenerant, castris ad Pylum positis se in suo loco continebant.

περὶ Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλη, τὰ τέλη καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον, βουλεύειν πρὸς τὸ χρῆμα ὀρῶντας, ὅ, τι ἂν δοκῇ. καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὄν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτούς, ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἐβέλωσι, σπονδὰς ποιησαμένους τὰ περὶ Πύλον, ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως, καὶ τοὺς ἀνδρας ὡστάχιστα πειρασθαι κομίσασθαι.

ιστ'. Δεξαμένων δὲ τῶν στρατηγῶν τὸν λόγον, ἐγίγνοντο σπονδαὶ τοιαῦδε· Λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς, ἐν αἷς ἐναυμάχησαν, καὶ τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πάσας, ὅσαι ἦσαν μακροαὶ, παραδῶναι κομίσαντας ἐς Πύλον

XV. Cum autem rerum ad Pylum gestarum nuntius Spartam allatus fuisset, placuit ipsis Lacedaemoniis, quippe quod respublica magnam cladem accepisset, ut summi magistratus in castra se conferrent; & rebus inspectis, pro tempore constituerent, quidquid agendum videretur. Illis vero, cum animadvertissent, nulla ratione suis succurri posse, nec in discrimen illos adducere vellent, ne vel fame premerentur, vel multitudine opprimerentur, vel in eorum potestatem redigerentur, placuit, induciis factis cum Atheniensium ducibus, si vellent, de rebus ad Pylum spectantibus, legatos Athenas de compositione acturos mittere, & operam dare, ut suos cives primo quoque tempore reciperent.

XVI. Cum autem Atheniensium duces conditionem ab illis oblatam accepissent, has inducias fecerunt: *Ut Lacedaemonii quidem naves, in quibus pugnaverant, omnesque, quot-*

Ἀθηναίους, καὶ ὄπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τειχεύματι, μή-
 τε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλασσαν· Ἀθηναίους δὲ τοῖς
 ἐν τῇ νήσῳ ἀνδράσι σῖτον ἕαν τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ Λακε-
 δαιμονίους ἐκπέμπειν τακτὸν, καὶ μεμαγμένον, δύο
 χοίνικας ἐκάστῳ Ἀττικῶν ἀλφίτων, καὶ δύο κοτύλας
 αἴνου, καὶ κρέας· φεράποντι δὲ, τούτων ἡμίσει· ταῦτα
 δὲ, ὁρώντων τῶν Ἀθηναίων ἐσπέμπειν καὶ πλοῖον μηδὲν
 ἐσπλεῖν λάβρα. Φυλάσσειν δὲ καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους
 μηδὲν ἥσσον, ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας· καὶ ὄπλα μὴ ἐπι-
 φέρειν τῷ Πελοποννησίων στρατῷ, μήτε κατὰ γῆν, μή-
 τε κατὰ θάλασσαν. ὅ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν
 ἐκάτεροι καὶ ὀτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδάς. ἐσ-
 πεῖσθαι δὲ αὐτὰς μέχρις οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθη-
 ναίων Λακεδαιμονίων πρέσβεις. ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς
 τριήρει Ἀθηναίους, καὶ πάλιν κομίσει. ἐλθόντων δὲ, τὰς

quot in ora Laconica longae erant, Pylum delatas Atheniensibus traderent, nec arma munitionibus inferrent, neque a terra, neque a mari. Athenienses vero permitterent Lacedaemoniis, qui in continente erant, ut suis civibus in insula interceptis afferrent frumentum praescriptum, ac molitum; binas videlicet farinae choenicas Atticas, totidem vini cotylas, & carnis frustum, viritim. servis vero, dimidium horum. utque haec ipsi in insulam Atheniensibus inspettantibus mitterent, neve navigium ullum furim illuc ingrederetur. Interea Athenienses insulam nihilo minus custodirent, ita tamen, ut in eam non descenderent, nec Peloponnesiorum copiis vel terra vel mari arma inferrent. Quidquid autem horum vel tantillum alterutri transgrederentur, tunc induciae ruptae censerentur. hae autem ratae essent, donec Lacedaemoniorum legati rediissent. Athenienses autem eos Athenas portarent, & inde reportarent. Illis vero reversis hae induciae irritae essent, ne-

τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίως οἴασπερ ἂν παραλάβωσιν. Αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν, οὔσαι περὶ ἑξήκοντα, καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν ἀφικόμενοι δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔλεξαν τοιαῦτα.

ἰζ'. ἘΠΕΜΨΑΝ ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι, ὧ Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράζοντασ ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ πειθώμεν, καὶ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν, ὡς ἐκ τῶν παρόντων, κόσμον μάλιστα μέλλη οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ' ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν, οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δὲ, ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ἢ διδάσκοντάς τι τῶν προὔργου λόγοις τὸ δεόν πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως, μηδ' ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς βουλευσασθαι

que Athenienses Lacedaemoniis naves eiusmodi restituerent, cuiusmodi accepissent. His igitur conditionibus induciae factae, navesque circiter sexaginta traditae, legati que missi fuerunt. Hi autem, cum Athenas pervenissent, haec verba fecerunt.

XVII. *LACEDAEMONII nos huc miserunt, Athenienses, ad transigendum de viris illis, qui sunt in insula, & ad persuadendum, quidquid & vobis utile est futurum, & nobis idem in hoc calamitoso casu, ut in praesenti rerum statu, decus maxime est allaturum. Neque vero longiorem orationem praeter nostram consuetudinem habebimus: sed quia patrium nobis est institutum, ubi pauca verba sufficiunt, non uti multis, rursus vero pluribus uti, quoties tempus postulat, ut verbis doceamus aliquid eorum, quae operae pretium est facere. Haec autem non hostili animo accipite; neque quasi rerum ignaros vos doceri, sed quasi gnaros admoneri, ut recte consultetis, existimate. Vobis*

πρὸς εἰδότας ἠγησάμενοι. ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς θεΐσθαι, ἔχουσι μὲν ἂν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήτως τὸ ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ γὰρ τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται, διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδοκῆτως εὐτυχῆσαι. οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφοτέρα συμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι καὶ ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις. ὃ τῇ τε ὑμετέρᾳ πόλει, δι' ἐμπειρίαν, καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος προσεῖη.

ἠ'. Γνώτε δὲ καὶ ἐς τὰς ἡμετέρας νῦν συμφορὰς ἀπίδοντες. οἷτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες ἤκομεν παρ' ὑμᾶς, πρότερον αὐτοῖς κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι δοῦναι ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα. καίτοι οὔτε δυνάμειος ἐνδεία ἐπάθομεν αὐτὸ, οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ ὑπαρχόντων

enim praesentem prosperitatem praeclare administrare licet, cum penes vos habeatis, quae tenetis, & honorem & gloriam praeterea sitis consecuturi; nec admittere, quod accidere solet hominibus, qui praeter consuetudinem aliquid boni sunt adepti. semper enim spe elati maiora appetunt, quod & in praesentia praeter opinionem res ipsis feliciter cesserit. At quibus crebrae alternantis fortunae vicissitudines contigerunt, eos secundis rerum successibus minime confidere aequum est. Id, quod praecipue & vestrae civitati, propter experientiam, & nostrae merito adesse debet.

XVIII. *Hoc autem cognoscatis, nostros casus iam intuentes, qui cum summae apud Graecos dignitatis, tamen ad vos venimus, nos, qui prius, ut existimamus, plus potestatis ac iuris habebamus aliis concedendi ea, quorum causa nunc huc profecti vos rogamus. neque tamen, vel quod defuerit nobis potentia, vel quod ob eius incrementum insolentes facti simus, haec*

γνώμη σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥστε οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς διὰ τὴν παρούσαν νῦν ῥώμην πόλεως τε καὶ τῶν προσγεγενημένων, καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι αἰεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι. σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες τὰ γὰρ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς συμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο, τὸν τε πέλεμον νομίσωσι μὴ καθ' ὅσον ἂν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ' ὡς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται. καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίσουτες, διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθομένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλιστα καταλύονται. ὃ νῦν ὑμῖν, ᾧ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πράξαι καὶ μίψτε ὕστερον, ἢν ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, (ἀπολλὰ ἐνδέχεται) νομισθῆναι τύχη καὶ τὰ νῦν προχαι-

nobis acciderunt; sed cum pristinam potentiam obtineremus, opinione tamen decepti fuimus, qua in re omnibus idem pariter contingere potest. Quare non oportet vos nunc praesentibus civitatis vestrae viribus, & aliarum rerum accessione fretos, opinari fortunam etiam vobiscum perpetuam futuram. Illi autem viri sapientes, qui tuto res secundas in ambiguo ponunt, & adversas iidem sapientius ferre possunt; & existimant, bellum non sequi eam partem, quam quis tractare velit, sed eam, ad quam ipsa fortuna eum ducere voluerit. Et huiusmodi homines minimum laborantur, & de summa fortuna deturbentur, quod ipsius belli successibus freti non effertur. Quod si nunc, Athenienses, erga nos feceritis, praeclare vobiscum agetur. Et cavebitis, ne forte posthac, si vos a nobis non exorati cladem aliquam acceperitis, (id, quod, ut alia multa, contingere potest) vel istos rerum progressus fortunae favore consecuti esse existimemini: cum liceat vobis

μήσαντα κρατῆσαι ἔξον ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ
 ξυνέσεως ἐς τὸ ἔπειτα καταλιπεῖν.

ἡ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς
 καὶ διάλυσιν πολέμου, δίδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμα-
 χίαν, καὶ ἄλλην Φιλίαν πολλὴν καὶ οἰκειότητα ἐς ἄλ-
 λήλους ὑπάρχειν, ἀνταυτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄν-
 δρας· καὶ ἄμεινον ἠγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυ-
 νεύεσθαι, εἴτε βία διαφύγοιεν, παρατυχούσης τινὸς
 σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπαλιωρηθέντες, μᾶλλον ἂν χειρω-
 θεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας μάλιστα ἂν
 διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἦν ἀνταμυνόμενός τις καὶ
 ἐπικρατήσας τὰ πλέω τοῦ πολέμου, κατ' ἀνάγκην ὄρ-
 κοις ἐγκαταλαμβάνων, μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῆ· ἀλλ'
 ἦν παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικὲς, καὶ ἀρετῇ
 αὐτὸς νικήσας παρὰ ἂ προσεδέχετο, μετρίως ξυναλ-

*non periculosam, at certam potentiae atque prudentiae opinionem
 posteris relinquere.*

XIX. *Lacedaemonii enim vos ad foedera, & ad bellum finien-
 dum provocant, offerentes pacem, societatem, aliamque magnam
 amicitiam & necessitudinem mutuo futuram, & pro his poscentes
 viros, qui sunt in insula; & utrisque satius fore ducentes, belli
 fortunam non periclitari, sive illi per vim effugiant, oblata ali-
 qua salutis occasione, sive etiam potius expugnati capiantur.
 Graves enim inimicitias ita demum omnino dissolvi putamus,
 non si quis bellum illatum propulsans, & in eo longe superior
 hostem per vim ad iusiurandum adigens, compositionem iniquis
 conditionibus cum eo faciat: sed si, cum ipsi liceat hoc ipsum
 facere & vi uti, quamvis ipse victoriam virtute praeter suam
 expectationem sit adeptus, tamen animi acqumtate adductus, mo-
 deratis conditionibus cum hoste reconcilietur. Cum enim adversa-*

λαγῆ. ὀφείλων γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύνεσθαι ὡς βιασθεῖς, ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετὴν, ἐτοιμότερός ἐστιν αἰσχύνῃ ἐμμένειν οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια διενεχθέντας· πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἐκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθισσᾶσθαι μετ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχῶνται καὶ παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν.

κ'. Ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπέρ ποτε, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγή, πρὶν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ἀνάγκη αἰδίδιον ὑμῖν ἐχθραν πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν, ἡμᾶς δὲ στερηθῆναι ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας Φιλίας προσγιγνομένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος, ξυμφορᾶς μετρίως κατατιθεμένης, διαλλαγῶμεν.

rius, propter beneficium iam acceptum, non debeat ulcisci, quasi vim passus fuerit, sed gratiam ei referre; prae pudore ad standum conventis promptior est, quam ille, qui aliquid necessitate compulsus fecerit. Homines autem hoc agunt erga maiores hostes potius, quam erga mediocres inimicos. natura enim ita comparatum habent, ut iis, qui sponte sua de inimicitiis remiserint, libenter & ipsi vicissim cedant; illis vero, qui sunt superbi, vel praeter hominum opinionem cum periculo resistant.

XX. Nobis vero utrisque, si unquam alias, nunc profecto gratiae reconciliatio est peropportuna, priusquam gravissimum aliquod malum interea nos opprimat, cuius causa necesse erit nos quidem praeter publicas, privatas etiam inimicitias, easque sempiternas vobiscum gerere; vos vero rebus privari, ad quas nunc vos provocamus. Quare cum belli eventus adhuc est anceps, vos quidem, cum gloriae, nostraeque amicitiae accessione; nos vero, antequam dedecus aliquod nobis accidat, cum mediocri iactura, in

καὶ αὐτοὶ τε ἀντὶ πολέμου εἰρήνην ἐλώμεθα, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν ἀνάπαυσιν κακῶν ποιήσωμεν· οἱ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους ἠγήσονται. πολεμοῦνται γὰρ ἀσαφῶς ὁποτέρων ἀρξάντων· καταλύσεως δὲ γενομένης (ἧς νῦν ὑμεῖς τοπλέον κύριοί ἐστε) τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. ἦν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις ἔξεστιν ὑμῖν Οἰλῆος γενέσθαι βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσαμένων, χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόητα ἀγαθὰ σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι. ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν ταυτὰ λεγόντων, τόγχε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴστε ὅτι ὑποδέεστερον ὄν τὰ μέγιστα τιμήσει.

καί. Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τσαῦτα εἶπεν, νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων, κωλύεσθαι. διδομένης δὲ εἰρήνης, δέξεσθαι τε ἀσμένως, καὶ τοὺς ἀνδρας

gratiam redeamus. Et cum ipsi bello pacem antepo namus, tum etiam ceteris Graecis malorum requiem demus, qui huius quoque rei vos praecipuos auctores existimabunt. Bello enim vexantur, nescientes, utri nostrum belli fuerint auctores. sed si bello deposito gratiae reconciliatio fiat, (cuius nunc penes vos maior est potestas) hoc beneficium vobis acceptum referent. Et si rem perspicatis, facultas vobis adest Lacedaemonios firmos vobis amicos efficiendi, cum & ipsi ad hoc vos provocarint, & vos ipsis gratificaturi potius, quam ipsos per vim compulsuri sitis. Hac autem in re quot bona inesse credibile sit, considerate. Nobis enim vobisque eadem dicentibus, scitis, ceteros Graecos, quod sint inferiores, maximum honorem habituros.

XXI. Haec igitur Lacedaemonii dixerunt, existimantes, Athenienses superiore tempore foederum quidem cupidos fuisse, sed se resistentibus impeditos fuisse; oblatam vero

ἀποδώσειν. οἱ δὲ, τὰς μὲν σπονδὰς, ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἤδη σφίσι ἐνόμιζον εἶναι ὅπου βούλωνται πειεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς, τοῦ δὲ πλέονος ἀρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνήγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὢν, καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον, κομισθῆναι Ἀθήναζε· ἐλθόντων δὲ, ἀποδόντας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν, καὶ Πηγὰς, καὶ Τροεζῆνα, καὶ Ἀχαιίαν (ὃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως, Ἀθηναίων ξυγχαρησάντων κατὰ ξυμφορὰς, καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων τὶ μᾶλλον σπονδῶν) κομίσασθαι τοὺς ἄνδρας, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι ὅπσον ἂν δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις.

pacem libenter accepturos, virosque sibi reddituros. Illi vero, quod viros in insula tenerent interceptos, existimabant, sibi iam in promptu esse foedera cum ipsis facere, quotiescunque vellent: sed maiora affectabant. Illos autem maxime instigabat Cleon Cleaeneti filius, qui tunc temporis vir popularis, & in dicendo multitudini acceptissimus erat. Hic persuasit, ut responderent: Oportere primum quidem, eos, qui in insula essent, & armis & se ipsis traditis, Athenas portari. Deinde vero, illis eo profectis, ubi Lacedaemonii reddidissent Nisaeam, & Pegas, & Troezena, & Achaiam, (quae bello non cepissent, sed ex superiore compositione ab Atheniensibus accepissent, qui propter clades acceptas, & quod foederibus tunc multo magis indigerent, ipsis ea concessissent) ita demum suos cives recipere, & foedera facere quam diuturna utrisque placuisset.

κβ'. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν οὐδὲν ἀντείπον, ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἐλέσθαι, οἵτινες λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἐκάστου, συμβήσονται κατὰ ἡσυχίαν ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο, λέγων γινώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῶ ἔχοντας δίκαιον αὐτούς, σαφές δ' εἶναι καὶ νῦν εἴτινες τῶ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐβέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξυνέδρου βούλονται γίγνεσθαι. ἀλλὰ εἴτι ὑγιᾶς διανοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασι. ὄρωντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὄν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχαρῆν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν, εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἀπρὸς καλοῦντο, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Ἀθηῶν ἄπρακτοι.

XXII. Lacedaemonii vero ad hoc responsum nihil contradixerunt: sed petierunt, ut sibi darentur viri delecti, quibuscum rem conferrent, ac disceptarent; qui, dicentes & audientes de singulis rebus, pacate convenirent in iis, quae alteri alteris persuasissent. Tunc vero Cleon vehementer instare coepit, dicens, se vel ante cognovisse, ipsos nihil aequi, nihil sinceri, in animo habere; & nunc etiam hoc manifestum esse, quippe qui apud multitudinem nihil dicere, sed cum paucis viris concilium habere vellent. quod si quid sani cogitarent, eos apud universos verba facere iussit. Lacedaemonii vero cernentes, neque sibi fas esse apud multitudinem loqui, quamvis propter cladem acceptam ipsis postulata concedere placeret, veriti, ne apud socios male audirent, si dixissent, nec impetrassent, neque Athenienses moderate se gesturos in iis, ad quae provocarentur, infecto negotio Athenis discesserunt.

Thucyd. Vol. III,

C

κγ'. Ἀφικομέναν δὲ αὐτῶν διελύοντο εὐθύς αἱ σπον-
 δαὶ αἱ περὶ Πύλον· καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπή-
 τουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἐγκλήματα
 ἔχοντες, ἐπιδρομὴν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον, καὶ
 ἄλλα οὐκ ἀξιώλογα δοκῶντα εἶναι, οὐκ ἀπεδίδοσαν·
 ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὴ εἶρητο, ἔαν καὶ ὀτιοῦν παραβῆῃ,
 λελύσθαι τὰς σπονδας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν-
 τε, καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν, ἀπελθόν-
 τε, εἰς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ Πύλον ὑπ'
 ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο· Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν
 νεῶν ἐναντίαιν ἀεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας,
 τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς
 τὸ πέλαγος, ὁπότε ἄνεμος εἶη (καὶ ἐκ τῶν Ἀθηναίων
 αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο εἰς τὴν Φυλακὴν ὥστε αἱ

XXIII. Adventu eorum induciae de Pylo factae confe-
 stim solutae sunt: Lacedaemonii vero naves repetebant,
 quemadmodum convenerat. Sed Athenienses eas reddere
 noluerunt, illis crimini dantes, quod praeter induciarum
 pacta incursionem in munitionem fecissent, aliaque, quae
 non magni momenti esse videbantur: hac ratione nixi,
 quod in conventis dictum esset, si vel minima eorum pars
 violata fuisset, inducias ruptas fore. Lacedaemonii vero
 contradicebant, & accusabant, quod praeter ius naves re-
 tinerent; atque digressi, bellum denuo gerere coeperunt:
 (bellumque totis viribus ab utrisque ad Pylum administra-
 batur:) Athenienses quidem, binis navibus adversis infu-
 lam interdiu semper circumeuntes, noctu vero omnibus
 etiam navibus manentibus in statione circumcirca, in cete-
 ris partibus, excepta illa, quae pelagus spectabat, idque
 quoties ventus spirabat: (& viginti aliae naves ad ipsos

πάσαι, ἐβδωμήκοντα ἐγένοντο) Πελοποννήσιοι δὲ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδεύμενοι, καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν, εἴτις παραπέσοι, ὥστε τοὺς ἀνδρας σῶσαι.

κδ'. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ζύμμαχοι, πρὸς ταῖς ἐν Μεσσήνῃ Φρουραῖσι ναυσὶ, τὸ ἄλλο ναυτικόν, ὃ παρεσκευάζοντο, προσκομίσαντες, τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης. καὶ μάλιστα ἐνήγον οἱ Λοκροὶ, τῶν Ῥηγίων κατὰ ἔχθραν· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσβεβλήκεσαν πανδημῆι ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο, ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείους καὶ μελλούσαις ἤξειν πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκῆσθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥήγιον ἥλπι-

Ante Iun.
29.

Athenis ad insulae custodiam venerunt, ita ut univerfae numero essent septuaginta :) Peloponnesii vero, in continente castra habentes, & Atheniensium munitionem subinde oppugnantes, & observantes occasionem, si qua forte sese ipsis offerret, ut suos cives liberarent.

XXIV. Interea vero Syracusani, eorumque socii, qui in Sicilia erant, praeter naves praesidiarias, quae apud Messanam erant, advecta cetera classe, quam paraverant, bellum e Messana gerebant. Eosque ad hoc Locri maxime sollicitabant ob odium, quo Rheginos prosequerantur. Ipsi quoque cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine coegerant, in illorum agrum irruptionem fecerant. Volebant autem navale proelium experiri, quod naves, quae tunc Atheniensibus aderant, paucas esse animadverterent; maiore autem illarum parte, & illis, quae venturae erant, insulam Sphaacteriam obsideri audirent. Si enim

ζον πεζῆ τε καὶ ναυσὶν ἐφορμῶντες ῥαδίως χειρώσεσθαι, καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίνεσθαι. ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ τε Ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας, τῆς τε Μεσσήνης τῆς Σικελίας, τοῖς Ἀθηναίοις τε οὐκ ἀνεῖναι ἐφορμεῖν, καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς, ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης, ἥπερ βραχύτατον Σικελία τῆς ἡπείρου ἀπέχει καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ἣ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ, ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ, καὶ ῥοώδης οὖσα, εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη.

κέ. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἠναγκάσθησαν ὄψε τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου δια-

classe vicissent, Rhegium terra marique obsessum in suam potestatem redactum iri, suasque res ita demum firmiores fore sperabant. Cum enim Rhegium Italiae promontorium, & Messana, quae est in Sicilia, in proximo essent, existimabant, se non permisso, ut Athenienses ad insulam appellerent, fretoque potierentur. Hoc autem fretum est mare inter Rhegium & Messanam, qua brevissimo intervallo Sicilia distat a continente. atque haec est, quae Charybdis appellata fuit, qua Ulysses transisse fertur. Hoc autem mare propter loci angustias, & ingentium marium, Tyrrheni & Siculi concursus, in ipsum fretum irrumpens, & aestuosum existens, iure saevum existimabatur.

XXV. In hoc igitur tam angusto spatio Syracusani, eorumque focii, cum navibus paulo pluribus quam triginta, sub serum diei proelium navale committere coacti fuerunt,

πλέοντες, ἀντεπαναγόμενοι πρὸς τε Ἀθηναίων ναῦς ἑκαίδεκα, καὶ Ῥηγίνας οὐκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τάχους ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι ἔτυχον εἰς τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα τότε, ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ μίαν ναῦν ἀπολέσαντες. καὶ νῦξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ δὲ τούτου οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς [τῶν] Ῥηγίων ἐπὶ δὲ τὴν Πελωρίδα τῆς Μεσσήνης συλλεγεῖσθαι αἱ τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων νῆες ἄρμουν, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρῆν. προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι, ὁρῶντες τὰς ναῦς κενὰς, ἐνέβαλον καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθεῖσθαι μίαν ναῦν αὐτοῖς ἀπώλεσαν, τῶν ἀνδρῶν ἀπσκολυμβησάντων. καὶ μετὰ τούτο, τῶν Συρακουσίων ἐμβάντων ἐς τὰς ναῦς, καὶ παραπλέοντων ἀπὸ κάλω ἐς τὴν Μεσσήνην, αὐθις προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκειῶν,

circa navigium cursum illac tenens, obviam hostibus prod-euntes, adversus sexdecim Atticas, & octo Rheginas na-ves. Et ab Atheniensibus victi, tunc in sua castra celeriter se receperunt, ut fingulis licuit, una ad Messanam & Rhegium navi amissa. noxque suo interventu proelium di-remit. Postea vero Locri quidem ex Rheginorum agro dis-cesserunt. Syracusanorum vero sociorumque naves ad Pe-loridem, quae est agri Messanenensis, coactae stationem ha-bebant, ipsisque peditatus aderat. Athenienses vero, & Rhegini, cum naves vacuas animadvertissent, impressio-nem in eas fecerunt: manuque ferrea iniecta unam ipso-rum depresserunt, viris ex ea natando elapsis. Postea ve-ro, cum Syracusani naves ingressi fuissent, & Messanam remulco tracti praeterveherentur, Athenienses impetu rur-sus in eos facto, illis ex litore oraque cava in altum pro-

καὶ προεμβalόντων, ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι. καὶ ἐν τῷ παράπλω, καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ γενομένη, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ Συρακούσιοι παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ λιμένα. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Καμαρίνης ἀγγελθείσης προδίδοσθαι Συρακουσίοις ὑπ' Ἀρχίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἔπλευσαν ἐκεῖσε. Μεσσηνιοὶ δ' ἐν τούτῳ πανδημεῖ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευσαν ἐπὶ Νάξῳ τὴν Χαλκιδικὴν ὄμορον οὔσαν καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τειχήρεις ποιήσαντες τοὺς Ναξίους, ἐδήουν τὴν γῆν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ταῖς μὲν ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκεσίην ποταμὸν, τὴν γῆν ἐδήουν, τῶ δὲ πεζῶ πρὸς τὴν πόλιν ἐσέβαλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σικελοὶ ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς Μεσσηνίους. καὶ οἱ Νάξιοι ὡς εἶδον, θαρσήσαντες, καὶ παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς, ὡς οἱ Λεοντῖνοι σφίσι

vectis, & prius hostem aggressis, alteram navem amiferunt. Syracusani autem, cum in hac praetervectione, proelioque navali, quod huiusmodi fuit, rem non deteriore conditione geflissent, in Messanae portum se receperunt. Atque Athenienses quidem, cum per nuntios intellexissent, Camarinam Syracusanis ab Archia eiusque focis prodi, eo navigarunt. Interea vero Messanenenses, cum omnibus totius populi copiis, terra marique simul expeditionem susceperunt adversus Naxum Chalcidicam, quae finitima erat. Primoque die Naxiis intra moenia conclusis, agrum vastabant. Postero vero die, classe circumvecti per fluvium Acefinen, agrum vastabant, at cum peditatu ad urbem oppugnandam accesserunt. Interea vero Siculi multi, qui in montibus habitabant, ad opem Naxiis contra Messanenenses ferendam descenderunt. Quos ut conspexere Naxii, sumtis

καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνας ζύμμαχοι ἐς τιμωρίαν ἐπέρχον-
ται, ἐκδραμόντες ἄφνω ἐκ τῆς πόλεως, προσπίπτουσι
τοῖς Μεσσηνίοις. καὶ τρέψαντες, ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χι-
λίους, καὶ οἱ λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου.
καὶ γὰρ οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες, τοὺς
πλείστους διέφθειραν. καὶ αἱ νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν Μεσ-
σήνην, ὕστερον ἐπ' οἴκου ἕκασται διεκρίθησαν. Λεοντῖνοι
δὲ εὐθύς καὶ οἱ ζύμμαχοι μετὰ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεσ-
σήνην, ὡς κεκακωμένην, ἐστράτευον καὶ προσβάλλον-
τες, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπει-
ρῶντο, ὁ δὲ πεζὸς, πρὸς τὴν πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιη-
σάμενοι οἱ Μεσσηνιοὶ, καὶ Λοκρῶν τινες μετὰ τοῦ Δη-
μοτέλους, οἱ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν Φρουροὶ,
ἕξαπναίως προσπεσόντες, τρέπουσι τοῦ στρατεύματος
τῶν Λεοντίνων τὸ πολὺ, καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. ἰδόν-

animis, & mutuo se adhortati, quod Leontini ceterique fo-
cii Graeci ad opem ipsis ferendam adventarent, ex urbe
subito erumpentes, impetum in Messanenses fecerunt, illif-
que in fugam versis, supra mille interfecerunt, ceterique
domum aegre se receperunt. nam barbari maximam eorum
partem in viis aggressi perdidit. Et naves, quae ad Mes-
sanam appulerant, aliae ab aliis separatae domum se re-
ceperunt. statimque Leontini sociique cum Atheniensibus
Messanam, ut bello attritam, oppugnatum iverunt: Athe-
nenses quidem cum classe, a portu; peditatus vero a ter-
ra, urbem oppugnantes, expugnare conabantur. Sed Mes-
sanenses, & ex Locris aliquot cum Demotele, qui post
cladem acceptam urbis praesidio relictis fuerant, eruptione
facta, hostemque repente adorti, exercitus Leontinorum
magnam partem in fugam verterunt, multosque interfe-

τες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποβάαντες ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐβοήθουν, καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τεταραγμένοις ἐπιγεγόμενοι. καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ Ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἕλληνες, ἀνευ τῶν Ἀθηναίων, κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους.

κστ'. Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν τῇ ἡπειρῷ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν. ἐπίπρονες δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ Φυλακὴ, σίτου τε ἀπορία καὶ ὕδατος. οὐ γὰρ ἦν κρήνη οὔτι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλου, καὶ αὕτη οὐ μεγάλη ἀλλὰ διαμύμενοι τὸν κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, ἔπινον εἶν εἰκὸς ὕδωρ. στενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδεύου-

cerunt. quod cum vidissent Athenienses, & ex navibus exscensum in terram fecissent, opem ipsis tulerunt, & Messanenses infecuti intra urbis muros concluderunt, eos perturbatos aggressi; erectoque tropaco, Rhegium revertunt. Post haec, Graeci, qui erant in Sicilia, sine Atheniensibus, alii alios mutuo bello terra infestabant.

XXVI. Athenienses vero, qui ad Pylum erant, Lacedaemonios in insula interceptos adhuc obsidebant: at Peloponnesii, qui in continente stativa habebant, in suo loco se continebant. Atheniensibus autem Pyli custodia admodum laboriosa erat, cum propter com meatus, tum propter aquae inopiam. nullus enim fons, praeter unum eumque non magnum, in ipsa Pyli arce erat. sed plerique glaream ad mare suffodientes, qualem credibile est aquam potabant. Erant praeterea loci angustiae, propter quas in exiguo castra habebant: & quia naves nullam

μένοις ἐγίγνετο· καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἔχουσῶν ὄρμον, αἱ μὲν σῆτον ἐν τῇ γῇ ἠρούντο κατὰ μέρος, αἱ δὲ, μετέωροι ὄρμουν. ἀθυμίαν τε πλείστην ὁ χρόνος παρείχε, παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος, οὓς ὄντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιρκήσειν, ἐν ἡσῶ τε ἐρήμῃ, καὶ ὕδατι ἀλμυρῶ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῆτον τε τὸν βουλόμενον ἀληλεσμένον, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν, καὶ εἴτι ἄλλο βρῶμα, οἷον ἂν ἐς πολιρκίαν συμφέροι τάξαντες ἀργυρίου πολλοῦ, καὶ τῶν Εἰλώτων τῶ ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες, καὶ μάλιστα οἱ Εἰλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὀπόμεν τύχοιεν, καὶ καταπλέοντες ἐτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι. ῥῆον

stationem habebant, harum quidem aliae per vices cibum in terra furebant, aliae vero in ancoris stabant. Et mora, quae praeter opinionem accidebat, maximum animi angorem ipsis afferebat, quod homines in insula deserta interceptos, & aqua falsa utentes intra paucos dies a se expugnatum iri putarent. Cuius rei causa erant Lacedaemonii, qui edixerant, ut quisquis vellet, frumentum molitum, vinum, caseum, & si quid aliud esculentum esset, quod ad obsidionem tolerandum utile esset, in insulam importaret, hoc ingenti pretio aestimantes, & illi ex Helotibus, qui importasset, libertatem promittentes. Quare cum alii non sine gravi periculo comportabant, tum vero praecipue Helotes, solventes ex qualibet Peloponnesi parte, in qua eos esse contigisset, & dum nox adhuc esset, appellentes ad eam insulae partem, quae pelagus spectabat. Ventum autem potissimum observabant,

γὰρ τὴν Φυλακὴν τῶν τριήρων ἐλάμβανον ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόντου εἴη ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν. τοῖς δὲ ἀφειδῆς ὁ κατάπλους καθεστήκει. ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμημένα χρημάτων· καὶ οἱ ὀπλίται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς νήσου ἐφύλασσον. ὅσοι δὲ γαλήνη κινδυνεύσειαν, ἠλίσκοντο. ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ ὕψυδροι, καλωδίω ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην, καὶ λίνου σπέρμα κεκορμένον· ὧν τοπρῶτον λαμβανόντων, Φυλακαὶ ὕστερον ἐγένοντο. παντί τε τρόπῳ ἐκάτεροι ἐτεχνῶντο, οἱ μὲν, ἐσπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ, μὴ λαμβάνειν σφᾶς.

Bell. Pelop.
an. 7.
Olymp.
83. 4.

U. C. Varr.

329.
Iul. exeun-
te, vel Au-
gusto in-
eunte.

κζ'. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις πυθθανόμενοι περὶ τῆς στρα-
τιᾶς, ὅτι ταλαιπωρεῖται, καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι

quo ad insulam deferrentur. facilius enim triremium cu-
stodiam latebant, quoties ventus a mari spirabat. Nam
Atticae naves tunc stationem circum insulam habere non
poterant. Illis vero curfus ad litora non parcus esse con-
sueverat, nam sua navigia pecuniis aestimata in litus im-
pingebant; & Lacedaemoniorum milites, ad illas insulae
partes, ad quas cominode naves appellere poterant, ex-
cubias agebant. Quotquot vero mari tranquillo periculum
subiissent, intercipiabantur. Illuc etiam per portum adnata-
bant urinatores sub aquis natantes, funiculo papaver mel-
litum, linique semen contusum in utribus attrahentes: qui
cum initio custodes Atheniensium fefellissent, postea ob-
servari coepti sunt. Et quavis ratione utrique conabantur,
hi quidem, commeatus transmitters, hi vero, cavere ne
se lateret.

XXVII. Athenienses vero, qui in urbe erant, cum in-
tellexissent, suum exercitum variis incommodis affligi, &

ἔσπλει, ἠπόρου, καὶ ἐδεδοίκεσαν μὴ σφῶν χειμῶν τὴν
 Φυλακὴν ἐπιλάβει, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ
 τὴν Πελοπόννησον κρμιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην ἅμα ἐν
 χωρίῳ ἐρήμῳ, καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες ἰκανὰ περι-
 πέμπειν τὸν τε ἔφορμον, χωρίων ἀλιμένων ὄντων, οὐκ
 ἐσόμενον. ἀλλ' ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν Φυλακὴν περιγενή-
 σεσθαι τοὺς ἀνδρας, ἢ τοῖς πλοίοις ἀ τὸν σῆτον αὐτοῖς
 ἦγε, χειμῶνα τηρήσαντας ἐκπλεύσεσθαι. πάντων τε
 ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντάς
 τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσι ἐπικηρυκεύε-
 σθαι καὶ μετεμέλοντο, τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι.
 Κλέων δὲ, γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν περὶ τῆς
 κωλύμενης τῆς ζυμβάσεως, οὐ τάληβῆ ἔφη λέγειν τοὺς

commeatus ad illos, qui in insula erant, transportari, con-
 filii inopes erant, & verebantur, ne hiems suum praesi-
 dium opprimeret; tum quia videbant, suum exercitum res
 ad victum necessarias, circa Peloponnesum, utpote in lo-
 co deserto, sibi comparandi facultatem non habiturum,
 tum etiam quia ne aestate quidem fatis commeatum ad
 varios exercitus circummittere poterant: praeterea vide-
 bant, stationem suae classis illic non futuram, quod loca
 essent importuosa; sed aut custodia a se remissa, hostes in-
 columes evasuros, aut navigiis, quae commeatus impor-
 tabant, erupturos putabant. Sed quod omnium maxime
 formidabant, illud erat, quod Lacedaemonios aliquo firmo
 virium praesidio fretos, nullum caduceatorem de pace
 acturum ad se posthac missuros arbitrarentur; eosque poe-
 nitebat, quod foedera non admisissent. Cleon vero, cum
 intelligeret, eos suspicari, se impedimento fuisse, ne pacis
 condiciones acciperentur, negabat verum dicere eos, qui

ἔξαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινὰς πέμψαι, ἤρεθῃ κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεογένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταυτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν, ἢ πάναντία εἰπῶν, ψευδῆς Φανήσεσθαι· παρήνει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὠρμημένους τὶ τοπλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρὴ κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν, μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν παριέντας· εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἀνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν Νικηράτου, στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσήμαινεν, ἐχθρὸς ἂν, καὶ ἐπιτιμῶν, ράδιον εἶναι παρασκευῆ, εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοὶ, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ αὐτὸς γ' ἂν, εἰ ἤρχε, ποιῆσαι τοῦτο.

nuntios afferebant. Cum autem illi, qui nuntios attulerant, Athenienses hortarentur, ut, si fidem sibi non haberent, aliquos exploratores eo mitterent, ipse cum Theogene explorator ab Atheniensibus electus est. Ille vero, cum intelligeret, se coactum iri vel eadem dicere, quae illi, quos criminabatur, vel, si contraria dixisset, se mendacem visum iri: Atheniensibus suadebat, quod eos ad bellum gerendum animis magis propensis esse videret, ut nullos quidem exploratores eo mitterent, neque cunctando occasionem praetermitterent; sed, si vera ipsis viderentur ea, quae nuntiabantur, cum classe proficiscerentur, ut viros illos expugnarent: & Niciam Nicerati filium, qui tunc dux erat, innuebat, & subobscurè designabat, & cum exprobratione dicebat, facile esse parata classe, si duces viri essent fortes, eo proficisci, virosque in insula interceptos expugnare; hocque se facturum, si gereret praeturam.

κη'. Ὁ δὲ Νικίας, τῶν τε Ἀθηναίων τὴν ὑποβορυβη-
 σάντων εἰς τὸν Κλέωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν πλέει, εἰ ῥαδίον
 γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὄρων αὐτὸν ἐπιτιμῶντα,
 ἐκέλευεν ἢ τινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς
 εἶναι ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ, τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ
 μόνον ἀφίεναι, ἔτοιμος ἦν γνοῦς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείον-
 τα, ἀνεχώρει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς, ἀλλ' ἐκεῖνον στρατη-
 γεῖν δεδιῶς ἤδη, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενος οἱ αὐτὸν τολμῆσαι
 ὑποχωρῆσαι. αὐτῷ δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε, καὶ ἐξίστατο
 τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς, καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους
 ἐπειεῖτο. οἱ δὲ (οἷον ὄχλος Φιλεῖ ποιεῖν) ὅσῳ μᾶλλον ὁ
 Κλέων ὑπέθευγε τὸν πλοῦν, καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρη-
 μένα, τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ, παραδίδόναι τὴν
 ἀρχὴν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβῶν πλεῖν. ὥστε οὐκ ἔχων ὅπως

XXVIII. At Nicias, cum Athenienses aliquantulum tu-
 multuati essent adversus Cleonem, quod ne tunc quidem,
 si res facilis ipsi videretur, navigaret, simul etiam, cum
 videret ipsum Cleonem ignaviam sibi exprobrantem, iussit
 ipsum assumtis quibus vellet copiis, quod ad se attineret,
 aggredi. Hic vero primo quidem existimans, eum verbo
 tenus relinquere, paratus erat. Sed ubi cognovit, ipsum
 revera cupere tradere, tergiversari coepit, & illum, non
 se, praetoria dignitate praeditum esse, dixit: timore iam
 percussus, ratus eum sibi praetura cedere non ausurum.
 Nicias vero rursus idem iubebat, & praetura ad Pylum
 cedebat, & Athenienses testabatur. Illi vero, (quemadmo-
 dum vulgus facere solet) quo magis Cleon navigationem
 subterfugiebat, ac tergiversabatur, promissis stare recusans,
 eo magis Niciae imperabant, ut praeturam illi traderet, il-
 lique acclamabant, ut navigaret. Quamobrem Cleon, cum

τῶν εἰρημένων ἔτι ἕξαπαλλαγῆ, ὑφίσταται τὸν πλοῦν
καὶ παρελθὼν, οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους,
πλεύσεσθαι τε λαβῶν, ἐκ μὲν τῆς πόλεως εὐθένα,
Λημνίους δὲ καὶ Ἴμβρίους τοὺς παρόντας, καὶ πελτα-
στάς αἱ ἦσαν ἐκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν
τοξότας τετρακασίους. ταῦτα δὲ ἔχων, ἔφη πρὸς τοὺς ἐν
Πύλῳ στρατιώτας, ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν ἢ ἄξειν Λακε-
δαιμονίους ζῶντας, ἢ αὐτῷ ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις
ἐπέπεσε μὲν τι καὶ γέλωτος, τῇ κουφολογίᾳ αὐτοῦ,
ἀσμένοις δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώ-
πων, λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἐτέρου τεύξεσθαι,
ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγῆσεσθαι (ὃ μᾶλλον ἤλπιζον) ἢ
σφαλεῖσι γνώμῃς, Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι.
κθ'. Καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ

non posset amplius se expedire ex iis, quae dixerat, ex-
peditionem suscipit. Et in mediam concionem progressus,
dixit, se non timere Lacedaemonios, & se navigaturum,
nullo de civium numero secum ducto; tantum cum Lemniis
& Imbriis, qui aderant, assumtis etiam peltatis, qui ex
Aeno venerant auxilio, & aliunde fagittariis quadringen-
tis. Cum his copiis, dixit, se iturum ad milites, qui ad Py-
lum erant, & intra viginti dies aut Lacedaemonios vi-
vos adducturum, aut illic interfecturum. Tunc autem le-
vitas hominis, & inanis eius oratio risum aliquo modo mo-
vit, iucunda tamen accidit viris prudentibus, consideran-
tibus, se alterum e duobus bonis adepturos, aut se Cleo-
nis importunitate liberatum iri, (quod magis sperabant,) aut, si opinione sua frustrati fuissent, illum Lacedaemonios
in suam potestatem redacturum.

XXIX. Cum autem res omnes ad expeditionem neces-

ψηφισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύ-
 λῳ στρατηγῶν ἕνα προσελάμενος Δημοσθένην, τὴν ἀνα-
 γαγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένην προσέ-
 λαβε, πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον
 διανοεῖσθαι. εἰ γὰρ στρατιῶται, κακοπαθεῦντες τοῦ
 χωρίου τῆ ἀπορίας, καὶ μᾶλλον πελισρκούμενοι ἢ πε-
 λισρκῶντες, ἄρμηστο διακινδυνεύσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώ-
 μην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρεῖχε. πρότερον μὲν
 γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπιτοπολὺ, καὶ ἀτριβοῦς,
 διὰ τὴν αἰεὶ ἐρημίαν, ἐφοβεῖτο, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων
 τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι. πολλῶ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ
 ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προσβάλλοντας αὐτοὺς
 βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἀμαρτίας, καὶ
 παρασκευῆν, ὑπὸ τῆς ὕλης, οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι

farias in concione peregisset, & Athenienses expeditionem
 suis suffragiis ipsi decrevissent, ipseque Demosthenem,
 unum ex ducibus, qui ad Pylum erant, sibi collegam ad-
 iunxisset, e vestigio discessit. Demosthenem autem ideo
 collegam sibi adiunxit, quod audiret ipsum in animo ha-
 bere, exscensum ex navibus in insulam facere. Milites enim,
 loci inopia graviter pressi, & obsessi potius, quam obsiden-
 tes, ad periclitandam belli fortunam animis erant propensi.
 Praeterea ipsa insula incendium passa ipsi vires addidit.
 nam cum prius esset magna ex parte silvosa & invia,
 propter perpetuam solitudinem, eam formidabat, atque
 hoc pro hostibus magis facere putabat. nam in magnas co-
 pias ex navibus in terram egressas illos ex locis abditis ir-
 ruptionem facturos, & multa detrimenta sibi daturus in-
 telligebat. Sibi vero illorum errata, & apparatus, propter
 silvam, non perinde perspicua fore; suarum vero copia-

τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἀμαρτήματα, ὥστε προσπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκῆτως ἢ βούλοιντο. ἐπ' ἐκείνους γὰρ εἶναι ἂν τὴν ἐπιχείρησιν. εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείττους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὂν διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως ἢ χρῆν ἀλλήλους ἐπιβοηθεῖν.

λ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικῷ πάθους (ὃ διὰ τὴν ὕλην μέρος τι ἐγένετο) οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσήει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ τὴν στενοχωρίαν τῆς νήσου, τοῖς ἐσχάτοις προσίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς, καὶ ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης ἄκοντος, καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου,

rum omnia peccata hostibus manifesta fore: quamobrem illos ex improvise, quacunquē essent, impressionem in se facturos. nam hostem invadendi arbitrium penes illos futurum. Quod si manus in locis densis per vim conferere contenderet: illos, qui essent pauciores, sed locorum peritiores, longe meliore conditione rem gesturos arbitrabatur; quam illos, qui numero superiores essent, at locorum imperitiores. Praeterea suum exercitum, qui numerosus erat; clam profligatum iri, suis erepta facultate prospiciendi, qua parte alii aliis mutuam opem ferre possent.

XXX. Haec autem potissimum ob cladem Aetolicam (quam magna ex parte propter silvam acceperat) in mentem ipsi veniebant. Cum autem milites propter insulae angustias ad extremas eius oras, prandii parandi causa, adhibita custodia accedere coacti fuissent, & quidam ex illorum numero silvam paulatim incendiisset invitus, postea;

τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαβε κατακαυθέν. οὕτω δὴ τοὺς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδὼν πλείους ὄντας, ὑπονοῶν πρότερον ἐλάσσοσι τὸν σῆτον αὐτοῦ ἐσπέμπειν, τότε ὡς ἐπ' ἀξιοχρεῶν τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον σπουδὴν ποιῆσαι, τὴν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν εὔσαν, τὴν ἐπιχειρήσιν παρεσκευάζετο, στρατιάν τε μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγυὺς συμμάχων, καὶ τὰ ἄλλα ἐτοιμάζων. Κλέων δὲ ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον ὡς ἕξων, καὶ ἔχων στρατιάν ἣν ἠτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον· καὶ ἅμα γενόμενοι, πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἡπεύρῳ στρατόπεδον κήρυκα, προκαλούμενοι εἰ βούλοιντο ἀνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρας σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδῶναι, ἐφ' ᾧ Φυλακῇ τῇ μετρία τηρήσονται, ἕως ἂν τι περὶ τοῦ πλέονος συμβαθῇ.

que ventus excitatus fuisset; magna eius pars hostibus inficiis est cremata. Sic igitur Demosthenes facilius conspiciatus Lacedaemonios, qui plures erant, quam arbitrabatur, cum prius commeatum ad pauciores illuc transmitti suspicaretur, tunc adhortatus est Athenienses ad maiorem diligentiam adhibendam, utpote adversus copias minime contemnendas, & in insulam ex navibus facilius descendi posse demonstrabat; & ad eam invadendam se praeparabat, sociales copias ex locis vicinis arcessens, & cetera praeparans. Cleon igitur, nuntio ad illum praemisso, per quem illi significaret se venturum, cum copiis, quas petierat, Pylum pervenit. Et cum in unum locum convenissent, ante omnia caduceatorem ad hostium castra in continente posita miserunt, ut illos provocarent, si vellent imperare suis militibus in insula interceptis, ut sine periculo & arma & se ipsos sibi traderent, ea conditione, ut

Thucyd. Vol. III. D

λά. Οὐ προσδεξαμένων δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον, τῇ δ' ὑστεραίαι ἀνήγαγον μὲν, νυκτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὀπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες· πρὸ δὲ τῆς ἑὼ ὀλίγον ἀπέβαινον τῆς νήσου ἐκατέρωθεν ἕκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸ τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες ὀπλίται καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον Φυλακτήριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πρώτῃ Φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὀπλίται, μέσον δὲ καὶ ὀμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλείστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε· μέρος δέ τι εὐ πολὺ αὐτοῦ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἕκ τε θαλάσσης ἀπόκρημον, καὶ ἕκ τῆς γῆς ἤκιστα ἐπίμαχον. καὶ γὰρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν πα-

custodia tolerabili fervarentur, donec aliquid de rerum fumma transactum esset.

XXXI. Sed cum illi conditionem istam non accepissent, unum quidem diem superfederunt; postridie vero, noctu quidem discesserunt, omnibus militibus in paucas naves impositis: at paulo ante auroram, ab utraque insulae parte, & a pelago, & a portu, ex navibus in terram descenderunt, milites circiter octingenti. cursuque ad primum hostium praesidium in insula collocatum contenderunt. Sic enim Lacedaemoniorum milites erant dispositi. In hoc primo praesidio milites erant circiter triginta: praesidium vero in media & planissima parte, & prope aquam collocatum, illorum plerique cum Epitada duce tenebant. Quaedam vero ipsius Epitadae non magna manus custodiebat extremam insulae partem, quae Pylum spectabat: quae pars & a mari praerupta erat, & a terra minime oppugnari poterat. nam & castellum quoddam vetustum ex

λαϊὸν, λίβαν λογάδην πεποικημένον ὃ ἐνόμιζον σοφίῃν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνει ἀναχώρησις βεβαιότερα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν.

λβ'. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους Φύλακας, εἰς ἐπέδραμον, εὐθύς διαφθείρουσιν, ἔν τε ταῖς εὐναῖς, ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα. καὶ λαβόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰκμένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος εἰς ἔσθρμον τῆς νυκτὸς πλείν. ἅμα δὲ ἔω γιγνομένη, καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον, ἐκ μὲν νεῶν ἐβδομήκοντα, καὶ ὀλίγω πλείονων, πάντες, πλὴν Θαλαμίων, ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι τοξόται τε ὀυτακίσιοι, καὶ πελτασταὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων. Μεσσηνίων τε οἱ βεβεκηθήκτες, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον πάντες, πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους Φυλάκων. Δημοσθένης δὲ τάξαντες, διέστησαν κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους,

faxis passim lectis constructum illic erat: quod sibi profuturum putabant, si qua maiore vi se recipere cogerentur. atque ita quidem dispositi erant.

XXXII. Athenienses vero, custodes, quos in prima statione collocatos cursu invaserunt, confestim interfecerunt, eos in cubilibus & adhuc arma capientes nacti. Nam in terram ex navibus clam descenderant, illis opinantibus, naves ex consuetudine ad stationem noctu commeasse. Sed simul atque dies illuxit, reliquus etiam exercitus in terram descendit, & ex navibus paulo pluribus quam septuaginta, omnes, praeter Thalamios, armati prodierunt; & octingenti sagittarii, & peltastae his non pauciores; & Messenii, qui auxilium tulerant, & ceteri omnes, quotquot circa Pylum aliqua loca tenebant, exceptis custodibus, qui in munitionibus erant. Hi autem a Demosthene variis in

ἔστι δ' ἢ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ἢ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένοις, καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ, τι ἀντιτάζονται, ἀλλ' ἀμφίβολοι γίνονται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίσις, ὑπὸ τῶν ἐκατέρωθεν παρατεταγμένων. κατὰ νότου τε αἰεὶ ἔμελλον αὐτοῖς ἢ χωρήσειαν οἱ πολέμοιοι ἔσεσθαι φίλοι, καὶ οἱ ἀπερώτατοι τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόλαις, ἐκ πολυλοῦ ἔχοντες ἀλκὴν· οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν οἶόν τε ἦν. Φεύγοντές τε γὰρ ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο. τοιαύτη μὲν γνώμη ὁ Δημοσθένης τότε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπενόει, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν.

partibus instructi fuerunt, ita ut in singulis duceni, & plures, in nonnullis etiam pauciores essent: occupatis locis superioribus, ut hostes quam maxima dubitatione undique circumventi premerentur, nec haberent, adversus quam partem instructi in aciem prodirent, sed undique telis a multitudine peterentur. Quippe, si illos quidem, qui in fronte stabant, invasissent, ab illis, qui a tergo stabant, telis peterentur: sin eos, qui ad alterum latus erant, petisissent, ab illis, qui ab utroque latere instructi imminabant, ferirentur. denique levis hostium armatura, & qui maxime inermes erant, ipsis, quocumque se vertissent, a tergo semper haesuri erant, sagittis, iaculis, lapidibus, & fundis eminus rem strenue gerentes: quos ne persequi quidem licebat. Nam & dum fugerent, adversarios vincebant; & cedentibus instabant. Hoc igitur consilio Demosthenes & ante copias in insulam exponere cogitarat; & in acie instruenda, & re gerenda est usus.

λγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν, καὶ ὅπερ ἦν πλεῖ-
 στον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό, τε πρῶτον Φυλακτῆ-
 ριον διεσθαρμένον, καὶ στρατὸν σφίσιν ἐπίοντα, ξυνετά-
 ξαντο, καὶ τοῖς ὀπλίταις τῶν Ἀθηναίων ἐπέησαν, βου-
 λόμενοι ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθεστή-
 κησαν, ἐκ πλαγίου δὲ οἱ φίλοι, καὶ κατὰ νότου. τοῖς
 μὲν οὖν ὀπλίταις οὐκ ἠδυνήθησαν προσμῖξαι, οὐδὲ τῇ
 σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χηρήσασθαι. οἱ γὰρ φίλοι ἐκατέρω-
 βεν βάλλοντες ἔργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπέη-
 σαν, ἀλλ' ἠσύχαζον. τοὺς δὲ φίλους, ἧ μάλιστα αὐτοῖς
 προσθέοντες προσκέοιντο, ἔτρεπον, καὶ οἱ ὑποστρέφον-
 τες ἠμύνοντο, ἀνθρώποι κούφως τε ἐσκευασμένοι, καὶ
 προλαμβάνοντες ῥαδίως τῆς Φυγῆς, χωρίων τε χαλεπό-

XXXIII. At Epitadas & qui cum eo erant, & illa mi-
 litum in insula interceptorum manus, quae maxima erat,
 cum vidissent & primum praesidium profligatum, & exer-
 citum contra se venientem, aciem instruxerunt, & in gra-
 vem Atheniensium armaturam ire contenderunt, eo con-
 filio, ut ad manus venirent. haec enim a fronte fuerat col-
 locata: sed levis armatura, ab utroque latere & a tergo
 instructa stabat. Sed neque cum gravis armaturae militi-
 bus manus conferere, neque sua pugnae statariae peritia
 uti potuerunt: nam milites leviter armati eos utrinque te-
 lis petentes prohibebant, simul etiam illi contra eos non
 procurrebant, sed in suo loco se continebant. Levem au-
 tem armaturam fugabant, quacunque impetu facto eos
 maxime infestabat. haec vero iterum conversa eos propul-
 sabat, quod homines essent leviter armati, & qui facile fu-
 gam capefferent, antequam hostis eos assequeretur, idque
 cum ob locorum difficultatem, tum etiam ob eorundem

τητι, καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας τραχέων ὄντων· ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο διώκειν, ὅπλα ἔχοντες.

λδ'. Χρόνον μὲν οὖν τινα ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκροβολίσαντο. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν ἢ προσπίπτοιεν δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτὸ τῇ τε ὄψει τοῦ Φαρσεῖν τὸ πλείστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι Φαινόμενοι, καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινούς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθύς ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους, καταφρονήσαντες, καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ἄρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον εἶχε. γενομένης

asperitatem a pristina solitudine manantem: per quae Lacedaemonii, quod arma gestarent, perfequi non poterant.

XXXIV. Sic igitur illi aliquantisper inter se levi certamine pugnarunt. sed cum Lacedaemonii non amplius celeriter procurrare possent, qua impetum fecissent; milites leviter armati, cum ipsos propter assiduum hostis propulsandi laborem iam defatigatos esse animadvertissent, & ipsi spectaculo animis multo magis confirmati, quod longe plures essent, & iam assueti minus illos formidare, quod non amplius adeo formidabiles, ut ante, ipsis viderentur, quia non continuo tam gravia mala perpeffi fuerant, quam speraverant, cum primum in terram egressi sunt, animis fervilem in morem deiecti, quippe qui contra Lacedaemonios irent, cum illos contempsissent, & clamorem fustulissent, impetum in ipsos conferti fecerunt; & lapidibus, fagittis, telisque, quae quisque ad manum habebat, eos pe-

δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ, ἔκπληξίς τε ἐπέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης, καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἐχώρει πολὺς ἄνω. ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἅμα φερομένων. τό τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς Λακεδαιμονίσις καθίστατο. οὔτε γὰρ οἱ πῖλοι ἔστεγον τὰ τοξεύματα, δράτριά τε ἐραποκέκλαστο βαλλομένων. εἶχόν τε αὐδὲν σφίσι αὐτοῖς χρῆσασθαι ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προσεῖον, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων, τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ ἔσακούοντες· κινδύνου τε πανταχόθεν περιεστώτος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθότι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι.

tebant. Clamore autem sublato, & impetu simul facto, pavor homines huiusmodi pugnae infuetos invasit, & silvae nuper incensae multus pulvis in sublime ferebatur. Et propter sagittas, ac lapides, qui ab ingenti hominum multitudine iaciebantur, & una cum pulvere ferebantur, unusquisque spatium ante suos pedes positum aegre prospicere poterat. Tunc vero proelium Lacedaemoniis asperius esse coepit. Nam neque ipsorum armatura sagittis amplius resistere poterat, & hastae, quibus petebantur, in ea fractae inhaerebant. neque sua pristina virtute uti poterant, tum quod eorum oculis erepta esset omnis facultas prospiciendi, quae ante pedes erant; tum quod propter maiorem clamorem ab hostibus sublato exaudire non possent, quae ipsis praeciperentur; tum etiam quod periculum undique circumfisteret, nec ullam spem haberent excogitandae rationis, qua hostem propulsando servarentur.

λέ. Τέλος δέ, τραυματιζομένων ἤδη πολλῶν, διὰ τὸ αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφασθαι, συγκλήσαντες, ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ πολὺ ἀπέειχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν Φύλακας. ὡς δὲ ἐνέδοσαν, ἐνταῦθα ἤδη πολλῶν ἔτι πλεον βοῆ τεθαρσηκότες οἱ Ψιλοὶ ἐπέκειντο, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνησκον. οἱ δὲ πολλοὶ, διαφυγόντες ἐς τὸ ἔρυμα, μετὰ τῶν ταύτη Φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν, ὡς ἀμυνόμενοι ἤπερ ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισπῶμενοι, περίοδον μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχυρῆ οὐκ εἶχον, προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας, ὥσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον μὲν πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαιπωρούμενοι ἀμφοτέροι ὑπὸ τε τῆς μάχης καὶ δίψους καὶ ἡλίου, ἀντείχον, πειρῶμενοι, οἱ μὲν ἐξε-

XXXV. Tandem vero, cum multi iam fauciatī essent; quod semper in eodem loci spatio versarentur, sese conglobantes ad extremam insulae munitionem, non multum distantem, & ad suum praefidium, quod illic erat, iverunt. cum autem cessissent, tunc vero milites leviter armati longe confidentius clamore sublato illis instare coeperunt, & quotquot de Lacedaemoniis, dum se reciperent, intercipiebantur, ab hoste caedebantur. sed plerique ad suam munitionem elapsi, cum custodibus, qui illic erant, se instruxerunt ad omnem munitionis partem, ut hostem propularent, qua parte munitio oppugnari poterat. Athenienses vero, fuga illorum ad insequendum stimulati, ipsos quidem circumvenire & circumdare non poterant, propter loci situm, qui natura munitus erat: sed ab adversa fronte aggressi, propellere conabantur. Diuque, & ad maximam diei partem utrique pugna, siti, & sole graviter fatigati, re-

λάσασθαι ἐκ τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ, μὴ ἐνδοῦναι. ῥᾶλλον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠμύνοντο ἢ ἐν τῷ πρὶν, οὐκ οὐσίας σφῶν τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια.

λστ'. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέωνι καὶ Δημοσθένει, ἄλλως ἔφη πονεῖν σφῶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν, περιπέναι κατὰ νότου αὐτεῖς ὁδῶν ἢ ἂν αὐτοὺς εὐρή, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. λαβῶν δὲ ἂν ἠτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφαντοῦς ὀρμήσας, ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ ἀεὶ παρῆκον τοῦ κρημιάδους τῆς νήσου προσβαίνων, καὶ ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι, χωρὶς ἰσχυρῶς πιστεύσαντες, οὐκ ἐφύλασσαν, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαβε. καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἔξαπίνης ἀναφανείς κατὰ νότου αὐτῶν, τοὺς μὲν τῷ ἀδοκῆτῳ ἐξέπλη-

sistebant; & conabantur, hi quidem illos ex superiore loco detrudere, illi vero non cedere, sed munitionem tueri. facilius autem, quam ante, Lacedaemonii tunc hostem propulfabant, quod ab utroque latere circumveniri non possent.

XXXVI. Sed cum res nullum haberet exitum, Messeniorum dux ad Cleonem & Demosthenem accedens, eos frustra laborare dixit: sed si sagittariorum & levis armorum aliquam partem sibi dare vellent, ad illos a tergo circumveniendum via, quamcunque ipse invenisset, putare irruptionem per vim fieri posse. Cum autem accepisset, quae petierat, iter clam ingressus, ne ab illis conspiceretur, accedens qua paulatim insulae partes praeruptae aliquem aditum dabant, & ad eam partem, quam Lacedaemonii, loci natura muniti situ freti, non custodiebant, aegre & vix illis inficiis munitionem circumiit. atque ex improvise & repente in loco superiore a tergo hostium con-

ξέ, τοὺς δὲ, ἀ προσεδέχοντο ἰδόντας, πολλῶ μᾶλλον ἐπέρρωσε. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, βαλλόμενοι τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη, καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτάματι (ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι) τῷ ἐν Θερμοπύλαις. ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν, διεσθάρησαν οὗτοί τε, ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες, οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε ὀλίγοι μαχόμενοι, καὶ ἀσθενεῖα σωμάτων, διὰ τὴν σιτοδείαν, ὑπεχώρουν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουσιν ἤδη τῶν ἐφόδων.

λξ'. Γνοὺς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης ὅτι εἰ καὶ ὀπισσονεῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι, διασθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίοις ζῶντας, εἴπως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπιπλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὄπλα παραδῶναι, καὶ ἡσση-

spectus, illos quidem ob inopinatum casum metu confestnavit; hos vero, qui cernebant, quod expectabant, multo magis confirmavit. Quare Lacedaemonii, cum utrinque telis iam peterentur, & in eadem fortuna constituti essent, (ut parva magnis conferam) in qua ad Thermopylas. nam illi in femita a Persis circumventi, perierunt. Et isti, cum undique telis iam peterentur, hosti diutius resistere non potuerunt; sed pauci cum multis dimicantes, & ob inedia[m] corpore languentes, cedere coeperunt: & Athenienses omni accessu iam potiebantur.

XXXVII. Cum autem Cleon & Demosthenes animadverterent, illos, quo magis cederent, eo magis a suis copiis interfectum iri, pugnam sedarunt, suosque prohibuerunt; quod illos vivos ad Athenienses ducere cuperent, si forte, audita caduceatoris voce, frangerentur animis ad ar-

θεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. ἐκήρυξάν τε, εἰ βούλειτο τὰ ἔπλα παραδῶναι καὶ σφᾶς αὐτοὺς Ἀθηναίσις, ὥστε βουλευσαί ὅ, τι ἂν ἐκεῖνις δοκῇ.

λή. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, παῖσαν τὰς ἀσπίδας αἰ πλείστοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν, δηλοῦντες προσίσθαι τὰ κεκηρυγμένα. μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ἀνακωχῆς ξυνῆλθον ἐς λόγους ὅ, τε Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης, καὶ ἐκείνων, Στύφω ὁ Φάρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων, τοῦ μὲν πρώτου τεθνηκότος Ἐπιτάδου, τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν Ἰππαγρέτου ἐφηρημένου, ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι ζῶντος κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος ἐφηρημένος ἀρχεῖν κατὰ νόμον, εἴτι ἐκεῖνι πάσχοιεν. ἔλεγε δὲ ὁ Στύφω καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὅτι βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἡπειρῷ Λακεδαιμονίους ὅ, τι

ma tradenda, & praefenti calamitatis gravitate vincerentur: & per praeconem edixerunt, numquid arma, & se ipsos Atheniensibus dedere vellent, ea conditione, ut Athenienses arbitrato suo de ipsis statuerent.

XXXVIII. Illi vero, audito hoc edicto, plerique clypeos deposuerunt, & manus quassarunt, significantes, se accipere conditiones sibi per praeconis vocem oblatas. Postea vero, factis induciis, in colloquium venerunt Cleon & Demosthenes, & ex illis, Styphon Pharacis filius, quod Epitadas, qui erat ex superioribus ducibus, iam defunctus esset, Hippagretes, qui in eius locum fuerat suffectus, adhuc superstes inter defunctos tanquam mortuus iaceret, ipse tertius designatus, qui legitimum imperium obtineret, si quid humanitus ipsis accidisset. Styphon autem, & qui cum eo erant, dixerunt, se velle per praecones agere cum Lacædaemoniis, qui in continente erant, quid sibi facien-

χρῆσθαι ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφέντων, αὐ-
 τῶν δὲ τῶν Ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἡπείρου κήρυκας,
 καὶ γενομένης ἐπερωτήσεως δις ἢ τρίς, ὁ τελευταῖος δια-
 πλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἡπείρου Λακεδαιμονίων
 ἀνὴρ, ἀπήγγειλεν ὅτι, οἱ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν
 ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν βουλευέσθαι, μηδὲν αἰ-
 σχρὸν ποιῶντας. οἱ δὲ, καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι, τὰ
 ὄπλα παρέδωσαν, καὶ σφᾶς αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν
 ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα ἐν Φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς
 οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τροπαῖον
 στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ, τὰ ἄλλα διεσκευάζοντο ὡς ἐς
 πλοῦν, καὶ τοὺς ἀνδράς τοῖς τριηράρχοις διεδίδωσαν ἐς
 Φυλακὴν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, κήρυκα πέμψαντες,
 τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ, καὶ
 ζῶντες ἐλήφθησαν τοσσίδε· εἴκοσι μὲν ὀπλίται διέβησαν

dum effet. Cum autem Athenienses nullum quidem illorum
 proficisci permisissent, sed ipsi ex continente caduceatores
 evocassent, & bis terve Lacedaemonii suos interrogassent:
 postremus, qui a Lacedaemoniis ex continente missus ad
 eos navigavit, haec renuntiavit, Lacedaemonios iubere
 vos ita vobis ipsis consulere, ut nullum dedecus admit-
 tatis. Illi vero, consilio inter se inito, arma & se ipsos de-
 diderunt. Illum autem diem, & noctem insequentem Athe-
 nientes eos in custodia tenuerunt. Postridie vero Athenien-
 ses quidem, tropaeo in insula statuto, cetera ad naviga-
 tionem necessaria pararunt, & captivos trierarchis asser-
 vandos distribuerunt. Lacedaemonii vero, missio caducea-
 tore, suorum cadavera receperunt. Tot autem in insula
 partim obierunt, partim vivi capti fuerunt. Universi qui-
 dem, qui in insulam transferant, erant quadringenti, & vi-

καὶ τετρακόςιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἑκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόςιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. καὶ Σπαρτιάται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν ἢ γὰρ μάχη οὐ σταδίᾳ ἦν.

λθ'. Χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο ὅσον οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμαχίας μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἑβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο. τούτων περὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπήεσαν, ἐσιτοδοτοῦντο· τὰς δὲ ἄλλας τοῖς ἐσπλεύουσι λάβρα διετρέφεοντο. καὶ ἦν σῖτος ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείφθη· ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρως ἐκάστῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς Πύλου ἑκάτεροι ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ Κλέωνος

Post Aug:
init.

ginti gravis armaturae milites. Ex hoc numero Athenas vivi delati fuerunt trecenti minus octo, ceteri caesi fuerunt. Inter hos autem, qui vivi capti fuerant, erant Spartani ad centum & viginti. Ex Atheniensibus vero non multi perierunt. Pugna enim non fuit stataria.

XXXIX. Tempus autem universum, quo illi in insula fuerunt obsessi, a pugna navali usque ad proelium in insula commissum, fuerunt duo & septuaginta dies. Et spatium dierum circiter viginti, quibus legati foederum causa abierant, frumentum acceperunt. reliquis vero diebus, ab illis, qui clam navigabant, nutriti fuerunt. Et frumenti ac aliorum esculentorum reliquiae in insula relictæ fuerunt. nam Epitadas dux unicuique parcius haec quam pro copia praebebat. Athenienses igitur & Peloponnesii cum suis utriusque copiis, e Pylo domum redierunt. Et Cleonis promissis

καίπερ μανιάδης οὔσα ἢ ὑπόσχεσις ἀπέβη. ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη.

μ'. Παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς Ἑλλησιν ἐγένετο. τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους οὔτε λιμῶ, οὔτ' ἀνάγκη οὐδεμιᾷ ἤξιον τὰ ὅπλα παραδῶναι, ἀλλὰ ἔχοντας, καὶ μαχομένους ὡς ἐδύναντο, ἀποθνήσκειν. ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους. καὶ τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον τῶν Ἀθηναίων ζυμμάχων δι' ἀχθιδόνα ἓνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων, εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλὰ καὶ γαβῶι, ἀπεκρίνατο αὐτῶ, πολλοῦ ἀν' ἄξιον εἶναι τὸν ἀτρακτον (λέγων τὸν οἶστον) εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίνωσκε· δήλωσιν ποιούμενος ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι, διεφθείρετο.

fio, quamvis fuisset infana, tamen effectum est consecuta. nam intra viginti dies, quemadmodum promiserat, hostes adduxit.

XL. Hoc autem omnium, quae in hoc bello contigerunt, maxime praeter opinionem Graecis accidit. Existimabant enim, Lacedaemonios nec fame, nec ulla necessitate compulsos, arma tradituros; at haec retinentes, & quoad possent dimicantes, mortem appetituros. nec adduci poterant, ut crederent, illos, qui tradidissent, illis esse similes, qui cecidissent. Postea vero, cum quidam Atheniensium focius quendam ex captivis ex insula Athenas delatis, ut ei cum insultatione dolorem inureret, interrogasset, numquid illi, qui ex ipsis mortem appetiissent, honesti fortesque viri fuissent: hic ipsi respondit, magni profecto faciendum esse atracton, (sagittam intelligens) si viros fortes ab

μά. Κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐβού-
 λευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν, μέχρις οὗ τὴ
 ἑμβῶσιν· ἣν δ' οἱ Πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν
 γῆν ἐσβάλωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύ-
 λου φυλακὴν κατέστησαντο· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπάκτου
 Μεσσηνιοὶ, ὡς ἐς πατρίδα ταύτην (ἔστι γὰρ ἡ Πύλος
 τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὐσῆς γῆς) πέμψαντες σφῶν ἀν-
 τῶν τοὺς ἐπιτηδευσάτους, ἐλήϊζόν τε τὴν Λακωνικὴν καὶ
 πλεῖστα ἔβλαπτον, ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ Λακεδαιμό-
 νιοι, ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρῖν χρόνῳ ληστείας, καὶ τοῦ
 τριούτου πολέμου, τῶν τε Εἰλώτων αὐτομολούντων, καὶ
 φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τὴ νεωτερισθῆ
 τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ραδίως ἔφερον, ἀλλὰ, καίπερ

ignavis dignosceret: indicans, eos, qui in lapides ac sagit-
 tas incidissent, occubuisse.

XLI. Cum autem captivi Athenas delati fuissent, Athe-
 nienfes eos in vinculis asservare decreverunt, donec ali-
 quam compositionem facerent: sed si Peloponnesii agrum
 prius irrupissent, eos eductos occidere. In Pylo autem prae-
 sidium collocarunt. Et Messenii, qui Naupaeti erant, huc,
 ut in patriam suam, (Pylus enim est in eo agro, qui quon-
 dam Messeniorum fuit) ex suorum civium numero missis,
 qui ad rem gerendam maxime idonei erant, agrum Laco-
 nicum latrocinii infestabant, maximisque maleficiis affi-
 ciebant, quod eadem lingua uterentur. Lacedaemonii ve-
 ro, quod superiore tempore latrociniorum exercendorum,
 & huiusmodi belli imperiti essent, simul etiam quod sui
 servi ad hostem transfugerent, veriti, ne gravior aliqua re-
 rum novarum molitio contra se in suo agro fieret, haec
 non facile ferebant; sed, quamvis Atheniensibus manifesti

οὐ βουλόμενοι ἔνδηλοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ' αὐτοὺς, καὶ ἐπειρῶντο τὴν τε Πύλον καὶ τοὺς ἀνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ μειζόνων τε ᾠρέγοντο, καὶ πολυλάκεις Φοιτῶντων, αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Πύλον γενόμενα.

Aug. affe-
cto.

μβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα, καὶ δισχιλίοις ὀπλίταις ἑαυτῶν, καὶ, ἐν ἵππαγωγῶσι ναυσὶ, διακοσίοις ἵππεῦσιν. ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι, καὶ Ἄνδριοι, καὶ Καρύστιοι. ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, τρίτος αὐτός. πλείοντες δὲ ἅμα ἔω, ἔσχον μετὰξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥεΐτου, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου ὑπὲρ οὗ ὁ Σολύγιος λόφος ἐστίν· ἐφ' ὃν Δαριῆς τοπάλαι ἰδρυθέντες, τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορινθίοις ἐπολέμουν, οὓσιν Αἰολεῦσι. καὶ κώμη νῦν

esse nollent, tamen legatos ad eos mittebant, & Pylum & captivos recipere conabantur. At illi maiora affectabant, & cum saepius ad eos proficiscerentur, ipsos re infecta remittebant. Atque haec quidem circa Pylum gesta sunt.

XLII. Eadem aestate, statim post haec, Athenienses in agrum Corinthium profecti sunt, cum octoginta navibus, & duobus millibus gravis armaturae militum nominis Attici, & cum ducentis equitibus, qui in hippaginibus vehebantur. Eos autem comitabantur ex focis Milefii, Andrii, & Carystii. His autem praeerat Nicias Nicerati filius, cum duobus collegis. Primo autem diluculo navigantes, inter Cherronesum & Rheitum appulerunt ad litus loci, super quem situs est Solygius collis. In quo Dorienfes olim sedibus positus, bellum faciebant Corinthiis, qui in urbe habitabant, & Aeolenses erant. Et super ipsum nunc exstat castellum,

ἐπ' αὐτοῦ Σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγυαλοῦ τούτου ἕνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κόμη αὐτῆ δώδεκα σταδίους ἀπέχει ἡ δὲ Κορινθίων πόλις, ἑξήκοντα· ὁ δὲ ἰσθμὸς, εἴκοσι. προπυθόμενοι δὲ Κορίνθιοι ἐξ Ἄργους ὅτι ἡ στρατιὰ ἤξει τῶν Ἀθηναίων, ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες, πλὴν τῶν ἕξω ἰσθμοῦ, καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ ἀπήεσαν αὐτῶν πεντακόσιοι Φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι πανδημὴ ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους εἴ κατασχέσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαβον νυκτὸς καταπλεύσαντες, καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρβη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κερχορεῖᾳ, ἣν ἄρα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα ἴωσιν, ἐβοήθηον κατὰ τάχος.

μγ'. Καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες) λαβὼν λόχον, ἦλθεν

nomine Solygia. ab hoc autem litore, ad quod naves appulerunt, hoc castellum distat duodecim stadiis: Corinthus vero, sexaginta: Isthmus vero, viginti. Corinthii vero, cum multo ante de classis Atticae adventu nuntios Argis allatos accepissent, omnes, praeter illos, qui sunt extra Isthmum, ad Isthmum tutandum convenerunt; & ex eorum numero quingenti praesidiarii milites in Ambraciam & Leucadiam abierunt. Ceteri vero frequentibus copiis observabant, quonam Athenienses essent appulsuri. Sed cum illi noctu clam appulissent, & signa ipsis sublata fuissent, relicta suorum dimidia parte ad Cenchream, si forte Athenienses adversus Crommyonem irent, suis auxilium prope tulerunt.

XLIII. Et Battus quidem, alter e ducibus, (duo enim proelio interfuerunt) assumpta cohorte contendit ad Solygia.

ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην, Φυλάζων ἀτείχιστον οὔσαν. Λυκόφρων δὲ τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλε. καὶ πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρα τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερρόνησου, οἱ Κορινθιοὶ ἐπέκειντο· ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρα τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων (οὔτοι γὰρ παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι) ἐδέξαντό τε τοὺς Κορινθίους, καὶ ἑώσαντο μόλις· οἱ δὲ, ὑπερχωρήσαντες πρὸς αἰμασίαν (ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσαντες πᾶν) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερβεν ὄντες, καὶ παιωνίσαντες, ἐπήεσαν αὐτοῖς. δεξαμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων, ἐν χερσὶν πάλιν ἦν ἡ μάχη. λόχος δὲ τις τῶν Κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρα ἑαυτῶν, ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρα, καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν

giam castrum, tutaturus illud, quod nullis muris erat cinctum. cum reliquis vero Lycophron manus cum hoste conferuit. Et primum quidem Corinthii in dextrum Atheniensium cornu, quod statim ante Cherronesum in terram descenderat, impetum fecerunt: deinde vero, & in reliquas eorum copias. asperumque proelium, totumque cominus commissum. Et dextrum quidem Atheniensium & Carystiorum cornu (hi enim in acie postremi erant) Corinthios excepit, aegreque repulit. Illi vero, cum ad maceriam se recepissent, (totus enim ille locus acclivis erat) superne lapidibus hostem inferius existentem petebant; cumque paeana cecinissent, cum rursus invaserunt. cum autem Athenienses eos excepissent, pugna iterum cominus committi coepta est. Quaedam autem Corinthiorum cohors, sinistro suorum cornu subsidio profecta, dextrum Atheniensium cornu in fugam vertit, & ad mare usque persecuta est.

θάλασσαν. πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἷτε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο συνεχῶς, μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρασ τῶν Κορινθίων, ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ἦν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθηναίων ἠμύνετο. ἤλπιζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειράσειν.

μό'. Χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντείχον, οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοισ' ἔπειτα (ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἵππεῖς ἀφελίμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους) ἐτρέποντο οἱ Κορινθῖοι, καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον· καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἠσύχαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ, κατὰ τὸ δεξιὸν κέρασ οἱ πλεῖστοί τε ἀπέβανον αὐτῶν, καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ, τούτῳ τῷ τρόπῳ οὐ κατὰ δῖωξιν πολλὴν, οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομένης,

Rurfus autem & Athenienses & Carystii a navibus sunt reversi. Reliquus vero exercitus utrinque continenter dimicabat; praecipue vero dextrum Corinthiorum cornu, in quo stans Lycophron, sinistro Atheniensium resistebat. suspicabatur enim, eos Solygiam castellum tentaturos.

XLIV. Diu igitur pugnae labores sustinuerunt, neutri alteris cedentes. Tandem vero (Atheniensibus enim equites, qui in ipsa pugna eos iuvabant, magno usui erant, cum alteri nullum equitatum haberent) Corinthii in fugam versi sunt, & in collem se receperunt. Et in eo castra populerunt; nec amplius descendebant, sed quiescebant. In hac autem fuga, in dextro cornu, plerique ipsorum, & Lycophron dux, obierunt. Reliquus vero exercitus, hoc modo: neque hoste vehementer insequente, neque effusa fuga, postquam per vim fuit coactus, in excelsa loca se re-

ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἰδρύθη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπήεσαν ἐς μάχην, τοὺς τε ἄλλοτρίους νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἐνηροῦντο τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς δ' ἡμίσεσι τῶν Κορινθίων, οἱ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθητο Φύλακες, μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου· κονιορτὸν δὲ ὡς εἶδον, καὶ ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν Κορινθίων, αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ζύμπαντας αὐτοὺς ἐπιόντας, καὶ νομίσαντες τῶν ἐγγυὺς ἀστυγειτόνων Πελοποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα, καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, πλὴν δυεῖν, οὓς ἐγκατέλιπον, μὴ δυνάμενοι εὐρεῖν. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐπεραιώθησαν ἐς

cepit, ibique castra posuit. Athenienses vero, cum hostes ad proelium contra ipsos non amplius prodirent, aliena cadavera spoliarunt, & fuorum fufceperunt, & tropaeum continuo statuerunt. Porro illi dimidiae Corinthiorum parti, quae in Cenchrea praesidii causa manebat, ne Athenienses adversus Crommyonem navigarent, hoc proelium non erat manifestum, propter montem Oneium. Sed ubi pulverem conspexit, & rem cognovit, opem suis confestim tulit. Venerunt etiam auxilio ex urbe Corinthii senes, cum intellexissent id, quod acciderat. Quos universos conspicati Athenienses in se tendentes, ratique auxilium a vicinis Peloponnesiorum civitatibus missum contra se venire, celeriter ad naves se receperunt, habentes spolia, & fuorum cadavera, duobus exceptis, quae reliquerunt, quod ea reperire non potuissent. Cum autem naves conscendisset

τὰς ἐπικειμένας νήσους· ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι, τοὺς νεκροὺς, οὓς ἐγκατέλιπον, ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέθανον δὲ Κορινθίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ δικάσιοι, Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγω ἑλάσσους πεντήκοντα.

μέ. Ἄραυτες δὲ ἐκ τῶν νήτων οἱ Ἀθηναῖσι, ἔπλευσαν αὐθιμερὸν ἐς Κρεμμύωνα τῆς Κορινθίας. ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους, καὶ καθερμισάμενοι τὴν τε γῆν ἐδήωσαν, καὶ τὴν νύκτα ἠυλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραία παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον, καὶ ἀπόβασιν τινα ποιησάμενοι, ἀφίκοντο ἐς Μεβώνην τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ Τροιζῆνος. καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς Χερρόνησου ἰσθμὸν, εἰείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεβώνη ἐστὶ καὶ Φρούριον καταστησάμενοι, ἐλήστευσεν τὸν ἔπειτα χρόνον τὴν τε Τροιζηνίαν γῆν, καὶ Ἀλιάδα, καὶ

sent, ad insulas adiacentes traiecerunt. Hinc autem misso caduceatore, suorum cadavera, quae reliquerant, fide publica interposita receperunt. In hoc autem proelio, ex Corinthiis quidem, ceciderunt ducenti & duodecim; ex Atheniensibus vero, paulo minus quinquaginta.

XLV. Athenienses autem ex istis insulis profecti eodem die ad agri Corinthii Crommyonem navigarunt. abest autem ab urbe centum & viginti stadiis. & cum eo appulissent, agrum vastarunt, ibique castris positis pernoctarunt. Postridie vero maritimam oram legentes primum in Epidaurium agrum iverunt, & exscensu ex navibus in nonnullas eius partes facto, Methonem venerunt, quae inter Epidaurum & Troezenem est sita. & Cherronesi isthmum, in quo est Methone, ab utraque litoris parte complexi, muro cingere coeperunt: impositoque praefidio, postea Troezenium, & Haliensem, & Epidaurium agrum

Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσὶν (ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χω-
ρίον) ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.

μοτ'. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν ταῦτα ἐγί-
γνετο, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς
Πύλου ἀπήραν ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν Ἀθηναίων, ἀφι-
κόμενοι ἐς Κέρκυραν, ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πό-
λεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης Κερκυραίων καθι-
δρυμένους, οἱ τότε μετὰ τὴν στάσιν διαβάντες ἐκράτουν
τε τῆς γῆς, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβαλόντες δὲ,
τὸ μὲν τείχισμα εἶλον· οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες
ἀβροοὶ πρὸς μετέωρόν τι, ξυνέβησαν ὥστε τοὺς μὲν ἐπι-
κούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ ὅπλα παραδόν-
των τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν
νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν ἐς Φυλακὴν διεκόμισαν

latrociniis infestabant. Postquam autem absoluto muro lo-
cum illum muniverunt, navibus domum redierunt.

XLVI. Per idem tempus, quo haec gerebantur, Eury-
medon etiam & Sophocles, qui e Pylo cum Atheniensium
classe in Siciliam proficiscebantur, cum Corcyram perve-
nissent, una cum urbis incolis bellum intulerunt Corcy-
raeis, qui sedes in Istone monte posuerant; qui tunc, post
seditionem eo profecti, agro potiebantur, & adversae fa-
ctioni multa damna dabant. Illos igitur adorti, munitio-
nem quidem ceperunt: homines vero, qui in ea erant,
uno agmine in editum quendam locum fuga se receperunt,
& cum Atheniensibus compositionem hac conditione fece-
runt, ut auxilios quidem milites ipsis traderent, de se
vero, post arma tradita, Atheniensis populus arbitrato suo
statueret. Duces autem Atheniensium ipsos, fide publica
interposita, in insulam Ptychiam asservandos transporta-

ὑποσπόνδους, μέχρις οὗ Ἀθηναῖοι πεμθῶσιν ὥστε ἂν τις ἀλῶ ἀποδιδράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται ταῖονδέ τι. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσιν τινὰς, ὀλίγους ὑποπέμφαντες Φίλους, καὶ διδάξαντες, ὡς κατ' εὐνοίαν δῆθεν, λέγειν ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἶη ὡς τάχιστα ἀποδιδράναι, πλοῖον δὲ τι αὐτοῖς ἐτοιμάσειν. μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατηγούς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν Κερκυραίων.

μζ'. Ὡς δὲ ἔπεισαν, καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον, ἐκπλέοντες ἐλήθησαν, ἐλέλυτό τε αἱ σπονδαὶ, καὶ τοῖς Κερκυραίοις παρεδίδοντο οἱ πάντες. ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιοῦτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γε-

runt, donec Athenas mitterentur; ita tamen, ut, si quis aufugiens deprehensus fuisset, fides, quae data fuerat, omnibus esset irrita. Verum primores populi Corcyraei, veriti, ne Athenienses hos Athenas profectos non interficerent, huiusmodi fraudem moliuntur. Nonnullis illorum, qui in insula Prychia servabantur, persuadent, aliquot ex amicis submissis, & monitis, ut quasi benevolentia dicerent, e re ipsorum maxime esse, ut primo quoque tempore fugam caperent, se vero navigium aliquod prae paraturos: Atheniensium enim duces, ipsos populo Corcyraeo tradere statuisse.

XLVII. Cum autem hoc illis persuasissent, & navigium per insidias parassent, illi illinc discedentes, intercepti sunt, atque fides data tunc irrita fuit, & universi populo Corcyraeo traditi fuerunt. Ad hanc autem rem peragendam Corcyraeos inprimis adiuverunt ipsi Atheniensium duces,

νέσθαι, καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδέεστερον ἐγχειρήσαι, εἰ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, κατάδηλοι ὄντες τοὺς ἀνδρας μὴ ἀν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐς οἴκημα μέγα καθεῖρξαν καὶ ὕστερον ἐξάγοντες κατὰ εἰκοσιν ἀνδρας, διήγον διὰ θυεῖν στοίχων, ὀπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ παιομένους, καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἶπαι τις τινα ἴδιοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ μαστιγοφόροι τε παριόντες ἐπετάχονον τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προσίοντας.

μή. Καὶ ἐς μὲν ἀνδρας ἐξήκοντα ἔλαβον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες, καὶ διαφείραντες. ὦντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσαντάς ποι, ἄλλοσε

ut certa minimeque dubia causa videretur illis, qui in infula erant; & qui fraudem commenti fuerant, eam confidentius aggredierentur: quippe qui aperte prae se ferrent, se nolle viros istos captivos ab aliis Athenas delatos (ipfi enim in Siciliam navigabant) decus & gloriam illis comparare, qui eos illuc deportassent. Hos autem acceptos Corcyraei in magno carcere concluderunt. Postea vero eos eductos vicenos traducebant per medios binos ordines militum armatorum, qui hinc inde instructi erant, & qui ipfos inter se colligatos caesim punctimque vulnerabant, sicubi quis suum inimicum aspexisset. Et lictores prosequentes eos urgebant, qui tardius progredierentur.

XLVIII. Atque hunc in modum eductos trucidarunt ad sexaginta: quod illos latebat, qui in carcere reliqui erant. Existimabant enim, suos socios ab inimicis ex carcere edu-

ἄγειν. ὡς δὲ ἤσθοντο, καὶ τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τοὺς τε Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐκέλευον σφᾶς εἰ βούλονται αὐτοὺς διασθῆρειν. ἔκ τε τοῦ σιγήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, οὐδ' ἐσιέναι ἔφασαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα· οἱ δὲ Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας εὐδ' αὐτοὶ διενεοῦντο βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος τοῦ σιγήματος, καὶ διελόντες τὴν ὄροθην, ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσαντο τε ὡς ἠδύναντο, καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέσθειρον, οἷστούς τε, οὓς ἀφίεσαν ἐκεῖνοι, εἰς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινῶν, αἱ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι, τοῖς σπάρτοις, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες, ἀπαγχόμενοι, παντὶ τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς (ἐπεγένετο γὰρ νύξ τῷ παθήματι) ἀναδοῦν-

ctos alio traduci. Cum autem hoc rescivissent, & ex quodam intellexissent, tunc Athenienses implorare ac orare coeperunt, ut, si voluntas eorum ferret, ipsi se occiderent; nec amplius ex carcere exire volebant, & dicebant, se pro viribus non permiffuros, ut quisquam illuc ingrederetur. Corcyraei vero ne ipsi quidem per fores irrumpere in animo habebant: sed cum carceris tectum conscendissent, & lacunar revulsissent, tegulis & sagittis eos petebant, qui infra erant. Illi vero se protegabant, ut poterant, quin etiam ipsorum multi sibi manus violentas attulerunt, partim sagittas ab hoste missas iugulis imprimentes, partim lectorum suorum, qui illic ipsis erant, funibus, partim restibus, quas ex suis vestibibus a se laceratis fecerant, se ipsos strangulantes, omni denique ratione magnam partem noctis (nox enim huic cladi intervenit) se ipsos laqueis suffocantes, & ab illis, qui in superiore tecti

τες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω, διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὴν ἡμέρα ἐγένετο, Φορμηδὸν ἐπὶ ἀμάξας ἐπιβαλόντες, ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἐάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιοῦτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν. καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τάνδε. οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἐτέρων ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵνα περ τοπρῶτον ἄρμηστο, ἀποπλεύσαντες, μετὰ τῶν ἐκεῖ ζυμμάχων ἐπολέμουν.

μβ'. Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀκαρνᾶνες, ἅμα τελευτῶντος τοῦ Θέρους, στρατευσάμενοι, Ἀνακτόριον, Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίαν. καὶ ἐκ-

parte stabant, telis petiti, penitus perierunt. Cum autem dies illuxisset, Corcyraei eos acervatim in plaustra coniectos extra urbem portarunt. Ipsorum vero uxores, quotquot in munitione captae fuerunt, in servitutem redegerunt. Hoc igitur modo Corcyraei, qui sedes in monte posuerant, a populo funditus perditii fuerunt. Haec autem feditio, quae magna fuit, hunc habuit exitum, quatenus ad hoc bellum pertinet. Neque enim quod reliquum erat ex aliis, eiusmodi erat, ut mentione dignum sit. Athenienses autem, cum in Siciliam, quo primum navigationem instituerant, pervenissent, cum illius loci focis bellum administrabant.

XLIX. Athenienses vero, qui Naupacti erant, & Acarnanes, aestate iam extrema, cum exercitu profecti, Anactorium, Corinthiorum urbem in ipso Ambracii sinus ostio

πέμψαντες Κορινθίους αὐτοὶ Ἀκαρναῖνες οἰκήτερας ἀπὸ πάντων, ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

ν'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου, εἰς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἰ ἐξεπέμθησαν πρὸς τοὺς ἑυμάχους, Ἀρταφέρνην ἄνδρα Πέρσῃν παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς Λακεδαιμόνα ἑλλαμβάνει ἐν Ἡϊόνι τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολάς μεταγραφάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων, ἀνεγνώσαν ἐν αἷς, πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων, κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους, οὐ γινώσκειν ὅ, τι βούλονται. πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβων, οὐδένα ταυτὰ λέγειν. εἰ οὖν τι βούλονται σαφεῶς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς Ἐφεσον, καὶ πρέσ-

Post
Sept. 24.

Octob. ex-
vel incunte
Novemb.

fitam, per prodicionem ceperunt. Corinthiis autem illinc eiectis, ipsi Acarnanes locum tenuerunt, colonis ex omnibus Acarnaniae partibus eo missis. Et haec aestas exiit.

L. Sequentē hieme, Aristides Archippi filius, unus e ducibus Atticae classis ad socios pecuniae cogendae causa missae, Artaphernem virum Persam, qui a Persarum rege missus Lacedaemonem proficiscebatur, ad Eionem, quae ad Strymonem est sita, comprehendit. Quo Athenas deducto, Athenienses epistolas ex Assyriis literis in Graecum sermonem conversas legerunt. Quarum, cum alia multa ad Lacedaemonios scriberentur, summa haec erat: Nescire se, quid illi vellent. nam cum multi legati venirent, nullum eadem dicere. Si quid igitur aperte dicere vellent, cum hoc Persa viros ad se mitterent. Artaphernem vero postea Athenienses una cum legatis triremi vestum Ephe-

Βεις ἅμα· οἱ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα (κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν) ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. Postinitium Ian. ante Mart. 21. να'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χίιοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινόν, κελευσάντων Ἀθηναίων, καὶ ὑποπτευσάντων ἐς αὐτοὺς τὴ νεωτεριεῖν ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστει καὶ βεβαιότητι, ἐκ τῶν δυνατῶν, μηδὲν περὶ σφῶν νεώτερον βουλευσείν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἑβδομὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88/89. 4/1. U. C. Varr. 33. of 1. Mart. 21. Eclipsis. Terrae motus ante Mart. 30. ιβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθύς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νομηνίαν· καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἵσταμένου ἔσεισε· καὶ οἱ Μιτυληναίων Φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων Λεσβίων, ὀρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου, καὶ μισθωσάμενοι ἐκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικόν, sum miserunt. Qui, cum illic intellexissent, Artaxerxem Xerxis filium nuper obiisse, (nam per id tempus decefferat) domum redierunt.

LI. Eadem hieme, Chii novum murum Atheniensium iussu demoliti sunt, quod eos aliquid novi contra se moliri suspicarentur. hoc tamen fecerunt adhibita firma cautione, quantum fieri poterat, ne Athenienses quidquam de pristino suae civitatis statu innovarent. Atque haec hiems exiit, simul etiam belli, quod Thucydides conscripsit, septimus annus excessit.

LII. Aestatis autem insequentis initio statim circa novilunium sol ex parte defecit, eiusdemque mensis initio terrae motus exstitit. Et Mitylenaei, aliique Lesbii exfules, quorum plerique ex continente venerant, auxiliis ex Peloponneso mercede conductis, & manu illinc collecta, Rhoe-

καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἰρούσι Ροϊτίον καὶ λαβόν-
 τες δισχιλίους στατήρας Φωκαίτας, ἀπέδοσαν πάλιν,
 μηδὲν ἀδικήσαντες. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπὶ Ἄντανδρον
 στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης λαμβάνουσι τὴν
 πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ δίανοια, τὰς τε ἄλλας πόλεις
 τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον Μιτυληναίων
 νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μά-
 λιστα τὴν Ἄντανδρον. καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν (ναῦς τε
 γὰρ εὐπορία ἦν ποιῆσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων,
 καὶ τῆς Ἰδῆς ἐπικειμένης) καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ ῥα-
 δίως ἀπ' αὐτῆς ὀρμώμενοι, τὴν τε Λέσβον ἐγγυὸς οὖσαν
 κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πόλις ματα χει-
 ρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

γ'. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐν τῷ αὐτῷ φέρει, ἐξήκοντα ναυσὶ,
 καὶ δισχιλίαις ὀπλίταις, ἰππεύσιν τε ὀλίγαις, καὶ τῶν

Bell. Pelop.

an. 8.

Olymp.

88. 4.

U. C. Varr.

330.

Ante Jul. 16.

tium occupant. Et acceptis duobus Phocæicorum staterum
 millibus, ipsum incolis rursus reddiderunt, nulla iniuria
 facta. Postea vero, cum copias adversus Antandrum duxif-
 sent, urbem interveniente proditione ceperunt. Eorum au-
 tem propositum erat, cum alias civitates, quae Actæae
 vocantur, quas prius possidentibus Mitylenaeis Athenien-
 ses tenebant, in libertatem vindicare, tum vero omnium
 maxime Antandrum. Ubi autem eam munissent, (nam aedi-
 ficandarum navium facultas, propter lignorum copiam,
 & Idam impendentem, illic ipsis erat) cum reliquo etiam
 apparatu inde proficiscentes, Lesbum vicinam infestare, &
 in suam potestatem redigere Aeolica oppida, quae in con-
 tinente erant. Et hi quidem haec facere constituerant.

LIII. Athenienses vero, eadem aestate, cum LX navi-
 bus, & duobus militum millibus, & aliquot equitibus, &

ξυμμαχῶν Μιλησίουσ καὶ ἄλλουσ τινὰσ ἀγαγόντεσ,
 ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας
 ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατοσ ὁ ΔιοτρεΦοῦσ, καὶ Αὐ-
 τοκλῆσ ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα, νῆσός ἐστίη, ἐπίκει-
 ται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λακεδαιμόνιοι δ'
 εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ Κυθηροδίκησ ἀρχὴ ἐκ τῆσ Σπάρ-
 τησ διέβαινειν αὐτόσε κατὰ ἔτοσ, ὀπλιτῶν τε Φρουρὰν διέ-
 πεμπον αἰεὶ, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ
 αὐτοῖσ τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύησ ὀκλάδων προσ-
 βολή, καὶ λησταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἤσσον ἐλύπου ἐκ
 θαλάσσησ, ἥπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι. πᾶσα
 γὰρ ἀνέχει πρὸσ τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγοσ.
 νδ'. Κατασχόντεσ οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῶ στρατῶ, δέκα
 μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίαισ Μιλησίων ὀπλίταισ τὴν ἐπὶ

cum Milesiis, & aliis quibusdam ex focis, quos secum du-
 cebant, bellum Cytheris intulerunt. Illis autem praeerat
 Nicias Nicerati, & Nicostratus Diotrephis, & Autocles
 Tolmaei filius. Cythera autem est insula, quae agro La-
 conico adiacet e regione Maleae promontorii. Lacedaemo-
 nii vero sunt accolae circumcirca: & Cytherodices magi-
 stratus ad ius dicendum Sparta quotannis eo transibat; &
 Lacedaemonii militum graviter armatorum praesidium in
 eam semper transmittabant, eiusque curam ingentem gere-
 bant. Ipsis enim erat portus, ad quem appellebant onera-
 riae naves, quae ex Aegypto, & Africa veniebant. Simul
 etiam piratae Laconicam oram a mari (qua tantum infe-
 stari poterat) minus infestabant. Tota enim haec insula
 confurgens ad Siculum & Creticum mare porrigitur.

LIV. Athenienses igitur, cum huc appulissent cum suis
 copiis, cum decem navibus, & duobus Milesiorum milli-

Θαλάσση πόλιν Σκάνδειαν καλουμένην αἰρούσι τῷ δὲ
 ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νῆσου ἐς τὰ πρὸς
 Μαλέαν τετραμμένα, ἐχώρου ἐπὶ τὴν ἐπὶ Θαλάσση
 πόλιν τῶν Κυθηρίων, καὶ εὖρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπε-
 δευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γιγνομένης ὀλίγον μὲν
 τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι, ἔπειτα τραπέμενοι,
 κατέσυχον ἐς τὴν ἄνω πάλιν. καὶ ὕστερον ξυμβήσαν πρὸς
 Νικίαν, καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, Ἀθηναίους ἐπιτρέψαι
 περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν θανάτου. ἦσαν δὲ τινες καὶ
 γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγῳ πρότερον πρὸς τινὰς τῶν Κυ-
 θηρίων. διὸ καὶ θάσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τό, τε παρ-
 αυτικά καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς.
 ἀνέστησαν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμονίους
 τε ὄντας, καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικει-
 μένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν, οἱ Ἀθηναῖοι τὴν τε Σκάν-

bus urbem maritimam, nomine Scandeam, capiunt. cum
 reliquo exercitu in insulae partes, quae Maleam specta-
 bant, exscensu ex navibus facto, ad maritimam Cytherio-
 rum urbem iverunt, eiusque incolas omnes sub armis stan-
 tes offenderunt. Proelioque commisso, Cytherii paulisper
 impetum sustinuerunt, deinde in fugam versi, in arcem
 confugerunt. Postea cum Nicia, eiusque collegis composi-
 tionem fecerunt ea conditione, ut omne de se statuendi ar-
 bitrium Atheniensibus permitterent, nisi mortis. Quaedam
 autem colloquia & ante inter Niciam & Cytherios habita
 fuerant. Quamobrem etiam citius & commodius, & in
 praesentia & in posterum, quae ad compositionem perti-
 nebant, ab ipsis transacta sunt. Athenienses enim Cythe-
 rios ex suis sedibus in alias transfulerunt, tum quod ef-
 fent Lacedaemonii, tum etiam quod insula agro Laconico

δειαν τὸ ἐπὶ τῶν λιμένων πόλισμα παραλαβόντες, καὶ τῶν Κυθήρων Φυλακὴν ποιησάμενοι, ἔπλευσαν ἔς τε Ἀσίνην, καὶ Ἐλωσ, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ Θάλασσαν. καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι, καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἶη, ἐδήρουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα ἑπτὰ.

· νέ. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἰδόντες μὲν τοὺς Ἀθηναίους τὰ Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἔς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις πειθήσεσθαι τοιαύτας, ἀθρόα μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο, κατὰ δὲ τὴν χώραν Φρουρὰς διέπεμψαν, ὀπλιτῶν πλήθος, ὡς ἐκασταχόσε εἶδει. καὶ τὰ ἄλλα ἐν Φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατάστασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης, καὶ Κυθήρων, καὶ παν-

adeo vicina effret. Post compositionem Athenienses accepta Scandea, urbe ad portum sita, & praefidio Cytheris imposito, navigarunt ad Asinen, & Helos, & ad plurima loca maritima. Et exscensu ex navibus in ea facto, & comorantes ubicunque opportunum videbatur, regionem per dies circiter septem vastarunt.

· LV. Lacedaemonii vero, quamvis Cythera ab Atheniensibus teneri viderent, & exspectarent, illos in suum etiam agrum exscensiones huiusmodi facturos, nunquam tamen cum frequentibus copiis, acie instructa, obviam ipsis iverunt: sed militum graviter armatorum magnam manum in varias agri sui partes, prout unusquisque locus postulabat, praefidii causa miserunt. Et ceteris in rebus sibi diligenter cavebant, metuentes, ne quid in rerum suarum statu novaretur, propter insperatam ac ingentem cladem in insula recens acceptam, & propter Pylum & Cythera

ταχόθεν σφᾶς περιεστῶτες πολέμου ταχέος, καὶ ἀπρο-
 φυλάκτου. ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἰππέας τετρακοσίους
 κατεστήσαντο, καὶ τόξοντας ἕς τε τὰ πολεμικὰ, εἵπέρ-
 ποτε, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεστῶτες,
 παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς,
 ναυτικῶ ἀγῶνι, καὶ τούτῳ πρὸς Ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ
 ἐπιχειρούμενον αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκίσεως τὶ πράξειν.
 καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ, καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάν-
 τα παρὰ λόγον αὐτοῖς, ἐκπληξιν μεγίστην παρεῖχε. καὶ
 ἐδεδίεσαν μὴ ποτε αὐθις ξυμφορὰ τις αὐτοῖς περιτύχη,
 εἶα καὶ ἐν τῇ νήσῳ. ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μά-
 χας ἦσαν, καὶ πᾶν ὅ, τι κινήσειαν, ὄντο ἀμαρτήσε-
 σθαι, διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενηῆσθαι, ἐκ
 τῆς πρὶν ἀθρείας τοῦ κακοπραγεῖν.

occupata, & propter repentinum ac improvisum bellum;
 quod ipfos undique circumstabat. Quare praeter suam con-
 suetudinem quadringentos equites, & sagittarios constitue-
 runt. Et ad res bellicas, si unquam ante, tunc potissimum
 segniores redditi sunt, qui praeter usitatam sibi formam
 apparatus, cum nauticis copiis certare cogerentur, idque
 contra Athenienses, qui, quidquid intentatum relinque-
 bant, id semper spei deesse putabant, quam de felici re-
 rum successu conceperant. Praeterea varii casus, multae-
 que res, quae brevi temporis spatio praeter omnem ex-
 pectationem ipsis acciderant, maximum metum ipsis incu-
 tiebant. Et verebantur, ne forte rursus aliqua calamitas
 sibi contingeret, qualis erat, quam & in insula accepe-
 rant. Et propterea ad pugnandum erant timidiore, & quid-
 quid aggressi fuissent, id infelicem exitum putabant habi-

νοστί. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις τότε τὴν παραβαλάσσιον δη-
 οῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἠσύχασαν, ὡς καθ' ἑκάστην Φρουρὰν
 γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι
 ἠγούμενοι εἶναι, καὶ ἐν τῷ τοιοῦτῳ μία δὲ Φρουρὰ, ἥπερ
 καὶ ἠμύνατο περὶ Κορτύταν καὶ Ἀφροδισίαν, τὸν μὲν
 ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφόβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν
 δὲ ὀπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώρησε πάλιν· καὶ ἄνδρες τέ
 τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, καὶ ὄπλα ἐλήθη. τρο-
 παῖόν τε στήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν εἰς Κύθηρα.
 ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν εἰς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν·
 καὶ δῆσαντες μέρος τι τῆς γῆς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ Θυ-
 ρεάν, ἣ ἐστὶ μὲν τῆς Κυουρίας γῆς καλουμένης, μεθορίας
 δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς. νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδο-

turum, propter animi diffidentiam, quod prius adversa
 fortuna premi non consuevissent.

LVI. Cum igitur Athenienses tunc oram maritimam va-
 starent, pleraque quiescebant, cum ad singula praesidia
 exscensus aliquis e navibus fiebat; tum quod singuli se
 numero inferiores esse ducerent, tum etiam quod in eo
 rerum statu constituti essent. Una vero praesidiaria co-
 hors, quae etiam ad Cortytam & Aphrodisiam hostes pro-
 pulsavit, ipsam quidem levis armaturae turbam palatam,
 impetu in eam facto, terruit: sed cum gravis armaturae
 milites ipsam excepissent, rursus se recepit, & aliquot ex
 ipsius numero ceciderunt, armaque capta fuerunt. Athe-
 nenses autem, erecto tropaeo, in Cythera abierunt. Hinc
 vero ad Epidaurum Limeram classe circumvesti profecti
 sunt. agrique parte vastata, pervenerunt ad Thyream,
 quae est illa quidem agri, qui Cynurius appellatur, sed
 Argivum & Laconicum agrum suo interiectu determinat,

σαν Λακεδαιμόνιοι Αιγινήταις ἐκπεσῶσιν ἐνοικεῖν, διὰ τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν Εἰλάτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας, καὶ ὅτι Ἀθηναίων ὑπακούοντες, ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην αἰεὶ ἕστασαν.

νζ'. Προσπλεόντων οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων, οἱ Αἰγινήταις τὸ μὲν ἐπὶ τῇ Θαλάσσει, ὃ ἔτυχον οἰκοδομῶντες, τεῖχος ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ἣ ὤκουσιν, ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσαν σταδίους μάλιστα δέκα τῆς Θαλάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων Φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε, ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησεν, δεομένων τῶν Αἰγινήτων, ἀλλ' αὐτοὺς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλείεσθαι. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὡς οὐκ ἐνόμι-

Lacedaemonii autem, quod eam possiderent, Aeginetis patria pulsus incolendam dederunt: tum ob beneficia, quae & terrae motus tempore, & cum Helotes in dominos infurrexerant, in se contulerant; tum etiam quod, licet Atheniensium imperio subiecti essent, tamen secum perpetuo sensissent.

LVII. Atheniensibus igitur cum classe adventantibus, Aeginetae murum, quem ad mare aedificabant, reliquerunt; & in superiorem urbem, stadiis circiter decem a mari distantem, quam incolebant, se receperunt. Et una Lacedaemoniorum praesidiaria cohors, quae agri tutandi causa illic erat, quae etiam Aeginetas in illo muro aedificando adiuuabat, cum ipsis in urbem ingredi noluit, licet Aeginetae eam rogarent, quod ipsis praesidiariis Lacedaemoniorum militibus periculosum esse videretur intra muros concludi. Quare cum in editiora loca se recepissent,

ζῶν ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι κατασχόντες, καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ, αἰρούσι τὴν Θυρέαν· καὶ τὴν τε πόλιν κατέκαυσαν, καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν. τοὺς τε Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες, ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον τὸν Πατροκλέους. ἐζωγράθη γὰρ τετρωμένος. ἤγον δέ τινες καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστήσαι. καὶ τούτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους, οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν, Φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν· Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας ὅσοι ἐάλωσαν, διὰ τὴν προτέραν αἰεὶ ποτε ἔχθραν·

quod se ad hosti pugna resistendum impares esse iudicarent, quiescebant. Interea vero Athenienses, cum ad litus appulissent, & cum omnibus copiis ad Thyream confestim ivissent, eam ceperunt; & urbem incenderunt, & res, quae in ea erant, diripuerunt: & Aeginetas, quotquot in ipso congressu non occubuerant, & Tantalum Patroclis filium, qui apud illos pro Lacedaemoniis dux fuerat, (cum enim vulneratus fuisset, vivus captus est) abduxerunt, & cum his Athenas pervenerunt. nonnullos etiam ex Cytheris abduxerunt, quos periculi vitandi causa, suis sedibus motos, alio transferendos censuerunt. Athenienses autem hos quidem in insulis collocare decreverunt, & ceteris Cytheriis permittere, ut suum agrum colentes, tributum, quaterna talenta penderent: Aeginetas vero omnes, quotquot capti fuerant, interficere statuerunt, propter priorem perpetuamque simultatem: Tantalum ve-

Τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους καταδήσαι.

νή. Τῷ δ' αὐτοῦ θέρους, ἐν Σικελίᾳ Καμαριναίοις καὶ Γελώσις ἐκεχειρία γίγνεται πρῶτον πρὸς ἀλλήλους. εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιῶται ξυνελθόντες ἐς Γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων πρέσβεις ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἶπῶς ξυναλλαγεῖν καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο ἐπ' ἀμφοτέρα, διαφερομένων, καὶ ἀξιούντων, ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον· καὶ Ἐρμκράτης ὁ Ἐρμωνος Συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλιστα αὐτοὺς ἐς τὸ κοινόν, τοιούτους δὴ λόγους εἶπεν.

νή. ΟΥΤΕ πόλεως ἂν ἐλαχίστης, ᾧ Σικελιῶται, τοὺς λόγους ποιήσομαι, οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινόν δὲ τὴν δοκῦσάν μοι βελτίστην γνώ-

ro praeter ceteros Lacedaemonios in insula Sphaacteria captos in vincula coniiciendum censuerunt.

LVIII. Eadem aestate in Sicilia induciae inter Camarinaeos & Geloos primum initae sunt. Mox etiam ceteri Siculi & Sicilienses Gelam convenerunt, & legatis ex omnibus Siciliae civitatibus eo missis, in colloquium venerunt, & inter se agere coeperunt, si quo modo in pristinam gratiam redire possent. Et cum multae aliae sententiae in utramque partem dictae sunt ab illis, qui dissentiebant, & petebant ea, quibus se quisque ab altero fraudatum existimabat: tum etiam Hermocrates Hermonis filius Syracusanus, qui etiam praecipue ipsos movit, ad legatos a Siciliae communi missos, huiusmodi verba tunc fecit.

LIX. NON ex ea civitate, viri Sicilienses, quae aut minima sit, aut bello maxime laboret, ego ortus, verba faciam: sed sententiam dicam, quae in totius Siciliae commune bonum opti-

μην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν, ὡς χαλεπὸν, τί ἂν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροῖ; οὐδείς γὰρ οὔτε ἀμαθία ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾶν, οὔτε φόβῳ, ἢ οἴηται τι πλεονσχῆσειν, ἀποτρέπεται. συμβαίνει δὲ τοῖς μὲν, τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν· οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐβέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ ἀντίκα τι ἐλασσοῦσθαι· αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν ἐκάτεροι πράσσοντες, αἱ παραινήσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι. ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις πλείστου ἂν ἄξιον γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι, τότε πρῶτον ἐπολεμήσαμεν, καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι· καὶ ἢ ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἕκαστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν.

ma esse mihi videtur. Ac bellum quidem gerere, quam tristis sit res, cur nam quis omnia mala, quae in eo contingere solent, apud homines rerum gnaros colligens, oratione proluxa utatur? Nemo enim, aut propter bellicorum incommodorum imperitiam hoc agere cogitur, aut metu deterretur, si quid amplius se adepturum speret. sed usu venit, ut his quidem lucra maiora, quam pericula esse videantur: illi vero quodvis discrimen adire, quam ullam iacturam in praesentia facere malint. Sed cum haec ipsa neutri opportune faciunt, tunc admonitiones de faciēda gratiae reconciliatione sunt utiles. Id, quod nobis etiam in praesentia plurimi faciendum erit, si morientibus pareamus. Quod enim unusquisque nostrum suis rebus privatim bene consulere vellet, bellum tunc primum suscepimus: nunc vero inter nos disceptando operam demus, ut in pristinam gratiam redeamus. Et nisi successerit, ut unusquisque nostrum suum ius obtineat, atque ita hinc discedat, iterum ad arma redibimus.

ξ'. Καίτοι γνώμαι χρηὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ζήνοδος ἔσται, ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' Ἀθηναίων, δυνασόμεθα ἔτι διασῶσαι καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιότερους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, οἱ δύνανται ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων, τὰς τε ἀμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν, ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ζυμμάχιας, τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ζυμφερόν καθίστανται. πόλεμον γὰρ αἰρομένων ἡμῶν, καὶ ἐπαγομένων αὖ τοὺς ἄνδρας οἱ καὶ τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμῶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμει προκοπτόντων ἐκεῖνοις, εἰκόσ, ὅταν γνῶσιν ἡμῶς τετραχωμένους, καὶ πλέονί ποτε στέλω ἐλθόντας

LX. Quamquam hoc nobis est sciendum, non solum de privatis rebus, si sapimus, coactum esse concilium: sed etiam ut consultemus, an universam Siciliam, quae, ut ego iudico, Atheniensium insidiis appetitur, adhuc conservare possimus. Et oportet existimare Athenienses (qui, cum maximam omnium Graecorum potentiam obtineant, cum paucis navibus hic praesto sunt ad observanda nostra peccata, & legitimo societatis nomine, inpatum sibi odium, speciosa rerum appellatione suum consilium velantes, ad suam utilitatem accommodant) harum nostrarum discordiarum pacificatores esse multo magis necessarios, quam mea verba. Cum enim bellum susceperimus, & hos viros arcessiverimus, qui vel illis, qui ipsos non arcessunt, bellum inferunt, cumque nos ipsos domesticis sumptibus vexemus, simul etiam cum nos ipsi paulatim aditum illis ad hoc imperium occupandum patefaciamus, verisimile est, ipsos sua sponte, ubi nos afflictos cogno-

αὐτοὺς, τάδε πάντα πειράσεσθαι ὑπὸ σφᾶς ποιῆσθαι.

ξά'. Καίτοι τῆ ἐαυτῶν ἐκάστους, εἰ σωφρονοῦμεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους, μᾶλλον ἢ τὰ ἔτοιμα βλάπτοντας, ζυμμάχους τε ἐπάγεσθαι, καὶ τοὺς κινδύνους προσλαμβάνειν· νομίσει τε στάσιν μάλιστα φθεῖρειν τὰς πόλεις, καὶ τὴν Σικελίαν, ἧς γε οἱ ἔνοικοι ζύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις δὲ διέσταμεν. ἂ χρὴ γνόντας, καὶ ἰδιώτην ἰδιώτη καταλλαγῆναι, καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ σώζειν τὴν πᾶσαν Σικελίαν· παρεστάναι δὲ μηδενὶ ὡς οἱ μὲν Δωριεῖς ἡμῶν, πολέμιοι τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δὲ Χαλκιδικόν, τῆ Ἰάδι ζυγγενεῖα ἀσφαλές. οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ ἑτέρου, ἔχθει ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἂ κοινῇ κερκτῆμεθα.

verint, olim cum maiore classe venturos, & haec omnia in suam potestatem redigere conaturos.

LXI. *Atqui, si sapimus, oportet unumquemque nostrum potius, ut suo imperio res alienas adiungat, quam ut suas laedat, socios arcessere, & pericula subire. Et existimare oportet, seditionem maxime perniciosam esse cum singulis civitatibus, tum etiam universae Siciliae, cuius nos incolae universi infidiis Atheniensium appetimur, & tamen mutuis singularum civitatum defensionibus laborantes alii ab aliis divisi sumus. Quibus rebus cognitis oportet & privatum cum privato, & civitatem cum civitate in gratiam redire, & operam dare, ut omnes simul universam Siciliam servemus. Nec in mentem venire cuiquam oportet, eos quidem, qui de nobis sunt Dorienses, Atheniensium hostes esse; Chalcidenses vero, propter cognationem Ionicam, a periculis tutos esse. Neque enim partium odio, bellum nostris gentibus inferunt, quod sint divisae: sed cupiditate bonorum, quae communi-*

ἐδήλωσαν δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ Χαλκιδικικοῦ γένους παρακλήσει. τοῖς γὰρ οὐδέποτε σφίσι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον, μᾶλλον τῆς ξυνήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς μὲν Ἀθηναίους ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι, πολλὴ ξυγγνώμη καὶ εὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἐτοιμοτέροις οὖσι. πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν μὲν τοῦ εἰκόντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπίον. ὅσοι δὲ γιγνώσκοντες αὐτὰ, μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν, μηδὲ τοῦτό τις πρεσβύτατον ἤκει κρίνας, τὸ κινῶς σεβερὲν ἅπαντας εὖ θεέσθαι, ἀμαρτάνομεν. τάχιστα δ' ἂν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γένοιτο εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ὀρμώνται Ἀθηναῖσι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων. καὶ οὕτως εὐ πόλε-

ter in Sicilia possidemus. Hoc autem nunc declararunt in ista Chalcidensium evocatione. Illis enim, qui ex foederis societate nullum auxilium ipsis unquam tulerunt, ipsi foederis ius libentius praestiterunt. Atque Atheniensibus quidem haec affectantibus, & provide perficere conantibus, multam veniam dandam esse censeo: nec eos, qui imperium affectant, sed eos, qui ad imperata faciendum sunt propensiores, vituperandos puto. Homines enim ita nati sunt, ut semper illos quidem imperio premant, qui cedunt ipsis: ab illis vero sibi caveant, qui arma ipsis inferunt. Nos vero peccamus, quotquot, cum haec habeamus perspecta, rebus nostris non recte prospicimus, neque singuli hoc antiquissimum esse iudicamus, ipsam scilicet rationem, qua omnes communi periculo bene consulamus. Hoc autem celerrime liberabimur, si compositionem inter nos faciamus. Athenienses enim non ex agri sui finibus profecti nos invadunt; sed ex illorum agro, qui ipsos arcessiverunt. Atque ita non bellum bello, sed pace discordia nullo negotio se-

μος πολέμῳ, εἰρήνῃ δὲ διάφορα ἀπραγμόνως παύονται· οἷ τ' ἐπικλητοὶ εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες, εὐλόγως ἀπρακτοὶ ἀπίασι.

ξβ'. Καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τοσοῦτον ἀγαθόν, εὖ βουλευομένοις εὐρίσκεται. τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἀρίστον εἶναι εἰρήνην πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; ἢ δοκεῖτε, εἴτῳ τί ἐστὶν ἀγαθόν, ἢ εἴτῳ τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον, ἢ πόλεμος, τὸ μὲν, παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνωτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην, ἄλλα τε ὅσα ἐν μήκει λόγων ἂν τις διέλθοι, ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν; ἢ χρὴ σκεψαμένους μὴ τοὺς ἑμεῖς λόγους ὑπεριδεῖν, τὴν δὲ αὐτοῦ τινα σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προῖδεῖν. καὶ εἴ τις βεβαίως τὴν ἢ τῷ δικαίῳ

dabitur. Et Athenienses, qui evocati fuerunt, & qui infesto animo, specioso tamen praetextu huc venerunt, iure optimo, re infesta, abibunt.

LXII. *Atque commodum quidem, quod ad Athenienses attinet, tantum esse comperitur, si rebus nostris recte consulamus. Pacem vero, quam omnium confessione summum bonum esse constat, cur etiam inter nos ipsos facere non oporteat? An existimatis, si quid boni alicui adest, aut si cui contraria, non potiorum esse pacem, quam bellum, tum ad liberandum utrumque his malis, quae bono sunt contraria, tum etiam ad illud bonum utrique conservandum? Et numquid animadvertitis, pacem habere honores & dignitates a periculo remotiores, atque alia, quae quis oratione longa persequi posset, quemadmodum de bello? Quibus rebus consideratis, non oportet vos contemnere mea verba; sed potius unumquemque vestrum his admonitum suae salutis prospicere. Et si quis vel suae causae aequitate, vel sua potentia fretus, certam de rei*

ἢ βία πράξειν αἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω, γνοῦς ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικούντας, καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεονεκτήσειν, οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν, ταῖς δ', ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν, προσκαταλιπεῖν τὰ αὐτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως ὅτι καὶ ἀδικεῖται, οὐδὲ ἰσχύς βέβαιον, διότι καὶ εὐελπι. τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος ὡς ἐπιπλεῖστον κρατεῖ πάντων τε σφαλερώτατον ὄν, ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται. ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες, προμηθεῖα μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα.

ξγ'. Καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος, καὶ διὰ τὸ ἤδη Φοβεροῦς παρόντας Ἀθηναίους κατ' ἀμφοτέρα ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ ἑλλιπέος τῆς γνώ-

alicuius successu spem concepit, is caveat, ne praeter spem graviter labatur: illud animadvertens, multos iam fuisse, qui suas iniurias persequi, & illos ulcisci volebant, a quibus eas acceperant; alios etiam fuisse, qui spem conceperant, se suas facultates aliqua potentia amplificaturos. sed illis quidem contigisse, ut non solum suas iniurias uli non fuerint, sed ne salutem quidem suam retinere potuerint; his vero, ut pro rerum suarum amplificatione, suarum etiam iacturam fecerint. Ultio enim non protinus alicui merito succedit, quod iniuriam ab altero acceperit; neque etiam potentia ideo est certa, quod homines bona spe compleat. sed fortuna rerum exitum in sua potestate plerumque tenet: quae cum sit res omnium maxime lubrica, tamen utilissima videtur. Cum enim utrique pariter timemus, circumspiciamus alii alios invadimus.

LXIII. Quare nos etiam nunc utraque de causa, cum ob inexploratum huius incerti rerum eventus metum, tum ob Atheniensium praesentiam, qui formidolosi iam adsunt, terrii, tum etiam

μης, ὧν ἕκαστός τις ἀθήμεν πράξειν ταῖς κωλύμασι ταύταις ἰκανῶς νομίσαντες εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμπωμεν· καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς αἰδίων ζυμβῶμεν, εἰ δὲ μὴ, χρόνον ὡς πλεῖστον σπεισάμενοι, τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὐτὴς ἀναβαλώμεθα. τὸ ζύμπαν τε δὴ, γνῶμεν, πειθόμενοι μὲν ἑμοῖ, πόλιν ἔξοντες ἕκαστος ἑλευθέραν, ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες ὄντες, τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνόμεθα. ἢν δὲ ἀπιστήσαντες, ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τυχοίμεν, φίλοι μὲν ἂν τοῖς ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρῆ, κατ' ἀνάγκην γιγνώμεθα.

ξδ'. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἄπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος, καὶ ἐπιῶν τῷ μᾶλλον, ἢ

existimantes nostram consilii imbecillitatem istis difficultatibus satis impeditam fuisse, ne perageremus ea, quae unusquisque nostrum se peracturum putabat, hostes imminentes ex nostra regione amandemus. Et imprimis quidem ipsi foedus aeternum inter nos ineamus: sin minus, induciis in longissimum tempus factis, discordias privatas in aliud tempus differamus. In summa vero, cognoscamus, si mihi assentiamini, futurum, ut unusquisque nostrum suam civitatem liberam obtineat; unde, cum nostri iuris ac arbitrii erimus, illis, qui aut bene, aut male de nobis meriti fuerint, gratiam pro meritis iure referemus. At si mihi non assentiamini, sed aliorum auctoritatem sequamur, non solum non erit nobis certamen de ulciscendo aliquo; sed etiam, si res ita tulerit, amicitissimi inimicissimis, & inimici, quibus non convenit, propter necessitatem fitemus.

LXIV. *Atque ego quidem, ut meae orationis initio dixi, qui demonstravi, me ex maxima civitate ortum, & qui bellum aliis*

ἀμυνόμενος, ἀξιῶ προειδομένους αὐτῶν ξυγχαρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾶν ὥστε αὐτοὺς τὰ πλείω βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρῶς Φιλονεικῶν ἠγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι, καὶ ἥς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἠσσᾶσθαι. καὶ τοὺς ἄλλους δικαιοῦ ταυτό μοι ποιῆσαι ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους οἰκείων ἠσσᾶσθαι, ἢ Δωριέα τιὰ, Δωριέως, ἢ Χαλκιδέα, τῶν ξυγγενῶν· τὸ δὲ ξύμπαν, γείτονας ὄντας, καὶ ξυνοίκους μιᾶς χώρας, καὶ περιρρύτου, καὶ ὄνομα ἐν κεκλημένους Σικελιώτας· οἱ πολεμήσομέν τε, οἶμαι, ὅταν ξυμβῆ, καὶ ξυγχαρησόμεθά γε πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, λόγοις κοινῶς χρώμενοι. τοὺς δὲ ἄλλοφύλους ἐπελεθόντας ἀήροσι, ἢν σωφρονῶμεν, ἀμυνόμεθα,

inferte, quam illatum propulsare malo, suadeo, ut nobis ipsis prospicientes compositionem faciamus, neve sic adversarios maleficiis afficiamus, ut nos ipsi longe pluribus detrimentis afficiamur: neque stulte contendens existimare volo, me summam potestatem habere & in meam voluntatem, & in ipsam fortunam, in quam nullum imperium habeo; sed vinci, & de meo iure decedere volo, quatenus par est. Et aequum esse censeo, vos ceteros vestra sponte idem facere, quod ego, neque ad hoc faciendum, ab hostibus compelli. nec enim turpe est, domesticos a domesticis, aut Doriensem aliquem a Doriensi, aut Chalcidensem a suo gentili superari. Denique, ut rem totam paucis expediā, compositionem nobis faciendam censeo, quod vicini simus, & eiusdem regionis incolae, idque regionis, quae mari undique alluitur, & uno Siculorum nomine vocemur: qui, ut opinor, bellum geremus, cum res ita tulerit, & in mutuam gratiam rursus redibimus, colloquiiis communibus inter nos ipsos habitis. Alienigenas vero con-

εἶπερ καὶ καθ' ἑκάστους βλαπτόμενοι, ζύμπαντες κινδυνεύομεν· ζυμμάχους δὲ αὐδέποτε τολοιπὸν ἐπαξόμεθα, οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ ποιῶντες; ἐν τε τῷ παρόντι δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι, καὶ οἰκείου πολέμου. καὶ ἐς τὸ ἔπειτα, καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἦσσαν ἐπιβουλευομένην.

Ξέ'. Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος, πειθόμενοι οἱ Σικελιῶται, αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ζυνηέχθησαν γνώμη ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου, ἔχοντες ἂ ἑκάστοι ἔχουσι τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι, ἀργύριον τακτὸν τοῖς Συρακουσίοις ἀποδοῦσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ζύμμαχοι, παρακαλέσαντες αὐτῶν τοὺς ἐν τέλει ὄντας, εἶπον ὅτι ζυμβήσονται, καὶ αἰ σπονδαὶ ἔσονται καὶ κείνοις κοιναί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν,

tra nos huc profectos, simul omnes, si sapimus, propulsabimus; siquidem vel cum singuli laeduntur, universi periclitamur: nec socios, nec pacificatores unquam posthac arcessemus. Si igitur haec faciamus, & in praesentia duobus bonis Siciliam non fraudabimus, ut Atheniensibus, belloque domestico liberetur: & in posterum, nos soli, liberam, & aliorum insidiis minus obnoxiam incolemus.

LXV. Cum Hermocrates haec dixisset, Siculi quidem eius verbis adducti, inter se consenserunt hac conditione, ut ab armis discederetur, & sua quique retinerent, quae iam possidebant; Camarinaeis vero Morgantina concederetur, si certam pecuniae summam Syracusanis penderent. Atheniensium vero focii, convocatis illorum ducibus, dixerunt, se quoque pacem facturos, & foedera cum illis quoque communia fore. Quod cum illi approbassent, compo-

ἐπειϋντο τὴν ὁμολογίαν· καὶ αἱ ἡῆς τῶν Ἀθηναίων ἀπέ-
 πλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλθόντας δὲ τοὺς
 στρατηγούς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν, Φυγῆ
 ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα· τὸν δὲ τρίτον Εὐ-
 ρυμέδοντα χρήματα ἐπράξαντο ὡς, ἔξον αὐτοῖς τὰ ἐν
 Σικελίᾳ καταστρέψασθαι, δώροις πεισθέντες ἀποχω-
 ρήσειαν. οὕτω τῇ παρουσίᾳ εὐτυχίᾳ χρώμενοι, ἠξίου
 σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ ἐν ἰσῶ
 καὶ τὰ ἀπορώτερα μεγάλη τε ὁμοίως καὶ ἐνδεεστέρα
 παρασκευῆ καταργάζεσθαι. αἰτία δ' ἦν ἡ παρὰ λόγον
 τῶν πλείονων εὐπραγία, αὐτοῖς ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς
 ἐλπίδος.

ἔστ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, Μεγαρεῖς οἱ ἐν τῇ πόλει,
 πιεζόμενοι ὑπὸ τε Ἀθηναίων, τῶ πολέμῳ αἰεὶ κατὰ ἔτος
 ἕκαστον δις ἐσβαλλόντων πανστρατιᾶ ἐς τὴν χώραν,

Bell. Pelop.
 an. 8.
 Olymp.
 89. 1.
 U. C. Varr.
 330.
 Post Jul. 17.

fictionem fecerunt. Postea vero Atheniensium naves disces-
 ferunt. Earum autem duces domum reversos populus Athe-
 nienfis multavit, exilio quidem duos, Pythodorum, &
 Sophoclem; pecunia vero, tertium, Eurymedontem: quasi
 penes eos fuisset res Siculas in suam potestatem redigere, sed
 muneribus adducti discessissent. Adeo freti praesenti rerum
 successu, nihil sibi praeter animi sententiam succedere, sed
 aequae difficillima atque facillima, sive magnos, sive par-
 vos apparatus haberent, pariter conficere volebant. Cu-
 ius rei causa erat inopinata felicitas, quae in plerisque re-
 bus ipsis contigerat, quae spei vires ipsis subministrabat.

LXVI. Eadem aestate, Megarenfes, qui in urbe erant,
 cum & ab Atheniensibus bello semper premerentur, quia
 quotannis cum frequentibus copiis irruptionem in ipsorum
 agrum bis faciebant, & a suis exfulibus, qui ex Pegis, qui

καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων Φυγάδων τῶν ἐκ Πηγῶν, οἱ στασιασάντων, ἐκπεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, χαλεποὶ ἦσαν ληστεύοντες, ἐποιούντο λόγους ἐν ἀλλήλοις ὡς χρὴ δεξιμένους τοὺς Φεύγοντας, μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ Φίλοι τῶν ἔξω, τὸν θρῦν αἰσθόμενοι, φανερώως μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἠξίουσαν τούτου τοῦ λόγου ἔχουσθαι. γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιούνται λόγους δεύσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγούς, Ἴπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρωνος, καὶ Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθέου, βουλόμενοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν. ξυνέβησαν τε πρῶτα μὲν, τὰ μακρὰ τεῖχη ἐλεῖν Ἀθηναίους, (ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτῶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν

propter civium seditionem a populo expulsi, latrocinii urbanos graviter infestabant, in colloquium venerunt, in quo censabant exfules recipiendos, ne utrinque civitatem perderent. Exfulum vero amici, cum istum rumorem sensitissent, ipsi quoque tunc apertius, quam ante, postulare ceperunt, ut sui cives in isto colloquio perseverarent. sed cum populi principes animadvertissent, populum malis afflictum secum nullo modo posse tolerare, metu compulsi, cum Hippocrate Aripbronis, & Demosthene Alcisthenis filio, Atheniensium ducibus, in colloquium venerunt, quia urbem dedere volebant, & existimabant, minus periculum sibi sic impendere, quam si illi, qui ab ipsis eiectiones fuerant, redissent. Inter eos autem ita primum convenit, ut Athenienses caperent muros longos, (erat autem octo ferme stadiorum ab urbe ad Nisaeam ipsorum portum) ne Mega-

λιμένα αὐτῶν) ὅπως μὴ ἐπιβραβήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας εἰ Πελοποννήσιαι, ἐν ἧ αὐτοὶ μόναι ἐΦρούρουν, βεβαιώτητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων. ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι. ῥᾶρον δ' ἤδη ἔμελλον προσχωρήσειν, τούτου γεγενημένου.

ξζ'. Οἱ οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων παρεσκευάστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες εἰς Μινώαν τὴν Μεγαρέων νῆσον ὀπλίταις ἐξακοσίαις, ὧν Ἰπποκράτης ἦρχεν, ἐν οὐρύγματι ἐκαθέζοντο ὄθεν ἐπλίνθουσαν τὰ τεῖχη, καὶ ἀπέειχεν οὐ πολὺ. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, Πλαταιῆς τε ψιλοὶ, καὶ ἕτεροι περίπλοιοι ἐνήδρευσαν εἰς τὸν Ἐνυάλιον, ὃ ἔστιν ἔλασσον ἄπωθεν. καὶ ἤσθετο οὐδεὶς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἶδέναι τὴν νύκτα ταύτην.

renfibus Peloponnesii opem ex Nisaea ferrent, in qua ipsi soli praesidium habebant, ut Megara firmiter tenerent. deinde vero & urbis arcem in loco edito sitam Megarenfes Atheniensibus dedere conarentur. si enim hoc factum fuisset, iam facilius Megarenfes deditioem fecissent.

LXVII. Atheniensfes igitur, postquam omnia & facta & dicta utrinque fuerunt, quae ad negotium conficiendum erant necessaria, rebus omnibus iam paratis; sub noctem ad Minoam Megarenfium insulam profecti cum sexcentis gravis armaturae militibus, quibus Hippocrates praeerat, in fossa confederunt, quae non multum illinc distabat; unde Megarenfes lateres ad muros exstruendos sumebant. Plataenses vero leviter armati, aliique circuitores, qui cum Demosthene altero duce erant ad Martis templum, quod minus remotum erat ab urbe, quam insula Minoa, in insidiis confederunt. Et nullus Megarenfium, praeter il-

Thucyd. Vol. III.

καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν ἀκατίων ἀμφηρικόν, ὡς λησταί, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἀνοιξίν τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἀμάξῃ, πείθοντες τὸν ἄρχοντα, διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκπλεῖν. καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι, πάλιν αὐτὸ τῇ ἀμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ τεῖχος, κατὰ τὰς πύλας ἐσηγον, ὅπως τοῖς ἐκ τῆς Μινώας Ἀθηναίοις ἀφανῆς δὴ εἴη ἡ Φυλακὴ, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου Φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις ἦν ἤδη ἡ ἀμάξα. καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθός, ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυμβήματος τὸ τοιοῦτον) ἰδόντες, ἔβην δρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι Φθιάσαι πρὶν συγκλεισθῆναι πάλιν τὰς πύλας· [καὶ] ἕως ἔτι ἡ ἀμάξα

los, quibus rem scire curae erat, hanc noctem noverat. Et cum crepusculum matutinum adventaret, isti Megarenfes, qui proditionem moliebantur, huiusmodi fraudem excogitarunt. Navigiolum, quod utrinque binis remis agebatur, veluti latrones, (cum iam pridem a suo magistratu, cuius gratiam sibi conciliaverant, impetrassent, ut portas aperiret) plaufstro impositum, noctu per fossam ad mare transportare, & enavigare consueverant. Et antequam dies illucesceret, idem plaufstro vectum in urbem per portas rursus importabant, ne Atheniensium praesidium, quod erat in Minoa, sibi minus caveret, quod nullum in portu navigium prorsus appareret. Tunc autem hoc plaufstrum ad portas iam erat. Et cum hae ex more navigiolo recipiendo apertae fuissent, (hoc enim ex composito fiebat) Athenienses, hoc animadverso, ex insidiis cursu contenderunt, quod eo ocius pervenire vellent, antequam por-

ἐν αὐταῖς ἦν, κάλυμα εὔσαι προσφεῖναι, καὶ αὐτοὶ ἅμα καὶ οἱ συμπράσσοντες Μεγαρεῖς τοὺς κατὰ πύλας Φύλακας κτείνουσι. καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην Πλαταιῆς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον εὖ νῦν τὸ τροπαῖόν ἐστι, καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ἤσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προσβοηθούοντας οἱ Πλαταιῆς ἐκράτησαν, καὶ τοῖς τῶν Ἀθηναίων ἐπλίταις ἐπιφερομένοις βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον.

ξή. Ἐπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι Φρουροὶ, τὸ μὲν πρῶτον ἀντισχόντες ἡμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανον τινὲς αὐτῶν. οἱ δὲ πλείους ἐς Φυγὴν κατέστησαν, Φοβηθέντες ἐν νυκτί τε πολεμίων προσπεπτωκότων, καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων ἀντιμαχομένων,

tae rursus clauderentur, & donec ipsum plaustrum in ipsis adhuc esset, & impediret, ne clauderentur; & Megarenfes, qui ipsorum partibus favebant, una cum ipsis interfecerunt custodes, qui ad portas erant. Et primum quidem Plataenses, & circuitores, qui circa Demosthenem erant, irruperunt in eum locum, ubi tropaeum nunc exstat: & statim intra portas (Peloponnesii enim, qui proxime erant, rem fenserunt) Plataenses pugnando superarunt eos, qui ad opem ferendam veniebant; & gravi Atheniensium armaturae advenienti portas tutas praefiterunt.

LXVIII. Deinde vero iam Atheniensium unusquisque, prout deinceps intrabat, ad murum contendebat. Et Peloponnesii praesidiarii, primo quidem pauci resistentes vim propulsarunt, & illorum nonnulli ceciderunt. At plerique in fugam se coniecerunt, tum quod hostium noctu irrumpentium impetum metuerent, tum etiam quod a Megarenfibus

νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς Μεγαρέας προδεδωκέναι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων κήρυκα ἄφ' ἑαυτοῦ γνώμης κηρύξαι, τὸν βουλόμενον ἶεναι Μεγαρέων μετὰ Ἀθηναίων φησόμενον τὰ ὅπλα. οἱ δ' ὡς ἤκουσαν, οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμῆσθαι, κατέφυγον ἐς τὴν Νίσαιαν. ἅμα δὲ ἕω ἑαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Μεγαρέων φορυβουμένων, οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν, πλῆθος ὃ ξυνήθει, ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας, καὶ ἐπέξιναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς, τῶν πυλῶν ἀνοιχθεισῶν, ἐσπίπτειν τοὺς Ἀθηναίους· αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι. λίπα γὰρ ἀλείψεσθαι, ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως. καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς

proditoribus oppugnarentur. se enim ab universis Megaren-
sibus proditos existimabant. Accidit enim, ut Atheniensium
praeco sua sponte ediceret, ut quisquis vellet Megarensium
ad Athenienses transfret, arma depositurus. Cum audissent,
nullam moram amplius interposuerunt, sed re vera se ab
utrisque oppugnari existimantes, in Nisaeam fuga se rece-
perunt. Prima autem luce muris iam captis, & Megaren-
sibus, qui in urbe erant, metu trepidantibus, illi, qui Athe-
nensibus faverant, & alii cum ipsis, totaque multitudo,
quae proditionis erat conscia, portas aperiendas, & ad
proelium adversus hostem prodeundum dicebant. Inter ipsos
autem convenerat, ut, portis apertis, Athenienses in ur-
bem irrumperent. futurum autem erat, ut ipsi facile inter-
noscerentur: nam oleo se uncturi erant, ne laederentur.
Erant autem futuri magis in tuto, si portae apertae fuif-
sent. nam, ut inter ipsos convenerat, quatuor millia pe-

Ἐλευσῖνες κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὀπλίται τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἰππεῖς ἑξακόσιοι, οἱ τὴν νύκτα πορευόμενοι, παρῆσαν. ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τις ξυνειδῶς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα· καὶ οἱ ξυστραφέντες, ἀθρόοι ἦλθον, καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπέξιέναι (οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο, ἰσχύοντες μᾶλλον, τολμῆσαι) οὔτε ἐς κίνδυνον φανερόν τὴν πέλιν καταγαγεῖν. εἴτε μὴ πείσεται τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, ἀλλ' ὡς τὰ βέλτιστα βουλευόντες, ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρέμενον συλάσσοντες. ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξι οὐδ' ἔμελλον.

ξβ'. Γνόντες δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὅτι ἐναν-

ditum gravis armaturae, & sexcenti equites Atheniensium; qui noctu iter fecerant, ab Eleusine advenerant. Et cum illi inuncti iam ad portas essent, quidam ex consciis insidias alteris, qui diversae factionis erant, indicat. Illi vero facto agmine frequentes venerunt, & dixerunt, nec portas aperiendas, nec adversus hostes exeundum, (nam ne ante unquam quidem, quamvis essent potentiores, hoc facere se ausos fuisse) nec civitatem in manifestum periculum adducendam. Et nisi quis recte monentibus pareret, ibi, ad ipsas portas, pugnam commissum iri dicebant. nullo autem modo significabant, se scire, quae gererentur, & quid contrariae factionis homines molirentur, sed velut optimum factu consulentes, in eadem sententia perseverabant, & simul ad portas permanebant, easque custodiebant. Itaque non licuit insidiatoribus ea peragere, quae statuerant.

LXIX. Atheniensium autem duces, animadvertentes ali-

τίωμά τι ἐγένετο, καὶ τὴν πόλιν βία οὐχ οἰοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νισαίαν εὐθὺς περιετείχιζον νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηῆσαι τινὰς, ἐξέλοιεν, θάσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι. παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν Ἀθηναίων ταχὺ, καὶ λιθουργοὶ, καὶ τὰλλα ἐπιτήδεια, ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον, καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἐκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς Νισαίας, τάφρον τε καὶ τείχη διελομένην ἢ στρατιὰ, ἐκ τε τοῦ προαστείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην, ἀπεσταύρουσαν εἶπη δέοιτό τι καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι, αὐταὶ ὑπῆρχον ἔρυμα. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δ' ὕστεραία περὶ δαίλην τὸ τείχος ὅσον οὐκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν τῇ

quid impedimenti accidisse, nec urbem a se per vim capi posse, Nisaeam protinus circumvallare coeperunt: existimantes, si, priusquam aliqui opem ei ferrent, eam expugnassent, Megara etiam citius in deditionem ventura. Celeriter autem Athenis allata sunt ferramenta, lapicidae, & ceterae res ad opus faciendum necessariae. Initio autem facto ab illo muro, quem ipsi tenebant, muroque transverso Megara versus exstructo, ab illo utrinque usque ad mare Nisaeae, copiae opus inter se partitae, & fossam fodiebant, & muros aedificabant, & lapidibus atque lateribus ex suburbano sumtis utentes, & arbores & materiam aliam caedentes, Nisaeam vallo claudebant, si qua pars alicubi munitione egebat. Aedes etiam, quae erant in suburbano, pinnis impositis, usum munitionis praebant. Et hunc quidem diem totum in opus faciendum incubuerunt: postridie vero circa vesperam murus tantum non absolu-

Νισαία δέισαντες, σίτου τε ἀπείρια (ἐς ἡμέραν γὰρ ἐκ τῆς ἀνω πόλεως ἐχρῶντο) καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ ἐπιβοηθήσειν, τοὺς τε Μεγαρέας πολέμιους ἠγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου ἀπελυθῆναι, ἔπλα παραδόντας, τοῖς τε Λακεδαιμονίοις, τῶν τε ἄρχοντι, καὶ εἴτις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι Ἀθηναίους ὅ, τι ἂν βούλωνται. ἐπὶ τούτοις ἐμολογήσαντες ἐξῆλθον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τεῖχη ἀπερρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως, καὶ τὴν Νισαίαν παραλαβόντες, τάλλα παρεσκευάζοντο.

Ὁ Βρασίδης δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ὦν, ἐπὶ Θράκης στρατιὰν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ἦσθε-

tus erat. Quare, qui in Nisaea erant, metu perculsi, cum ob commeatus inopiam, (eo enim ex urbe, quae in loco superiore, nec multum a mari distans erat, devecto, in diem utentes vivebant) tum quod existimarent, Peloponnesios haud celeriter opem sibi laturos, tum etiam quod Megarenses hostes esse ducerent, cum Atheniensibus compositionem fecerunt, his conditionibus: ut singuli quidem, traditis armis, certa pecuniae summa persoluta dimitterentur; de Lacedaemoniis vero, & eorum duce, & si quis alius intus esset, Athenienses arbitrato suo statuerent. Hac igitur compositione his conditionibus facta, exierunt. Athenienses autem, cum longos muros ab urbe Megarensium abruptissent, & Nisaeam per deditionem accepissent, ad alia se praeparabant.

LXX. Brasidas vero Tellidis filius, Lacedaemonius, per idem tempus forte circa Sicyonem & Corinthum agebat, exercitum comparans, quem in Thraciam duceret. cum-

το τῶν τειχῶν τὴν ἄλωσιν, δέισας περὶ τε τοῖς ἐν τῇ Νί-
 σαίᾳ Πελοποννησίοις, καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῆ, πέμ-
 πει ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς, κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ
 ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκου, (ἔστι δὲ κώμη τῆς Με-
 γαρίδος ὄνομα τῆτο ἔχουσα, ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γερανείᾳ)
 καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακισίους μὲν καὶ δισχιλίους
 Κορινθίων ὀπλίτας, Φλιασίων δὲ τετρακισίους, Σικυω-
 νίων δὲ ἑξακισίους, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ, ὅσοι ἤδη ξυνει-
 λεγμένοι ἦσαν οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι
 ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τρι-
 ποδίσκον ἐξελθὼν) ἀπολέξας τριακισίους τοῦ στρατοῦ,
 πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν Μεγαρέων
 πόλει, λαθὼν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θάλασ-
 σαν· βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ, καὶ ἅμα, εἰ δύναίτο,

que muros ab Atheniensibus captos intellexisset, metuens
 & Peloponnesiis, qui erant in Nisaea, & veritus, ne Me-
 gara caperentur, nuntium mittit ad Boeotos, iubens eos
 cum suis copiis ad Tripodiscum sibi obviam venire. (est
 autem vicus agri Megarensis hoc nomen habens, sub mon-
 te Geraneia situs.) & ipse eo venit cum duobus millibus
 & septingentis Corinthiorum militibus, Phliasiarum qua-
 dringentis, Sicyoniorum sexcentis, & cum iis, quos iam
 collectos secum habebat, quod existimaret, se Nisaeam
 adhuc inventurum inexpugnatam. Sed cum rem audisset,
 (noctu enim egressus ad Tripodiscum contendebat) cum
 delecta trecentorum manu, antequam rumor de ipsius ad-
 ventu ad hostium aures pervenisset, ad Megarensium ur-
 bem accessit, clam Atheniensibus, qui ad mare erant; eu-
 piens, ut prae se ferebat, atque adeo re ipsa, si qua pos-
 set, Nisaeam attentare: sed inprimis Megarensium urbem.

ἔργῳ τῆς Νισαίας πειράσαι τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν εἰσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι σφῆς, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νισαίαν.

αί. Αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν, μὴ τοὺς Φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγῶν, αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ, μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας ἐπίθηται σφίσι, καὶ ἡ πέλις ἐν μάχῃ κατ' αὐτὴν εὖσα, ἐγγυὺς ἐΦεδρευόντων Ἀθηναίων ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυχάσασιν τὸ μέλλον περιιδεῖν. ἤλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἐκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν προσβοηθησάντων· καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλέςτέρως ἔχειν, ὅστις εἴη εὖνους κρατήσασιν προσχωρήσασιν. ὁ δὲ Βρασιδάς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο στρατεύμα.

ingressus confirmare, & adversus hostes tutari. quare Megarenfes rogabat, ut se reciperent, dicens, se de Nisaea recipienda bonam spem habere.

LXXI. Sed Megarenfium factiones veritae, illa quidem, ne Brasidas exfulibus in urbem contra se reductis, se ipsam expelleret; haec vero, ne populus hoc ipsum metuens in se faceret impetum, & civitas bello domestico pressa, Atheniensibus e propinquo insidiantibus, periret, eum non receperunt: sed utrisque placuit, ut quiescentes eventum rei circumspicerent ac exspectarent. Sperabant enim utrique, pugnam commissum iri inter Athenienses, & illos, qui ad opem urbi ferendam venerant. atque ita sibi fore tutius partes sequi victorum, qui sibi benevoli essent. Brasidas vero cum rem ipsis persuadere non posset, ad reliquum exercitum retro rediit.

οβ'. Ἄρα δὲ τῆ ἔω οἱ Βοιωτοὶ παρήσαν, διανενοημένους μὲν, καὶ πρὶν Βρασίδαν πέμψαι, βοηθεῖν ἐπὶ τὰ Μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ἄντος τοῦ κινδύνου, καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ Πλαταιαῖσιν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῶ μᾶλλον ἐρρώσθησαν. καὶ ἀποστείλαντες διακοσίους καὶ δισχιλίους ὀπίτας, καὶ ἰππέας ἑξακοσίους, τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθεν πάλιν. παρόντος δὲ ἤδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος ὀπιτῶν οὐκ ἔλασσον ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τῶν μὲν ὀπιτῶν περὶ τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἰππεῖς οἱ τῶν Βοιωτῶν ἀπροσδοκῆτοις ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς, ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐν γὰρ τῷ προτοῦ οὐδεμίᾳ βοήθειά ποιοῦσι Μεγαρεῦσιν οὐδαμῶθεν ἐπῆλθεν. ἀντεπεξελάσαντες

LXXII. At primo statim diluculo Boeoti affuerunt, qui in animo quidem habebant; vel antequam Brasidas nuntium ad ipsos mitteret, Megaris succurrere; tum quod hoc periculum a se non alienum esse ducerent, tum etiam quod cum frequentibus copiis ad Plataeas iam essent. Sed cum nuntius etiam venisset, multo magis animati sunt. Quare duobus millibus gravis armaturae militum, & ducentis praeterea, equitibusque sexcentis ad Brasidam missis, cum maiore copiarum parte domum reverterunt. Cum autem omnes copiae militum gravis armaturae non minus sex millium iam adessent, & Athenienses suorum gravis armaturae militum aciem instructam haberent ad Nisaeam & ad mare, & levis eorum armatura per campos vagaretur, Boeotorum equitatus, impressione in eam ex improvise facta, in fugam vertit, & ad mare repulit. nam ante diem illum nulla auxilia ex ullo loco Megarenfibus vene-

δὲ καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐς χεῖρας ἦσαν καὶ ἐγένετο ἰππομαχία ἐπιπολὺ, ἐν ἣ ἀξιούσιν ἐκάτεροι εὐχ ἦσσαν γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν Βοιωτῶν, καὶ ἄλλους τινὰς οὐ πολλοὺς, πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν προσελάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποκτείναντες, ἐσκύλευσαν. καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες, ὑπεσπόνδους ἀπέδωκαν, καὶ τροπαῖον ἔστησαν. οὐ μόντοι ἐν γὰρ τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ, πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν Νίσαιαν.

οὐ γάρ. Μετὰ δὲ τούτο, Βρασίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς Θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον, παραταξάμενοι, ἠσύχαζον, οἴμενοι σφίσι ἐπιέναι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς Μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορῶ-

rant. Sed cum & ipse Atheniensium equitatus ei obviam procurriffet, ad manus venerunt, & equestre proelium ad multum diei spatium inter illos est commissum, in quo utrique se non inferiores fuisse putant. nam equitatus Boeotii praefectum, & aliquot alios ad ipsam Nisaeam proventus, Athenienses interfecerunt, & interfectos spoliarunt: & corporibus etiam ipsorum potiti, ea per inducias Boeotiae reddiderunt, & tropaeum statuerunt. Neutri tamen in hoc toto proelio certum minimeque dubium pugnae eventum adepti, diremti sunt. sed Boeoti quidem, ad suos; Athenienses vero, ad Nisaeam se receperunt.

LXXIII. Postea vero Brasidas, eiusque copiae propius mare & Megara accesserunt. Et occupato loco idoneo, acie instructa, quiescebant; existimantes fore, ut Athenienses contra se venirent, & scientes, Megarenses circumspi-

μένους ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσι
 ἀμφοτέρωθεν ἔχειν, ἅμα μὲν, τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους,
 μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἐκόντας ἄρξαι. ἐπειδὴ γὰρ ἐν
 Φανερωῖ ἔδειξαν ἔτοιμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὡς-
 περ ἀκονιτὶ δικαίως ἀντὶ τὴν νίκην τίθεσθαι. ἐν τῷ αὐτῷ
 δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς συμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ
 μὴ ὠφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίνεσθαι σφί-
 σιν, ἀλλὰ σαφῶς ἀντὶ ὡςπερ ἡσσηθέντων, στερηθῆναι
 εὐθύς τῆς πόλεως· νῦν δὲ καὶ τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους
 μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἀν περι-
 γενέσθαι αὐτοῖς ἂν ἕνεκα ἦλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ
 γὰρ Μεγαρῆς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ τὰ
 μακρὰ τεῖχη ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπι-

cere, utrorum esset futura victoria. Utrumque autem oportune sibi casurum existimabant, simul quidem, si ipsi hostem priores non aggredierentur, nec proelii periculosi initium sua sponte facerent. siquidem aperte demonstraverant, se ad hostem propulsandum paratos esse, sibique quodammodo sine pulvere & labore victoriam merito tributum iri. simul etiam, quod ad Megarenses attineret, rem sibi feliciter cessuram. Nisi enim in illorum conspectum venissent, rem nullo modo in dubium a se vocatum iri; sed procul dubio se urbe, quasi victos, protinus privatum iri putabant. Iam vero illud etiam fortasse eventurum, ut ipsi Athenienses proelium detrectarent, atque ita res eas, quarum causa venerant, sibi sine proelio conservatum iri credebant. Quod etiam evenit. Megarenses enim, cum Athenienses ex Nisaea egressi aciem quidem ad longos muros instruxissent, sed tamen ipsi quoque quiescerent, Peloponnesiis ipsos non invadentibus, quod ipsorum etiam

όντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ μὴ ἀντίπα-
 λον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς
 προεπεχωρήκει ἄρξασι μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν, ἢ
 λαβεῖν νικήσαντας Μέγαρα, ἢ σφαλέντας, τῷ βελτί-
 στῷ τοῦ ὀπλιτικοῦ βλαφθῆναι. τοῖς δὲ συμπάσης τῆς
 δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν,
 εὐκότως ἐθέλειν τολμᾶν. χρόνον δὲ ἐπισχόντες, καὶ ὡς
 οὐδὲν ἄφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ
 Ἀθηναῖοι εἰς τὴν Νίσαιαν, καὶ αὖθις οἱ Πελοποννήσιοι
 ἔθεν [περ] ὠρμήθησαν.

οδ'. Οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδα αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπὸ
 τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν Φευγόντων Φίλοι Μεγα-
 ρῆς, ὡς ἐπικρατήσαντι, καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐκέτι ἐβελη-
 σάντων μάχεσθαι, φαρσύντες μᾶλλον, ἀνείγουσί τε

Atheniensium duces reputarent, sibi, & hostibus pericu-
 lum non esse par. nam cum pleraque feliciter ipsis iam suc-
 cessissent, existimabant, se, si priores proelium adversus
 copias suis maiores inirent, aut victores Megara capturos,
 aut victos, amissa praestantissima totius exercitus parte,
 cladem accepturos. Illos vero, quod exercitum ex omni-
 bus Peloponnesii civitatibus collectum haberent, cum sin-
 gulis etiam singularum civitatum partibus merito velle bel-
 li fortunam periclitari, & audere. Cum autem aliquamdiu
 in armis commorati fuissent, & neutra acies alteram ag-
 gredederetur, discesserunt, prius Athenienses in Nisaeam,
 deinde vero Peloponnesii unde venerant.

LXXIV. Sic igitur Megareses, exfulum amici, cum
 ipsi Brasidae, ut victori, tum etiam ceteris ducibus ex ci-
 vitatibus animo magis confirmati, quod Athenienses tunc
 pugnare nolissent, portas aperiunt; & cum eo recepto

τὰς πύλας, καὶ δεξάμενοι, καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πραξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕστερον ὁ μὲν, διαλυθέντων τῶν συμμάχων κατὰ πόλεις, ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον, τὴν ἐπὶ Θράκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵνα περ καὶ τοπρῶτον ἄρμητο· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρήν, ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' οἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλιστα μετέσχον, εἰδότες ὅτι ἄφθισαν, εὐθὺς ὑπεξῆλθον. οἱ δὲ ἄλλοι, κοινολογησάμενοι ταῖς τῶν Φευγόντων Φίλοις, κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις μηδὲν μνησικακήσειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο, καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποίησαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους, ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἱ ἐδόκουν μάλιστα συμπράξαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθη-

in colloquium veniunt, illis iam timore perculsis, qui Atheniensium partes secuti fuerant. postea vero hic quidem, sociis in urbes suas dilapsis, & ipse Corinthum reversus, expeditionem in Thraciam parabat, quo & ante cogitabat. Megarenses vero, qui in urbe erant, cum Atheniensibus quoque domum rediissent, quotquot rebus Atheniensium studuerunt, & consiliorum de urbe prodenda initorum maxime participes fuerant, quia sciebant, se conspectos fuisse, confestim se subdixerunt: ceteri vero, colloquio cum exfulum amicis habito, eos, qui apud Pegas erant, reduxerunt, cum eos religiosissimo sanctissimoque iureiurando obstrinxissent, eos omnem praeteritarum iniuriarum memoriam deposituros, optimaque consilia reipublicae daturus. At illi, postquam magistratus gerere coeperunt, armaque lustrarunt, dispositis cohortibus, delegerunt ex ini-

ναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν καὶ τούτων περὶ ἀναγκάσαν-
τες τὸν δῆμον ψῆφον Φανεράν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώ-
σθησαν, ἔκτειναι καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν ταμάλιστα κατέ-
στησαν τὴν πόλιν. καὶ πλείστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἑλα-
χίστων νεμομένη ἐκ στάσεως μετὰ στασις ζυνέμεινε.

σε'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν
Μιτυληναίων, ὡσπερ διενεούτο, μελλούσης κατα-
σκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατη-
γοὶ, Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήσπον-
τον (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν
Πόντον ἐσεπεπλεύκει) ὡς ἠσθάιντο τὴν παρασκευὴν
τοῦ χωρίου, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεῖν εἶναι μὴ ὡσπερ τὰ
Ἄναια ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ Φεύγοντες τῶν
Σαμίων καταστάντες, τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν

Eodem
tempore.

micis, & iis, qui Atheniensium partibus maxime favisse videbantur, ad centum viros. Cum autem populum de his suffragia aperte ferre coëgissent, postquam ab eo damnati fuerunt, eos interfecerunt: & reipublicae statum in Oligarchiam maxima ex parte commutarunt. atque haec status commutatio, quae propter seditionem accidit, sub paucissimis diutissime duravit.

LXXV. Eadem autem aestate, cum Antandrus a Mitylenaeis, quemadmodum constituerant, esset munienda: Atheniensium duces, qui classi ad pecuniam legendam missae praeerant, Demodocus & Aristides, qui circum Hellepontum erant, (nam Lamachus tertius eorum cum decem navibus in Pontum abierat) cum primum audissent, locum illum muniri, ipsis etiam res periculosa visa est, ne ut Anaea contra Samum esset, ubi Samiorum exfules, positae sedibus, Peloponnesios in rebus nauticis adiuvabant,

ἐς τὰ ναυτικά, κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο. οὕτω δὴ ξυναγεύραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιάν, καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπέξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὀρμίσας ἐς τὸν Κάλημα ποταμὸν, ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἀνωθεν γενεσμένου, καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ρεύματος. αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πεζῇ διὰ Βιθυνῶν Θρακῶν (οἱ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ) ἀφικνεῖται ἐς Χαλκηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου, Μεγαρέων ἀποικίαν.

οστ. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ φέρεται καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώ-

gubernatores ad ipsos mittendo; & Samios, qui in urbe erant, perturbabant, & illos, qui urbe pellebantur, recipiebant. Hac igitur de causa Athenienses, exercitu ex focis collecto, Antandrum petunt; illisque proelio superatis, qui inde contra se prodierant, locum illum iterum recipiunt. Nec multo post Lamachus, qui in Pontum navigaverat, cum in agro Heracleensi classem ad Calecis fluvii ripam appulisset, eam amisit, aquis coelitus delapsis, & subita vi torrentis devoluti. Quare cum ipse, tum eius exercitus itinere pedestri per Bithynos Thraces, (qui sunt trans mare in Asia) pervenit Chalcedonem Megarensium coloniam, in Ponti faucibus sitam.

LXXVI. Eadem aestate Demosthenes Atheniensium dux cum quadraginta navibus Naupactum se contulit, statim a discessu ex agro Megarensi. Nam quidam Boeoti, qui

μησιν. τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιωτῖα πράγ-
ματα ἀπὸ τινῶν ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετε, βου-
λομένων μεταστῆσαι τὸν κόσμον, καὶ εἰς δημοκρατίαν,
ὡσπερ οἱ Ἀθηναῖοι, τρέψαι καὶ Πτειοδώρου μάλιστα
ἀνδρὸς Φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐσηγουμένου, τάδε αὐτοῖς
παρεσκευάσθη Σίφας μὲν ἔμελλοντινες παραδώσειν.
αἱ δὲ Σίφαι, εἰσὶ τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ Κρισαίῳ
κόλπῳ ἐπιθαλασσίδι. Χαιρώνειαν δὲ (ἢ εἰς Ὀρχο-
μενὸν τὸν Μινύειον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ Βοιωτεῖον,
Ξυτελεῖ) ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδουσαν. καὶ οἱ Ὀρ-
χομενίων Φυγάδες ξυνέπρασαν ταμάλιστα, καὶ ἄν-
δρας ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου. ἐστὶ δὲ ἡ Χαιρώνεια
ἐσχατον τῆς Βοιωτίας, πρὸς τῇ Φανότιδι τῆς Φωκίδος
καὶ Φωκίων μετεἶχόντινες. τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἔδει Διή-

in civitatibus erant, illarum statum commutare, & in po-
pularum, qualis erat is, quo Atheniensium respublica re-
gebatur, convertere cupientes, cum Hippocrate & illo de
rebus Bocotiis innovandis egerant. Proeodoro autem ex-
fule Thebano potissimum auctore, hunc in modum res prae-
paraverant. Quidam Siphas per proditionem tradere statue-
rant: Siphae autem sunt oppidum agri Thespici maritimum,
in sinu Crisaeo situm. Chaeroneam vero (quae accense-
tur Orchomeno, qui prius quidem Minyieus, nunc vero
Boeotius appellatur) alii ex Orchomeno dedituri erant. Et
Orchomenii exsules praecipue eos ad rem peragendam ad-
iuvabant, & homines ex Peloponneso mercede conduce-
bant. Chaeronea autem est oppidum in extremis Boeotiae
finibus situm, Phanotidem versus, quae est in agro Pho-
censi. & nonnulli Phocenses cum ceteris colonis in ea ha-
bitabant. Oportebat autem altera ex parte Athenienses

λιον καταλαβεῖν, τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς Εὐβοίαν
 τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν· ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ
 ῥητῇ γίνεσθαι, ὅπως μὴ συμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δῆλιον
 οἱ Βοιωτὶ ἀθροῖσι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι
 κινούμενοι. καὶ εἰ κατορβοῖτο ἡ πείρα, καὶ τὸ Δῆλιον τει-
 χισθεῖν, ῥαδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραντίκα νεω-
 τρίζοι τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς Βοιωτοῖς, ἐχο-
 μένων τούτων τῶν χωρίων, καὶ ληστευομένης τῆς γῆς,
 καὶ οὔσης ἑκάστοις διὰ βραχείας ἀποστροφῆς, οὐ μενεῖν
 κατὰ χώραν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ, τῶν Ἀθη-
 ναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης
 ἀθροῖας τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτή-
 δειον. ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ, τιαυτῇ παρεσκευάζετο.

οἷ'. Ὁ δὲ Ἱπποκράτης, αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως

occupare Delium, Apollinis templum, in agro Tanagraeo
 fitum, Euboeam versus. Simul etiam haec ipsa fieri oportebat
 condita die, ne Boeoti frequentibus copiis ad opem
 Delio ferendam undique concurrerent, sed de suis ipsorum
 rebus quique solliciti ad eas tutandas proficiscerentur. Et, si
 conatus iste feliciter successisset, & Delium muro clausum
 fuisset, facile sperabant, etiam si non protinus aliquid in-
 novaretur in rerumpublicarum Boeotiarum statu, si haec lo-
 ca occupata fuissent, & ager latrocinii infestaretur, & sin-
 gulis brevi locorum spatio per fugium esset, res in eodem
 statu non permanfuras; sed temporis progressu, Athenien-
 ses, si se adiunxissent iis, qui defecissent, illi vero Boeoti
 non frequentes, ut ante, copias haberent, res illas in sta-
 tum sibi commodum adducturos. Haec igitur consilia inita
 fuerant.

LXXVII. Hippocrates autem cum urbanis copiis, cum

δύναμιν ἔχων, ὅποτε καιρὸς εἴη ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτοὺς· τὸν δὲ Δημοσθένην προαπέστειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμαχων, πλέσι ἐπὶ τὰς Σίφας, ὡς προδοησόμενας. ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἶρητο ἢ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος, Οἰνιάδας δὲ ὑπὸ τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνη πᾶν, ἐπὶ Σαλύνθιον καὶ Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον, καὶ προσποιησάμενος τᾶλλα, ἠτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέη, ἀπαντησόμενος.

οἱ. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὀπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ

tempus opportunum afforet, ipse quidem bellum Boeotis illaturus erat. Demosthenem vero cum quadraginta navibus Naupaetum praemisit, ut, coacto ex illis locis exercitu Acarnanum & ceterorum sociorum, ad Siphas navigaret, ut prodendas. Dies autem inter eos constituta fuerat, qua haec confici oportebat. Demosthenes autem, cum eo pervenisset, & Oeniadas ab universis Acarnanibus in Atheniensium societatem adactus nactus & complexus fuisset, & ipse omnia sociorum, qui in illa regione erant, auxilia evocasset, adversus Salynthium & Agraeos primum cum exercitu profectus, ceterisque rebus in suam potestatem redactis, sese praeparabat, ut, quando opus esset, ad Siphas suis occurreret.

LXXVIII. Brasidas autem per hoc ipsum aestatis tempus, cum mille & septingentis gravis armaturae militibus

Θράκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Τραχίνι, καὶ προπέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους, ἀξιούοντας διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιάν, ἦλθον ἐς Μελιτίαν τῆς Ἀχαΐας Πάναϊρός τε καὶ Δῶρος, καὶ Ἴππολοχίδας, καὶ Τορύλαος, καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλκιδέων, τότε δὲ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν, καὶ ἐκ Λαρίσσης Νικονίδας Περδίκκα ἐπιτηδεῖος ὢν. τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὐπόρον ἦν διέναι ἄνευ ἀγωγῶν, καὶ μετὰ ὅπλων γε δὴ. καὶ τοῖς πᾶσι γε ὁμοίως Ἑλλησιν ὑποπτον καβεστήκει τὴν τῶν πέλας μὴ πείσαντας διέναι. τοῖς τε Ἀθηναίοις αἰεί ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὐκυν ὑπῆρχεν. ὥστε εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ ἰσονομία ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοὶ, οὐκ ἂν ποτε

ad obeundas res Thraciae pergens, ubi pervenit Heraclaeam, quae est in agro Trachinio, ubi etiam Panaerus, Dorus, Hippolochidas, Torylaus, & Strophacus Chalcidensium hospes, ad eum ad Melitiam Achaiae oppidum venerunt, (ipse enim nuntium ad suos necessarios Pharfalum praemiserat, eos rogans, ut se suasque copias per Thessaliam deducerent) ita demum tunc ire perrexit. Illum vero deducunt cum alii Thessali, tum ex Larissa Niconidas Perdiccae amicus. alioqui enim Thessaliam sine duce, praecipue vero cum armis pertransire difficile erat. Atque adeo pariter omnibus Graecis res erat suspecta, per finitimorum regionem venia non impetrata transire. Perpetuoque Thessalorum plebs Atheniensibus erat benevola. Quare nisi Thessali patrio instituto, paucorum dominatu potius, quam iuris aequabilitate usi fuissent, Brasidas profecto nunquam ulterius progressus fuisset. Siquidem vel

προῆλθεν. ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τάναντία τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπέῃ ποταμῷ, ἐκάλυον, καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ τοῦ πάντων κοινῷ πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες, οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνιδίον τε παραγεγόμενον ξένοι ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασίδης τῇ Θεσσαλῶν γῆ καὶ αὐτοῖς Φίλος ἂν ἰέναι, καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὔσι, καὶ οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν. Θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὔσαν, ὥστε τῇ ἀλλήλων γῆ μὴ χοῆσθαι. νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν οὔδε γὰρ ἂν δύνασθαι. οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἶργεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ἀκούσαντες ταῦτα, ἀπῆλθον· ὁ δὲ, κελυσόντων τῶν ἀγωγῶν, πρὶν τι πλέον ζυστῆναι τὸ κωλύσον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχῶν ὁρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν

tunc aliae contrariae factionis Theffali ei iter facienti ad flumen Enipeum obviam iverunt, eumque transire prohibebant, & iniuste facere dicebant, quod sine publica totius gentis auctoritate transiret. Illi vero, qui deducebant, dixerunt, se nec ipsis invitis eum traducturos: sed, cum ad se repente advenisset, se pro hospitii necessitudine, quae sibi cum eo intercederet, eum deducere. Quin etiam ipse quoque Brasidas dicebat, se Theffalorum agro, ipsisque amicis illac transire, & Atheniensibus hostibus suis, non autem ipsis bellum inferre: nec ullas scire inter Theffalos & Lacedaemonios inimicitias, quae impedirent, ne alteri alterorum solo uterentur. seque ipsis invitis nunc non progressurum: nec enim posse: verumtamen orare, ne prohiberetur. Illi vero his auditis abierunt. Brasidas autem, hortatu ductorum, antequam plures ad prohibendum convenirent, nusquam subsistens cursu perrexit. Et eodem die,

τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἐκ τῆς Μελιτίας ἀφώρμησεν, ἐς Φάρσαλον τε ἐτέλεσε, καὶ ἐστρατοπεδεύσατο ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῶ ποταμῷ. ἐκεῖθεν δὲ, ἐς Φάκιον καὶ ἐξ αὐτοῦ, ἐς Περαιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγὸς πάλιν ἀπῆλθον· οἱ δὲ Περαιβοὶ, αὐτῶν ὑπήκοοι ὅτιες Θεσσαλῶν, κατέστησαν αὐτὸν ἐς Δίον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται.

θ'. Τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασίδης Θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε, πρὶν τινα κωλύειν παρασκευάσασθαι. καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν, καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν. ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου, ὡς τὰ τῶν Ἀθηναίων εὐτύχει, δεισαντες οἱ τε ἐπὶ Θράκης ἀφειστάτες Ἀθηναίων, καὶ Περδίκκας, ἐξήγαγον τὸν στρατὸν. οἱ μὲν Χαλκιδεῖς, νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὀρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους,

quo Melitia discesserat, Pharfalum pervenit, & ad flumen Apidanum castra posuit. Illinc vero ad Phacium, & inde in Peraebiam ivit. Illincque iam Theffalorum quidem duces domum reverterunt. Peraebi vero, qui ipsorum Theffalorum imperio parent, ad Dion usque ipsum deduxerunt, quod oppidum in Perdiccae ditione, sub Olympo Macedoniae monte, Theffaliam versus, est situm.

LXXIX. Hoc igitur modo Brasidas Theffaliam cursu celeriter transivit, antequam ullus ad impediendum paratus esset. & ad Perdiccam, & in agrum Chalcidensem pervenit. Nam qui in Thracia ab Atheniensibus defecerant, & Perdiccas, quoniam res Atheniensium secundae erant, sibi metuentes, exercitum ex Peloponneso eduxerant. Et Chalcidenses quidem Peloponnesios ad opem sibi ferendam evocaverant, quod Athenienses primum contra se venturos

καὶ ἅμα αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν, αἱ οὐκ ἀφειστηκυῖαι, ξυνεπήγον κρούφα. Περδικκας δὲ, πολέμιος μὲν οὐκ ὢν ἐκ τοῦ Φανεροῦ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων, καὶ μάλιστα βουλόμενος Ἀρριβαῖον τὸν Λυγκηστῶν βασιλέα παραστήσασθαι. ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥστε ῥᾶον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἐξαγαγεῖν, ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακοπραγία.

π'. Τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῆ, ἤλπιζον ἀποστρέψαι αὐτοὺς μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν, πέμψαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν. ἄλλως τε καὶ ἐτοίμων ὄντων τρέφειν τε, καὶ ἐπὶ τῇ ἀπεστάσει σφᾶς

suspicaretur. Simul autem & finitimae ipsorum civitates, quae non defecerant, Athenienses adversus ipsos clam concitabant. Perdiccas vero copias ex Peloponneso evocaverat, non quod aperte Atheniensium hostis esset: verum quod & ipse pristinas cum Atheniensibus discordias reformidaret; praecipue vero, quod Arrhibaeum Lyncestarum regem in suam potestatem redigere cuperet. Praefens autem Lacedaemoniorum calamitas ipsis opportune cecidit ad exercitum ex Peloponneso facilius educendum.

LXXX. Quod enim Athenienses cum ceterae Peloponneso, tum vero potissimum ipsorum Lacedaemoniorum agro semper imminerent, Lacedaemonii sperabant fore, ut praecipue hoc modo ipsos a sua regione infestanda averterent, si vicissim infestarent, copiis ad ipsorum socios missis. Praesertim cum Perdiccas & Chalcidenses parati essent ad hunc exercitum alendum, ipsosque Lacedaemonios ad defectionem ab Atheniensibus faciendam arcesserent. Simul

ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἰλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς Πύλου ἐχομένης νεώτερίσωσιν. ἐπεὶ καὶ τότε ἔπραξαν, φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος (αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἰλώτας τῆς Φυλακῆς πέρι μάλιστα καθεστήκει) προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι ἀξιούσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες· πεῖραν ποιούμενοι, καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἷπερ καὶ ἤξιῶσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἀν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἔσπευον ἀγῶσαντό τε καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον, ὥς ἡλευθερωμένοι· οἱ δὲ οὐ πολλῶν ὕστερον ἠφάνισάν τε αὐτούς, καὶ

etiam Lacedaemonii magnam Helotum partem; per speciosam auxilii mittendi causam ex agro Laconico emittere cupiebant, ne propter praesentem rerum statum, Pylo ab Atheniensibus occupata, aliquid novi molirentur. Quod cum fecissent Lacedaemonii, ipsorum iuventutem & multitudinem reformidantes, (semper enim apud Lacedaemonios multa erant instituta, ut sibi ab Helotum insidiis caverent) ipsis praeceperunt, ut, quotquot ex ipsis se fortissime contra hostes pugnasse persuasum haberent, ii discernerentur, quod eos libertate donare statuissent; hoc modo mentem illorum explorantes, & existimantes, prout unusquisque primus se libertate dignum esse censuisset, sic etiam hos ipsos potissimum, prae animi elatione, impetum in se facturos. Quare cum ad duo millia delegissent, & ceteris Helotibus anteposuissent, hi quidem templa coronati circumviverunt, ut libertate donati. Illi vero non multo post, ipsos ex hominum conspectu sustulerunt, nec-

οὐδεὶς ἤσθετο ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ Βρασίδῃ αὐτῶν ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὀπλίτας, τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῶ πείσας ἐξήγαγεν· αὐτὸν τε Βρασίδαν, βουλόμενον μά-
λιστα, Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν.

πα'. Προϋβυμήθησαν δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἄνδρα ἓν τῆ Σπάρτῃ δεκῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε, πλείστου ἄξιον Λακεδαιμονίοις γενόμενον· τό, τε γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχῶν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις, ἀπέστησε τὰ πολλὰ, τὰ δὲ προ-
δοσία εἶλε τῶν χωρίων ὥστε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίγνε-
σθαι, ξυμβαίνειν τε βουλομένους (ὅπερ ἐποίησαν) ἀν-
απόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ
τῆς Πελοποννήσου λάφῃσιν. ἐς τε τὸν χρόνον ὕστερον μετὰ

dum quisquam novit, quonam modo eorum unusquisque perierit. Tunc autem septingentos ex ipsis armatos cum Brasida libenter dimiserunt: ceteros vero Brasidas ex Peloponneso mercede conductos eduxit. Lacedaemonii autem ipsum Brasidam eundi maxime cupidum eo miserunt.

LXXXI. Quin etiam ipsi quoque Chalcidenses cum pro-
pensis animis expetiverunt, tum quod vir consilio manu-
que ad omnia promptus Spartaē haberetur, tum etiam, quod,
ex quo illinc egressus esset, Lacedaemoniis commendatifi-
simum se reddidisset. Quod enim statim ab initio se iustum
& moderatum erga civitates praebuisset, multa loca ad
defectionem impulit, alia vero per proditionem cepit. Ex
quo Lacedaemoniis evenit, ut, si ad compositionem (quod
& fecerunt) descendere vellent, reddere & vicissim reci-
pere oppida possent, & ex Peloponneso bellum amoliri.
Atque multo post in bello, quod res in Sicilia gestas est

τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον, ἢ τίτε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ
 ζήνεσις, τῶν μὲν, πείρα αἰσθημένων, τῶν δὲ, ἀκοῆ νομι-
 σάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμ-
 μάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν,
 καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθός, ἐλπίδα ἐγκατέ-
 λιπε βέβαιον ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι.

πβ'. Τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θρά-
 κης, οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι, τὸν τε Περδίκκαν πολέμιον
 ποιῶνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν
 ταύτῃ ξυμμάχων Φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο.

πγ'. Περδίκκας δὲ Βρασίδαυ καὶ τὴν στρατιάν εὐθύς
 λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ Ἀρρί-
 βαῖον τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα,
 ὄμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης, καὶ βουλόμενος

infecutum, illa Brasidae virtus & prudentia, qua tunc est
 usus, quod alii quidem re ipsa experti fuissent, alii vero
 fama iudicarent, Atheniensium socios amicitiae Lacedae-
 moniorum maxime cupidos effecit. Nam cum primus illinc
 prodiiisset, ac omnibus in rebus vir bonus visus fuisset,
 firmam opinionem reliquit, ceteros quoque eius esse similes.

¶LXXXII. Tunc igitur Athenienses, postquam eum in
 Thraciam pervenisse intellexerunt, cum ipsum Perdiccam
 hostem esse iudicarunt, quod eum huius adventus aucto-
 rem esse ducerent, tum etiam apud socios, qui in illa re-
 gione erant, firmiora praesidia collocarunt.

LXXXIII. Perdiccas autem, assumpto statim Brasida, suis-
 que & illius copiis, cum suo exercitu bellum Arrhibaeo
 Bromeri filio, Lyncestarum Macedonum regi, sibi finiti-
 mo, intulit; cum propter controversiam, quae ipsi cum
 eo intercedebat, tum etiam quod eum in suam potestatem

καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῶ στρατῶ μετὰ τοῦ Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδης λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου Ἀρριβαῖον, ζύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἣν δύνηται, πειῆσαι. καὶ γὰρ τι καὶ Ἀρριβαῖος ἐπεκηρυκεύετο, ἕτοιμος ὢν Βρασίδα μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. καὶ οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ζυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπέξειλθεῖν τῷ Περδίκα κατὰ τὰ δεινὰ, ἵνα προθυμότερῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι καὶ εἰρήνεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκα ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ζύμμαχα ποιήσοι. ὥστε ἐκ τοῦ τοιοῦτου κοιῆ μᾶλλον ὁ Βρασίδης τὰ τοῦ Ἀρριβαίου ἡξίου πράσσειν. Περδίκας δὲ οὔτε δικαστὴν ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφερῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην

redigere cuperet. Cum autem cum suis copiis & Brasidas ad Lyncei ingressum pervenisset, tunc Brasidas dixit, se velle, priusquam bellum Arrhibaeo inferretur, eum convenire, verbisque, si posset, ad societatem cum Lacedaemoniis faciendam inducere. nam & ipse Arrhibaeus per caduceatorem nuntiaverat, se paratum esse ad rem Brasidas arbitrio committendam. Et Chalcidensium legati, qui una aderant, ipsum commonefaciebant, ne in Perdiccae gratiam pericula subiret, ut ad suas etiam res constituendas eius opera promptiore uti possent. Quin etiam Perdiccae legati Lacedaemonem missi tale quiddam iactaverant, multa ipsum ex sibi finitimis circa locis ad illorum societatem adducturum. Hac igitur de causa Brasidas ex publica utilitate rebus Arrhibaei favere malebat. Perdiccas vero negabat, se eo consilio Brasidam adduxisse, ut suarum controversiarum arbiter esset; sed potius hostium destrutor,

ὣν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνη πολεμίων ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, ξυνέσται Ἀρριβαίῳ. ὁ δὲ, ἀκόντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται. καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἀπήγαγε τὴν στρατιάν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδικκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεως τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι.

Menſe
Auguſto.

ποδ'. Ἐν δὲ τῶ αὐτῷ θέρει, εὐθύς ὁ Βρασίδης, ἔχων καὶ Χαλκιδέας, ἐπὶ Ἀκανθῶν τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγῆτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον, οἳ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες, καὶ ὁ δῆμος ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἐτι ἔζω ὄντος, πεισθέν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαι τε αὐτὸν μόνον, καὶ ἀκούσαντας βουλεύεσθαι, δέχεται καὶ καταστάς ἐπὶ τὸ πλῆθος

quos ipse denuntiasset. eumque iniuste facturum dicebat; si, se dimidium eius exercitus alente, in colloquium cum Arrhibaeo veniret. Brasidas tamen, Perdicca invito ac repugnante, convenit Arrhibaeum; eiusque verbis adductus, exercitum abduxit, priusquam in eius agrum irruptionem fecisset. Perdiccas vero ab eo tempore pro dimidia tertiam stipendii partem dedit, quod iniuriam sibi ab eo fieri putaret.

LXXXIV. Eadem aestate, continuo Brasidas, secum duccens & Chalcidenses, paulo ante vindemiae tempus, Acantho Andriorum coloniae bellum intulit. Acanthii vero, cum illi, qui Chalcidensibus faventes eum evocatum adducebant, tum etiam ipsa plebs, inter se contendebant, utrum eum recipere deberent, necne. Verumtamen propter metum fructuum, qui foris adhuc erant, multitudo Brasidae verbis ad eum solum in urbem recipiendum inducta, ea conditione, ut eo audito consultaret, cum rece-

(ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν) ἔλεγε τοιαύδε.

πέ. Ἡ ΜΕΝ ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ᾧ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα ἢ ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προείπομεν Ἀθηναίοις, ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ἣ διὰ τάχους αὐτοὶ ἀνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδείς μεμψῆ. νῦν γὰρ ὅτε παρέσχεν ἀφίγμενοι, καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ, τῇ τε ἀποκλείσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῶν ἀφίγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἰόμενοι τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γούν γνώμῃ ἤξειν, καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν τε τσόν-

pit. Cum autem Brasidas concionem adiiisset, (erat autem non indifertus, ut Lacedaemonius) haec verba fecit.

LXXXV. QUOD ego, atque exercitus, viri Acanthii, a Lacedaemoniis huc emissi fuerimus, aperte declarat, veram esse causam, quam belli initio praediximus, nos, ut Graeciam in libertatem vindicemus, bellum Atheniensibus esse facturos. Sed si fero venimus, decepti opinione belli, quod in illis regionibus geritur, qua sperabamus fore, ut sine vestro periculo Athenienses debellaremus, nemo nos reprehendat. Nunc enim, cum facultas est data, venimus, & vobiscum operam dabimus, ut eos debellemus. Miror vero, quod portas mihi clauseritis, & si meus adventus vobis ingratus acciderit. Nos enim Lacedaemonii, existimantes, nos venturos ad eos, qui vel priusquam ad ipsos re ipsa pervenisset, animo saltem socii essent, & nostrum adventum vobis gratum fore, tantum periculum subimus, per alienum agrum iter

δε ἀνερέψαμεν, διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν
 ἰόντες, καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ, εἴτε
 ἄλλο ἐν νῶ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐ-
 τῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη.
 καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς
 ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις ἐμοὶ πρόσεισι· καὶ δυσχερὲς ποιού-
 μενοι, εἰ ἐπὶ οὖς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιό-
 χρεων παρεχομένους, καὶ ζύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ
 ἐδέξασθε. καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἔξω πιστὴν ἀποδεικνύναι,
 ἀλλ' ἢ ἀδίκον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενῆς καὶ
 ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢ ἐπίωσιν,
 ἀσχεῖναι. καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ' ἦν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ
 Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠβέλησαν Ἀθηναῖοι
 πλέονες ὄντες προσμῖξαι. ὥστε οὐκ εἰκὸς νήϊτι γε αὐτοὺς

multorum dierum facientes, summumque studium exhibentes. Vos vero, si quid aliud in animo habetis, aut si vestrae ipsorum & ceterorum Graecorum libertati obsistatis, hoc profecto grave fuerit. nam non solum quia vos ipsi obsistitis, verum etiam quia ceteri Graeci, quos adibo, se mihi minus adiungent: cum aliis de causis, tum etiam hac difficultate permoti, quod vos, ad quos primum accessi, & qui urbem opibus & auctoritate florentem obtinetis, & qui prudentes habemini, me non receperitis. neque huius vestri facti ullam probabilem causam afferre potero, sed videbor aut falsam libertatem Graecis afferre, aut huc venisse imbecillis ac invalidus ad propulsandum Atheniensium vim, si vos invaserint. Atqui Athenienses, quamvis copias maiores haberent, tamen cum hoc exercitu, quem nunc habeo, cum ad Nisaeam profectus sum, ut opem ei ferrem, confligere non sunt ausi. Quamobrem haud verisimile videtur, ipsos tantum copia-

τῶ ἐν Νισαίᾳ στρατῶ ἴσον πλήθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστεῖλαι.
 . πστ'. Αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῶ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν
 Ἑλλήνων παρελήλυθα ὄρκους τε Λακεδαιμονίων κατα-
 λαβὰν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, ἢ μὴν οὐς ἀν' ἔγωγε
 προσαγάγωμαι ζυμμάχους, ἔσεσθαι αὐτονόμους. καὶ
 ἅμα οὐχ ἵνα ζυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν, ἢ βία ἢ ἀπά-
 τη προσλαβόντες, ἀλλὰ τῶναντίον, ὑμῖν δεδουλωμένοις
 ὑπὸ Ἀθηναίων ζυμμαχήσοντες. οὐκ οὐκ ἀξιῶ οὐτ' αὐτὸς
 ὑπεπτεύεσθαι, πίστεις τε διδοῦς τὰς μεγίστας, οὔτε
 τιμωρὸς ἀδύνατος νεμισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς φαρ-
 σήσαντας. καὶ εἴτις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα μὴ ἐγὼ τισι
 προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐστι, πάντων μάλιστα
 πιστευσάτω. οὐ γὰρ συστασιάσων ἤκω, οὐδὲ ἀσαφῆ
 τὴν ἐλευθερίαν νεμίζω ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρῆς,

*rum contra vos esse missuros, quantus est classarius exercitus;
 qui est ad Nisaeam.*

LXXXVI. *Et ipse huc veni, non ut ullo maleficio vos affi-
 ciam, sed ut Graecos in libertatem vindicem. Et Lacedaemonio-
 rum magistratus religiosissimo iureiurando obstrinxi, fore, ut so-
 cios, quos ego saltem ipsis adiunxero, liberos esse sinant. simul
 etiam emissus sum, non ut vos socios habeamus, aut per vim,
 aut per fraudem adiunctos: sed contra, ut vobis ab Atheniensibus
 in servitutem redactis, in bello contra illos gerendo socii simus.
 Quapropter aequum esse censeo, ut neque suspectus sum, praesertim
 cum maximam fidem vobis dem, neque vindex infirmus existi-
 mer, utque confidenter vos mihi dedatis. Quod si quis forte pri-
 vatim sibi ab aliquo metuens, veretur, ne ego civitatem aliqui-
 bus tradam, & ideo ad deditionem faciendam minime promptus
 est, is omnium maxime confidat. neque enim venio, ut factiones
 alam; neque existimo, me vobis certam libertatem asserere, si, pa-*

τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις, ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι δουλώσαιμι. χαλεπωτέρα γὰρ ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο, ἀντὶ δὲ τιμῆς καὶ δόξης, αἰτία μᾶλλον. οἷς τε τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν Φαινοίμεθα ἐχθίονα ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας ἀρετὴν καταπτώμενοι. ἀπάτη γὰρ εὐπρεπεῖ αἴσχιον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι ἢ βία ἐμφανεῖ. τὸ μὲν γὰρ, ἰσχύος δικαίωσει, ἢν ἡ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται· τὸ δὲ, γνώμης ἀδίκου ἐπιβουλή. οὕτω πολλὴν περιωπὴν τῶν ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα διαφορῶν ποιούμεθα.

πζ'. Καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὄρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε, ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα, δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται ὡς καὶ ξυμφέροι ἐμοῖως ὡς εἶπον. εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προῖσχομένου, ἀδύνατοι μὲν

trio instituto neglecto, aut plebem nobilitati, aut nobilitatem plebi addicam. Nam huiusmodi libertas gravior esset, quam externum hominum alienigenarum imperium; nobisque Lacedaemoniis pro laboribus susceptis nulla gratia haberetur, sed potius pro honore & gloria culpa tribueretur. Et nos ipsi odiosius imperium quaerere videremur, quam qui virtutem non profitetur: propter quae crimina Athenienses bello persequimur. Nam illis saltem, qui dignitate sunt praediti, turpius est fraude speciosa res domesticas amplificare, quam vi aperta. Nam vis quidem iure potentiae, quam fortuna dedit, insertur. Fraus vero, ab insidiis iniusti propositi grassatur. Adeo magnam circumspeditionem adhibemus in iis, quae nostra maxime interfunt.

LXXXVII. Neque vero praeter iusiurandum, maiorem fidem accipere possitis, quam ipsa facta: quae si ex verbis perpendantur, necessariam opinionem vobis praebent, e re vestra etiam esse,

Φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες, ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι
διωθεῖσθαι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ὑμῖν Φαί-
νεσθαι, δίκαιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατόν δέχεσθαι αὐ-
τὴν, τούτοις καὶ ἐπιφέρειν, ἄκοντα δὲ μηδένα προσαναγ-
κάζειν· μάρτυρας μὲν θεοὺς καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους
ποιήσομαι ὡς ἐπ' ἀγαθῶ ἤκων οὐ πείθω, γῆν δὲ τὴν
ὑμετέραν δηῶν, πειράσομαι βιάζεσθαι. καὶ οὐκ ἀδικεῖν
ἐτι νομιῶ, προσεῖναι δέ τι μοι καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας
τὸ εὐλογον τῶν μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῶ ὑμε-
τέρῳ εὖνω, εἰ μὴ προσαχθήσεσθε, τοῖς ἀπὸ ὑμῶν χρή-
μασι φερομένοις παρ' Ἀθηναίους βλάπτωνται· οἱ δὲ
Ἕλληες, ἵνα μὴ κωλύονται ὑδ' ὑμῶν δουλείας ἀπαλ-
λαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε πράσσειμεν· οὐ-
δὲ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κενῶ τινος ἀγαθοῦ
αἰτία τοὺς μὴ βουλευμένους ἐλευθεροῦν. οὐδ' αὖ ἀρχῆς

ut dixi. Quod si, me vobis ista proponente, dicatis, vos non posse
quidem deditioem facere; sed tamen, quod nobis benevoli sitis,
existimetis nos reliquendos, ita ut nullo maleficio a nobis afficiamini,
& dicatis, libertatem, quam vobis offero, vobis videri cum
periculo coniunctam esse, & aequum esse, eam illis offerre, qui
etiam eam accipere possunt, nullum vero invitum cogere: Deos
& Heroas indigenas testabor, me bono vestro venientem nihil
verbis proficere; agrumque vestrum pervastando vos cogere cona-
bor. nec amplius existimabo, me iniuste facere; sed vel duabus de
causis necessariis aequitatem a me stare censebo: partim quidem,
propter Lacedaemonios, ne hac vestra benevolentia, nisi deditio-
nem feceritis, a vobis laedantur, pecuniis, quas Atheniensibus
penditis; partim vero, ne Graeci a vobis impediuntur, ne servi-
tute liberentur. nec enim decenter haec faceremus: ac ne debemus
quidem nos Lacedaemonii Graecos invitos in libertatem asserere,
Thucydid. Vol. III.

ἐφίεμεθα, παῦσαι δὲ μᾶλλον ἐτέρους σπεύδοντες, τοὺς πλείους ἂν ἀδικοῖμεν, εἰ ζύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες, ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους περιΐδοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλευέσθε εὖ, καὶ ἀγαπίσασθε τοῖς τε Ἑλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευθερίας, καὶ αἰδίδιον δόξαν καταθέσθαι, καὶ αὐτοὶ τὰ τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι, καὶ ζυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι.

πή. Ὁ μὲν Βρασίδης τσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάνθιοι, πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρα, κρύφα ψηφισάμενοι, διὰ τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν, καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ, ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων. καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις, οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὁμόσαντα αὐτὸν ἐξε-

nisi alicuius boni publici causa. Neque vero dominatum affectamus: sed potius cum alios, qui dominatum affectant, coercere studeamus, plerisque Graecis iniuriam faceremus, si nos, qui libertatem universis afferimus, vos huic resistentes toleraremus. Quamobrem recte consultetis, operamque serio detis, ut ceteris Graecis primi libertatis capessendae auctores existatis; & sempiternam gloriam vobis paretis; & cum ipsi vestrarum privatarum rerum nullam iacturam faciatis, tum etiam universae civitati pulcherrimum libertatis nomen imponatis.

LXXXVIII. Atque Brasidas quidem haec verba fecit: Acanthii vero, multis prius in utramque partem dictis, cum propter Brasidae verba ad persuadendum apposita, tum etiam propter fructuum amittendorum metum, suffragiis clam latis, plerique defectionem ab Atheniensibus faciendam censuerunt. Et cum ipsum ad illud iusiurandum adessent, quod summi Lacedaemoniorum magistratus iuraverant, cum ipsum emiserant, nimirum fore, ut focii,

πεμψαν, ἢ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους οὓς ἀν
προσαγάγῃται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. καὶ οὐ πολ-
λῶ ὕστερον καὶ Στάγειρος, Ἀνδρίων ἀποικία, ξυναπέ-
στη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο.

πθ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθύς ἀρχο- Post Oa. 13.
μένου, ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει στρατηγῶς
οὓσιν Ἀθηναίων τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν
μὲν Δημοσθένην ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι,
τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δήλιον, γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν
εἰς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὃ μὲν Δημοσθένης
πρότερον πλεύσας πρὸς τὰς Σίφας, καὶ ἔχων ἐν ταῖς
ναυσὶν Ἀκαρνανας, καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμάχων,
ἄπρακτος γίγνεται, μνηυέντος τοῦ ἐπιβουλευματος
ὑπὸ Νικομάχου, ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ Φανοτέως, ὃς Λα-
κεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δέ, Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας

quos adiungeret, suis legibus uterentur, ita demum eius
exercitum receperunt. Nec multo post Stagirus etiam, An-
driorum colonia, defecit.

LXXXIX. Sequentis autem hiemis initio statim, cum
Hippocrati & Demostheni Atheniensium imperatoribus res
Boeotorum essent tradendae, & oporteret Demosthenem
quidem cum classe ad Siphas ei occurrere, illum vero ad
Delium proficisci, facta aberratione a diebus condictis,
quibus utrumque cum suis copiis ad locum destinatum ire
oportebat, Demosthenes quidem, cum prius ad Siphas ap-
pulisset, & Acarnanas, & multos ex illis locis socios in
sua classe haberet, voti sui compos fieri non potuit: insi-
diis per Nicomachum, virum Phocensem, ex Phanoteo,
detectis, qui rem Lacedaemoniis indicavit; illi vero, Boeo-
tis. cumque omnes Boeoti ad opem Siphis ferendam un-

γενομένης πάντων Βοιωτῶν (οὐ γάρ πω Ἴπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ γῆ ᾧν) προκαταλαμβάνονται αἱ τε Σίφαι καὶ ἡ Χαιρώνεια. ὡς δὲ ἤσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἀμάρτημα, οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν.

στ'. Ὁ δὲ Ἴπποκράτης ἀναστήσας Ἀθηναίους πανδημεῖ, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν; ὕστερος ἀΦικνεῖται ἐπὶ τὸ Δῆλιον, ἥδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, Δῆλιον ἐτείχιζε τοιαῦδε τρόπῳ, τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος. τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερόν καὶ τὸν νεῶν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χεῦν. καὶ σταυροὺς παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερόν, ἐσέβαλλον. καὶ λίθους ἅμα καὶ πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγύς καθαιρούντες, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα.

dique concurrissent, (nondum enim Hippocrates in eorum regione erat, ita ut eos infestare posset) Siphæ & Chæronæa a Boeotis ante illius adventum occupatae sunt. Cum autem illi, qui res novas moliebantur, erratum animadvertissent, in civitatibus nihil innovarunt.

XC. Hippocrates vero, excitato omni Atheniensi populo, civibus, incolis, & peregrinis, quotquot aderant, posterior ad Delium pervenit, cum Boeoti a Siphis iam reversi essent. ibique positis castris, Delium hoc modo munire coeperunt. Fossam circa Apollinis templum & fanum ducebant, & humum ex ipsa fossa egestam pro muro agebant; & vallos defigentes, vineae, quae circa templum erat, materiam excisam interferebant; lapides etiam & lateres ex proximis aedificiis, quae diruta erant, detrahentes, omni plane ratione munitionem illam excitare cona-

πύργους τε ξυλίους κατέστησαν ἢ καιρὸς ἦν, καὶ τοῦ
 ἱεροῦ εἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν. ἤπερ γὰρ ἦν στοὰ,
 καταπεπτῶκει. ἡμέρα δὲ ἀρξάμενοι τρίτη ὡς εἰκοθεν ὠρ-
 μησαν, ταύτην τε εἰργάζοντο, καὶ τὴν τετάρτην, καὶ τῆς
 πέμπτης μέχρις ἀρίστου. ἔπειτα, ὡς τὰ πλείστα ἀπε-
 τετέλεστο, τὸ μὲν στρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ
 Δηλίου οἶον δέκα σταδίου, ὡς ἐπ' οἴκου πορευόμενον· καὶ
 οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλείστοι εὐθὺς ἐχώρουν, οἱ δ' ὀπλιταὶ θέ-
 μενοι τὰ ὄπλα ἠσύχαζον. Ἱπποκράτης δὲ ὑπομένων ἔτι,
 καθίστατο Σύλακας τε, καὶ τὰ περὶ τὸ προτείχισμα
 ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χροῖν ἐπιτελέσαι.

στα'. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέ-
 γοντο ἐς τὴν Τάναγραν· καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πό-
 λεων παρήσαν, καὶ ἠσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προτχω-

bantur: turrestque ligneas posuerunt, ubi locus opportu-
 nus esse videbatur, fanique nullum erat aedificium. nam
 ubi porticus erat, conciderat. Cum autem tertio die, ex
 quo domo discefferant, opus aggressi fuissent, cum hunc
 ipsum diem, tum etiam quartum & quintum usque ad
 prandii tempus in opere faciendo consumserunt. Deinde,
 cum maxima pars fuisset absoluta, exercitus quidem a De-
 lio decem ferme stadia recessit, ut domum revertens: sta-
 timque levis armaturae milites, qui erant maxima totius
 exercitus pars, discefferunt; at gravis armaturae milites,
 castris ibi positis, quiescebant. Hippocrates vero in De-
 lio adhuc subsistens, & custodias, & quidquid reliquum
 erat, quod circa propugnacula conficiendum esset, con-
 stituebat.

XCI. Per hos autem dies Boeoti Tanagram convenie-
 bant. Et postquam ex omnibus civitatibus affuerunt, &

ροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν ἄλλων Βοιωταρχῶν, οἱ εἰσιν ἕνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων μάχεσθαι, ἐπεὶδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσὶ (μάλιστα γὰρ ἐν μεβορίοις τῆς Ὠρωπίας οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔβεντο τὰ ὄπλα) Παγώνδας ὁ Αἰολάδου Βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου, καὶ ἡγεμονίας οὐσης αὐτοῦ, βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι, καὶ νομίζων ἀμεινον εἶναι κινδυνεύσαι, προσκαλῶν ἐκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἀβροῖοι ἐκλίποιν τὰ ὄπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τὸν ἀγῶνα ποιῆσθαι· λέγων τοιαύδε.

στβ'. ΧΡΗΝ μὲν, ὧ ἄνδρες Βοιωτοὶ, μηδ' εἰς ἐπινοίαν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίοις, ἣν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτοὺς, διὰ μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν, ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι μέλλουσι Φβεί-

cognoverunt Athenienses accedere, ut domum se reciperent; ceteris Boeotarchis (qui sunt undecim) proelium diffuadentibus, quod Athenienses in Boeotia non amplius essent, (Athenienses enim, cum castra posuerunt, erant fere in Oropiae confiniis) Pagondas Aeoladi filius, unus ex Boeotarchis Thebanis, cum Arianthide Lysimachi filio, quod imperium tunc penes ipsum esset, proelium ibi committere cupiens, & existimans, satius esse belli fortunam periclitari, singulas cohortes adhortatus, ne frequentes aciem instructam desererent, Boeotis persuasit, ut adversus Athenienses irent, & proelium committerent, his verbis.

XCII. NE in mentem quidem cuiquam nostrum, qui magistratum gerimus, viri Boeoti, venire oportuerat, non esse rationi consentaneum, nos cum Atheniensibus constigare, nisi ipsos in Boeotia adhuc prehenderimus. Boeotiam enim, munitionibus in

ρειν. καὶ εἰσὶ δῆπου πολέμιοι, ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ κατα-
 ληθῶσι, καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια ἔδρασαν. νυνὶ δ'
 εἶπω καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, μεταγνώτω. οὐ γὰρ
 τὸ προμηθές εἰς ἂν ἄλλος ἐπίη, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως
 ἐνδέχεται λογισμὸν, καὶ ὅστις τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ
 δὲ πλείονος ὀρεγόμενος, ἐκῶν τινι ἐπέρχεται. πατριὸν τε
 ὑμῶν, στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα, καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ,
 καὶ ἐν τῇ τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους δὲ,
 καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας, πολλῶν μάλιστα δεῖ. πρὸς
 τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύ-
 θερον καθίσταται. καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ, εἰ καὶ μὴ
 τοὺς ἐγγὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦ-
 σθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν;
 παράδειγμα δὲ ἔχουμεν τοὺς τε ἀντιπέρας Εὐβοίας, καὶ

*ex extructis, ex agro finitimo profecti, sunt vastaturi. Ergo sunt
 hostes, quocumque in loco deprehensi fuerint, & undecumque pro-
 fecti hostilia facinora patrarint. Iam vero si cui non pugnare tu-
 tius esse videbatur, is mutet sententiam. Nec enim providentia
 considerationem aequae patitur in iis, quos alius invadit, & quo-
 rum ager in discrimen vocatur, atque in eo, qui sua quidem
 possidet, sed plura affectans, ultro bellum aliis infert. Vobisque
 patrium est institutum, externum exercitum vos invadentem pa-
 riter & in vestro & in alieno solo propulsare. Quamobrem Athe-
 nienses, eosque praeterea vobis finitimos, multo magis propulsa-
 re decet. Nam ita demum cuiusque civitatis libertas firme retine-
 tur, si adsit potentia, quae finitimis populis resistere valeat. cum
 iis vero, qui non solum finitimos, sed etiam remotos, in servitu-
 tem redigere conantur, quo modo vel summo cum periculo cer-
 tandum non fuerit? Exemplum autem ob oculos propositum ha-
 bemus, cum Euboenses trans fretum sitos, tum etiam ceterae*

τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ, ὡς αὐτοῖς διάκειται. καὶ γινῶναι ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὄρων τὰς μάχας ποιοῦνται· ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν, ἢν νικηθῶμεν, εἰς ἄρος οὐκ ἀντίλεκτος παγήσεται. εἰσελθόντες γὰρ, βία τὰ ἡμέτερα ἔξουσι. τοσοῦτῳ ἐπικινδυνωτέραν ἐτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας (ὡσπερ Ἀθηναῖοι νῦν) ἐπιόντες, τὸν μὲν ἡσυχάζοντα, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον, ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν. τὸν δὲ ἔξω ὄρων προαπαντῶντα, καὶ, ἢν καιρὸς ᾗ, πολέμου ἄρχοντα ἥσσον ἐτοίμως κατέχειν. πείραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε. νικῆσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτούς, ὅτε τὴν γῆν, ἡμῶν στασιαζόντων, κατέσχον, πολλὴν ἄδειαν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν. ὦν χρὴ μνησθέντας ἡμᾶς, τούς

Graeciae magnam partem, quo modo ab ipsis trañetur, & quo modo erga ipsos sit affecta. Et oportet scire, ceteros quidem de agri finibus cum gentibus finitimis dimicare: nobis vero, si vincamur, unicum minime dubium finem in universa nostra regione statutum iri. nam in eam ingressi, rebus nostris per vim potientur. Adeo istorum accolarum propinquitas nobis magis, quam aliis est periculosa. Qui enim potentiae confidentia (ut nunc Athenienses) arma vicinis inferunt, illum quidem, qui est quietus & pacis studiosus, & qui in suo agro tantum se defendit, confidentius invadere consueverunt. At eum, qui extra sui agri fines hosti fortiter occurrit, & qui, si occasio fuerit, belli facit initium, minus promte bello premere solent. Huius autem rei documentum adversus istos habemus. cum enim eos ad Coronaeam vicissemus, quo tempore propter nostras seditiones agrum nostrum occupatum tenebant, magnam Boeotiae securitatem ad hoc usque tempus praestitimus. Quorum nos memores operam dare oportet, ut &

τε πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τοὺς τε νεωτέρους, πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενεμένων παῖδας, πειρασθαι μὴ αἰσχύνας τὰς προσηκούσας ἀρετὰς πιστεύσαντας δὲ τῷ Θεῷ πρὸς ἡμῶν ἕσεσθαι, οὗ τὸ ἱερόν ἀνέμως τειχίσαντες νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἀ ἡμῶν δυσαρμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμοίως χωρῆσαι τοῖσδε, καὶ δεῖξαι ὅτι ὧν μὲν ἐφίενται, πρὸς τοὺς μὴ ἀμνημένους ἐπιόντες κτάσθωσαν. οἷς δὲ γενναῖον τὴν τε αὐτῶν αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχη, καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀναγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασι.

στγ'. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραίνεσας, ἐπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ τάχος ἀναστῆσας ἤγε τὸν στρατόν· ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ἔφε ἦν, καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν, εἰς χωρίον καθίσας ἔθεν, λόφου ὄντος μεταξύ,

maiores natu, facinora a nobis prius edita, nunc imitemur; & minores natu, qui filii sumus patrum illorum, qui tunc viri fortes fuerunt, ne domesticas virtutes dedecorem: sed persuasum habentes, Deum a nobis staturum, cuius fanum isti nefarie muro septum tenent, & sacrificiis freti, quae nobis immolantibus laetum ac felicem rerum eventum promittunt, adversus hos tendamus, & demonstremus, obtinere posse ea, quae concupiscunt, si bellum non propulsantibus inferant. Illos vero, quorum patria ac innata generositas fert, ut & suum ipsorum agrum pugna semper liberent, nec alienum in servitutem iniuste redigant, non permissuros, ut isti e suis finibus sine certamine discedant.

XCIII. Pagondas his verbis Boeotos adhortatus, persuasit ipsis, ut irent adversus Athenienses. Confestimque motis castris, exercitum eduxit. Iam enim erat serum diei. Et cum ad ipsorum castra prope accessisset, in loco sub-

οὐκ ἐβέβωρον ἀλλήλους, ἔτασσε τε καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἴππικράτει ὄντι περὶ τὸ Δῆλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη ἔτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στρατεύμα, κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι· καὶ αὐτὸς οὐ πολλῶ ὕστερον ἐπῆλθε, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἰππέας περὶ τὸ Δῆλιον, ὅπως Φύλακές τε ἅμα εἶεν, εἴ τι ἐπίοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς, καιρὸν φυλάξαντες, ἐπιγένοντο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν τοὺς ἀμυνομένους· καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου, καὶ ἔβεντο τὰ ὄπλα, τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, ὀπλίται ἑπτακισχίλιοι μάλιστα, καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίου, ἰππῆς τε χίλιοι, καὶ πελτασταὶ πεντακίσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι, καὶ εἰ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ, Ἀλιάρτιοι,

fistens, unde colle interiecto, alteri alteros conspiciere non poterant, aciem instruxit, & ad proelium se praeparavit. Hippocrates autem, qui apud Delium erat, cum ei nuntiatum fuisset, Boeotos adversus Athenienses venire, mittit ad exercitum, imperans, ut in suos quique ordines se reciperent. nec multo post ipse adfuit, relictis ferme trecentis equitibus circa Delium, tum ad loci custodiam, si qua manus ipsum adoriretur, tum etiam ut, occasione observata, Boeotos in ipso proelio a tergo aggredierentur. Boeoti vero his opposuerunt, qui vim ipsorum propularent. Cum autem omnes ipsorum res recte haberent, in summo colle hostibus apparuerunt, & cum armis ibi subsisterunt, acie instructa, ut pugnaturi erant: septem ferme gravis armaturae millia, levis vero supra decem millia, equites mille, & peltati quingenti. Dextrum autem cornu tenebant Thebani, eorumque focii. Medii vero erant

καὶ Κορωναῖοι, καὶ Κοπιαῖς, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῖς, καὶ Ταναγραῖοι, καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῶν κέραν ἑκατέρω οἱ ἵππων καὶ ψιλοὶ ἦσαν. ἐπ' ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσιν οἱ Θεβαῖοι ἐτάξαντο· οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὐτὴ μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκσμος ἦν.

στδ'. Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὲν ὀπλιταὶ ἐπὶ οὐκ ἅπαν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο, ὅντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις· ἵππων δὲ ἐφ' ἑκατέρω τῶν κέραν. ψιλοὶ δὲ, ἐκ παρασκευῆς μὲν ἀπλισμένοι, οὔτε τότε παρήσαν, οὔτε ἐγένοντο ἐν τῇ πόλει· οἵπερ δὲ ξυνεσέβαλον, ὅντες πολλαπλάσιοι τῶν ἐναντίων, ἀσπλοὶ τε πολλοὶ ἠκροθύθησαν, ἅτε πανστρατιάς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀστῶν γενεμένης· καὶ ὡς τοπρώτων ὤρμησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρ-

Haliartii, Coronaei, & Copaeenses, ceterique stagni accolae. Sinistrum vero tenebant Thespienses, Tanagraei, & Orchomenii. in utroque autem cornu erat equitatus, & levis armatura. Et Thebani quidem, milites in quinos & vicos in longitudinem digesserant. reliqui vero instructi erant, ut cuique contigit. Atque hic quidem erat Boeotorum apparatus, haecque aciei instructae ratio.

XCIV. Athenienses vero, quamvis hostibus numero pares essent, tamen totum gravis armaturae exercitum in octonos tantum milites in longitudinem digesserunt. Equitatus vero in utroque cornu erat. sed levis armatura, consulto quidem instructa, nec ulla tunc aderat, nec in urbe erat. Sed & illa, quae cum Hippocrate ad istam expeditionem exierat, quamvis hostes numero longe superaret, tamen magna ex parte inermis erat, quippe quod totus exercitus ex peregrinis promiscue, & civibus, qui tunc

εγένοντο, ὅτι μὴ ὀλίγοι. καθεστώτων δὲ ἐς τὴν τάξιν ἤδη καὶ μελλόντων ξυιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριῶν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, παρεκελεύετό τε, καὶ ἔλεγε τοιαύδε.

στέ. Ὡ ΑΘΗΝΑΙΟΙ, δι' ὀλίγου μὲν ἢ παραινεσις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρὸς τε τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας δύναται, καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῆ δὲ μηδενὶ ὑμῶν ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσῆκον-τοσόνδε κίνδυνον ἀναρρίπτουμεν. ἐν γὰρ τῇ τούτων, ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται· καὶ ἢν νικήσωμεν, οὐ μὴ ποτε ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν· ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε τε προσκτάσθε, καὶ ἐκεῖνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρήσατε οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἢν ἕκαστος πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων, εἰ τοῦσ-

aderant, collectus esset. Quare ut primum domum ire coeperunt, non affuerunt nisi pauci. Cum autem in acie iam starent, & mox concursuri essent, Hippocrates dux ad Atheniensium exercitum advenit, hisque verbis est adhortatus.

XCV. BREVIS quidem erit, o Athenienses, haec adhortatio: sed apud viros fortes idem valet ac longa oratio, hacque utor potius, ut vos commonefaciam, quam ut imperem. Nemini autem vestrum in mentem veniat, nos in alieno solo, quasi res nostra non agatur, tantum periculum subire. Nam in istorum agro pro vestro certamen est futurum. Et, si vicerimus, Peloponnesii sine istorum equitatu in vestrum agrum nunquam irrupent. Uno autem proelio & istum vestro adiungitis, & illum in maiorem libertatem vindicatis. In eos igitur impetum facite e dignitate civitatis, quam unusquisque vestrum patriam habet, & quam inter Graecas civitates principem esse gloriatur, & vestrorum ma-

δε μάχη κρατῶντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις, τὴν Βοιωτίαν πετὲ ἔσχον.

στστ'. Τοιαῦτα τοῦ Ἴπποκράτους παρακελευομένου, καὶ μέχρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ πλεον οὐκ ἔτι Φθάσαντος, οἱ Βοιωτῶν, παρακελευσαμένου καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων, καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιωνίσαντος, ἐπήεσαν ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπήεσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ προσέμιζαν δρόμῳ. καὶ ἐκάτερων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν εἰς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαβε. ῥύακες γὰρ ἐκάλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο καρτερᾶ μάχη καὶ ὠθισμῶ ἀσπίδων ξυνεστήκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι τοῦ μέσου, ἦσσαντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπήεσαν τοὺς τε ἄλλους ταύτη, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Θεσπιάας. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς

iorum, qui duce Myronide, istis ad Oenophyta proelio superatis, Boeotiam quondam tenuerunt.

XCVI. Cum autem Hippocrates his verbis suos milites adhortaretur, & ad mediam usque exercitus aciem iam progressus esset, nec maiorem eius partem ocius adire amplius posset, Boeoti, ipsi quoque, cum Pagondas eos celeriter adhortatus fuisset, illicque paeana cecinisset, de colle in Athenienses signis infestis ferri coeperunt. Athenienses vero & ipsi in eos e diverso prodierunt, cursuque conflixerunt. sed utriusque exercitus extremae partes ad manus non venerunt: at idem incommodum utraeque sunt passae. nam aquarum rivi impediverunt. Cetera vero acies constitit pugnans acriter, & clypeis repellere connitens. Et sinistrum quidem Boeotorum cornu, vel ad mediam usque ipsius partem, ab Atheniensibus victum est; & Athenienses cum in alios, qui in ea parte collocati fuerant, tum

τῶν παρατεταγμένων, καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπείων, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι κατέκόπησαν. καὶ τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὴν κύκλωσιν ταραχθέντες, ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἤσαστο τῶν Βοιωτῶν, καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε. τὸ δὲ δεξιόν, ἧ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων. καὶ ὡσάμενοι κατὰ βραχὺ, τοπρῶτον ἐπικολούθουν. καὶ ξυνέβη, Παγώνδου περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἰππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὡς ἐπίνει τὸ εὐάνυμον αὐτῶν, καὶ ὑπερφαινέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν Ἀθηναίων κέρασ, νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπίεναι, ἐς φόβον καταστήναι. καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπὸ τε τοῦ τοιούτου καὶ ὑπὸ τῶν

vero praecipue in Thespienfes impetum fecerunt. Nam cum milites, qui prope ipsos fuerant instructi, se recepissent, & in angusto circumventi fuissent, qui ex ipsis Thespienfibus perierunt, in ipso conflictu se defendentes concissi fuerunt. Quin etiam nonnulli Athenienses, in hoste circumveniēdo perturbati, se mutuis vulneribus interfecerunt, quod se non internoscerent. Ab hac igitur parte Boeotorum exercitus superatus est, & ad eam, quae pugnabat, confugit. Dextrum vero, in quo ipsi Thebani erant, Athenienses superavit. & cum paulatim ipsos repulissent, primum insequēbantur. Accidit autem, ut, cum duae equitum turmae a Pagonda circum collem clam circummissae fuissent, (cum sinistrum ipsorum cornu laboraret) eoque superato hostibus repente apparuissent, Atheniensium cornu, quod vincebat, existimans, alium exercitum contra se venire, graviter timere coeperit. Quare cum Athenienses utrinque iam premerentur, cum ab his,

Θηβαίων ἐφεπομένων, καὶ παραρρήγνυόντων, Φυγὴ καθεστήκει παντός τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δηλίον τε καὶ τὴν Θάλασσαν ὤρμησαν· οἱ δὲ, ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ. ἄλλοι δὲ, πρὸς Πάρνηθα τὸ ὄρος· οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, καὶ μάλιστα οἱ τε ἱππῆς αὐτῶν, καὶ οἱ Λοκρεῖ, βεβοηθηκότες ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης. νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, ῥᾶεν τὸ πλῆθος τῶν Φευγόντων διεσώθη. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, οἱ τε ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου, Φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες (εἶχον γὰρ αὐτὸ ἄμως ἔτι) ἀπεκομίσθησαν κατὰ Θάλασσαν ἐπ' οἴκου.

στζ'. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ, τροπαῖον στήσαντες, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νεκροὺς, τοὺς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, καὶ Φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν ἐς

tum a Thebanis insequentibus, & eorum ordines dissolventibus, universus ipsorum exercitus in fugam se coniecit. Et alii quidem ad Delium, & mare cursu contenderunt, alii vero ad Oropum, alii ad Parnetha montem, alii vero alio, ut quibusque salutis spes ostendebatur. Boeoti vero eos insequentes caedebant, & praecipue ipsorum equites, & Locri, qui illis dudum in fugam versis, Boeotis auxilio venerant. Sed cum nox suo interventu proelium impedisset, fugientium turba facilius dilapsa salutem sibi peperit. Postridie vero, cum ii, qui erant Oropi, tum etiam ii, qui erant in Delio, praesidio ibi relicto, (nam, quamvis ab hoste victi fuissent, id tamen adhuc tenebant) domum mari se receperunt.

XCVII. Et Boeoti, erecto tropaeo, suorumque cadaveribus susceptis, hostiumque cadaveribus spoliatis, &

τὴν Τάναγραν. καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον, ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κήρυξ παρευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς, ἀπαντὰ κήρυκι Βοιωτῶν, ὅς αὐτὸν ἀποστρέψας, καὶ εἰπὼν ὅτι οὐδὲν πράξει πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν· καταστάς ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων. πᾶσι γὰρ εἶναι καθεστηκὸς, ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων, ἱερῶν τῶν ἐνότων ἀπέχεσθαι. Ἀθηναίους δὲ Δήλιον τειχίσαντας ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα ἀνθρώποι ἐν Βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίνεσθαι αὐτόθι. ὕδωρ τε, ὃ ἦν ἀψαυστον σφίσι, πλὴν πρὸς τὰ ἱερά χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπᾶσαντας ὑδρεύεσθαι. ὥστε ὑπὲρ τε τοῦ Θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς ἐπικαλουμένους τοὺς ὀρωχέτας δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, πρᾶγο-

praesidio relicto, Tanagram redierunt. Et confilia de oppugnando Delio inibant. Caduceator vero, qui ab Atheniensibus missus fuerat, ut ipsorum cadavera a Boeotis repeteret, iter faciens, obviam fit Boeotorum caduceatori: qui cum ipsum revocasset, & dixisset, eum nihil acturum, priusquam ipse domum revertisset, cum coram Atheniensibus stetit, exposuit mandata Boeotorum, demonstrans, eos nefarie fecisse, qui iura Graecorum violarint. Omnium enim esse institutum, ut, cum alienum agrum invadunt, a templis, quae in eo sunt, abstineant. Athenienses vero Delium communisse ac incolere, & quaecunque in profano loco homines facere solent, haec omnia in illo fano ab his fieri. aquam etiam, quam sibi Thebanis attrectare nefas esset, nisi in sacrificiorum usu ad manus abluendas, haurire. Quare cum Dei, tum sua ipsorum causa Boeotos, invocantes Daemones, communes agri sui praesides,

ρεύειν, αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν.

στή. Τοσαῦτα τοῦ κήρυκος εἰπόντος, οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα, τοῦ μὲν ἱεροῦ οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδέν, οὔτε τοῦ λοιποῦ ἐκόντες βλάψειν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικούντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς Ἑλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ἡ τὸ κράτος τῆς γῆς ἐκάστης, ἦν τε πλέονος, ἦν τε βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερά αἰεὶ γίγνεσθαι, τρόποις φεραπέυόμενα οἷς ἂν πρὸς τοῖς εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα βία νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς τοπρῶτον ἐπελθόντας, οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι. καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν

& Apollinem, edicere, ut e templo excedant, sua fecum abspontantes.

XCVIII. Cum caduceator haec dixisset, Athenienses; suo caduceatore ad Boeotos misso, negarunt, se ullam iniuriam templo fecisse, nec in posterum sua sponte se ullo modo id laesuros. nam ne initio quidem se hac de causa id ingressos esse dicebant: sed potius, ut illinc eos, qui iniuriam sibi facerent, ulciscerentur. Esse autem Graecorum institutum, ut, penes quos fuerit imperium cuiusque regionis, sive magnae, sive parvae, semper etiam penes eosdem sint & ipsa templa, iis caerimoniis culta, quibus coli possunt, praeter eas, quae moribus iam sunt receptae. Etenim Boeotos, aliosque permultos, quotquot agrum aliquem pristinis colonis per vim expulsis incolunt, aliena templa primum invasisse, & nunc ea pro suis possidere. Quare se quoque, si amplio rem illorum agri partem in

Thucydid. Vol. III. K

ἐπιπλέον δυνηθεῖεν τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν*
 νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει εἰσὶν ἐκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ
 ἀπιέναι. ὕδαρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ
 ὕβρει προσθέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ τὴν
 σφετέραν ἔλθοντας ἀμνύμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι.
 πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κατειργό-
 μενον, ξύγγνωμόν τι γίνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ
 γὰρ τῶν ἀκουσίων ἀμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς
 βωμοὺς, παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνο-
 μασθῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολ-
 μήσασι. τοὺς τε νεκροὺς πολὺ μείζονας ἐκείνους ἀντὶ ἱερῶν
 ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι, ἀσεβεῖν, ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς
 τὰ πρέποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσι εἰ-

fiam potestatem redigere possent, eam retenturos dice-
 bant. Iam vero se ex ea parte, in qua erant, utpote ex
 suo agro, nequaquam sua sponte discessuros. Aquam etiam
 se necessitate coactos movisse, ad quam necessitatem se
 non per insolentiam impulsos fuisse: dum illos ulciscuntur;
 qui priores in suum agrum irruperant, ea uti coactos fuis-
 se. Consentaneum autem esse, veniam aliquam vel ab ipso
 Deo dari omnibus, qui bello aut aliqua alia periculi ne-
 cessitate coacti aliquid admittunt. Etenim delictis non vo-
 luntariis aras Deorum esse refugium; scelerisque nomen
 impositum illis flagitiis, quae quis nulla necessitatis vi com-
 pulsus admittit, non autem illis, quae homines rebus ad-
 versis coacti committere audent. Ipsosque multo magis
 impie facere, qui pro templis militum cadavera restituere
 vellent, quam eos, qui templis nollent recuperare ea, quae
 deceret. Plane autem iubebant suum caduceatorem illis
 declarare, se non recessuros ex Boeotorum agro. Se enim

πεῖν, μὴ ἀπιούσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ἣ δὲ δορὶ ἐκτίσαντο· ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι.

στθ'. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν ἐν τῇ Βοιωτία εἰσὶν, ἀπιόντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν, ἀποφέρεισθαι τὰ σφέτερα· εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γιγνώσκειν τὸ ποιητέον. νομίζοντες τὴν μὲν Ὀρωπίαν, ἐν ἣ τοὺς νεκροὺς ἐν μεθορίαις τῆς μάχης γενομένης κεῖσθαι ξυνέβη, Ἀθηναίων κατὰ τὸ ὑπήκουον εἶναι, καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς βία σφῶν κρατῆσαι αὐτῶν. οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων. τὸ δὲ ἐκ τῆς ἑαυτῶν, εὐπρεπὲς εἶναι ἀπεκρίνασθαι, ἀπιόντας, καὶ ἀπολαβεῖν ἂ ἀπαιτοῦσιν. ὁ δὲ κήρυξ τῶν Ἀθηναίων ἀκούσας ἀπῆλθεν ἄπρακτος.

ρ'. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθύς μεταπεμψάμενοι ἔκ τε τοῦ

non amplius in illorum agro esse, sed in eo, quem armis quaesissent. Sed tamen ex patriis institutis, factis induciis, fuorum cadavera fuscipere liceret.

XCIX. Boeoti vero responderunt, siquidem Athenienses in Boeotia essent, ut, ex suo agro discedentes, res suas absportarent. Sin in illorum, se scire quid faciendum esset. Existimantes agrum Oropium (in quo contigerat, ut illorum milites, pugna in confiniis commissa, caesi iacerent) Atheniensium quidem esse, quod illorum imperio subiectus esset; sed tamen ipsos nunquam, se invitis, fuorum cadaveribus posituros. Pro illorum autem agro nullas inducias faciendas censebant. Illud vero responsum, quo dicebant, ut Athenienses ex suo Boeotio agro abirent, & reciperent ea, quae repetebant, honestum esse ducebant. Atheniensium autem caduceator his auditis re infecta discessit.

C. Et Boeoti protinus arcessitis ex sinu Meliaco iacu-

Μηλιέως κόλπου ἀκοντιστὰς καὶ σφενδονήτας, καὶ βο-
βοηθηκότων αὐτοῖς μετὰ τὴν μάχην, Κορινθίων τε δισχι-
λίων ὀπλιτῶν, καὶ τῶν ἐκ Νισαίας ἐξεληλυθότων Πε-
λοποννησίων Φρουρῶν, καὶ Μεγαρέων ἅμα, ἐστράτευ-
σαν ἐπὶ τὸ Δήλιον, καὶ προσέβαλον τῷ τειχίσματι.
ἄλλω τε τρόπῳ πειράσαντες, καὶ μηχανὴν προσήγα-
γον, ἥπερ εἶλεν αὐτό, τοιάνδε κεραιάν μεγάλην δίχα
πρίσαντες, ἐκοίλαναν ἅπασαν, καὶ ξυνήρμοσαν πάλιν
ἀκριβῶς ὥσπερ αὐλόν. καὶ ἐπ' ἄκραν λέβητά τε ἤρτη-
σαν ἀλύσει, καὶ ἀκροφύσιον ἀπὸ τῆς κεραιᾶς σιδηροῦν
εἰς αὐτὸν νεῦον καθεῖτο, καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ
τοῦ ἄλλου ξύλου. προσῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἀμάξαις τῷ
τείχει, ἧ μάλιστα τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ξύλοις ὠκεδόν-

latoribus & funditoribus, cum duo quoque gravis arma-
turae militum Corinthiorum millia, post proelium commif-
sum, auxilio ipsis venissent, & praesidiarii Peloponnesio-
rum milites, qui ex Nisaea ab Atheniensibus per deditio-
nem capta discefferant, & Megarenfes una cum ipsis, ad-
versus Delium castra moverunt, & munitionem oppugna-
re coeperunt: & cum alio oppugnationis genere eam ten-
tarunt, tum etiam machinam, quae eam cepit, admove-
runt, hunc in modum factam. Cum ingentem antennam
in duas partes secuissent, omnem excavarunt, eamque rur-
sus ut fistulam apte commiserunt, & in ipsa extrema lebe-
tem catenis appenderunt, & fistula tota ferrea ad flatum
ciendum, ex antenna prominens, in ipsum lebetem demit-
tebatur, & antenna magnam etiam reliqui ligni partem fer-
ro praemunitam habebat. Hanc autem machinam ex lon-
ginquo spatio carris advectam admoverunt muro, qua
parte potissimum vitibus lignisque constructus erat. Et cum

μητο' καὶ ὁπότε εἴη ἔγγυς, Φύσας μεγάλας ἐσθύντες
 εἰς τὸ πρὸς ἑαυτῶν ἄκρον τῆς κεραίας, ἐφύτων. ἡ δὲ πνοή,
 ἰούσα στεγανῶς εἰς τὸν λέβητα, ἔχοντα ἀνθράκας τε
 ἡμμένους καὶ θειῶν καὶ πίσσαν, φλόγα ἐποίει μεγά-
 λην καὶ ἤψε τοῦ τείχους, ὥστε μηδένα ἐπ' αὐτοῦ ἐπι-
 μέναι, ἀλλὰ ἀπολιπόντας, εἰς Φυγὴν καταστῆναι, καὶ
 τὸ τείχισμα τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀλῶναι. τῶν δὲ Φραυρῶν οἱ
 μὲν ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν. τῶν δὲ ἄλλων τὸ
 πλῆθος εἰς τὰς ναῦς ἐμβάν, ἀπεκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

ρά'. Τοῦ δὲ Δηλίου ἑπτακαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέν-
 τος μετὰ τὴν μάχην, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυ-
 κος οὐδὲν ἐπισταμένου τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πο-
 λὺ ὕστερον αὐτῆς περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδωσαν οἱ Βοιωτοί,
 καὶ οὐκέτι ταυτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν μὲν

Adhuc men-
 te Novemb.

prope murum esset, grandibus follibus ad antennae caput,
 quod ad ipsos spectabat, applicitis, flatum ciebant. flatus
 autem, qui per foramen in lebetem, habentem prunas &
 sulphur & picem, ferebatur, ingentem flammam excita-
 vit, & murum incendit; ita ut nullus super eum amplius
 consistere potuerit, sed omnes, eo deserto, in fugam sese
 dederint, & munitio hoc modo capta fuerit. Praesidiario-
 rum autem alii quidem ceciderunt, ducenti vero capti fue-
 runt. Ceterorum vero multitudo naves conscendit, do-
 mumque se recepit.

CI. Cum autem decimo septimo die a pugna commissa
 Delium receptum fuisset, & caduceator, qui ab Athenien-
 sibus ad Boeotos ante missus fuerat, rerum gestarum pror-
 fus ignarus, ad eosdem non multo post iterum venisset cae-
 sorum recipiendorum causa, Boeoti eos reddiderunt, nec
 amplius idem quod ante responderunt. In illa autem pu-

ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγων ἐλάσσους πεντακοσίων Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγων ἐλάσσους χιλίων, καὶ Ἱπποκράτης ὁ στρατηγός· ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων πολὺς ἀριθμός. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην, καὶ ὁ Δημοσθένης ὀλίγων ὕστερον, ὡς αὐτῶ τότε πλεύσαντι τὰ περὶ τὰς Σίφας τῆς προδοσίας περὶ οὐ προὐχώρησαν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, τῶν τε Ἀκαρνανῶν καὶ Ἀγραίων καὶ Ἀθηναίων τετρακοσίουσ ὀπίτας, ἀπόβασιν ἐποίησατο ἐς τὴν Σικυωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι, βοηθήσαντες οἱ Σικυῶνιοι τοὺς ἀποβεβηκότας ἔτρεψαν, καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς. καὶ τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. τροπαῖον δὲ στήσαντες, τοὺς νεκροὺς ὑπασπόνδους ἀπέδωκαν. ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δη-

gna perierunt, ex Bocotis quidem, paulo pauciores quam quingenti; ex Atheniensibus vero, paulo pauciores quam mille, & Hippocrates eorum imperator: at militum leviter armorum & lixarum magnus numerus. Post hanc pugnam, Demosthenes etiam paulo post (cum ipsi tunc ad Siphas per prodicionem occupandas profecto res non successisset) cum Acarnanum & Agraeorum & Atheniensium quadringentis gravis armaturae militibus, quos in sua classe habebat, egressus est in agrum Sicyonium. Et priusquam omnes eius naves eo appellerent, Sicyonii ad sua tutanda celeriter profecti, eos, qui in terram egressi fuerant, fugaverunt, & ad naves usque persecuti sunt: & eorum alios quidem interfecerunt, alios vero vivos ceperunt. Et tropaeo erecto, caesos suis pace sequestra reddiderunt. Sub eisdem dies, quibus res ad Delium gesta est, Sitalces etiam Odryfarum rex, cum bellum Triballis intu-

λίῳ, στρατεύσας ἐπὶ Τριβαλλοῦς, καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαραδόκου, ἀδελφιδῶς ἂν αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε, καὶ τῆς ἄλλης Θράκης ἥσπερ καὶ ἐκεῖνος.

ρβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Βρασίδης ἔχων τοὺς ἐπὶ Novembri. Θράκης συμμάχους, ἐστράτευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῶ, Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐφ' οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστίν, ἐπέειρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, Φεύγων βασιλέα Δαρεῖον, κατεικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ Ἡδῶνων ἐξεκρούσθη· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον, ἐποίκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν, καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον πέμψαντες, εἰ διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ ὑπὸ Θρακῶν. καὶ αὐτῶν ἐνός δέοντος τριακοστῶ ἔτεσι ἐλθόντες εἰ Ἀθηναῖοι, Ἀγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκ-

lisset, & proelio victus fuisset, excessit vita. Seuthes vero Sparadoci filius, qui erat ipsius ex fratre nepos, ei successit, ac Odryfarum, & ceterae Thraciae, cui & ille imperaverat, regnum obtinuit.

CII. Eadem hieme, Brasidas cum sociis, quos habebat in Thracia, Amphipoli ad Strymonem fluvium sitae, Atheniensium coloniae, bellum intulit. Hunc autem locum, in quo nunc urbs est sita, primum quidem & Aristagoras Milesius, cum regem Darium fugeret, colonia huc deducta, condere tentavit: sed ab Edonis expulsus fuit. Deinde vero & Athenienses duobus & triginta post annis, huc missis decem millibus incolarum, tum suorum, tum aliorum, quotquot ire voluerant, qui apud Drabescum a Thracibus interfecti fuerunt, eundem locum condere sunt conati. Rursus etiam iidem Athenienses undetricesimo anno huc

πεμφθέντος, Ἡδωνας ἐξελάσαντες, ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλεῖτο. ὠρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἡϊόνας, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιβαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἀγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρα περιρρέοντος τοῦ Στρυμόνος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν, τείχει μακρῶ ἀπολαβῶν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν, περιφανῆ ἐς θάλασσαν τε καὶ τὴν ἠπειρον ὤκισεν.

Ante finem
Decembr.

ργ'. Ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασίδης ἄρας ἐξ Ἀρνῶν τῆς Χαλκιδικῆς, ἐπορεύετο τῷ στρατῷ καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα, καὶ Βρωμίσκον, ἧ ἡ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιησάμενος, ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμῶν δὲ ἦν, καὶ ὑπένιφεν ἧ καὶ

reversi, Agnone Niciae filio coloniae duce emissio, expulsi Edonis, hanc urbem condiderunt, quae prius Novem viae vocabatur. Eionem autem belli sedem fecerant, unde proficiscebantur, quam ipsi maritimum emporium in fluvii ostio situm tenebant, quinque & viginti stadiis distans ab urbe, quae nunc est: quam Agnon ideo vocavit Amphipolin, quod a Strymone hinc inde allueretur, & ab utroque latere cingeretur: muroque longo a fluvio ad fluvium ducto circumseptam, conspicuam mare versus & continentem condidit coloniam.

CIII. Brasidas igitur castris ex Arnis agri Chalcidensis urbe motis, cum suis copiis adversus hanc urbem proficiscebatur. Et cum circa solis occasum ad Aulonem pervenisset, & Bromiscum, qua Bolbe stagnum in mare ingreditur, coenatusque, noctu ire perrexit. coelum autem erat turbidum, & subningebat: quo etiam lubentius iter

μᾶλλον ἄρμησε, βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφι-
 πόλει, πλὴν τῶν προδιδόντων. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν
 αὐτῇ οἰκῆτορες (εἰσὶ δὲ οἱ Ἀργίλιοι, Ἀνδρίων ἄποικοι)
 καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ ξυνέπρασσον ταῦτα, οἱ μὲν Περδικκᾶς
 πειθόμενοι, οἱ δὲ, Χαλκιδεῦσι. μάλιστα δὲ οἱ Ἀργίλιοι,
 ἐγγύς τε προσοικῶντες, καὶ ἀεὶ ποτε τοῖς Ἀθηναίοις
 ὄντες ὑπόπτοι, καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ
 παρέτυχεν ὁ καιρὸς, καὶ Βρασίδης ἦλθεν, ἐπραξέν τε ἐκ
 πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ, ὅπως
 ἐνδοθήσεται ἡ πόλις· καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει,
 καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ κατέ-
 στησαν τὸν στρατὸν πρόσω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποτα-
 μοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως· καὶ
 εὐ καθεῖτο τείχη ὡσπερ νῦν. Φυλακὴ δὲ τις βραχέϊα

fusceperat, quod Amphipolitanos, qui in urbe erant, praeter
 proditores, latere vellet. Nam in ea erant cum Argi-
 liorum nonnulli, (Argilii autem sunt Andriorum coloni)
 domicilium illic habentes, tum etiam alii, qui proditionis
 huius erant focii, partim quidem a Perdicca, partim vero
 a Chalcidensibus ad hoc faciendum inducti. Sed potissimum
 Argilii, tum quod proxime habitarent, tum quod Athe-
 niensibus semper essent suspecti, & huic urbi insidiarentur;
 postquam occasio oblata est, & Brasidas advenit, qui vel
 multo ante egerat cum illis Argiliis, qui illic degebant,
 ut urbs dederetur, tunc in Argilum, suam urbem eum
 receperunt, & cum illa nocte defectionem ab Atheniensibus
 fecissent, Brasidae copias ad fluvium pontem deduxerunt.
 Urbs autem a ponte distat amplius, quam ripa fluminis ab
 opposita ripa, qua per pontem erat transitus. nec ulli muri
 tunc erant erecti, quemadmodum nunc: sed quoddam mox

καθειστήκει. ἦν βιασάμενος ῥαδίως ὁ Βρασίδης, ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροσδόκητος προσπεσὼν, διέβη τὴν γέφυραν, καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον εὐθύς εἶχε.

ρδ'. Τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω, πολλῶν μὲν ἀλισκομένων, τῶν δὲ καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολιταὶ ἐς Δόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὑποπτοὶ ὄντες. καὶ λέγεται τὸν Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν τῷ στρατῷ τραπέσθαι, ἀλλ' εὐθύς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν ἂν ἐλεῖν. νῦν δὲ, ὁ μὲν ἰδρύσας τὸν στρατὸν, ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἐνδον ὡς προσεδέχετο ἀπέβαινε,

dicum praefidium ibi collocatum erat. Quod cum facile Brasidas repulisset, simul proditionis, simul tempestatis, simul etiam adventus repentini beneficio, pontem transivit, & Amphipolitanorum extra urbem habitantium res, quae in toto illo loco erant, statim in suam potestatem redegit.

CIV. Cum autem eius transitus illis, qui in urbe erant; inopinatus accidisset, & eorum, qui extra erant, multi caperentur, alii vero ad muros fuga se reciperent, Amphipolitani in magna trepidatione constituti fuerunt, praefertim quod mutuo suspecti essent. Ferunt autem Brasidam, si cum suis copiis ad praedam se convertere noluisse, sed ad urbem subito contendisset, omnium opinione eam fuisse capturum. Iam vero ille castris ibi positus, in ea, quae extra erant, excursiones fecit, & cum per eos, qui intus erant, nihil ipsi succederet, quemadmodum exspectabat,

ἡσύχαζεν. οἱ δ' ἐναντίοι τοῖς προδιδούσι, κρατεῦντες τῶ
 πλήθει, ὥστε μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμ-
 πουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγῶ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθη-
 ναίων παρῆν αὐτοῖς Φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον
 στρατηγὸν τὸν ἐπὶ Θρακίης, Θεουκυδίην τὸν Ὀλόρου, ἃς
 τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον, (ἔστι δὲ ἡ νῆσος,
 Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς Ἀμφιπόλεως ἡμίσεος
 ἡμέρας μάλιστα πλεῦν) κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ
 ὁ μὲν, ἀκούσας, κατὰ τάχος ἑπτὰ ναυσὶν, αἱ ἔτυχον
 παρῆσαι, ἔπλει καὶ ἐβούλετο θάσασαι μάλιστα μὲν
 εἶν τὴν Ἀμφιπόλιν, πρὶν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, τὴν
 Ἡϊόνα προκαταλαβεῖν.

ρέ. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασίδης, δεδιώς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς
 Θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν, καὶ πυνθανόμενος τὸν Θεου-
 κυδίην κτήσιν τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων ἔργα-

quievit. Qui vero proditoribus erant aduersarii, cum nu-
 mero longe superiores essent, ita ut impedirent, ne urbis
 portae aperirentur, nuntios miserunt cum Eucleo duce,
 qui ab Atheniensibus missus ad urbis praesidium apud ipsos
 erat, ad alterum ducem, qui erat in Thracia, Thucydidem
 Olori filium, qui haec conscripsit, in Thaso agentem, (est
 autem insula, Pariorum colonia, ab Amphipoli distans fe-
 re dimidiati diei navigatione) cum rogantes, ut opem sibi
 ferret. Ille vero hac re audita, cum septem navibus, quae
 forte aderant, iuit. Volebat autem potissimum quidem Am-
 phipolin, antequam ulla deditio fieret; sin minus, Eionem
 praeeoccupare.

CV. Interea vero Brasidas, tum quod metueret navium
 auxilium e Thaso, tum quod audiret, Thucydidem in illa
 Thraciae parte festuras aureas & officinas aurarias possi-

σίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θράκη, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἡπειρωτῶν, ἠπέεγετο προκατασχεῖν εἰ δύναιτο τὴν πόλιν, μὴ, ἀφικνουμένου αὐτοῦ, τὸ πλῆθος τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης ζυμμαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θράκης ἀγείραντα αὐτὸν περιποιήσασθαι, οὐκέτι προσχωροῖ. καὶ τὴν ζύμβασιν μετρίαν ἐποικεῖτο, κήρυγμα τὸδε ἀνειπὼν, Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐνόντων τὸν μὲν βουλόμενον, ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ, τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα, μένειν τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα, ἀπίεσαι, τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον, πέντε ἡμερῶν.

ρσ'. Οἱ δὲ πολλοὶ, ἀκούσαντες, ἄλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθηναίων ἐμπολιτεῦσον, τὸ δὲ πλεῖον, ζύμμικτον. καὶ τῶν ἔξω λευθέντων συχνοὶ οἰκεῖοι ἐνδοὺ ἦσαν, καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς

dere, atque hinc opibus valere inter primores eorum, qui continentem incolebant, urbem, si posset, anticipare festinanter, conabatur; ne si ipse Thucydides eo perveniret, plebs Amphipolitana, sperans ipsum & classe & fociorum auxiliis ex Thracia coactis se conservaturum, iam sese dedere recusaret. Quare deditiois condiciones aequas Amphipolitans offererat, edicto per praeconem in haec verba facto, ut Amphipolitanorum ac Atheniensium, qui in urbe erant, quisquis vellet, pari eodemque civitatis iure fruens, in suis bonis maneret: qui nollet, is abiret, suas fortunas exportans, intra quinque dies.

CVI. Plebs vero, hoc audito, sententiam mutavit: praefertim quod Atheniensium quidem in urbe habitantium exiguus esset numerus, maior vero incolarum pars esset turba promiscua, quae ex diversis civitatibus eo confluerat. Quin etiam multi, qui intus erant, erant propinqui

τὸν Θόβον, δίκαιον εἶναι ἐλάμβανον, οἱ μὲν Ἀθηναῖσι, διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμίῳ σφί-
σιν εἶναι τὰ δεινὰ, καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι βοήθειαν
ἐν τάχει· ὁ δὲ ἄλλος ὄμιλος, πόλεως τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ
στερισκόμενοι, καὶ κινδύνῳ παρὰ δόξαν ἀφιεμένοι. ὥστε
τῶν πρᾶσσόντων τῷ Βρασίδῃ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ Φανεροῦ
διαδικαιούντων αὐτὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἐώρων τε-
τραμμένον, καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίων στρατηγεῦ οὐκ-
ἔτι ἀκροώμενον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία, καὶ προσεδέξαντο
ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιοῦτῳ τρόπῳ
παρέδσαν· ὁ δὲ Θεουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ
ὄψε κατέπλεον εἰς τὴν Ἡϊόνα. καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν
ὁ Βρασίδης ἄρτι εἶχε, τὴν δὲ Ἡϊόνα παρὰ νύκτα ἐγένετο

illorum, qui extra capti fuerant, & prae metu edictum
aequum esse existimabant: Athenienses quidem, quod il-
linc exire vehementer cuperent, tum quia non paria peri-
cula sibi imminere ducebant, tum etiam quia nullum auxi-
lium sibi celeriter latum iri putabant: cetera vero multitu-
do, tum quod aequabili civitatis iure non privarentur,
tum etiam quod praeter opinionem periculo liberarentur.
Quare cum illi, qui cum Brasida de urbis deditioe ege-
rant, iam vel palam affirmarent aequas esse condiciones,
postquam animadverterunt, ipsam quoque plebem mutasse
sententiam, neque Atheniensium duci, qui aderat, aures
amplius praebere, ita demum facta est conventio, & Bra-
sidam in urbem receperunt illis conditionibus, quas per
praeconem edixerat. Atque illi quidem hoc modo urbem
dederunt. Thucydides vero, eiusque naves eodem die
fero Eionem appulerunt. Et Amphipolin quidem Brasidas
modo occupaverat, Eionem vero quin occuparet, per

λαβεῖν. εἰ γὰρ μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες διὰ τάχους, ἄμω
 ἔω ἂν εἴχετο.

ρζ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἠϊόνι καθίστα-
 το, ὅπως καὶ τοαυτίκα, ἦν ἐπὶ ὁ Βρασίδης, καὶ τοέ-
 πειτα ἀσφαλῶς ἔξει, δεξάμενος τοὺς ἐβελήσαντας ἀπο-
 χωρῆσαι ἄνωθεν κατὰ τὰς σπονδάς. ὁ δὲ, πρὸς μὲν τὴν
 Ἠϊόνα κατὰ τε τὸν ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις ἄφνω
 καταπλεύσας, εἶπας τὴν προύχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ
 τείχους λαβὼν, κρατοίη τοῦ ἔσπλου, καὶ κατὰ γῆν ἀπο-
 πειράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη. τὰ δὲ περὶ
 τὴν Ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ Μύρκινός τε αὐτῷ προσε-
 χάρησεν, Ἠδωνικὴ πόλις, Πιττακοῦ τοῦ Ἠδῶνων βα-
 σιλέως ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν Γοάξιος παίδων, καὶ Βραυ-
 ροῦς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ Γάψηλος οὐ πολλῶ

unam dumtaxat noctem stetit. nisi enim naves ad opem ei
 ferendam celeriter venissent, simulatque dies illuxisset in
 eius potestatem redacta fuisset.

CVII. Postea vero, Thucydides quidem res Eione con-
 stituebat, ut & in praesentia, si Brasidas eam invaderet,
 & in posterum quoque tuta esset; receptis iis, qui ex foe-
 dere & deditiois conditionibus ex superioribus ac medi-
 terraneis locis abscedere voluerant. Ille vero, cum ad Eio-
 nem secundo flumine cum multis navigiis repente vectus
 fuisset, si forte lingua, quae mare versus a muris excur-
 rit, occupata, fluminis ostio potiretur, quin etiam, cum
 eam simul a terra tentasset, utrinque est repulsus. verum
 ad res Amphipolitanas instruendas se contulit. Et ad eum
 defecit Myrcinus civitas Edonensis, Pittaco Edonorum re-
 ge a Goaxis liberis & Braure ipsius uxore caeso. nec mul-
 to post & Gapselus & Oesyme idem fecerunt: sunt au-

ὑστερον, καὶ Οἰσύμη. εἰσὶ δὲ αὐταὶ Θασίων ἀποικίαι. παρὰν δὲ καὶ Περδικκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν, ξυγκαθίστη ταῦτα.

ρη'. Ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως, οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μέγα δέος κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος, ξύλων τε ναυπηγησίμων πομπῇ, καὶ χρημάτων προσόδῳ καὶ ὅτι μέχρι μὲν τοῦ Στρυμόνος ἦν πάροδος, Θεσσαλῶν διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν, τοῖς Λακεδαιμονίοις τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούντων, ἀνωθεν μὲν μεγάλης εὐσῆς ἐπὶ πολὺ λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἡϊόνα τριήρεσι τηρουμένων, οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν. τότε δὲ ραδίᾳ ἤδη ἐνομίζετο γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀπο-

tem istae civitates Thasiorum coloniae. Perdiccas autem, qui statim post Amphipolin captam affuerat, Brasidam in his rebus constituendis adiuvabat.

CVIII. Amphipoli autem capta, Athenienses vehementer trepidare coeperunt: praesertim quod haec civitas ipsis esset perutilis, tum propter materiam ad naves aedificandas aptam, quae illinc mittebatur, tum propter pecuniarum proventum, & vestigalia, quae inde pendebantur; tum etiam, quod adversus ipsorum socios ad Strymonem usque, Thessalis deducentibus, accessus Lacedaemoniis iam pateret. Nam nisi Lacedaemonii pontem in sua potestate habuissent, quod a superiore quidem pontis parte, quae loca mediterranea spectabat, ingens longaque patens fluminis palus esset, ab illa vero parte, quae Eionem spectabat, Athenienses cum sua classe transitum servarent, illos haud quaquam ulterius progredi posse existimabant. Tunc vero facilis accessus iam esse existimabatur. Et ideo verebantur,

στῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδης ἐν τε τοῖς ἄλλοις μέτριον ἑαυτὸν παρεῖχε, καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου ὡς ἐλευθερώσων τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθεῖη. καὶ αἱ πόλεις πυνθανόμεναι αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι, τῆς τε Ἀμφιπόλεως τὴν ἄλωσιν, καὶ ἃ παρέχεται, τὴν τε ἐκείνου πραότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν εἰς τὸ νεωτερίζειν. καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς αὐτὸν κρύφα, ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες, καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι πρῶτοι ἀποστήναι. καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλεον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ, ἢ προνοία ἀσφαλεῖ. εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ δίδοναί· ὃ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῷ αὐτοκράτορι διαθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθη-

ne focii deficerent. Nam Brasidas cum in ceteris rebus se moderatum praebebat, tum vero verbis ubique declarabat, se ad Graeciam liberandam emissum. Quare cum civitates, quae Atheniensium imperio parebant, audirent & Amphipolin captam, & quae vir ille praeftabat, illiusque mansuetudinem, tunc ad res novandas maxime erectae fuerunt. Et caduceatores ad eum clam mittebant, rogantes, ut ad se accederet, & pro se quique ad illum primi deficere cupientes. nam impunitas ipsis fore videbatur, partim quidem, quod falso putassent, Atheniensium potentiam non esse tantam, quantam postea manifeste fuisse confitit: partim vero, quod incerta voluntate magis, quam certa providentia ita iudicarent. Homines enim id quidem, quod cupiunt, inconsideratae spei permittere; quod vero non cupiunt, id rationis pertinacia reiicere consueverunt. Praeterea, tum quod Athenienses cladem in Boeotia recens

ναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ Βρασίδου ἐΦολκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, ὡς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἔμβολα εἶναι, ἐβάρρουν, καὶ ἐπίστευον μηδένα ἀνὰ ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ μέγιστον, διὰ τὸ ἡδαιὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα, καὶ ὅτι τοπρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων ἔμελλον πειράσασθαι, κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἔτοιμοι ἦσαν. ὧν αἰσθανόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι Φυλακᾶς, ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις. ὁ δὲ, ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐΦιέμενος, στρατιάν τε προσαποστέλλειν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τὰ μὲν καὶ Φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν οὐχ ὑπερέτησαν αὐτῷ,

accepissent, tum quod Brasidas verbis ad animos hominum alliciendos appositis uteretur, nec vera referret, dicens, Athenienses non ausos esse conflare secum apud Nisaeam, ubi suum exercitum solum haberet, confidebant, nec quemquam contra se venturum credebant. Potissimum vero, propter rerum novarum studium, quod in praesentia voluptatem ipsis afferebat, simul quod tunc primum Lacedaemoniorum, qui belli gerendi cupiditate flagrabant, periculum essent facturi, ad quodvis discrimen adeundum erant parati. Quae cum Brasidas & Athenienses intellexissent, Athenienses quidem, ut in illis temporum angustiis, & hieme licebat, praesidia in urbes dimiserunt. Ille vero, cum nuntium Lacedaemonem misisset, alias copias mitti iubebat, & ipse ad Strymonem ad naves compingendas se accingebat. Lacedaemonii vero, partim quidem propter invidiam, qua civitatis principes eius gloriae invidebant, partim vero, quia suos cives in insula Sphaacteria captos

τὰ δὲ, καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τοὺς τε ἄνδρας τοὺς ἐκ
τῆς νήσου κομίσασθαι, καὶ τὸν πόλεμον καταλύσαι.

Bell. Pelop.
an. 8.
Olymp.
89. 1.
U. C. Varr.
331.
Ante Apr.
9.

ρβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Μεγαρῆς τὰ τε μακρὰ
τείχη, ἀσφῶν οἱ Ἀθηναῖσι εἶχον, κατέσκαψαν ἐλόντες
ἐς ἔδαφος· καὶ Βρασίδης μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἀλώ-
σιν ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν
καλυμένην. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω
προΰχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ ἐς
τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει, Σάνην μὲν, Ἀν-
δρίων ἀποικίαν, παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ πρὸς Εὐ-
βοϊαν πέλαγος τετραμμένην· τὰς δὲ ἄλλας, Θύσσον,
καὶ Κλεωνάς, καὶ Ἀκροθώους, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ
Δίον· αἱ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσ-
σων. καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἐνὶ βραχὺ, τὸ δὲ πλεῖστον,
Πελασγικὸν, τῶν καὶ Λῆμνὸν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρ-

recuperare, bellumque finire malebant, copias, quas pe-
tebat, ipsi non suppeditarunt.

CIX. Eadem hieme Megarenses, cum longos muros, quos Athenienses ipsis ereptos tenebant, recuperassent, eos aequarunt solo. Brasidas vero post Amphipolin captam, cum sociorum exercitu, quem habebat, profectus est in regionem, quae Acete appellatur. Haec autem a fossa, quam rex Persarum fecerat, introrsus prominet, & Athos ipsius mons excelsus ad Aegaeum pelagus terminatur. Urbes vero continet, Sanen, Andriorum coloniam, ad ipsam fossam, mare versus, quod Euboeam spectat; & alias, Thyssum, & Cleonas, & Acrothoos, & Olophyxum, & Dion; quae a promiscuis barbarorum bilinguium gentibus habitantur. Quin etiam exigua quaedam gentis Chalcidicae pars illic inest: sed maxima pars est Pelasgica,

σηνῶν οἰκησάντων, καὶ Βισαλτικῶν, καὶ Κρήστωνικῶν, καὶ Ἡδωνῆς. κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ εἰ μὲν πλείους προσεχώρησαν τῷ Βρασιδά, Σάνη δὲ καὶ Δῖον ἀντέστη καὶ αὐτῶν τὴν χώραν ἐμμείνας τῷ στρατῷ ἐδήου.

ρί. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, εὐθύς στρατεύει ἐπὶ Τορώνην τὴν Χαλκιδικὴν κατεχομένην ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπήγοντο, ἔτοιμοι ὄντες τὴν πόλιν παραδῶναι· καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον, τῷ στρατῷ ἐκαθέζετο πρὸς τὸ Δισκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς μάλιστα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν Τορωναίων, καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρουρῶντας ἔλαθεν· εἰ δὲ πράσσοντες αὐτῷ, εἰδότες ὅτι ἤξει, [καὶ] προσελθόντες τινὲς αὐτῶν λάβρα ὀλίγοι, ἐτήρουν

ex illis Tyrrenis, qui Lemnum & Athenas quondam incoluerunt, & Bifaltica, & Crestonica, & Edonica. Habitant autem in parvis oppidulis. Harum pleraeque ad Brasidas defecerunt: sed Sane, & Dion ipsi restitit. & ideo Brasidas illic habens stativa, regionem ipsarum vastabat.

CX. Sed cum imperata facere nollent, continuo castra movit adversus Toronam Chalcidicam, quam Athenienses tenebant. Ipsumque pauci quidam, qui urbem dedere parati erant, arcessierant. Et cum eo pervenisset, dum adhuc nox esset, iam circa primum diluculum, cum exercitu confedit ad Castoris & Pollucis templum, quod ab urbe tribus ferme stadiis distat. Atque ceteris quidem Toronaeis, qui in urbe erant, & Atheniensibus, qui ibi praesidio erant, eius adventus erat ignotus; sed qui cum eo de urbis proditione egerant, cum eum venturum scirent, & aliquot ex ipsis ad eum clam accessissent, ipsius adven-

τὴν πρόσοδον καὶ ὡς ἤσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλούς ἑπτά. τοσοῦτοι γὰρ μόνον, ἀνδρῶν εἴκοσι τοπρῶτον ταχθέντων, οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν (ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος) οἱ διαδύντες διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος τείχους, καὶ λαθόντες, τοὺς τε ἐπὶ τοῦ ἀνώτατα Φυλακτηρίου Φρουροὺς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς [τὸν] λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν, καὶ τὴν κατὰ Καναστραῖον πυλίδα διήρουν.

ριά. Ὁ δὲ Βρασίδης τῶ μὲν ἄλλῳ στρατῶ ἡσύχαζεν, ὀλίγον προελθὼν ἑκατὸν δὲ πελταστάς προπέμπει, ὅπως ὅποτε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρβείῃ ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδράμοιεν. καὶ οἱ μὲν, χρόνου ἐγγιγνομένου, καὶ θαυμάζοντες, κατὰ μικρὸν ἔτυχον

tum observabant. Cum autem cum iam adesse sensissent; ad se deduxerunt septem viros, qui nulla alia arma praeter pugiones habebant. Tot enim dumtaxat ex viginti viris, quibus primum negotium datum fuerat, ingredi non dubitarunt: (Lysistratus vero Olynthius ipfos ducebat) qui cum per murum ad mare vergentem furtim essent introgressi, & in summam arcem (urbs enim in colle sita erat) ascendissent, milites praefidarios, qui in ea erant, interfecerunt; & portulam, quae Canastraem versus erat, perfregerunt.

CXI. Brasidas vero cum ceteris quidem copiis aliquantulum progressus, quiescebat: sed centum peltatos praemisit, ut, simulac portae aliquae apertae fuissent, & signum, de quo inter eos convenerat, sublatum fuisset, primi irrumperent. Atque hi quidem, cum mora fieret, & mirarentur, paulatim ad urbem accedebant. Toronaei

ἔγγυς τῆς πόλεως προσελθόντες. οἱ δὲ τῶν Τυρωναίων ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἑσπεληλυθόντων, ὡς αὐτοῖς ἢ τε πυλῖς διήρητο, καὶ αἰ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι, τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος, ἀνεώγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλῖδα τινὰς περιαγαγόντες ἔσεκομίσαντο, ὅπως κατὰ νότου καὶ ἀμφοτέρωθεν τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδόμενος ἐξαπίνης φοβήσειαν· ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρός, ὡς εἶρητο, ἀνέσχον, καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελταστῶν ἔσεδέχοντο.

ριβ'. Καὶ ὁ Βρασίδης, ἰδὼν τὸ ζήτημα, ἔβη δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν, ἐμβοήσαντάς τε ἀηρόν, καὶ ἐκπλήξιν πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν, κατὰ τὰς πύλας εὐθύς ἐσέπιπτον· οἱ δὲ, κατὰ δοκοὺς τετραγώνους, αἱ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότες καὶ οἰκοδομουμένῳ, πρὸς λίθων ἀνολιχὴν προσκείμεναι. Βρα-

vero, qui cum Brasidae militibus iam ingressis in urbe rem adornabant, cum portulam perfregissent, & portas, quae ad forum ducebant, diffracto veste aperuissent, primum quidem quosdam per portulam circumductos introduxerunt, ut oppidanos, rerum, quae gerebantur, profus ignaros, & a tergo & ab utroque latere repente aggressi tererent. Deinde vero ignis signum, quod conditum fuerat, sustulerunt; & per portas, quae ad forum ducebant, iam reliquos peltatos receperunt.

CXII. Brasidas autem signo, de quo inter ipsos conve-nerat, conspecto, cursu contendit, cum suis copiis exci-tatis, quae clamore simul sublato metum ingentem oppi-danis incusserunt. Atque alii quidem protinus per portas irruperunt; alii vero per trabes quadrangulares, quae mu-ro collapsa, qui reficiebatur, ad faxa tollenda erant appo-

σίδας μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος εὐθύς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο, βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἐλεῖν αὐτήν. ὁ δὲ ἄλλος ὄμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυτο.

ριγ'. Τῶν δὲ Τορωναίων, γιγνομένης τῆς ἀλώσεως, τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἶδος ἐθερυβεῖτο, οἱ δὲ πρᾶσσοντες, καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε, μετὰ τῶν εἰσελθόντων εὐθύς ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀπλίται καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα) ἐπειδὴ ἦσθοντο, οἱ μὲν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν, πεζῇ, οἱ δὲ, ἐς τὰς ναῦς αἰ ἐφρούρουν δύο καταφυγόντες, διασώζονται ἐς τὴν Λήκυθον τὸ Φρούριον ὃ εἶχον αὐτοὶ, καταλαβόντες ἄκρον τῆς πόλεως ἐς τὴν Θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ

fitae. Brasidas igitur, totaque multitudo confestim ad superiorem ac eminentiorem urbis partem se convertit, quod eam a summo & profus occupare vellet. Reliqua vero multitudo per omnes partes nullo discrimine discurrebat.

CXIII. At Toronaeorum, dum urbs caperetur, maior quidem pars rerum ignara tumultuabatur, & vehementer trepidabat. proditionis vero auctores, & quibus haec placebant, statim se coniunxerunt cum iis, qui ingressi erant. Athenienses vero (erant enim gravis armaturae milites ad quinquaginta, qui in foro dormiebant) cum hoc sensissent, aliquot quidem ipsorum, qui in eorum manus inciderant, caesi sunt, reliqui vero, partim itinere pedestri, partim ad duas naves, quae excubias agebant, fuga se recipientes, evaserunt in Lecythum, praesidium, quod ipsi tenebant, occupata arce, quae angusto isthmo ad mare inter-

τῶν Τορωναίων ἐς αὐτοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσι ἐπιτήδευοι.
 ριδ'. Γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη, καὶ βεβαίως τῆς
 πόλεως ἐχομένης, ὁ Βρασίδης τοῖς μὲν μετὰ τῶν Ἀθη-
 ναίων Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα ἐποίησατο,
 τὸν βουλόμενον, ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα, ἀδεῶς πολι-
 τεύειν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις κήρυκα προσπέμψας, ἐξίεναι
 ἐκέλευεν ἐκ τῆς Ληκύβου ὑποσπόνδους, καὶ τὰ ἑαυτῶν
 ἔχοντας, ὡς αὐτῆς Χαλκιδέων. οἱ δὲ, ἐκλείψειν μὲν οὐκ
 ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσι ἐκέλευεν ἡμέραν τοὺς
 νεκροὺς ἀνελεῖσθαι. ὁ δὲ, ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ
 αὐτός τε τὰς ἐγγύς οἰκίας ἐκρατύνατο, καὶ Ἀθηναῖοι τὰ
 σφέτερα. καὶ ξύλλογον τῶν Τορωναίων ποιήσας, ἔλεξε
 τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῃ παραπλήσια· ὅτι οὐ δίκαιον εἶη οὔτε

cepta erat. Confugerunt autem ad eos & Toronaeorum,
 quotquot eorum erant studiosi.

CXIV. Cum autem dies iam illuxisset, & urbs con-
 stanter teneretur, Brasidas Toronaeis quidem, qui ad
 Athenienses confugerant, & cum ipsis erant, per cadu-
 ceatorem edixit, ut quisquis vellet, ad sua egressus, sine
 metu in civitate ex patriis institutis viveret. Athenienses
 vero, caduceatore ad eos misso, accepta fide, & sua
 absportantes, Lecytho, quippe quod Chalcidensium esset,
 exire iussit. Illi vero, se quidem locum non deserturos, di-
 xerunt: sed tamen postularunt, ut sibi per unius diei spa-
 tium ad suorum cadavera suscipienda fidem daret. Hic ve-
 ro fide publica interposita duos dies ipsis concessit. His
 autem diebus & ipse vicina aedificia firmavit, & Athe-
 nienses sua. Et concilio Toronaeorum coacto, iisdem ver-
 bis apud ipsos, quibus & apud Acanthios, est usus: *Non*
esse aequum, eos, qui secum de urbe dedenda transfegissent, exi-

τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λήψιν τῆς πόλεως, χεῖρους, οὐδὲ προδότας ἠγείσθαι. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ, οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας δρᾶσαι τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως· οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι. ἀφίχθαι γὰρ οὐ διαφθερῶν οὔτε πόλιν, οὔτε ιδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς παρ' Ἀθηναίους καταπεφευγόσιν, ὡς ἠγούμενος οὐδὲν χεῖρους τῇ ἐκείνων Φιλίᾳ· οὐδ' ἂν σφῶν πειρασαμένους αὐτοὺς, τῶν Λακεδαιμονίων δοκεῖν ἦσσαν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσα δικαιοτέρα πράσσουσιν, εὐνοὺς ἂν σφίσι γενέσθαι ἀπειρία δὲ νῦν πεφοβῆσθαι. τοὺς τε πάντας παρασκευάζεσθαι ἐκέλευεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅ, τι ἂν ἀμαρτάνωσιν, αἰτίαν

stimari aut ceteris deteriores, aut proditores esse. nec enim pecuniis indultos hoc fecisse, ut civitatem in servitutem redigerent, sed publici commodi causa, ut eam in libertatem vindicarent: nec aequum esse, eos, qui participes non exstitissent, existimare; se non iisdem bonis fruituros, quibus illi, quorum opera urbs data fuisset. se enim eo venisse, dicebat, non ad perdendam civitatem, aut aliquem privatum. Idcirco autem se editum proposuisse illis, qui ad Athenienses confugerant, quod eos ceteris haud deteriores censeret, ob amicitiam, quae ipsis cum illis intercessisset. neque se existimare, ipsos, ubi periculum fecerint ipsorum Lacedaemoniorum, minus benevolos ipsis fore; sed multo magis, quanto magis se viros aequos praestant. Iam vero illos propter imperitiam, quod Lacedaemoniorum, ipsorumque fidei nullum periculum adhuc fecissent, territos fuisse, dicebat. Omnes autem hortabatur, ut animis se praepararent ad societatem constanter tuendam, & ad omnium eorum, quae iam posthac peccarent, cul-

ἔχοντας. τὰ δὲ πρότερα οὐ σφέϊς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἐκεί-
 νους μᾶλλον ὑπ' ἄλλων κρεισσόνων· καὶ ζυγγνώμην εἶ-
 ναι εἴτι ἠναντιοῦντο.

ριέ. Καὶ ὁ μὲν, τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ παραβαρύνσας,
 διελθουσῶν τῶν σπονδῶν τὰς προσβολὰς ἐπειεῖτο τῇ
 Ληκύθῳ· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύνοντό τε ἐκ Θαύλου τει-
 χίσματος, καὶ ἀπ' οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν. καὶ μίαν
 μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο. τῇ δ' ὑστεραία, μηχανῆς
 μελλούσης προσάξασθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ'
 ἧς πῦρ ἐνήσειν διενεοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα,
 καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος ἢ ὤοντο μάλιστα
 αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανήν, καὶ ἦν ἐπιμαχώτα-
 τον, πύργον ξύλινον ἐπ' οἶκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος
 ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίβους ἀνεφόρησαν, καὶ λίθους

*nam sustinendam. nam quod ad res praeteritas attineret, nulla
 iniuria se affectos esse, sed illos potius ab aliis potentioribus;
 & si quid sibi fuissent adversati, veniam ipsis esse dandam.*

CXV. Hic igitur, cum haec dixisset, eosque bono ani-
 mo esse iussisset, ubi fidei datae tempus praeteriit, Lecy-
 thum oppugnare coepit. Athenienses vero e munitione pa-
 rum firma, & ex aedificiis pinnas habentibus sese defen-
 debant. Et unum quidem diem propulsarunt. Postridie ve-
 ro, cum adversarii machinam ipsis essent admoturi, ex
 qua ignem in ligneas munitiones iniicere in animo habe-
 bant; cumque exercitus iam accessisset ad eam partem,
 ad quam potissimum Athenienses machinam ab ipsis ad-
 motum iri putabant, & qua munitio maxime expugnari
 poterat, ligneam turrim aedificio impositam ei opposue-
 runt, & multas aquae amphoras, & dolia, & ingentia
 faxa eo comportarunt. multique mortales illuc ascende-

μεγάλους ἀνθρωποίτε πολλοὶ ἀνέβησαν. τὸ δὲ οἶκημα, λαβὸν μείζον ἄχος, ἔξαπίνης κατερράγη καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὄρωντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν. οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ διὰ πλείστου, νομίσαντες ταύτη ἑαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, Φυγῆ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν.

ριστὶ. Καὶ ὁ Βρασίδης ὡς ἤσφετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις, καὶ τὸ γιγνόμενον ὄρων, ἐπιφερόμενος τῶ στρατῶ, εὐθύς τὸ τείχισμα λαμβάνει καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε, διέφθειρε. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ, τούτῳ τῶ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον, ἐς Παλλήνην διεκομίσθησαν. ὁ δὲ Βρασίδης (ἔστι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηναῖς ἱερόν, καὶ ἔτυχε κηρύξας ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν, τῶ ἐπιβάντι πρώτῳ

runt. Aedificium autem, quod onus suscepisset gravius, quam quod sustinere posset, repente disruptum est; editoque ingenti fragore, Athenienses quidem, qui prope erant, & rem cernebant, maiore dolore, quam metu affecit. Qui vero procul aberant, praecipue vero remotissimi quique, existimantes, munitionem ab illa parte iam esse captam, fuga ad mare & ad naves contenderunt.

CXVI. Brasidas vero, cum animadvertisset, ipsos propugnaculi pinnas deseruisse, & videret id, quod acciderat, cum suis copiis irruens, munitionem confestim capit; & quotquot in ea deprehendit, interfecit. Tunc Athenienses quidem, cum hoc modo locum illum deseruissent, navigiis navibusque Pallenen se receperunt. Brasidas vero (nam in Lecyθο erat Palladis templum, & cum eam esset oppugnaturus, per praeconis vocem edixerat, se triginta ar-

τοῦ τείχους, τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώσειν) νομίσας ἄλλω τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρώπειῳ τὴν ἄλωσιν γενέσθαι, τὰς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερόν, καὶ τὴν Λήκυθον καθέλων, καὶ ἀνασκευάσας, τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἅ, τε εἶχε τῶν χωρίων καθίστατο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευε. καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντῃ, ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.

ριζ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ἅμα ἦρι τοῦ ἐπι- γιγνομένου Φέρουσ, εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες, Ἀθηναῖοι μὲν, οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασιδαν σφῶν προσαποστῆται εὐδέν, πρὶν παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα εἰ καλῶς σφίσι ἔχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω. Λακεδαιμόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθη-

Bell. Pelop.
an. 9.
Olymp.
89. 1/2.
U. C. Varr.
33. 1/2.
Post Mart.
24.
sub finem
an. 8.

genti minas ei daturum, qui primus murum conscendisset) ratus illum locum aliqua alia quam humana ratione captum, cum illas triginta minas Deae ad templum aedificandum dedit, tum etiam everfa Lecytho, eaque refecta, totum eius solum illi dicavit. Atque hic quidem reliquum hiemis tempus consumpsit tum in locis, quae tenebat, stabilis, tum in clandestinis consiliis ineundis, quibus alia in suam potestatem redigeret. Hac autem hieme exacta; octavus belli annus excessit.

CXVII. Ineunte autem sequentis aestatis vere, Lacedaemonii & Athenienses statim annuas inducias fecerunt: Athenienses quidem, quod existimarent, Brasidam nullam praeterea suorum sociorum civitatem ad defectionem faciendam amplius impulsurum, priusquam ad bellum se per otium comparassent; simul etiam, si res sibi feliciter succederet, se compositionem diuturniorem facturos: Lace-

ναίους ἠγούμενοι ἄπερ ἔδεισαν φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ τλαιπωρίας, μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασαμένους, ξυλλαγαῖν τε, καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσι ἀποδόντας, σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ὡς ἔτι Βρασίδης εὐτύχει καὶ ἔμελλον, ἐπὶ μείζον χωρήσαντος αὐτοῦ, καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος, τῶν μὲν στέρεσθαι, τοῖς δ' ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι, κινδυνεύσειν καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ἥδε.

ρη. ΠΕΡΙ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου, δεκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλούμενον ἀδόλως καὶ ἀδέως κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις ταῦτα δεκεῖ, καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς

daemonii vero, quod putarent, Athenienses ea metuere; quae reapse metuebant, datoque malorum ac miseriarum laxamento, ubi pacis periculum fecissent, maiore compositionis faciendae desiderio flagraturus, sibi que restitutis viris, quos in insula Sphaacteria ceperant, ad pacem vel diuturniorem faciendam promtiores futuros. Plurimi enim faciebant suos cives recuperare, dum Brasidas adhuc rem feliciter gereret. Nam si ipse maiores progressus fecisset, & res aequasset, futurum erat, ut his quidem suis civibus privarentur, cum illis vero Atheniensibus aequis viribus certantes, belli fortunam periclitarentur, illosque fortasse vincerent. Induciae igitur inter ipsos ipforumque socios factae sunt, in haec verba.

CXVIII. QUOD ad templum atque oraculum Apollinis Pythii attinet, nobis placet, ut qui velit, sine fraude & sine metu ex patriis institutis eo utatur. Atque Lacedaemoniis quidem, eo-

παροῦσι Βοιωτοὺς δὲ καὶ Φωκίαν πείσειν Φασὶν ἐς δύ-
 ναμιν προσκηρυκεύμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων τῶν τοῦ
 Θεοῦ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως τοὺς ἀδικούντας ἐξευρήσωμεν,
 ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίσι νόμοις χρώμενοι καὶ
 ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, καὶ τῶν ἄλλων εἰ βουλόμενοι, τοῖς πα-
 τρίσι νόμοις χρώμενοι πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε
 Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις, εἰαν σπον-
 δὰς ποιῶνται εἰ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἐκατέ-
 ρους, ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν τοὺς μὲν, ἐν τῷ Κου-
 Φασίῳ, ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ Τομέως μένοντας·
 τοὺς δὲ, ἐν Κυθήροις, μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμά-
 χίαν, μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς, μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς·
 τοὺς δὲ ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινῶι, μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν
 ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν Πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ τὸ
 Ποσειδάωνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου, εὐθύς ἐπὶ τὴν γέ-
 Φυραν τὴν ἐς Μίνωαν. μηδὲ Μεγαρίδας καὶ τοὺς ξυμ-

*rumque sociis, qui adsunt, haec placent. Dixerunt autem, se
 Boeotis & Phocensibus hoc pro virili parte persuasuros, cadu-
 ceatore ad ipsos missō. Quod vero attinet ad Dei pecuniam, ope-
 ram dare placet, ut fontes comperiamus, patriis institutis uten-
 tes utrique, & nos & vos, & ex aliis, quicumque voluerint,
 omnes patriis institutis utentes. De his igitur placuit Lacedae-
 moniis, ceterisque eorum sociis, si Athenienses pacem faciant,
 ut utrique in suo maneant, retinentes ea, quae nunc habemus.
 hi quidem Lacedaemonii in Coryphasio inter Buphradem & To-
 meum manentes: hi vero Athenienses in Cytheris, ita ut neutri
 cum alteris societate sese permisceant, neque nos cum ipsis, ne-
 que ipsi nobiscum commercium habeant. Qui vero sunt in Nisaeae
 & Minoa, ne transeant viam, quae est a Pylis ad Nisi sacel-
 lum & ad Neptuni delubrum, & a Neptuni delubro ad pontem;*

μάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην, καὶ τὴν νῆσον ἣν περ
 ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντας, μῆτε ἐπιμισγομένους μη-
 δετέρους μηδετέρωσέ· καὶ τὰ ἐν Τροιζῆνι ὅσα περ νῦν ἔχου-
 σι, καὶ οἷα ξυνέθεντο πρὸς Ἀθηναίους· καὶ τῇ θαλάσῃ
 χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμ-
 μαχίαν. Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ
 μακρᾷ νῆϊ, ἄλλῳ δὲ κωπήρει πλείῳ, ἐς πεντακόσια
 τάλαντα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι δὲ, καὶ πρεσβείᾳ, καὶ
 ἀκολούθοις ἰπόσοις ἂν δοκῇ περὶ καταλύσεως τοῦ πολέ-
 μου, καὶ δικῶν, ἐς Πελοπόννησον καὶ Ἀθήναζε σπονδὰς
 εἶναι ἰούσι καὶ ἀπιούσι, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θα-
 λασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ
 χρόνῳ, μῆτε ἐλεύθερον, μῆτε δούλον, μῆτε ὑμᾶς, μῆτε
 ἡμᾶς. δίκας τε δίδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν, καὶ ἡμᾶς ὑμῖν κατὰ
 τὰ πάτρια, τὰ ἀμφίλογα δίκῃ διαλύοντας ἄνευ πολέ-

qui Minoam spectat. Neque Megarenses eorumque socii hanc viam
 transeant, & insulam, quam Athenienses ceperunt, neutrique cum
 alteris ultro citroque commercium habeant: eaque Megarenses re-
 tineant, quaecunque in Troezena nunc habent, & de quibuscun-
 que inter ipsos & Athenienses convenit. utque mari utantur cum per
 omnes agri sui partes, tum per eas, quae ad ipsorum socios per-
 tinent. Item ut Lacedaemonii eorumque socii navigent navi non
 longa: sed alio navigio, quod remis agatur, & ad quingento-
 rum talentorum pondus vehat. Item ut caduceatori, & legatis,
 eorumque comitibus, quotcunque ipsis placuerit belli finiendi &
 controversiarum causa, in Peloponnesum aut Athenas euntibus
 ac redeuntibus, terra marique foedera sint. Interea vero neutri
 transfugas, aut liberum, aut servum recipiant. Item ut & a vo-
 bis apud nos & a nobis apud vos causa dicatur ex patriis in-
 stitutis, ut controversiae iure, sine bello dirimantur. Atque La-

μου. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμαχοῖς ταῦτα δοκεῖ εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε καλλιώτερον, εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι, ἰόντες ἐς Λακεδαίμονα διδάσχετε. οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται ὅσα ἀν δίκαια λέγητε, οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ ἰόντες, τέλος ἔχοντες ἰόντων, ἤπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται. ἔδοξε τῷ δήμῳ. Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, Φαίνιππος ἐγραμμιάτευε, Νικιάδης ἐπεστάται. Λάχης εἶπε, τύχη ἀγαθὴ τῇ Ἀθηναίων, ποιῆσθαι τὴν ἐκεχειρίαν, καθὰ ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν καὶ ὁμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν. ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφεβολιῶνος μηνός. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις καὶ κήρυκας, ποιῆσθαι τοὺς λόγους καθότι ἔσται ἢ κατάλυσις τοῦ

Mart. 12.

Lacedaemoniis quidem eorumque sociis haec placent. Quod si quid aut honestius, aut iustius his esse vobis videtur, Lacedaemonem profecti docete. nihil enim eorum, quae iusta esse demonstraveritis, aut Lacedaemonii, aut eorum socii recusabunt. Qui autem eo proficiscuntur, proficiscantur cum absoluta rei arbitrato suo transgredendae auctoritate, quemadmodum vos quoque nos facere iubetis. Haec autem foedera ad annum durabunt. ita placuit populo. Senatores Acamantidis tribus Prytanes erant, Phaenippus scriba erat, Niciades Epistates. Laches pronuntiavit, Quod felix faustumque sit Atheniensi populo, inducias fieri, prout Lacedaemonii, eorumque socii consentiunt. Et magistratus inducias annuas esse coram populo sponderunt. Harum autem initium fieri ab hoc die, qui est decimus quartus mensis Elaphebolionis. Hoc interim tempore utrorumque legatos, atque caduceatores, invicem adeuntes, tractare, qua ratione bellum sedari possit. Concione au-

πολέμου. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις, πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλευσασθαι Ἰθηναίους, καθότι ἂν εἰσὶ ἡ πρεσβεία περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. στείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας, ἢ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς τὸν ἑνῆαυτόν.

ριβ'. Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὠμολόγησαν καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἰθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις, μῆνός ἐν Λακεδαίμονι Γεραστίου δωδεκάτη. ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο Λακεδαιμονίων μὲν οἶδε, Ταῦρος Ἐχέτιμίδα, Ἰθηνάιος Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιδάιδα· Κορινθίων δὲ, Αἰνέας Ὠκύτου, Εὐφamideας Ἀριστωνύμου· Σικυωνίων δὲ, Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ, Νिकासος Κεκάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδάρου· Ἐπιδαυρίων δὲ, Ἀμ-

tem ab imperatoribus & praetoribus advocata, primum populum Atheniensem de pace consultare, prout ad ipsum legatio de bello sedando venerit. Et primo quoque tempore legatos, qui aderunt, factis induciis apud populum spondere, se annum integrum induciarum conventis staturos.

CXIX. Atque haec sunt pacta & conventa, quae inter Lacedaemonios & Athenienses ac utrorumque socios facta, ac de communi utrorumque sententia iurata fuerunt, Gerastii apud Lacedaemonios mensis die duodecimo. Horum autem pactorum & conventorum auctores ac sponsores exstiterunt ex Lacedaemoniis isti, Taurus Echetimidae, Athenaeus Pericleidae, Philocharidas Eryxidaidae. Ex Corinthiis, Aeneas Ocytae, Euphamidas Aristonyni. Ex Sicyoniis, Damotimus Naucratis, Onasimus Megaclis. Ex Megarensibus, Nicasus Cecali, Menecrates Amphidori. Ex

Φίας Εὐπαΐδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ, Νικόστρατος ΔιίτρεΦοῦς, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου. Ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία, αὐτὴ ἐγένετο, καὶ ξυνήεσαν ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διὰ παντὸς ἐς λόγους.

ρκ'. Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας αἷς ἐπήρχοντο, Σκιῶν ἔν τῇ Πελλάνῃ πόλιν ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. Φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι, Πελλήνης μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, πλέοντα δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι ἐς τὸ χαρίον τούτο, τῶ χειμῶνι ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοὶ, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστάσι δ' αὐτοῖς ὁ Βρασίδης διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιῶν, τριήρει μὲν Φιλία προπλευούση, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἀπῶθεν ἐφεπόμενος, ὅπως εἰ μὲν τι τοῦ κελητός μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἢ τριήρης ἀμόνοι αὐτῶ·

Bell. Pelop.
an. 8.
exeurte.
Olymp.
89. 1.
U. C. Varr.
331.

Bell. Pelop.
an. 9.
Olymp.
89. 1/2.
U. C. Varr.
33. 1/2.

Epidauriis, Amphias Eupaeidae. Ex Atheniensibus imperatores, Nicostratus Diotrephis, Nicias Nicerati, Autocles Tolmaei filius. Atque hae quidem induciae factae sunt, & quamdiu durarunt, utrique in colloquium de rerum maiorum foederibus perpetuo venerunt.

CXX. Per hos autem dies, quibus alteri ad alteros adibant, Scione apud Pellenen civitas ab Atheniensibus ad Brasidam defecit. Scionaei autem se Pellenenses quidem esse dicunt, ex Peloponneso oriundos; sed suos maiores, cum a Troia navigarent, tempestate, qua Achivi iactati fuerunt, in eum locum delatos fuisse, ibique sedes posuisse. Cum autem illi defecissent, Brasidas noctu Scionem traiecit, triremi quidem socia praeunte, ipse vero celoce vectus eminus eam sequens, ut, si forte in aliquod navigium sua celoce maius incideret, triremis opem ipsi fer-

Thucyd. Vol. III.

M

ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης, οὐ πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ, καὶ ζύλλογον ποιήσας τῶν Σκιωναίων, ἔλεγεν ἅ, τε ἐν τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τορώνῃ καὶ προσέτι Φάσκων ἀξιοτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, οἵτινες, τῆς Πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημένης ὑπὸ Ἀθηναίων Ποτίδαιαν ἐχόντων, καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται, αὐτεπάγγελτοὶ ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οὐκ ἀνέμειναν ἀτολμία ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι περὶ τοῦ Φανεράως οἰκείου ἀγαθοῦ. σημείον τ' εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἀν' αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομῆναι, εἰ τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἠγήσεσθαι αὐτοὺς Λακεδαιμονίων φίλους, καὶ τᾶλλα τιμήσειν.

ret: si vero alia pari magnitudine triremis advenisset, existimabat illam non recta venturam contra minus navigium, sed contra triremem, & se interea salutis suae confuturum. Cum autem eo traiecisset, & Scionaeorum concionem advocasset, eadem ibi dixit, quae & Acanthi, & Toronae. Addebat praeterea, ipsos maxima laude dignos esse, qui, cum Pellene in isthmo ab Atheniensibus Potidaeam tenentibus sit intercepta, cumque nihil aliud sint, quam insulani, tamen sua sponte ad libertatem transferint, neque per ignaviam expectarint, ut sibi necessitas imponeretur, qua manifestum domesticum bonum sequi cogerentur. Hoc autem argumento esse, ipsos vel ad quodvis aliud summum discrimen fortiter subeundum paratos fore, si res ex animi sententia constituentur: ac re vera se fidelissimos Lacedaemoniorum amicos illos existimaturum esse, & aliis honoribus affecturum.

ρκα'. Καὶ οἱ μὲν Σκιωναῖοι, ἐπήρθησάν τε τοῖς λόγοις, καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως, καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρᾶσσόμενα, τόν τε πόλεμον διανοοῦντο προθύμως εἶσειν, καὶ τὸν Βρασίδαν τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο, καὶ δημοσίᾳ μὲν, χρυσῶ στεφάνῳ ἀνέδησαν, ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ, ἔταινίουν τε, καὶ προσήρχοντο ὥσπερ ἀθλητῆ. ὁ δὲ, τό, τε παραυτίκα Κυλακὴν τινα αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν, διέβη πάλιν. καὶ ὕστερον οὐ πολλῶ στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε Μένδης καὶ τῆς Ποτιδαίας ἀποπειράσθαι ἡγούμενος καὶ τοὺς Ἀθηναίους βεβηῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον, καὶ βουλόμενος φθάσαι. καί τι καὶ αὐτῶ ἐπράσσετο ἐς τὰς πόλεις ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις.

CXXI. Scionaei autem huius verbis elati sunt, omnifere pariter animis confirmati, vel illi, quibus ante res, quae gerebantur, minime placebant, & bellum alacriter ferre constituerunt, & Brasidam cum aliis rebus honorifice acceperunt, tum etiam publice quidem aurea corona redimierunt, ut Graeciae liberatorem, privatim vero tae-niis coronabant, & ad ipsum ut ad athletam victorem officii causa accedebant. Ille vero confestim, quodam non magno praesidio apud ipsos relicto, retro abiit. Nec multo post exercitum maiorem eo traiecit, quod Menden & Potidaeam cum ipsis tentare vellet: existimans, & Athenienses ad opem ipsis ferendam venturos, quippe quod infulam incolerent, eosque antevertere cupiens. Quin etiam nonnullos in his civitatibus ad proditionem sollicitabat. Atque ille quidem has civitates aggressurus erat.

ριβ'. Ἐν τούτῳ δὲ, τρήρει οἱ τὴν ἑκεχειρίων περι-
 αγγέλλοντες ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν, Ἀθηναίων μὲν,
 Ἀριστώνυμος, Λακεδαιμονίων δὲ, Ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν
 στρατιὰ πάλιν διέβη ἐς Τορώνην· οἱ δὲ τῷ Βρασίδᾳ ἀνήγ-
 γελον τὴν ξυνθήκην· καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ Θρά-
 κης ξύμμαχοι Λακεδαιμονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀρι-
 στώνυμος δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις κατήνει, Σκιωναίους δὲ αἰ-
 σθόμενος ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν ὅτι ὕστερον ἀφεστή-
 κοίεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόνδους ἔσεσθαι. Βρασίδης δὲ ἀντέ-
 λεγε πολλὰ, ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς
 δ' ἀπήγγελλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστώνυμος περὶ αὐ-
 τῶν, οἱ Ἀθηναῖοι εὐθύς ἔτοιμοι ἦσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν
 Σκιώνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πρέσβεις πέμψαντες,
 παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδάς, καὶ τῆς

CXXII. Sed interea ad eum veniunt cum triremi, qui
 inducias renuntiarent, ex Atheniensibus, Aristonymus, ex
 Lacedaemoniis, Athenaeus. Atque exercitus quidem To-
 ronam reversus est. Legati vero conventa Brasidae renun-
 tiarunt. Universi autem Lacedaemoniorum socii, qui in
 Thracia erant, res gestas comprobarunt. Aristonymus au-
 tem ceteris quidem assentiebatur; sed Scionaeos, quos ex
 dierum supputatione post initas inducias defecisse animad-
 vertebat, foederis participes fore negabat. Brasidas vero
 contra multis verbis affirmabat, Scionem prius defectio-
 nem fecisse, nec urbem dimittere volebat. Cum autem
 Aristonymus haec de ipsis Scionaeis Athenas renuntiaffet,
 Athenienses ad bellum Scionae confestim inferendum ani-
 mis erant parati. Lacedaemonii vero, legatis ad Athenien-
 ses missis, dicebant ipsos foedera violaturos, si bellum
 Scionaeis inferrent, urbemque Scionam sibi vindicabant,

πόλεως ἀντεπειοῦντο, Βρασίδα πιστεύοντες. δίκη τε ἔτοιμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ, δίκη μὲν οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν, στρατεύειν δὲ ὡς τάχιστα ὄργην ποιούμενοι εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. εἶχε δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον ἢ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδικαίουν. δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ Σκιωναῖοι. ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποίησαντο, Κλέωνος γνώμῃ πεισθέντες, Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι· καὶ τᾶλλα ἡσυχάζοντες, ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.

Mart. 26.
anni 8.

ρκγ'. Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ, Ἐρετριέων ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο

Ante fin.
anni 8.

fidem Brasidae habentes. Et parati erant ad iudicio de ipsa disceptandum. Illi vero iudicio quidem controversiam committere, & rem in discrimen adducere, ac periclitari volebant, sed primo quoque tempore bellum Scionae inferre volebant: irati, quod iam vel insularum incolae a se defectionem sibi faciendam censerent, terrestri Lacedaemoniorum potentia nihil ipsis in rebus maritimis profutura freti. Et profecto quod de defectione dicebatur, magis verum erat, quam vel ipsi Athenienses censerent. Nam Scionaei duobus post factas inducias diebus defecerant. Confestim autem in Cleonis sententiam decretum fecerunt de expugnandis occidendisque Scionaeis; & a ceteris belli partibus abstinentes, ad hanc unam se converterunt, & ad hoc peragendum se praeparare coeperunt.

CXXIII. Interea vero Mende urbs, quae erat sita in Pallene, Eretrienfium colonia, defecit. Brasidas autem ipsos Mendaeos in fidem suam recepit, non existimans, se in-

ὁ Βρασίδης, οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἑκχειρίᾳ Φανερώς προσεχώρησαν. ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς Ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. διὸ καὶ οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τὴν τε τοῦ Βρασίδου γνώμην ὀρῶντες ἐτοίμην, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς Σκιώνης, ὅτι οὐ προὔδιδου· καὶ ἅμα τῶν πρασσόντων σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων, καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν, οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβουμένων τὸ κατάδηλον, καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εὐθύς πυθόμενοι, πολλῶ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες, παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδης, προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλου αὐτῶν, ὑπεκκομίζει ἐς Ὀlynθον τὴν Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας τῶν Σκιωναίων καὶ Μενδαίων. καὶ τῶν Πελοποννη-

iuste facere, quia Mendaei induciarum factarum tempore aperte & sine prodicione deditionem fecerant. Habebat enim & ipse, quod vicissim crimini daret Atheniensibus de foederibus violatis. Quamobrem etiam Mendaei hoc facere magis sunt ausi, tum quia propensum Brasidae animum videbant, & ex ipsa Scione coniecturam facientes, quia Brasidas eam non prodebat; tum etiam quia qui prodicionem cum ipsis moliebantur, quamvis pauci essent, tamen (quia rem semel susceptam, quam tunc peracturi erant, amplius intermittere nolebant, sed sibi ipsis metuebant, ne patefierent) plebem praeter omnium opinionem superaverant. Athenienses autem, cum protinus haec accepissent, multo magis irritati, se adversus utramque civitatem instruebant. Brasidas vero, cum infestum ipsorum classis adventum expectaret, Scionaeorum & Mendaeorum liberos & coniuges in Chalcidicam Olynthum subdu-

σίῳν αὐτοῖς πεντακοσίους ὀπλίτας διέπεμψε, καὶ πελ-
 ταστὰς τριακοσίους Χαλκιδέων ἄρχοντά τε τῶν ἀπόν-
 των Πολυδαμίδα. καὶ οἱ μὲν, τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς, ὡς
 ἐν τάχει παρεσομένων τῶν Ἀθηναίων, κοιῆν εὐτρεπίζεντο.

ρκδ'. Βρασιδάς δὲ καὶ Περδικκας ἐν τούτῳ στρατεύ-
 ουσιν ἅμα ἐπὶ Ἀρρίβαιον τοδεύτερον ἐς Λύγκον. καὶ
 ἦγον, ὁ μὲν, ὧν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν, καὶ
 τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὀπλίτας· ὁ δὲ, πρὸς τοῖς αὐ-
 τοῦ περιλοίτοις τῶν Πελοποννησίων, Χαλκιδέας, καὶ
 Ἀκανθίους, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἐκάστων.
 ζύμπαν δὲ τὸ ὀπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων, τρισχίλιοι μά-
 λιστα. ἰππῆς δ' οἱ πάντες ἠκροσύνου Μακεδόνων ζῦν
 Χαλκιδεῦσιν ὀλίγω ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν
 βαρβάρων πολὺς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀρρίβαιον, καὶ

Ap. 9. post
Apr. 9.

xit. Et ad ipsos praefidii causa misit quingentos gravis ar-
 maturae milites Peloponnesios, & trecentos peltatos Chal-
 cidenses, cum Polydamida ipsorum univerforum praefe-
 cto. Atque hi quidem, quod Athenienses propediem adfu-
 turos exspectarent, res suas communiter adornabant.

CXXIV. Brasidas vero & Perdikkas interea copiis con-
 iunctis bellum Arrhibaeo rursus ad Lyncum intulerunt. Et
 duxerunt, hic quidem, copias Macedonum, quibus impe-
 rabat, & Graecorum in Macedonia habitantium milites.
 Ille vero, praeter Peloponnesiorum reliquias, quas illic
 habebat, Chalcidenses, & Acanthios, & ex aliis populis,
 pro cuiusque facultate ac potentia. Univerfarum autem
 Graecarum copiarum erant fere tria millia. Equites vero
 universi, qui sequebantur, Macedonum cum Chalcidensi-
 bus, erant paulo pauciores quam mille. Et barbarorum
 alia manus permulta. Cum autem in Arrhibaei regionem

εὐρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς Λυγκηστάς, ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν μὲν πεζῶν λόφον ἑκατέρωθεν, πεδίου δὲ του μέσου ὄντος, οἱ ἰππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες, ἰππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων. ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδης καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἰππέων τῶν Λυγκηστῶν ὀπιλιῶν, καὶ ἐτείμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον, καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκηστάς. καὶ πολλοὺς μὲν διέθθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ διαφεύγοντες πρὸς τὰ μετέωρα, ἠσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο, τροπαῖον στήσαντες, δύο μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μέγοντες, οἱ ἔτυχον τῷ Περδίκκῃ μισθοῦ μέλλοντες ἤξειν ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προΐεναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀρρίβαιου κώμας, καὶ μὴ καθῆσθαι.

irrupissent, & Lyncestas castra sibi opposita habentes invenissent, ipsi quoque castra illis opposita fecerunt. Cum autem pedites quidem utrinque collem haberent, in quo confederant, planities vero inter utraque castra interiaceret, equites in eam decurrentes, utrinque primum equestre proelium commiserunt. Deinde vero Brasidas & Perdiccas, cum Lyncestarum gravis armaturae milites cum equitibus ex suo colle priores processissent, & ad proelium committendum essent parati, & ipsi vicissim suas copias adversus eos produxissent, conflixerunt, & Lyncestas fugarunt. Et multos quidem interfecerunt: ceteri vero in editiora loca diffugientes, ibi quiescebant, & ab armis abstinebant. Postea vero, Brasidas & Perdiccas erecto tropaeo biduum triduumve substiterunt, opperientes Illyrios, qui, a Perdicca mercede conducti, venturi erant. Deinde Perdiccas quidem adversus Arrhibaei pagos pro-

Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τι πάβη, καὶ ἅμα τῶν Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μάλλον.

καί. Καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν ἠγγέλη, ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριῶν μετ' Ἀρριβαίου προδόντες Περδικκαν γεγένηται ὥστε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν, διὰ τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων· κυρῶθεν δὲ οὐδὲν, ἐκ τῆς διαφορᾶς, ὀπηνίκα χρὴ ὀρμᾶσθαι, νικτός τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μακεδόνες, καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθύς Φοβηθέντες (ὅπερ Φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα σαφῶς ἐκπλήγνυσθαι) καὶ νομίσαντες πολλοπλάσιους μὲν ἢ ἦλθεν ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὐδέπω παρῆι-

gredi, neque subsidere tempusque terere volebat. Brasidas vero de Mende sollicitus, tum ne, si prius, quam ipse eo pervenisset, Athenienses infesta classe illuc appulissent, aliquam cladem acciperet, tum etiam quod Illyrii non adessent, non ad progrediendum, sed ad regrediendum potius erat animo paratus.

CXXV. Interea vero, dum ipsi inter se contenderent, nuntiatum est, Illyrios etiam prodito Perdicca cum Arrhibaeo se coniunxisse. Quare cum utrique propter ipsorum metum, quod essent homines bellicosi, recedere iam placeret, sed propter contentionem nihil certi constitutum esset, quando inde discedendum esset, cumque nox intervenisset, Macedones quidem & barbarorum multitudo, subito timore perculsi, (id quod magnis exercitiis contingere consuevit, qui incertis de causis saepe animis consternantur) & existimantes, longe plures hostes contra se venire, quam reapse veniebant, ac iamiam affore, se in

ναι, καταστάντες ἐς αἰφνίδιον Φυγὴν, ἐχώρου ἐπ' οἴκου· καὶ τὸν Περδικκᾶν τοπρῶτον οὐκ αἰσθανόμενον, ὡς ἔγνω; ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν (ἄπῳθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδης δὲ ἅμα τῇ ἔω ὡς εἶδε τοὺς Μακεδόνας προκεχωρηκότας, τοὺς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀρρίβαιον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὀπλίτας, καὶ τὸν ψιλὸν ὄμιλον ἐς μέσον λαβῶν, διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δὲ, εἶπη προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς νεωτάτους. καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους, τελευταῖος γνώμην εἶχεν, ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις, ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ ταχέων, παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε.

repentinam fugam coniiicientes domum tendebant. Et Perdiccam, qui fugam ipsorum initio non senserat, ubi rescivit, antequam Brasidam videret, & rem cum ipso communicaret, (alter enim ab altero castra valde procul habebat) illinc ocius abire coegerunt. Brasidas vero simulac dies illuxit, cum animadvertisset, Macedones iam discessisse, & Illyrios ac Arrhibaeum contra se venturos, ipse quoque gravis armaturae militibus in agmen quadratum coactis, & levis armaturae militibus in medium agmen receptis, illinc recedere cogitabat. Iuniores autem disposuit ad excursiones faciendas, si qua hostes ipsos invaderent. Ipse vero cum delecta trecentorum manu in animo habebat, postremus & in novissimo agmine subsistens, primis quibusque adversariorum impressionem in suos facturis resistere, eosque propulsando se subducere: & antequam hostes appropinquarent, pro facultate, quam ipsi temporis

ριστί. Εἰ μὲν μὴ ὑπώπτευσον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὑμᾶς τῶ τε μεμνηῶσθαι, καὶ ὅτι βάρβαροι εἰ ἐπιόντες, καὶ πολλοὶ, ἐκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἄμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια, οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἐκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετὴν καὶ μηδὲν πλῆθος πεφροβῆσθαι ἐτέρων. εἴγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τειούτων ἤκετε ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλείονων μᾶλλον ἐλάσσους; οὐκ ἄλλω τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν, ἢ τῶ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους δὲ, οὓς νῦν ἀπειρία δέδωκε, μαθεῖν χρὴ ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν, καὶ ἀφ'

angustiae dabant, suos milites ad rem fortiter gerendam adhortatus est, his verbis.

CXXVI. *NI SI* ego suspicarer, viri Peloponnesii, terrore vos esse percussos, tum quod derelicti simus, tum etiam quod barbari, iique magno numero contra nos veniant, non ita vos docerem pariter ac adhortarer. iam vero quod ad nostrorum desertionem & ad hostium multitudinem attinet, vobis, quae maxima sunt, brevi admonitione & adhortatione persuadere conabor. Vos enim in rebus bellicis strenuos esse convenit, non semper propter sociorum praesentiam, sed propter virtutem vobis insitam; nec aliorum multitudinem extimescere. quippe qui venitis ex eiusmodi rebus publicis, in quibus non multi paucis, sed potius pauciores pluribus imperant; qui nulla alia ratione principatum sunt adepti, quam quod hostes proeliando superarint. Barbaros autem (quos propter imperitiam, quod eorum nullum periculum adhuc feceritis, nunc formidatis) cum ex iis, quae in Macedonum gratiam

ἄν ἐγὼ εἰκάζω τε, καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δει-
 νους ἐσομένους. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα
 τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθῆς προσ-
 γενομένη περὶ αὐτῶν, ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνο-
 μένους. οἷς δὲ βεβαίως τὶ πρόσεστιν ἀγαθόν, μὴ προει-
 δῶς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο. οὔτοι δὲ τὴν
 μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις Φεβερᾶν. καὶ γὰρ
 πλήθει ὄψεως δεινοὶ, καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι. ἢ τε
 διακενῆς ἐπανάσεις τῶν ὅπλων ἔχει τινα δῆλωσιν ἀπει-
 λῆς· προσμίξαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ οὐχ ὅμοιοι. οὔτε
 γὰρ τάξιν ἔχοντες, ἀισχυθεῖεν ἂν λιπεῖν τινα χώραν
 βιαζόμενοι. ἢ τε Φυγὴ καὶ ἢ ἔφοδος αὐτῶν, ἴσην ἔχου-
 σα δόξαν τοῦ καλοῦ, ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ ἀνδρείον ἔχει.

*in proelio ante cum ipsis commisso fecistis, tum ex iis, quae ego
 partim coniectura, partim fama intelligo, scire debetis non fore
 formidabiles, ac proinde nequaquam extimescendos. Quotquot enim
 hostes re vera sunt infirmi, & tamen roboris speciem habent, si
 vera de illis experientia accedat, & ipsorum infirmitas explorete,
 facto periculo, cognoscatur, adversarios magis confirmant. Qui-
 bus vero aliqua fortitudo constanter adest, si quis eam ante non
 noverit, in eos audacius feratur. Isti vero, antequam proelium
 ineant, illis sunt formidabiles, qui ipsos nondum sunt experti.
 Nam ipso multitudinis aspectu sunt terribiles, & vociferationis
 magnitudine sunt intolerabiles. Et inanis illa armorum concussio
 quandam minarum significationem habet. Sed huiusmodi homines
 in ipso conflictu adversus eos, qui res istas fortiter sustinent, haud
 tales se praestant, quales ante congressum esse videbantur. Cum
 enim nullum ordinem habeant, nullamque militarem disciplinam
 servent, haudquaquam eos pudebit locum deserere, si ab hostibus
 premantur. Et cum fuga aequae honesta & gloriosa ipsis videatur.*

αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σώ-
 ζεσθαι τινι πρεπόντως περίσειε. τοῦ τε εἰς χειρᾶς ἐλθεῖν
 πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ἡμᾶς ἀκινδύνως ἠγούνται. ἐκει-
 νῶ γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προ-
 ὑπάρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν, ὁρᾶτε ἔργῳ μὲν βραχὺ ὄν,
 ὄψει δὲ καὶ ἀκρῆ κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναντες ἐπιφε-
 ρόμενον, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ καὶ τάξει αὐτῆς ὑπα-
 γαγόντες, ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς θάσσον ἀφίξεσθε, καὶ
 γνώσεσθε τολαιπὸν ὅτι αἱ τειοῦτοι ἔχλοιο τοῖς μὲν τὴν
 πρώτην ἔφοδον δεξαμένοις, ἀπώθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρείον
 μελλήσει ἐπικροποῦσιν· οἱ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς κατὰ
 πόδας, τὸ εὐψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὄξει ἐνδείκνυνται.

*atque hostium aggressio, nullum etiam fortitudinis examen apud
 ipsos habeatur. Pugna autem, in qua unusquisque rem arbitrato
 suo gerit, cuius etiam salutis servato decoro quaerendae occasio-
 nem facillime praebet. Tutius autem existimant, nos eminus &
 sine periculo terrefacere, quam nobiscum ad manus venire. Nam
 si manus nobiscum conferere tutius esse duxissent, quam eminus
 nos terrere, profecto iam illa potius, quam ista ratione usi essent.
 Denique quidquid terroris hactenus vobis ab ipsis incussum est,
 manifeste videtis re quidem ipsa leve esse; sed aspectu tantum &
 auditu terrorem vobis incutere. Quem inanem terrorem, ac im-
 pressionem ingruentem si sustinueritis, & cum tempus fuerit, ser-
 vata militari disciplina ordinibusque servatis, retro vos subduxe-
 ritis, & in loca tuta citius pervenietis, & cognoscetis in poste-
 rum, huiusmodi turbas illis quidem, qui primum ipsarum impe-
 tum sustinuerint, inani minarum strepitu fortitudinem ante con-
 flictum eminus ostentare; illis vero, qui ipsis cesserint, animi
 strenuitatem extra periculum positas, praecipites demonstrare, ce-
 dentium tergis instantes, ipsorumque vestigia persequentes.*

ρκζ'. Τοιαῦτα ὁ Βρασίδης παραινέσας, ὑπήγε τὸ στρατεύμα. οἱ δὲ Βάρβαροι ἰδόντες, πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες Φεύγειν τε αὐτὸν, καὶ καταλαβόντες διαφθείρειν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἰ τε ἐκδρομαὶ, ὅπη προσπίπτειεν, ἀπήντων, καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς λογάδας ἐπικειμένους ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ἔρμη παρὰ γνώμην ἀντέστησαν, καὶ τολαιπὸν ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι ἡμύνοντο, ἡσυχάζοντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώρουσιν, τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο, μέρος δὲ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦσιν προσβάλλειν, οἱ λοιποὶ χαρήσαντες δρόμῳ, ἐπὶ τε τοὺς Φεύγοντας τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐντύχειεν, ἔκτεινον, καὶ τὴν ἐσβολὴν, ἢ

CXXVII. Brasidas suos his verbis adhortatus, exercitum pedetentim reducebat. Barbari autem, hoc animadverso, magna vociferatione ac tumultu ingruerant, existimantes eum fugere, & a se, ubi ipsum affecuti fuissent, interfectum iri sperantes. Sed cum & excursores, quacunque barbari impressionem facerent, ipsis occurrerent, ac resisterent, & ipse cum delecta trecentorum manu ipsos invadentes sustineret, ac praeter ipsorum opinionem, adversus primum impetum restitissent, & cum deinceps ipsorum quidem irruentium impetum exceptum propulsarent, ipsis vero cessantibus, nec ullam impressionem facientibus, pedem referrent, tunc vero plerique barbarorum a Graecis, qui cum Brasida in locis patentibus erant, ulterius persequendis abstinuerunt: sed cum quandam suarum copiarum non magnam partem reliquissent, quae ipsos abeuntes insequeretur ac aggredereetur, ceteri cursu contenderunt in fugientes Macedones, quorum ut in quemque incidebant,

ἔστι μεταξύ δυοῖν λόφων στενὴ, ἐς τὴν Ἀρριβαίου Θάσαντες προκατέλαβον, εἰδότες οὐκ οὔσαν ἄλλην τῶ Βρασίδα ἀναχώρησιν. καὶ προσιόντες αὐτοῦ, ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλῶνται ὡς ἀποληψόμενοι.

ρκή. Ὁ δὲ, γνοὺς, προεῖπε τοῖς μεθ' αὐτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἀν' ἐλεῖν τῶν λόφων, χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ, ὡς τάχιστα ἕκαστος δύναται ἀνευ τάξεως, πειράσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκρούσαι τοὺς ἤδη ἐπιόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλείονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προσμίξαι. καὶ οἱ μὲν, προσπεσόντες ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾶιν πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο. οἱ γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβήθησαν, τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου. καὶ ἐς τὸ πλεῖον οὐκέτ'

eum trucidabant. Et angustas fauces inter duos colles fitas, qua patet aditus in Arrhibaei fines, ocius praeoccuparunt, quia sciebant, nullam aliam esse viam, qua Brasidas domum cum suis copiis se recipere posset. Ipsumque iam appropinquantem in ipsis transitus angustis, ut intercepturi, circumfistunt.

CXXVIII. Ille vero, hac re cognita, trecentis illis, quos secum ducebat, praecepit, ut in eum collem, quem facilius a se captum iri putabat, cursu contententes, quanta maxima quisque celeritate posset, nullo ordine servato, barbaros iam contra se venientes illinc deturbare conarentur, priusquam maior numerus barbarorum, qui suos circumvenire statuerant, eo conflueret. Atque illi quidem eos, qui in colle erant, imprefione in eos facta superarunt, atque reliquus Graecorum exercitus in eum collem iam facilius ibat. Nam barbari territi sunt, suis illic in fu-

ἐπηκολούθουν, νόμιζοντες καὶ ἐν μεθωρίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη, καὶ διαπεφευγένοι. Βρασίδης δὲ, ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰὼν, αὐθημερὸν ἀφικνεῖται εἰς Ἄρνισσαν πρῶτον, τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικῶς, ἢ εἴ τιμι σκευεὶ ἐκπεπτωκότη, (οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ Φοβεῶ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν ζυμβῆναι) τὰ μὲν ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ οἰκείωσιν ἐποιούνητο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς τὸ λοιπὸν, Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι' Ἀθηναίους οὐ ζήτηθες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων ζυμφόρων διαναστάς, ἐπρασσεν ὅτῳ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν ζυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται.

gam-verfis, & ex editiore loco pulsus. nec ulterius Graecos sunt persecuti, quod eos in agri amici confiniis iam esse, & evasisse arbitrarentur. Brasidas autem, ubi loca superiora nactus est, iter tutius faciens, eodem die primum pervenit Arnissam, quae Perdiccae imperio paret. Ipsique milites irati, quod Macedones priores recessissent, ut in quacque incidebant inter eundem, vel plaustra boum, quae ad ipsos pertinebant, vel farcinas, si quae deciderant, (ut in nocturno & pavoris pleno receptu contigisse credibile erat) illa quidem concidebant, solventes, illas vero sibi vindicabant. Atque hinc primum Perdiccas Brasidam hostem iudicavit, & in posterum animo concepit odium in Peloponnesios, non consuetum illud quidem, propter Athenienses, quos oderat: sed propter sua necessaria commoda ab ipsis alienatus, operam dabat, ut quoquo modo quamprimum cum illis quidem compositionem faceret, ab his vero dissociaretur.

ρκθ'. Βρασίδας δὲ, ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς
 Τορώνην, καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχον-
 τας. καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων, ἐς μὲν τὴν Παλλήνην ἀδύνα-
 τος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν, τὴν δὲ Τορώνην ἐν
 Κυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγ-
 κῷ ἐξέπλευσαν ἐπὶ τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ
 Ἀθηναῖοι, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πενήκον-
 τα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι, ὀπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν,
 καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις, καὶ Θραξὶ μισθοῦτοῖς χιλίοις,
 καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων πελτασταῖς. ἐστρα-
 τήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διί-
 τρεθοῦς. ἄραντες δὲ ἐκ Ποτιδαίας ταῖς ναυσὶ, καὶ σχόν-
 τες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον, ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ
 δὲ αὐτοὶ τε, καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι, βεβηθηκότες,

Bell. Pelop.
 an. 9.
 Olymp.
 89. 1/2.
 U. C. Varr.
 331.
 Post Apr. 9.
 ante fin.
 Aug. vel
 init. Sept.

CXXIX. Brasidas vero ex Macedonia Toronen rever-
 sus, offendit Menden ab Atheniensibus iam occupatam.
 Ibique subsidens, in Pallenen quidem propter virium im-
 becillitatem ad opem Mendae ferendam tunc se traicere
 non posse ducebat: sed Toronen praesidio tuebatur. Nam
 sub idem tempus, quo res apud Lyncum gestae fuerunt,
 Athenienses navalem expeditionem adversus Menden &
 Scionen susceperunt, ad quam se prius accingebant, cum
 quinquaginta navibus, quarum decem erant Chiae, & cum
 mille gravis armaturae militibus de suis popularibus, &
 sexcentis fagittariis, & mille Thracibus mercede conductis,
 aliisque peltatis, quos illinc ex suis focis collegerant. Illis
 autem praeerat Nicias Nicerati, & Nicostratus Diotrephis
 filius. Cum autem a Potidaea cum classe solvissent, &
 ad eam partem appulissent, ubi erat Neptuni templum,
 adversus Mendaeos contenderunt. Ipsi autem Mendaei, &
Thucydid. Vol. III.

Πελοποννησιῶν τε οἱ ἐπίκουροι, ζύμπαντες δὲ, ἑπτακόσιοι ὀπλίται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἔξεστρατοπεδευμένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μὲν, Μεθωναίους τε ἔχων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλοὺς, καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων ὀπλιτῶν ἑξήκοντα, καὶ τοὺς τοξότας ἅπαντας, κατὰ ἀτραπὸν τινα τοῦ λόφου περὶ ἄμενος προσβῆναι, καὶ τραυματιζόμενος ὑπ' αὐτῶν, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι. Νικόστρατος δὲ, ἄλλη ἐφόδω ἐκ πλείονος παντὶ τῶ ἄλλω στρατοπέδῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυσπροσβάτῳ, καὶ πάνυ ἐθορυβήθη, καὶ ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στρατεύμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ οἱ ζύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο. καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον.

Scionaeorum trecenti, qui Mendaeis opem tulerant, & Peloponnesiorum auxiliarii milites, qui universi erant septingenti gravis armaturae milites, & Polydamidas ipsorum dux, extra urbem in colle natura munito castra posuerant. Et Nicias quidem cum centum & viginti Methonaeis leviter armatis, & delectis sexaginta gravis armaturae militibus Atheniensibus, omnibusque sagittariis, quos secum ducebat, per quandam collis semitam ad ipsos accedere conatus, & ab ipsis vulneratus, deturbare non potuit. Nicostratus vero, cum alio itinere, quod longo distabat intervallo, cum omni reliquo exercitu collem accessu difficilem subiisset, vehementissime trepidavit; parumque abfuit, quin totus Atheniensium exercitus vinceretur. Atque eo quidem die, quod Mendaei eorumque focii loco non cessissent, Athenienses illinc digressi, castrametati sunt.

ῥλ'. Τῇ δ' ὑστεραία, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαν-
τες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης, τό, τε προάστειον εἶλον, καὶ
τὴν ἡμέραν ἀπασαν ἐδήκουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιώντος. ἦν
γάρ τι καὶ στασιασμῷ ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τριακόσιοι
τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπισύσης νυκτὸς ἀπεχώρησαν ἐπ'
οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει
τοῦ στρατοῦ προίῳν ἅμα ἐς τὰ μετόρια, τῶν Σκιωναίων
τὴν γῆν ἐδήκον. Νικίστρατος δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς
ἄνω πύλας, ἧ ἐπὶ Ποτιδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ
πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας (ἔτυχε γὰρ ταύτῃ τοῖς Μεν-
δαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὄπλα κεί-
μενα) διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην, καὶ παρῆνει τοῖς
Μενδαίοις ἐπεξίεναι. καὶ τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου
ἀντειπόντος κατὰ τὸ στασιωτικόν, ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν,

Mendaei vero, cum nox advenisset, in urbem abierunt.

CXXX. Postridie vero Athenienses quidem classe cir-
cumvecti ad eam partem, quae Scionen spectabat, & sub-
urbana ceperunt, totumque diem illum in eius agro va-
stano consumserunt, nemine contra prodeunte. Erat enim
& nonnihil seditionis intra urbem. Illi vero trecenti Scio-
naei proxima nocte domum abierunt. Postridie vero Ni-
cias quidem uno eodemque tempore cum dimidio copia-
rum ad confinia progressus, Scionaeorum agrum vastavit.
Nicostratus vero cum reliquis copiis, a superioribus por-
tis, qua Potidaeam itur, urbem obsedit. Polydamidas ve-
ro (forte enim ad hanc urbis partem intra muros erat
militum armatorum agmen) eos ut ad proelium instrue-
bat, & Mendaeis suadebat, ut eruptionem facerent. Et
cum quidam e populo feditiose ipsi contradixisset, nec eru-
ptionem faciendam, nec proelio opus esse affirmans: cum-

οὐδὲ δεοίτο πολεμεῖν· καὶ ὡς ἀντεῖπεν, ἐπισπασθέντες
 τε τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ θορυβηθέντος, ὁ δῆμος εὐθύς
 ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα, περὶ ὀργῆς ἐχώρει ἐπὶ τε Πελο-
 ποννησίους, καὶ τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι μετ' αὐτῶν πρά-
 ξαντας. καὶ προσπεσόντες, τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ
 αἰφνιδίῳ, ἅμα δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγο-
 μένων φοβηθέντων. ἤβησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς
 αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρό-
 πολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν, κατέφυγον, ἦντεο
 καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἤδη γὰρ
 καὶ ὁ Νικίας ἐπαναστρέψας πρὸς τῇ πόλει ἦν) ἔσπε-
 σόντες ἐς τὴν Μένδην πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ζυμβάσεως
 ἀνοιχθεῖσαν, ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ, ὡς κατὰ κράτος ἐλόν-
 τες διήρπασαν. καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον ὥστε
 μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθεῖρεσθαι. καὶ τοὺς μὲν

que, simulac ipsi contradixisset, ab ipso manu pertractus
 ac perturbatus fuisset, populus ira protinus incensus,
 fumtis armis tendit cum in Peloponnesios, tum in eos,
 qui cum ipsis contra se egerant. Impetuque in eos facto,
 in fugam vertit, tum ob repentinum certamen, tum ob
 metum Atheniensium, quibus portae fuerant apertae. Exi-
 stimabant enim Peloponnesii, ex aliquo compacto hanc im-
 pressionem ab illis in se factam esse. Atque illi quidem,
 quotquot statim caesi non fuerunt, in arcem confugerunt,
 quam ipsi vel antea tenebant. Athenienses vero (iam enim
 & Nicias reversus ad urbem erat) cum omnibus copiis
 irruentes in urbem Menden, quippe quae non ex conven-
 tu aperta fuisset, eam ut expugnatam diripuerunt. Et du-
 ces vix cohibere potuerunt suos milites, quin homines
 etiam trucidarent. Postea iusserunt Mendaeos eodem rei-

Μενδαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον ὡσπερ εἰώθεσαν, αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσι αὐτοῖς εἴ τινας ἡγούνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστάσεως. τοὺς δ' ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀπετείχισαν ἐκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν, καὶ Φυλακὴν ἐπεκαθίσταντο. ἐπειδὴν δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν.

ῤα'. Οἱ δὲ, ἀντεπέξελθόντες, αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι, ἰδρύθησαν ἐπὶ καρτεροῦ λόφου πρὸ τῆς πόλεως ὃν εἰ μὴ ἔλοιεν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτειχίσις. προσβαλόντες δ' αὐτῶ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπιόντας ἐστρατοπέδευσαν τό τε, καὶ ἐς τὸν περιτειχισμόν, τροπαῖον στήσαντες, παρεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν ἔργῳ ἔντων, οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι, βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν Φυλακὴν,

publicae statu uti, quo consueverant, ita tamen, ut ipsi inter se quaestionem haberent de illis, quos defectionis auctores fuisse censuissent. Illos vero, qui in arce erant, muro utrinque usque ad mare ducto circumvallarunt, & praesidium in eo imposuerunt. Postquam autem Menden in suam potestatem redegerunt, adversus Scionem iverunt.

CXXXI. Oppidani vero cum ipsi, tum Peloponnesii, obviam illis progressi, in colle natura munito, ante urbem sito, confederunt: quem nisi hostes occupassent, ipsos circumvallare non potuissent: sed Athenienses eum strenue aggressi, proelioque reiectis iis, qui adversus ipsos venerant, ibi castra posuerunt, & erecto tropaeo, se ad urbem circumvallandam parabant. Nec multo post, cum in eo iam opere occuparentur auxiliarii, Peloponnesiorum milites, qui in arce obsidebantur, superatis hostium

νυκτὸς ἀφικνοῦνται. καὶ διαφυγόντες οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ Σκιῶνῃ στρατόπεδον, ἐσῆλθον ἐς αὐτήν.

Bell. Pelop.
an. 9.
Olymp.
89. 2.
U. C. Varr.
331.
Ante Oſt. 3.

ρλβ'. Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιῶνης, Περδίκκας τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶσι ἐπικηρυκευσάμενος, ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διὰ τὴν τοῦ Βρασιδίου ἔχθραν περὶ τῆς ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθύς τότε ἀρξάμενος πράσσειν. καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἰσχαγόρας ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῆ

Bell. Pelop.
an. 9.
Olymp.
89. 1.
U. C. Varr.
331.

πορεύσειν ὡς Βρασιδαν. ὁ δὲ Περδίκκας, ἅμα μὲν κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὴν ξυμβεβήκει ἐνδηλὸν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι, ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ ξένους, χρώμενος ἀεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν

custodibus, qui ad mare erant, noctu Scionen pervenerunt. Et ipsorum plerique per media Atheniensium castra ad Scionen posita evadentes, in eam sunt ingressi.

CXXXII. Dum autem Scione circumvallaretur, Perdiccas per caduceatores, quos misit ad Atheniensium duces, compositionem cum Atheniensibus fecit, odio contra Brasidam concepto, propter discessum ex Lynco, quod iam tunc tentare coeperat. Tunc etiam Ischagoras Lacedaemonius exercitum ad Brasidam itinere pedestri deducturus erat. Perdiccas vero, partim quidem Nicia iubente, ut, quando compositionem fecerat, manifestam aliquam constantiae fideique suae significationem Atheniensibus daret, partim vero quod Peloponnesios in suum agrum amplius venire nollet, cum rem Theffalis hospitibus persuasisset, quod primorum hospitio semper uteretur, Peloponnesiorum copias, & bellicum apparatus impedivit, ita ut Thef-

παρασκευῆν, ὥστε μὴδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας μέντοι, καὶ Ἀμεινίας, καὶ Ἀριστεύς, αὐτοὶ τε ὡς Βρασίδαν ἀφίκοντο, ἐπίδῃν πεμφάντων Λακεδαιμονίων τὰ πράγματα, καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως ἀνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἀρχοντας καθιστάναι, καὶ μὴ τοῖς ἐντυχούσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, Ἐπιτελίδαν δὲ τὸν Ἡγησάνδρου, ἐν Τωρώνῃ.

ρλγ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπείων τε Septembri.
 χος περιεῖλον, ἐπικαλέσαντες Ἀττικισμὸν, βουλόμενοι
 μὲν καὶ αἰεὶ, παρεστηκὸς δὲ ῥᾶον, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς
 Ἀθηναίους μάχῃ ὅ, τι ἦν αὐτῶν ἀνθος ἀπολώλει. καὶ ὁ Ante Oct. 3.
 νεὸς τῆς Ἡρας τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐν Ἀργεὶ κατεκαύθη,
 Χρυσίδος τῆς ἱερείας λύχον τινα θείσης ἡμμένον πρὸς

falos ne tentare quidem voluerint. Ischagoras tamen, & Ameinias, & Aristeus, cum ipsi ad Brasidam pervenerunt, a Lacedaemoniis ad res inspiciendas missi, tum etiam adolescentes ex ipsis Lacedaemoniis contra leges Sparta secum eduxerunt, ut eos civitatibus praeficerent, neque illarum administrationem quibuslibet permitterent. Et Clearidam quidem Cleonymi filium Amphipoli praefecerunt, Epitelidam vero Hegesandri filium Toronae.

CXXXIII. Eadem aetate Thebani muros Thespiensium diruerunt, crimini dantes, quod cum Atheniensibus sentirent. Id quod semper quidem facere voluerant: sed tunc oblata occasione facilius fecerunt, quod in pugna cum Atheniensibus commissa omnis ipsorum iuventutis flos periisset. Templum quoque Iunonis eadem aetate Argis crematum est, quod Chrysis sacerdos lucernam quandam vitis admovisset, & interim somno correpta fuisset. Unde

τὰ στέμματα, καὶ ἐπικαταδαρθούσης. ὥστε ἔλαβεν ἀφθέντα πάντα, καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ Χρυσίς μὲν εὐθύς τῆς νυκτὸς, δείσασα τοὺς Ἀργείους, ἐς Φλιούντα Φεύγει. οἱ δὲ, ἄλλην ἰέρειαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο, Φαινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ Χρυσίς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτῶ, καὶ ἕνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφύγει. καὶ ἡ Σκιώνη τοῦ Θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετειχιστό τε παντελῶς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπ' αὐτῇ Φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

Ροστ Οἶ. 3.

ρλδ'. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἡσύχαζε, διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. Μαντινῆς δὲ, καὶ Τεγεάται, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐκατέρων ξυνέβαλον ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Ὀρεστίδος. καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο. κέρας γὰρ ἐκάτεροι τρέψαντες τὸ κατ' αὐτοὺς,

accidit, ut omnia per eius imprudentiam accensa conflagrant. Chrysis vero, metuens Argivos, protinus noctu Phliuntem confugit. Illi vero aliam sacerdotem, nomine Phaeinidem, ex civitatis instituto constituerunt. Chrysis autem octavum huius belli annum, & noni sextum mensem attigerat, cum profugit. Et Scione aestate iam extrema penitus circumvallata fuit, & Athenienses praesidio illic adversus eam relicto, cum reliquis copiis domum abierunt.

CXXXIV. Insequenti hieme Athenienses quidem & Lacedaemonii quieverunt, ac ab armis abstinerunt, propter inducias. Sed Mantinei, & Tegeatae, & utrorumque socii ad Laodiceam, quae est in Orestide, conflixerunt, & victoria anceps exstitit. Nam utrique, cum cornu sibi op-

τροπαϊά τε ἀμφοτέροι ἕστησαν, καὶ σκῦλα ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις, καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, καὶ ἀφελομένης νικτὸς τὸ ἔργον, εἰ Τεγεάται μὲν ἐπηλύσαντό τε, καὶ εὐθύς ἕστησαν τροπαῖον Μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς Βουκλιώνα, καὶ ὕστερον ἀντέστησαν.

ρλέ. Ἀπεπειράσε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρα-
σίδας τελευτῶντος, καὶ πρὸς ἕαζ ἤδη, Ποτιδαίας. προσ-
ελθὼν γὰρ νικτὸς, καὶ κλίμακα προσθεῖς, μέχρι μὲν
τούτου ἔλαβε. τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντες, οὕτως ἐς
τὸ διάκενον, πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτὸν, ἢ
πρόσθεσις ἐγένετο. ἔπειτα μέντοι εὐθύς αἰσθημένων πρὶν
πρόσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατίαν,

Bell. Pelop.
an. 9.
Olymp.
89. 2.
U. C. Varr.
33².
Ante Mart.
29.

positum in fugam vertissent, tropaeum erexerunt, & Delphos spolia miserunt. Cum tamen utrinque multi caesi fuissent, & aequo Marte pugnatum fuisset, noxque proelium diremisset: Tegeatae quidem in eo loco pernoctarunt, statimque tropaeum excitarunt; Mantinei vero ad Bucolionem discesserunt, & postea vicissim & ipsi tropaeum statuerunt.

CXXXV. Eadem hieme abeunte, & vere iam appropinquante, Brasidas Potidaeam tentavit. Cum enim noctu ad eam accessisset, & scalas muris admovisset, haecenus quidem custodes latuit. Nam cum tintinnabulum praeteriisset, ita demum ad inane murorum spatium, custodibus vacuum, antequam ille, qui ipsum tintinnabulum alteri traditurus erat, rediisset eo, unde digressus fuerat, scalae admotae fuerunt. Deinde tamen, cum custodes statim strepitum sensissent, priusquam ad murum accederet, exer-

καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτε-
 λεύτα· καὶ ἕννατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν
 Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

citum celeriter retro reduxit, nec expectavit donec dies
 illucesceret. Atque haec hiems exivit: huiusque belli, quod
 Thucydides conscripsit, nonus annus excessit.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΤ

ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ

E P I T O M E   L I B R I   V.

ANNUAE inter Lacedaemonios Atheniensesque induciae finitae, Delios Athenienses ex insula sua eiecerunt. Cap. I. Cleon Atheniensis dux Toronen Galepsunque capit: ad Amphipolin a Brasida proelio devincitur, in eo uterque dux cecidit. VI. X. Post haec fessi utrinque cladibus Lacedaemonii & Athenienses, pacem fecerunt. XVIII. quam cum sociorum quidam approbare nollent: seorsum Lacedaemonii cum Atheniensibus societatem pacti sunt. XXIII. Contra Corinthii & Mantinei & Elei & Chalcidenses, cum Argivis foedus ineunt. XXXI. Scionen Athenienses capiunt. XXXII. Interim dissensione inter Lacedaemonios Atheniensesque renata, cum Lacedaemonii quaedam loca ex foedere non restituisent, Boeotos contra pacta in societatem recepissent: irati ob id Athenienses, cum Argivis & Mantineis Eleisque foedus iungunt. XLVII. Hi socii Epidauriis bellum faciunt: Orchomenum capiunt: Tegeam oppugnant. LXI. LXV. Eo moti Lacedaemonii, exercitu educto, Argivos sociosque ad Mantineam magna pugna devicerunt: LXIX. Argivos ad pacem societatemque faciendam adegerunt: LXXVII. nec multo post destructa potentia populi optimatibus rempublicam subiecerunt: LXXXI. mox vi pulsus his, plebs ad Atheniensium societatem revertit. LXXXII. Melum Athenienses obsessam expugnarunt. LXXXIV.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

T H U C Y D I D I S

OLORI FILII

HISTORIAE LIBER QUINTUS.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, αἱ μὲν ἐνιαύσιαι σπον-
δαὶ διελέλυτο μέχρι Πυθίων' καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, Ἀθη-
ναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἠγησάμενοι κατὰ
παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαρὸς ὄντας ἱερῶσθαι καὶ
ἅμα ἐλλιπὲς σφίσι εἶναι τούτο τῆς καθάρσεως, ἣ πρό-
τερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τε-
θνεώτων, ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δῆλιοι

Bell. Pelop.
an. 10.
Olymp.
89. 2/3.
U. C. Varr.
33. 2/3.

Bell. Pelop.
an. 10.
Olymp.
89. 2.
U. C. Varr.

SEQUENTI aestate, induciae, quae in spatium annuum
ad Pythia usque, factae fuerant, solutae sunt. Ac per il-
lud induciarum tempus, Athenienses e Delo Delios sum-
moverunt, quod existimarent, ipsos, quamvis ob quod-
dam vetus piaculi crimen polluti essent, Deo tamen esse
consecratos. Simul etiam sibi restare hanc partem expia-
tionis, quae a me superius est declarata, qua sublatis de-
functorum monumentis, se recte fecisse censuerunt. At-

337.
Inter Mart.
29. & Apr.
12.

Ἀτραμύττειον, Φαρνάκουσ δόντος αὐτοῖς, ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὤκησαν, οὕτως ὡς ἕκαστος ὄρητο.

Post Apr.
12.

β'. Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας, ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὀπίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους, καὶ ἵππείας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων, πλείους· ναῦς δὲ τριάκοντα. σχῶν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον, ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὀπίτας τῶν Φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κολοφωνίων λιμένα, τῶν Τορώναιων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων ὅτι οὐδὲ Βρασιδάσ ἐν τῇ Τορόνῃ, οὔτε οἱ ἐνόητες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέ-

que Delii quidem Atramyttium in Asia situm, quod Pharnaces ipsis dedit, incoluerunt, prout unusquisque eo proficiscebatur.

II. Cleon vero post exactas inducias, cum rem Atheniensibus persuassisset, in Thraciam navigavit, secum du- cens mille & ducentos gravis armaturae milites Athenien- ses, & trecentos equites, & ex focis longe plures, & tri- ginta naves. Cum autem primum ad Scionem appulisset, quae adhuc obsidebatur, & cum illinc gravis armaturae milites ex praefidiariis assumsisset, in Colophoniorum por- tum, a Toronaeorum urbe non multum distantem, navi- gavit. Cum autem illic intellexisset ex transfugis, neque Brasidam Toronae esse, neque eos, qui intus erant, ad resistendum pares esse, cum exercitu quidem ad urbem iti- nere pedestri contendit; decem vero naves circummisit, ut Torones portum circumveherentur. Ac primum qui-

βαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδης, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ πρᾶσταιον καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους, μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν.

γ'. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε Ὀλακε-
δαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα Φυλακὴ, προσβαλόν-
των τῶν Ἀθηναίων, ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ
νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δει-
σας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἱ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι
ἔρημον τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τειχίσματος ἀλισκομένου
ἐγκαταληθῆ, ἀπολιπὼν αὐτὸ, ὁρμῶ ἐχώρει ἐς τὴν
πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἱ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἐλόν-
τες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπώμενος αὐτοβοεῖ,
κατὰ τὸ διηρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνοσπεσῶν.
καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορω-
ναίων εὐθύς ἐν χερσὶ τούτους δὲ, ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πα-

dem ivit ad munitionem, quam Brasidas urbi circumde-
derat, quod suburbana includere vellet. & diruta veteris
muri parte, unam urbem effecit.

III. Cum autem Athenienses eam adorti fuissent, Pasi-
telidas Lacedaemonius dux, & praesidium, quod illic ade-
rat, ei succurrens, hostibus resistebat. sed cum repelle-
retur, & simul naves, quae circummissae fuerant, in por-
tum circumveherentur, Pasitelidas veritus, ne naves ur-
bem desertam praeoccuparent, & munitione capta, ipse
quoque in ea caperetur, ea relicta, cursu ad urbem con-
tendit. Sed & Athenienses, qui navibus vehebantur, To-
ronem praeoccuparunt, & peditatus cum vociferatione e
vestigio infecutus, & simul irrumpens per illam veteris mu-
ri partem, quae diruta fuerat. Et Peloponnesios quidem,
ac Toronaeos, qui repugnabant, statim interfecerunt: alios

σιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδης δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Το-
 ρώνῃ, αἰσθόμενος δὲ κατ' ὄδον ἑαλωκυῖαν, ἀνεχώρησεν,
 ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ Φθάσαι
 ἑλθών. ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἕστησαν
 δύο, τὸ μὲν, κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ, πρὸς τῷ τειχί-
 ματι· καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠν-
 δραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ, καὶ Πελοποννησίους, καὶ εἴ τις
 ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ζύμπαντας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέ-
 πεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννή-
 σιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ
 ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυβείας.
 εἶλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίαις τείχος
 Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων,

vero vivos ceperunt, inter quos & Pafitclidam ducem.
 Brasidas vero profectus est quidem ad opem Toronae fe-
 rendam: sed cum in itinere eam ab hoste captam intel-
 lexisset, se illinc recepit, quod quadraginta circiter stadiis
 ab ea abesset, ita ut hostem praevenire non posset. At
 Cleon & Athenienses duo tropaea erexerunt, unum qui-
 dem, in portu, alterum vero, ad munitionem. & Toro-
 naeorum quidem uxores & liberos in servitutem abstraxe-
 runt; ipsos vero, & Peloponnesios, & si quis alius Chal-
 cidensium illic aderat, cunctos ad septingentos numero,
 Athenas miserunt. Atque Peloponnesii quidem postea, cum
 foedus initum est, ab ipsis dimissi fuerunt. ceteri vero fa-
 cta capitum permutatione, ut singula pro singulis daren-
 tur, ab Olynthiis redempti fuerunt. Sub idem tempus Boeoti
 Panactum Atheniensium castellum per prodicionem cepe-
 runt. Cleon autem, praesidio Toronae imposito, motis inde

Φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης, ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθω, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

δ'. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου, τρίτος αὐτὸς, Ἀθηναίων πεμπόντων, ναυσὶ δύο εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ, αἰσθόμενοι, Συρακουσίους τε ἐπάγονται, καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν, ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι: οἱ δὲ δυνατοὶ, ὁμολογήσαντες Συρακουσίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες, καὶ ἐσημῶσαντες Συρακούσας, ἐπὶ πολιτεία ἄκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινες, διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι, ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν, Φωκέας τε τῆς πόλεως τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον κατα-

castris Atho classe circumvectus, adversus Amphipolin ivit.

IV. Phaeax vero Erasistrati filius cum duobus collegis, ab Atheniensibus missus, in Italiam atque Siciliam legatus sub idem tempus cum duabus navibus transmisit. Cum enim Athenienses post compositionem inter Siculos factam, ex Sicilia discessissent, Leontini multos ad civitatis ius undique adscitos admiserunt, & plebs agrum viritim dividere in animo habebat: sed potentes cum hoc sensissent, Syracufanos arcessunt, plebemque expellunt. Et illi quidem errantes, quo quemque fors tulit, se receperunt. At potentes, inito cum Syracufanis foedere, & urbe sua relicta & vastata, Syracufas migrarunt, quas civitate donati incoluerunt. Postea vero rursus ipsorum nonnulli, quod praesentem rerum statum non probarent, relictis Syracufis, locum quendam Leontinorum urbis, nomine Phoceas, *Thucyd. Vol. III.* O

λαμβάνουσι, καὶ Βρικινίας, ὃν ἔρμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ· καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς. καὶ καταστάντες, ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμου. ἀπυθνανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἰπὼς πείσαντες τοὺς σοῖσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους, καὶ τοὺς ἄλλους, ἣν δύνωνται, Σικελιώτας κοινῇ, ὡς Συρακουσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεύσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος, τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνοους· ἐν δὲ Γέλα ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς· ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικινίας ἔλθων, καὶ παραβαρρύνας, ἀπέπλει.

ε'. Ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν, καὶ

occuparunt, & Bricinnias, arcem in agrò Leontino munitam. Et plebis tunc exfulantis permulti ad ipsos iverunt. Et cum in loca munita sese recepissent, illinc bellum gerere coeperunt. Quibus auditis, Athenienses Phaeacem miserunt, si quo modo (adductis suis focis, qui illic erant, aliisque Siciliensibus, si possent, ad bellum communiter inferendum Syracufanis, qui potentiam sibi comparabant) populum Leontinum conservarent. Phaeax autem, cum eo pervenisset, Camarinaeis quidem & Acragantinis rem persuasit. Sed cum ad Gelam res ei non successisset, ad ceteros nequaquam perrexit, quod intelligeret, se rem ipsis non persuasurum. Quare per Siculos Catanam reversus, simul etiam obiter ad Bricinnias profectus, & adhortatus eos, ut bono essent animo, discessit.

V. Dum autem in Siciliam perveheretur, & rursus in-

πάλιν ἀναχωρήσει, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχηρημάτισε περὶ Οὐλίας τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἱ μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν, στασιασάντων Μεσσηνίων, καὶ ἐπαγαγομένων τῶν ἐτέρων Λοκροῦς, ἔποικοι ἐξεπέμψθησαν. καὶ ἐγένετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινα χρόνον. τούτοις οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις, οὐκ ἠδίκησεν. ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πᾶσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόναι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιωταὶ ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπέισαντο Ἀθηναίοις· εὐδ' ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ εἰς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

de reverteretur, egit etiam cum nonnullis Italiae civitatibus de amicitia cum Atheniensibus ineunda. Incidit etiam in Locros, qui Messana, quam incoluerant, expulsi fuerant, in illos nimirum, qui post compositionem inter Siculos factam, cum Messanenſes ſeditione laborarent, & eorum altera factio Locros accivisset, eo profecti fuerant, & cum illic habitarent, expulsi tamen fuerant. Messana autem in Locrorum potestate aliquamdiu fuit. Cum igitur Phaeax in hos domum redeuntes incidisset, eos nulla iniuria affecit. Locri enim cum ipſo egerant de compositione cum Atheniensibus facienda. Soli enim omnium sociorum, quo tempore Siculi gratiae reconciliationem inter se fecerunt, cum Atheniensibus foedus inire noluerunt. Immo vero ne tunc quidem, nisi bellum, quod cum Itonensibus & Melaeis, finitimis & colonis suis, gerebant, ipsos tenuisset occupatos. Et Phaeax quidem postea Athenas rediit.

Bell. Pelop.
an. 10.
Olymp.
89. 3.
U. C. Varr.
332
exeunte.

στ'. Ὁ δὲ Κλέων, ὃς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε περιέ-
πλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὀρμώμενος ἐκ τῆς Ἡϊόνας,
Σταγειρῶ μὲν πρσβάλλει, Ἀνδρίων ἀποικία, καὶ οὐχ
εἶλε· Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ
κράτος. καὶ πέμψας ὡς Περδίκαν πρέσβεις ὅπως
παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν
Θράκην ἄλλους παρὰ Πόλλην τῶν Ὀδομάντων βασι-
λέα, ἄξαντα μισθοῦ Θραῶκα ὡσπλείστους, αὐτὸς ἡσύ-
χαζε περιμένων ἐν τῇ Ἡϊόνι. Βρασίδης δὲ, πυνθανόμενος
ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ. ἔστι δὲ
τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων, ἐπὶ μετεώρου, πέραν τοῦ
ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως. καὶ κατ-
εφαίνετο πάντα αὐτόθεν. ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὀρ-
μώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ ὅπερ προσεδέχετο ποιήσῃν
αὐτὸν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλή-

VI. Cleon vero, qui tunc a Torone solvens adversus Amphipolin classe circumvectus fuerat, motis castris ab Eione, quam belli sedem delegerat, Stagirum Andriorum coloniam invasit, nec cepit, sed Galepsum Thasiorum coloniam expugnavit. missisque ad Perdiccam legatis, ut ex societatis iure cum copiis ad se veniret, aliis etiam in Thraciam missis ad Pollen Odomantum regem, qui quamplurimos Thraces mercede conduxerat, ipse ad Eionem hos expectabat. Brasidas autem his auditis, ipse quoque ad Cerdylum castra hostibus opposita fecit. Hic autem locus est Argiliorum trans flumen editus, ab Amphipoli non procul distans. unde omnia prospici poterant. Quare Cleon cum suis copiis clam illinc discedere non potuisset adversus Amphipolin: quod tamen Brasidas ipsum expectabat facturum, & contenta suorum paucitate, cum prae-

θος, τῇ παρουσίᾳ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θρακὰς τε μισθωτοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς Ἡδῶνας πάντας παρακαλῶν πελταστὰς καὶ ἰππέας· καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὀπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη, δισχίλιοι μάλιστα, καὶ ἰππῆς Ἑλληνας τριακόσιοι. τούτων Βρασίδης μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἕτετάχατο.

ζ'. Ὁ δὲ Κλέων, τέως μὲν ἠσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδης προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἔδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν, πρὸς οἴαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἴας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο·

fentibus copiis contra se ascensurum. Simul autem se ad rem gerendam apparabat, mille & quingentos Thraces mercede conductos, & Edones omnes, peltatos, ac equites evocans. Habebat praeterea Myrciniorum & Chalcidensium, praeter eos, qui apud Amphipolin erant, mille peltatos. Universorum autem militum graviter armatorum summa erat ad duo millia, & trecentos Graecorum equites. Brasidas igitur cum mille & quingentis ex horum numero ad Cerdylum castra posuit. Ceteri vero intra Amphipolin cum Clearida duce instructi fuerunt.

VII. Cleon vero primum quidem quievit, deinde vero coactus est facere, quod Brasidas exspectabat. Cum enim milites diuturnum illud otium moleste ferrent, & reputarent, quale futurum esset illius imperium, quanta cum imperitia & ignavia coniunctum, adversus tantam Brasidae peritiam & audaciam, praeterea se domo inviros discessis-

καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῶ ζυνηθον, αἰσθόμενος τὸν
 θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῶ αὐτῶ
 καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο
 τῶ τρόπῳ ὡπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ
 τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξίεναι
 οὐδένα, κατὰ θεῶν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χω-
 ρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμεινεν, αὐχ ὡς τῶ
 ἀσφαλεῖ, ἣν ἀναγκάζηται, περισχῆσων, ἀλλ' ὡς, κύ-
 κλω περιστάς, βία αἰρήσων τὴν πόλιν. ἐλθὼν τε καὶ
 καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν
 στρατὸν, αὐτὸς ἐθεάτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος, καὶ
 τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Θράκην, ὡς ἔχει. ἀπιέναι
 τε ἐνόμιζεν, ὅπότεν βούληται, ἀμαχεῖ καὶ γὰρ οὐδὲ
 ἐφαίνετο οὗτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, αὔτε κατὰ πύλας

se, ut ipsum sequerentur: Cleon, cum rumorem istum
 sensisset, ipsosque, quod in eodem loco desiderent, gra-
 vari nollet, motis castris copias Amphipolin versus duxit.
 Et usus est eadem ratione, qua & apud Pylum rem feli-
 citer gesserat, ita ut se aliquid sapere putaret. Neminem
 enim contra se ad pugnam proditurum sperabat, sed po-
 tius se ascendere dicebat, ut locum inspiceret; & maio-
 rem apparatus expectabat, non ut firmissimo copiarum
 praesidio, si proelium committere cogeretur, hostem su-
 peraret, sed ut urbem maximis copiis undique circumda-
 tam expugnaret. Profectus igitur, castrisque in colle natu-
 ra munito, ante Amphipolin sito, positus, ipse contempla-
 batur Strymonis stagna, & qualis esset urbis situs Thra-
 ciam versus. Existimabat autem, se, quotiescunque vo-
 luisset, sine certamine illinc discessurum: nullus enim vel
 supra muros conspiciebatur, vel portis exibat; omnesque

ἐξήκει κεκλεισμένοι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥστε καὶ μηχανίας ἐτί οὐ κατήλθεν ἔχων, ἀμαρτάνειν ἐδόκει. ἐλεῖν γὰρ ἀν τὴν πόλιν, διὰ τὸ ἔρημον.

ή. Ὁ δὲ Βρασίδης εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβάς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου, εἰσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποίησατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὐτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῶ πλῆθει (ἀντίπαλα γὰρ πως ἦν) ἀλλὰ τῶ ἀξιώματι (τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον) τέχνη δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δεῖξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὔσαν τῶν μετ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἀν ἠγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἀνευ

clausae erant. Quamobrem etiam existimabat se peccasse, quod sine machinis eo venisset. Urbem enim, quod esset deserta, a se captum iri credebat.

VIII. Brasidas vero, simulac Athenienses castra movisse cognovit, & ipse descendens e Cerdyllo, Amphipolin intravit. Et nullam quidem eruptionem aperte fecit, neque copias palam instruxit, quas adversus Athenienses educeret, tum quod apparatusi suo diffideret, tum etiam quod suos impares hosti putaret, non numero, (nam propemodum pares erant) sed dignitate: (nam in illa expeditione militabat Atheniensium flos, & Lemniorum ac Imbriorum robur) sed se parabat ad eos dolo aggrediendos. Si enim fuorum paucitatem, & vilem armaturam, quam ipsa necessitas ministrarat, hostibus ostendisset, existimabat, se non facilius victorem fore, quam si ab ipsis ante conflictum conspectus non fuisset, neque propter id, quod erat,

προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὀπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδα προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὐθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθούσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. Ξυκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραβαρσύναι τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιαύδε.

Ζ'. ἌΝΔΡΕΣ Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἴας χώρας ἤκομεν, ὅτι αἰεὶ διὰ τὸ εὐψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ὅτῳ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιῆσθαι, διδάξω ἵνα μὴ τό, τε κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν, ἐνδεές φαινό-

in ipsorum contemtionem venisset. Brasidas igitur, cum centum & quinquaginta gravis armaturae milites delegisset, & reliquos Clearidae ducendos commisisset, repente Athenienses, priusquam abirent, adoriri constituit, quod existimaret, illos non pariter, sociorum auxiliis nudatos, a se iterum interceptum iri, si auxilia ad ipsos venissent. Convocatis autem omnibus militibus, quod ipsorum animos confirmare, suumque consilium ipsis aperire vellet, haec verba fecit.

IX. VIRI Peloponnesii, quod ex eo agro profecti simus; qui propter animi generositatem perpetuo liber est; quod etiam vos Dorientes cum Ionibus proelium commissuri sitis, quibus superiores esse consuevistis, paucis a me declaratum esse sufficiat. Quoniam autem modo hostes aggredi statuerim, docebo: ne rei novitas, quod cum paucis, non autem cum omnibus, belli fortunam sim periclitaturus, quod virium imbecillitatem videtur indicare,

μενον, ἀτολμίαν παράσχη. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίζαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θεῖαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τριαύτας ἀμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδῶν, καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχειρήσιν πειεῖται, μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ζυμφεροντος, πλείστ' ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει, ἢ τὸν πολέμιον μάλιστα ἂν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι φαρσαῦσι, καὶ τοῦ ὑπαπίεναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ζυнтаχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἑμαυτοῦ,

timorem vobis incutiat. Coniicio enim, hostes, tum contemtionem nostri, tum etiam quod non speraverint quemquam ad proelium contra se proditurum, locum illum conscendisse, & nunc nullis ordinibus servatis ad locorum contemplationem se convertisse, & securos esse. Quisquis autem haec hostium peccata optime animadvertit, & simul pro viribus eos aggreditur, non magis aperte, & acie palam contra ipsos instructa, quam pro eo, quod praesens rerum status ac utilitas flagitat, is ut plurimum ex animi sententia rem gerat. Haec autem belli furta pulcherrimam gloriam habent, quibus quis hostem maxime fallens, amicis maxime proffit. Dum igitur adhuc imparati confidunt, & se subducere potius, (quantum ego coniecere possum ex iis, quae video) quam remanere cogitant, dum sunt remissis animis, & priusquam animos magis componant, ego quidem cum iis, quos mecum habeo, eorum discessum anteverrens, si possim, in medium eorum agmen

καὶ Φθάσας, ἣν δύναμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα. σὺ δὲ, Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὄρᾳς ἤδη προσκείμενον, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς Φοβοῦντά αὐτούς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τοὺς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἄγων, αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι ὡστάχιστα ξυμμίξαι. (ἐλπίς γὰρ μάλιστα αὐτούς οὕτω Φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου) καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὡσπέρ σε εἰκὸς, ὄντα Σπαρτιάτην καὶ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες ξυμμαχοί, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῆδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίαν ξυμμάχοις κεκλήσθαι, ἣ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἣν τὰ ἄριστα ἀνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως

cursu citato irruam. Tu vero, Clearida, mox ubi me iam in eos impressionem fecisse conspexeris, atque, ut credibile est, eos terrentem, cum tuis, & Amphipolitanis, aliisque sociis, quos tecum duces, repente portis apertis eruptionem facias, operamque des; ut quam celerrime proelio interfis. (Spes enim est, ipsos sic maxime territum iri. Qui enim pugnae superveniunt, sunt hostibus formidabiliores, quam qui iam adsunt, & pugnant.) Et cum ipse te virum fortem praebeas, sicuti Spartanum decet; tum etiam vos, socii, ipsum fortiter sequamini, & existimetis boni militis esse; velle, & erubescere, & ducibus obtemperare: atque hodierno die fore, ut aut libertatem conservetis, si rem fortiter gesseritis, & socii Lacedaemoniorum appellemini, aut Atheniensium servi, & quamvis optima conditione vobiscum actum fuerit, ita ut in servitutem non abstrahamini, aut capitali supplicio afficiamini, ser-

πράξῃτε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἶχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς Ἑλλησι, κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὀρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγὼν ἐστίν· ἐγὼ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ἂν μάλ-
λον τοῖς πέλας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπέξελθεῖν.

Ι. Ὁ μὲν Βρασίδης, τσαῦτα εἰπὼν, τὴν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεα-
ρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πυλῶν,
ὅπως ὡσπερ εἶρητο ἐπεξίειεν. τῷ δὲ Κλέωνι, Φανεροῦ
γενεμένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος, καὶ
ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερόν τῆς Ἀθη-
νᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πράσσοντας, ἀγγέλλεται
(πρὸς κεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θείαν) ὅτι ἦτε στρα-
τιὰ ἅπασα Φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ

virtutem tamen longe duriores experiamini, quam ante tuleritis, ceterisque Graecis impedimento sitis, quo minus in libertatem asferantur. Quamobrem & vos rem non ignaviter geratis, animadvertentes quantis de rebus certamen sit. Et ego ostendam, me esse, qui non magis alios officii sui moneam, quam ipse factis praestem eadem, ad quae verbis illos adhortor.

X. Brasidas autem, cum haec tantum dixisset, tum sese ad eruptionem cum suis faciendam paravit, tum etiam reliquos, qui cum Clearida erant, ad portas, quae Thraciae vocantur, collocavit, ut, quemadmodum constitutum fuerat, eruptionem & ipsi facerent. Verum cum ipse Brasidas conspectus fuisset, dum de Cerdylis descenderet, & victimas immolaret circa Palladis templum, quod erat in urbe, quae extrinsecus manifeste conspici poterat, & dum haec ageret, Cleoni nuntiat, (tunc enim ad loci contemplationem processerat) & omnem hostium exercitum in urbe mani-

τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρὶν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἤκειν, καὶ οἰόμενος ὀφθῆσθαι, ἀπελθὼν σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρήγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἥρας. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιόν, καὶ τὰ γυμνά πρὸς τοὺς πολεμίους δούς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. καὶ τούτῳ Βρασιδάς, ὡς ὄρα τὸν καιρὸν, καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν. οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπίοντας. ἀλλὰ τὰς

feste perfpicī posse, & sub portis multa equorum hominumque tanquam exeuntium vestigia apparere. Ille vero; cum haec audisset, eo perrexit. atque ubi rem vidit, quia proelio decernere nolebat ante auxiliorum adventum, quamvis se abeuntem visum iri putaret, tamen uno eodemque tempore & signum receptui dari iussit, & abeuntibus praecepit, ut ita abirent, ut sinistrum cornu praeiret, qua sola ratione Eionem versus ipsis sese subducere licebat. Sed cum hoc ipsi lentius fieri videretur, ipse dextro cornu converso, & nudato latere, tergoque hostibus dato, exercitum abducere coepit. Interea vero Brasidas, cum opportunitatem adesse, & Atheniensium castra moveri animadvertisset, militibus, quos secum ducebat, aliisque dixit, *Isti nos non expectant. Hoc autem ex lancearum capitumque motu perspicue patet. Qui enim hoc faciunt, ii invadentes expectare non consueverunt. Quare nunc aliquis mihi portas*

τε πύλας τις ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἄς εἶρηται, καὶ ἐπεξίωμεν
 ὡστάχιστα θαρσοῦντες. καὶ ὁ μὲν, κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ
 σταύρωμα πύλας, καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους
 τότε ὄντος ἐξελθὼν, ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθείαν,
 ἥπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τρο-
 παῖον ἔστηκε· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβη-
 μένοις τε ἅμα τῇ σφοτέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐ-
 τοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στρατεύμα, τρέ-
 πει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἶρητο, ἅμα κατὰ τὰς
 Θρακίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρειτο. ξυν-
 ἔβη τε τῷ ἀδοκῆτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀ-
 θηναίους θορυβήθηται. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν
 τὸ πρὸς τὴν Ἥονα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθύς
 ἀπαρράγεν ἔφευγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη
 αὐτοῦ, ἐπιπαριῶν τῷ δεξιῷ, τιτρώσκειται· καὶ πεσόντα

*aperiat, quas dictum est, & quam celerrime eruptionem confiden-
 ter faciamus. Atque ipse quidem per illas portas, quae ad
 vallum ducebant, perque primas longi muri, qui tunc ex-
 stabat, egressus, cursu contendit recta per illam viam, ubi
 nunc per firmissimam illius loci munitionem iter facienti
 tropaeum erectum visitur. Athenienses autem simul & sua
 confusione territos, & ipsius audaciam extimescentes, per
 medium agmen aggressus, in fugam vertit. Et Clearidas,
 (ut constitutum fuerat) eodem tempore per Thracias por-
 tas eruptione facta, cum exercitu in hostem ferebatur. Ac-
 cidit autem, ut hac inopinata & repentina eruptione Athe-
 nenses utrinque perturbati trepidarent. Ac sinistrum qui-
 dem ipsorum cornu, quod erat Eionem versus, quod etiam
 iam proccesserat, statim divulgum fugere coepit. Brasidas
 vero, hoc iam fugiente, cum in dextrum impressionem fa-*

αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον ἄρραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τοπρῶτον οὐ διανοεῖτο μένειν, εὐθύς Φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὀπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τὸν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο, καὶ οἷς ἢ τρεῖς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἢ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων Φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσίν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν εἰς τὴν Ἥονα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄρραντες ἐκ τῆς μά-

ceret, vulneratus est. Atque Athenienses quidem ipsum cadentem non animadverterunt; sed qui proximi stabant, sublatum absportarunt. At dextrum Atheniensium cornu magis manebat. Et Cleon quidem, ita ut principio non manere constituerat, statim fugiens, & a Myrcinio peltato exceptus, ab eo interfectus est. Eius vero gravis armaturae milites, cum facto globo in colle substitissent, Clearidam bis terve irruentem propulsarunt, nec prius cefferunt, quam Myrciniorum & Chalcidensium equitatus & peltati, circumstantes atque iaculis petentes, in fugam ipsos verterunt. Cum autem sic universus Atheniensium exercitus iam aegre diffugeret, & ipsorum multi per montes ad varias vias se convertissent, quotquot non perierunt aut statim in ipso congressu, aut a Chalcidensium equitatu, ac peltatis, reliqui Eionem se receperunt. Brasidae vero milites, cum Brasidam ex proelio exportassent, & servassent,

χης, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνεον ἐσεκόμισαν. καὶ ἤσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκροὺς τε ἐσκύλευσε, καὶ τροπαῖον ἔστησε.

ια'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ζύμμαχοι πάντες ζῆν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔβαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς ἰὺν ἀγορᾶς οὐσης. καὶ τοιοῦτον οἱ Ἀμφιπολίται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἡρώϊ τε εἰτέμνουσι, καὶ τιμᾶς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας· καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέβεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἀγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφαίσαντες εἴτι μνημόσυνόν πευ ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσσεως περιέσεσθαι νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενηῖσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λα-

adhuc spirantem in urbem importarunt. Et cognovit ille quidem, suos vicisse: sed non multo spatio interiecto animam efflavit. Reliquus autem exercitus, qui cum Clearida erat, cum a persequendis hostibus rediisset, cadavera spoliavit, & tropaeum erexit.

XI. Postea vero universi focii Brasidam cum armis profecuti, publice sepelierunt in urbe, ante forum, quod nunc est. Deinde Amphipolitani, cum ipsius monumentum septo circumdedissent, ut heroi parentarunt, & honores tribuerunt, certamina & sacrificia anniversaria: coloniam etiam ipsi, ut eius conditori, attribuerunt, deiectis Agnonis aedificiis, omnique monumento deleto, si quid forte supererat, quod coloniae ab eo deductae memoriam conservare posset: existimantes, Brasidam quidem suum servatorem existitisse, simul etiam in praesentia, propter Atheniensium

κεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβω τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες· τὸν δὲ Ἄγωννα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων, οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως οὐδ' ἂν ἠδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν, περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων, ἑπτὰ διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυτυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου, τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

Ante Sept.
21.

ιβ'. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος, Ραμφίας, καὶ Αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, Λακεδαιμόνιοι, ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία Βεήθειαν ἤγον ἑννακοσίων ὀπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχίνι, καθίσταντο ὅ, τι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ κα-

metum, Lacedaemoniorum societatem ambientes; Agnonem vero, propter Atheniensium hostium inimicitias, non aeque ex usu suo his honoribus a se affectum iri, nec gratos fore. Mortuos tamen Atheniensibus reddiderunt. Obierunt autem, ex Atheniensibus quidem, ad sexcentos, ex adversariis vero, septem: quia non acie instructa iustum proclium commissum fuerat, sed potius eiusmodi casu, metuque prius incusso. Cum autem Athenienses suorum cadavera sustulissent, ipsi quidem domum classe vesti redierunt. At qui cum Clearida erant, res Amphipolitanas constituebant.

XII. Sub eadem aetatis extremæ tempora, Rhamphias, & Autocharidas, & Epicydidas, Lacedaemonii, nongentorum gravis armaturae militum supplementum in Thraciam ducere coeperant. Et cum Heracleam, quae est in

λῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὐτῇ γενομένη, καὶ τὸ θῆρος ἔτελεύτα.

ιγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διήλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τελευτῆς, ὥπερ ἤγον τὴν στρατίαν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἡσση ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξήεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

ιδ'. Συνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας, ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἀψασθαι μηδετέρους, πρὸς

Post Sept.
21. mox.

agro Trachinio, pervenissent, quidquid ipsis non recte se habere videbatur, constituerunt. Sed cum ibi morarentur, hoc proelium interea commissum est, & haec aestas excessit.

XIII. Infecutae autem hiemis initio statim, Rhamphias, & qui cum eo erant, ad Pierium usque Thessaliae montem progressi sunt. sed cum Thessali eos transire prohiberent, simul etiam cum Brasidas obiisset, ad quem has copias ducebant, domum reverterunt, existimantes haudquam amplius huius supplementi longius ducendi tempus opportunum esse, tum quod Athenienses proelio victi discessissent, tum quod ipsi idonei non essent ad peragendum aliquid eorum, quae Brasidas animo conceperat. Praecipue vero discesserunt, quod scirent, cum domo exissent, Lacedaemonios ad pacem magis animos habuisse propensos.

XIV. Accidit etiam, ut, statim post proelium ad Amphipolin commissum & Rhamphiae ex Thessalia reversio-

δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπὶ τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι' ὀλίγου αὖτις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ἤπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς συμμάχους ἅμα ἐδεοίεσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, ἐπιπλέον ἀποστῶσι. μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν. οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντες σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ὄντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοινεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ Συμφορᾷ, οἷα οὐπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ ληστευομένης

nem, neutri ullam belli partem amplius attingerent; sed animos ad pacem potius propensos haberent. Athenienses quidem, quod & apud Delium, & paulo post rursus ad Amphipolin, cladem accepissent, nec certam virium spem amplius haberent, qua freti foedera prius admittere noluerant, existimantes, se propter praesentem felicitatem superiores evasuros. Praeterea suos socios reformidabant, ne, propter suas belli offensiones elati, magis a se deficerent. Eosque poenitebat, quod post res ad Pylum gestas, idoneam occasionem nacti, compositionem non fecissent. Lacedaemonios vero vicissim poenitebat, quod bellum ipsis praeter opinionem eveniret, in quo, intra paucos annos Atheniensium potentiam a se eversum iri putarant, si ipsorum agrum vastarent. Sed & eo magis, cum in illam calamitatem incidissent, quam in insula Sphaacteria acceperant, quae talis fuerat, qualis nunquam ante Spartaе contigerat; cumque ager latrociniis infestaretur ab illis, qui

τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἰλώτων καὶ αἰὲ προσδοκίας εὐσῆς μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πίσυνοι, πρὸς τὰ παρόντα σφίσι, ὥσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι. ζυγέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους αὐτοῖς τὰς τριακονταετείς σπονδας ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι καὶ ἄλλας οὐκ ἤβελον σπένδουσαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει. ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ἔπερ καὶ ἐγένετο.

ιε'. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέρωσιν αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἢ ζυμβασίς, καὶ οὐχ ἦσσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομισσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιάται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ

e Pylo & Cytheris prodibant; & Helotes ad hostes transfugerent; & suspicio semper esset, ne & illi, qui domi remanebant, confisi iis, qui extra erant, pro praesenti rerum suarum statu, sicut & prius, aliquas res novas molirentur. Huc accedebat, quod tricennale foedus cum Argivis istum iam exhibat; nec aliud Argivi inire volebant, nisi quis agrum Cynurium ipsis restitueret. Itaque putabant, se non posse simul bellum cum Argivis & Atheniensibus gerere. Quin etiam nonnullas Peloponnesi civitates a se ad Argivos defectionem facturas suspicabantur: quod etiam accidit.

XV. Haec igitur utrisque reputantibus, compositio facienda videbatur: nec minus Lacedaemoniis, virorum, qui in insula capti fuerant, recipiendorum desiderio. Nonnulli enim ipforum erant & Spartani, & viri primarii, & propter parem dignitatem cum ipsis primariis cognatione con-

ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν αὐτῶν πράσσειν· ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι οὐπὼς ἤθελον, εὖ Φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι, γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδέξομένους, ποιῶνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ἣ ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλευέσθαι.

ιστ'. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἦσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεβνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδης, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ (ὁ μὲν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ, γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν, καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων) τότε δὲ ἑκατέρωθεν τῇ πόλει σπεύδοντες ταμάλιστα τὴν ἡγεμονίαν, Πλειστοάναξ τε ὁ Πausανίου βασιλεὺς Λακεδαιμο-

iuneti. Quamobrem etiam statim post ipsos captos agere coeperant: sed Athenienses, quod rem feliciter gererent, bellum aequis conditionibus nondum deponere volebant. Sed cum ipsi cladem ad Delium accepissent, confestim Lacedaemonii, quod scirent, tunc facilius admissuros, annuas inducias fecerunt, per quarum tempus oportebat colloquia habentes de longiore pacis tempore consultare.

XVI. Postea vero quam & ad Amphipolin Athenienses cladem acceperunt, & Cleon & Brasidas mortem oppetierunt, qui utrinque paci maxime adversabantur, (hic quidem, quod rem in bello feliciter gereret, ac honores ideo consequeretur: ille vero, quod rebus pacatis sua flagitia manifestiora fore, suamque auctoritatem in obtrectando imminutum iri putaret) tunc vero in utraque civitate, duo, qui ad principatum maxime properabant, Plisto-

νίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὐ
 Φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῶ δὴ μᾶλλον προεβυ-
 μῶντο· Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθῆς ἦν, καὶ
 ἤξιοῦτο διατάσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτί-
 κα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ τοὺς πολίτας
 παῦσαι, καὶ τῶ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὡς
 οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο νομίζων ἐκ τοῦ ἀκιν-
 δύνου τοῦτο ξυμβαίνειν, καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχη αὐ-
 τὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδονον, τὴν εἰρήνην παρέχειν·
 Πλειστοάναξ δὲ, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ
 τῆς κάθοδου, καὶ ἔς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις αἰεὶ
 προβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν, ὅποτε τι πταίσειαν, ὡς διὰ
 τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνει.

nax Paufaniae filius, Lacedaemoniorum rex, & Nicias Ni-
 cerati filius, qui eorum, qui tunc vivebant, in re militari
 longe felicissimus erat, multo magis animis erant propen-
 sis. Ac Nicias quidem, quod interea, dum nullam cladem
 accepisset, & auctoritatem obtineret, felicitatem confer-
 vare, & cum in praesentia tam se ipsum, quam cives la-
 boribus liberare, tum etiam posteritati nomen relinquere
 vellet, quod rempublicam in nullum discrimen unquam
 adduxisset. existimabat autem, hoc ita demum contingere
 posse, si nullum periculum adiretur, & ei, qui se ipsum
 fortunae minime committeret: hanc vero periculorum vi-
 tationem a pace mortalibus praeberi putabat. Plistoanax
 vero, quod propter suum in patriam ab exilio reditum,
 ab inimicis per obtreffationem accusaretur, & Lacedae-
 moniorum animis, quotiescunque cladem aliquam acce-
 pissent, ab illis quasi religio semper obiiceretur, quod pro-
 pter ipsius reditum contra leges ipsi concessum haec ac-

τὴν γὰρ πρόμαντι τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπητιῶντο αὐτὸν πείσαι μετ' Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ, ὥστε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπιπολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μὴ, ἀργυρέα εὐλάκα εὐλάξειν. χρόνῳ δὲ προτρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους Φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον, διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ μετὰ δῶρων δοκῶσαν ἀναχώρησιν, καὶ ἡμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα, φόβῳ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔτι ἐνὸς δέοντι εἰκοστῶ, τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥσπερ ὅτε τοπρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες, τοὺς βασιλέας καθίσταντο.

ἰς'. Ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ, καὶ νομίζων, ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα

ciderent. Criminabantur enim ipsum cum fratre Aristocle, vatem, quae Delphis erat, induxisse, ut Lacedaemoniis Theoris, qui ad oracula petenda eo proficiscebantur, haec diu responderet, ut Iove fati femidei prolem ex alieno solo in suum reducerent, alioqui argenteo vomere araturos. Tandem vero eandem vatem Lacedaemonios impulisse ad eum, qui in Lycaeam confugerat, propter suspicionem munerum quondam ab hostibus acceptorum, ut ex Attica, ea non vastata, domum rediret, & qui dimidiatas aedes templi Iovis, Lacedaemoniorum metu, tunc incolebat, undevicesimo post illud oraculum editum anno, eiusmodi choris atque sacrificiis in patriam reducendum, quibus, cum primum Lacedaemonem condiderunt, reges creatos prosequi instituerant.

XVII. Plistoanax igitur hanc inimicorum criminationem graviter ferens, & existimans, in pace quidem, si nulla

τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων, καὶ αὐ-
 τὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι πολέμου δὲ καθεστῶ-
 τος, αἰεὶ ἀνάγκη εἶναι τοὺς προύχοντας ἀπὸ τῶν ξυμ-
 φερῶν διαβάλλεσθαι, προθύμῃ τὴν ξύμβασιν, καὶ
 τὸν τε χειμῶνα τοῦτον ἦσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ
 ἤδη παρασκευὴ τε προεπανεστείσθαι ἀπὸ τῶν Λακεδαι-
 μονίων, περιαγγελομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπιτειχισ-
 μὸν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖσι μᾶλλον ἔσακούοιεν καὶ ἐπειδὴ
 ἐκ τῶν συνόδων, ἅμα πλῆλ᾽ ἀδικαιώσεις προνεγκόν-
 των ἀλλήλοις, ξυνεχωρεῖτο, ὥστε ἂ ἐκάτεροι πολέμου
 ἔσχον ἀποδόντας, τὴν εἰρήνην ποιῆσθαι, Νίσαιαν δ'
 ἔχειν Ἀθηναίους. ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν, οἱ
 Θηβαῖοι ἔφασαν, οὐ βία ἀλλ' ὁμολογία αὐτῶν προσ-
 χωρησάντων, καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ χωρίον. καὶ οἱ

belli offensio contingeret, simul etiam si Lacedaemonii suos
 reciperent, se quoque inimicorum criminationibus minus
 obnoxium fore; sed belli tempore semper necesse esse, ci-
 vitatis principes, propter calamitates, criminationibus ob-
 noxios esse: idcirco ad compositionem animo erat propen-
 so. Atque per illam hiemem in colloquium iverunt. Et
 vere iam instante, apparatus a Lacedaemoniis hosti palam
 intentatus fuit, & nuntius per civitates circummissis signi-
 ficatus, ut ad munitiones in agro Attico exstruendas se
 praepararent, ut Athenienses dicto facilius audientes es-
 sent. Cum autem in conciliis, post multa postulata ultro
 citroque ab utrisque in medium prolata, conveniret, ut
 pax fieret ea conditione, ut utrique redderent ea, quae
 bello cepissent: sed Athenienses Nisaeam retinerent. (Nam
 cum Plataeam vicissim repeterent, Thebani responderunt,
 se hanc urbem tenere neque vi, neque prodicione, sed de-

Bell. Pelop.
an. 10.
Olymp.
89. 3.
U. C. Varr.
33. 23.

Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν. τότε δὴ παρα-
καλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι,
καὶ ψηφισαμένων, πλὴν Βοιωτῶν, καὶ Κορινθίων, καὶ
Ἡλείων, καὶ Μεγαρέων, τῶν ἄλλων, ὥστε καταλύε-
σθαι (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα) ποιῶν-
ται τὴν ξύμβασιν, καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους,
καὶ ᾤμωσαν ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τάδε.

ἦ. ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποίησαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαι-
μόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ᾤμωσαν κατὰ
πόλεις, Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν, καὶ ἰέναι,
καὶ μαντεύεσθαι, καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν
βουλούμενον, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς.
τὸ δ' ἱερόν, καὶ τὸν νεῶν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος,
καὶ Δελφοῦς, αὐτονόμους εἶναι, καὶ αὐτοτελεῖς, καὶ

ditione ab ipsis facta. Quamobrem Athenienses quoque eo-
dem modo Nisaeam a se teneri dixerunt.) Tunc igitur La-
cedaemonii, cum suos socios advocassent, & ceteri omnes,
praeter Boeotos, & Corinthios, & Eleos, & Megarenses
(his enim quae fiebant haud placebant) decretum de bello
finiendo fecissent, compositionem fecerunt, & foedus cum
Atheniensibus percusserunt, & iureiurando confirmarunt,
& vicissim illi apud Lacedaemonios haec, quae sequuntur,
iureiurando confirmarunt.

XVIII. *FOEDERA* fecerunt Athenienses, & Lacedaemonii,
& utrorumque socii, istis conditionibus, & in singulis civitati-
bus haec iureiurando rata habuerunt. Quod attinet ad publica
templa, licere cuilibet tuto terra marique eo proficisci, immola-
re, & oracula consulere, & sacrorum procuratores ad ea consu-
lendum mittere, patrio instituto. Fanum vero templumque Apol-
linis, quod est Delphis, ipsosque Delphos liberos esse, ita ut

αὐτοδίκους καὶ αὐτῶν, καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν, κατὰ τὰ
 πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πενήκοντα Ἀθηναίους
 καὶ τοῖς ἑυμάχοις τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίοις
 καὶ τοῖς ἑυμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων, ἀδύλους καὶ
 ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὄπλα
 δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε Λακεδαιμο-
 νίους καὶ τοὺς ἑυμάχους ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἑυ-
 μάχους, μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἑυμάχους ἐπὶ Λα-
 κεδαιμονίους καὶ τοὺς ἑυμάχους, μήτε τέχνη, μήτε
 μηχανῇ μηδεμιᾶ. ἦν δέ τι διάφορον ἢ πρὸς ἀλλήλους, δι-
 καίῳ χρῆσθων, καὶ ὄρκους, καθότι ἀν ξύνθωνται. ἀπο-
 δόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ἑυμάχοι
 Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδσαν Λακεδαιμόνιοι
 Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι ὅποι ἀν βούλονται αὐτοὺς,
 καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις, φερούσας τὸν
 φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου, αὐτονόμους εἶναι. ὄπλα δὲ μὴ

*utantur suis legibus, suis vestigalibus, suisque iudiciis in deci-
 dendis controversiis tum eorum, qui in urbe habitant, tum eorum,
 quos in sua dititione habent, idque patrio instituto. Esse porro foe-
 dera annos quinquaginta Atheniensibus ac Lacedaemoniis & utro-
 rumque sociis sincera & innoxia terra marique. Item neque La-
 cedaemoniis, neque Atheniensibus, eorumve sociis, arma sibi in-
 vicem inferre damni dandi causa, ulla vel arte vel machinatio-
 ne liceat. Si qua controversia inter eos oriatur, iure agant, &
 iureiurando, prout inter eos convenerit. Lacedaemonii vero, eo-
 rumque socii Amphipolim Atheniensibus reddant. Incolis vero ci-
 vitatum, quoscunque Lacedaemonii Atheniensibus tradiderunt,
 cum suis facultatibus abire liceat, quocunque voluerint. Ipsae ve-
 ro civitates liberae sint, ita tamen, ut pendant tributum, quod
 Aristidis tempore impositum pendebant. Quoniam autem foedera*

ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους, μηδὲ τοὺς ζυμμάχους, ἐπὶ κακῶ, ἀποδιδόντων τὸν Φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ, αἶδε, Ἀργίλος, Στάγειρος, Ἀκανθος, Σκῶλος, Ὀλυθος, Σπάρτωλος. ζυμμάχους δ' εἶναι μηδετέρων, μήτε Λακεδαιμονίων, μήτε Ἀθηναίων. ἦν δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας ταύτας ἐξέστω ζυμμάχους ποιῆσθαι αὐτοὺς Ἀθηναίους. Μηκυβερναίους δὲ, καὶ Σαναίους, καὶ Σιγγαίους, οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ Ὀλύθιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίους Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ζύμμαχοι Πάνακτον ἀποδόντων δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον, καὶ Κύθηρα, καὶ Μεθώνην, καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἄλλοῖς που ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ, καὶ τοὺς ἐν Σκιῶνῃ πολιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ

facta sunt, Atheniensibus, eorumque sociis ius ne sit, arma nocendi causa illis inferre, si tributum pendant. Illarum autem civitatum haec sunt nomina, Argilus, Stagirus, Acanthus, Scollus, Olynthus, Spartolus. Neutorum vero, aut Lacedaemoniorum, aut Atheniensium, sociae sint. Quod si Athenienses his civitatibus persuadere possint, ut societatem secum inire velint, Atheniensibus societatem cum ipsis volentibus facere liceat. Mecybernaei vero, & Sanaei, & Singaei, suas ipsorum urbes incolant, quemadmodum Olynthii, & Acanthii. Lacedaemonii vero, eorumque socii Panactum Atheniensibus reddant. Et vicissim Athenienses reddant Lacedaemoniis Coryphasium, & Cythera, & Methonem, & Pteleum, & Atalantem, & quoscunque Lacedaemoniorum captivos in carcere, vel Athenis, vel alibi intra suae ditionis fines habent. Item dimittant Peloponnesios, qui Scionae

τοὺς ἄλλους ὅσοι Λακεδαιμονίων ζύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ, καὶ ὅσους Βρασιδάς ἐπέπεμψε· καὶ εἴτις τῶν ζυμμάχων τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ, ἢ ἀλλοθὶ που ἧς Ἀθηναῖσι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ζύμμαχοι οὐς τινὰς ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ζυμμάχων, κατὰ ταυτά. Σκιωναίων δὲ, καὶ Τορωναίων, καὶ Σερμυλίων, καὶ εἴτινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀθηναῖσι, Ἀθηναίους βουλευέσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ, τι ἀνδοκῆ αὐτοῖς. ὄρκους δὲ ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ζυμμάχους κατὰ πόλεις. ἐμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὄρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ ἐκάστης πόλεως. ὁ δ' ὄρκος, ἔστω ὅδε, Ἐμμένω ταῖς ξυνήκαις, καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε, δικαίως καὶ ἀδόλως. ἔστω δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ζυμμάχοις κατὰ ταῦτα ὄρκος πρὸς Ἀθηναίους. τὸν δὲ ὄρκον ἀναγεῦσθαι

obsidentur, ceterosque Lacedaemoniorum socios, quotquot sunt Scionae, & quotquot Brasidas eo misit. si quis denique Lacedaemoniorum socius vel Athenis, vel alibi, intra fines imperii, quod Athenienses habent, in carcere detinetur, eum missum faciant. Vicissim etiam Lacedaemonii, eorumque socii Atheniensibus eodem modo reddant, quoscumque Atheniensium sociorumve penes se habent. De Scionaeis vero, & Toronaeis, & Sermyliis, & si quam aliam civitatem habent Athenienses, Athenienses de ipsis, & de aliis civitatibus, arbitrato suo statuunt. Iidem etiam apud Lacedaemonios, eorumque socios, in singulis civitatibus iusiurandum iurent. Utrique autem iusiurandum more patrio receptum, quod in utraque civitate maximum habetur, iurent. Iusiurandum autem in haec verba iuretur: Stabo his paëlis, atque his foederibus, sincere & sine dolo. Lacedaemonii autem eorumque socii

κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας δὲ στήσαι Ἰολυμ-
πιάσι, καὶ Πυθοῖ, καὶ Ἰσθμῶ, καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν πό-
λει, καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημον-
οῦσιν ὀποτεροιοῦν, καὶ εἴ του πέρι λόγοις δικαίοις χρω-
μένοις, εὖορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι ὅπη
ἐν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις.

ιβ'. Ἀρχει δὲ τῶν σπονδῶν Ἐφορος Πλειστόλας,
Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ Φθίνοντος· ἐν δὲ Ἀθήναις,
Ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτη Φθίνον-
τος. ἄμνυον δὲ οἶδε, καὶ ἐσπέndonτο, Λακεδαιμονίων μὲν,
Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἀ-
κανθος, Δαίθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας,
Ἀνθίππος, Τέλλης, Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς,
Λάμφιλος· Ἀθηναίων δὲ, οἶδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνι-

*iusiurandum eodem modo apud Athenienses iurent. Hoc autem
utrique quotannis renouent, & cippos erigant Olympiae, Pytho-
ne, in Isthmo, & Athenis in arce, & Lacedaemone in Amyclaeo.
Si quid autem alterutri per oblivionem praeterierint, & si quid re-
eis rationibus utrinque allatis discussum, mutandum utrisque vi-
sum fuerit, id in iis locis tabulisve mutare fas sit, eo modo, quo
utrisque, Atheniensibus & Lacedaemoniis, visum fuerit.*

XIX. Cum autem foedera percussa fuerunt, Plistolae
Ephorus Spartaе magistratum gerebat, Artemisii mensis
quarto ante finem die; Athenis vero, Archon erat Al-
caeus, Elaphebolionis mensis sexto ante finem die. Iura-
runt autem, foedusque percusserunt, ex Lacedaemoniis
quidem isti, Plistolae, Damagetus, Chionis, Metagenes,
Acanthus, Daithus, Ischagoras, Philocharidas, Zeuxidas,
Anthippus, Telles, Alcinidas, Empedias, Menas, Lamphi-
lus: ex Atheniensibus vero isti, Lampon, Isthmionicus,

κος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἄγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκοΐτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

κ'. Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς τοπρῶτον ἢ ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἢ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπεῖται δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑασταχοῦ ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαίνοντων, πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστίν, οἷς καὶ ἀρχομένοις, καὶ μεσοῦσι, καὶ ὅπως ἔτυχέ τω, ἐπεγένετό τι. κατὰ Φέρη

Bell. Pelop.
an. 11.
Olymp.
89. 3.
U. C. Varr.
323.
April. 10.

Nicias, Laches, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thrasycles, Theagenes, Aristocoetes, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demosthenes.

XX. Haec foedera facta sunt extrema iam hieme, simul & sub veris initium, statim ab urbanis Dionysiis, integro decennio exacto, & aliquot diebus elapsis, a prima irruptione in Atticam facta, & ab huius belli principio. Quilibet autem, qui hanc historiam legit, bellum eiusque annos spectet ex temporibus, non autem enumerationem nominum eorum, qui in singulis civitatibus magistratum gesserunt, aut nominum tempora significantium, propter aliquem honorem, quo quis alicubi praeditus fuerit, ut hoc modo plus fidei rebus ante gestis habeat. Illa enim ratio non est certa, quibusnam vel ineuntibus vel gerentibus medium magistratum, vel qualibet alia ratione, res quaeque gesta sit. Sed si per aestates & hiemes numeret,

δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν; ὥσπερ γέγραπται, εὐρήσει
 ἕξ ἡμισείας ἑκατέρου, τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος,
 δέκα μὲν θερή, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ
 τῷδε γεγενημένους.

κα'. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδι-
 δόναι ἢ εἶχον) τούς τε ἀνδρας εὐθύς τοὺς παρὰ σφίσιν
 αἰχμαλώτους ἀφίεσαν, καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρά-
 κης πρέσβεις, Ἰσχαγόραν, καὶ Μηνᾶν, καὶ Φιλοχαρί-
 δαν, ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδό-
 ναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς ὡς εἴ-
 ρητο ἐκάστοις δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ
 ἐπιτηδείας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν,
 χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὡς οὐ δυνατὸς εἶη
 βία ἐκείνων παραδιδόναι. ἐλθὼν δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος
 μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν, ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λα-

(ut scriptum est) ex his ambabus dimidiatis anni partibus,
 quae annum conficiunt, hoc primum bellum decem aesta-
 tes ac totidem hiemes habuisse comperiet.

XXI. Lacedaemonii vero (ipsis enim forte obtigit, ut
 priores redderent ea, quae haberent) confestim omnes ca-
 ptivos, quos penes se habebant, dimiserunt; & legatis in
 Thraciam missis, Ischagora, & Mena, & Philocharida,
 iusserunt Clearidam Amphipolin tradere Atheniensibus, &
 ceteros foedera, ut ex convento singulis concessum fue-
 rat, admittere. Illi vero haec admittere noluerunt, quod
 nequaquam commoda esse ducerent. Et ne Clearidas qui-
 dem urbem illis tradidit, Chalcidensibus gratificari volens,
 dicens, se non posse illis invitis tradere. Verum ipse cele-
 riter cum Chalcidensium legatis illinc Lacedaemonem pro-
 fectus, ut se purgaret, si ab Ischagora eiusque collegis

κεδαίμονα, ἣν κατηγοροῦσιν οἱ περὶ τὸν Ἴσχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπέθετο· καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινήτῃ εἴῃ ἢ ὁμολογία· ἐπειδὴ εὖρε κατειλημμένης, αὐτὸς μὲν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κελυόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὅπόσοι Πελοποννησίων ἐνεῖσιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

κβ'. Οἱ δὲ ξύμμαχοι, ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι πειεῖσθαι. οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει ἢ περὶ καὶ τοπρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν δεξασθαι, ἣν μὴ τινὰς δικαιότερας τούτων ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο, νομίζοντες ἥκιστα ἀν σφίσι τοὺς τε Ἀργεῖους, ἐπειδὴ οὐκ ἤβελον, Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων, ἐπισπένδε-

accusaretur, quod non paruisset; simul etiam eo consilio, ut tentaret, si forte pacis conditiones adhuc immutari possent: cum eas confirmatas comperisset, ipse quidem eo celeriter rediit, a Lacedaemoniis remissus, qui iubebant ipsum, praecipue quidem urbem tradere, sin minus, omnes Peloponnesios, quotquot illic essent, educere.

XXII. Socii vero forte erant Lacedaemone, & Lacedaemonii eos, qui foedera non admiserunt, ea facere iusserunt: illi vero eadem de causa, qua prius, ea reiecerunt, & responderunt, se non admissuros, nisi aliqua his aequiora facerent. Sed Lacedaemonii, cum ipsos audire nollent, ipsos quidem remisertunt, ipsi vero societatem cum Atheniensibus fecerunt, quod existimarent, Argivos, quando per Ampelidam & Licham, qui Lacedaemonem ab ipsis

σθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστα ἂν ἡσυχάζειν. πρὸς γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν καὶ ἐγένοντο ὄρκοι, καὶ ξυμμαχία ἤδε, κατὰ τὰδε.

κγ'. ΞΥΜΜΑΧΟΙ ἔσονται Λακεδαιμόνιοι πενήτηκοντα ἔτη. ἦν δέ τινες ἰώσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν Λακεδαιμονίων, καὶ κακῶς πειῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποῖῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἦν δέ δηῶσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίσις καὶ Ἀθηναίσις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὴν πόλιν. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. καὶ ἦν τινες ἐς τὴν τῶν Ἀθη-

miffi venerant, foedus renovare noluerant, quod, inquam, ipsos sine Atheniensibus non formidabiles sibi fore, ceteramque Peloponnesum maxime quieturam, existimarent. Nam Argivos ad Athenienses accessuros, si licuisset. Praesentibus igitur Atheniensium legatis, habitisque colloquiis, compositionem fecerunt, & adhibito iureiurando societatem istam his conditionibus inierunt.

XXIII. SOCII erunt Lacedaemonii & Athenienses annos quinquaginta. Quod si qui hostes in Lacedaemoniorum agrum invaserint, & Lacedaemonios maleficiis afficiant, Athenienses ratione quam poterunt acerrima Lacedaemoniis opem pro virili parte ferant. Quod si agro vastato discesserint, haec civitas a Lacedaemoniis & Atheniensibus pro hoste habeatur, & ab utrisque bello petatur, & ambae civitates bellum hostibus illatum, de communi sententia, simul deponant. Haec autem iuste, & alacriter,

ναίων γῆν ἴωσι πολέμοι, καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρόπον ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἦν δὲ δηῶσαιτες εἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ' ἀμφοτέρων καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφο τὴν πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. ἦν δὲ ἡ δουλεία ἐπανίστηται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντί σφένει, κατὰ τὸ δυνατόν. Ὁμοῦνται δὲ ταῦτα εἶπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνουσιν ἐκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ ταῦτα κατ' ἐναιαυτὸν, Λακεδαιμονίους μὲν, ἰόντας εἰς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια Ἀθηναίους δὲ, ἰόντας εἰς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ἰακίνθια. στήλην δὲ ἐκατέρους στήσαι, τὴν μὲν, ἐν Λακεδαίμονι, παρ' Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ τὴν δὲ, ἐν Ἀθήναις, ἐν πόλει, παρ' Ἀθηνᾶ. ἦν δὲ τι δεκτὴ Λακε-

& sine dolo fiant. Et vicissim si qui hostes in Atheniensium agrum invaserint, & Athenienses maleficio afficiant, Lacedaemonii ratione quam poterunt acerrima Atheniensibus opem pro virili parte ferant. Quod si hostes agro vastato discesserint, haec illorum civitas a Lacedaemoniis & Atheniensibus pro hoste habeatur, & ab utrisque bello petatur, & ambae civitates bellum simul depellant. Haec autem iuste, & alacriter, & sine dolo fiant. Quod si servitia insurgant, Athenienses Lacedaemoniis opem totis viribus, pro virili parte ferant. Haec autem foedera iurabunt iidem, qui & superiora utrinque iurarunt. Et utrique quotannis haec renovabunt, Lacedaemonii quidem, Athenas ad Dionysia proficiscentes; Athenienses vero, Lacedaemonem ad Hyacinthia proficiscentes. Cippos autem utrique statuent, unum quidem, Lacedaemone, iuxta Apollinem in Amyclaeo; alterum vero, Athenis, in arce, iuxta Minervam. Quod autem attinet ad hanc so-

Thucydid. Vol. III.

Q

δαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ, τι ἂν δοκῇ, εὖορκον ἀμφοτέροις εἶναι.

καδ'. Τὸν δὲ ὄρκον ᾠμνον Λακεδαιμονίων μὲν, οἶδε, Πλειστεάναξ, Ἄγισ, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χιονίς, Μεταγένης, Ἀκανθος, Δαίιθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἀνθίππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδιάς, Μηνᾶς, Λάφιλος Ἀθηναίων δὲ, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἄγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῶ ὕστερον. καὶ τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδωσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. καὶ τὸ φέρος ἦρχε τοῦ ἐνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ

cietatem, si quid visum fuerit Lacedaemoniis ac Atheniensibus, vel huic addendum, vel hinc demendum, quidquid visum fuerit, utrisque liceat.

XXIV. Hoc autem iusiurandum iurarunt, ex Lacedaemoniis quidem, isti, Plistoanax, Agis, Plistolas, Damage-tus, Chionis, Metagenes, Acanthus, Daithus, Ischagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Alcinadas, Tellis, Empedias, Menas, Laphilus. Ex Atheniensibus vero, isti, Lampon, Isthmionicus, Laches, Nicias, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thrasycles, Theagenes, Aristocrates, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demosthenes. Haec societas inita fuit non multo post foedera. Athenienses autem Lacedaemoniis reddiderunt captivos, quos in insula Sphaacteria ceperant. Aestaf-que undecimi anni coepit. Quae igitur primo bello per

τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

κέ. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἱ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκαετῆ πόλεμον, ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι Ἐφόρου, Ἀλκαίου δ' Ἀρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνην ἦν· οἱ δὲ Κορίνθιοι, καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων τινὲς διεκίνησαν τὰ πεπραγμένα. καὶ εὐθύς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὑποπτοὶ ἐγένοντο, ἔστιν ἐν αἷς οὐ ποιούντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἀ εἰρήνη. καὶ ἐπὶ ἕξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἐκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνακωχῆς

Bell. Pelop.
an. 11.
Olymp.
89. 3/4.
U. C. Varr.
33. 3/4.
A Mart. 18.

decem annos continenter gesta fuerunt, haecenus a me conscripta sunt.

XXV. Post foedera autem, & societatem, quae post decenne bellum inter Lacedaemonios & Athenienses inita fuit, cum Plistolas Lacedaemone Ephorus esset, & Alcaeus Athenis Archon, apud illos quidem, qui haec foedera admiserant, pax erat. Corinthii vero, & quaedam Peloponnesi civitates, quae acta fuerant, concutiebant, & confestim alius sociorum motus adversus Lacedaemonios exstitit. Quin etiam praeterea Lacedaemonii, progressu temporis, Atheniensibus in suspicionem venerunt, quod quaedam non praeferant ex conventis, quae in foederum conditionibus continebantur. Et ad sex quidem annos, decemque menses utrique sibi temperarunt, ne alteri in alterorum agrum cum exercitu infesto proficiscerentur: sed extra utriusque agri fines propter inducias minime firmas, se

οὐ βεβαίον ἔβλαπτον ἀλλήλους ταμάλιστα. ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς, αὐθις ἐς πόλεμον Φανερόν κατέστησαν.

κστ'. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἐξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ Θέρη καὶ χειμῶνας· μέχρῃς οὐ τὴν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴτις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διήρηται ἀθρεῖται, καὶ εὐρήσει οὐκ εἰκὸς ὄν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ἣ ὅτε ἀπέδσαν πάντα, οὐτ' ἀπεδέξαντο ἀ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων, πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον, καὶ ἐς ἄλλα, ἀμφοτέροις ἀμαρτήματα ἐγένε-

mutuo maximis detrimentis afficiebant. Deinde vero etiam illa post decem annos foedera rumpere coacti, rursus ad apertum bellum venerunt.

XXVI. Atque haec quoque idem Thucydides Atheniensis, prout singula quaeque gesta sunt, per aestates ac hie-mes, ordine conscripsit: eo usque, donec Lacedaemonii, eorumque focii Atheniensibus imperium eripuerunt, & longos muros & Piraeum ceperunt. Anni autem istius belli huc usque fuerunt in summa septem & viginti. Quod si quis compositionem, quae intercessit, belli spatium non adscribendam putarit, is haud recte iudicaverit. Hoc enim ex rebus gestis, ut distincte a nobis est declaratum, spectet, & comperiet, non esse consentaneum eam iudicari pacem, in qua utrique neque reddiderunt, neque receperunt omnia, de quibus convenerat. Et praeter haec, utri-

τε. καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης ζύμμαχοι, οὐδὲν ἦσσαν πολέμιοι
 ἦσαν. Βοιωτοὶ τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἤγον. ὥστε ζῆν τῷ
 πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεί, καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπό-
 πτῳ ἀνακωχῇ, καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ, εὐ-
 ρῆσει τις τσσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους,
 καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ
 χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς συμ-
 βάν. αἰεὶ γὰρ ἐγώ γε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πο-
 λέμου, καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ
 πολλῶν ὅτι τρεῖς ἐννέα ἔτη δεοὶ γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίω
 δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ
 προσέχων τὴν γνώμην ὅπως ἀκριβέσις τι εἴσομαι. καὶ
 ζυνέβη μοι Φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς
 Ἀμφίπολιν στρατηγίαν καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέρωσι
 τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἦσσαν τοῖς Πελοποννησίων,

que peccarunt in Mantinenfi & Epidaurio bello, & in aliis.
 Et focii, qui erant in Thracia, nihilominus hostes erant.
 Et Boeoti decemdiales inducias agebant. Itaque si quis &
 ex primo decenni bello, & ex suspectis post illud indu-
 ciis, & ex infecuto has posteriore bello temporum ineat
 rationem, tot annos, quot dixi, & paucos praeterea dies
 elapsos, & ex iis, qui aliquid ab oraculis reportatum af-
 firmarunt, hoc solum constanter evenisse comperiet. Et-
 enim ego memini, vel ab ipso huius belli initio usque ad
 eius finem, vulgo praedicari solitum, hoc bellum ter no-
 venos annos gestum iri. Quamdiu autem hoc duravit, ego
 sensibus integris perpetuo vixi, animumque diligenter ad-
 verti, ut aliquid certi cognoscerem. Accidit autem mihi,
 ut post praeturam ad Amphipolin gestam, patria annos vi-
 ginti exfularim: & quod apud utrosque fuerim, nec mi-

διὰ τὴν Φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν μᾶλλον αἰσθῆσαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφορὰν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν, καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι.

κζ'. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούται σπονδαὶ ἐγένοντο, καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεΐαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτὰ, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον. Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον, λόγους ποιοῦνται πρὸς τινὰς τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρῆ, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῶ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδῆς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποιήνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι, τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλ-

nus apud Peloponnesios, propter exfilium, per otium, aliquid ipsarum rerum facilius cognoverim. Ergo controversias, quae post decennale bellum exstiterunt, & foederum perturbationem, & res deinceps in bello gestas, prout gestae fuerunt, enarrabo.

XXVII. Postquam enim quinquaginta annorum foedera percussa fuerunt, & mox societates & legationes, quae ex Peloponneso ad haec accitae fuerant, Lacedaemone discesserunt, & alii domum abierunt, Corinthii primum Argos profecti, cum quibusdam Argivorum principibus egerunt, ac dixerunt: quandoquidem Lacedaemonii, non propter utilitatem Peloponnesi, sed ut eam in servitutem redigerent, foedera societatemque fecerant cum Atheniensibus, qui prius ipsis erant inimicissimi, Argivis provide operam esse dandam, ut Peloponnesi respublica servare-

λήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι, καὶ δίκας ἴσας καὶ ἰσμείας δίδωσι, πρὸς Ἀργεῖους ἑυμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἑλλήνων ἐπιμαχεῖν. ἀπεδείξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον λόγους εἶπαι· τοῦ μὴ καταφανεῖς γίνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι, μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι, διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

κῆ. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἕς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἴλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ἑυμαχίαν ποιεῖσθαι, πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. τούτων δὲ μηδετέ-

ur, & decretum faciendum, ut quaecunque Graeca civitas vellet, quae suis legibus viveret, & pari iure frueretur, ei societatem cum Argivis facere liceret, ita ut alteri alteris auxilium mutuo ferrent, si quis eos infestaret. Paucos autem viros cum summa potestate deligendos, quorum arbitrio res tota permitteretur, neque verba hac de re apud populum facienda; ne ii, qui multitudinem in suam sententiam pertrahere non potuissent, detegerentur. Multos, autem odio Lacedaemoniorum ad Argivos accessuros dixerunt. Atque Corinthii quidem, cum haec demonstrassent, domum redierunt.

XXVIII. Illi autem Argivorum viri, cum haec audissent, & Corinthiorum verba ad magistratum populumque retulissent, Argivi decretum fecerunt, & duodecim viros delegerunt, cum quibus societatem facere liceret ei de Graecis, quisquis vellet, praeter Athenienses & Lacedaemonios. Nam decreverunt, ut cum horum neutris iniussu po-

ροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τὸν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον (ἐπ' ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν) καὶ ἅμα ἐλπίσαι-
τες τῆς Πελοποννήσου ἠγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τούτον ἢ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε, καὶ ὑπερώφθη, διὰ τὰς συμφορὰς, οἷτε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικῷ πολέμου, ἀμφοτέρους δὲ μᾶλλον ἐσπονδοὶ ὄντες, ἐκκαρπώσαμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ζυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς ἐβέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

κβ'. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ζύμμαχοι αὐτῶν πρῶτοι προσεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τὶ τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκουον, ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντες,

puli Argivi foedus facere liceret. Argivi autem haec eo facilius admiserunt, tum quod sibi Lacedaemoniorum bellum impendere viderent, (nam foedera cum illis inita iam exhibant) tum etiam quod se Peloponnesi principatum adepturos sperarent. Nam tunc temporis Lacedaemonii pessime audiebant, & propter acceptas clades contemnebantur: at Argivi omnibus in rebus optime se habebant, quod cum ceteris bellum Atticum non suscepissent, sed potius, quod foedere cum utrisque coniuncti, sua vectigalia percepissent. Sic igitur Argivi Graecos, quicumque volebant, in societatem recipiebant.

XXIX. Mantinei vero, eorumque focii, quia Lacedaemonios metuebant, primi se ipsis adiunxerunt. Mantinei enim, dum bellum a Lacedaemoniis cum Atheniensibus adhuc gereretur, quandam Arcadiae partem subegerant, &

καὶ ἐνόμιζον εὐπερίεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἤγον. ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες, καὶ Λακεδαιμονίους ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαιτινέων, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς Θρῆν καθίστατο ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο· νομίσαντες πλέον τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτοὺς, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ἐργῆς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε, καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγγράπτο, εὐρχον εἶναι, προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ, τι ἂν ἀμφοῖν τῶν πόλεσιν δοκῆ, Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεβορῦβει, καὶ ἐς ὑπεψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλονται Λακεδαιμόνιοι δουλώσα-

in suam ditionem redegerant; & existimabant, Lacedaemonios, praesertim otiosos, sibi non permiffuros, ut rerum subactarum imperio potirentur. Libenter igitur ad Argivos se converterunt, quod illorum civitatem potentem esse ducerent, & Lacedaemoniis semper inimicam, & popularis status administratione uti, quemadmodum & ipsi. Cum autem Mantinei defecissent, ceteri etiam Peloponnesii mussare coeperunt, idem sibi quoque faciendum esse: quippe quod existimarent, ipsos Mantineos aliquid acrius animadvertisse, quo impulsī ad Argivos concessissent; simul etiam quod Lacedaemoniis essent infensi, cum aliis de causis, tum etiam quod in foederibus Atticis scriptum esset, fas esse addere & demere quidquid utrique civitati visum esset, Lacedaemoniis videlicet & Atheniensibus. Haec enim conditio adscripta Peloponnesios maxime perturbabat, & in suspicionem adducebat, Lacedaemonios cum

σθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ἑυμαχίοις γεγρά-
φθαι τὴν μετάθεσιν. ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὤρμη-
το πρὸς τοὺς Ἀργεῖους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ἑυμαχίαν
ποιεῖσθαι.

λ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, αἰσθόμενοι τὸν θρῶν τὸν ἐν τῇ
Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκά-
λους τε γενομένους, καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι
πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον,
βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. καὶ ἠτιῶντο τὴν
τε ἐσῆγησιν τοῦ παντὸς, καὶ εἰ Ἀργεῖοις, σφῶν ἀπο-
στάντες, ἑυμαχοὶ ἔσονται. παραβήσεσθαι τε ἔφα-
σαν αὐτοὺς τοὺς ὄρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι αὐ δέχονται
τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς εἰρημένον, κύριον εἶναι ὅ, τι ἂν

Atheniensibus se in servitutem redigere velle. Aequum enim
fuisse, ut haec immutandarum conditionum facultas omni-
bus fociis adscriberetur. Quamobrem multi Peloponnesi
populi metuentes, animum ad Argivos appulerunt, ut &
ipsi singuli societatem cum illis facerent.

XXX. Lacedaemonii vero, cum hunc rumorem, qui per
Peloponnesum dissipatus erat, sensissent, & Corinthios au-
ctores fuisse, ipsosque cum Argivis foedus facere statuis-
se, cognovissent, legatos Corinthum miserunt, quod illo-
rum foedus ac motum futurum antevertere vellent. Et ex-
postulabant cum de eo, quod totius huius motus auctores
fuissent, tum de eo, quod a se deficere, & cum Argivis
societatem facere statuissent. Eos iusiurandum violaturos
dicebant, atque iam iniuste facere, quod foedera cum Athe-
nienfibus percussa non admitterent: cum in ipsis illa con-
ditio disertissimis verbis contineatur, id ratum esse oportere,
quod maior sociorum pars decreverit; nisi vel Deo-

τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων ὑπετίσθηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ
 ἡρώων κώλυμα ᾗ. Κορίνθιοι δὲ, παρόντων σοφιστῶν τῶν συμ-
 μάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς (παρεκά-
 λεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον) ἀντέλεγον τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἀντικρυς, ὅτι
 οὔτε Σόλειον σοφιστῶν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων, οὔτε
 Ἀνακτόριον, εἴτε τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσούσθαι πρό-
 σχημα δὲ ποιούμενοι, τοὺς ἐπὶ Θράκης μὴ προδώσειν.
 ὁμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὄρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαίαι-
 τῶν τοπρῶτον ἀφίσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὐκ οὖν
 παραβαίνειν τοὺς τῶν συμμάχων ὄρκους ἔθεσαν, οὐκ
 εἰσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδὰς. θεῶν γὰρ πί-
 στεις ὁμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐ-

rum, vel heroum aliquod impedimentum intercesserit. Co-
 rinthii vero, praesentibus sociis, quos in consilium sibi
 adhibuerant, quotquot & ipsi foedera non admiserant, (ipsum
 enim ipsi prius advocaverant) Lacedaemoniis contradice-
 bant, iniurias quidem, quibus affecti fuerant, palam non
 declarantes, quod videlicet neque suum Solium neque Ana-
 ctorium ab Atheniensibus recepissent, neque si qua alia re
 se fraudari putabant: sed speciosam causam praetendentes,
 dicebant, se non prodituros eos, qui erant in Thracia. se
 enim & privatim iureiurando interposito suam fidem ipsis
 dedisse, quo tempore primum una cum Potidaeatis ab Athe-
 niensibus defecerunt, & iterum postea. Negabant igitur;
 se societatis in itae iusiurandum violaturos, quod foedera
 cum Atheniensibus inire nollent. Cum enim iureiurando
 interposito, cuius Dii testes fuissent, illis, qui erant in
 Thracia, fidem dedissent, dicebant, se Deorum numina suo
 periurio laesuros, si ipsos proderent. Nam in foederum

τούς. εἰρήσθαι δ' ὅτι ἦν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κάλυμα ἢ φαίνεσθαι οὖν σφίσι κάλυμα θεῖον τοῦτε, καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὄρκων τσαῦτα εἶπον. περὶ δὲ τῆς Ἀργείων ἑσσυμμάχιας, μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι, ποιήσῃν ὅ, τι ἂν δίκαιον ἦ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἱ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ἑσσυμμάχιαν, καὶ μὴ μέλλειν. εἰ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ἑσσυλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἡκειν.

λα'. Ἦλθε δὲ καὶ Ἡλείων πρεσβεία εὐθύς, καὶ ἐποίησαντο πρὸς Κορινθίους ἑσσυμμάχιαν πρῶτον. ἔπειτα ἐκείθεν ἐς Ἀργὸς ἐλθόντες, καθάπερ προεῖρητο, Ἀργείων ἑσσυμμάχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. πολέμου γὰρ γενομένου

conditionibus dictum esse, nisi vel Deorum, vel heroum impedimentum intercederet. Hoc autem sibi divinum impedimentum videri. Atque de veteri quidem iureiurando haec tantum responderunt. Quod autem ad societatem cum Argivis ineundam attineret, se cum amicis deliberaturos, & quidquid aequum esset, facturos. Et Lacedaemoniorum quidem legati domum redierunt. Corinthi vero praesentes erant & Argivorum legati, qui Corinthios ad societatem fecum ineundam, & ad omnem cunctationem abiiciendam adhortabantur. Illi vero ipsis edixerunt, ut ad proximum concilium, apud se Corinthi habendum, venirent.

XXXI. Confestim autem & Eleorum legatio venit, ac primum cum Corinthiis societatem fecit. Deinde illinc Argos profecti, quemadmodum edictum fuerat, societatem cum Argivis inierunt. Forte enim Elei cum Lacedaemoniis de Lepreo contendebant. Nam cum Lepreatae bellum quon-

ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἡλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς, καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἡλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικῷ πολέμου ἀπέφερον· ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου, οἱ Ἡλεῖοι ἐπηγάγκαζον· οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίσις ἐπιτροπέυσης, ὑποσιπήσαντες οἱ Ἡλεῖοι μὴ ἴσον ἔξεν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν, Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἤσσαν ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας, καὶ ἀδικεῖν Ἡλείους· καὶ, ὡς οὐκ ἐμμενάντων τῇ ἐπιτροπῇ, Φρουρὰν ἐπλιτῶν ἐσέπεμψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἡλεῖοι, νεμίζοντες πάλιν σφῶν ἀφροστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν

dam cum quibusdam Arcadibus gessissent, & Elei ad illius belli societatem a Lepreatis acciti fuissent, ea conditione, ut dimidiam partem agri obtinerent, finito bello, Elei ipsis Lepreatis totum agrum colentibus talentum imposuerunt, quod Olympio Iovi quotannis penderent. Et ad bellum usque Atticum persolverunt. Deinde cum hoc persolvere desuissent, causati bellum, Elei illos urgebant. Illi vero ad Lacedaemonios se converterunt. Cum autem huius controversiae cognitio Lacedaemoniis commissa fuisset, Elei suspicari, se suum ius non obtenturos, omisso arbitrio, Lepreatarum agrum vastarunt. Lacedaemonii vero multo magis Lepreatas liberos esse, & Eleos iniuste facere pronuntiarunt. Et quod Elei arbitrio stare noluisent, praesidium gravis armaturae militum Lepreum miserunt. Elei vero existimantes, urbem, quae a se defecif-

ξυνθήκην προφέροντες, ἐν ἣ εἶρητο, ἀ ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελεθεῖν ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργεῖους. καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὡσπερ προείρητο, [καὶ] οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ [καὶ] οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ' ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς, Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ αὐτὸ λέγοντες, ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἥσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

Bell. Pelop.
an. 11.
Olymp.
89. 3.
U. C. Varr.

337.
Post April.
16.

αβ'. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠδραπέδι-

fet, Lacedaemonios recepisse, & pacis conditionem proferentes, in qua disertis verbis erat, ut singuli sociorum, quae belli Attici initio possidebant, haec retinerent, & ab illo bello discederent; ut iniquo arbitrio damnati, quod suum ius non obtinuissent, ad Argivos defecerunt, societatemque cum illis, sicut praedictum fuerat, hi quoque fecerunt. statim autem post illos & Corinthii, & Chalcidenses, qui sunt in Thracia, societatem cum Argivis iniierunt. Boeoti vero, & Megarenses, quamvis idem se facturos dicerent, quod a Lacedaemoniis contemnerentur, tamen quiescebant, quod popularem Argivorum statum sibi, qui paucorum dominatu regerentur, minus, quam Lacedaemoniorum rempublicam putarent profuturum.

XXXII. Per eadem huius aetatis tempora Athenienses, cum Scionaeos expugnassent, puberes interfecerunt, & pueros ac mulieres in servitutem redegerunt, agrumque

σαι καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδωσαν νέμεσθαι. Δη-
 λίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνθυμούμενοι τὰς
 τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς, καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ
 χρήσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν.
 καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι, ἤδη ξυμμαχοὶ ὄντες, ἔρχον-
 ται ἐς Τέγεαν, ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες
 μέγα μέρος ὄν, καὶ εἰ σφίσι προσγένετο, νομίζοντες
 ἀπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν
 ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεαταὶ Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι
 μέχρι τούτου πρῶτόνως πράσσοντες, ἀνεῖσαν τῆς Σιλο-
 νεϊκίας, καὶ ὠρῶσθησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων
 προσχωρῆ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τὰς Βοιωτοὺς, ἐδέοντο
 σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους, καὶ
 τᾶλλα κοινῇ πράσσειν τὰς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς,

Plataensibus colendum dederunt. Delios etiam rursus in
 Delum reduxerunt, reputantes & clades in proeliis post
 eos pulsos acceptas, & Dei, qui Delphis colebatur, ora-
 culum, quo iuebantur. Et Phocenses & Locri bellum ge-
 rere coeperunt. Corinthii vero & Argivi, cum iam essent
 socii, Tegeam iverunt, ut eam a Lacedaemoniorum so-
 cietate averterent, quod eam magnam Peloponnesi por-
 tionem esse cernerent, ac, si ea sibi accessisset, se totam
 Peloponnesum habituros sperarent. Sed cum Tegeatae re-
 spondissent, se Lacedaemoniis non adversaturos, Corin-
 thii, qui haecenus in eam rem acerrime incubuerant, de
 contentione remiserunt, & veriti sunt, ne nullus ex aliis
 ad se posthac accederet. Verumtamen ad Boeotos profecti,
 eos orarunt, ut secum & cum Argivis societatem inirent,
 ceteraque communiter administrarent. Ad haec, illas de-
 cem dierum inducias, quae non multo post ista quinquaginta

αἱ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῶ ὕστερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσασθαι Ἀθήναζε, καὶ σφίσι ποιῆσαι ὡσπερ Βοιωτοὶ εἶχον. μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκχειρίαν, καὶ τολειπὸν μὴ σπένδεσθαι ἀνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον· ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων, οὐχ εὔροντο τὰς δεχημέρους σπονδάς· ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι, Κορινθίοις εἶναι σπονδάς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἐναικωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

ginta annorum foedera inter Athenienses & Boeotos multo factae fuerant, Corinthii suadebant Boeotis, ut se Athenas secuti, sibi quoque impetrarent eodem modo factas; quo Boeoti eas habebant. Quod si Athenienses has sibi quoque concedere recusarent, inducias ipsis renuntiarent, & in posterum cum ipsis absque se nullum foedus facerent. Boeoti vero, rogantibus Corinthiis, quod ad societatem quidem Argivorum attineret, eos supersedere iusserunt. Athenas vero cum Corinthiis profecti, decem dierum inducias ab Atheniensibus non impetrarunt. Sed Athenienses responderunt, Corinthiis esse foedera, si modo Lacedaemoniorum erant focii. Boeoti vero non magis propterea decem dierum induciis renuntiare voluerunt, quamvis Corinthii hoc flagitarent, & cum expostulatione dicerent, ita inter se convenisse. Corinthiis autem induciae sine foedere cum Atheniensibus exstiterunt.

λγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Πausανίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παρράσιους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν Κυφέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἣν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς, καὶ αὐτοὶ ἐΦρούρουσαν ἐν τῇ Παρράσικῇ κείμενον, ἐπὶ τῇ Σκιριτίδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν Παρράσιων ἐδήσαν· οἱ δὲ Μαντινῆς, τὴν πόλιν Ἀργείοις Σύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐΦρούρουσαν. ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό, τε ἐν Κυφέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παρράσιαις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τοὺς τε Παρράσιους αὐτονόμους ποιήσαντες, καὶ τὸ τεῖχος κατελόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

Maio ex-
eunte.

XXXIII. Eadem aestate Lacedaemonii cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine collegerant, duce Plistoanacte Pausaniae filio, Lacedaemoniorum rege, expeditionem susceperunt adversus Parrhasios, qui sunt in Arcadia, & qui Mantineorum imperio parent, ab ipsis feditione laborantibus acciti, simul etiam everfuri, si possent, munitionem, quam Mantinei in Cypselis exstruxerant, & in agro Parrhasio sitam ipsi suo praesidio tenebant, prope Sciritidem, quae est agri Laconici. Et Lacedaemonii quidem agrum Parrhasium vastabant: Mantinei vero, urbis custodia Argivis tradita, ipsi focios suo praesidio tutabantur. Cum autem & munitionem in Cypselis exstructam, & urbes in agro Parrhasio sitas conservare non possent, abierunt. Lacedaemonii vero, cum Parrhasios in libertatem asseruissent, & munitionem illam evertissent, domum redierunt.

Thucyd. Vol. III.

R

λδ'. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους ἤδη ἠκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θράκης μετὰ Βρασίδου ἐξεληθέντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο, τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου Εἰλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται. καὶ ὕστερον οὐ πολλῶ αὐτοὺς μετὰ τῶν Νεοδαμῶδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἡλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἡλείοις. τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν, καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δέισαντες μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσονται, καὶ ὄντες ἐπίτιμοι, νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας, ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ἄστε μῆτε ἄρχειν, μῆτε πριαμένους

XXXIV. Eadem aestate Lacedaemonii, cum ad ipsos iam ex Thracia rediissent milites, qui cum Brasida illuc profecti fuerant, quos post inita foedera Clearidas reduxerat, decreverunt, servos quidem, qui cum Brasida proelio interfuerant, liberos esse, & habitare ubicunque velent. Nec multo post ipsos cum iis, quos recenter in civium ius asciverant, in Lepreo collocarunt, quod in Laconico ac Eleo agro, in ipsis utriusque confiniis situm erat, cum iam Eleorum hostes essent. Suos vero cives, qui in insula Sphaeteria capti fuerant, & qui arma hosti tradiderant, veriti, ne aliquid rerum novarum molirentur, existimantes, se propter cladem acceptam deteriore conditione futuros, quamvis integrā fama & existimatione forent, quamvis etiam nonnulli magistratus iam gererent, ignominia notarunt. Hac autem ignominia notarunt, ut nullum magistratum gererent, utque nullam haberent po-

τι, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

λέ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ Θέρους καὶ Θύσσειον τὴν ἐν τῇ Ἄθῳ Δικτιδιῆς εἶλον, Ἀθηναίων εὔσαν ζύμμαχον. καὶ τὸ Θέρους τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίαις ὑπᾶπτευσαν δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἱ τε Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν, πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι, καὶ τὰ ἄλλα, οὐκ ἀποδεδώκεσαν· εὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θράκης παρῆιχον ζυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους, εὐδὲ Βοιωτοὺς, εὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες αἰεὶ ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἢ μὴ θέλῃσι, κοινῇ ἀναγκάσωσι. χρόνους τε προὔθεντο ἀνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας, ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν

Bell. Pelop.
an. 11.
Olymp.
89. 4.
U. C. Varr.
333.

restatam earum rerum, quas aut emissent, aut vendidissent. Postea tamen in integrum restituti fuerunt.

XXXV. Eadem aestate Dictidienfes Thyffon in monte Atho fitam, Athenienfium fociam, ceperunt. Atque hac tota aestate inter Athenienfes & Peloponnesios commercium fuit. Sed statim post inita foedera Athenienfes & Lacedaemonii inter fe suspecti esse coeperunt, quod neutri loca alteris restituisfent. Nam Lacedaemonii, quibus fortuito obtigerat, ut priores redderent, nec Amphipolin, nec cetera reddiderant; nec socios, qui erant in Thracia, ad foedera recipienda adegerant, ac ne Boeotos quidem, neque Corinthios, quamvis perpetuo dicerent, se, nisi foedera recipere vellent, una cum Athenienfibus eos coafturos: tempusque sine fyngrapha praestituerant, intra quod, qui foedera secum non iniisfent, utrisque hostes esse pro-

ὄρωντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπώπτευσαν τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι. ὥστε οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδακότες· τὰ τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κακείνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποικέναι. τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας οὐκ ἔφασαν ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θρακῆς στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴτου ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥστε παραδοῦναι. Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἤξιον σφίσιν ἀποδοῦναι. εἰ δὲ μὴ, Μεσ-

nuntiarant. Cum igitur Athenienses nihil horum ab illis re ipsa praestari viderent, Lacedaemonios nihil aequi animo agitare suspicabantur. Quamobrem ipsis Pylum repetentibus reddere noluerunt, quin etiam eos poenitebat, quod captivos ex insula reddidissent. Ceteraque Lacedaemoniorum loca retinebant, exspectantes, donec & illi praestarent, quae promiserant. Lacedaemonii vero dicebant, se praestitisse, quae poterant. Se enim Atheniensibus reddidisse omnes, quos ex ipsis apud se in vinculis habebant, & milites, qui erant in Thracia, abduxisse, & si quid aliud in sua potestate habebant. Sed Amphipolin in sua potestate non esse dicebant, ita ut traderent. Operam vero daturus, ut & Boeotos & Corinthios in foedera adducerent, utque Panaetum reciperent, & ut Athenienses, quotquot apud Boeotos erant captivi, recuperarent. Postulabant autem, ut Pylum sibi restituerent: sin minus, Messenios & servi-

σηνίους τε καὶ τοὺς Εἰλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θράκης Ἀθηναίους δὲ Φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτοὺς, εἰ βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους, καὶ τοὺς ἄλλους Εἰλωτάς τε, καὶ ὅσοι ἠτομοθήκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς καὶ κατώκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίσις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρους τούτου ἡσυχία ἦν, καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.

λατ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνέμενου χειμῶνος (ἔτυχον γὰρ ἔφοροι ἕτεροι, καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ἄρχοντες ἤδη, καὶ τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς) ἐλθευσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων, καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπήκεσαν

Post Oa.
12.

tia educerent, quemadmodum & ipsi ex Thracia suos abduxerant: utque locum illum Athenienses ipsi, si vellent, custodirent. Saepe autem multisque sermonibus per hanc aestatem habitis, tandem Atheniensibus persuaserunt, ut e Pylo educerent Messenios, ceterosque fervos, & quotquot ex agro Laconico ad ipsos transfugerant. Ipsosque in Craniis Cephalleniae insulae urbe collocarunt. Hac igitur aestate a bello cessatum est, & ultro citroque ad utroque com meatum.

XXXVI. Insequenti hieme, (iam enim alii Ephori magistratum gerebant; nec erant ii, quibus magistratum gerentibus foedera percussa fuerant; quin etiam horum nonnulli foederibus erant adversarii) cum legati ex sociorum agro Lacedaemonem venissent, & Athenienses & Boeoti & Corinthii praesentes adessent, & ultro citroque multa

ἐπ' οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης, οὗτοι οἵπερ τῶν Ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα διαλύσαι τὰς σπονδὰς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινοῦντες ὀτιμάλιστα ταῦτά τε γινώσκειν, καὶ πειρασθαι Βοιωτοὺς, Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὐθις μετὰ Βοιωτῶν, Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους. οὕτω γὰρ ἤκιστα ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν. ἐλέσθαι γὰρ Λακεδαιμονίους, πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας, καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν, Ἀργείους σφίσι Φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος αἰεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι Φίλιον γενέσθαι, ἠγούμενοι τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾶϊ ἂν εἶναι. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς

verba facta fuissent, nec quidquam inter eos conveniret, postquam Athenienses domum redierunt, Cleobulus & Xenares (illi, qui ex Ephoris foedera frangere potissimum volebant) cum Boeotis & Corinthiis privatim sermones habuerunt, admonentes, ut harum rerum statum accuratissime cognitum perpenderent, operamque darent, ut Boeoti, ubi prius ipsi societatem cum Argivis iniissent, postea cum Boeotis Argivos Lacedaemoniis socios adiungerent. Sic enim Boeotos foedus cum Atheniensibus inire minime coactum iri putabant. Lacedaemonios enim Atheniensium inimicitias ac foederum cum ipsis initorum violationi, amicitiam & societatem Argivorum anteposituos. Habebant enim exploratum, Lacedaemonios perpetuo cupere, civitatem Argivorum opportune sibi amicam esse, quod bellum extra Peloponnesum levius sibi fore ducerent, si Argivos constantes amicos haberent. Boeotos vero ro-

ἔπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίους ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἣν δύνανται, ἀπολαβόντες, ῥᾶον καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

λζ'. Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ οἱ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεσταλμένοι ἀπὸ τε τοῦ Ξενάρου καὶ Κλεοβούλου, καὶ ὅσοι Φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινὰ, ἐκάτεροι ἀνεχώρουν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης, ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδὸν καὶ ξυγγενόμενοι ἐς λόγους ἦλθον, εἶπώς οἱ Βοιωτοὶ σφίσι ζύμμαχοι γένοιντο, ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ Ἡλεῖοι καὶ Μαντινῆς. νομίζειν γὰρ ἂν, τούτου προχωρήσαντος, ῥαδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ σπένδεται, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ βούλοιντο, κοινῶ λογῶ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς ἄλλον θέσι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκούουσιν ἤρεσκε. κατὰ τύχην

gabant, ut Panaetum Lacedaemoniis traderent, ut pro hoc recepta, si possent, Pylo, ad bellum adversus Athenienses commodius descenderent.

XXXVII. Atque Boeoti & Corinthii cum his mandatis, quae acceperant a Xenare & Cleobulo, & ab aliis, quotquot ex Lacedaemoniis erant ipsis amici, ut ad suas republicas referrent, utrique abierunt. Quos abeuntes duo e summo Argivorum magistratu viri in ipso itinere observaverunt: congressique cum eis in colloquium venerunt, si quo pacto Boeoti societatem secum inire possent, quemadmodum Corinthii & Elei & Mantinei. Se enim existimare dicebant, si res ista sibi feliciter successisset, facile iam sibi fore & bellum gerere, & pacem facere & cum Lacedaemoniis, si vellent, & cum quibuscunque aliis opus esset, palam & publice hac de re agentibus. Haec Boeo-

γὰρ ἐδέοντο τούτων ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς Φίλοι ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ὡς ἤσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς Βοιωτοὺς, ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς Βοιωτάρχαις τὰ τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν συγγενομένων Ἀργείων. καὶ οἱ Βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε, καὶ πολλῶ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς τοὺς τε Φίλους τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον πρέσβεις παρήσαν Ἀργείων, τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ Βοιωτάρχαι, καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς Ἄργος.

torum legatis audita placuerunt. Nam forte accidit, ut ea peterent, quae vel ipsi amici, qui Lacedaemone erant, ipsis mandarant. Cum autem illi duo Argivi suum sermonem ab ipsis admiffum animadvertissent, & dixissent, se legatos in Boeotiam missuros, abierunt. Boeoti vero domum reversi, ad Boeotarchas detulerunt cum ea, quae Lacedaemone, tum ea, quae ex Argivis in congressu audissent. Boeotarchae vero id acceptum habuerunt, & multo promptiores fuerunt, quod ipsis utrinque contigisset, ut & illi ex Lacedaemoniis, quos sibi amicos habebant, eadem peterent, & Argivi ad eadem properarent. Nec multo post Argivorum legati venerunt, ut eos sollicitarent ad transigenda ea, quae promiserant. Boeotarchae vero, probatis ipsorum postulatis, ipsos remiserunt, polliciti, se legationem Argos de societate missuros.

λη'. Ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς Βοιωτάρχαις, καὶ Κορινθίοις, καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ τοῖς ἀπὸ Θράκης πρέσβεσιν, ὁμόσαι ὄρκους ἀλλήλοις, ἢ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμύνειν τῷ δεομένῳ, καὶ μὴ πολεμήσειν τῷ μηδὲ ξυμβῆσθαι ἄνευ κατῆς γνώμης· καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν) πρὸς τοὺς Ἀργεῖους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὄρκους γενέσθαι, οἱ Βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρήνουν γενέσθαι ὄρκους ταῖς πόλεσιν ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελείᾳ σφίσι ξυνομῆναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων

XXXVIII. Interea vero Boeotarchis, & Corinthiis, & Megarensibus, & legatis ex Thracia missis primum placuit, ut iureiurando interposito fidem sibi mutuo darent, ea conditione, ut, quotiescunque res hoc flagitaret, opem ei ferrent, qui ope indigeret, & cum nullo bellum gererent, aut compositionem facerent, nisi de communi sententia. Et ita Boeotos & Megarenses (idem enim faciebant) cum Argivis iam foedus facere dicebant. Verum antequam iusiurandum iuraretur, Boeotarchae rem communicarunt cum quatuor Boeotorum conciliis, quae summam rerum Boeotiarum potestatem habent: & suadebant, ut, iureiurando interposito, foedus auxilii mutui gratia cum illis civitatibus iniretur, quaecunque secum foedus adhibito iureiurando facere vellent. At Boeoti, qui in illis consiliis erant, eorum consilium non probarunt, veriti, ne Lacedaemoniis adversarentur, si cum Corinthiis, qui ab illis defecerant, interposito iureiurando, foedus face-

ἀφεστῶσι Κορινθίοις ξυνομνύντες. οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ Βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε Ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ Φίλοι παραινοῦσιν, Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους, ὕστερον μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων γίνεσθαι οἰόμενοι τὴν βουλὴν, καὶ μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἀσφίσι πρόδιαγνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θράκης πρέσβεις ἀπρακτοὶ ἀπῆλθον· οἱ δὲ Βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον, εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσασθαι πρὸς Ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλάς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις εὖς ὑπέσχοντο ἔπεμπον, ἀμέλεια δὲ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

rent. Neque enim Boeotarchae ipsis declaraverant ea, quae Lacedaemone Cleobulus & Xenares Ephori, & alii amici suaferant, ut prius cum Argivis & Corinthiis societatem inirent, deinde cum Lacedaemoniis eandem facerent. Nam Boeotarchae existimabant, illos, qui erant in consilio, quamvis haec ipsis non dixissent, tamen nihil aliud decreturos, quam quod ipsi a se prius deliberatum ipsis suasissent. sed cum res ipsis non successisset, Corinthii quidem, & legati ex Thracia missi infecto negotio abierunt. Boeotarchae vero, qui, si persuadere potuissent, operam dare statuerant, ut etiam cum Argivis societatem inirent, nec de Argivis quidquam amplius ad illa consilia retulerunt, nec legatos, quos se missuros promiserant, Argos miserunt: sed incuria quaedam, & rerum omnium procrastinatio erat.

λθ'. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβερναν Beil. Pelop.
 Ὀλύνθιοι, Ἀθηναίων Φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἶλον. an. 11.
 μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνόντο γὰρ αἰεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθη- Olymp.
 ναίοις καὶ Λακεδαιμόνιοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων) ἐλ- Sg. 4.
 πίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ U. C. Varr.
 Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον, 334
 ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι, καὶ ἔδεοντο σφίσι
 Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδού-
 ναι, ἵνα αὐτ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ
 ἔφασαν ἀποδώσειν, ἣν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιή-
 σονται, ὥσπερ Ἀθηναίους. Λακεδαιμόνιοι δὲ, εἰδότες μὲν
 ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, εἰρημένον, ἄνευ ἀλλήλων
 μήτε σπένδεσθαι τῷ, μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ
 Πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν Πύλον αὐτ' αὐτοῦ κο-
 μιεύμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπον-

XXXIX. Hac eadem hieme Mecybernam, ubi erat
 Atheniensium praesidium, Olynthii subito adorti ceperunt.
 Post haec Lacedaemonii, (nam inter ipsos & Athenienses
 assidua colloquia fiebant de locis, quae invicem tenebant)
 existimantes, si Athenienses Panactum a Boeotis recepif-
 sent, fore, ut ipsi Pylum reciperent, Boeotos per legatio-
 nem adierunt, & orarunt, ut Panactum, & quotquot ex
 Atheniensibus in vinculis haberent, sibi traderent, ut pro
 his ipsi Pylum reciperent. Bocoti vero negarunt, se haec
 reddituros, nisi secum, quemadmodum cum Atheniensibus,
 societatem privatim coirent. Lacedaemonii vero,
 quamvis scirent, se Atheniensibus iniuriam facturos, quod
 cautum esset, ne sine communi consensu vel foedus cum
 quoquam fieret vel bellum gereretur, quia tamen Pana-
 ctum recipere cupiebant, ut Pylum pro ipso recuperarent,

δας, προθυμουμένων τὰς ἐς Βοιωτοὺς, ἐποίησαντο τὴν
 ξυμμαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη, καὶ πρὸς
 ἕαυ' καὶ τὸ Πάνακτον εὐθύς καθηρέϊτο. καὶ ἐνδέκατον
 ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop.
 an. 12.
 Olymp.
 89/90. 451.
 U. C. Varr.
 33. 45.
 Ab Apr. 5.

μ'. Ἀμα δὲ τῷ ἦρι εὐθύς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους
 αἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἱ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν, οὓς ἔφασαν
 πέμψειν, οὐχ ἴκοντο, τό, τε Πάνακτον ἤσθοντο καθαι-
 ρούμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς Βοιω-
 τοῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἔδεισαν μὴ μονωθῶσι,
 καὶ ἐς Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ. τοὺς
 γὰρ Βοιωτοὺς ὤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό,
 τε Πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδάς
 ἐσιέναι, τοὺς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα ὥστε οὐδὲ πρὸς
 Ἀθηναίους ἔτι σφίσι εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι.

simul etiam quod illi, qui foedera confundere propera-
 bant, ad foedus cum Boeotis ineundum propensiores erant,
 societatem cum ipsis fecerunt, hiemè iam extrema, &
 sub vere: statimque Panactum eversum est. Et undecimus
 huius belli annus exiit.

XL. Ineunte autem vere infrequentis aestatis, Argivi sta-
 tim, cum Boeotorum legati, quos Boeoti se missuros di-
 xerant, non venissent, & Panactum ab illis eversum in-
 tellexissent, & societatem inter Boeotos & Lacedaemo-
 nios privatim factam, extimuerunt, ne soli relinqueren-
 tur, omnesque focii se Lacedaemoniis adiungerent. Exi-
 stimabant enim, Boeotos a Lacedaemoniis inductos fuisse
 & ad Panactum evertendum, & ad ineundam cum Athe-
 nienfibus societatem, & Athenienses harum rerum con-
 scios esse credebant. Itaque ne cum Atheniensibus quidem
 societatem facere sibi amplius integrum esse ducebant, cum

πρότερον ἐλπίζοντες, ἐκ τῶν διαφόρων, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαὶ, τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμμαχον ἔσεσθαι. ἀπερῶντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεαταῖς, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύνατο τάχιστα ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις, Εὐστροφον καὶ Αἴσωνα, οἱ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπη ἂν ξυγχωρῆ, ἡσυχίαν ἔχειν.

μά. Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους ἐποιῶντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔσ' ὃ ἂν σφίσι αἱ σπονδαὶ γίνοντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίου

antea sperassent, si propter controversias, ea foedera, quae cum Lacedaemoniis inierant, frangerentur, futurum faltem, ut cum Atheniensibus societatem inirent. Argivi igitur, cum his difficultatibus premerentur, & vererentur, ne simul cum Lacedaemoniis, & Tegeatis, & Boeotis, & Atheniensibus bellum sibi gerendum esset, quod Lacedaemoniorum foedera prius non accepissent, sed animis elati Peloponnesi principatum se adepturos sperassent; quamprimum potuerunt, legatos Lacedaemonem miserunt, Eustrophum & Aesonem, qui ipsis carissimi esse videbantur; existimantes, ubi quam commodissima foedera pro praesenti rerum statu cum Lacedaemoniis fecissent, quomodocunque res caderet, se quietos futuros.

XLI. Ipsorum autem legati profecti, sermonem habuerunt cum Lacedaemoniis, quibus conditionibus foedera fa-

δικῆς ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι, ἢ ἐς πόλιν τιὰ, ἢ ἐς
 ιδιώτην, περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς, ἧς αἰεὶ πέρι διαφέρον-
 ται, μεθορίας οὔσης· (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν, καὶ Ἀν-
 θήνην πόλιν· νέμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι) ἔπειτα
 δ' οὐκ ἐάντων Λακεδαιμονίων μεμῆσθαι περὶ αὐτῆς,
 ἀλλ' εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὡς περ πρότερον, ἔτοιμοι
 εἶναι οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς
 Λακεδαιμονίους συγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπον-
 δὰς ποιήσασθαι ἔτη πενήκοντα, ἐξεῖναι δ' ὅποτεροισὺν
 προσκαλεσαμένοις, μῆτε νόσου οὔσης, μῆτε πολέμου,
 Λακεδαίμονι καὶ Ἀργεὶ διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς
 ταύτης, ὡς περ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἐκάτεροι
 ἠξίωσαν νικᾶν· διάκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς
 Ἀργος καὶ Λακεδαίμονα ὄρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις

cienda essent. Ac primum quidem Argivi postulabant, ut
 vel civitatis vel privati alicuius arbitrio permitteretur con-
 troversia de agro Cynurio, de quo in confiniis posito sem-
 per contendebant. (hic autem ager continet Thyream, &
 Anthenam urbem, eumque Lacedaemonii possident.) De-
 inde vero, quamvis Lacedaemonii nullam de eo mentio-
 nem fieri sinerent, at se, si vellent illi foedus ex pristina
 formula facere, ad hoc paratos esse dicerent: Lacedaemo-
 nios tamen Argivi legati ad haec sibi concedenda induxe-
 runt, ut in praesentia quidem foedus annorum quinquaginta
 facerent, quotiescunque vero utrilibet alteros ad proe-
 lium provocassent, dummodo neque morbo, neque bello,
 vel Lacedaemoniorum vel Argivorum civitas implicita ef-
 fet, de hoc agro armis decernere liceret, quemadmodum
 & ante quondam factum esset, cum utrique se victores
 discessisse iudicarunt. Sed persequi non liceret ulterius,

τὸ μὲν πρῶτον ἑδόκει μαρρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως Φίλον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἤξιουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευεν δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν τέλος τὶ αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς, δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἢν ἀρέσκοντα ἦ, ἦκειν ἐς τὰ Ἰακίνθια, τοὺς ὄρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

μβ'. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, Ἀνδρομένης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίσις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθηρημένον εὔρον, ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσαν ποτε Ἀθηναίσις καὶ Βοιωτοῖσι ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὄρκοι

quam vel ad Argorum vel ad Lacedaemonis terminos. Lacedaemoniis vero primum quidem haec stultitiae plena esse videbantur: deinde (Argos enim quavis ratione amicum habere cupiebant) affensi sunt iis conditionibus, quibus foedus fieri postulabant; & syngrapham fecerunt. Lacedaemonii autem legatos Argivorum hortati sunt, ut, priusquam quidquam eorum conficeretur, Argos reversi, populo ostenderent: quas si probasset, tunc vero ad Hyacinthia redirent, ut iusiurandum praestarent. Et illi quidem abierunt.

XLII. Interea vero dum Argivi haec tractarent, Lacedaemoniorum legati, Andromenes, Phaedimus, & Antimenidas, quibus mandatum fuerat, ut Panaetum, & captivos, a Boeotis receptos, Atheniensibus redderent, Panaetum quidem ab ipsis Boeotis eversum offenderunt, eo praetextu, quod olim inter Boeotos & Athenienses, orta

παλαιοὶ, μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους οἱ Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀπέδωσαν τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαιρέσειν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι. πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων, οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποιήνται, Φάσκοντες πρότερον κοινῇ τὰς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τὰ τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι. ὥστε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

de illo castello controversia, iureiurando interposito convenisset, ut neutri soli id incolerent: sed Atheniensium viros, quos Boeoti captivos habebant, Andromenes eiusque collegae receptos ad Athenienses deduxerunt, ac reddiderunt, & Panacti everfionem ipsis significarunt, existimantes, se hoc etiam ipsis reddituros, nullum enim Atheniensium hostem in eo amplius habitaturum. Cum autem haec dicerentur, Athenienses graviter indignabantur, quod a Lacedaemoniis iniuriam sibi fieri putarent, cum ob everfionem Panacti, quod stans traditum oportuerat, tum quod audirent, eos cum Boeotis quoque societatem privatim fecisse, cum tamen antea dicerent, se communiter adacturos eos, qui foedus recipere noluisissent. Haec igitur, & alia considerabant, quaecunque Lacedaemonii ex pacto non servaverant, & se fraude circumventos existimabant: Quare legatos cum asperiore responso dimiserunt.

μγ'. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφοράν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὐβουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς, εὐθὺς ἐπέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε, καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεωνίου, ἀνὴρ ἡλικίας μὲν ἔτι τότε ἂν νέος, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινετ' εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ Φρονήματι Φιλονεικῶν ἠγαντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχηςτος ἔπραξαν τὰς σπονδὰς, αὐτὸν κατὰ τὴν νεότητά ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὔσαν οὐ τιμήσαντες· ἦν τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους Δεραπέυων, διενεοῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι, τότε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους Φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργεῖους σφί-

XLIII. Cum igitur inter Lacedaemonios & Athenienses huiusmodi diffidium esset, statim & illi, qui Athenis foedera solvere cupiebant, in hanc rem incumbere coeperant. Erant autem cum alii, tum etiam Alcibiades Cliniae filius, qui quamvis aetate tunc esset adhuc iuvenis, tamen propter maiorum dignitatem honorabatur, ut nullus alius in alia civitate: cui vel satius esse videbatur ad Argivos potius accedere, quin etiam contentionis studio, quod elato esset animo, foederibus adversabatur, quod Lacedaemonii per Niciam & Lachetem foedera fecissent, ipso propter adolescentiam contempto, nec habito ei honore ex vetusti hospitii iure: quod, cum ipsius avus Lacedaemoniis renuntiasset, ipse illorum captivos ex insula officiis prosequens, renovare cogitabat. undique igitur sibi de suo iure detrahi putans, & initio Lacedaemoniis intercessit, affir-

Thucydid. Vol. III. S

σι σπεισάμενοι ἐξέλωσι, καὶ αὖτις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς. καὶ τότε ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὡστάχιστα ἐπὶ τὴν ἑυμαχίαν προκαλουμένους ἕκειν μετὰ Μαντινέων καὶ Ἡλείων, ὡς καιροῦ ὄντος, καὶ αὐτὸς ἑυμπράξων ταμάλιστα.

μδ'. Οἱ δὲ Ἄργεῖοι, ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ἑυμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, οἱ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἡμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον νομίζοντες πόλιν τε σφίσι Φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ δημοκρατουμένην ὡσπερ καὶ αὐτοὶ,

māns, illos non esse constantes; fed, ut, inito cum Argivis foedere, eos sibi eximant, & postea Athenienses solos adorianatur, hac de causa foedus cum ipsis facere velle. Et tunc, cum hoc diffidium exortum est, confestim Argos privatim misit, hortans Argivos, quam celerrime cum Mantineis & Eleis Athenas venirent, eos ad societatem provocantes, quod tempus esset opportunum; seque studiosissime ipsis affuturum pollicebatur.

XLIV. Argivi autem, cum hunc nuntium audissent, simul etiam cum cognovissent, societatem a Boeotis cum Atheniensibus non esse factam, sed magnam diffensionem inter ipsos Athenienses & Lacedaemonios esse natam, suos quidem legatos, qui tunc aberant, quos de foederibus acturos Lacedaemonem miserant, non curabant; sed ad Athenienses potius animum advertabant: existimantes, civitatem, cum qua sibi vetus amicitia intercederet, & quae

καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν, συμπολεμήσειν σφίσι, ἣν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθύς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ Ἡλεῖοι, καὶ Μαντινῆς. ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δοκῶντες ἐπιτήδευοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχάριδας, καὶ Λέων, καὶ Ἐνδιος· δέισαντες μὴ τὴν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ποιήσονται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσαντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῶ τῶν Ἀθηναίων ἐπειήσαντο.

μέ'. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περὶ τε τούτων, καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἤκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν διαφορῶν, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν, μὴ καὶ, ἣν ἐς τὸν δῆ-

populari statu, quemadmodum & sua civitas, regeretur, & quae magnam in mari potentiam haberet, sibi, si bellum susciperent, in hoc auxilium esse laturam. Confestim igitur legatos de societate acturos ad Athenienses miserunt. Illos autem Eleorum & Mantineorum legati comitabantur. Confestim etiam & Lacedaemoniorum legati, Philocharidas, Leon, & Endius, qui apud Athenienses gratiosi esse videbantur, eo profecti sunt; veriti, ne Athenienses Lacedaemoniis irati societatem cum Argivis facerent, simul etiam Pylum pro Panacto repetituri, & de societate cum Boeotis inita Lacedaemonios purgaturi, & demonstraturi; illos hanc societatem non fecisse, ut Atheniensibus malum darent.

XLV. Cum autem hisce de rebus in senatu verba facerent, & se cum summa potestate de componendis omnibus controversiis eo venisse dicerent, Alcibiadi metum in-

μον ταῦτα λέγωσι, ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος, καὶ ἀπωσθῆ ἢ Ἀργείων ἑπιμαχίᾳ μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει, πίστιν αὐτοῖς δοῦς, ἢ μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἦκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν. πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν, καὶ τᾶλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι, ταῦτα ἔπραττε, καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῶ ἔχουσιν, οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταυτὰ, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἡλείους καὶ Μαντινέας ἑπιμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες, καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν (ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ) αὐτοκράτορες ἦκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο· ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου

cutiebant, ne, si ad populum haec ipsa retulissent, plebem allicerent, & Argivorum societas respueretur. Sed Alcibiades huiusmodi fraudem adversus ipsos machinatur. Lacedaemoniis, fide ipsis data, persuadet, ne coram populo fateantur, se cum summa potestate venisse: quod si fecerint, se Pylum ipsis redditurum, (se enim hoc Atheniensibus persuasurum, quemadmodum & tunc se Lacedaemoniis adversari dicebat) & ceteras controversias compositurum. Haec autem eo consilio agebat, ut Lacedaemonios a Nicia alienaret, utque apud populum ipsos criminatus, quod nihil sinceri in animo haberent, nec eadem unquam dicerent, Argivorum & Eleorum & Mantineorum societatem conciliaret. Et ita evenit. Nam cum legati ad populum processissent, & interrogati non dixissent, (ut in senatu) se cum summa potestate venisse, tunc vero Athenienses haud amplius illorum inconstantiam tulerunt: sed Alcibia-

πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντες τῶν Λακεδαιμονίων, ἐσήκουόν τε καὶ ἔτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργεῖους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους ποιεῖσθαι. σεισμῷ δὲ γενομένου πρὶν τι ἐπικυρωθῆναι, ἢ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη.

μστ'. Τῇ δ' ὑστεραία ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων, καὶ αὐτὸς ἔξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογῆσαι ἤκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι Φίλους μᾶλλον γίνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργεῖους, πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς, καὶ εἰδέναι ὅ, τι διανοοῦνται λέγων, ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ, τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι. σφίσι μὲν γὰρ εὐεστῶτων τῶν πραγμάτων, ὡς ἐπιπλεῖστον ὄριστον εἶναι διασώσα-

dem multo vehementioribus, quam ante, clamoribus Lacedaemonios infectantem audiebant, animisque propensis erant, Argivis illorumque comitibus in concionem introductis, ad societatem cum ipsis statim ineundam. Sed facto terrae motu, priusquam quidquam constitueretur haec concio dilata est.

XLVI. In concione vero, quae postridie convocata fuit, Nicias, quamvis ipsi Lacedaemonii ab Alcibiade decepti fuissent, quamvis etiam ipse quoque deceptus fuisset, quod negassent, se cum summa potestate venisse, tamen dixit, oportere Athenienses cum Lacedaemoniis potius, quam cum Argivis, societatem inire, & dilato Argivorum negotio, legatos ad ipsos Lacedaemonios iterum mittere, & explorare, quidnam in animo haberent. Hanc enim belli dilationem sibi quidem honestam, illis vero turpem fore dicebat. Nam sibi quidem maxime expedire, florente ian

σθαι τὴν εὐπραγίαν· ἐκείνοις δὲ δυστυχούσιν, ὅτι τάχι-
στα εὖρημα εἶναι διακινδυνεύσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρεσ-
βεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λακεδαιμονίους,
εἴτι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι,
καὶ Ἀμφίπολιν· καὶ τὴν Βοιωτῶν ζυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἣν
μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἴρητο, ἀνευ ἀλλή-
λων μηδενὶ συμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς,
εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργεῖους ζυμμάχους πε-
ποιῆσθαι· ὡς παρεῖναι γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴ-
τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες, ἀπέπεμ-
ψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐ-
τῶν, καὶ ἀπαγγειλάντων τὰ τε ἄλλα, καὶ τέλος εἰπόν-
των, ὅτι εἰ μὴ τὴν ζυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιού-

republica, fortunam hanc florentem quam diutissime con-
servare. Illis vero in afflicta fortuna versantibus, loco lu-
cri fore, primo quoque tempore belli fortunam periclitari.
Persuasit autem Atheniensibus, ut legatos Lacedaemo-
nem mitterent, (in quorum numero & ipse erat) qui iu-
berent Lacedaemonios, si quid sinceri in animo habe-
rent, Panaetum erectum ac integrum, & Amphipolin re-
stituere; & Boeotorum societatem missam facere, nisi foe-
dera secum inire vellent, quemadmodum cautum fuerat,
ut neutri sine mutuo consensu cum ullo paciscerentur. Im-
perarunt etiam, ut dicerent, se quoque, si iniuriam face-
re voluissent, societatem cum Argivis iam facturos fuisse:
quod ipsi Argivi hac ipsa de causa adessent. Et si quid aliud
crimini dabant, Niciam eiusque collegas cum mandatis de
omnibus miserunt. Cum autem legati pervenissent, & cum
alia denuntiaffent, tum etiam ad extremum dixissent, nisi
Lacedaemonii societatem cum Boeotis initam dirimerent,

σιν ἐς τὰς σπονδάς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργεῖους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους· τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν Ἐφορον ταῦτα γίνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. τοὺς δὲ ὄρκους, δευμένου Νικίου, ἀνενεώσαντο. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελεῖ ἔχων ἀπέλθῃ, καὶ διαβληθῇ (ὅπερ καὶ ἐγένετο) αἴτιος δεκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος πεπραγμένον, εὐθύς δι' ὀργῆς εἰχον καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόντες Ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδάς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

μζ'. ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Μαντινῆς, καὶ Ἡλεῖοι, ὑπὲρ σφῶν

qui foedus secum inire noluerant, se quoque cum Argivis eorumque sociis societatem facturos: Lacedaemonii responderunt, se societatem cum Boeotis initam non dirimuros, (nam Xenares Ephorus & alii, quotquot eiusdem factionis erant, evicerant, ut haec fierent) foederis tamen iusiurandum Nicia rogante renovarunt. Verebatur enim, ne rebus omnibus prorsus infectis abiret, ac male audiret, (quod etiam accidit) quod foederum cum Lacedaemoniis faciendorum auctor esse videretur. Cum autem ipse rediisset, & Athenienses audissent, nihil a Lacedaemoniis imperatum fuisse, confestim indignari coeperunt, & iniuriam sibi fieri putantes, cum Argivis eorumque sociis (aderant enim illi, ab Alcibiade introducti) foedera ac societatem fecerunt, his verbis.

XLVII. FOEDERA fecerunt Athenienses, & Argivi, &

αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἐκάτεροι, ἀδούλους, καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὄπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους, καὶ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι, μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀργείους, καὶ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνη μηδὲ μηχανῇ μηδεμίᾳ. κατὰ τὰδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἡλείους, καὶ Μαντινέας, ἑκατὸν ἔτη. καὶ ἦν πολέμιοι ἰώσιν ἐς τὴν γῆν τῶν Ἀθηναίων, βοηθεῖν Ἀργείους καὶ Ἡλείους καὶ Μαντινέας Ἀθήναζε, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν Ἀθηναῖοι, τρόπον ὅποιον ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτω, κατὰ τὸ δυνατόν. ἦν δὲ δηώσαντες οἰχῶνται, πολεμίαν εἶναι αὐτὴν τὴν πόλιν Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἡλείοις, καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν

Mantinei, & Elei, in annos centum, pro se ipsis, & pro sociis, quibus utrique praesunt, sincera & commoda, tam terra, quam mari. Nefas autem sit, Argivos, & Eleos, & Mantineos, eorumque socios, Atheniensibus, ac sociis, quibus Athenienses imperant, arma detrimenti causa inferre. Et vicissim nefas sit, Athenienses, eorumque socios, Argivis, & Eleis, & Mantineis, eorumque sociis ulla vel fraude, vel machinatione. His conditionibus Athenienses, & Argivi, & Elei, & Mantinei sint socii centum annos. Et si hostes in Atheniensium agrum invaserint, Argivi, & Elei, & Mantinei Athenas ad opem ferendam veniant, prout Athenienses ipsis denuntiaverint, ratione quam acerrima poterunt, pro viribus. Quod si agro vastato discesserint, haec civitas ab Argivis, & Mantineis, & Eleis, & Atheniensibus pro hoste habeatur, & a cunctis his civitatibus

πόλεων τούτων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμίᾳ τῶν πόλεων, ἢ μὴ ἀπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους ἐς Ἄργος, καὶ Μαντινείαν, καὶ Ἡλιν, ἢ πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ἡλείων, ἢ τὴν Μαντινέων, ἢ τὴν Ἀργείων, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὅποιῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δηώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις, καὶ Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἡλείοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ἢ μὴ ἀπάσαις δοκῇ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ εἶν ἔχοντας διένειμι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν, καὶ τῶν συμμάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢ μὴ ψηφισαμένων τῶν πό-

bello petatur ac vexetur. Nulli vero harum civitatum bellum communiter susceptum adversus istam hostium civitatem deponere liceat, nisi cunctis idem videatur. Vicissim autem Athenienses quoque Argos, Mantineam, & Elin ad opem ferendam proficiscantur, si hostes invaserint in agrum Eleorum, aut Mantineorum, aut Argivorum, prout hae civitates ipsis significaverint, ratione quam acerrima poterunt, pro viribus. Quod si agro vastato discesserint, haec civitas ab Atheniensibus, & Argivis, & Mantineis, & Eleis pro hoste habeatur, & a cunctis his civitatibus vexetur. Bellum autem adversus hanc civitatem susceptum deponere nefas sit, nisi cunctis civitatibus idem videatur. Praeterea nulla harum civitatum foederatarum per agrum suum, aut sociorum, quibus singulae civitates imperant, aut per mare, homines armatos, inferendi belli gratia, transire sinat, nisi universae civitates, Atheniensis, Argiva, Mantinea, & Elea, de

λεων ἀπασῶν, τὴν δίοδον εἶναι Ἀθηναίων, καὶ Ἀργείων, καὶ Μαντινέων, καὶ Ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν ἢ πόλις ἢ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν, σῖτον, ἐπὴν ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιούσι, κατὰ ταυτά. ἢν δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆσθαι, ἢ πόλις ἢ μεταπεμψαμένη δίδωτω σῖτον, τῷ μὲν ὀπλίτῃ, καὶ ψιλῷ καὶ τοξότη, τρεῖς ὀβολοὺς Αἰγιναιέους τῆς ἡμέρας ἐκάστης· τῷ δ' ἵππεϊ, δραχμὴν Αἰγιναιίαν. ἢ δὲ πόλις ἢ μεταπεμψαμένη, τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ ὁ πόλεμος ᾖ· ἢν δὲ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι ἀπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὁμοῦσαι δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν, ὑπὲρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν συμμαχῶν Ἀργεῖοι δὲ, καὶ Μαντινεῖς, καὶ Ἠλεῖοι, καὶ οἱ ἑσσυμαχοὶ τούτων, κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὄρκον ἕκαστοι τὸν μέγι-

communī sententiā transitum esse decreverint. Illis autem, quae opem ferent, civitas, quae illos mittet, comitatum praebet ad dies triginta, ab eo die, quo auxilia in eam civitatem ingressa fuerint, quae opem sibi ferendam significaverit, & atque eundem modo. Quod si copias accitis diutius uti velint, illa civitas, quae copias acciverit, stipendium det, singulis quidem gravis ac levis armaturae militibus, atque sagittariis, quotidie ternos obolos Aeginaeos: equiti vero, singulas drachmas Aeginaeas. Eadem civitas, quae copias acciverit, imperii summam obtineat, si bellum in eius finibus geratur: at si quo universis civitatibus coniunctis copiis proficisci visum fuerit, omnes civitates in hac expeditione par imperium participant. Haec autem foedera, Athenienses quidem pro se ipsis, & pro sociis, iurent. Argivi vero, & Mantinei, & Elei, eorumque socii in suis quaque civitatibus

στον κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὄρκος, ἔστω ὁδε, Ἐμ-
 μένω τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα, δικαίως καὶ
 ἀβλαβῶς καὶ ἀδύλως· καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνη εὐ-
 δε μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων δὲ Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλή
 καὶ αἱ ἑνὸς ἀρχαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις. ἐν
 Ἄργει δὲ, ἡ βουλή, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτύ-
 ναι· ἐξορκούντων δὲ, οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ Μαντινείᾳ, οἱ
 δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλή, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί· ἐξορ-
 κούντων δὲ οἱ Θεωροὶ, καὶ οἱ πολέμαρχοι. ἐν δὲ Ἡλίδι,
 οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες, καὶ οἱ ἐξακόσιοι·
 ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ Θεοδούλακες.
 ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὄρκους, Ἀθηναίους μὲν, ἰόντας ἐς
 Ἡλιν, καὶ ἐς Μαντινείαν, καὶ ἐς Ἄργος, τριάκοντα
 ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων· Ἀργεῖους δὲ καὶ Ἡλείους, καὶ
 Μαντινείας ἰόντας Ἀθήναζε, δέκα ἡμέραις πρὸ Παναθη-

*iurent. Singulae autem civitates supra lectas hostias iusiurandum,
 quod moribus patriis est receptum, & quod religiosissimum apud
 singulas habetur, iurent. Iusiurandum autem in haec verba iure-
 tur: Perstabo in societate ex pactis & conventis, iuste & inno-
 cue & sincere; nec eam ulla vel fallacia vel machinatione vio-
 labo. Iurent autem Athenis quidem, Senatus & Polemarchi:
 Prytanes autem ad iusiurandum alios adigant. Argis vero, Se-
 natus, & Octoginta viri, & Artynae: & Octoginta viri alios
 ad iusiurandum adigant. Mantineae vero, Demiourgi, & Se-
 natus, & ceteri Magistratus: Theori vero & Polemarchi alios
 ad iusiurandum adigant. Elide vero Demiourgi, & Quaestor-
 es aerarii, & Sexcenti viri: Demiourgi vero & Thestophy-
 laces ad iusiurandum alios adigant. Hoc autem iusiurandum re-
 novent, Athenienses quidem, euntes Elin, & Mantineam, &
 Argos, triginta diebus ante Olympia. Argivi vero, & Elei, &*

ναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὀρκῶν καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν, ἐν πόλει Ἀργεῖους δὲ, ἐν ἀγορᾷ, ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ· Μαντινέας δὲ, ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπιάσι στήλῃν χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις, προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὅ, τι δ' ἀν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἀπάσαις κοινῇ βουλευσαμέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.

μή. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι αὐτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπέειρητο τούτου ἕνεκα εὐδ' ὑφ' ἑτέρων. Κορίνθιοι δὲ, Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἡλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰ-

Mantinei, euntes Athenas, decem diebus ante magna Panathenaea. Haec autem foederum & iurisiurandi & societatis pacta in lapideo cippo inscribant, Athenienses quidem, in arce: Argivi vero, in foro, in Apollinis templo: Mantinei vero, in Iovis templo in foro. Cippum etiam aeneum communi sumtu factum statuunt Olympiae, in ludis Olympicis, qui nunc sunt. Quod si quid his civitatibus videatur melius esse, hoc addant pactis & conventis. Quidquid autem his universis civitatibus consilio una communicato visum fuerit, id ratum sit.

XLVIII. Haec igitur foedera, & societates hunc in modum initae sunt: illa tamen, quae inter Lacedaemonios & Athenienses inita fuerant, neutri propterea alteris renuntiarent. Corinthii vero, quamvis essent Argivorum socii, haec tamen inire noluerunt: quin etiam cum paulo ante societas inter Eleos, Argivos, & Mantineos inita fuisset,

ρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν ἄρκειν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρῶτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον.

μβ'. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς Ἄνδρσθενὴς Ἀρκὰς παγκράτιον τοπρῶτον ἐνίκαι καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἡλείων εἰσέβησαν, ὥστε μὴ θύειν, μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοιτες τὴν δίκην αὐτοῖς ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ Ἡλείοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, Φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ἔπλα ἐπειεγκεῖν, καὶ εἰς Λέπρεον αὐτῶν ὀπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη, δισχίλιαι μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὀπλίτην ἕκαστον δύο

Bell. Pelop.

an. 12.

Olymp.

90. 1.

U. C. Varr.

334.

Post Jul. 3.

ea conditione, ut cum iisdem bellum gererent, & pacem facerent, huius societatis participes esse noluerunt. Dixerunt enim, sufficere sibi superiorem illam subsidiariam societatem, quam inter se inierant, ut alteri alteris mutuam opem ferrent, at nulli bellum communiter inferrent. Atque ita Corinthii ab illorum societate recesserunt, & animum ad Lacedaemonios iterum converterunt.

XLIX. Hac autem aestate Olympia exstiterunt, in quibus Androsthene Arcas tunc primum in Pancratii certamine victor fuit: & Lacedaemonii aditu ad templum ab Eleis prohibiti fuerunt, ne sacrificium facerent, neve certarent, quod ipsis non persolverent multam, quam Elei ipsis ex lege Olympiaca damnatis irrogaverant. dicebant enim, illos in munitionem Phycum arma intulisse, & milites ex suis armatos in Lepreum immisisse, Olympiaci foederis tempore. Multa autem erant duo millia minarum,

μναῖ, ὡσπερ ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πρέσβεις πέμφαντες, ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδικασθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι ποτ' ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, ὅτ' ἐσέπεμφαν τοὺς ὀπλίτας. Ἡλείοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι. πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι, καὶ ἡσυχάζοντων σφῶν, καὶ οὐ προσδεχομένων, ὡς ἐν σπονδαῖς, αὐτοὺς λαβεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον, οὐ χρεῶν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα οὐδαμῶσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἡλείοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἶχοντο, ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν πεισθῆναι· εἰ δὲ βούλονται σφίσι

in singulis milites armatos binae minae, quemadmodum lege continetur. Lacedaemonii vero, missis legatis, contradicebant, negantes, se iuste condemnatos, quippe quod foedus Lacedaemoniis nondum denuntiatum fuisset, cum suos milites armatos illuc immiserunt. Elei vero dicebant, inducias apud se iam fuisse. Sibi enim ipsis primis has inducias indixerant, & se quiescentibus, neque tale quid expectantibus, utpote foederis tempore, ipsos Lacedaemonios clam iniuriam sibi fecisse dicebant. Lacedaemonii vero excipiebant, atque illis respondebant, non solis agrī Elei incolis has inducias indicendas fuisse: sed oportuisse etiam ipsos Eleos Lacedaemoniis denuntiare, si tunc iniuriam sibi ab ipsis Lacedaemoniis fieri putabant, non autem, quod arbitrarentur, hoc facere, & promittebant, se nulla arma in posterum ipsis illaturos. Elei vero in eadem sententia perstabant, dicentes, se nunquam adductum iri, ut sibi nullam iniuriam a Lacedaemoniis factam esse cre-

Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό, τε αὐτῶν μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν.

ν'. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὐθις τάδε ἤξιον, Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται ἀναβάντες δεῖ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομίσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἢ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, θυσίας, καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔβυσον οἱ δὲ ἄλλοι Ἑλληγες ἐθεώρουσαν, πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἥλεῖοι, δεδιότες μὴ βία θύσωσι, ξυν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἤλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἰππῆς, οἱ ἐν Ἀργεὶ ὑπέ-

derent. Sed si Lepreum sibi restituere vellent, suam multae partem remissuros, & partem, quae Deo deberetur, se pro ipsis persoluturos.

L. Sed cum Lacedaemonii audire nollent, Elei rursus haec postularunt, ut Lepreum quidem, si nollent, non restituerent, verum ascenderent ad Iovis Olympii aram, quandoquidem templo uti exoptarent, ut coram Graecis iurarent, se multam in posterum persoluturos. Sed cum ne ista quidem facere vellent, Lacedaemonii quidem a templo, sacrificiis, & certaminibus prohibiti fuerunt, domique sacrificium fecerunt: ceteri vero Graeci, praeter Lepreatas, certamina spectaverunt. Elei tamen veriti, ne Lacedaemonii per vim sacrificium facerent, cum iuventute armata excubias egerunt. Ad ipsos autem venerunt & Argivi & Mantinei, ex utrisque mille, & Atheniensium equites, qui dierum festorum celebrationem Argis praestolabantur.

μενον τὴν ἑορτὴν. δέος δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ
 ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ
 ἐπειδὴ καὶ Λείχας ὁ Ἀρκεσιλάου Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ
 ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ραβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶν-
 τος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν
 δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελ-
 θὼν ἐς τὸν ἀγῶνα, ἀνέδησε τὸν ἠνίοχον, βουλόμενος δη-
 λῶσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἄρμα. ὥστε πολλῶ δὴ μᾶλλον
 ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τὶ νέον ἔσεσθαι. οἱ μὲν-
 ται Λακεδαιμόνιοι ἠσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὐ-
 τω διήλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί
 τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο, δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ
 σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρ-
 όντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος οὐδὲν ἐπρά-

Exeunte
 Iulio.

tur. Nam omnem illius coetus frequentiam ingens timor
 invaserat, ne Lacedaemonii armati eo venirent; praefer-
 tim postea quam Lichas Arcefilai filius Lacedaemonius vir-
 gis a lictoribus in stadio caesus fuerat, quod cum ipsius
 bigae vicissent, & per praeconis vocem pronuntiatum
 fuisset, publicas Boeotorum bigas vicisse, quod Lacedae-
 moniis interdictum fuisset certaminibus, ipse in stadium
 progressus, aurigam coronasset, cupiens indicare, currum
 illum suum fuisse. Quamobrem multo magis omnes tunc
 timuerunt, & aliquid novi fore videbatur. Lacedaemonii
 tamen quieverunt, atque illa dierum festorum celebratio
 sic ipsis praeteriit. Post Olympia autem Argivi eorum-
 que focii Corinthum iverunt, Corinthios oraturi, ut ad
 se transfirent. Aderant autem & Lacedaemoniorum legati.
 & quamvis multi sermones habiti fuissent, ad extremum
 tamen nihil peractum est: sed facta terrae motu in suam

χθῆ, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου, διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ' αἰκου. καὶ τὸ θέρους ἐτελεύτα.

να'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἡρακλεάταις τοῖς ἐν Τραχίνοι μάχῃ ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας, καὶ Δόλοπας, καὶ Μηλίας, καὶ Θεσσαλῶν τινας. προσοικῶντα γὰρ τὰ ἔθνη ταύτῃ τῇ πόλει πολέμια ἦν. οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τιῇ γῆ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη καὶ εὐθύς τε καθισταμένη τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύνατο θείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεάτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος Λακεδαιμόνιος ἀρχῶν αὐτῶν ἀπέθανε· διεσθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

νβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθύς ἀρχομένου, τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐσθείρετο,

quique urbem discesserunt. Atque haec aestas excessit.

LI. Ineunte autem hieme, Heracleotae, qui sunt in agro Trachinio, cum Aenianibus, & Dolopibus, & Meliensibus, & nonnullis Theffalis proelium commiserunt. Nam hae gentes, quae huic Heracleotarum urbi finitimae erant, ei hostes erant. Haec enim urbs non adversus ullum alium, quam istarum gentium agrum condita fuerat, ut ipsae credebant. Et simul atque condi coepta est, statim ei adversari coeperunt, eam pro viribus atterentes, & tunc Heracleotas proelio superarunt, & Xenares Lacedaemonius ipforum dux in eo cecidit, & multi alii Heracleotae perierunt. atque illa hiems exiit, & duodecimus huius belli annus excessit.

LII. Insequentis autem aestatis initio statim, Heracliam, quod post proelium graviter infestaretur, Boeoti
Thucyd. Vol. III.

Post Sept.
30.

Bell. Pelop.
an. 13.
Olymp.
90 1/2.
U. C. Varr.
33. 5/6.
A Mart.
26.

Aprili.

Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον, ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. δέισαντες δὲ, παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων, Ἀθηναῖοι λάβωσι. Λακεδαιμόνιοι μέντοι ἀργίζοντο αὐτοῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν συμμάχων συμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὀπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν συμμάχων, καὶ παραλαβὼν, τὰ τε ἄλλα ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν, διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον διανοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι, καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθῆν, βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

in fidem suam receperunt, & Hegesippidam Lacedaemonium, ut perperam res illas administrantem, expulerunt. Hanc autem urbem receperunt, veriti, ne, Lacedaemoniis Peloponnesi tumultu turbatis, Athenienses eam occuparent. Lacedaemonii tamen ipsis erant irati. Eadem aestate Alcibiades Cliniae filius, Atheniensium dux, Argivis ac sociis eum adiuvantibus, in Peloponnesum profectus, cum paucis gravis armaturae militibus Atheniensibus, & sagittariis, & sociis, quos illinc assumerat, tum alia, quae ad societatem pertinebant, constituit, per mediam Peloponnesum cum copiis iter faciens, tum etiam Patrensibus persuasit, ut muros ad mare usque perducerent, & ipse alteros Rhium Achaicum versus exstruere in animo habebat. Sed Corinthii, & Sicyonii, & alii, quibus hi muri exstructi damnus daturi erant, illuc accurrentes impediverunt.

νγ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν, περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν, οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων Ἐπιδαυρίοι. κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ, καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας, τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προσλαβεῖν, ἣν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν, ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι, ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες.

νδ'. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημῆι ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μετορίας, πρὸς τὸ Λύκαιον, Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου

LIII. Eadem aestate bellum inter Epidaurios & Argivos gestum est, praetextu quidem hostiae, quam ad Apollinē Pythium Epidaurii pascuorum nomine adducere debuerant, nec tamen miserant. Ipsum autem templum erat potissimum in Argivorum potestate. Sed vel sine ista speciosa causa Alcibiades & Argivi Epidaurum, si possent, occupare statuerant, tum ut Corinthus esset pacata, tum etiam quod Athenienses auxilium ex Aegina Argivis itinere compendiosiore latum iri putarent, quam si Scyllaeum circumvecti suppetias illis ferrent. Argivi igitur se praeparabant ad irruptionem in Epidaurum faciendam, ut ipsimet hostiam exigerent.

LIV. Per eadem autem tempora Lacedaemonii quoque cum frequentibus copiis, quas ex omnibus populis collegerant, ad Leuctra in agri sui confiniis sita, adversus Lycaeam, duce Agide Archidami filio, rege suo, profecti

Bell. Pelop.
an. 13.
Olymp.
90. 2.
U. C. Varr.
335.
Julio.

βασιλείῳ ἡγουμένῳ. ἤδει δὲ οὐδείς ὅποι στρατεύουσιν,
 οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμψθησαν. ὡς δ' αὐτοῖς τὰ δια-
 βατήρια θυομένοις οὐ προὐχάρει, αὐτοὶ τε ἀπῆλθον ἐπ'
 οἴκου, καὶ τοῖς συμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλ-
 λοντα (Καρνεῖος δ' ἦν μῆν) ἱερομήνια Δωριεῦσι παρα-
 σκευάζεσθαι, ὡς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ' ἀναχω-
 ρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες
 τετράδι Φθίνοντος, καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, πάν-
 τα τὸν χρόνον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν, καὶ ἐδήουν.
 Ἐπιδαυριοὶ δὲ τοὺς συμμάχους ἐπεκαλοῦντο ὧν τινες,
 οἱ μὲν, τὸν μῆνα προὔφασίσαντο, οἱ δὲ, καὶ ἐς μεθορίαν
 τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες, ἡσύχαζον.
 νέ. Καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ Ἀργεῖοι
 ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ζυνηλ-

funt. Nullus autem sciebat, quonam illi proficiscerentur:
 immo ne ipsae quidem civitates, unde milites emissi fue-
 rant. Sed cum pro transitu sacrificia facientes, litare non
 potuissent, cum ipsi domum redierunt, tum etiam per nun-
 tios circummissos focis edixerunt, ut post insequentem
 mensē (Carneus vero mensis erat, in quo stata sacra
 apud Dorientes celebrantur) se praepararent, ut ad mi-
 litiam profecturi. Illis autem domum reversis, Argivi,
 quarto die a fine mensis exeuntis ante mensē Carneum,
 ex suis finibus egressi, quamvis illos dies festos agerent,
 tamen per totum illud tempus in agrum Epidaurium ir-
 ruperunt, eumque vastarunt. Epidaurii vero sociorum au-
 xilium implorabant. Horum vero nonnulli quidem hunc
 mensē causabantur: nonnulli vero, vel ad ipsa agri Epi-
 daurii confinia profecti, quieverunt.

LV. Dum autem Argivi in agro Epidaurio essent, lega-

τον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λό-
 γων, Ἐφαιμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς
 ἔργοις ὁμολογεῖν. σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ζυγκαθῆ-
 σθαι, τοὺς δ' Ἐπιδαυρίους, καὶ τοὺς συμμάχους, καὶ
 τοὺς Ἀργεῖους μετ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλύσαι οὖν
 πρῶτον χρῆναι ἀπὸ ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα,
 καὶ οὕτω πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες
 ὤχοντο, καὶ τοὺς Ἀργεῖους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδου-
 ρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες, οὐδ' ὡς ἐδυνήθη-
 σαν συμβῆναι, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδου-
 ρίαν ἐπέβαλον, καὶ ἐδήουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λα-
 κεδαιμόνιοι ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβα-
 τήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ, τε-

Aug. fin. vel
 initio Se-
 ptembris.

tiones ex focis civitatibus ab Atheniensibus excitae Man-
 tineam venerunt. Et cum in colloquium ventum esset,
 Ephamidas Corinthius verba cum factis congruere nega-
 vit. Nam ipsos quidem de pace acturos, Mantineam con-
 venisse, & ibi confedisse: Epidaurios vero, eorumque fo-
 cios, & Argivos armatos castra opposita habere. Primum
 igitur exercitus, qui ab utrisque missi fuerant, dimitten-
 dos, atque ita demum de pace verba rursus facienda cen-
 sebat. His autem verbis adducti Atheniensium legati, abie-
 runt, & Argivos ex agro Epidaurio abduxerunt. Postea
 vero, cum in eundem locum rursus convenissent, ne sic
 quidem quidquam communiter transigere potuerunt: sed
 Argivi rursus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque
 vastarunt. Lacedaemonii quoque cum suis copiis adversus
 Caryas profecti sunt. Sed cum ne hic quidem sacrificia
 pro transitu facientes litare potuissent, domum redierunt.
 Argivi vero, tertia fere agri Epidaurii parte vastata, do-

μόντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός. πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεύσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θῆρος οὕτω διῆλθε.

Paulo ante
Oft. 17.

PostOft. 18.

ιστί. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους, Φρουρούς τε τριακοσίους, καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους, ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς, διὰ τῆς ἑαυτῶν ἐκάστους μὴ εἶναι πολεμίους διίεναι, ἑάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κακῆνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἰλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ, Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ

num reverterunt. Ipsis autem mille gravis armaturae milites Athenienses duce Alcibiade auxilium tulerant, cum Lacedaemonios cum copiis ex suis finibus egressos audissent: sed cum ipsorum opera non amplius opus esset, abierunt. Atque haec aestas ita exacta est.

LVI. Sequentis hiemis initio Lacedaemonii clam Atheniensibus praesidium trecentorum militum, & Agesippidam ipsorum ducem, mari Epidaurum immiserunt. Argivi vero ad Athenienses profecti, cum ipsis exoptularunt, quod, cum in foederibus scriptum esset, ut nulli de sociis hostes per agrum suum transire finerent, ipsi tamen Lacedaemonios per suum mare transire permisissent. Et nisi ipsi quoque Messenios & servitia adversus Lacedaemonios Pylum reduxissent, se ab ipsis iniuria affectum iri dicebant. Athenienses vero, auctore Alcibiade, cippo quidem Laconico

ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὄρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἰλωτας λήξασθαι τὰ δ' ἄλλα ἠσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον, πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέθραι δὲ καὶ καταδρομαὶ, ἐν αἷς ὡς τύχειεν ἐκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἕαρ ἦδη, κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὐσῆς διὰ τὸν πόλεμον, βία αἰρήσαντες· καὶ ἀπρακτοὶ ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμῶν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

νξ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσῶντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἶτε Ἐπιδαυριοὶ ξύμμαχοι ὄντες ἔταλαιπώρουσιν, καὶ τᾶλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τὰ μὲν

Bell. Pelop.
an. 14.
Olymp.
90. 2/3.
U. C. Varr.
33. 6/7.
Intra Iun.
12. & Iul.
11.

subscripterunt, Lacedaemonios in foederis conditionibus non perstitisse; Pylum vero e Craniis servitia Lacedaemoniorum reduxerunt, ut latrocinarentur. ceteris vero in rebus quieverunt, & ab armis abstinuerunt. Per hanc autem hiemem, quamvis Argivi & Epidaurii bellum inter se gererent, tamen nullum quidem proelium acie palam instructa commissum est; sed insidiae & incursiones tantum factae sunt, in quibus, prout casus tulit, ex utrisque nonnulli ceciderunt. atque extrema hieme, & ad ver iam accedente, Argivi cum scalis, quas sumserunt, adversus Epidaurum iverunt, ut propter bellum defensoribus denudatam expugnaturi. Sed infecto negotio discesserunt. Et hiems illa exiit, & decimus tertius huius belli annus excessit.

LVII. Insequente aestate iam media Lacedaemonii, cum Epidaurii ipsorum focii graviter vexarentur, & aliae Peloponnesi civitates, partim quidem ab ipsis iam defecis-

ἀφειστήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτὰ, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἰλωτες πανθημεῖ ἐπ' Ἄργος. ἤγεῖτο δὲ Ἄγισ ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ἔνεστράτευον δ' αὐτοῖς Τεγεάται τε καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ζύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ζύμμαχοι, καὶ οἱ ἔξωθεν, ἐς Φλιοῦντα ἔνελέγοντο. Βοιωτοὶ μὲν, πεντακισχίλιοι ὀπλίται, καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ, καὶ ἰππῆς πεντακόσιοι, καὶ ἄμιπποι ἴσοι. Κορίνθιοι δὲ, δισχίλιοι ὀπλίται· οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι. Φλιάσιοι δὲ, πανστρατιᾶ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

fent, partim vero laborarent, existimantes, nisi celeriter ipsas praeoccuparent, ipsas ulterius progressuras esse, & plures praeterea defectionem factururas, cum ipsi, tum ipsorum fervitia cum maximis copiis ex omni suae ditionis populo collectis adversus Argos iverunt. Illis autem praeerat Agis Archidami filius, Lacedaemoniorum rex. Cum ipsis autem ad hanc militiam profecti sunt Tegeatae, & alii Arcades, quotquot erant Lacedaemoniorum focii. Nam ceteri focii, qui in Peloponneso, & extra Peloponnesum erant, ad Phliuntem cogebantur: Boeotorum quidem, quinque millia gravis armaturae militum, & totidem levis armaturae, & quingenti equites, & totidem alii, quorum tanta erat exercitatione celeritas, ut iubis equorum sublevati, cursum illorum adaequarent: Corinthiorum vero, duo gravis armaturae millia: ceterorum vero, pro cuiusque copia viribusque numerus erat. Sed Phliasii cum omnibus suis copiis ad hanc expeditionem iverunt, quod fociorum exercitus in ipsorum agro esset.

νή: Ἀργεῖσι δὲ, προαισθόμενοι τότε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιούντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ Ἡλείων τρισχίλιοι ὀπλίται. καὶ προΐόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἐκάτεροι λόζον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖσι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἄγισ, τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν, καὶ λαθῶν, ἐπορεύετο ἐς Φλιούντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖσι αἰσθόμενοι, ἅμα ἔω ἐχώρουν, πρῶτον μὲν, ἐς Ἄργος, ἔπειτα δὲ, ἣ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσασθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν ὁδόν. Ἄγισ δὲ ταύτην μὲν ἦν

LVIII. Argivi autem, cum tunc primum Lacedaemoniorum apparatus praefensissent, & postea quam Lacedaemonii Phliuntem iverunt, ut cum aliis se coniungerent, tunc demum & ipsi cum exercitu prodierunt. Iphis autem auxilium tulerunt & Mantinei cum suis fociis, & Eleorum tria gravis armaturae millia. Et progressi Lacedaemoniis ad Methydrium Arcadiae oppidum occurrunt. Et utrique collem occupant. Et Argivi quidem ad proelium cum Lacedaemoniis, ut fociorum auxilio nudatis, committendum sese praeparabant. Sed Agis castris noctu motis, idque clam Argivis, Phliuntem ad alios focios contendit. Quod cum Argivi cognovissent, primo diluculo statim abierunt, primum quidem Argos, deinde vero ad illam viam, quae ad Nemeam ducit, qua Lacedaemonios cum fociis descensuros exspectabant. Sed Agis non convertit se ad illud iter,

προσεδέχοντο οὐκ ἐτρέπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυρίοις, ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν, καὶ κατέβη εἰς τὸ Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι ὄρθιον ἐτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἶρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ἧ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάβητο, ὅπως εἰ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες εἰς τὸ πεδίον βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῶντο. καὶ ὁ μὲν, οὕτω διατάξας, καὶ ἐσβαλὼν εἰς τὸ πεδίον, ἐδήου Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα.

νθ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, γνόντες, ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, καὶ περιτυχόντες τῶν Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ, τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν, ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῶ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Μεγαρῆς καὶ οἱ Σι-

qua expectabant: at, re Lacedaemoniis & Arcadibus & Epidauriis denunciata, aliud asperum inivit, & in Argivorum planitiem descendit. Et Corinthii & Pellenenses & Phliasii alia ardua via iter fecerunt. Boeotis vero & Megarensibus & Sicyoniis praeceptum fuerat, ut via, quae ducit ad Nemeam, descenderent, ubi confederant Argivi; ut, si Argivi contra ipsos in planitiem ad vim arcendam venirent, ipsi equis uterentur, eos a tergo insequentes. Atque Agis quidem, acie sic instructa, & irruptione in planitiem facta, Saminthus & alia vastabat.

LIX. Argivi vero, hac re cognita, cum dies iam illuxisset, ex Nemea ad opem agro suo ferendam venerunt, & cum in Phliasiorum & Corinthiorum exercitum incidissent, paucos quidem ex Phlasiis interfecerunt; ipsi vero non multo plures ex suis a Corinthiis caesos amiserunt.

κυώνιοι ἐχώρου, ὥσπερ εἶρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὺς Ἀργείους οὐκέτι κατέλαβον. ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἐώρων τὰ ἐαυτῶν δηούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπειλημένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖσι. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου, οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν καθύπερθε δὲ, Κορίνθιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Πελληνῆς· τὸ δὲ πρὸς Νεμέας, Βοιωτοὶ καὶ Σικυώνιοι καὶ Μεγαρήες. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρήσαν. οὐ γὰρ πῶ οἱ Ἀθηναῖσι μόνι τῶν ξυμμάχων ἦκον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληθέναι ἐν τῇ αὐτῶν τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄνδρες, Θρά-

Et Boeoti & Megarenfes & Sicyonii, ut praeceptum fuerat, ad Nemeam perrexerunt, nec Argivos amplius illic invenerunt: sed Argivi, cum in planitiem descendissent, & res suas vastari animadvertissent, ad pugnam se praeparabant. Vicissim vero & Lacedaemonii aciem adversus illos instruebant. Ceterum Argivi undique circumventi erant. nam a planitiei quidem parte, Lacedaemonii eorumque focii ipsos ab urbe prohibebant: ex locis vero superioribus, Corinthii & Phliasii & Pellenenses: ab illa vero parte, quae Nemeam spectabat, Boeoti & Sicyonii & Megarenfes. Iphis vero Argivis nulli equites praesto erant: soli namque ex focii Athenienses nondum advenerant. Argivorum autem & sociorum reliquus exercitus praesentem rerum statum non adeo periculofum, ut reapse erat, esse ducebat, sed in loco opportuno proelium commissum iri videbatur, & Lacedaemonios in suo agro & prope

συλλός τε, τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς ὢν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσονοῦ ξυγιόντων, προσελθόντε Ἄγιδι, διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην. εἰτούμους γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴτι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λακεδαιμόνιοι, καὶ τολοιπὸν εἰρήνην ἄγειν, σπονδὰς ποιησαμένους.

ξ'. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες τῶν Ἀργείων, ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντες, εἶπον. καὶ ὁ Ἄγισ, δεξάμενος τοὺς λόγους, αὐτὸς, καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων, οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος, ἀλλ' ἢ ἐνὶ ἀνόρῃ κοινάσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ρηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθύς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἄλ-

fuum urbem a se putabant circumventos. At cum exercitus iam iam essent concursuri, duo ex Argivis, Thrasylus e quinque ducibus unus, & Alciphron Lacedaemoniorum hospes, ad Agidem accesserunt, & cum eo fermone habuerunt, ne proelium faceret. Argivos enim, si quid Argivis Lacedaemonii crimini darent, aequo stare iudicio, pacemque, foederibus ictis, in posterum colere paratos esse dixerunt.

LX. Atque hi quidem Argivi sua sponte, non autem populi iussu, haec dixerunt. Cum autem Agis ipse solus, has condiciones accepisset, & ne ipse quidem cum pluribus de his consultasset, sed cum uno tantum, qui inter illius militiae socios praeturam gerebat, has communicasset, quatuor mensium foedus cum ipsis fecit, intra quos oportebat ipsos ea conficere, quae dixerant: exercitumque confestim abduxit, nulli ceterorum sociorum re de-

λων ζυμμάχων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ζυμμαχοὶ εἶποντο μὲν ὡς ἠγεῖτο, διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτία δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἄγιν, νομίζοντες, ἐν καλῷ παρατυχόν σφίσι συμβαλεῖν, καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλεισμένων καὶ ὑπὸ ἰππέων καὶ πεζῶν, οὐδὲν δράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τούδε ξυνηλθεν. ὦσθη δὲ μάλιστα ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν Νεμέᾳ, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιᾷ ἦσαν, καὶ Ἀρκάδες, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Πελληνῆς, καὶ Φλιασίοι, καὶ Μεγαρῆς· καὶ οὗτοι πάντες λογαδὲς ἀφ' ἐκάστων, ἀξιομαχοὶ δεκῶντες εἶναι σὺ τῇ Ἀργείων μόνον ζυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προσγενομένη. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτία ἔχοντες τὸν Ἄγιν,

clarata. Lacedaemonii vero, focique quidem propter legem sequebantur, prout ducebat: sed tamen inter se graviter eum incusabant, quod, cum ipsis opportune cecidisset, ut possent configere, qui undique & ab equitatu & peditatu circumventi essent, nulla re gesta tanto apparatu digna, se discedere putarent. Hic enim Graecorum exercitus omnium, qui ad eam usque diem exstitissent, pulcherrimus convenerat. maxime autem spectatus fuit, dum adhuc totus in Nemea esset, quo tempore & Lacedaemonii cum copiis ex omni suae ditionis populo coactis aderant, & Arcades, & Boeoti, & Corinthii, & Sicyonii, & Pellenenses, & Phliasii, & Megarenenses: atque hi omnes ex singulis delecti, qui non solum Argivis, eorumque focis, sed & aliis praeterea copiis, quae se ipsis adiunxissent, virtute pares esse videbantur. Hic igitur exercitus sic Agidi succensens abijt, & singuli domum redierunt, &

ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῶ πλείονι αἰτία εἶχον τοὺς σπείσαμένους ἀνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες καὶ κείνοι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι. πρὸς τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἑυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τὸν τε Θράσυλλον, ἀναχωρήσαντες, ἐν τῷ Χαράδρῳ (οὐπερ τὰς ἀπὸ στρατιᾶς δίκας πρὶν ἐσιέναι κρίνουσιν) ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ, καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμόν, περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

Bell. Pelop.
an. 14.
Olymp.
90. 3.
U. C. Varr.
336.
Post Jul. 11.

ξά'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὀπλιτῶν, καὶ τριακοσίων ἵππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ἄκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους) ἀπιέναι

in suam quique patriam se receperunt. Argivi vero & ipsi multo magis succensebant illis, qui populi iniussu foedus fecerant, existimantes illi quoque, Lacedaemonios evasisse, ea occasione sibi oblata, qua nullam aliam commodiorem sibi unquam oblatum iri putabant. Nam & prope suam urbem, & cum multis, iisque fortibus focis, adversus illos sibi certamen fore credebant. Itaque domum reversi, Thrasyllum apud Charadrum (quo in loco, antequam e militia reversi urbem ingrediantur, de causis militaribus iudicant) lapidare coeperunt. Ille vero ad aram confugiens evasit. Eius tamen bona publicaverunt.

LXI. Postea vero cum Athenienses auxilium ipsis tulissent, adductis mille gravis armaturae militibus, & trecentis equitibus, quibus Laches & Nicostratus praeerat, Argivi (nam quamvis improbarent ea, tamen foedera cum Lacedaemoniis inita rumpere non audebant) ipsos abire

ἔκέλευον αὐτοὺς, καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον, βουλομένους χρηματίσαι, πρὶν ἢ Μαντινῆς καὶ Ἡλείοι (ἔτι γὰρ παρῆσαν) κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖσι, Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος ἔν τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις, ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιτο, καὶ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφείς) ἀπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους, εὐθύς ἐχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες, πλὴν Ἀργείων. οὗτοι δὲ, ὅμως καὶ πεισθέντες, ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προσκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν καὶ προσβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι σφίσι, καὶ ὄμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτοῖσι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι, δέισαν-

iufferunt; nec ipsos cum populo agere volentes produxerunt, priusquam Mantinei & Elei (adhuc enim illic aderant) precibus extorserunt. Athenienses autem apud Argivos, eorumque socios, coram Alcibiade legato, haec dixerunt, non recte foedera sine ceteris sociis facta fuisse, & nunc (se enim opportune adesse) bellum suscipiendum esse. Cum autem hac oratione rem sociis persuasissent, confestim omnes, praeter Argivos, adversus Orchomenum Arcadicum contenderunt. Isti enim, quamvis Atheniensium verbis ad foedus frangendum adducti fuissent, tamen primum quidem remanserunt, deinde vero mox & ipsi illuc iverunt. Castrisque ad Orchomenum positis, universi obsidebant: & oppugnabant, in suam potestatem redigere cupientes, cum aliis de causis, tum vero quod Arcadum obsides illic essent a Lacedaemoniis depositi. Orchome-

τες τήν τε τοῦ τείχους ἀσφένειαν, καὶ τοῦ στρατεύ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδείς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι, καὶ ὀμήρους σφῶν τε αὐτῶν δύναι, καὶ Μεντινεῦσι, καὶ οὐς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι, παραδόναι.

ξβ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν, ἐβουλευόντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅ, τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἡλεῖοι μὲν, ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ, ἐπὶ Τέγεαν. καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἡλεῖοι, ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινεΐα, ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καὶ τινὲς αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

nii vero, quod & murorum infirmitatem & hostilis exercitus multitudinem metuerent, simul etiam cum nullus open ipsis ferret, veriti, ne prius perirent, quam sibi subveniretur, deditionem ea conditione fecerunt, ut in societatem reciperentur, & obsides ex fuorum numero ipsis darent, & Mantineis illos etiam traderent, quos Lacedaemonii deposuissent.

LXII. Postea vero, cum Orchomenum iam tenerent, focii consultare coeperunt, adversus quamnam ex reliquis primum ire oporteret. Et Elei quidem suadebant, ut iretur adversus Lepreum: Mantinei vero, adversus Tegeam: Argivi & Athenienses in Mantineorum sententiam iverunt. Elei vero indignati, quod decretum non fuisset, ut iretur adversus Lepreum, domum redierunt. Ceteri vero focii se Mantineae praeparabant ad Tegeam armis infestis petendam. Quin etiam nonnulli ex ipsis Tegeatis, qui in urbe erant, res ipsis dedere statuerant.

ξγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἄγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὐπω πρότερον αὐτὰ ἐνόμιζον ἀβρόους γὰρ τισούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥάδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἡγγέλλετο, ἐαλωκέναι, πολλῶ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον καὶ ἐβούλευον εὐθύς ὑπ' ὀργῆς, παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρητέιτο μηδὲν τούτων δοῦναι. ἔργω γὰρ ἀγαθῶ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ, τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον· νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὅς οὐπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς.

LXIII. Lacedaemonii vero, posteaquam ex agro Argivo redierunt, initis in quatuor menses foederibus, Agin vehementer incufabant, quod Argos in suam potestatem non redegisset, cum occasio tam idonea sese ipsis obtulisset, quantam nunquam ante sibi oblatam putarent. Tot enim talesque socios, unum in locum congregatos, reperire non facile esse. Cum autem nuntius de Orchomeno capto allatus fuisset, tunc vero multo vehementius indignari coeperunt. Et prae ira protinus, praeter suum morem, & de ipsius domo diruenda, & de ipso centum milibus drachmarum multando deliberabant. Ille vero deprecabatur, ne quid horum facerent. se enim, expeditione suscepta, forti aliquo facinore crimina sibi obiecta diluturum; aut, nisi praestitisset, tunc ipsos, quidquid vellent, facturos. Illi vero a multa quidem irroganda, & ab aedibus diruendis abstinerunt; legem vero tunc, quae nun-

δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῶ ζυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιάν ἐκ τῆς πόλεως.

ξδ'. Ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ζυμμάχους, καὶ ὁσονοῦκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἰλάτων πανδημεὶ ὄξεϊα, καὶ ὡς οὐπω πρότερον. ἐχώρου δὲ ἐς Ὀρέστειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέρους οὔσι ζυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν· αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεστείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμφαντες ἐπ' οἴκου, (ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερόν ἦν) ὥστε τὰ οἴκοι Φρου-

quam ante apud ipsos fuerat, tulerunt. Decem enim viros Spartanos praeterea elegerunt, quos ipsi consiliarios dederunt, sine quibus ipsi exercitum ex urbe educere non liceret.

LXIV. Interea vero nuntius ab amicis Tegeatis ad ipsos allatus est, nisi celeriter aessent, Tegeam ab ipsis ad Argivos, eorumque socios defecturam, & propemodum iam defecisse. Tunc vero Lacedaemonii, tam ipsi, quam Helotes, cum frequentissimis copiis ex omni suae ditionis populo congregatis, citissime, si unquam ante, opem Tegeatis tulerunt. Iverunt autem ad Orestium Maenaliae. Et Arcadibus quidem suis sociis praeceperunt, ut congregati se Tegeam subsequerentur. Ipsi vero, cum universi ad Orestium usque profecti fuissent, & illinc sextam suarum copiarum partem domum remisissent, (in qua parte seniores

ρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀΦικνούνται ἐς Τέγεαν. καὶ οὐ πολλῶ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρήσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον, καὶ Βοιωτοὺς, καὶ Φωκέας, καὶ Λοκροὺς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντινείαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ράδιον ἦν μὴ ἀθρόοις, καὶ ἀλλήλους περιμείνασι, διελθεῖν τὴν πολεμίαν (ξυνέκλειε γὰρ διὰ μέσου) ὅμως δὲ ἠπεύγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐπέβαλον ἐς τὴν Μαντινικὴν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ, ἐδήουν τὴν γῆν.

ξέ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς εἶδον αὐτοὺς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθύς

ac iuniores erant) ut res domesticas tuerentur, cum reliquis copiis Tegeam pervenerunt. nec multo post focii ab Arcadibus missi affuerunt. Miserunt etiam & Corinthum, & ad Boeotos, & Phocenses, & Locros, imperantes, ut celeriter ad Mantineam, ad opem ferendam venirent. Sed his quidem ob nimias temporis angustias proficisci non dabatur, nec facile erat, nisi frequentibus copiis, & se invicem praestolantibus, agrum hostilem transire: (nam in medio situs, transitum illis praecludebat) nihilo tamen minus ire properabant. Lacedaemonii vero cum Arcadibus focii, qui aderant, & quos secum assumerant, irruptionem in agrum Mantinicum fecerunt. castrisque ad Herculis templum positis, agrum vastabant.

LXV. Argivi vero & focii, qui locum natura munitum & accessu difficilem occuparant, cum ipsos vidissent, ad pugnam sese instruxerunt. Lacedaemonii vero confe-

αὐτοῖς ἐπήεσαν, καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν, ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι ἐτεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερόν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῶ ἰᾶσθαι· δηλῶν, τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παρούσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῶ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ, δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ζυμμίξαι, ἀπήγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεάτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε πρὸς τὴν Μαντινικὴν, περὶ οὐπερ, ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὀποτέρωσεν ἂν ἐσπίπτῃ, Μαντινῆς καὶ Τεγεάται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὴν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ζυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὀμαλῶ τὴν μάχην ποιῆσθαι. καὶ

flim obviam illis iverunt, & usque ad lapidis iaculive iactum processerunt: tunc vero quidam ex senioribus ad Agidem exclamavit, cum suos ad locum natura munitum tendere videret, Agis malum malo fanare cogitat; innuens ex agro Argivo receptum, qui ipsi dabatur crimini, cui tunc mederi volebat hoc intempestivo studio. Ille vero si-ve propter illam inclamationem, si-ve etiam quod repente sententiam mutasset, copias celeriter, antequam manus confererent, abduxit. Et cum in agrum Tegeaticum pervenisset, aquam in agrum Mantinicum a Tegeatico avertere coepit; cuius causa, quod magna damna daret, utram in partem cursu deferretur, Mantinei & Tegeatae bellum inter se gerebant. Argivos enim, eorumque socios, ubi rem intellexissent, de colle, in quo confederant, deducere, accurrentes ad prohibendum cursum aquae, quae aver-

ὁ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέοντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰθιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει, οὐκ εἶχον ὅ, τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἠσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγούς αὐθις ἐν αἰτία εἶχον, τό, τε πρότερον καλῶς ληθόντας πρὸς Ἀργεῖ Λακεδαιμονίους ἀφείηται, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας αὐθεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καὶ ἠσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐβορβήθησαν μὲν τοπαραυτικά, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὄμαλόν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

ἔστί. Τῇ δ' ὑστεραία οἱ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο ὡς ἐμελλον μαχεῖσθαι, ἣν περιτύχω-

tebatur, & proelium in planitie facere volebat. Atque ille quidem, cum diem illum illic ad aquam mansisset, eam avertit. Argivi vero eorumque focii, primum quidem obstupefacti repentino illorum receptu e propinquo loco, non habebant, quid coniectarent. Deinde vero cum & illi sese recepissent ac abdidissent; ipsi vero quiescerent, nec illos insequerentur: tunc vero suos duces rursus incusare coeperunt, quod & prius Lacedaemonii, qui prope Argos opportune erant intercepti, dimissi fuissent; & nunc aufugientes nullus insequeretur, sed per otium illi quidem incolumes evaderent, ipsi vero proderentur. Duces vero primum quidem turbati sunt, deinde vero ipsos a colle abduxerunt, & in planitiem progressi, castra illic posuerunt, ut in hostem ituri.

LXVI. Postridie autem Argivi, eorumque focii aciem

σιν' οἷ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δὲ ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐς ὃ ἐμέμνητο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἢ παρασκευῆ αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς Φράζει τὸ δέον· οἱ δὲ, τοῖς λοχαγοῖς· ἐκεῖνοι δὲ, τοῖς πεντηκοντατῆρσιν· αὐθις δ' οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις· καὶ οὗτοι, τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἣν τι βούλονται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται.

instruxerunt, ut cum hoste pugnaturi, si in hostem incidissent. Lacedaemonii vero, dum ab aqua rursus ad Herculis templum in eadem castra reverterentur, adversarios brevi intervallo a se distantes, omnesque iam in acie stantes, & ex colle progressos conspiciunt. Tunc igitur Lacedaemonii tanto timore perculsi fuerunt, quanto nunquam ante, quod ipsi meminissent. nam perexiguum temporis spatium ipsis ad aciem instruendam dabatur, & prae festinatione in suum quique ordinem confestim se receperunt, Agide omnia imperatoris munia obeunte, ut lex iubet. Cum enim rex exercitum ducit, omnia ab illo reguntur; & ipse quidem Polemarchis indicat ea, quae sunt facienda. Illi vero, Lochagis. At Lochagi Pentecontateribus. Rursus isti, Enomotarchis. Enomotarchae vero, suae Enomotiae. Et imperia, si quid reges fieri velint, eodem ordine progrediuntur, citoque per exercitum permeant. Nam

σχεδὸν γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου, πολλοῖς προσήκει.

ξζ'. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρίται αὐτοῖς καθίσταντο, αἰεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θράκης Βρασιδίειοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμῶδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἐξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων Ἡραιῆς. μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα, Τεγεαῖται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἰππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρα. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνε-

propemodum totus Lacedaemoniorum exercitus, exceptis paucis, sunt duces ducum, & rerum gerendarum cura ad multos pertinet.

LXVII. Tunc autem in sinistro quidem ipsorum cornu collocati erant Sciritae, qui soli ex Lacedaemoniis hunc ordinem per se, non permixti aliis, semper obtinent. Iuxta hos, Brasidiani milites ex Thracia reversi, & cum illis Neodamodes. Deinde iam ipsi Lacedaemonii deinceps Lochos constituebant, & iuxta ipsos, ex Arcadibus ii, qui vocantur Heraeenses. Post hos, Maenalii. Sed in dextro cornu Tegeatae, & pauci Lacedaemoniorum, qui extremam eius partem tenebant, & ipsorum equitatus in utroque cornu collocatus erat. Atque Lacedaemonii quidem sic erant instructi. Hostium vero ipsis oppositorum dextrum quidem cornu Mantinei tenebant, quod in ipsorum agro res gereretur. Iuxta ipsos erant focii ex Arcadia pro-

το. παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσία παρέϊχε. καὶ ἔχονοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεάται. ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι, τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες, καὶ ἰππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

ξή. Τάξις μὲν ἦδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, μείζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἐκάστους ἐκατέρων, ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο, τῶν δ' αὖ, διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλῆθη, ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστὶ τῷ σκοπεῖν

fecti: deinde mille ex Argivis delecti, quibus iampridem civitas in rebus bellicis sese exercendi facultatem praebebat. Prope ipsos erant ceteri Argivi: post eos, ipsorum focii, Cleonaei, & Orneatae. Postea Athenienses postremi, sinistrum cornu tenebant, & domesticus ipsorum equitatus cum ipsis erat.

LXVIII. Atque hic quidem ordo, & hic apparatus utrorumque erat. Sed Lacedaemoniorum exercitus altero maior esse visus est. Quantus autem utrorumque, vel singulorum populorum, vel universorum numerus exstiterit, accurate scribere non potui. Nam Lacedaemoniorum quidem numerus ignorabatur propter institutum illius civitatis, quae res suas occultat: horum vero propter iactationem, qua homines in efferenda suorum multitudine uti consueverunt, credibilis non erat. Ex ista tamen ratiocinatione cuilibet licet inire numerum Lacedaemoniorum, qui

τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλήθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ, ἀνευ Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων. ἐν δὲ ἐκάστῳ λόχῳ πεντηκοστίες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστίῃ, ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ, τέσσαρες. ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο· ἐπίπαν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ· παρὰ δὲ ἅπαν, πλὴν Σκιριτῶν, τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πενήκοντα ἄνδρες, ἡ πρώτη τάξις ἦν.

ξθ'. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινήσεις καθ' ἐκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγοντο· Μαντινεῦσι μὲν, ὅτι ὑπὲρ τε πατρίδος ἢ μάχῃ ἔσται, καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν, μὴ πειρασάμενοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ, μὴ αὐ-

tunc illic affuerunt. Nam Lochi septem pugnabant, praeter Sciritas, qui erant sexcenti. In singulis autem Lochis erant quatuor Pentecostues, & in unaquaque Pentecostue erant quatuor Enomotiae. In uno autem cuiusque Enomotiae primo iugo, quaterni milites pugnabant. Neque vero omnium in acie collocatorum ubique aequalis erat densitas; sed pro arbitrio cuiusque Lochagi. In universum autem acies octonis militibus in altitudinem erat densata. In latitudinem vero, prima acies & totius exercitus frons porrecta quadringentos & duodequingaginta milites, praeter Sciritas, continebat.

LXIX. Cum autem acies iamiam essent concurrurae; tunc vero singulorum populorum duces his verbis suos sunt cohortati. Et Mantinei quidem docentes, proelium commissum iri & pro patria, simul & pro principatu & pro servitute: ut illo quidem, cuius periculum ante fecif-

θις πειρᾶσθαι Ἀργείοις δὲ, ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας, καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας, μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι, μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους, μηδεὸς λείπεσθαι. καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες, τὴν τε ἀρχὴν βεβαιωτέραν καὶ μείζω ἔξουσι, καὶ οὐ μὴ ποτὲ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις τὰῦτα παρηγέθη. Λακεδαιμόνιοι δὲ, καθ' ἐκάστους τε, καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων, ἐν σφίσι αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέρλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὓσιν ἐποιοῦντο· εἰδότες ἔργων.

sent, & cuius commoda iam gustassent, minime spoliarentur; hanc vero ne rursus experirentur. Argivi vero, & pro pristino principatu, & pro pari dignitate, quam in Peloponneso quondam obtinuissent, ne se perpetuo his privari paterentur, simul etiam ut hostes, eosque finitimos, pro multis iniuriis ulciscerentur. Athenienses vero, pulchrum esse, cum multis ac fortibus sociis certamen subeuntes, in proelio nullis virtute cedere. Illud etiam addebant, si Lacedaemonios in Peloponneso vicissent, se suum imperium & magis stabilituros & amplificaturos, nec ullum alium posthac in suum agrum venturum. Atque Argivis quidem, eorumque sociis tales cohortationes propositae fuerunt. Lacedaemonii vero, partim per se ipsos, partim ob. militarem disciplinam, se mutuo hortabantur, ut memores essent virtutum, quas in se viris fortibus esse noverant: persuasum habentes, diuturnum rerum bellica-

ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσιν, ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν.

ο'. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξυνοδος ἦν Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐντόως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδέως, καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκατεστάτων οὐ τοῦ θεοῦ χάριν, ἀλλ' ἵνα ὀμαλῶς μετὰ ῥυθμῷ βαίοντες, προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθεῖν αὐτοῖς ἡ τάξις ὅπερ Φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν.

σα'. Ξυνιόντων δ' ἔτι, Ἄγις ὁ βασιλεὺς τοῖόνδε ἐβουλεύσατο ὁρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο, ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν, ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιίσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφοτέροι τῶν δεξιῶν διὰ τὸ φοβουμένους προ-

rum studium ad salutem parandam plus valere, quam brevem verborum praeclare factorum cohortationem.

LXX. Atque post haec concursus factus est. Et Argivi quidem, eorumque focii magno impetu, iraque concitati ferebantur: Lacedaemonii vero lente & ad cantum multorum tibicinum, qui ex lege inter ipsos erant interpositi; non rei divinae gratia, sed ut ad numerum aequabili gradu incedentes progredierentur, & ne acies distraheretur: quod magni exercitus in ipso concursu facere solent.

LXXI. Interea vero dum acies adhuc concurrerent, rex Agis huiusmodi strategemate uti constituerat, quo omnes exercitus uti consueverunt. nam in ipso conflictu acies utrorumque in suum dextrum cornu latius exporriguntur, & utrique suo dextro cornu sinistrum hostium sibi oppositum circumveniunt: quia singuli milites sibi metuentes, sui corporis partes armis nudatas, clypeo illius, qui ad

στέλλειν τὰ γυμνά ἕκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλείσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι. καὶ ἡγείται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάττειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἔπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς τῶ κέρα πολὺ τῶν Σκιριτῶν, ἐτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεάται τῶν Ἀθηναίων, ὅσω μείζον τὸ στράτευμα εἶχον. δείσας δὲ Ἄγισ μὴ σφῶν κυκλωθῆ τὸ εὐάνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιριταῖς καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηεν, ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν, ἐξισῶσαι τοῖς Μαντινεῦσιν· εἰς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους

dextram suam in acie collocatus est, protegere maxime student, & existimant istam coniunctionis & aciei conferatae densitatem adversus hostium irruptionem esse tutissimam. Atque huius rei caput est is, qui primus stat in dextro cornu, assidue studens, nudam sui corporis partem ab hostibus subducere, & propter eundem metum ceteri quoque eum sequuntur. Tunc autem Mantinei quidem suo dextro cornu, sinistrum Sciritarum multum circumvenerunt: Lacedaemoniï vero & Tegeatae multo magis sinistrum Atheniensium cornu circumvenerunt, quo maiorem exercitum habebant. Agis igitur, veritus, ne sinistrum suorum cornu ab hoste circumdaretur, & existimans, Mantineos aciem valde exporrectam habere ad suos circumveniendum, Sciritis & Brasidianis imperavit, ut aliqua suorum manu subducta suum cornu Mantineis exaequarent. Hipponoïdæ vero & Aristocli Polemarchis prae-

τῶν πολεμάρχων Ἴππονοίδα καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν, καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἐαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας, βεβαιότερον τετάξασθαι.

οβ'. Ξυνέβη οὖν αὐτῶ, ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐΦόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι, τὸν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἴππονοίδα μὴ φεληῖσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον Φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι· καὶ τοὺς πολεμίους θάσσαι τῇ προσμίξει· καὶ κελεύσαντες αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας, ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμίξαι μὴ δινηθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλεῖσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε, τῇ ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἦσσαν περιγεγόμενοι. ἐπειδὴ

cepit, ut duas cohortes ex dextro cornu detraheren, & cum his in illud vacuum spatium transfirent, & ingressi locum explerent; existimans, & dextrum suorum cornu vel sic satis magnam militum copiam habiturum, & finistrum, quod Mantineis erat oppositum, hoc subsidio confirmatum, in acie constantius perstiturum.

LXXII. Contigit autem ipsi, (quippe quod in ipso concursu ac repente haec illis imperasset) ut Aristocles & Hipponoïdes eo transfire nollent: quin etiam hac ipsa de causa postea Sparta eiecti fuerint, quia per ignaviam hoc admisisse videbantur. Et contigit, ut hostes cum Lacedaemoniis manus ocius confererent: & cum ipsius regis iussu cohortes ad Sciritas non accessissent, nec cum ipsis se rursus coniungere, nec hostium agmen claudere amplius posset. Sed Lacedaemonii, quamvis omnibus in rebus tunc peritia longe inferiores fuissent, nihilominus virtute sua

γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς Βρασιδέιους· καὶ ἐσπεσόντες οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλεισθὲν, τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον. καὶ κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἀμάξας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτη μὲν ἠσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ἧπερ ὁ βασιλεὺς Ἄγισ ἦν, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἵππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν τε Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ πέντε λόχοις ὀνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις, καὶ Ὀρνεάταις, καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν, οὐδὲ εἰς χεῖρας τοὺς πολλοὺς

fe illis superiores fuisse demonstrarunt. Nam ubi ad manus venerunt, dextrum quidem Mantineorum cornu in fugam vertit ipforum Sciritas ac Brasidianos. Et Mantinei, ipforumque focii, & illi mille Argivorum delecti Lacedaemonios, impressione per vacuum ac apertum latus in eos facta, caedebant. Eosque circumdatos in fugam verterunt, & ad plauftra repulerunt; & aliquot de senioribus, qui impedimentis praesidio relictii fuerant, interfecerunt. Atque hac quidem in parte Lacedaemonii superati fuerunt. At cum reliquo exercitu, & praecipue medio, ubi rex Agis erat, & circa eum illi trecenti equites, qui sic vocantur, impetu facto in Argivorum seniores, & illos, qui quinque cohortes appellantur, & in Cleonaeos, & Orneatas, & Athenienses, qui iuxta illos in acie collocati erant, in fugam verterunt, ita ut eorum plerique ne ad manus quidem venire ausi fuerint, sed, simul atque La-

ὑπομείναντας, ἀλλ' ὡς ἐπήεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐ-
θύς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὗς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ
μὴ Φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

οἷ'. Ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ
Ξυμμάχων στράτευμα, παρερρήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ'
ἐκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ
Τεγεατῶν ἐκυκλῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθη-
ναίους. καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιεστήκει,
τῇ μὲν, κυκλουμένους, τῇ δὲ, ἤδη ἡσσημένους. καὶ μά-
λιστ' ἂν τοῦ στρατεύματος ἔταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ
ἰππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν
Ἄγιν, ὡς ἦσθετο τὸ εὐάνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ
τοὺς Μαντινέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγ-
γεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώ-
μενον. καὶ γενομένου τούτου, οἱ μὲν Ἀθηναῖσι [ἐν τού-

cedaemonii in eos invaserunt, statim cesserint; quin etiam
nonnulli conculcati fuerint, metuentes, ne prius interci-
perentur, quam elaborerentur.

LXXIII. Cum autem hac in parte Argivorum & so-
ciorum copiae cessissent, tunc vero simul & ab utraque
extrema parte distractae sunt, simul etiam Lacedaemonio-
rum ac Tegeatarum dextrum cornu superante suorum co-
pia Athenienses circumdabat. Et periculum ipfos utrinque
circumstetit, quod hinc quidem ab hoste circumveniren-
tur, illinc vero iam essent victi. Et praeter ceteros omnes,
qui erant in exercitu, maximam cladem accepissent, nisi
equites, qui aderant, ipsis auxilio fuissent. Accidit etiam,
ut Agis, cum sinistrum suorum Mantineis & Argivorum
mille delectis oppositum laborare cognovisset, universo
exercitui praeciperet, ut tenderet ad cornu, quod vince-

τῶ] ὡς παρήλθε, καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καὶ ἡσυχίαν ἐσώθησαν, καὶ τῶν Ἀργείων μετ' αὐτῶν τὸ ἦσθηθέν. οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνάμην εἶχον, ἀλλ' ὀρῶντες τοὺς τε σφετέρους νενικημένους, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους, ἐς Φυγὴν ἐτράποντο. καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ πλείους διεφθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ ἐσώθη. ἢ μέντοι Φυγὴ καὶ ἀποχώρησις, οὐ βίαιός οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι, χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῶ μόνειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ, βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.

σδ'. Καὶ ἡ μὲν μάχη, τοιαύτη καὶ ὀτιεγγύτατα

batur. Hoc autem facto, Athenienses quidem interea, cum Lacedaemoniorum exercitus praeteriisset, ac ab ipsis declinasset, per otium evaserunt, & una cum ipsis Argivi, qui victi fuerant. Mantineis vero, eorumque sociis, & mille Argivorum delectis non amplius ad instandum hostibus animus erat: sed, cum & suos iam profligatos, & Lacedaemonios contra se tendentes animadverterent, in fugam se coniecerunt. Et Mantineorum quidem plerique caesi fuerunt: Argivorum vero delectorum magna pars evasit. Haec tamen Argivorum fuga, & Atheniensium receptus, nec praeceps, nec in longum spatium fuit. Nam Lacedaemonii diu quidem, & acriter, in acie perstantes pugnant, donec hostem in fugam verterint: ubi vero eum in fugam verterunt, eum neque diu, neque procul persequuntur.

LXXIV. Ac proelium quidem istud huiusmodi fuit, &

τούτων ἐγένετο, πλείστου δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προβέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὄπλα, τροπαῖον εὐθὺς ἴστασαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὐτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον ἐς Τέγεαν, εὐπερὶ ἐτάφησαν· καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ Κλεωναίων, ἑπτακόσιοι· Μαντινέων δὲ, διακόσιοι καὶ Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις, διακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφοτέρω. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι εὐκ ἐταλαιπώρησαν, ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

οἱ. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι, καὶ Πλει-

quam proxime ad haec, quae a me commemorata sunt; accedens, & maximum omnium, quae inter Graecos iam a longissimo tempore gesta fuerant, & in quo maximi nominis civitates inter se concurrerunt. Lacedaemonii vero, caesorum hostium armis, in patente conspicuoque loco positis, tropaeum statim erexerunt, ipsaque cadavera spoliarunt, suorumque sustulerunt, & ad Tegeam absportarunt, ubi sepulta fuerunt: hostiumque cadavera fide publica interposita reddiderunt. Occubuerunt autem ex Argivis quidem, & Orneatis, & Cleonaeis, septingenti. Ex Mantineis vero, ducenti, totidem etiam ex Atheniensibus cum Aeginetis, & ipsorum Atheniensium uterque dux. Lacedaemoniorum vero socii ab hoste non adeo pressi fuerunt, ut eorum numerus aliquis memoratu dignus desideratus fuerit. Ex ipsis vero Lacedaemoniis verum dicere difficile est: ad trecentos tamen obiisse dicebant.

Thucyd. Vol. III.

X

σπείραντες ὁ ἕτερος βασιλεὺς, ἔχων τοὺς τε πρεσβυτέρους
 καὶ νεωτέρους, ἐβοήθησε. καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφί-
 κητο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ
 Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ συμμάχους ἀπέτρεψαν πέμ-
 ψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι. καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες,
 A die Aug. καὶ τοὺς συμμάχους ἀφέντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς
 7. ἐτύγχανον ὄντα) τὴν ἑορτὴν ἤγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλ-
 λήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν ἔς τε μαλακίαν, διὰ τὴν
 ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν, καὶ ἔς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε
 καὶ βραδυτῆτα, ἐν ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο· τύχη μὲν,
 ὡς ἐδόκουν, κακιζόμενοι, γνώμη δὲ, οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες.
 τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ συνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ
 τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργεῖαν,

LXXV. Ceterum cum proelium iam esset committen-
 dum, Plistoanax etiam regum alter, cum senioribus ac
 iunioribus, subsidio suis ivit. Et ad Tegeam usque pro-
 fectus est: sed cum victoriam audisset, rediit. Iidem Lace-
 daemonii auxilia & e Corintho, & ab fociis, qui extra
 Isthmum erant, venientia per nuntios remiserunt. Cum
 autem ipsi fociis dimissis reversi fuissent, Carneorum (nam
 eorum celebrandorum tempus apud ipsos tunc erat) dies
 festos agere coeperunt. Atque hoc uno proelio deleve-
 runt infamiae notam, sibi ab universa Graecia tunc inu-
 ftam, cum ignaviae nomine, propter cladem in insula
 Sphaacteria acceptam, tum etiam propter consilii inopiam,
 & tarditatem aliis in rebus demonstratam: cum tamen for-
 tunae quidem iniquitate ignavi haberentur, animo vero
 iidem adhuc essent. Pridie autem, quam hoc proelium com-
 mitteretur, accidit, ut & Epidaurii cum omnibus suorum
 copiis in agrum Argivum, quasi praesidio nudatum, irru-

αἷς ἔρημον οὔσαν, καὶ τοὺς ὑπολοίπους Φύλακας, τῶν Ἀργείων ἐξελεόντων, διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ἡλείων τρισχιλίαν ὀπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθύς ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἤγον· καὶ διελόμηναι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δὲ, ὥσπερ προσετάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐθύς ἐξεργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι Φρουρὰν, ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θῆρος ἐτελεύτα.

οστ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου, εὐ- Post Sept. 5.
θύς οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τέγεαν, λόγους προὔ-

ptionem facerent; & illorum, qui ad agri custodiam relicti fuerant, ceteris Argivis ad bellum profectis, multos occiderent. Cum autem Eleorum armatorum tria millia, & Atheniensium mille, praeter priores, post proelium commissum, Mantineis subsidio venissent, hi focii universi confestim adversus Epidaurum contenderunt, dum Lacedaemonii Carneia celebrarent. Et urbem circumvallare coeperunt, opus inter se partiti. Et ceteri quidem opus facere cessarunt, Athenienses vero, ut ipsis ea pars operis attributa fuerat, arcem, in qua Iunonis templum erat, absolverunt: atque in hac arce praesidio, quod ex omnium copiis collectum fuerat, relicto, in suam quique urbem abierunt. Atque haec aetas excessit.

LXXVI. Hiemis autem insequentis initio, statim Lacedaemonii, posteaquam Carneia celebrarunt, in expeditionem exierunt. Cum autem Tegeam pervenissent, Argos

πεμπόν ἐς τὸ Ἄργος Ξυμβατηρίου. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρό-
 τερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδευοι, καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν
 ἐν Ἄργει καταλύσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο,
 πολλῶ μᾶλλον ἐδύνατο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν
 ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ, πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες
 πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὐθις ὕστερον καὶ Ξυμμα-
 χίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῶ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικ-
 νεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλίου, παρὰ
 τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγῳ φέρων ἐς τὸ Ἄργος· τὸν
 μὲν, καθότι εἰ βούλονται πολεμεῖν τὸν δ', ὡς εἰ εἰρήνην
 ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, (ἔτυχέ γάρ
 καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρῶν) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαι-
 μονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ Φανεροῦ τολμῶντες,
 ἐπεισαν τοὺς Ἀργεῖους, προσδέξασθαι τὸν συμβατήριον
 λόγον. ἔστι δὲ ὁδε.

praemiserunt pacis conditiones. Erant enim vel iampridem
 Argis nonnulli Lacedaemoniorum studiosi, qui popularem
 Argivorum dominatum abolere cupiebant. Hoc autem
 proelio commisso, multo facilius populum ad compositio-
 nem faciendam inducere poterant: sed volebant primum
 quidem foedera, deinde vero & societatem cum Lacedae-
 moniis inire, atque ita demum populum aggredi. Lichas
 autem Arcefilai filius, quod Argivorum hospes esset, a
 Lacedaemoniis missus, Argos ivit, duas conditiones ferens;
 unam quidem, de bello, si bellum gerere vellent; alteram
 vero, de pace; si pacem colere mallent. Cum autem Ar-
 gis magna exstitisset altercatio, (nam & Alcibiades aderat)
 illi, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, iam vel pa-
 lam audentes, Argivis persuaserunt, ut compositionis for-
 mulam admitterent, cuius haec sunt verba.

οζ'. ΚΑΤΤΑΔΕ δεκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων συμβαλέσθαι ποτῶς Ἀργείως ἀποδιδόντας τῶς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις, καὶ τῶς ἄνδρας τοῖς Μαυναίοις, καὶ τῶς ἄνδρας τῶς ἐν Μαντινεΐᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἱ δὲ καὶ μὴ εἰκῶντι τοῖς Ἀθηναίοις ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους ἦμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων συμμάχοις. καὶ ἂν τινα τοῖς Λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὄρκον, δῶμεν δὲ αὐτοὺς ἐμόσαι. τὰς δὲ πόλεις τὰς ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτόνομους ἦμεν πάσας κατὰ πάτρια. αἱ δὲ καὶ τῶν ἐκ-

LXXVII. PLACET concilio Lacedaemoniorum, his conditionibus compositionem facere cum Argivis, ut Argivi liberos Orchomeniis reddant, & viros Maenaliis, & illos, qui sunt Mantinea, Lacedaemoniis, utque ex agro Epidaurio excedant, & munitionem, quam exstruxerunt, evertant. Et, nisi Athenienses ex agro Epidaurio excefferint, pro hostibus habeantur ab Argivis, & Lacedaemoniis, & ab utrorumque sociis. Et si quem puerum Lacedaemonii penes se habent, eum suae civitati restituant. Quod autem attinet ad Deum, quem Epidaurii debitis victimis fraudant, Lacedaemonii dicunt, se velle, ipsos Argivos compositionem facere cum Epidauriis de controversia, quam hoc nomine cum illis habent, ipsosque Argivos iurisiurandi formulam Epidauriis offerre, ex qua iurent, se posthac officium facturos, debitasque Deo victimas missuros. Item ut tam parvae, quam magnae civitates, quae sunt in Peloponneso, omnes liberae sint, patriis institutis utentes. Si quis vero illorum, qui sunt

τὸς Πελοποννάσου τις ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γὰν ἦ ἐπὶ
κακῶ, ἀλεξέμεναι ἀμὸβι βουλευσαμένους ὅπα καὶ δι-
καιότατα δοκῆ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πε-
λοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τῶ
αὐτῶ ἐσϋνται ἐν τῶπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ
τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ, τὰν αὐτῶν ἔχοντες.
ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἱ καὶ
αὐτοῖς δοκῆ. αἱ δὲ τι καὶ ἄλλο δοκῆ τοῖς ξυμμάχοις,
οἴκαδ' ἀπιάλλειν.

οἴ. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ
Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώ-
ρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμι-
ξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, αὐ πολλῶ ὕστερον ἔπρατ-
ξαν αὐθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ Ἡ-

*extra Peloponnesum, in agrum Peloponnesiacum maleficii causa
veniat, Argivi cum Lacedaemoniis ad arcendam vim hostilem ac-
currant, initis una consiliis, ea ratione, quae Peloponnesiis re-
etissima videbitur. Quotquot autem extra Peloponnesum sunt socii
Lacedaemoniorum, eadem conditione erunt, qua sunt & Lacedae-
moniorum & Argivorum socii, suum agrum obtinentes. Ubi vero
Argivi & Lacedaemonii pacis condiciones sociis ostenderint, si
assentiantur, ita demum compositionem faciant. Quod si quid
aliud praeterea visum fuerit, hoc etiam sociis domum mittant.*

LXXVIII. Hanc igitur conditionem Argivi primum ad-
miserunt, & Lacedaemoniorum exercitus a Tegea domum
revertit. Postea vero, cum mutuum commercium inter il-
los iam esset, non multo post iidem viri, qui Lacedae-
moniorum partibus favebant, rursus effecerunt, ut Argi-
vi, relicta Mantineorum & Eleorum & Atheniensium so-

λείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ἑυμαχίαν ἀφέντας Ἀργεῖους, σπονδὰς καὶ ἑυμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αὐτῷδε.

θ'. ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργεῖοις σπονδὰς καὶ ἑυμαχίαν ἥμεν πεντηκονταετῇ ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκαις διδόντας κατὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλεις ταὶ ἐν Πελοποννήσῳ, κοινῶν ἑόντων τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ἑυμαχιῶν, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλεις, τῶν αὐτῶν ἔχοντες, κατὰ πάτρια δίκαις διδόντες τὰς ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννήσου Λακεδαιμονίοις ἑυμαχοὶ ἐντὶ, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσϋνται τοῖσπερ καὶ τοῖς Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ἑυμαχοὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐσϋνται τῷπερ καὶ τοῖς Ἀργεῖοι, τῶν αὐτῶν ἔχοντες. αἱ δὲ ποι στρατίας δέη κοινῶς, βουλευέσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργεῖως, ὅσα καὶ δικαιοτάτα κρίναντας τοῖς ἑυμαχοῖς. αἱ δὲ τιμὴ τῶν πολιῶν ἢ

cietate, foedera societatemque cum Lacedaemoniis inirent in haec verba.

LXXIX. LACEDAEMONIIS & Argivis placuit, foedera & societatem inter se esse in annos quinquaginta, his conditionibus: Ut aequo & pari iure iudicium patriis moribus subeant. Ceterae vero civitates, quae sunt in Peloponneso, quia haec foedera, atque hae societates ipsis omnibus sunt communes, liberae suique iuris sint, suum agrum obtinentes, & patriis institutis iudicium aequo parique iure subeuntes. Quotquot vero extra Peloponnesum socii sunt Lacedaemoniorum, iisdem erunt conditionibus, quibus & Lacedaemonii. Et Argivorum socii eodem iure erunt, quo & Argivi, suum agrum obtinentes. Si quo autem communis expeditio sit facienda, Lacedaemonii & Argivi consulent, de sociorum causa, quam acquisivisse fieri poterit, iudi-

ἀμφίλογα, ἢ τῶν ἐντὸς ἢ τῶν ἐκτὸς Πελοποννήσου, αἵ τε περὶ ὄρων, αἵτε περὶ ἄλλου τινός, διακριθῆμεν. αἱ δὲ τις τῶν συμμαχῶν πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἂν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις κατὰ πάτρια δικάζεσθαι.

π'. Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ ἡ συμμαχία αὕτη ἐγεγέννητο, καὶ ὅποσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψήφισαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἣν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ συμβαίνειν τῷ, μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τὰ τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἐπεμψαν ἀμφο-

cantes. Si quae vero controversiae ortae fuerint inter aliquas societas civitates, vel earum, quae sunt intra Peloponnesum, vel earum, quae sunt extra, aut de agrifinibus, aut aliqua alia de re, disceptetur, & istae controversiae iudicio dirimantur. si quae autem societas civitas cum alia contendat, ei liceat ad civitatem aliquam ire, eiusque arbitrio suam controversiam permittere, quamcunque utrisque civitatibus aequam esse iudicaverit. Civibus autem ius patrio ritu dicatur.

LXXX. Haec igitur foedera, atque haec societas inita fuit, & quaecunque alteri alterorum bello occupaverant, alteri alteris restituerunt, aut si quid aliud habebant, diluerunt. Iamque communiter res administrantes, decreverunt caduceatorem & legationem ab Atheniensibus non recipiendam, nisi ex Peloponneso excederent, relictis munitionibus, quas in agro Epidaurio fecerant: neque cum ullo compositionem faciendam, aut bellum gerendum, nisi communiter. Et cum alia impetu quodam animi admini-

τεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδικκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διανοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργεῖους εἴωρα ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τοαρχαῖον ἐξ Ἀργους καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τοὺς τε παλαιούς ὄρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τείχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὄρῳντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ ἀΦικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόΦασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ Φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο Φρούριον, ἀπέκλεισε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

strabant, tum etiam utrique legatos in Thraciam, & ad Perdiccam miserunt, eique persuaserunt, ut societatem iureiurando interposito secum iniret. Non tamen statim ab Atheniensibus defecit: sed in animo habebat, quod & Argivos iam defecisse videret. Erat autem & ipse antiquitus ex Argivorum urbe profectus. Praeterea vetustum iusiurandum cum Chalcidensibus renovarunt, & aliud iurarunt. Argivi etiam legatos ad Athenienses miserunt, imperantes, ut munitionem in agro Epidaurio factam relinquerent. Illi vero, cum animadverterent, suos milites paucos esse, prae ceteris praesidiariis militibus, qui in eodem loco erant, quorum numerus maior erat, Demosthenem eo miserunt, ut suos illinc educeret. Ille vero, cum illuc pervenisset, & quoddam gymnicum certamen extra munitionem illam se editurum simulasset, simulac alterum praesidium egressum est, portas clausit. Postea vero Athenien-

πα'. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς
 ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχον-
 τες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἀνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν
 καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν
 τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι
 ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τὰ τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους
 μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες,
 καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἀργεῖ δῆ-
 μον κατέλυσαν καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεῖα τοῖς Λακε-
 δαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἕαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χει-
 μῶνος λήγοντος καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῶ πο-
 λέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop.
 an. 15.
 Olymp.
 90. 3f4.
 U. C. Varr.
 33. 7f8.
 Post April.
 2.

πβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου Θέρους, Δικτιδιῆς τε εἰ

ses ipsi, foedere cum Argivis renovato, munitionem il-
 lam Epidauriis restituerunt.

LXXXI. Post Argivorum defectionem ab Atheniensium
 societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo qui-
 dem paci restitissent, deinde tamen, quod Lacedaemoniis
 sine Argivis resistere non possent, & ipsi compositionem
 cum Lacedaemoniis fecerunt, & civitatum, quas in sua
 potestate habebant, imperium dimiserunt. Lacedaemonii
 autem & Argivi cum mille de suis utrique communem ex-
 peditionem susceperunt, & Sicyone statum popularem ipsi
 Lacedaemonii eo profecti in paucorum dominatum magna
 ex parte converterunt; & post haec utrique, popularem
 dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; & paucorum do-
 minatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens ibi con-
 stitutus fuit. Atque haec sub extremam hiemem, vere iam
 appropinquante, gesta sunt; & decimus quartus huius
 belli annus excessit.

ἐν Ἀθῶ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνοστάμενός τε, καὶ ἀναβαρσῆσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο εἰ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγείᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγόντων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἤγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβειων

LXXXII. Insequenti vere, Didicienses, qui in Atho habitant, ab Atheniensibus ad Chalcidenses desciverunt; & Lacedaemonii in Achaia res, quae prius ipsis amicae non erant, constituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, & animis resumtis, paucos, qui res administrabant, aggressa est, observato illo ipso tempore, quo Lacedaemonii gymnicos puerorum ludos faciebant. proelioque intra urbem commisso, plebs vicit: & alios quidem interfecit, alios vero expulit. Lacedaemonii vero, cum multo ante, quam proelium committeretur, amici, qui Argis erant, ipsos arcessivissent, ad eos tamen tunc non iverunt: sed postea dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam se dederunt, ut opem ipsis ferrent. At cum Tegeae audissent, paucorum statum superatum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, ipsos orarent: sed domum reversi, gymnicum puerorum certamen peregerunt. Postea vero, cum legati

ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει ἀγγέλων, καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν εἰς Ἄργος· διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίγοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν ταύτῃ φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε, καὶ νομίζων μέγιστον ἀν' σφᾶς ὠφελήσειν· τειχίζει μακρὰ τεῖχη εἰς Θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἢ κατὰ Θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγῇ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῆ. ξυνήδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινες πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεῖ, καὶ αὐτοὶ, καὶ γυναῖκες, καὶ οἰκέται ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηναίων αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες, καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θερος ἐτελεύτα.

tam ab Argivis, qui in urbe erant, quam ab illis, qui exfulabant, missi venissent, cumque praesentibus sociis multa ab utrisque dicta fuissent, Lacedaemonii pronuntiaverunt quidem, illos, qui in urbe erant, iniuste fecisse, & cum exercitu Argos sibi petendum censuerunt: sed morae & cunctationes interpositae fuerunt. Interea vero populus Argivus Lacedaemonios metuens, & Atheniensium societatem rursus sibi concilians, & existimans, se maximam utilitatem ex ea percepturum, longos ad mare usque muros duxit, ut, si terra prohiberentur, Atheniensium auxiliis adjuvarentur ad com meatus in urbem mari invehendos. Horum autem murorum ab Argivis exstructorum nonnullae etiam Peloponnesi civitates consciae fuerunt. Quidquid autem hominum Argis erat, viri, mulieres, & servi, in his exstruendis occupatum fuit. Et fabri, & lapidarii

πγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμό-
 νιοι ὡς ἤσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος,
 αὐτοὶ τε καὶ οἱ ζύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων. ὑπῆρχε δέ
 τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἤγε
 δὲ τὴν στρατιὰν Ἄργις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων
 βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προῦπ-
 ἄρχειν, οὐ προῦχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τεί-
 χη ἐλόντες καὶ καταβαλόντες, καὶ Ἰστιάς χωρίον τῆς
 Ἄργείας λαβόντες, καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας οὓς
 ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν
 κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι
 ἐς τὴν Φλιασίαν· καὶ δηώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν
 τοὺς Οὐγάδας ἀπεδέχοντο. οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦ-
 θα κατώκητο. κατέκλεισαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ
 Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκων, ἐπικαλοῦντες τὴν τε

Bell. Pelop.
 an. 15.
 Olymp.
 90. 4.
 U. C. Varr.
 337.
 Post Sept.
 26.

Novembr.

Bell. Pelop.
 an. 15.
 Olymp.
 90. 4.
 U. C. Varr.
 338.
 Inter Ian. &
 Mart. 22.

cidæ Athenis ad ipsos venerunt. Et haec aestas excessit.

LXXXIII. Insequenti hieme Lacedaemonii, cum muros
 ab Argivis exstrui intellexissent, expeditionem adversus
 Argivos susceperunt, cum ipsi, tum focii, praeter Corin-
 thios. Nam nescio quid ipsis iam pridem Argis in ipsa ur-
 be struebatur. Agis vero Archidami filius, Lacedaemonio-
 rum rex, exercitum ducebat. Verum illae quidem res, quae
 in urbe iam praeparatae esse videbantur, nequaquam ipsis
 successerunt: sed muros, qui adhuc aedificabantur, cepe-
 runt & diruerunt. Item Hyfias agri Argivi oppidum ce-
 perunt; ac ingenuis omnibus, quos ceperunt, interfecit
 abierunt, & in suam quique civitatem se receperunt. Post
 haec & Argivi copias in agrum Phliasium duxerunt, eo-
 que vastato abierunt, quia suos exfules receperant. Illie
 enim eorum plerique domicilium habebant. Eadem hieme

πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνομοσίαν, καὶ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἀγεῖν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θράκης, καὶ Ἀμφίπολι, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγούντος, εἴφευστο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη ἐκείνου ἀπάραντος. πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὕτω καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop.
an. 16. 24
Olymp.
90/91. 4fr.
U. C. Varr.
33. 8/9.
A Mart. 22.

πδ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν, Ἀργείων τοὺς δοκούστας ἔτι ὑπόπτους εἶναι, καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας καὶ κατέθεντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγυὺς νήσους, ὧν ἤρχον. καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυσὶν, ἑαυτῶν μὲν, τριάκοντα, Χίαις δὲ, ἕξ, Λεσβίαιν δὲ, δυοῖν καὶ ὀπλίταις

Athenienses Perdiccam usu maris in Macedonia intercluserunt, crimini dantes, tum quod cum Argivis atque Lacedaemoniis societatem iureiurando interposito fecisset, tum quod exercitu ab ipsis praeparato, quem ducerent adversus Chalcidenses, qui sunt in Thracia, & Amphipolin, Nicia Nicerati filio duce, societatem fefellisset, tum etiam quod exercitus ille potissimum propter ipsum, qui discesserat, dissipatus fuisset. His igitur de causis erat hostis. Atque haec hiems sic exiit: & quintusdecimus huius belli annus excessit.

LXXXIV. Insequentis aestatis initio Alcibiades cum viginti navibus Argos traiciens, trecentos Argivos, qui suspecti erant, & cum Lacedaemoniis sentire videbantur, comprehendit. Athenienses autem ipsos deposuerunt in proximis insulis, quibus imperabant. Iidem adversus Melum insulam navigaverunt cum triginta suis navibus, &

ἑαυτῶν μὲν, διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ τοξόταις τριακοσίοις, καὶ ἵπποτοξόταις εἴκοσι τῶν δὲ ξυμμάχων καὶ νησιωτῶν, ἐπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χιλίοις. οἱ δὲ Μήλιοι, Λακεδαιμονίων μὲν εἰσὶν ἄποικοι, τῶν δ' Ἀθηναίων οὐκ ἤβελον ὑπακούειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες, ἠσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐτοὺς ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δησῶντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον Φανερόν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησόμενους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὗς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ὀλίγαις

fex Chiis, & duabus Lesbiis; & cum mille & ducentis gravis armaturae militibus, & trecentis sagittariis, & viginti hippotoxotis, qui omnes erant nominis Attici; & cum sociorum, ac illorum, qui insulas incolebant, ferme mille & quingentorum armatorum manu. Melii autem sunt illi quidem Lacedaemoniorum coloni: sed Atheniensibus parere nolebant, ut ceteri insularum incolae. Verum initio quidem, quod in partibus non essent, quiescebant: postea vero, cum Athenienses ipsos coëgissent, quod agrum ipsorum vastarent, bellum aperte gerere coeperunt. Cum igitur Atheniensium duces, Cleomedes Lycomedis & Tisias Tisimachi filius, cum hoc apparatu castra in ipsorum agro posuissent, antequam ullo maleficio agrum afficerent, legatos ad colloquia cum Meliis habenda miserunt. Quos Melii ad populum quidem non producerunt: sed apud magistratus, & apud paucos ea dicere iusserunt, quorum cau-

λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἤκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιαῦτα.

πέ. ΑΘ. ἘΠΕΙΔΗ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχῆ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν, ἀπαιτηθῶσι (γιγνώσκωμεν γὰρ ὅτι τούτο φρονεῖ ὑμῶν ἢ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγῇ) ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἐτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἐνὶ λόγῳ ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθύς ὑπολαμβάνοντες, κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν, εἶπατε. οἱ δὲ τῶν Μηλιάων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο.

πστ'. ΜΗΛ. Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους, οὐ ψέγεται· τὰ δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἡκοντας ὑμᾶς τῶν

fa venissent. Atheniensium vero legati haec verba fecerunt:

LXXXV. ΑΘΗ. *QUONIAM* non apud populum verba a nobis fiunt, ne multitudo, si nos perpetua oratione utamur, & verba ad animos alliciendos apta, & quae a nemine refelli queant, faciamus, nobis semel auditis decipiatur, (intelligimus enim, nos ad paucos eo consilio nunc a vobis adductos fuisse) vos igitur, qui estis in isto confessu, hoc vestrum consilium tutius reddite, magisque constabilite: & ne vos quidem perpetua oratione utamini; sed ad singula, quae non opportune a nobis dici videbuntur, continuo iudicantes respondete. ac primum quidem declarate, an vobis placeat facere, ut dicimus. Meliorum vero confessus respondit.

LXXXVI. ΜΕΛ. *Aequitas* quidem, qua homines se mutuo verbis pacificis docent, non vituperatur: sed bellum, quod iam praesens est, non autem futurum, ab hac re videtur differre. *Vi-*

λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰ-
κὸς, περιγιγνομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐν-
δοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πεισθεῖσι δὲ, δουλείαν.

πζ'. ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λο-
γιούμενοι, ἢ ἄλλο τι, ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ
ῶν ὁρᾶτε, περὶ σωτηρίας βουλευσόντες τῇ πέλει, παυσί-
μεβ' ἂν εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἂν.

πη'. ΜΗΛ. Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη, ἐν τῷ τοιῶν-
δε καθεστῶτας, ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκούν-
τας τρέπεσθαι ἢ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἢδε
πάρεστι, καὶ ὁ λόγος, ὃ προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δο-
κεῖ, γιγνέσθω.

πθ'. ΑΘ. Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτὸ μετ' ὀνομάτων
καλῶν, ὡς ἡ δικαίως τὸν Μῆδων καταλύσαντες ἄρχα-

*demus enim, vos eorum, quae dicentur, iudices venisse, & (ut
verisimile est) huius colloquii exitum, si iure quidem vobis su-
periores fuerimus, & propterea vobis non cesserimus, bellum no-
bis allaturum: si vero verbis vestris adducti fuerimus, servitutem.*

LXXXVII. ATH. Si igitur rerum futurarum suspiciones,
aut aliquid aliud enumeraturi convenistis potius, quam propter
ea, quae sunt praesentia, & quae cernitis, de vestrae civitatis
salute consultaturi, finem dicendi faciemus: sin ad hoc venistis;
loquemur.

LXXXVIII. MEL. Rationi quidem consentaneum, veniaque
dignum est, homines, qui in huiusmodi rerum statu sunt consti-
tuti, in varias partes se vertere, & multa dicere, atque suspicari.
Hic tamen conventus institutus est de salute nostrae civitatis.
Quare colloquium eo modo, quo nos ipsi provocastis, si placet, fiat.

LXXXIX. ATH. Neque igitur nos ipsi speciosis nominibus
utentes longam ac incredibilem orationem afferemus, ut probemus,
Thucyd. Vol. III.

μεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἀπίστον παρέξομεν οὐθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἀποικοὶ ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε, λέγοντας, αἴεσθαι πείσειν τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ἧν ἐκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς συγχωροῦσι.

στ'. ΜΗΛ. Ἡ μὲν δὴ νομιζομένη γε χρήσιμον (ἀνάγκη γὰρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον, τὸ συμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ἡμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ αἰεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα καὶ δίκαια, καὶ τι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκριβοῦς.

vel imperium iure partum a nobis obtineri, quod Medum debellarimus, vel nos a vobis iniuste lacesitos nostras iniurias nunc persequi. Neque censemus vobis exilimandum, fore, ut dicendo nobis persuadeatis, vel vos nobiscum non militasse, quod essetis Lacedaemoniorum coloni, vel vos nullam iniuriam nobis fecisse. Sed potius petimus a vobis, ut ex ea opinione, quam utrinque animo vere concepimus, inter nos ea transigantur, quae fieri possunt: quia & vos, & nos aequae scimus, de iure quidem inter homines oratione tunc disceptari, cum par est necessitas; illos vero, qui sunt potentiores, per vim facere, quidquid possunt, & infirmiores concedere.

XC. MEL. Atqui utile censemus, (necesse enim est, nos quoque utilitatis mentionem facere, quandoquidem vos ita praeterita aequitate, sermonem de utilitate instituitis) bonum, quod omnibus est commune, a nobis non everti: sed oportet ei, qui semper in periculo versatur, res rationi consentaneas & aequas esse, quin etiam oportet quemlibet, si quid alteri persuaserit, omisso

πεισισιτά τινα ὠφελῆθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἦσσαν
τοῦτο, ἔσω καὶ ἐπὶ μεγίστη τιμωρία σφαλέντες ἀν,
τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

στα'. ΑΘ. Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἣν καὶ
παυσθῆ, οὐκ ἀβυμοῦμεν τὴν τελευτήν. οὐ γὰρ εἰ ἀρχον-
τες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὔτοι δεινοὶ τοῖς
νικηθεῖσιν. ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμόνιους ἡμῖν ὁ ἀγὼν,
ἀλλ' ἦν εἰ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιβέμενοι
κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυ-
νεύεσθαι. ὡς δὲ ἐπ' ὠφελεία τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας
ἀρχῆς, καὶ ἐπὶ σωτηρία νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς
ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν βουλόμενοι ἀπό-
νως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις
σωθῆναι.

*summo iure, ex hac ratione, quam secutus, cum altero ex aequo
& bono egerit, fructum aliquem percipere. Hoc autem eo magis
e re vestra futurum est, quo etiam maior graviorque poena vos
manet, si offenderitis, qua ceteris mortalibus exemplo eritis.*

XCΙ. ΑΘΗ. Nos vero nostri imperii, etiamsi deletum fuerit,
finem non extimescimus. Neque enim, qui aliis imperant, ut La-
cedaemonii, ii sunt formidabiles victis. sed in praesentia cum
Lacedaemoniis nullum nobis est certamen. at nunc illud scire vo-
lumus, an illi, qui aliquo in loco aliorum imperio ante parue-
rint, cum ipsi eos postea aggressi fuerint, victoriam ab iis sint
reportaturi, ac imperium in eos habituri. Sed hac quidem de re
periclitari nobis permittatur. Illud vero declarabimus, nos iam
hic adesse tum propagandi nostri imperii gratia, tum ut de ve-
strae civitatis salute verba faciamus. Nam vobis quidem sine mo-
lestia vestra imperare volumus; sed tamen vos e vestra nostraque
re salvos esse cupimus.

στβ'. ΜΗΛ. Καὶ πᾶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίῃ ἡμῶν δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

στγ'. ΑΘ. Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν, ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς, κερδαίνομεν ἂν.

στδ'. ΜΗΛ. Ὡστε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, Φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδετέρων, οὐκ ἂν δέξοισθε;

στε'. ΑΘ. Οὐ γὰρ τοσούτον ἡμᾶς βλάπτει ἢ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἢ Φιλία μὲν, ἀσφενείας, τὸ δὲ μῖστος, δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

στστ'. ΜΗΛ. Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἶκος, ὥστε τοὺς τε μὴ προσήκοντας, καὶ ὅσοι ἀποικοὶ ὄντες οἱ πολλοὶ, καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχειρώνται, ἕς τὸ αὐτὸ τιθέασι;

XCII. MEL. *Sed qui fieri potest, ut ita nobis ex usu sit, servire, ut vobis, imperare?*

XCIII. ATH. *Quia vobis quidem continget, ut, antequam mala extrema patiamini, imperata faciatis; nos vero, vobis non interfecis, quaestum faciemus.*

XCIV. MEL. *Verum nonne nos ea conditione recipietis, ut ab armis abstineamus, & pro hostibus amici utrisque simus; neutris vero focii?*

XCV. ATH. *Minime. Neque enim vestra inimicitia tantum detrimentum nobis affert, quantum amicitia. Nam amicitia quidem vestra imbecillitatis nostrae, odium vero vestrum potentiae nostrae manifestum argumentum erit illis, qui nostro imperio parent.*

XCVI. MEL. *Itane vero, qui vestro imperio sunt subiecti, perpendunt aequitatem, ut eodem loco habeant eos, qui nihil ad vos attinent, quo eos, qui, cum magna ex parte vestri coloni*

στζ'. ΑΘ. Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἑλλείπειν ἠγούνται, κατὰ δύναμιν δὲ, τοὺς μὲν, περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ, Φόβῳ οὐκ ἐπιέναι. ὥστε, ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυτοκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἐτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε.

στή'. ΜΗΛ. Ἐν δ' ἐκείνῳ εὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς, τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες, τῷ ὑμετέρῳ ζυμφορῷ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ζυμβαῖνον, πειραῶσθαι πείθειν. ὅσαι γὰρ νῦν μηδετέροις ζυμμαχοῦσι, πῶς εὐ

essent, & eorum nonnulli a vobis defecissent, subacti fuerunt?

XCVII. ΑΤΗ. Quidni? Neutris enim deesse putant rationes, quibus suam causam tueantur: sed illos quidem, propter potentiam, quam habent, superstites esse; nos vero, prae metu illos non aggredi. Quare praeterquam quod imperium in plures obzinebimus, incolumitatem etiam maiorem nobis praebebitis, si subacti fueritis, praesertim cum sitis insulani, & aliis, qui classe pollent, infirmiores, nisi servitutis iugum, quod vobis imponere statuerunt, a vestris cervicibus repellatis, atque superiores evadatis.

XCVIII. ΜΕΛ. In illa vero ratione, qua vobis suademus; ut ab illis subigendis abstineatis, in quos nullum ius habetis, nihil praesidii vobis ad res vestras firmiter tutandas esse putatis? Oportet enim vicissim hic etiam, quemadmodum vos, qui ex iuris disceptatione nos extrusistis, suadetis, ut vestrae utilitati morem geramus, sic nos quoque, docendo vos id, quod nobis est utile, si vobis etiam idem utile esse contingat, operam dare, ut vobis persuadeamus, quod nobis utile commodumque iudicamus. Quomodo enim hostes vobis non reddetis illos, quotquot in hoc

πόλεμάσσεθε αὐτοὺς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες, ἠγήσωνται ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἕξειν; καὶ τούτῳ, τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι, ἄκοντας ἐπάγεσθε;

στθ'. ΑΘ. Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν ταύτους δεινότερους ὅσοι ἠπειρώται που ὄντες, τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς Φυλακῆς ποιήσονται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένου. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς προὔπτον κίνδυνον καταστήσειαν.

ρ'. ΜΗΛ. Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε, μὴ παυσθῆναι ἀρχῆς, καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη, ἀπαλλαγῆ-

bello neutras partes sequuntur, cum haec, quae per vim contra nos facitis, intuentes atque considerantes, vos contra se quoque aliquando venturos existimabunt? Hac vero ratione, quid aliud facitis, quam pristinos quidem hostes augetis, illos vero, qui ne unquam quidem vobis hostes esse statuerant, invitos ad inimicitias suscipiendas impellitis?

XCIX. ΑΤΗ. Hoc non timemus. Neque enim magis pertimescendos nobis existimamus illos, quicunque usquam continentem incolentes, propter libertatem, qua fruuntur, a nobis accurate sibi cavebunt, nulloque bello a nobis laceffiti, libertatis studio, pacis commodis indulgebunt: sed cum insularum incolae, qui usquam sunt, & qui nullius imperio parent, quemadmodum vos, qui insulam incolitis, & nullius imperio paretis, tum etiam illos, qui iam irritantur propter imperii necessitatem. Isti enim, inconsultis affectibus plurimum indulgentes, & se ipsos & nos in apertum periculum adducunt.

C. ΜΕΛ. Si igitur & vos, ne imperio spoliemini, & illi;

ναι, τὴν παρακινδύνευσιν ποιῶνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δειλία, μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπέξεληθεῖν.

ρα'. ΑΘ. Οὐκ, ἦν γε σωφρόνως βουλευήσθε, οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνῃν ἄφλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἢ βουλή, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῶ μὴ ἀνθίστασθαι.

ρβ'. ΜΗΛ. Ἄλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων ἔστιν ὅτε κεινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος, καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθύς, ἀνέλπιστον· μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.

ργ'. ΑΘ. Ἐλπὶς δὲ κινδύω παραμύθισμα οὔσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περισυσίας χωμένους αὐτῇ, καὶ βλάβῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δ' ἔς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρρίπτουσι (δά-

qui vestro imperio serviunt, ut liberentur, tantum discrimen adeunt: profecto nobis, qui adhuc liberi sumus, magno vitio & ignaviae detur, nisi prius omnia experiamur, quam serviamus.

CI. ΑΤΗ. *Nequaquam haec facietis, si recte consultaveritis. Neque enim vobis ex aequo nobiscum est de strenuitate certamen, ne in dedecus incurratis, si nobis cesseritis: sed potius de salute consultatio, ne multo potentioribus resistatis.*

CII. ΜΕΛ. *Sed probe scimus, res bellicas interdum exitus habere magis communes, quam pro diversa utrorumque multitudine. Et nobis, si statim quidem vobis cedamus, nullam salutis spem superesse; sed si rem strenue geramus, spes est, fore, ut adhuc recte stemus.*

CIII. ΑΤΗ. *Spes vero, quae periculi est solatium, illos quidem, qui in magna opum abundantia, ipsa utuntur ac nituntur, quamvis damno afficiat, non tamen funditus evertit. Ab il-*

πανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάσσεται τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὁ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλησθε παθεῖν· μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπέως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὴν πιεζομένους εὐτούς ἐπιλείπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικὴν τε καὶ χρησμούς, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται.

ρδ'. ΜΗΛ. Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς (εὖ ἴστε) νομίζομεν πρὸς δύναμιν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θεοῦ μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσοι πρὸς οὐ δικαίους ἰστάμεθα· τῆς δὲ δυνάμεως τῶν ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῶν ξυμμαχίαν προσ-

lis vero, qui de summa suarum fortunarum aleam iaciunt, (nam spes natura est detrimentosa) simulac illi lapsi sunt, cognoscitur, qualis sit, & quam detrimentosa, nec ullum locum amplius relinquit, in quo quis sese continens ab ipsa cognita sibi caveat. Quare vos, qui infirmi estis, & in unico rerum momento positi, hoc ne vobis accidat, diligenter cavete. Neque plerisque similes esse velitis, qui, cum humanis subsidiis conservandae salutis facultas adhuc ipsis detur, postquam certa spes ipsos ab hoste pressos destituit, ad incertam confugiunt, ad divinationem videlicet; ac oracula, & huiusmodi, quae spe perdunt.

CIV. MEL. Nos etiam (hoc probe sciatis) arduum quidem esse ducimus, & cum vestra potentia & cum fortuna certare, si non ex aequo est futurum. Verumtamen, quod ad fortunam quidem attinet, nos non inferiores futuros, Deo favente, confidimus: quia insontes vobis haud iuste nos invadentibus obsisimus. Quod vero attinet ad nostrae potentiae tenuitatem, confidimus,

έσεισθαι, ἀνάγκην ἔχουσιν καὶ εἰ μὴ τοῦ ἄλλου, τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θρασυόμεθα.

ρέ. ΑΘ. Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελεῖψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν, ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δ' ἐς σφῶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γὰρ τό, τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διαπαντός ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας οὐκ ἂν κρατῆ ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε φέντες τὸν νόμον, οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες, καὶ ἐσόμενον ἐς αἰεὶ καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ· εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν, καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκό-

Lacedaemoniorum societatem nobis affuturam: quae si nulla alia re, saltem cognatione & pudore adducta, nobis opem ferre cogetur. Quare non penitus temere sic audaces sumus.

CV. ΑΤΗ. Ne nos quidem benevolentiam Deorum nobis defuturam arbitramur. Nihil enim facimus praeter ritus, quibus homines in cultu Deorum uti solent, aut quidquam a vobis postulamus praeter ipsorum hominum voluntatem erga se ipsos: sed a vobis petimus, quod quilibet alii homines potentiores ab infirmioribus petere, sibi que praestari volunt. Nam opinione iam recepta existimamus, & Deos, & homines naturae necessitate haud dubie semper illi imperare, quem in sua potestate tenent. Hanc autem legem nos neque tulimus, neque ea lata primi usi sumus: sed iam receptam, a maioribus accepimus ac usurpamus, perpetuam futuram posteris relicaturi. Nam persuasum habemus, vos quoque, ceterosque, si eadem, qua nos, potentia praediti essetis, idem esse facturos. Quod igitur ad Deos quidem attinet, sic, ut est veris-

τος οὐ φοβούμεθα ἐλασώσεσθαι. τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμόνιους δόξης, ἦν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτούς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἂν τις ἔχων εἰπεῖν ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστα ἂν δηλώσειεν ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν, τὰ μὲν ἡδέα, καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἢ τοιαύτη διάνοια.

ρσ'. ΜΗΛ. Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν, Μηλίους ἀποίκους ὄντας, μὴ βούλεσθαι προδόντας, τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστήναι, τοῖς δὲ πελεμίοις ὠφελίμους.

mile, non eximescimus, ne vobis inferiores futuri simus. Quod vero pertinet ad opinionem, quam de Lacedaemoniis habetis, qua freti confiditis, eos pudore adductos opem vobis laturos, vestram quidem simplicitatem laudamus, sed vestram stultitiam non probamus. Lacedaemonii enim erga se quidem ipsos, & in domesticis institutis, virtute plurimum utuntur. erga alios vero quales se praestent, quamvis multa quis commemorare possit: illud tamen in summa paucis declarare poterit, eos omnium, quos noverimus, res quidem iucundas pro honestis, res vero utiles pro iustis habere. Quamobrem huiusmodi mens & consilium pro vestra inconsulta salute non facit.

CVI. MEL. Nos vero ob hoc ipsum iam vel maxime ipsos propter suam utilitatem confidimus nolle proditis Meliis, qui sunt ipsorum coloni, a Graecis quidem amicis infidos haberi, hostibus vero utiles esse.

ρζ'. ΑΘ. Οὐκοῦν οἴεσθε τὸ ζυμφορὸν μὲν, μετὰ ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν, μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι; ὃ Λακεδαιμόνιοι ἤκιστα ὡς ἐπιτοπολὺ τολμῶσιν.

ρη'. ΜΗΛ. Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἠγοῦμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς, καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν, ὅσω πρὸς μὲν τὰ ἔργα, τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ζυγγενεῖ πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν.

ρβ'. ΑΘ. Τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ζυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὖνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἦν τῶν ἔργων τις δυνάμει πολὺ προὔχη, ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοπεῦσι. τῆς γούν οἰκειίας παρασκευῆς ἀπιστία, καὶ μετὰ ζυμμάχων πολλῶν τοῖς πέ-

CVII. ΑΤΗ. Ergo utilitatem quidem a periculo abesse, aequitatem vero & honestatem, si ei opera detur, cum periculo coniunctam esse putatis. Quod periculum Lacedaemonii omnium minime pro aliis adire plerumque audent.

CVIII. ΜΕΛ. Immo vero existimamus, ipsos nostri causa eo facilius pericula suscepturos, & existimaturos, nos esse amicos erga se constantiores, quam erga alios, quo ad bella quidem gerenda, Peloponneso propinquiores sumus, ob animorum vero coniunctionem a nostra cognatione manantem, fideliores, quam alii, erga ipsos sumus.

CIX. ΑΤΗ. At illi, qui suppetias laturi sunt, non in benevolentia eorum, a quibus evocati fuerint, sed in ea potentia, qua quis ad res gerendas ceteris est instructior, suae salutis praesidium collocant. Quod Lacedaemonii vel multo magis, quam ceteri, spectare solent. Nam propter apparatus domestici diffidentiam, vel finitimos cum magis sociorum copiis invadunt. Qua-

λας ἐπέρχονται. ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυτοκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι.

ρί. ΜΗΛ. Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων εἰπορώτερος ἢ λῆψις, ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων, ἢ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, τράποιντ' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασιδάς ἐπῆλθε. καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκουσῆς μάλλον ἢ τῆς οἰκειότερας ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς ὁ πόνος ὑμῶν ἔσται.

ριά. ΑΘ. Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἂν τι γένοιτο καὶ ὑμῶν καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν, ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι' ἄλλων Φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι Φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν ἐν τοσοῦτῳ λόγῳ εἰρήκατε ὧ ἄνθρωποι ἂν

re non est verisimile, ipsos in insulam saltem, nobis maris imperium obtinentibus, traiecturos.

CX. MEL. *Atqui Lacedaemonii vel alios mittere poterunt. Latum autem est Creticum pelagus, in quo illi, qui maris imperium tenent, difficilius interciperere, quam illi, qui clam ad opem nobis ferendam venire voluerint, saluti suae consulere poterunt. Et, si hoc assequi nequeant, arma convertent in vestrum agrum, & in reliquos vestros socios, quos Brasidas non invasit. Itaque non pro alieno potius, quam pro vestro ipsorum ac sociorum agro, labor vobis erit subeundus.*

CXI. ATH. *Ubi vero aliquid horum, quae urbibus expugnatis accidere solent, vobis quoque contigerit, tunc vestro malo docti cognoscetis, Athenienses propter aliorum metum a nulla obsidione unquam recessisse. Animadvertimus autem, vos, quamvis de salute vestra vos consultaturos dixeritis, nullam tamen in*

πιστεύσαντες νομίσαιεν σωθήσεται· ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα, ἐλπιζόμενα μέλλεται· τὰ δ' ὑπάρχοντα, βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μετασθησάμενοι ἔτι ἡμᾶς, ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπὶ γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινθύναις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψετε. πολλοῖς γὰρ προοραμένοις ἔτι ἐς εἰς φέρονται, τὸ αἰσχρὸν καλούμενον, ὀνόματος ἐπαγωγῶν δυνάμει, ἐπεσπάσατο ἠσσηβείσι τοῦ ῥήματος, ἔργω συμφοραῖς ἀνηκέστοις ἐκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰσχύνην αἰσχίῳ μετὰ ἀνοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὃ ὑμεῖς, ἦν εὖ βουλευήσθε, φυλάξεσθε καὶ οὐκ ἀπρεπῆς νεμιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἠσσᾶσθαι, μέτρια προκαλου-

tanto sermone mentionem ullius rei fecisse, qua homines freti se servatum iri arbitrentur. Sed ea quidem, in quibus firmissimum vestrae salutis praesidium collocatis, sperantur fore, & incerta spe nituntur: opes vero praesentes, quas habetis, sunt parvae ad vos tutandos adversus opes iam vobis oppositas. Quapropter magnam declaratis amentiam, nisi, nobis semotis, aliquid aliud his prudentius adhuc discernatis. Nam ad verecundiam, quae in foedis ac apertis periculis homines plerumque perdit, nequaquam iam vos convertetis. Multos enim, quamvis adhuc manifeste cernerent mala, in quae ferebantur, tamen ea, quae turpitudine vocatur, vi nominis animos allicientis, verbo superatos, & speciosis nominum lenociniis captos, ad se sic attraxit, ut re ipsa illi sua sponte in gravissimas calamitates inciderint, & dedecus turpius propter suam stultitiam potius, quam propter fortunam, acceperint. Quod vos, si recte consultaveritis, cavebitis. Nec inde decorum censebitis potentissimae civitati cedere, quae commodis

μένης, ζυμμάχους γενέσθαι, ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελῆ καὶ δοθείσης αἰρέσεως πολέμου πέρι, καὶ ἀσφαλείας, μὴ τὰ χεῖρα φιλονεικῆσαι. ὡς οἴτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς ἴσσοις μέτριοί εἰσι, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν, καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ὅτι περὶ πατρίδος βουλευέσθε, ἢν μῖαις πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλήν, τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν, ἔσται.

ριβ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε· Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν ἢ ἄπερ καὶ τοπρῶτον, ὧ Ἀθηναῖοι· οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως, ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης, τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρη τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θεοῦ αὐ-

conditionibus provocat, ut focii sitis, & vestrum agrum retinentes, tributum pendatis; neve, belli & incolumitatis optione vobis data, contentionis studio deteriora sequamini. Nam qui paribus quidem non cedunt, erga superiores vero recte se gerunt, & inferioribus se moderatos praebent, ii diutissime stare possunt. Considerate igitur, nobis etiam semotis, & saepius vobiscum cogitate, vos de patria consultare, quae in hac una, & ex hac una consultatione vel felix vel infelix est futura.

CXII. Post haec Athenienses quidem ex colloquio discesserunt. Melii vero, cum in curia soli remansissent, postquam ipsis eadem, quae ante dixerant, visa sunt, haec ipsa responderunt: *Nobis vero, Athenienses, neque aliud, quam paulo ante, videtur: neque brevi temporis spatio urbi, quae iam per septingentos annos habitatur, libertatem eripiemus; sed tum*

τήν, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τι-
μαρία πιστεύοντες, πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλού-
μεθα δὲ ὑμᾶς, Φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις,
καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι, σπονδὰς ποιησα-
μένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις.

ριγ'. Οἱ μὲν δὴ Μήλιαι τσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ
Ἀθηναῖοι, διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, ἔτασαν
Ἄλλ' οὖν μόνου γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς
ἡμῖν δεκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ἐρωμένων σαφέστε-
ρα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ, τῶ βούλεσθαι, ὡς γιγνόμενα
ἤδη θεᾶσθε καὶ Λακεδαιμονίσις, καὶ τύχη καὶ ἐλπίσι
πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες, πλεῖ-
στον καὶ σφαλῆσεσθε.

ριδ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς
τὸ στρατεύμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπή-

*fortuna, quae divinitus eam huc usque conservavit, tum huma-
nis auxiliis & Lacedaemoniorum ope freti, nostram salutem tueri
conabimur. Vos tamen provocamus, ut amici quidem utrisque si-
mus, hostes vero neutris; utque foederibus initis, quae utrisque
commoda videbuntur, ex agro nostro discedatis.*

CXIII. Melii igitur haec responsa dederunt. Athenien-
ses vero, cum e colloquio iam digrederentur, dixerunt:
*Enimvero vos soli omnium; ut nobis videmini, his vestris cot-
filiis, res quidem futuras, quarum exitus est incertus, certiores
esse iudicatis, quam quae cernuntur; res vero occultas, quod eas
cupiatis, ut praesentes iam spectatis. Et quia Lacedaemoniis, &
fortunae, & spei iam plurimum vos ipsos permisistis, & his ni-
mium confiditis; plurimum etiam labemini.*

CXIV. Atque Atheniensium quidem legati ad castra
redierunt. Ipsorum vero duces, cum Melii nullo modo mo-

κουσιν οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθύς ἐτράποντο, καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον Φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν Ξυρμάχων καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῶ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι, παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

ριέ. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν, καὶ λοχισθέντες ὑπὸ τε τῶν Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων Φυγάδων, διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλκυ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ, τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὡς ἀφέντες, ἐπολέμουν αὐτοῖς· ἐκήρυξαν δὲ, εἴτις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λήξουσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννή-

rem ipsis gerere vellent, ad bellum continuo se converterunt; & opus inter civitates partiti, Melios vallo circumdederunt. Post haec Athenienses, praesidio cum ex suis; tum ex sociorum copiis, & a mari & a terra illic relicto, cum maiore copiarum parte domum redierunt. Reliqui in obsidione urbis manserunt.

CXV. Sub idem tempus Argivi, irruptione in agrum Phliasium facta, & a Phliasis & a suis exfulibus per insidias excepti, circiter octoginta perierunt. Et Athenienses, qui Pyli erant, magnam Lacedaemoniorum praedam ceperunt. Lacedaemonii vero, ne sic quidem propterea solutis foederibus, bellum ipsis fecerunt. Edicto autem permiserunt cuilibet de suis, ut praedam ex Atheniensium finibus ageret. Et Corinthii quidem privatarum quarundam controversiarum causa bellum Atheniensibus intulerunt.

σιν ἡσύχαζον. εἶλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν, προσβαλόντες νυκτὸς, καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν, καὶ ἐστενεγκάμενοι σιτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν, ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν Φυλακὴν τόσπευτα παρεσκευάζοντο. καὶ τὸ θῆρος ἐτελεύτα.

ριστ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον. καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖτις καθ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἶλον

Bell. Pelop.
an. 16.
Olymp.
91. 1.
U. C. Varr.
338.
Post Oct. 15.

Ceteri vero Peloponnesii quiescebant. Melii quoque munitionis ab Atheniensibus exstructae partem, quae forum spectabat, ceperunt, eam aggressi noctu, & nonnullos viros interfecerunt, & frumentum aliumque commeatum pecunia comparatum, quam plurimum potuerunt, in urbem importarunt, & cum in eam se recepissent, quiescebant. Et Athenienses postea diligentius excubias agebant. Et haec aestas excessit.

CXVI. Insequentiis hiemis initio, Lacedaemonii copias in agrum Argivum educere statuerant: sed cum in ipsis finibus sacrificium pro transitu fecissent, nec litare potuissent, domum reverterunt. Argivi vero, quod illi in suum agrum invadere statuissent, nonnullos, qui in urbe erant, suspectos habuerunt: & eorum alios quidem comprehenderunt, alii vero ex ipsorum manibus elapsi profugerunt. Sub idem quoque tempus Melii rursus Atheniensium munitionem ab alia parte aggressi, ubi non multi custodes

τῶν Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν Φυλάκων. καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου, καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινός, ἀφ' ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥστ' ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι. οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους ἠβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν· τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

aderant, eam partem ceperunt. Cum autem mox, post has res gestas, alius exercitus Athenis venisset, cui praeerat Philocrates Demeae filius, cumque Melii gravi obsidione iam premerentur, quadam etiam proditione a quibusdam ipsorum civibus facta, Atheniensibus sese dediderunt, ea conditione, ut ipsi Athenienses de se arbitrato suo statuerent. Illi vero, Meliorum quoscunque puberes ceperunt, omnes interfecerunt, pueros & feminas in servitutum abstraxerunt, & urbem ipsi incoluerunt, postea quingentis colonis eo missis.

VARIAE LECTIONES

ET

ANNOTATIONES

IN LIB. IV ET V.

VARIAE LECTIONES

IN LIBRUM IV.

Pag. 3. l. 1. Θουκυδίδου ξυγγραφῶν τετάρτῃ Ar. Titulo caret Codex alter. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον Cl. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τετάρτης Ald. Basf. Θουκυδίδου ξυγγραφὴ τετάρτη Flor. Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον editi reliqui. Vide Annott. HUDS. Θουκυδίδου συγγραφῆς τέταρτον Reg. Θουκυδίδου συγγραφῆς Δ⁷ Cass. In Ms. Basf. nihil est. Liber Quartus Gr. E Dan. nihil annotatum erat. *l. 7.* δέρουσ pro ἤρος accipi debere, sequentia docent. Ae. Port. HUDS. *l. 8.* πλεύσασαι) ἐπιπλεύσασαι Marg. IDEM. *l. 9.* Μεσσήνην) Μεσήνην Ar. C. ut & paulo infra. IDEM. Sic quoque Gr. *l. 10.* ἐπαγαγομένων) ἐπαγομένων Marg. HUDS.

Pag. 4. l. 2. τὸ Ῥηγίνων) τῶν Ῥηγίνων Gr. HUDS. *l. 7.* ἀδύνατα) ἀδύνατον Reg. ead. τοὺς deest Ar. C. HUDS. Dan. *l. 8.* ἢ μᾶλλον) ἢ καὶ μᾶλλον Ar. C. HUDS. Ms. Basf. Reg. Cass. Dan. Gr. *l. 9.* τῷ πεζῷ) τῷ τε πεζῷ Ald. Flor. Basf. Steph. i. HUDS. *l. 10.* καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι) καὶ αἱ ἄλλαι πλ. Gr. IDEM. ead. αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι &c.) Id est: ἐκεῖσε κατενεχθεῖσαι, καὶ ἐκεῖ ἐγκαθορμισθεῖσαι τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι ἐμελλον. Ae. Port. HUDS. Ἐγκαθορμισάμεναι Gr.

Pag. 5. l. 1. ἐγκαθεζόμενοι) ἐγκαθορμιζόμενοι Marg. HUDS. *l. 2.* τε deest Ar. Cl. IDEM. Et hoc, & τὰς abest a Dan. *l. 3.* ὥσπερ παρεσκευάζοντο) Id est: οὕτω παρεσκευασμένας, vel ὥσπερ παρεσκευάσαντο. Aut potius dicendum ὥσπερ pro ἄσπερ accipi, vel ἄσπερ pro ὥσπερ scribi debere. Principio enim libri primi phrasis huic similis occurrit: τὸν πόλεμον ὡς ἐπολέμησαν, scilicet ὥσπερ, vel ὃν ἐπολέμησαν. Ae. Port. HUDS. Ἄσπερ legendum putat Stephanus. *l. 5.* γὰρ) δὲ Ar. HUDS. ead. προαφίκτο) προαφίκετο Cl. HUDS. *l. 9.* παρεπεπλεύκεσαν) παραπεπλεύκεσαν Reg. Παρεπλεύκεσαν Gr. *l. 10.*

λιμοῦ) λοιμοῦ Reg. l. 12. αὐτῷ δευθέντι, εἶπον) αὐτῷ δῆθέν τι εἶπον Gr. HUDS. l. 13. ταῖς ναυσὶ defunt in Caff. ead. ἢν βούληται) εἰ βούλοιο Marg. HUDS.

Pag. 6. l. 2. καὶ ὁ Σοφοκλῆς) καὶ Σοφοκλῆς Ar. Cl. HUDS. Mf. Baf. Caff. Dan. Gr. ead. ἠπείγοντο) ὑπήγοντο Cl. HUDS. Reg. l. 3. ἐς τὴν Π.) ἐπὶ τὴν Π. Dan. l. 6. ἐς τὴν) ἐπὶ τὴν Ar. C. HUDS. εἰς τὴν Caff. l. 8. ξυνεκπλευσαι) ξυνέπλευσε Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Caff. Dan. Sed Reg. συνέπλευσε. Paulo ante ἐπὶ τοῦτο Gr. l. 9. καρτερὸν) καρτερικὸν Ar. HUDS. l. 10. αὐτὸ τε καὶ) αὐτὸ τότε καὶ Ar. Αὐτῷ τό τε καὶ Cl. HUDS. Αὐτὸ τότε καὶ Caff. Αὐτὸ τε, & super τε rec. manu adscripto το Reg. ead. ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ Caff. Gr. ead. ἀπέχει γὰρ σταδίους &c.) ἀπέχει δὲ ἢ Πύλος σταδίους τῆς Σπάρτης μάλιστα τετρακοσίους Ar. C. HUDS. Eodem ordine Dan. Sed retinet γὰρ, & omittit ἢ. l. 12. Μεσσηνία) Μεσσηνία Ar. C. HUDS. Gr. hic & fere ubique.

Pag. 7. l. 1. τῷ δὲ) Scilicet Δημοσθένει. HUDS. ead. Διάφορόν τι) Id est: πολὺ ἐπιτηδειότερον πρὸς τὸ τοὺς πολεμίους βλάψαι. Ae. Port. HUDS. l. 3. καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκίους &c.) Hoc est: καὶ τῶν Μεσσηνίων οἰκίων ὄντων αὐτῷ (scil. τῷ χωρίῳ, τῇ Πύλῳ καὶ τοῖς Πυλίοις) τοαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνων τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐνόμιζε γὰρ ὁ Δημοσθένης πλεῖστ' ἂν βλάψειν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξ αὐτοῦ ὀρμαμένους &c. Vel, καὶ ὅτι Δημοσθένης ἐνόμιζε τοὺς Μεσσηνίους οἰκίους &c. Ae. Port. HUDS. l. 4. τοαρχαῖον) τὸ ἀρχαῖον Ald. Baf. IDEM. Caff. Dan. Gr. l. 7. Ὡς δὲ οὐκ) ὡς δ' οὐκ Gr. l. 8. ταξιάρχους) ταξιάρχαις Dan. l. 9. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. l. 10. ἐπέπεσε) ἐπέπεσε Cam. Cl. HUDS. Reg. Caff. Ἐπέπεσεν Gr. Mox περιστάσιν Caff. & Steph. 2. l. 11. ἐγχειρήσαντες) ἐγχειρίσαντες Cl. Gr. HUDS. l. 13. τι) τε Dan. Τι συμβαίνειν Reg.

Pag. 8. l. 1. μέλλοι) μέλλει Dan. l. 2. ἀποπίπτοι) ὑποπίπτῃ Ar. C. HUDS. l. 4. ἐξεργασάμενοι) ἐξεργασμένοι Ar. C. IDEM. Dan. l. 6. οὐδὲν) οὐδὲ Reg. l. 9. καί τι) καίτοι Ar. Καί τι καὶ αὐτοὺς Cl. HUDS. Καί τοι αὐτοὺς Mf. Baf. Καί τι ὁ στρατὸς αὐτοὺς Gr. l. 10. ἐν ταῖς Ἀθήναις) Id est: ἐν τῇ Ἀττικῇ, ut manifestum ex sequentibus, οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι. Ae. Port. HUDS.

Pag. 9. l. 3. Οἱ δ' ἐν τῇ) οἱ δὲ ἐν τῇ Gr. l. 4. κατὰ τάχος) κατατάχος Ar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. & mox infra: HUDS. l. 9. παρὰ) περὶ Marg. IDEM. Schol. l. 10.

ἄσσον αὐτοὺς) ἄσσον αὐτοῖς Mf. Baf. l. 12. πεντεκεί-
δεκα) πέντε καὶ δέκα Ar. C. itemque paulo infra. HUDS.
l. 14. ἠίονα) ἠίονα Cassf.

Pag. 10. l. 2. προδιδομένην κατέλαβε) κατέλαβε προδι-
δομένην Reg. l. 3. Χαλκιδέων) Χαλκιδαίων Reg. l. 8. ἡ
om. ed. Baf. At Mf. Baf. vulgatum servat. l. 9. στρατιῶς)
στρατείας scribendum censet Ae. Port. HUDS. ead. κατὰ
τὴν) καὶ κατὰ τὴν Cl. HUDS. Cassf. l. 10. ὀτιτάχιστα)
ὅτι τάχιστα C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Cassf. Dan.
Gr. l. 11. τῆ omittunt Ar. C. HUDS.

Pag. 11. l. 5. ἐπλεον) ἐπέπλεον Cl. HUDS. l. 8. καὶ
κατὰ θάλασσαν) καὶ θάλασσαν Gr. HUDS. l. 9. διὰ τα-
χέων) διαταχέων Reg. Cassf. Gr. l. 14. τὸν τε λιμένα
παραινέουσα) Id est: παρὰ τὸν λιμένα τείνουσα ἑαυτὴν. Ae.
Port. HUDS.

Pag. 12. l. 1. νεῶν) νεῶν Ar. C. Δυοῖν νεοῖν Cl. Gr.
HUDS. Reg. Cassf. l. 2. καὶ τὴν) κατὰ τὴν Gr. l. 6. ἀν-
τιπρώρους) ἀντιπρώροις Ar. C. HUDS. Cassf. Dan. & σβύ-
ζην Dan. ead. κλησειν) κλείσειν Mf. Baf. Reg. & inter
versus Gr. l. 8. εἰς αὐτὴν) ἐς αὐτὴν Ar. C. HUDS. Reg.
Cassf. Dan. ead. περὶ) παρὰ Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf.
Baf. Reg. Cassf. Dan. sed in Reg. recens manus περὶ su-
per παρὰ scripserat. l. 9. ἡπειρον &c.) ἡπειρον ἀπόβασιν
οὐκ ἔχουσαν, omiffis intermediis Dan. ead. τὴν τε ἡῶσον
πολεμίαν ἔσεσθαι) τὴν τε ἡῶσον ταύτην φοβούμενοι πολεμίαν
ἔσεσθαι Gr. HUDS. l. 12. οὐχ ἔξιν) οὐκ ἔξην Ald. Flor.
Baf. IDEM. l. 13. αὐτῶν) αὐτῶν Ald. Flor. Baf. HUDS.
Reg. Cassf. Gr.

Pag. 13. l. 1. κατὰ τὸ εἶδος) ὡς τὸ εἶδος Ar. C. HUDS.
Dan. l. 2. δι' ὀλίγης παρασκευῆς) Hoc est: δι' ὀλίγων
ἀνθρώπων: supra enim dicitur: ἐλπίζοντες βραδίως αἰρῶσειν
οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων
ἐόντων. Ae. Port. HUDS. Ἐνότος δι' ὀλίγης Dan. l. 5.
καὶ ante ἄλλοι deest Dan. Mox ἐγκαταληφθέντες Cassf. l. 7.
ἦρχε δ' αὐτῶν) ἦρχε δὲ αὐτῶν Ar. C. Ald. Baf. HUDS.
Reg. Cassf. Gr. l. 8. Μολόβρου) Μολοβρεῦ Ar. C. HUDS.
Cassf. Dan.

Pag. 14. l. 2. ληστρικῆς) ληστρικῶν Ar. HUDS. Dan.
l. 4. Μεσσηνίων) Μεσσηνίων Ar. C. ut & supra. HUDS. Gr.
Mox ὡς ante τεσσαρακ. om. Mf. Baf. l. 6. καὶ ὀπλισμέ-
νων) καὶ τῶν ὀπλ. Gr. HUDS. Mf. Baf. l. 7. ἐχυρὰ) ὄχυ-
ρὰ Reg. ead. ἔταξε) ἔταξεν Gr. l. 8. προσβάλη) προσ-

βάλλη Caff. l. 14. προθυμήσεσθαι) προθυμήσασθαι Mf. Baf.
 Pag. 15. l. 1. κρατήσεσθαι) κρατηθήσεσθαι Reg. Caff.
 l. 4. τὴν δεεστ C. HUDS. Θάλατταν Gr. ead. χωρίσας)
 χωρίσας malit Fr. Port. quoniam supra dixerit, ἐχώρει ἐπὶ
 τὴν θάλασσαν. Χωρίσας Cl. HUDS. Caff. & supra manu
 recentiore χωρίσας. l. 8. ἅπαν τὸ περιστῶς) ἅπαντα
 περ. Dan. Περιεστὸς Gr. l. 9. μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως)
 μᾶλλον δ' ἀπερισκέπτως Ar. C. μᾶλλον ἀπερισκέπτως Cl.
 Gr. HUDS. & Caff. a prima manu; deinde corrector ἢ
 adscripsit. Μᾶλλον δὲ ἀπερ. Reg. Cum Ar. & C. confer-
 tit Dan. ead. χωρήσαι) χωρήσας Marg. Ar. C. Cl. HUDS.
 Dan. l. 10. ἐς ἀνάγκην) ἐπ' ἀνάγκην Ar. HUDS. l. 11.
 ὥσπερ τάδε) ὥσπερ τοιαύδε Gr. Τόδε Stobaeus, & λογι-
 σμῶν. IDEM. l. 13. πρὸς ἡμῶν) πρὸς ἡμᾶς Gr. IDEM.

Pag. 16. l. 2. ὁ δεεστ Ar. C. Cl. Gr. Bar. Ald. Flor.
 Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan. In Caff. manu recenti adscri-
 ptum erat. l. 3. γίγνεται) γίγνεσθαι Gr. γίγνεται in
 marg. HUDS. In Gr. est γίγνεσθαι cum τ super α. l. 4.
 εὐπορον &c.) εὐπορον ἄτε μηδ. Cl. in marg. HUDS. l. 5. ῥα-
 δίας) ῥαδίως Gr. Cl. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. ῥαδίως Cl.
 in marg. IDEM. ῥαδίως quoque Caff. sed deinde ῥαδίως fa-
 ctum erat. l. 7. ἀποβάντες δὲ, ἐν τῷ &c.) ἀποβάντες δ'
 ἐν τῷ ἴσῳ ἴδη. τό τε πλῆθος &c. C. atque hoc modo lo-
 cum, ab interpunctione laborantem, restituendum esse mo-
 nuerunt Steph. & Fr. Port. HUDS. Sic etiam Reg. & in
 Caff. post ἴδη distinctionem posuerat corrector; sed in eo
 erat δὲ ἐν, non δ' ἐν, ut in C. & Reg. l. 11. ἀλλ' ἀπὸ)
 ἀλλὰ ἀπὸ Gr. l. 13. ὑμᾶς) ἡμᾶς Gr.

Pag. 17. l. 3. νῦν om. Mf. Baf. l. 4. παρ' αὐτὴν) παρὰ
 αὐτὴν Gr. ead. σώζειν) καὶ σώζειν Ar. C. HUDS. Dan.
 l. 9. προσέβαλλον) προσέβαλον, & paulo infra προσέβαλε
 Ar. C. HUDS. Προσέβαλον hic quoque Reg. Dan. Gr. in-
 fra προσέβαλε tantum Gr. l. 11. Θερσυμηλίδας) Θερσυ-
 μηλίδας ed. Baf. Θερσυμ. Mf. Baf. l. 14. ἐκ τε γῆς) ἐκ
 τε τῆς γῆς Gr. HUDS. Ἐκ τῆς γῆς Dan.

Pag. 18. l. 1. προσχεῖν) προσσχέειν hic & alibi scriben-
 dum esse censet Ae. Port. ut distinguatur a παρασκευάζειν ef-
 fundere. HUDS. l. 3. τε) δὲ Gr. ead. παρασκευασμῶ)
 παρασκευασμῶ Dan. l. 4. ὠσάμενοι) παρωσάμενοι Ar. C.
 HUDS. Dan. l. 5. ὁ δεεστ Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg.
 Caff. Μοχ τριηραρχῶν δὲ, & cum superscripta rec. manus
 emendatione γὰρ Reg. l. 7. εἶπου) εἶπη Cl. HUDS. Εἶπη

Cass. *ead.* δυνατὸν) χαλεπὸν Reg. l. 8. ξυντρίψωσιν) συντρίψωσιν Reg. l. 9. ὡς οὐκ εἰκὸς εἶν) ὡς οὐκ εἶπ εἰκὸς Gr. l. 10. πεποιμημένους) ποιουμένους C. HUDS. l. 11. καταγῆναι) καταγῆναι Reg. Dan. Gr. & ἐκέλευεν Gr. l. 14. ἐπιδουναί) ἀποδοῦναι Dan.

Pag. 19. l. 4. ἀπεβάθραν) ἀποβάθρα est pons, quo navis conscenditur, & ex ea in terram descenditur. HUDS. l. 6. ἐλειπο-ψύχησέ τε) ἐλειποθύμησέ τε Ar. Ἐλυποθύμησε C. IDEM. Ἐλειποθύμησε Dan. Ἐλιπο-ψύχησε Gr. *ead.* καὶ πεσότος αὐτοῦ) Vide Demetrium Phalereum περὶ Ἑρμηνείας p. 47 ed. Oxon. & Dionys. Halicarn. περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων p. 134 ed. Francof. HUDS. l. 7. περιέρβυη) περιέρβυει Ar. Ἀπερβύη C. IDEM. *ead.* εἰς τὴν θάλασσαν) ἐς τὴν θαλ. Reg. Cass. l. 10. οἱ δ' ἄλλοι) οἱ δὲ ἄλλοι Gr. l. 12. ἐς τοῦτό τε) ἐς τοῦτο τότε Reg. l. 13. μὲν omittit Gr. HUDS.

Pag. 20. l. 2. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει) ἐπιπολὺ γὰρ ἐπήε Marg. Ar. Sed hic verborum sensus: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστη τῆς δόξης ἐπίδοσις ἀμφοτέροις ἐπήει, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, ὅτι ἠπειρῶται, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐδόκουν ἐν τῇ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων μάχῃ· τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶν πλεῖστα προέχειν ἐν τῇ κατὰ τῶν Ἀθηναίων μάχῃ ἐδόκουν. Vel sic: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστην ἀμφοτέροις τῆς δόξης ἐπίδοσιν ἐποίησαντο. καὶ γὰρ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τῇ τότε μάχῃ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων συναφθεῖση, ὄντες θαλάσσιοι, καὶ τὰ ναυτικά κράτιστοι, ὅμως ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐφάνησαν. πάλιν δὲ, οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἵπερ ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι ἐνομιζόντο, θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν ἐφάνησαν. Ae. Port. Vide etiam Annot. HUDS. Ἐπιπολὺ etiam Cass. Gr. l. 10. ἔχειν) ἔχον legisse videtur Valla. HUDS. l. 12. τεσσαράκοντα) πενήκοντα Cl. IDEM. Παραγίνονται τεσσ. Reg.

Pag. 21. l. 2. τῷ deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 3. ὕπη) ὕπη Cass. l. 4. Πρῶτην) Πρωτὴν, ὄξυτότως, νῆσος &c. Stephan. περὶ πόλεων. Vide Annot. Πρῶτην Cl. in margine. HUDS. l. 5. τῇ δ' ὕστεραία) τῇ δὲ ὕστ. Gr. l. 6. ἦν) εἰ Gr. l. 8. ἐπτεσπλευσοῦμενοι) ἐσπλευσοῦμενοι Ms. Bas. l. 10. δ' ἐν) δὲ ἐν Reg. Gr. Et mox οἱ δὲ Ἀθην. γη. Gr. *ead.* τὰς τε ναῦς) τὰς ναῦς Cl. HUDS. l. 12. μικρῶ) μικρῶ Cl. Gr. HUDS. l. 13. καὶ ἑκάτερον) καθεκάτερον Reg.

Pag. 22. l. 2. διὰ βραχέος) διαβραχέος Ald. Flor. Bas.

Stephan. 1. & plerumque διατάχους. HUDS. Διαβραχέος
Cass. l. 3. πέντε δ' ἔλαβον) πέντε δὲ ἔλαβον Ar. C. HUDS.
Reg. Cass. Gr. l. 4. ἀνδράσι) ἀνδράσιν Gr. l. 5. καὶ
deest Reg. l. 8. περ αὐτῶν) παρ' αὐτῶν Dan. l. 11. ἀντι-
λαμβάνομενοι) ἐπιλαμβάνομενοι Ar. C. Cam. Cl. Gr. Flor.
HUDS. Cass. Reg. Dan. In Cass. super ἐπι rec. manus scri-
pserat ἀντι. l. 14. ἑκατέρων) ἑκατέρου Reg. Gr.

Pag. 23. l. 3. ὡς ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS.
Ὡς ἐπὶ πλεῖστον Cass. Gr. Ὡσεπιπλεῖστον Reg. l. 6. τῶν
τοπρῶτον) τῶν πρώτων Ar. C. HUDS. Τῶν τὸ πρῶτον Cass.
l. 8. τροπαῖόν τε ἔστησαν) τροπαῖον ἔστησαν Ar. C. HUDS.
l. 11. οἱ δ' ἐν) οἱ δὲ ἐν Gr.

Pag. 24. l. 1. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Ar. C. HUDS.
Dan. l. 2. ἐς) ἐπὶ Ar. C. HUDS. Dan. ead. πρὸς τὸ χρη-
μα) παραχρημα. Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Bas.
Reg. Cass. Dan. In margine manu recenti γρ. πρὸς τὸ
χρημα Cass. l. 4. ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ) ἐβούλοντο, ἢ ὑπὸ
λιμοῦ &c. Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Gr. Dan. & hic λοι-
μοῦ. l. 5. βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας) βιασθέντας κρατη-
θῆναι Ar. C. Cam. Gr. βιασθέντας ἢ κρατηθῆναι Cl. HUDS.
Sic quoque Cass. & in marg. recenti manu γρ. κρατηθέν-
τας. Reg. & Dan. βιασθέντας κρατηθῆναι. l. 6. αὐτοῖς)
αὐτοὺς Reg. l. 7. ἐθέλωσι) θέλωσι Ar. C. HUDS. Dan.
ead. τὰ περὶ Πύλον) Pro κατὰ τὰ περὶ Πύλον. F. Portus.
HUDS. l. 9. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα duabus vocibus
Codd. Mff. IDEM. l. 11. στρατηγῶν) στρατιωτῶν Ar. C.
HUDS. Reg. Gr. Dan. Mf. Bas. ead. ἐγίγνοντο) ἐγίγνοντο
Ar. C. HUDS. Puto voluisse scribere ἐγίγοντο, ut in Reg.
Cass. Dan. Gr. l. 13. τῆ omittit Cl. HUDS. l. 14. ὄσαι)
ὀπόσαι Marg. IDEM.

Pag. 25. l. 2. θάλασσαν) θάλατταν Gr. l. 5. κοτύλας)
κοτίλας Reg. l. 7. πλοῖον) πλεῖον Gr. l. 10. Πελοπον-
νησίω) Πελοποννησίῳ Cass. l. 11. ὃ, τι) ὅτε Ar. C. ὅτε
Ald. Flor. Bas. HUDS. Ὅτε Dan. l. 13. μέχρις) μέχρι
Cass. Gr. ead. οἱ deest Reg. l. 14. Λακεδαιμονίων) Λα-
κεδαιμόνιοι Mf. Bas.

Pag. 26. l. 6. Λακεδαιμόνιοι) οἱ Λακεδ. Cl. HUDS. l. 8.
πειθόμεν) Id est: πράξοντας, καὶ πείσοντας ὑμᾶς ὃ, τι ἂν
ὑμῖν τε ὠφέλιμον ἂν τύχη, καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡμῖν &c. Ac.
Port. HUDS. l. 9. κόσμον deest Mf. Bas. l. 10. τοὺς δὲ
λόγους) Vide Meursii Miscell. Lacon. l. 3, c. 3, p. 207.
IDEM. l. 11. ὄν deest Ar. C. IDEM. Dan. l. 14. μηδ' ὡς

ἀξύνετοι) Consecutio postulabat, μηδὲ θρασέως, καὶ ἀξύνετος. Ae. Port. HUDS.

Pag. 27. l. 1. ἡμῖν) ἡμῖν Flor. Steph. 1. HUDS. l. 5; πλέονος) πλείονος Ar. C. IDEM. Reg. l. 7. Particulam καὶ abundare existimat Scholiastes, quod mihi non videtur. Steph. in Append. ad Script. al. de Dial. pag. 33. HUDS. l. 9. εἰκότος) εἰκότως Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf. HUDS. ead. προσεῖν) προσήει Gr. a correctore. fuerat primum προσεῖν. l. 10. τὰς ἡμετέρας νῦν ζυμφορὰς) Id est: τὰς ζυμφορὰς ἡμῶν, οἵτινες &c. Vel, τὰς ἢ. ν. ξ. ἀπ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀξίωμα &c. Ae. Port. ἡμετέρας non agnoscunt Ar. C. Nῦν omittit Cl. HUDS. ἡμετέρας abest etiam a Dan. νῦν a Cass. l. 12. κυριώτεροι) κυριώτερον Reg. l. 13. δοῦναι omittit Gr. HUDS. Mf. Baf.

Pag. 28. l. 2. ἡμᾶς deest Reg. l. 3. προσγεγενημένων) προσγεγενημένης Ar. Προγεγενημένων C. HUDS. l. 5. ἐσ ἀμφίβολον) ἐπ' ἀμφιβ. Gr. l. 6. ἂν προσφέροιτο) αὐτὸ προσφέροιτο Mf. Baf. l. 7. αὐτοῦ μέρος) Scilicet, τοῦ πολέμου. Sic & infra, ἐν τῷ ἔρθουμένῳ αὐτοῦ. ἐν τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Ae. Port. HUDS. ead. βούληται) βούλεται Cass. l. 8. ὡς ἂν) ὡσαν Ald. Flor. Baf. HUDS. l. 9. αὐτῶν) Id est: αὐτῶν τῶν μερῶν τοῦ πολέμου. Ae. Portus. HUDS. ead. πταίοντες &c.) πταίοντες ἐπαίρεσθαι, omiffis intermediis, quae deinde in marg. scripta sunt, Cass. l. 10. τῷ om. Mf. Baf. l. 11. ἂν μάλιστα) μάλιστα ἂν Reg. ead. καταλύοιτο) διαλύοιτο Mf. Baf. ex emendar. l. 12. ἡμῖν) ἡμῖν Dan. ead. ᾧ ante Ἀθηναῖοι deest Reg.

Pag. 29. l. 5. πολλὴν non agnoscunt Ar. C. HUDS. Dan; l. 7. διακινδυνεύεσθαι) κινδυνεύεσθαι Gr. HUDS. l. 14. ἢν παρὸν τὸ αὐτὸ) ἢν παρὰ τὸ αὐτὸ Gr. IDEM. In Gr. est ἢν, non ἢν. l. 15. αὐτὸς) αὐτὸν Gr. αὐτὸ Cl. HUDS. Αὐτὰ Reg. Cass. Dan. Sed in Cass. v recentiore manu adscriptum erat. ead. παρὰ) περὶ Bar. HUDS.

Pag. 30. l. 2. ἀλλ' ἀνταποδοῦναι) ἀλλὰ ἀνταποδ. Gr. l. 4. μείζονος pro μείζους. HUDS. ead. τοὺς deest Dan. Mox τὰ non habent Mf. Baf. Reg. & Gr. l. 6. μεθ' ἡδονῆς) μετὰ ἡδ. & in marg. μεθ' ἡδ. Gr. l. 7. παρὰ γνώμην) παραγνώμην Reg. l. 9. διὰ μέσου) Id est: ἐν τῷ μεταξὺ χρέων. HUDS. l. 10. καταλαβεῖν) καταλαμβάνειν Cl. in marg. IDEM. ead. ἡμῖν) ἡμῖν legendum cenfer Fr. Port. & mox ἡμᾶς. IDEM. l. 11. ἡμᾶς) ἡμᾶς Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. atque ira legisse videtur Valla, &

supra ἡμῖν. HUDS. Ὑμᾶς hic etiam Reg. & a prima manu Cass. e quo recens corrector fecerat ἡμᾶς. l. 13. προσγινομένης) προσγεγενημένης Ar. HUDS. Προσγινομένης Reg.

Pag. 31. l. 2. ποιήσωμεν) ποιήσομεν Cass. l. 3. πολεμοῦνται γὰρ) πολεμοῦνται μὲν γὰρ Marg. Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Dan. l. 4. ἀσαφῶς) σαφῶς Dan. Mox γινομένης Cass. l. 5. ὑμεῖς) Sic Cl. HUDS. Reg. Cass. Gr. ead. τοπλέον) τὸ πλέον Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Gr. l. 6. ἦν τε γνῶτε &c.) Hoc est: ἦν τε καλῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσσετε, καὶ γνῶτε (i. e. ἦν σωφρονῆτε) ἔξοστιν ὑμῖν τοὺς Λακεδαιμονίους φίλους ἔχειν βεβαίους, ὅτι αὐτοὶ μὲν ὑμᾶς πρὸς τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν, καὶ διαλλαγὴν προκαλοῦνται, ὑμεῖς δὲ αὐτοῖς χαρίσεσθε μᾶλλον ἢ αὐτοὺς βιάσεσθε. Vel sic: ἐὰν ὑφ' ἡμῶν πεισθῆτε, ἔξοστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίους τοῖς Λακεδαιμονίοις ὑμᾶς ἐπὶ ταῦτα προκαλεσαμένοις, καὶ χαρισαμένοις (i. e. ὑμῖν χάριν δοῦσι) μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. Ae. Port. HUDS. l. 7. βεβαίως) βεβαίους, & cum emendatione superscripta βεβαίως Gr. ead. προκαλεσαμένων) προκαλεσαμένων Ms. Bas. l. 9. σκοπεῖτε) προσκοπεῖτε Marg. Flor. HUDS. l. 10. τόγε) τό, τε Ar. C. IDEM. Reg. τότε Dan. l. 12. οὐν deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 13. ἐν τῷ πρὶν &c.) τῶν ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν legēbat, ut videtur, Valla. HUDS. l. 15. δέξασθαι τε ἀσμένως) ἀσμένως δέξασθαι τε Ar. C. Ald. Flor. Bas. (sed haec δέξασθαι) Steph. 1. IDEM. Reg. Cass. Dan. Gr. Praeterea ἀσμένους Gr. & δέξασθαι Cass. utrumque vero Ms. Bas.

Pag. 32. l. 2. ὀπόταν) ὀπότ' ἂν Ald. Bas. Flor. HUDS. Cass. Gr. & βούλονται Cass. l. 4. μάλιστα) μᾶλλον Ar. HUDS. Paulo post Κλεινέτα Dan. ead. ἐνηγε deest Ms. Bas. l. 7. μὲν deest Flor. HUDS. l. 9. Τροίζηνα) Τροίζηνα Cl. Gr. Ald. Bas. Flor. HUDS. Reg. Cass. Νίκαιαν pro Νίσαιαν Dan. l. 10. ἀλλ' ἀπὸ τῆς) ἀλλὰ ἀπὸ τῆς Reg. Cass. Gr. l. 12. κατὰ ξυμφορὰς) κατὰ τὰς ξυμφορὰς Ar. HUDS.

Pag. 33. l. 4. πείθωσιν) πείσθωσιν Ms. Bas. l. 5. γινώσκειν) γινώσκειν Ar. C. HUDS. Gr. Dan. & hic μὲν πρότερον, omisso τῷ καὶ. l. 6. δ' εἶναι) δὲ εἶναι Ar. C. HUDS. l. 7. ἐθέλουσιν ex emendatione, pro ἐθέλωσιν, quod est in textu, Gr. l. 10. οἶόν τε ἂν) οἶόν τ' ἂν Cass. Σείσιν οὐδ' ἐν ἐν πλῆθει Ms. Bas. l. 11. ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς) ὑπὸ τὰς ξυμφορὰς Dan. l. 12. διαβληθῶσιν, εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες) εἰπόντας καὶ οὐ τυχόντες διαβληθῶσιν Reg. l. 13.

τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας) τοῖς Ἀθηναίοις &c. Mf. Baf. Ποιήσαντας Dan. Baf.

Pag. 34. l. 2. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Cl. HUDS. Περι τὸν Πύλον & paulo ante εὐθέως pro εὐθὺς Gr. l. 4. καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα) καὶ ἄλλα ἀξιόλογα legisse videtur Valla. HUDS. Καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα Reg. l. 10. ἀμφοτέρων) ἀμφοτέροις Reg. ead. κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Deest Reg. ead. δυοῖν) δυεῖν C. HUDS. Νεοῖν abest a Cass. l. 11. ἐναντίαν) Scilicet ἀλλήλαιν. Vel τοῖς πολεμίοις Ae. Port. HUDS. ead. αἰεὶ) αἰεὶ Ald. Flor. Baf. IDEM. Ἄει Mf. Baf. l. 12. πρὸς) περὶ Ar. C. IDEM. Dan.

Pag. 35. l. 1. ἐβδομήκοντα) Vide Annott. ad pag. 20. HUDS. ead. ἐν τῇ ἠπείρῳ) ἐν τε τῇ ἠπείρῳ Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. l. 6. Μεσσηνή) Μεσσηνή Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. Etiam hic & infra plerisque locis Gr. l. 9. ἐνήγον) Sic Mf. Baf. ἀνήγον ed. Baf. l. 10. ἐσβεβλήκεσαν) ἐσεβεβλήκεσαν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Cass. Dan. ead. καὶ ναυμαχίας &c.) Hoc ad Syracusanos est referendum, ut patet ex sequentibus: ἐν τούτῳ οὖν τῶ μεταξὺ εἰ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι &c. HUDS. l. 13. τὴν νῆσον) Scilicet, τὴν Σφακτηρίαν, non (ut vult Scholiastes) τὴν Σικελίαν. Ae. Port. HUDS.

Pag. 36. l. 1. ναυσὶν) ναυσὶ Gr. ead. χειρώσασθαι) χειρώσασθαι Cass. l. 2. σφῶν) σφῶν Reg. l. 3. τε deest Ar. HUDS. l. 5. τε abest Ar. C. IDEM. Dan. ead. ἀνεῖναι) ἀν εἶναι Reg. Cass. Gr. l. 6. ἔστι) ἔστιν Cass. l. 8. ἢ Χάρυβδις) Thucydidem non unum certum locum, sed totum fretum *Charybdin* appellare, existimat Cluverius Sicil. Antiq. p. 70. HUDS. l. 9. καὶ non agnoscunt Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Immo Baf. habet καὶ, sed abest ab ea mox sequens ἐκ. l. 11. ἐς αὐτὸ) Scilicet, ἐς αὐτὸν τὸν πορθμὸν. HUDS. l. 15. περὶ) παρὰ &c. Marg. Περι πλοίου δὲ διαπλέοντος Ar. C. IDEM. Dan.

Pag. 37. l. 1. ἀντεπαναγόμενοι) ἀντεπαγόμενοι Ar. Cl. HUDS. Cass. ead. ἑκκαίδεκα) ὀκτωκαίδεκα legebat Valla. HUDS. l. 2. Ῥηγίνας) Ῥηγίας Gr. ead. τῶν omittit Cl. HUDS. l. 3. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Baf. Stephan. 1. HUDS. Cass. l. 4. εἰς) ἐς Ar. HUDS. ead. Μεσσηνή) Μεσσηνή C. ut & paulo infra. IDEM. l. 5. Ῥηγίῳ) Ῥηγίῳ Reg. ead. μίαν ναῦν ἀπολέσαντες) Scilicet, οἱ Συρακούσιοι. Ae. Portus. HUDS. ead. ἐπεγένετο) ἐγένετο C.

HUDS. Dan. l. 6. δὲ δεεστ C. HUDS. l. 7. τῶν abest Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. IDEM. Cass. Dan. Ἐκ τῶν Ῥηγίνων Reg. & sic ed. Bas. non ut Hudson. l. 8. καὶ om. Mf. Bas. l. 11. αὐτοῖς) Pro αὐτῶν. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 129, 173. Αὐτοὶ Cl. Gr. Αὐτοῖς Cl. in marg. HUDS. Αὐτοὶ Mf. Bas. Reg. l. 12. μετὰ τοῦτο) μετατοῦτο Ar. HUDS. l. 13. ἐμβάντων) ἐσβάντων Marg. C. Cl. Gr. IDEM. Mf. Bas. Cass. Dan. ἐσβάντων τὰς ναῦς Gr. l. 14. κάλω) κάλως Dan. l. 15. οἱ δεεστ Reg. ead. ἀποσημειωσάντων) ἀποσημειωσάντων legisse, aut legendum putavisse videtur Valla. HUDS. Ἀποσημειωσάντων Mf. Bas. ex emendat.

Pag. 38. l. 1. ἐτέραν ναῦν ἀπολλύουσι) Hoc ad Athenienses referendum, qui quasi rependerent navim pro navī: itaque sequitur, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες. Ae. Portus. HUDS. l. 2. τοιουτοτρόπῳ) τοιούτῳ τρόπῳ Ar. IDEM. Καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ absunt a Dan. & Cass. in cuius margine deinde alius ea scripserat, l. 6. Μεσσήνιοι) Μεσσήνιοι C. itidemque paulo infra. HUDS. l. 10. ναυσὶ) ναυσὶν Gr. l. 12. ἐσέβαλον) ἐσέβαλλον Cass. Gr. l. 14. θαρσήσαντες, καὶ θαρσοῦντές τε καὶ Mf. Bas. l. 15. ἐαυτοῖς) αὐτοῖς Dan.

Pag. 39. l. 1. ἐς τιμωρίαν) πρὸς τιμωρίαν Mf. Bas. l. 7. ἕκασται) ἕκαστοι Mf. Bas. l. 8. δὲ εὐθύς) εὐθύς Ar. HUDS. ead. Μεσσήνην) Μεσσήνην C. & mox infra. HUDS. l. 9. ἐστράτεον) ἐστράτευσαν Marg. C. IDEM. Dan. ead. προσβάλλοντες) προσβαλόντες Ar. C. Cl. HUDS. Sic quoque fuerat in Gr. deinde emendatum erat προσβάλλοντες. l. 10. ἐπειρῶντο) ἐπειρών Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Bas. Reg. Cass. Dan. Varietatem scripturae etiam Scholiastes annotat.

Pag. 40. l. 2. καὶ καταδιώξαν &c.) Id est: καὶ καταδιώξαντες κατέκλεισαν. HUDS. l. 4. ἀνεχώρησαν) ἀνεχώρου Mf. Bas.

Pag. 41. l. 3. πλείστην ὁ χρόνος) πλείστην καὶ ὁ χρόνος Ar. C. HUDS. l. 5. ἐρήμη) ἐρήμῳ Ar. C. IDEM. l. 6. οἱ δεεστ Gr. & paulo post τε post σῆτον. l. 7. ἀλληεσμένον) ἀλληεμένον Gr. Mf. Bas. l. 9. ξυμφέροι) ξυμφέρῃ Cass. l. 10. εἰσαγαγόντι) εἰσαγαγόντι Gr. l. 11. εἰλωτες) εἰλωτες & paulo ante εἰλωτων Cass. Mox τῆς ante Πελοπον. om. Mf. Bas. l. 12. ὄπθεν) ὄθεν C. HUDS. Dan.

Pag. 42. l. 1. τριήρων) τριηρῶν Cass. Gr. l. 2. ἐγίνετο) ἐγίνετο Gr. l. 3. καθεστήκει) καθειστήκει Reg. l. 5.

ἔσει) ἔση, & deinde ab emendatore inter versus ἔσει Reg. l. 6. ἐσένειον δὲ καὶ &c.) ἐσένειον δὲ κολυμβηταὶ ὑφιδροι, καλλώδια ἐν ἀσχοῖς ἐφέλλοντες μήκωρα &c. Suidas locum citans in voce ὑφιδρος. Ἐπένειον Cl. in marg. HUDS. Δὲ abest a Cass. postea a correctore adscriptum. Κολυμβητοὶ Mf. Bas. Reg. Cass. Gr. l. 9. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. Bas. HUDS. Reg. Cass. Gr. l. 10. παντί τε τρόπῳ) παντι τε τῷ τρόπῳ Marg. HUDS. Gr. Bas. παντί τε τρόπῳ Mf. Bas. ead. ἐτεχρῶντο) ἐχρῶντο Gr. & in marg. Cl. HUDS. Ἐχρῶντο in textu cum superscripta emendatione recentis manus ἐτεχρῶντο Reg. l. 12. δὲ abest a Dan.

Pag. 43. l. 1. ἐσπλεῖ) εἰσπλεῖ Reg. l. 2. ἐπιλάβει) ἐπιλάβει Reg. Schol. l. 3. τὴν δεεστ Dan. ead. ἀδύνατον ἐσομένην) Pro οὐ δύνησσεσθαι κομίζειν. Ae. Port. HUDS. l. 6. ἀνέντων) ἀφέντων Gr. ἀνέντων in marg. IDEM. l. 8. χειμῶνα) τὸν χειμῶνα Ar. IDEM. Τηρήσαντες & ab emendatore inter versus τας Reg. ead. τε) δὲ Ar. C. Cl. HUDS. Cass. l. 13. τῆς δεεστ Ald. Flor. Bas. HUDS.

Pag. 44. l. 3. Θεαγένους) Θεαγένους Marg. Ar. C. HUDS. Reg. l. 4. διέβαλλον) διέβαλεν Ar. HUDS. l. 6. ὠρμημένους τὶ τοπλέον &c.) ὠρμημένους τοπλέον τὶ τῇ γνώμῃ Marg. Ὀρμημένους τὶ τὸ πλέον &c. C. Bas. Ὀρμ. τὶ τὸ πλέον τῆς γνώμης Ar. Cl. Τὶ redundare existimat Stephan. Vide Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 81. HUDS. Τὸ πλέον Cass. Gr. l. 8. μὴ δὲ) μὴ δὲ Ar. C. HUDS. Reg. Cass. ead. διαμέλλειν) διαμέλειν Ar. Μέλλειν Marg. HUDS. Μοx καιρὸν παρέντας Mf. Bas. ead. δοκεῖ) δοκῆ Gr. l. 10. Νικίαν τὸν Νικηράτου) τὸν Νικίαν Νικηρ. Gr. ead. στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσήμαινεν) ἀπεσήμαινε, στρατηγὸν ὄντα C. HUDS. Dan. Sed ἀποσήμαινε. l. 12. εἰ ἄνδρες) εἰ οἱ ἄνδρες Gr. ead. πλεύσαντας) πλεύσαντες C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. & supra ας eadem manu.

Pag. 45. l. 2. σπέει) πλεῖ C. HUDS. Dan. & paulo ante εἰς τὸν Κλ. ead. ῥάδιόν γε αὐτῷ) ῥάδιον αὐτῷ C. HUDS. Dan. l. 4. ἦν τινα) ἦν τινα Cass. Gr. l. 7. ἀλλ') ἀλλὰ Gr. l. 9. ἐκέλευε) ἐκέλευεν Cass. l. 12. ὑπέφευγε) ἐξέφευγε Dan. l. 13. τόσῳ) τόσον Marg. C. HUDS. Dan.

Pag. 46. l. 1. ἐτι δεεστ Reg. l. 4. Ἰμβρίου) Ἰμβρίου Dan. l. 5. ἐκ τῆς Αἴνου) ἐκ τῆς Αἴνου C. Aut abundat τε, aut addendum καὶ ante τοξότας. Ae. Port. HUDS. Ἐκ τῆς Αἴνου etiam Dan. l. 6. ταῦτα δὲ ἔχων &c.) Id est: ταύτην δὲ τὴν δύναμιν ἔχων, ἔφη αὐτὸς πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ

στρατιώτας ἐκπλεύσας, ἐντὸς &c. Vel, ταύτην δὲ τ. δ. ἔ. ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις. Sic enim Ar. C. Flor. atque ita legisse videtur Valla. HUDS. Τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις etiam Reg. Cass. Dan. Gr. l. 8. ζῶντας deest Ar. HUDS. ead. αὐτοῦ) Scilicet, ἐν τῇ νήσῳ τῇ Σφακτηρίῳ. Ae. Port. HUDS. ead. ἀποκτενεῖν) ἀποθανεῖν Valla. IDEM. l. 9. μὲν omittit Gr. HUDS. Mf. Bas. Reg. l. 10. ἐγίγνετο) ἐγένετο C. HUDS. l. 11. δυοῖν) δυεῖν C. IDEM. l. 13. χειρώσεσθαι) χειρώσασθαι & cum superscripta emendatione rec. manus σεσθαι Cass.

Pag. 47. l. 1. τε deest C. HUDS. Dan. l. 2. ἀναγωγὴν) ἀγωγὴν Cass. l. 3. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Διὰ τάχος Dan. l. 5. τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίῳ) Supra enim dixit: ἐπίτονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἢ φυλακῇ, σίτου τε ἀπορία καὶ ὕδατος &c. HUDS. l. 8. παρεῖχε) παρέσχε Marg. Ar. Cl. Gr. IDEM. Reg. Cass. l. 9. ἐπιτοπολὺ) ἐπὶ τὸ πολὺ Ar. Ἐπὶ πολὺ C. HUDS. Ἐπὶ τὸ πολὺ Cass. Ἐπὶ τοπολὺ Gr. l. 10. αἰεὶ) αἰεὶ Ald. Flor. HUDS. l. 11. μᾶλλον εἶναι) εἶναι μᾶλλον C. IDEM. Ἐνόμιζε μᾶλλον τοῦτο εἶναι Reg. l. 12. προσβάλλοντας) προσβαλόοντας Ar. C. HUDS. l. 13. βλάπτειν) βάλλειν Marg. IDEM. l. 14. ὑπὸ) ἀπὸ Ar. HUDS. ead. δῆλα εἶναι) εἶναι δῆλα C. IDEM. Dan. Mox τοῦ δὲ αὐτοῦ στρ. Mf. Bas. τοῦ δ' αὐτῶν στρ. Gr.

Pag. 48. l. 2. ἂν deest Gr. l. 3. ἂν omittunt Cl. Gr. HUDS. Non omittit hic Gr. Γὰρ ἂν εἶναι Cass. l. 4. εἰ δ' αὖ ἐς) εἰ δ' οὖν ἐς Gr. HUDS. l. 6. πλείονον) πλείονον Ar. HUDS. ead. ἑαυτῶν) ἑαυτοῦ C. IDEM. l. 8. χρεῖν) ἐχρεῖν C. HUDS. l. 10. οὐχ ἥκιστα) οὐχ ἥκιστα Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. l. 12. προϊσχοντας) προϊσχοντες Cl. Προσχόντες in marg. HUDS. Προίσχοντας, & manu rec. inter versus προσι Cass. l. 13. κατὰ μικρὸν) καταμικρὸν Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. κατὰ σμικρὸν Mf. Bas.

Pag. 49. l. 1. ἔλαθε) ἔλαθεν Cass. l. 4. ἐπ' ἀξιοχρεων) Supple δύναμιν. HUDS. l. 6. μεταπέμπων) Pro μεταπεμπόμενος. Ae. Port. HUDS. l. 10. ἐς τὸ defunt Gr. l. 11. προκαλούμενοι) προκαλούμενον Reg. l. 13. ἐφ' ᾧ) ἐφ' ᾧ Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. & τηρῶσονται.

Pag. 50. l. 1. δὲ αὐτῶν, μίαν) δὲ αὖ μίαν Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. l. 2. τῇ δ' ὕστεραία) τῇ δὲ ὕστ. Gr. ead. ἀνήγαγον) ἀνηγάγοντο Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Mf. Bas. & ed. Bas. Steph. 2. l. 4. τῆς νήσου) τῆς

ἦσον C. HUDS. l. 5. πρὸ τοῦ λιμένος) πρὸς τοῦ λιμ. Cl. Gr. Πρὸ τοῦ λ. Cl. in marg. HUDS. Πρὸς τοῦ λ. Mf. Baf. Reg. Caff. l. 10. εἶχε) ἦρχε Dan. l. 11. ἔσχατον) τὸ ἔσχατον Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan. ead. τὸ deest Gr. l. 13. ἔρημα) Sic ex emend. pro ἔρημα Caff.

Pag. 51. l. 1. λίθων) λίθω Gr. HUDS. ead. ὁ deest C. HUDS. Dan. l. 2. καταλαμβάνοι) καταλαμβάνει Reg. Gr. sed in hoc emendatum erat καταλαμβάνοι. ead. βεβαιότερα) βιαιότερα Ar. C. Cl. HUDS. Caff. In Reg. ita rec. manu inter versus erat. l. 7. εἰς deest Dan. & mox ὁ ante ἄλλος. l. 9. ἀπέβαινον) ἐπέβαινον Ar. C. Ald. Baf. Stephan. i. HUDS. Reg. Caff. Gr. ead. ἐβδωμήκοντα) ὄγδοήκοντα C. HUDS. Dan. l. 12. ἐλάσσους) ἐλάττους C. HUDS. ead. τούτων deest Ar. HUDS. ead. Μεσσηνίων) Μεσσηνίων C. HUDS. l. 13. οἱ deest Caff. l. 14. δὲ) τε Ar. HUDS. l. 15. τε abest C. IDEM. Dan.

Pag. 52. l. 1. ἔστι) ἔστιν Caff. ead. μετεωρότατα) μετεωρότερα Dan. l. 2. ὅτι πλείστη) ὅτι πλείστη Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. Gr. ἔτι & cum superscripta emendatione recentis manus ὅτι πλείστη Reg. ead. πολεμίσις) ἐναντίοις Dan. l. 3. κεκυκλωμένοις) κεκαλυμένοις Marg. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Κυκλωμένοις C. HUDS. Dan. Κεκαλυμένοις Reg. Caff. ead. ἔχουσι) Sic quoque Caff. Corrector recens super ω scripserat ου. Et in Gr. in textu ex ἔχουσι factum erat ἔχουσι. Ἐχουσι etiam Mf. Baf. l. 4. γιγνονται) γίνονται Ar. HUDS. Γίνονται Reg. l. 7. κατὰ νότου τε αἰεῖ) κατὰ νότου τε καὶ αἰεῖ Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. HUDS. Reg. Caff. ead. οἶον τε ἦν) οἶον τ' ἦν Gr. l. 11. ἐκράτου) ἐκράτου in textu & marg. Gr. & mox ἀναχωροῦσι. l. 12. τοιαύτη μὲν γνώμη) τοιαύτην μὲν γνώμην Ar. HUDS. ead. τίτε πρῶτον) τό, τε πρῶτον malit Ae. Port. Τότε πρώτην Ar. IDEM.

Pag. 53. l. 5. ἐς) εἰς Caff. Dan. l. 6. νότου) νότον Gr. sine accentu. l. 9. οὐκ ἀντεπήσαν) οὐ κατεπήσαν Gr. l. 10. ἢ μάλιστα) οἱ μάλιστα Mf. Baf. l. 11. προσδέοντες) ἐπιθέοντες Marg. Ar. C. HUDS. Dan. ead. οἱ deest Gr. HUDS. l. 12. τε deest C. IDEM. l. 13. προλαμβάνοντες) προσλαμβάνοντες Dan.

Pag. 54. l. 2. ἐδύναντο) ἠδύναντο Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Gr. l. 5. γνόντες αὐτοὺς) γνόντες δὲ αὐτοὺς Caff. l. 6. τῶ) In Caff. recens manus ἐν posuerat super τῶ, Thucyd. Vol. III.

quo significatur, plenam orationem esse ἐν τῷ ἀμύνεσθαι. l. 10. ἐπεπόνθεσαν) ἐπεπόθησαν Dan. ead. πρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. HUDS. l. 12. καταφρονήσαντες, καὶ ἐμβοήσαντες) καταφρονήσαντες οὖν αὐτῶν καὶ ἐμβοήσαντες Dionys. Hælic. locum citans. Καταφρονήσαντες καὶ ἐμβοηθήσαντες Ar. Ald. Bas. Καὶ ἐμβοήσαντες non agnoscit C. HUDS. Nec Dan. l. 14. εἶχε) εἶχεν Cass. Gr.

· Pag. 55. l. 3. πολὺς) πολλῶ C. HUDS. l. 4. αὐτοῦ) αὐτοῦ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. IDEM. Reg. Cass. Dan. l. 5. τό, τε) τότε legunt nonnulli. HUDS. l. 8. εἶχόν τε &c.) Totum hoc usque ad ἀποκ. in interpretatione sua omittit Valla. HUDS. l. 9. ἀποκεκλημένοι) ἀποκεκλεισμένοι Ar. Cl. HUDS. Ἐναποκεκλημένοι Reg. l. 11. ἐσακούοντες) ἐσακούσοντας Ar. C. HUDS.

· Pag. 56. l. 2. ζυγκλήσαντες) Supple εαυτούς. HUDS. l. 3. ἀπειχε) ἀπειχεν Cass. l. 5. πλέον) πλέονι Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Reg. Cass. ead. τεθαρησκότες) τεθαρρήκότες Ar. C. HUDS. Cass. Dan. ead. ἐπέκειντο) ἐνέκειντο Ar. C. HUDS. Dan. l. 7. ἐς) εἰς Dan. l. 8. φυλάκων) φυλακῶν Ar. C. HUDS. ead. παρὰ πᾶν) παρὰπαν Gr. l. 9. ἀμνύμενοι) ἀμνύμενοι Cl. C. Ar. HUDS. Cass. l. 10. ἐπισπόμενοι) ἐπισπόμενοι, & ο manu rec. in ω mutato Cass. Ἐπισπόμενοι in textu, & supra ab emendatore ἐπισπόμενοι Reg. l. 11. προσιέντες) προσιέντες Ar. C. HUDS. Προσιέντας Dan. l. 12. τὸ πλεῖστον) τοπλεῖστον Ald. Flor. Bas. HUDS. l. 13. τε deest Dan. l. 14. δίψους) δίψης Marg. HUDS. ead. ἐξέλασασθαι) ἐξέλασεσθαι Dan.

Pag. 57. l. 1. τοῦ deest Ar. C. Gr. HUDS. Ms. Bas. Reg. l. 2. δ' οἱ) δὲ οἱ Ar. HUDS. ead. ἡμύνοντο) ἡμύναντο Cass. ead. οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως) Pro οὐ δυνάμενοι κυκλωθῆναι. HUDS. l. 3. ἐς τὰ πλάγια) ὡς τὰ πλ. C. IDEM. l. 4. δὲ abest a Cass. ead. Μεσσηνίων) Μεσσηνίων Ar. C. HUDS. l. 7. τῶν om. Ms. Bas. ead. περιέναι) προϊέναι Cl. HUDS. l. 10. κατὰ) καὶ κατὰ Ar. C. IDEM. Dan. ead. παρῆκον) παρείκον Ar. C. Cl. Ald. Bas. HUDS. Cass. Dan. l. 11. προσβαίνων) προβαίνων Reg. ead. ἦ deest Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 58. l. 6. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Ar. C. HUDS. Gr. l. 7: ὀλίγοι) ὀλίγα & inter versus manu recenti ὀλίγοι Cass. l. 9. ἐφόδων) ἐφοδίων Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. ὅτι εἰ καὶ &c.) Hæc verborum syntaxis: ὅτι εἰ καὶ ὅποσοιού,

μᾶλλον ἐνδάσσουσι, διαφθαρήσονται αὐτοὶ ὑπὸ τῆς σφ. στρ.
 Vel sic: γρούς, εἰ καὶ ὀπ. μ. ἐνδ. διαφθαρησομένους ὑπὸ τῆς
 σφ. στρ. Hic vero sensus: ὅσω μᾶλλον ἐνδάσσουσιν οἱ Λακε-
 δαιμόνιοι, τούτω μᾶλλον ὑπὸ τῆς σφ. στρ. διαφθαρησομένους,
 τὴν μάχην ἔταυσαν. Fr. Port. HUDS. l. 11. ὀποσονοῦν)
 ὀπόσον οὖν Cass. l. 15. τὰ ὄπλα) καὶ τὰ ὄπλα C. HUDS.

Pag. 59. l. 2. καὶ σφᾶς αὐτοὺς Ἀθηναίοις δεσ.) καὶ σφᾶς
 Ἀθηναίοις ὡς αὐτοὺς τε βουλεῦσαι Gr. HUDS. l. 8. καὶ
 ἐκείνων) καὶ μετ' ἐκείνων malit Steph. HUDS. ead. Φάρμα-
 κος) Φάραγγος Ms. Bas. l. 12. ἄρχειν κατὰ νόμον) Potest
 tamen κατὰ νόμον ad ἐφρημένους referri. Steph. HUDS. l. 14.
 Λακεδαιμονίου) καὶ Λακεδαιμοίους Dan.

Pag. 60. l. 3. γενομένης ἐπερωτήσεως) γενομένων ἐπερω-
 τήσεων Marg. C. Cl. Γενομένων ἐτ' ἐρωτήσεως Ar. Gr. Ald.
 Flor. Bas. & ita legendum censet Ae. Port. HUDS. Ita &
 Reg. sed recens corrector super ως scripserat ων. Γενομένων
 ἐπερωτήσεως Dan. Cum Marg. C. & Cl. consentit Cass.
 l. 6. βουλευέσθαι) βουλεύσεσθαι Reg. l. 9. καὶ τὴν ἐπ.
 νύκτα defunt Gr. HUDS. l. 11. τὰ ἄλλα) τᾶλλα Gr.
 l. 12. τριπράρχοις) τριπράρχαις Ar. C. HUDS. Reg. Dan.
 ead. διεδίδουσαν) διέδουσαν Cl. Gr. HUDS. Ms. Bas. l. 14.
 διεκομίσαντο) ἐκομίσαντο Ms. Bas. ead. δ' ἐν) δὲ ἐν Ar.
 C. & Dionys. Halic. locum citans: qui & mox legit εἰ
 δ' ἄλλοι, & paulo infra omittit περὶ ante εἰκοσι. HUDS.

Pag. 61. l. 6. ὁ omittit Gr. & paulo post τῆς ante ναυ-
 μάχιας. ead. οἱ ante ἐν τῇ νήσῳ deest Ms. Bas. l. 9. εἰ-
 κοσιν) εἰκοσι Cass. ut & infra hoc cap. l. 10. ἐσιτοδοτοῦν-
 το) ἐσιτοδοτοῦντο Ald. Flor. Bas. Steph. l. 2. HUDS. Gr.
 ead. τοῖς ἐσπλέουσι &c.) Id est: ὑπὸ τῶν ἐς τὴν νῆσον λά-
 θρα ἐσπλέοντων διετρέγοντο. Ae. Port. Τοῖς ἐμπλέουσιν Ar.
 C. HUDS. Dan. l. 11. καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείβη)
 καὶ τὰ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείβη Cl. Gr. HUDS. Ἐγκα-
 τέλειβη etiam Cass. Sed Gr. in textu ἐγκατελείβη cum η
 ab emendatore super ei posito. l. 15. ἐκ τῆς Πύλου ἐκά-
 τεροι) ἐκάτεροι ἐκ τῆς Πύλου Reg.

Pag. 62. l. 3. τε non habet Reg. ead. δὴ deest Ar. C.
 HUDS. Dan. ead. κατὰ τὸν πόλεμον) μετὰ τὸν πόλεμον
 C. HUDS. l. 4. τοῦτο) τοῦτον Gr. l. 5. οὐτ' ἀνάγκη οὐ-
 δεμιᾶ) οὔτε ἀνάγκη οὐδὲ μιᾶ Ar. C. HUDS. Οὐδὲ etiam
 in Cass. fuerat, sed accentus deinde abrafus erat. l. 10.
 καλοὶ κἀγαθοὶ) καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ Cass. l. 12. διεγίνωσκε)
 διεγίνωσκε Reg. διεγίνωσκεν Cass.

Pag. 63. l. 2. μέχρις οὗ τι συμβῶσιν) μέχρι οὗτοι συμβῶσιν Cass. Gr. l. 3. δ' οἱ) δὲ οἱ & pag. 65 lin. 8 δὲ ἄλλοι Gr. l. 4. ἐσβάλωσιν) ἐμβάλωσιν Ar. HUDS. Mf. Baf. Ἐσβάλλωσιν Cass. l. 6. Μεσσήνιοι) Μεσσήνιοι Ar. C. & paulo infra Μεσσηνίδος. HUDS. ead. ἐς non agnoscunt Ar. C. IDEM. Dan. l. 8. ἐλήϊζόν τε) ἐλήϊζον τότε Ar. C. HUDS. Ἐλήϊζοντό τε Mf. Baf. Dan. l. 9. ὁμόφωνοι ὄντες defunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. ἀμαθεῖς) ἀπαθεῖς Marg. HUDS. ead. τοῦ δεεστ Cass. deinde inter versus scriptum. l. 11. Εἰλώτων) Εἰλώτων Cass. & sic plerumque.

Pag. 64. l. 1. ἐνδηλοι) ἐνδηλον legisse videtur Valla. HUDS. l. 5. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Reg. l. 7. Κορινθίαν) Κόρινθον Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Dan. Κορινθίαν Mf. Baf. l. 9. ναυσὶ, διακοσίοις ἰππεῦσιν) ναυσὶν, ἰππεῦσι διακοσίοις Reg. ead. δὲ) δὴ Gr. l. 12. Χερσονήσου) Χερρόνήσου Ar. C. ita & paulo infra in libris excusis. HUDS. Cap. seq. ubi Cass. Χερρονήσου. Et sic passim. ead. Ρείτου) Ῥήτου Gr. l. 13. Σολύγιοις λόφος) Σολύγειος λόφος Stephano Byzant. Σολύγης λόφος Polyae-no. HUDS. l. 14. ἐφ' ὄν) ἐφ' οὗ Cass. Ἐφ' ὧν Gr. ead. Δωριῆς) Δωριεῖς Ar. C. HUDS. Reg. Dan. ead. τοπάλαι) τὸ πάλαι Ar. C. HUDS. Cass. Gr. l. 15. Αἰολεῦσι) Αἰολεῦσιν Cass. & paulo post εἰκοσιν.

Pag. 65. l. 1. ἐστὶν δεεστ Ar. C. HUDS. Dan. ead. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη. Totum hoc omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. προπυθόμενοι δὲ Κορίνθιοι) Κορίνθιοι δὲ πυθόμενοι C. Κορίνθιοι δὲ προπυθόμενοι Ar. HUDS. Mf. Baf. Reg. Cass. Dan. Gr. l. 5. ἐκ πλείονος potest etiam ad praecedens participium προπυθόμενοι referri. Steph. HUDS. l. 7. ἐν ante Ἄμπραν. deest Dan. l. 11. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. ead. Κεγχρεῖα) Κεγχρεαὶ Ptolemaeo & Stephano. Κεγχρεαὶ Straboni & Pausaniae. HUDS. l. 12. Κρομμύωνα) Hic vicus a Strabone Κρομμυὸν appellatur, a Plutarcho Κρομμυὸν, a Pausania Κρωμυὸν, a Stephano Κρεμμύων. Vide Meurfii Theseum p. 17, (cap. 6.) & Sylburgii notas in Pausaniam p. 390. IDEM. Κρομμυῶνα Reg. & infra cap. 44. ubi etiam ita Gr. add. cap. 45. ead. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS.

Pag. 66. l. 2. ξυνέβαλε) ξυνέβαλλεν Cass. ead. πρῶτα) πρῶτον Reg. Cass. l. 3. τῶν Ἀθηναίων εὐθύς) τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων εὐθύς Cl. HUDS. ead. πρὸ) πρὸς Ar. C.

HUDS. l. 7. παρατεταγμένοι) παρατεταμένοι Ar. C. IDEM. l. 8. έώσαντο) έσώσαντο Cl. IDEM. l. 9. ύπερχωρήσαντες) ύποχωρήσαντες Cl. Gr. IDEM. Reg. Cass. Steph. 2. l. 11. παιωνίσαντες) παιανίσαντες Ar. C. HUDS. Ms. Bas. ead. έπήεσαν) έπέβησαν Marg. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. l. 12. πάλιν ήν) ήν πάλιν Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Cass. Gr. Dan. Πάλιν εύν Reg. l. 13. έπιβουθήσας) έπιβούσας Cass. & mox εις την θάλασσαν.

Pag. 67. l. 4. κέρας deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 6. Σολύγειαν) Σολύγειον Ms. Bas. l. 8. οι omittunt Ar. C. IDEM. Dan. l. 9. ώφελιμοι) ώφελόμενοι Reg. ead. Συμμαχόμενοι) συμμαχόμενοι Gr. l. 11. ούκέτι) ούκ έτι C. itidem-que paulo infra. HUDS. l. 13. άπέθανον αυτών) αυτών άπέθανον Reg. Cass. Dan. Gr. Ms. Bas. l. 14. τούτω τώ τρόπω) Haec non legisse videtur Valla. HUDS. l. 15. ούδ' έ) ού δ' έ Ar. C. Ald. Flor. Bas. IDEM.

Pag. 68. l. 1. προς) ές Reg. l. 2. ώς deest C. HUDS. Gr. ead. ές) εις Cass. l. 3. άλλοτρίους omittunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Reg. Cass. Dan. ead. έσκύλευον) έσκύλευσαν Ar. HUDS. l. 4. τροπαϊον τε ευθές) τρόπαιον τε ευθός Gr. ead. δ' ήμισεσι) δ' έ ήμισεσι Gr. l. 7. του ύρους του Όρειου) Numero multitudinis Straboni τα Όρεια όρη. HUDS. l. 8. ώς deest Ar. C. IDEM. Dan. l. 10. αυτους omittit Gr. HUDS. l. 12. κατά τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. l. 14. δυνειν Ar. C. IDEM. ead. μη δυνάμενοι) ού δυνάμενοι Ar. C. Cl. Gr. IDEM. Reg. Cass. Dan.

Pag. 69. l. 6. ές) έπί Ar. C. HUDS. Dan. ead. Κρομμύονα) Κρομμυώνα Cl. Gr. passim. HUDS. Reg. vid. ad p. 65. l. 7. είκοσι) είκοσιν Cass. Sic mox Μεθώνη έστιν Cass. Gr. & pag. 71 lin. 4 άποκτείνωσιν iidem. & contra pag. 70 lin. 5 ναυσί Gr. l. 8. τή δ' ύστεραία) τή δ' έ ύστεραία Ar. C. HUDS. Gr. l. 10. Μεθώνην) De hac testatur Strabo lib. 1, pag. 8. quod in quibusdam Thucydidis codicibus appellatur Μεθώνη, in aliis Μέθανα. HUDS. l. 11. Τροϊζήνος) Τροίζηνος Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Dan. Gr. & a prima manu Cass. deinde emendatum Τροϊζήνος. l. 12. Χερρόνησου) Χερρονήσου Cass.

Pag. 70. l. 3. καδ' όν omittit Cl. HUDS. & Cass. sed recens manus in marg. scripserat. l. 7. Κερκυραίων) Κερκυρέων Gr. ut & paulo post. l. 11. ξυνέβησαν) συνέβησαν Gr. l. 13. τον Αθηναίων) τών Αθηναίων Ar. HUDS.

Pag. 71. l. 1. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. l. 3. τοῦ deest Ar. C. HUDS. l. 7. δῆθεν) δῆ Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. IDEM. Reg. Caff. Dan. l. 8. ἀποδιδράναι) ἀποδράναι Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Dan. Ἀποδράναι Mf. Baf. l. 9. δῆ) ἤδη Cl. HUDS. l. 10. τῶν abest Ar. C. IDEM. l. 13. παρεδίδοντο) παρεδέδοντο Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. In Caff. tamen eadem manu super e scriptum erat 1. Mox δὲ ante τοῦ omittit Gr. l. 14. οὐχ ἥκιστα) οὐχῆκιστα Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS.

Pag. 72. l. 2. οἱ στρατηγοὶ) καὶ οἱ στρατηγοὶ Ar. HUDS. l. 7. δυεῖν) Sic Ar. C. IDEM. Vid. Annot. Δυοῖν στίχον Mf. Baf. l. 11. παριόντες) παριέντες Gr. ead. ἐπετάχυνον) ἐτάχυνον Ar. C. HUDS. Dan. ead. σχολαιότερον) σχολαιότερον Gr. HUDS. Mf. Baf. l. 15. ἄλλοσε ἄγειν) ἄλλος ἐπάγειν Ald. Flor. Ἐπάγειν Cl. in marg. IDEM. Ἄλλοσε deest Reg. recens manus inter versus adscripterat.

Pag. 73. l. 2. ἐπεκαλοῦντο) ἐκαλοῦντο Ar. C. HUDS. l. 3. οὐκέτι) οὐκ ἔτι C. IDEM. l. 4. οὐδ' ἐσιέναι) οὐδὲ ἐσιέναι Gr. ead. ἔφασαν) ἔφασάν τε Cl. HUDS. l. 7. τέγος) στέγος Gr. ead. ἔβαλλον) ἔβαλον Ar. C. HUDS. Caff. Gr. l. 8. ἐφύλασσοντό τε) ἐφύλασσον τότε Ar. C. HUDS. l. 9. διέφθειρον) διέφθειραν Gr. & Caff. ex emendatione πρό διέφθειρον. l. 10. ὄιστους τε) ὄιστους μὲν Mf. Baf. l. 12. παραιρήματα) παραιωρήματα Ar. C. Vide Suidam in voce παραιρήσεται, & Iul. Pollucem l. 7, cap. 14. HUDS. Παραιωρήματα etiam Dan.

Pag. 74. l. 1. διεσθάρησαν) ἐσθάρησαν Reg. l. 7. γενομένη) γινομένη Ar. HUDS. l. 8. ὃ, τι deest Ar. C. IDEM. Dan. l. 10. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. HUDS. Caff. Gr. l. 15. τοῦ deest Dan.

Pag. 75. l. 1. οἰκήτορας) οἰκήτορες malit Fr. Portus. Οἰκήτορας retinendum suadet Ae. Port. qui locum hoc modo exponit: οἰκήτορας ἀπὸ πάντων τῆς Ἀκαρνανίας μερῶν ἀποστείλαντες, ἔσχον τὸ χωρίον &c. Καὶ οἰκήτορας Ar. C. HUDS. & Dan. Οἰκήτορες Caff. l. 3. ἐπιγιγνομένου) ἐπιγενομένου Reg. & in princ. cap. 52. l. 7. ἐν) ἐπὶ cum altera lectione superscripta Gr. ead. Στρυμόνι) Στρυμμόνι Ar. C. HUDS. l. 11. γινώσκειν) γινώσκειν Ar. C. HUDS. Reg. l. 13. τὶ omittit Cl. HUDS. Haec vocula bis legitur v. 13 ed. Hudf. Itaque non apparet, prius, an posterius τὶ ablit a Cl. sed puto posterius, quod neque in Caff. legitur: qui &

mox ἀνδρὸς habet, pro ἀνδρας. l. 15. οἱ deest Ald. Baf. HUDS. At legitur in Mf. Baf.

Pag. 76. l. 1. Ἀρταξέρξην) Apud Diodor. Sicul. l. 12 legitur Ξέρξην. Sed locus in mendo cubat. HUDS. l. 4. δ' αὐτοῦ) δὲ αὐτοῦ Gr. Sic mox in princ. cap. 52, τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου; & cap. 53, Λακεδαιμόνιοι δὲ εἰσί. ead. καὶ Χῖοι) καὶ οἱ Χῖοι C. HUDS. l. 5. κελυσάντων Ἀθηναίων) κελυσάντων τῶν Ἀθηναίων Ar. IDEM. Dan. l. 6. ἐς αὐτοῦς) ἐς ἑαυτοῦς Gr. ἑαυτοῦς Ald. Flor. Baf. HUDS. l. 8. νεώτερον) νεωτερισῖν Ar. C. IDEM. Dan. ead. χειμῶν ἐτελεύτα &c.) χειμῶν ἐτελεύτα ὃν ὁ Θουκυδ. omiffis ceteris Gr. l. 11. τε deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 13. ἔσεισεν) ἔσεισεν Caff. Gr. ead. Μιτυληναίων) Μυτιληναίων hic & paulo post Caff.

Pag. 77. l. 1. Ῥοίτιον) Ῥοίτειον Straboni, Stephano, aliisque. HUDS. Sic Caff. l. 3. μηδὲν) οὐδὲν Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. ead. μετὰ τοῦτο) μετατοῦτο Ald. Flor. Baf. HUDS. l. 10. παρασκευῆ) σκευῆ Reg. Caff. Gr. Mf. Baf. l. 12. χειρώσασθαι) χειρώσασθαι Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff.

Pag. 78. l. 6. Κυθηροδίκης) Κυθηροδίκης dicebatur, quod Cytheris praeesset. Vide Hesych. Meursii Miscell. Lacon. l. 2, c. 4, Cragii Remp. Lac. l. 2, c. 13. l. 8. ἀεὶ) αἰεὶ Reg. Gr. l. 11. οἶον τ' ἦν) οἶον τε ἦν Ar. C. HUDS.

Pag. 79. l. 1. πόλιν Σκάνδειαν) Ita Tzetzes ad Lycophr. Cassandr. v. 108. Scandeam ἐπίγειον Κυθήρων appellant Pausan. & Stephanus Byzant. HUDS. l. 4. Κυθήριον) Κυθήρων Ar. IDEM. ead. καὶ εὐρον) καὶ εὐρόντες Mf. Baf. ex emendat. l. 5. γιγνομένης) Sic Ar. HUDS. γινομένης Dan. l. 6. Κυθήριαι) Κερυνθιαί Dan. l. 7. κατέφυγον) κατέφυγον Reg. Gr. l. 10. Κυθήριον) Κιθηρίων Ar. HUDS. Κυθήρων Dan. l. 11. καὶ ante ἐπιτηδεύτερον deest Caff. ead. τό, τε) τότε Ald. Flor. Baf. Deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. τὰ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Caff. Dan. l. 13. ἀνέστησαν γὰρ &c.) Hic locus Ae. Porto suspectus de mendo. Vide Annot. HUDS. l. 14. οὕτως) οὕτω Reg.

Pag. 80. l. 2. Κυθήρων) Κιθηρίων Ar. passim fere. HUDS. l. 3. Ἐλεος) Ἐλεος Gr. l. 8. ποιήσασθαι ταιάτας) ταιάτας ποιήσασθαι Reg. Caff. Gr. Mf. Baf. l. 10. φρουρὰς) φρουροῦς Reg. l. 13. ἐν) ἐπὶ Caff. l. 14. καὶ Κυθήρων, καὶ πανταχόθεν σφῆας) καὶ Κυθήρων πανταχόθεν γε σφῆας Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 81. l. 1. ταχέος) ταχέως Marg. Ald. Flor. Baf. HUDS. Gr. sed adscripta etiam altera lectio. l. 2. τετρακοσίους κατεστήσαντο) τριακοσίους κατέστησαν Ar. C. HUDS. Dan. & εἰς τε τὰ. l. 5. σφῶν) σφῶιν Reg. l. 6. τούτω) τοῦτο Reg. l. 7. αἰεὶ) αἰεὶ Ar. C. HUDS. Gr. ead. πράξειν) πράξαι & deinde inter versus πράξειν Reg. l. 8. τὰ deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. παρὰ λόγον) παραλογον Cl. Gr. HUDS. Παραλόγον Gr. ead. παρεῖχε) παρεῖχεν Caff. l. 11. οἶα) οἶα Reg. l. 12. ὅ, τι) ὅτι Ar. C. HUDS. Gr. l. 13. τὸ deest Gr.

Pag. 82. l. 1. τοῖς δ' Ἀθηναίοις) τοῖς δὲ Ἀθην. Reg. Caff. Gr. ead. παραθαλάσσιον) παραθαλασσίαν Ar. C. HUDS. l. 5. Κορτύταν) Κοτύρταν Cl. Gr. IDEM. Reg. Caff. ead. Ἀφροδίσιαν) Ἀφροδιτία apud Steph. περι πόλεων Thucydidem citantem. Vide Berkellii notas. HUDS. l. 6. φιλῶν) δαφιλῶν Dan. l. 7. τε omitt. Cl. Gr. HUDS. Non omitit Gr. l. 8. τροπαῖόν τε) τρώπαιόν τε Gr. l. 10. τὴν Διμηρὰν) Videfis Stephanum in voce Ἐπίδαυρος. HUDS. l. 11. Θυρέαν) Θυραίαν Cl. ut & alibi. IDEM. Reg. Caff. Mf. Baf. Ἐς Θύρεαν Dan. sed alibi Θυρέαν. Cap. seq. Θύραιαν Caff. l. 12. Κυνουρίας) Κυνουργίας Ar. C. Flor. In Aldina Stephani editione Καιναργίας. Vide Berkellii notas ad vocem Θυρέα. Κυνοσουρίας in marg. Cl. HUDS. & Mf. Baf. in marg. Κυνουργίας Dan.

Pag. 83. l. 2. τὸν σεισμὸν) τῶν σεισμῶν Reg. Mf. Baf. l. 3. Εἰλώτων) Εἰλώτων Caff. & saepe alibi. l. 4. αἰεὶ ἔστασαν) ἐστᾶσιν αἰεὶ Marg. Ἀεὶ ἔστασι Ar. C. Ἐστᾶσι Cl. & Gr. in marg. HUDS. Ἀεὶ ἐστῶσι in textu Gr. Ἀεὶ etiam Dan. Αἰεὶ ἐστᾶσι, & in marg. manu vet. γρ. ἔστασαν Caff. Ἐστᾶσιν αἰεὶ Reg. l. 10. αὐτοῖς) τῆς Dan. l. 11. ξυνετείχιζε) ξυνετείχιζεν Gr. ead. ξυνεσελθεῖν) ξυνεελθεῖν Ar. C. Flor. HUDS. Dan. & εἰς τό. l. 12. ἠθέλησεν) ἠθέλησαν Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan. Gr. l. 13. αὐτοὺς) αὐτὸς Marg. Αὐτοῖς Ar. C. atque ita scribendum esse coniciebat Ae. Port. HUDS. Αὐτοῖς Reg. Caff. Gr. Paulo ante δεομένων δὲ τῶν Gr.

Pag. 84. l. 1. ἀξιόμαχοι) Ita recens emendatum in Reg. pro ἀξιόμαχον. l. 3. τε abest Dan. l. 7. Πατροκλέους) Παντοκλέους Ar. C. Cl. HUDS. Dan. Πατοκλέους Reg. Gr. l. 9. καὶ τούτους μὲν οἱ) καὶ τούτους. Καὶ τούτους μὲν οἱ Dan. l. 12. Αἰγινήτας δὲ) Αἰγινήτας τε C. HUDS.

Pag. 85. l. 1. παρὰ τοὺς ἄλλους) Sic Mf. Baf. περι τοὺς

ἄλλους ed. Bas. l. 3. Καμαριναίσις) καὶ Καμαριναίσις Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. Γελώσις) Ἀχελώσις Mf. Bas. ead. γίγνεται) γίνεται Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. Σικελιωῖται) Hoc discrimen fecere Graeci inter se & indigenas gentes Siculos Sicanosque & reliquos: hos ΣΙΚΕΛΟΥΣ, id est, ut Romani formarunt, SICULOS; se vero ipsos ΣΙΚΕΛΙΩΤΑΣ, id est, Romano ore, SICILIENSES vocantes. Hic vero Σικελιωῖται promiscue appellantur tam indigenae, quam advenae. Vide Cluverii Sicil. Ant. pag. 39. HUDS. l. 8. ἐπ' ἀμφότερα) ὑπ' ἀμφ. & μοχ ἕκαστοι ἐλασσοῦσθαι Reg. l. 10. Συρακούσιος) Συρακούσιος Cass. & sic fere ubique. l. 11. αὐτοὺς ἐς τὸ κοινὸν, τσιούτους) αὐτοὺς, ἐς τὸ κοινὸν τσιούτους &c. F. Port. Nam ἐς τὸ κοινὸν vel ad sequentia potest referri, ita ut sensus sit, πρὸς ἅπαντας τοὺς πρέσβεις ἀπὸ πασῶν τῶν τῆς Σικελίας πόλεων κοινῇ ἐκεῖσε περιφθέντας &c. vel ad praecedentia, quasi dictum esset, ἐς τὸ κοινὸν ἅπάντων τῶν Σικελῶν καὶ Σικελιωτῶν ἀγαθόν. HUDS. ead. δὴ) δὲ Gr.

Pag. 86. l. 1. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν) καὶ περὶ τοῦ μὲν πολεμεῖν Ar. HUDS. l. 8. ἐν καιρῶ) Praepositionem omittunt Ar. C. IDEM. Reg. Cass. Dan. Gr. l. 11. πρῶτον) πρότερον Ar. C. In margine πρῶτον habet C. HUDS. Πρότερον Dan. l. 12. δι' ἀντιλογιῶν) δι' ἀντιλογίαν Gr. HUDS. Mox idem διαλλαγήναι; & in marg. καταλλαγήναι.

Pag. 87. l. 1. περὶ τῶν ἰδίων) περὶ τὴν τῶν ἰδίων Gr. l. 9. αἰρομένων) αἰρουμένων legisse videtur Valla. HUDS. Αἰρομένων Reg. Gr. l. 10. αὐ τοὺς) αὐτοὺς Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Et sic fuerat in Cass. sed recens corrector fecerat αὐ τοὺς. l. 11. τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις) τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους Cass. In Gr. erasa vetere scriptura factum erat ἐπικαλουμένοις. l. 12. ἡμᾶς αὐτοὺς ποιοῦντων τέλεσι τοῖς) ἡμᾶς αὐτοὺς τελοῦσι τοῖς Dan. l. 13. προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκὸς, ὅταν) προσκοπτόντων, ἐκεῖνοι εἰκὸς ὅταν &c. Ar. C. HUDS. Ἐκεῖνοι etiam Dan.

Pag. 88. l. 1. πειράσεσθαι) πειράσασθαι, & inter versus recenti manu πειράσεσθαι Cass. l. 2. τῇ ἑαυτῶν) Scilicet ἀρχῆ. HUDS. l. 5. προσλαμβάνειν) προλαμβάνειν Ar. C. IDEM. l. 11. Δωριεῖς) Δωριῆς Reg. Cass. l. 12. ἰάδι) ἰδίαι C. HUDS. Mf. Bas. Gr. & hic in marg. ἰάδι. ead. τοῖς deest Reg. l. 13. Distinctionem post ἑτέρου tollendam esse, censet F. Portus. Eam vero post πέφυκε reponendam suadet Ae. Port. atque ita in Cod. Bar. HUDS.

In Cass. & Gr. neque post ἑτέρου, neque post πέφυκε distinctio est. ead. ἐπίασιν) ἀπίασιν Dan.

Pag. 89. l. 2. οὐδέποτε σφίσι) οὐδεπόποτε σφίσι Ar. C. Cam. Gr. Cl. HUDS. Cass. l. 3. μᾶλλον cum προθύμως iungendum, ut sit μᾶλλον προθύμως, pro προθυμότερον. HUDS. l. 5. ξυγγνώμη) συγγνώμη, & cap. seq. συνδιασῶσαι Gr. l. 7. οὔσι) οὔσιν Gr. ead. διὰ παντός) διαπαντός Ar. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Reg. Cass. l. 8. εἰκοντος) εἰκότος Dan. Gr. sed in hoc emendatum erat εἰκοντος. l. 9. γινώσκοντες) γινώσκοντες Reg. Cass. l. 10. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. Μήδε Bar. HUDS. Μίτε Gr. ead. πρεσβύτατον) πρεσβύτερον & supra recenti manu πρεσβύτατον Reg. l. 11. ἅπαντας) ἅπαντα Marg. HUDS. l. 12. ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ) αὐτοῦ ἀπαλλαγὴ Reg. l. 13. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. ead. Ἀθηναῖοι) οἱ Ἀθηναῖοι Reg. l. 14. οὕτως οὐ πόλεμος) αὕτως ὁ πόλεμος C. Οὔτως οὐχ ὁ πόλεμος Ar. HUDS. Οὔτως ὁ πόλεμος Dan. Οὔτω οὐ πῶλ. Gr.

Pag. 90. l. 1. διαφορὰ) διαφορὰ Ar. C. HUDS. Διαφορᾶ Reg. ead. παύονται) παύσονται legisse videtur Valla. HUDS. l. 7. ἢ δοκεῖτε &c.) Hic verborum sensus: ἢ νομίζετε, εἴτω τὶ ἐστὶν ἀγαθόν, ἢ εἴτω τὰ ἐναντία, οὐκ εἰρήνην μᾶλλον ἢ πόλεμον δύνασθαι ἑκάτερον ἀπαλλάττειν τῶν ἐναντιῶν (κακῶν) καὶ ἑκατέρῳ τὸ ἀγαθόν συνδιασῶσαι. Ae. Port. HUDS. l. 8. ἢ εἴτω τὰ ἐναντία) ἢ τῶ τὰ ἐν. Gr. l. 10. καὶ λαμπρότητας) καὶ τὰς λαμπρότητας Cl. HUDS. Gr. ead. ἀκινδυνώτερας) ἀκινδυνότερας Reg. Mf. Bas. l. 13. αὐτοῦ) αὐτοῦ Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. l. 14. καὶ εἴτις βεβαίως τί) καὶ εἴτι βεβαίως τις Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 91. l. 5. τοῖς) τοὺς Ar. C. HUDS. Τοῖς δὲ ἀντὶ Gr. ead. προσκαταλιπεῖν) προκαταλιπεῖν Gr. HUDS. l. 6. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. l. 7. διότι καὶ) ὅτι καὶ Reg. Διότι καὶ εὐελπισ Cass. l. 8. ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS. Cass. Gr. Ὡσπιπλεῖστον Reg. l. 9. τε) δὲ C. HUDS. ead. ἔμως καὶ) καὶ ὅμως καὶ Gr. l. 10. ἐξ ἴσου) ἐξίσου Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. & mox infra. HUDS. & utroque loco Reg. ead. προμνηθία) προμνηθία Cass. & ex emendatione, pro προμνηθία, Gr. l. 14. κατ' ἀμφοτέρα) κατὰ ἀμφοτέρα Ar. C. HUDS. Reg. Dan. ead. τὸ ἐλλίπες τῆς γνώμης) Pro ἡμᾶς τοὺς ἐλλίπεις τῆς γνώμης. F. & Ae. Port. HUDS.

Pag. 92. l. 1. τις) τι Marg. C. Bar. Ald. Flor. Baf.
 HUDS. Ἐκαστός τι ᾠθη μὲν Caff. ead. πράξειν) πράξαι
 Dan. Mox ταῖς om. Mf. Baf. l. 2. εἰρχθῆναι) εἰρχθῆναι
 Reg. Gr. l. 3. ἀποπέμπωμεν) ἀποπέμπωμεν Caff. l. 4.
 ἐς) εἰς Reg. Caff. Gr. l. 8. τὸν εὖ καὶ κακῶς) τὸν εὖ ἢ
 κακῶς Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. ἢν δὲ ἀπιστήσαντες, ἀλ-
 λους) ἢν δ' ἀποστάντες ἀλλήλων, ἄλλους C. Ἦν δ' ἀποστή-
 σαντες, ἀλλήλοις Ar. in margine, ἢν δ' ἀποστάντες ἀλ-
 λήλων, ἄλλοις. HUDS. Ἦν δὲ ἀπιστήσαντες ἀλλήλοις, ἄλ-
 λους Reg. Ἦν δ' ἀποστάντες ἀλλήλων ἵτακ. Dan. l. 11.
 διάφοροι) καὶ διαφοροὶ Ar. C. HUDS. Καὶ διάφοροι Dan.
 l. 12. γιγνώμεθα) γιγνώμεθα Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf.
 IDEM. Reg. Caff. Gr.

Pag. 93. l. 1. ἀμυνόμενος) ἀμυνούμενος Bar. Ald. Flor.
 Baf. Steph. 1. HUDS. Caff. Gr. ead. αὐτῶν) αὐτῶν Reg.
 l. 3. μὴ δὲ) μὴ δὲ Reg. ead. φιλονεικῶν) φιλονεικῶν lege-
 bat Valla HUDS. l. 5. ἠσσᾶσθαι) ἠτᾶσθαι Ar. C. Cam.
 Cl. Gr. IDEM. Reg. Caff. Dan. l. 6. ταυτό μοι) ταῦτά
 μοι Reg. ead. αὐτῶν deest Caff. l. 7. οὐδὲν) οὐδὲ Reg.
 l. 8. ἠσσᾶσθαι) ἠτᾶσθαι Ar. C. Cam. HUDS. ἠσσᾶσθαι
 Mf. Baf. non ut Cam. Οἰκείων οἰκείους ἠτᾶσθαι, & mox
 συγγενῶν Gr. ead. τιᾶ) τιῶς Cl. HUDS. l. 12. πάλιν)
 μᾶλλον Ar. in margine πάλιν. IDEM. l. 14. ἀθρόοι, ἢν σω-
 φρονῶμεν) ἀθρόοι αἰεὶ, ἢν σωφρονῶμεν Ar. C. Cl. Ἄθρόοι αἰεὶ
 ἢν σωφρονῶμεν Ald. Flor. Baf. Ἄθρόοι αἰεὶ εἰ σωφρονοῦμεν Gr.
 HUDS. Cum Ar. C. Cl. consentit Dan. cum editis Reg.
 Αἰεὶ habet Gr. non αἰεὶ. Ἄθρόοι αἰεὶ ἢν σωφρονοῦμεν Caff.

Pag. 94. l. 1. καθ' ἑκάστους) καθεκάστους Reg. ead.
 κινδυνεύομεν) κινδυνεύομεν C. HUDS. l. 2. οὐδέποτε) οὐ-
 δέπω τε Caff. ead. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν C. HUDS. Caff.
 l. 3. ποιῶντες) ποθεῶντες Dan. l. 4. θυεῖν) θυεῖν Ar. C.
 HUDS. Dan. l. 5. ἐς τὸ ἔπειτα) ἐς τοῦτέπειτα Ald. Flor.
 Baf. HUDS. Gr. ἐστοῦπέπειτα Reg.

Pag. 95. l. 2. μετὰ ταῦτα) μεταταῦτα Ar. Ald. Flor.
 Baf. Steph. 1. HUDS. Μεταταῦτα ἀπῆλθον ἐκ Σικ. Cl. IDEM.
 Μεταταῦτα Reg. Caff. l. 5. ἐν Σικελίᾳ) ἐν τῇ Σικελίᾳ
 Ar. HUDS. Dan. l. 7. τῇ παρουσίᾳ) τῇ τε παρουσίᾳ Ar. C.
 Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Caff. Dan. l. 9.
 ἀπορώτερα) ἀπορώτατα Marg. Ar. C. HUDS. Dan. l. 10.
 παρὰ λόγον) παραλόγως Ar. C. HUDS. Dan. Παραλόγον
 Caff. Gr. l. 14. πιεζόμενοι ὑπὸ τε Ἄθ. &c.) ὑπὸ τε Ἄθ. τῷ
 πολέμῳ αἰεὶ πιεζόμενοι, κατὰ &c. Cl. HUDS. l. 15. ἐσ-

βαλλόντων) ἐσβαλόντων Marg. Cam. Ἐσβαλλόντων Cl. Gr. Ἐσβαλλόντων malit Ae. Port. Ἐμβαλλόντων Ar. Ἐμβάντων C. HUDS. Ἐσβαλλόντων Reg. Caff. ἐμβαλόντων Baf.

Pag. 96. l. 1. φυγάδων τῶν) Scilicet ὀρμωμένων. l. 3. λόγους) λόγον Reg. l. 7. δῆμου) Μήδου Reg. l. 14. ἦν δὲ σταδίων &c.) Id est: τὰ δὲ μακρὰ τείχη ἦν σταδίων μ. ὀ. ἀ. τ. π. ἐ. τ. Ν. τ. λ. αὐτῶν. Vel, ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὁκτὸ διάστημα ἀπὸ τῆς. &c. Ae. Port. HUDS.

Pag. 97. l. 2. αὐτοὶ μόνοι) μόνοι αὐτοὶ Reg. l. 4. προσχωρήσειν) παραχωρήσειν Reg. l. 6. καὶ τῶν λόγων abfunt a Dan. l. 8. Μινῶαν) Μινῶαν Ald. Flor. HUDS. Μίνωαν Reg. Caff. Gr. ead. Μεγαρέων) Μεγάρων, & cum emendatione superscripta Μεγαρέων Gr. l. 10. ἐπλίνθευον) ἐπλινθεύοντο Ar. C. HUDS. Caff. Dan. l. 11. τοῦ ante Δημοσθ. omittit Gr. HUDS. ead. Πλαταιῆς) Πλαταιεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. IDEM. Gr. Dan. l. 12. ἕτεροι περίπολοι) ἕτεροι πολλοὶ Gr. HUDS. l. 13. Ἐνάλιον) Ἐνάλιον Dan.

Pag. 98. l. 2. ἀκέραιον ἀμφικρινόν) Vide Bayfium de re navali p. 91 ed. Frob. an. 1541. HUDS. l. 4. εἰσέθεσαν) ἐνέθεσαν Ar. C. Ald. Flor. Baf. IDEM. Ἀνέθησαν Dan. Ἀνέθεσαν Baf. non ἐνεθ. l. 5. τὴν deest Reg. l. 7. τὰς omittit Gr. HUDS. & Mf. Baf. l. 8. Μινῶας) Μινῶας Ald. Flor. Baf. IDEM. ead. ἀφανῆς) ἀφανεῖς Caff. l. 9. εἶη ἢ φυλακῆ) ἦδη φυλακῆ Gr. l. 10. ἦν ἦδη) ἦδη ἦν Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. Dan. ἦδη om. Mf. Baf. l. 11. ὡς redundare existimat Ae. Port. HUDS. l. 13. ξυγκληθῆναι) ξυγκληθῆναι Caff.

Pag. 99. l. 1. προσδεῖναι) Sic apud Herodotum προσδεῖναι τὰς δύρας, scilicet ἀποκλείειν. HUDS. ead. αὐτοὶ) αὐτοῖς Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. IDEM. Reg. Caff. Dan. l. 2. Μεγαρεῖς) Μεγαρῆς Reg. ead. κατὰ πύλας) κατὰ τὰς πύλας Ar. C. Cl. HUDS. Caff. Dan. l. 3. κτείνουσι) ἀποκτείνουσι C. HUDS. l. 4. Πλαταιῆς) Πλαταιεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. itidemque paulo infra. IDEM. Dan. Gr. ead. τροπαῖον ἐστὶ) τροπαῖον ἐστὶ Gr. Τροπαῖον ἐστὶν Caff. l. 8. ὀπλίταις deest Reg. ead. βεβαίους) βεβαίως Reg. l. 9. αἰεὶ) ἀεὶ Ar. C. HUDS. Caff. Gr. Dan. a quo etiam abest articulus ὀ. l. 10. χωρεῖ) ἐχώρει Marg. Ar. C. Cl. HUDS. Dan. l. 12. ἐς) εἰς. Dan.

Pag. 100. l. 5. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. l. 9. ἔφρασαν) ἔφρασαν Dan. l. 13. ἀλείφασθαι) ἀλείφασθαι Dan.

Pag. 101. l. 2. ἰππεῖς) ἰππῆς Reg. ead. οἱ omittunt Ar.

C. Cl. HUDS. Dan. l. 3. ἀηλιμμένον) ἀηλιμμένων Gr. ead. καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας) καὶ ἤδη ὄντων ἐπὶ τὰς πύλας C. HUDS. ἠδη ὄντων etiam Reg. l. 6. οὔτε ἐπεξίε-
ται) οὐκ ἔτι ἐπέξ. Gr. l. 8. φανερόν) φανεράν Ar. C. HUDS. l. 9. οὐδὲν ἔτι) οὐδὲ ἔτι Gr. IDEM. Mf. Baf. Reg. Etiam εἴ-
σασι Gr. l. 10. ἀλλ' ὡς) ἀλλὰ ὡς Ar. C. HUDS. Caff. Dan. l. 11. περὶ) παρὰ, & ex emendatione recentis ma-
nus περὶ Reg.

Pag. 102. l. 1. τὴν πόλιν βία οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν) τὴν πόλιν οὐχ οἷοί τε ἔσονται βία λαβεῖν Reg. l. 3. καὶ τὰ Μέγαρα) καὶ κατὰ Μέγαρα C. HUDS. Dan. l. 5. λιθουργοὶ) πλιθουργοὶ legisse videtur Valla. HUDS. Sic Marg. ead. τὰλλα) τὰ ἄλλα Ar. HUDS. l. 6. δ' ἀπὸ τοῦ) δὲ ἀπὸ τοῦ Reg. ead. καὶ διοικοδομήσαντες) καὶ οἰκοδομή-
σαντες Gr. HUDS. l. 9. τε deest Ar. IDEM. Dan. l. 11. εἶπη) εἶποι Reg. εἶ πη Caff. ead. προαστείου) προαστίου Caff. & paulo ante. l. 12. αὐται) αὐταὶ Cl. Ar. C. HUDS. Caff. l. 13. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Reg. Caff. Gr. l. 14. περὶ δείλην &c.) περὶ δείλην τὸ τεῖχος, ὅσον οὐκ ἀποτ. Ar. Παρὰ δείλην τὸ τεῖχος, ὅσον οὐκ ἀποτ. C. Περὶ δείλην τοῦ τεῖχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ ἀποτ. Ald. Baf. Παρὰ δείλην τοῦ τεῖχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ &c. Flor. HUDS. Παρὰ δείλην etiam Dan. Ὅσον οὐκ Caff. Ὅσον οὐκ Reg. Ὅσόν οὐκ Gr. Cetera ut in textu.

Pag. 103. l. 1. ἐφ' ἡμέραν) ἐσημέραν Ar. Ald. Flor. Baf. HUDS. l. 3. ἐπιβοθήσειν) ἐπιβοθεῖν Gr. IDEM. l. 5. ἀργυρίου) ἀργύριον Dan. ead. παραδόντας) παραδόντες Reg. Gr. sed in hoc emendatum erat. l. 7. βούλωνται) Sic Mf. Baf. βούλωνται ed. Baf. l. 9. τῶν omittit Cl. HUDS. l. 13. ἐπὶ Θράκης) καὶ ἐπὶ Θράκης Ar. C. IDEM. ead. στρατιᾶν παρασκευαζόμενος) στρατεῖαν παρασκευαζόμενος malit Ae. Port. ut infra cap. 74. IDEM.

Pag. 104. l. 2. Πελοποννησίαις) Πελλοποννησίαις Gr. l. 3. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. ead. στρατιᾶ) Forfan πανστρατιᾶ, ut infra. Ae. Portus. IDEM. l. 4. Τριποδίσκου) Τριποδίσκον Marg. Cl. Gr. IDEM. Mf. Baf. Reg. Caff. Τὸ Τριποδίσκον Gr. l. 5. Γερανεῖα) Γερανεῖα Caff. l. 7. Σικωνίων δε &c.) καὶ Σικωνίων ἐξακο-
σίους τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ Ar. Σικωνίων δὲ ἐξακοσίους omittit C. & καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ legit. Μεθ' ἑαυτοῦ Cl. HUDS. Reg. & Caff. Cum Cod. C. consentit Dan. l. 10. ἔτυ-
χε) ἐτύχανε Cl. HUDS. l. 11. ἀπολέξας τριακοσίους τεῶ

στρατοῦ absunt a Reg. l. 12. Μεγαρέων) Μεγάρων Gr. Pag. 105. l. 5. εἰσαγαγὼν) εἰσαγαγὼν Ar. HUDS. l. 6. ἐπιθήται) ἐπιθήται & paulo post ἀπολείται Cass. l. 7. καδ' αὐτήν) καδ' ἑαυτήν Cl. HUDS. l. 9. ἀμφοτέροις) Id est: ἀμφοτέρα τῆ τῶν Μεγαρέων στάσει. Sic & supra articulus diversi generis iungitur cum στάσει, Atticorum more. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dialect. Att. p. 131. IDEM. l. 11. οὔτω) οὔτως Cass. l. 12. προχωρῆσαι) προχωρῆσαι Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 106. l. 2. πέμφαι) Scilicet ἄγγελον. Infra enim dicitur, ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν ὁ ἄγγελος. Ac. Port. HUDS. ead. Μέγαρα) Μεγάρεια Dan. l. 4. Πλαταιᾶτιν) Πλατιεῦσιν Ar. Deest C. HUDS. & Dan. l. 6. διακοσίους καὶ) διακοσίους δὲ καὶ Gr. l. 8. ἔλασσαν) Ita C. HUDS. l. 11. ἰππεῖς) ἰππῆς Reg. Cass. l. 13. οὐδεμία) μηδεμία Cl. HUDS. Gr. & πρὸ του. ead. πω omittunt Ar. C. HUDS.

Pag. 107. l. 2. ἐπιπολὺ) Scilicet, διάστημα χρόνου. Ἐπιπολὺ Marg. C. HUDS. l. 4. προσελάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι &c.) προσελάσαντας, οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποκτείναντες, ἐσκύλευσαν legendum censet Ae. Port. IDEM. l. 11. Μετὰ δὲ τοῦτο) μετὰ τοῦτο δὲ Gr. l. 14. ἠσύχαζον om. Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 108. l. 1. καλῶς δὲ) καὶ ὡς δὲ Dan. l. 3. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. HUDS. Reg. ead. ἐπειδὴ γε ἐν φανερῷ ἔδειξον, totum hoc omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. δικαίως ἂν τὴν νίκην τίθεσθαι) τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι Ar. C. τίθεσθαι pro προστίθεσθαι. HUDS. Sic quoque Mf. Baf. Reg. Cass. Dan. Gr. & hic ἀκονεῖτι. l. 7. οὐκ ἂν defunt C. HUDS. Dan. l. 10. ἀμαχητὶ) ἀμαχεῖ Cl. HUDS. Cass. l. 12. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. ubi ita etiam Dan. Mox οἱ ante Ἀθ. om. Mf. Baf. ead. παρὰ) περὶ Ar. C. HUDS. Mf. Baf. Dan. l. 13. μικρὰ) μικρὰ Reg.

Pag. 109. l. 3. προεχωρήκει) προεχωρήκει Dan. ead. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. l. 4. βελτίστῳ) πλείστῳ Reg. l. 10. περ ὀρμήθησαν) περιορμήθησαν Dan. l. 13. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Ar. C. HUDS.

Pag. 110. l. 2. τοὺς deest Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. l. 3. ξυμμάχων) συμμάχων Reg. sic cap. 67, τῶν ἄλλων συμμάχων Reg. cap. 75, συναγείραντες; cap. 77, στρατὸν συλλέξας, & τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν; cap. 81, τῶν ταύτη συμμάχων Gr. & cap. 86, οὐχ ἵνα συμμάχους ὑμᾶς Cass. l. 5. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. HUDS. Cass. l. 9.

επεξήλθον) ἐξῆλθον Cl. HUDS. l. 10. κατάγουσι) κατά-
 γουσιν Cass. l. 11. ὀρκώσαντες) ὀρκίσαντες Ar. C. HUDS.
 Dan. l. 15. τοὺς deest Reg.

Pag. 111. l. 3. ἔκτειναν) ἔκτεινον Ms. Bas. ead. ταμά-
 λιστα) τὰ μάλιστα Ar. C. ita edidit Ae. Portus. HUDS.
 l. 4. ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη) ὑπ' ἐλαχίστων γενομένησιν
 Marg. Ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη Cl. Gr. IDEM. Sic quoque
 Ms. Bas. Reg. & Cass. γενομένη recenti manu inter versus
 scriptum habet Reg. l. 5. ζυρέμεινε) συνέμεινε Cass. Gr.
 l. 7. κατασκευάζεσθαι) παρασκευάζεσθαι C. HUDS. l. 9:
 Δημόδοκος) Δημόδοτος Marg. Δημόδηκος Ar. IDEM. l. 10.
 δέκα ναυσί) Pro ζὺν δέκα ναυσί. &c. ut infra περιερούμενος
 ἑπτακοσίους &c. pro ζὺν ἑπτακοσίους. & saepe ἀνεχώρησαν
 τῷ στρατῷ pro ζὺν στρατῷ. Vide Stephani Append. ad
 Script. al. de Dial. Att. p. 96. IDEM. l. 11. ἐσεπτελεύκει)
 ἔπεπλεύκει Ms. Bas. l. 12. τὰ Ἄναϊα) Ἄναϊα in singulari
 apud Steph. περὶ πόλεων. ubi observat Berkelius, verba
 haec ita constituenda esse, ut ex iis sensum elicias: μὴ
 ὡς περ τὰ ἐν Ἄναϊα ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται. Vallamque haec
 ita transfulisse, quasi Ἄναϊα in Samo esset sita, cum de-
 buisset vertere apud vel iuxta Samum. Vide Berkelium ad
 Steph. in voce Ἄναϊα.

Pag. 112. l. 7. ὀρκίσας) ὀρκήσας Cl. HUDS. Cass. Gr.
 l. 8. Κάλυκα) Κάλυκα Ar. C. Vide Annot. IDEM. l. 9.
 καὶ omittunt Ar. C. IDEM. Dan. l. 13. Δημοσδέτης Ἀθη-
 ναίων) Δημοσδέτης ὁ τῶν Ἀθηναίων Marg. Cam. HUDS.

Pag. 113. l. 2. πόλεσιν) πόλεσι Gr. Mox ἐπράττετο Ms.
 Bas. l. 3. μεταστῆσαι τὸν κόσμον) μεταστῆσαι τὴν πολι-
 τείαν Gr. HUDS. l. 4. Πτοιδώρου) Ποιοδώρου Gr. Πτιο-
 δώρου Dan. l. 5. φυγάδος ἐκ Θηβῶν) φυγάδος καὶ ἐκ Θ.
 Ms. Bas. ead. ἐσηγουμένου) εἰσηγουμένου Reg. l. 6. παρ-
 εσκευάσθη Σίρας) παρεσκευάσθη τι. Σίρας Dan. ead. παρα-
 δώσει) προδώσει Cl. HUDS. Cass. l. 7. αἱ δὲ Σίφαι) Σί-
 φαι, ἐπίνειον τῆς Θεσπιακῆς. Steph. Byzant. HUDS. l. 9.
 Μινύειον) Μινύιον Cass. ead. Βοιώτειον) Βοιώτιον Cass. Gr.
 l. 11. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. C. ita edidit Ae. Port.
 HUDS. l. 13. Φανότιδι) Ita libri ad unum omnes: alias
 suspicarer esse legendum Φαινοτεῖ. Infra enim haec urbs
 Φαινοτεὺς dicitur: quod & testatur Stephanus περὶ πόλεων,
 auctorem hunc nostrum citans. IDEM. Φανότιδι Cass. Reg.
 l. 14. καὶ Φωκίων) Supple αὐτῆς τῆς Χαϊρονείας, ita ut sen-

fus sit, καὶ Φωκέων τινὲς ἐν αὐτῇ μετὰ τῶν Βοιωτίων οἰκητόρων ὄκουν. Ae. Port. HUDS.

Pag. 114. l. 4. ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα &c.) Id est: ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἴοιεν (βοηθοῖεν) ἕκαστοι, ταύτη τῇ ἀνεπιείκῃ τῶν πολεμίων πείρα κινήθentes καὶ ἐκπλαγῆντες. HUDS. Ἄλλὰ ἐπὶ Gr. ead. ἕκαστοι) ἕκαστος Gr. HUDS. l. 5. κινούμενοι) κινούμενα Caff. l. 7. τὶ om. Mf. Baf. l. 9. διὰ βραχέος) διαβραχέως Ar. Ald. Flor. Baf. Stephan. 1. HUDS. ead. μένειν) μένειν Reg. Dan. Gr. l. 11. τοῖς δὲ) τῆς δὲ Dan. l. 13. ἐπιβουλή) ἐπιβολὴ & supra rec. manu ἐπιβουλή Caff.

Pag. 115. l. 1. στρατεύειν) στρατεύσειν Mf. Baf. l. 5. Σίφας) Σέφας & μοχ ἔδει ταῦτα ἅμα Reg. l. 7. δὲ) δὴ Marg. HUDS. l. 10. ἐκείνη) ἐκείνου Ar. Ἐκείνων C. IDEM. Ἐκείνου Dan. ead. Σαλύνθειον) Σαλύνθειον Reg. l. 11. Ἀγραίους) Ἀγραίους Gr. HUDS. Reg. l. 12. ὡς deest Reg.

Pag. 116. l. 1. ἐν Τραχίνι) ἐν Τραχινίαις III, 92. Utroque in loco ἐν Τραχινία reponendum censet Ae. Portus. HUDS. l. 3. ἀξιούντος) καὶ ἀξιούντος Ar. C. IDEM. Dan. Μοχ ἑαυτὸν τε καὶ Mf. Baf. l. 4. Μελίτιαν) Lege Μελίταιαν ex aliorum auctorum consensu. Palmerius. Verum Polybio, Diodoro & Dicaearcho Μελίτια dicitur: atque etiam Μελίτεια scribi, clare indicat Stephanus περὶ πόλεων, quem vide pag. 548 ed. Berkel. HUDS. ead. Πάραιρος) Πάραιρος Reg. l. 6. δὴ omitt. Mf. Baf. l. 7. Λαρίσης) Λαρίσης Caff. ead. Νικονίδας) Νικονίδας Gr. l. 11. καθεστηκει) καθεστηκει Reg. l. 13. εὐνοῦν) In edit. Hudson. male εὐνοῦν.

Pag. 117. l. 1. προῆλθεν) προῆλθον Stephan. 1. HUDS. ead. ἀπαντήσαντες deest Reg. l. 4. πορευόμενον) Pro πορευομένου positum censet Ae. Port. HUDS. l. 9. ἀλλήλων γῆ μὴ χρῆσθαι) ἀλλήλων γνώμη χρῆσθαι. Gr. IDEM. l. 13. πρὶν τι) πλὴν τι Dan. Gr. Mf. Baf. ead. ξυστῆναι) ξυστῆναι Caff.

Pag. 118. l. 1. ἀφόρμησεν) ἀφόρμηκεν Marg. Camer. HUDS. l. 3. Φάκιον) Φάκιον Marg. Ar. C. Φάκιον legēbat Stephanus περὶ πόλεων. IDEM. ead. Περαιβίαν) Περαιβίαν Ar. C. IDEM. Dan. l. 4. ἦδη μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ) ἦδη οἱ μὲν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. l. 5. Περαιβοὶ) Παρραϊβοὶ Straboni & Stephano. Περαιβοὶ Homero II. β, vers. 749. HUDS. Παρραβοὶ Dan. l. 6. αὐτὸν omittunt Ar. C. Cl. Gr.

Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Cass. Dan. Paulo ante *αὐτὸν ὑπήκουσεν* Cass. *ead.* Δῖον) Δῖον Gr. l. 10. διέδραμε) διέδραμεν Cass. Gr. l. 11. ἐς δεεστ Ar. Ald. Bas. HUDS. At legitur in Ms. Bas. l. 12. εὐτύχει) πύτύχει Reg. l. 13. Ἀθηναίων deest Ms. Bas.

Pag. 119. l. 5. Ἀρρίβαῖον) Ἀρρίβαιον Ar. C. infra tamen Ἀρρίβαῖον. HUDS. Sic & Cass. *ead.* τὸν) τῶν C. HUDS. *ead.* Λυγκιστῶν) Λυγκιστῶν Cass. l. 7. ἢ τῶν) καὶ τῶν Ar. HUDS. *ead.* ἐν τῷ παρόντι omittit Gr. IDEM. l. 10. οὐχ ἦκιστα) οὐχίκιστα Ar. C. Ald. Flor. Bas. IDEM. *ead.* ἀποστρέψαι) ἀποτρέψαι Ald. Flor. Bas. Ἀποτρέψειν Ar. C. IDEM. Dan. Ἀποτρέψαι Cass. ἀποστρέψαι Ms. Bas. l. 11. εἰ ἀντιπαρουσιάζειν) εἰ ἂν τι παρουσιάζειν Ar. C. HUDS. Gr. l. 13. τῇ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Ms. Bas. Reg. Cass. Dan.

Pag. 120. l. 2. πρὸς τὰ παρόντα) Id est: διὰ τὰ παρόντα, διὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι κακοπραγίαν. Ae. Port. HUDS. l. 3. καὶ τόδε ἔπραξαν) καὶ τάδε ἔπρ. Cl. IDEM. Reg. l. 4. πλῆθος) Magnam fervorum multitudinem apud Lacedaemonios existisse, vel hinc constat, quod Plutarchus scribit, Aetolos Laonicam incurfantes, quinquaginta millia Helotarum abduxisse. Eosque etiam insidiari nunquam destitisse, praecipue in casibus adversis, auctor Aristoteles Politic. l. 2. HUDS. *ead.* αἰεὶ γὰρ &c.) Hoc est: αἰεὶ γὰρ εἰ Λακεδ. τὰ πολλὰ καθεστήκεισαν περὶ τῆς φυλακῆς μάλιστὰ τῶν Εἰλώτων. Ae. Port. Ἀεὶ Ar. C. IDEM. Cass. Dan. l. 5. τὰ πολλὰ) ταπολλά Ald. Flor. Bas. τὰ omittunt Ar. C. HUDS. l. 6. καθεστήκει) καθειστήκει Reg. *ead.* προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι) προεῖπον αὐτοῖς ὅσοι Marg. Cam. HUDS. l. 11. ἐς δισχιλίους) ἐς χιλίους C. IDEM. l. 12. ἐστεφανώσαντο) Vix aliud quidquam occurrit de forma manumittendi apud Lacedaemonios: utpote quae non videtur in exquisitis aliquibus solemnibus sita fuisse, in illa fori simplicitate, quae apud eos obtinuit. IDEM.

Pag. 121. l. 2. αὐτῶν) ἐξ αὐτῶν Marg. Cam. HUDS. αὐτῶν ἐξέτεμε) Ms. Bas. non ut Camer. & Hudf. *ead.* ἑπτακοσίου) De numero a Thucydide dissentit Diodorus l. 12. mille enim eos fuisse scribit, & arcessit a Brasida ex Thracia. IDEM. l. 4. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγε Reg. *ead.* Βρασίδαν) τὸν Βρασίδαν Cl. HUDS. l. 6. Προδουμήθησαν) Προδουμήθησαν Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. Dan. *ead.* Χαλκιδῆς) Χαλκιδεῖς Ar. C. HUDS. Cass. Gr. Dan. Mox

τε abest a Basf. l. 9. τό, τε) τότε Ar. C. Ald. Flor. Basf. HUDS. Caff. & Gr. fere ubique. l. 10. τὰ πολλὰ) τα-
πολλὰ Ald. Flor. Basf. HUDS. l. 14. χρόνον) χρόνω Reg.
Caff. Gr.

Pag. 122. l. 1. τὰ) τὸν Marg. Cl. Flor. Basf. HUDS.:
Caff. Τὰ, non τὸν, habet Mf. & ed. Basf. l. 10. ξυμμάχων
φυλακὴν) ξυμμάχων καὶ φυλακὴν Mf. Basf. l. 12. Ἀρρί-
βαῖον) Ἀρρίβαιον Gr. sic paulo post, ut & Ἀρρίβαιος. l. 13.
Μακεδόνων βασιλέα) βασιλέα Μακεδόνων Mf. Basf. ex emend.

Pag. 123. l. 2. τῆς) τοῦ Marg. Ar. C. HUDS. Mf. Basf.
Reg. Gr. Dan. ead. λόγοις ἔφη) ἔφη λόγοις Reg. l. 4.
καὶ γάρ τι) καὶ γάρ τοι Reg. l. 5. καὶ redundare vide-
tur, ut mox ante εἰρήκεσαν. Vide Stephani Append. ad
Scripta al. de Dial. Att. pag. 34. HUDS. l. 7. ὑπεξελεῖν)
ὑπεξελεῖν Cl. Gr. Ar. C. Ὑπεξελεῖν Cl. in Marg. IDEM.
Ὑπεξελεῖν etiam Mf. Basf. Reg. & Caff. sed hic uterque
inter versus manu rec. adscriptum habet ὑπεξελεῖν. l. 8.
ἐς) εἰς Reg. l. 11. ποιήσοι) ποιήσαι Dan. l. 14. διαφο-
ρῶν omittunt Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 124. l. 1. ἂν omitt. Mf. Basf. l. 3. ξυγγίγνεται)
συγγίνεται Ar. C. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Caff. Sed
ξυγγίγνεται Mf. & ed. Basf. non συγγίν. ut Hudson. l. 5.
μετὰ τοῦτο) μετατοῦτο Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Paulo
ante Περδίκκα δὲ Mf. Basf. l. 7. δὲ deest Ar. C. HUDS.
l. 8. τὴν Ἀνδρίων) τῶν Ἀνδρίων Gr. IDEM. τὴν ἀνδρῶν Mf.
BASF. l. 9. ὀλίγων) ὀλίγω Cl. HUDS. l. 10. κατ' ἀλλή-
λους) κατ' ἀλλήλων Ar. C. IDEM. l. 12. ἔτι ἔξω ὄντος)
ἔξω ὄντος ἔτι C. IDEM. Dan. l. 14. ἐπὶ) ἐς Reg.

Pag. 125. l. 1. ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος) Haec verba an-
cipitis sunt & ambigui sensus: quae ita explicat Aelianus
lib. 12, c. 50 Variae Hist. quasi dicere voluerit Thucy-
dides, dicendi imperitos fuisse Spartanos, ac Brasidam fuif-
se ut inter Spartanos facundum. Vide Valesii Notas in
Excerpta Polybii p. 18, Kuhnii Notas in Aelianum pag.
623, & Cragium de Repub. Laced. p. 167. HUDS. l. 8.
διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Basf. Steph. 1. IDEM.
Reg. Caff. l. 12. ἀποκλείσει) ἀποκλήσει Gr. HUDS. Reg.
Caff. l. 13. γὰρ omittunt Ar. C. HUDS.

Pag. 126. l. 1. ἀνεῤῥίψαμεν) ἀπεῤῥίψαμεν Marg. Bar.
Cl. Gr. Ald. Flor. Basf. Ἀνεῤῥίψαμεν Cl. in marg. HUDS.
Ἀπεῤῥίψαμεν Reg. l. 3. εἰ deest Ar. C. HUDS. Dan. ead.
τε non agnoscit C. IDEM. l. 6. ἐπίω) Videtur Valla ἐδίρω

legisse, pro ἐπίω. HUDS. Est ex annotatione H. Stephani. ead. καὶ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. l. 9. ἐδέξασθε) δέξεσθε Reg. Gr. Mf. Bas. ead. οὐχ ἔξω) οὐκ ἔχω Cass. l. 12. ἀφιῆθαι) ἀφιῆμαι Dan. ead. τῆδ' ἦν νῦν ἐγὼ ἔχω) τῆδ' ἦν ἔχω C. Tῆδ' ἦν ἐγὼ ἔχω Gr. HUDS. l. 13. Ἀθηναῖοι) οἱ Ἀθηναῖοι Gr. IDEM.

Pag. 127. l. 1. ὑμᾶς) ἡμᾶς Cass. l. 8. ὑπὸ Ἀθηναίων) ὑπ' Ἀθηναίων Gr. l. 9. τε deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 13. ἀσφαῖ) ἀσφαλῆ Marg. Bar. Ald. Flor. Bas. Cl. in margine. HUDS. Etiam Cass. in marg. Ἀσφαῖ Mf. Bas. l. 14. εἰ τὸ πάτριον) εἰς τὸ πατρ. Mf. Bas.

Pag. 128. l. 2. χαλεπωτέρα) χαλεπώτερα Reg. l. 4. καβίσταιτο) καβίστατο Mf. Bas. l. 5. αὐτοὶ ἂν &c.) Hic verborum sensus: καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἂν φανοίμεθα κατακτώμενοι (i. e. ἔχοντες ἐγκλήματα) ἐχθίονα ἐκείνων τῶν ἐγκλημάτων, οἷς ἐγκλήμασι (i. e. δι' αὐτῶν, vel ἀνθ' ὧν) τοὺς Ἀθηναίους καταπολεμοῦμεν, οἱ τοιαύτην ἀρετὴν οὐκ ἀπέδειξαν. Vel sic, ἡμεῖς γὰρ αὐτοὶ φανοίμεθα ἂν ἀρχὴν ἐχθίονα κατακτώμενοι, ἢ οἱ Ἀθηναῖοι οἱ μὴ ἀποδείξαντες ἀρετὴν, δι' αὐτῶν ἐγκλήματα αὐτοὺς καταπολεμοῦμεν. Ae. Portus. HUDS. l. 6. φαινοίμεθα) φαινώμεθα Ar. C. Cl. Φαινώμεθα Gr. IDEM. Φαινώμεθα Cass. ead. ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας) ἢ οἱ μὴ ὑποδείξαντες, & in marg. ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας Cl. HUDS. ead. ἀρετὴν) ἀρχὴν Bar. Ald. Flor. Bas. IDEM. Cass. in marg. γρ. ἀρχὴν. Vulgatum tenet Mf. Bas. l. 7. αἰσχίον) αἰσχίον τι Stobaeus. HUDS. ead. τοῖς γε ἐν ἀξιώματι) τοῖς τε ἐν ἀξ. Bar. Ald. Flor. Bas. Τοῖς ἐν ἀξ. Ar. C. IDEM. Τοῖς τε ἐν ἀξ. Reg. Cass. Gr. Dan. Ἀξιώμασι etiam Reg. l. 10. περιωπὴν) περισπὴν Gr. l. 11. διαφορῶν) Forſan διαφορῶν legendum. Ae. Port. HUDS. Ita Reg. l. 12. πρὸς deest Reg. manus recens adscriptit. l. 13. ἢ οἷς τὰ ἔργα &c.) Id est: ἢ αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐκ τῶν λόγων ἂν. Vel, ἢ οἷς τὰ ἔργα, pro ἢ ἐκείνην, ἢ Ae. Port. HUDS. ead. ἀναθρούμενα, δόκησιν) ἀφομοιούμενα δόκησιν Gr. IDEM. In Gr. est ἀφομοιούμενα.

Pag. 129. l. 2. ὑμῖν) ἡμῖν Cass. l. 4. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 8. τι deest Gr. ead. κατὰ δύο) κατὰ τὰς δύο Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. ἀπὸ ὑμῶν) ὑπὸ ὑμῶν Cl. HUDS. l. 15. αἰτία) αἰτίαν Mf. Bas.

Pag. 130. l. 3. περιίδοιμεν) ὑπερίδοιμεν Ar. HUDS. Omnia inter αὐτονομίαν & τοῖς τε Ἑλλήσιν absunt a Dan. ead. πρὸς ταῦτα) Id est: διὰ ταῦτα, διὸ, διὰ τὰ ὑπ' ἐμοῦ

λεχθέντα Ae. Port. HUDS. l. 5. πρώτοι) πρώτων, & inter
 versus a recenti correctore πρώτοι Reg. l. 8. Ὁ μὲν Βρα-
 σίδας) ὁ μὲν οὖν Βρασιδίας Ar. HUDS. Dan. l. 10. ψ-
 φισάμενοι) διαψφισάμενοι Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS.
 Mf. Baf. Reg. Caff. Dan.

Pag. 131. l. 2. προσαγάγνται) προσάγνται Dan. ead.
 καὶ abest a Caff. sed deinde adscriptum. ead. πολλῶ) πο-
 λὺ Marg. Ar. C. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Dan. l. 3. καὶ
 deest C. Cl. HUDS. l. 5. τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου) τοῦ δὲ
 ἐπιγ. Gr. l. 7. τοῖς abest C. HUDS. l. 8. Δημοσθένη)
 Δημοσθένη Dan. Mox ταῖς omitt. Mf. Baf. l. 9. τὸ non
 agnoscunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 11. πρὸς τὰς Σίφας) ἐς
 τὰς Σίφας Cam. HUDS. l. 13. ἐπιβουλεύματος) βουλεύμα-
 τος Gr. IDEM. l. 14. Φανοτέως) Supra Φανότιδα legimus.
 Vide Stephanum περὶ πόλεων. IDEM.

Pag. 132. l. 3. Χαιρώνεια) Χερώνεια Ar. HUDS. l. 4.
 οὐδὲν ἐκίνησαν) οὐδὲ ἐκινήθησαν Ar. C. IDEM. Dan. l. 9.
 ἐτείχιζε) ἐτείχιζεν Caff. l. 11. ἀντὶ τείχους) ἀντὶ τοῦ τεί-
 χους Reg. l. 12. παρακαταπηγνύντες) καταπηγνύντες Cl.
 παρακαταπηγνύντες in marg. HUDS. καταπηγνύντες Caff.
 l. 14. πλίνθον) πλίνθους C. HUDS.

Pag. 133. l. 2. ἢ περ) εἴπερ Gr. l. 5. μέχρις ἀρίστου. ἔπ.
 &c.) μέχρις ὡς τὰ πλεῖστα ἀρίστου ἔπειτα ἀποτετελέστο
 Ar. C. HUDS. Dan. Μέχρι ἀρίστου Reg. Caff. Gr. l. 6.
 τὸ μὲν defunt Dan. l. 8. οἱ δ' ὀπλίται) οἱ δὲ ὀπλ. Gr.
 l. 10. προτείχισμα) τείχισμα Reg. l. 11. ἐπιτελέσαι) ὑπο-
 τελέσαι Ar. C. HUDS. Dan. Ἀποτελέσαι Reg. l. 14. προσ-
 χαροῦντας) προχαροῦντας Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS.
 Reg. Caff. Dan.

Pag. 134. l. 3. γὰρ) δὲ C. HUDS. l. 5. Αἰολάδου) Αἰ-
 λάδου Dan. ead. μετ' Ἀριανθίδου) μετὰ Ῥιαντίδου Gr.
 l. 8. ἐκάστους κατὰ λόχους) ἐκάστους κατὰ τάχος Gr.
 HUDS. cum emendatione inter versus scripta τάχους. l. 10.
 τοιάδε) τάδε Ar. C. HUDS. Dan. l. 11. ΧΡΗΝ) χρῆ Ar.
 Ἐχρῆν Gr. HUDS. Mf. Baf. χρῆ Dan. ead. μὲν, ᾧ) μὲν
 οὖν, ᾧ Dan. ead. μηδ') μὴ δ' Reg. ead. εἰς ἐπίνοιάν τι-
 να) εἰς ἐννοιάν τινα Marg. Cam. Τίνα pro τινος. HUDS. In
 Dan. desiderantur omnia inter ἐπίνοιαν & ἔτι καταλάβωμεν.
 l. 13. τῆ om. Ar. C. HUDS. l. 15. φθείρειν) διαφθείρειν Reg.

Pag. 135. l. 1. καὶ εἰσὶ δῆπου) καὶ εἰσὶ περ Mf. Baf. ead.
 καταληφῶσι) καταληφῶσιν Caff. l. 4. τὸ προμηθῆς pro
 ἢ προμήθεια. res pro personis. Ae. Port. HUDS. ead. ἄλ-

λος) ἄλλως inter versus rec. manu Cass. l. 5. μὲν deest Gr. ead. τοῦ δὲ πλείονος) τοῦ πλείονος δὲ Reg. Cass. Gr. Mf. Bas. l. 7. ὑμῖν) ἡμῖν Reg. ead. ἀλλόφυλον) ἀλλότριον Reg. ead. οἰκία) οἰκία Reg. Dan. Gr. l. 9. μάλιστα) μάλλον C. HUDS. ead. πρὸς τε γὰρ &c.) Hic verborum ordo: τὸ ἀντίπαλον γὰρ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας καθίσταται καὶ ἐλεύθερον πᾶσι. Ae. Port. IDEM. l. 14. δὲ abest a Cass. ead. ἔχομεν τοὺς τε ἀρτιπέρας) τοὺς τε ἔχομεν ἀντιπ. Gr. ead. εὐβοίας) εὐβοίας Ar. C. Bar. HUDS.

Pag. 136. l. 1. ὡς αὐτοῖς διάκειται) Id est: πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους ὡς κακῶς διάκειται. Vel, πῶς ὑπ' αὐτῶν διάκειται, scil. ὡς αὐτοὶ τούτῳ τῷ τῆς Ἑλλάδος πολλῶ μέρει χρῶνται. Ae. Port. HUDS. l. 2. τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι) Pro οἱ πλησιόχωροι τῶν ἄλλων. Consecutio postulatur, ut sit, τοῖς μὲν ἄλλοις γίνονται αἱ μάχαι πρὸς τοὺς πλησιοχώρους περὶ γῆς ἄρων, ἡμῖν δὲ &c. F. Port. IDEM. l. 5. ἔξουσι) ἔξουσιν Cass. l. 6. οἱ) οἱ Reg. Gr. l. 8. ἀμυνόμενον) ἀμυνόμενον Ar. C. HUDS. l. 9. τὸν δὲ ἔξω) τὸν δὲ καὶ ἔξω Stobaeus. IDEM. ead. προαπαντῶντα) προαπαντῶντα Gr. l. 11. ἡμεῖς αὐτοῦ) αὐτοῦ ἡμεῖς Reg. l. 13. ἐν deest Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Cass. Dan. Schol.

Pag. 137. l. 2. τότε) πάποτε Ar. C. HUDS. Dan. ead. γενομένων) γενομένου Cl. Gr. ex emendatione. IDEM. Γενομένους Mf. Bas. Reg. & sic in Gr. emendatum est pro γενομένων. l. 3. πιστεύσαντας) πιστεύσαντες Bar. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. Schol. l. 7. ἔτι deest Ar. IDEM. l. 8. ἐπιόντες) Sic Cass. & supra manu rec. τας. Contra in textu ἐπιόντας, & cum superscripta emendatione ἐπιόντες Gr. ead. κτάσθωσαν) Id est, κτάσθαι δυνήσονται. F. Portus. HUDS. ead. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. IDEM. ead. αἰεὶ) αἰεὶ Ar. C. IDEM. Cass. Dan. l. 9. ἄλλων) ἄλλην Ar. C. HUDS. l. 10. ἀναγώνιστοι) ἀναγώνιστοι Cl. IDEM. Cass. l. 12. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Bas. Stephan. 1. HUDS. l. 14. καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν) καὶ ἐπειδὴ δὲ πρ. Marg. Ἐπεὶ δὲ πρ. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Καὶ ἐπεὶ δὲ πρ. Cass. καὶ ἐπεὶ δὴ πρ. Mf. Bas.

Pag. 138. l. 2. ὡς ante ἐς deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. κελύων abest Ar. IDEM. l. 5. ἐπῆλθε) ἀπῆλθε Marg. Cam. IDEM. Mf. Bas. ex emendat. l. 6. εἰτι) εἰτις Marg. Ar. C. Gr. Flor. HUDS. Mf. Bas. Reg. Dan. l. 8. ἀντικατέ-

στησαν &c.) ἀντικαθέστησαν τὰ ὄπλα, τεταγμένοι ὡς περ ἔμελλον, ὀπλίται ἑπτακισχίλιοι καὶ πελτασταὶ &c. Ar. reliqua non agnoscens. HUDS. l. 11. ἑπτακισχίλιοι &c.) ἑπτακισχίλιοι καὶ πελτασταὶ cetera defunt Cass. l. 12. ἰππῆς) ἰππεῖς C. HUDS. Gr. Dan. l. 14. καὶ οἱ ζύμμοροι) καὶ οἱ ζύμ. Gr. HUDS. Est in Gr. καὶ οἱ ζύμμαχοι αὐτοῖς.

Pag. 139. l. 1. Κωπαιῆς) Κωπαιεῖς Ar. C. & infra Θεσπιεῖς. Κωπεῖς Cl. HUDS. Κωπαιεῖς & Θεσπιεῖς etiam Dan. Θεσπιῆς a prima manu Cass. corrector deinde fecerat Θεσπιεῖς. Θεσπιεῖς in textu, Θεσπιῆς in Marg. Gr. Κωπταεῖς Mf. Baf. & paulo post Θεσπιεῖς, & ἰππεῖς. l. 3. καὶ Ὀρχομένιοι) καὶ οἱ Ὀρχομ. Gr. HUDS. ead. κέρα ἑκατέρω) κέρα ἑκάστω Gr. IDEM. ead. ἰππῆς) ἰππεῖς Ar. C. IDEM. Cass. Dan. l. 4. δὲ non est in Dan. ead. εἴκοσιν οἱ Θηβαῖοι) εἴκοσι Θηβαῖοι Cl. Gr. HUDS. Dan. l. 6. καὶ om. Mf. Baf. l. 7. Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὲν ὀπλίται) Ἀθηναῖοι μὲν οἶδε ὀπλίται Marg. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Mf. Baf. vulgatum servat. ead. ὀκτὼ deest Reg. l. 9. ἰππῆς) ἰππεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Cass. Gr. l. 11. ἐγένοντο ἐν τῇ πόλει) ἐγένοντο τῇ πόλει Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. ead. ξυνεσέβαλον) συνεσέβαλον Cass. Gr. Συεισέβαλον Reg. Συνέβαλον Mf. Baf. l. 14. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Cass. Gr. Dan.

· Pag. 140. l. 1. ἐς τὴν τάξιν ἤδη, καὶ μελλόντων) ἐς τὴν τάξιν, καὶ ἤδη μελλ. ξ. Ar. C. Ἐς τάξιν καὶ ἤδη μελλ. Cl. Gr. HUDS. Ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μ. Reg. Cass. Mf. Baf. Τὴν non abest a Gr. qui & συνιέναι habet. l. 3. παρεκέλευτό τε) παρεκέλευέ τε Gr. Τε deest C. HUDS. Emendatum est in Gr. adscripta syllaba το. l. 9. ἐν γὰρ τῇ τούτων) ἐν τῇ γὰρ τούτων Gr. l. 10. ὑμετέρως) ἡμετέρως Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Cass. l. 12. ἐσβάλωσιν) ἐσβάλλωσιν Ar. C. HUDS. Ἐσβαίωσιν, & in margine rec. manu βάλουσι Reg. ead. τε deest Ar. HUDS.

Pag. 141. l. 5. οὐκ ἔτι) οὐκέτι Reg. l. 6. σφίσι) σφίσι Gr. ead. διὰ ταχέων) διαταχέων Ar. Steph. 1. HUDS. Cass. l. 7. παιωνισαντος) παιωνίσαντες Ar. C. Παιωνίσαντες Cam. Διαταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιωνίσαντας ἐπῆσαν. HUDS. Omisit Hudsonus notam libri, sed videtur esse Cl. Παιωνίσαντες Reg. Cass. Gr. Dan. Παιωνίσαντος Mf. Baf. a prima manu, παιωνίσαντος ex emendat. In Cass. recens manus super ε posuit ο. l. 8. οἱ omittit Gr. l. 9. ἦλθεν) ἦλθον Ar. C. HUDS. Gr. Mf. Baf. l. 10. ἔπαθε)

ἔπαθεν Cass. ead. ἐκόλυσαν) ἐκόλυον, & supra ον σαν Gr. ead. τὸ δὲ ἄλλο) τῷ δὲ ἄλλῳ Gr. l. 12. τοῦ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. Mf. Bas. l. 13. ἐπέσαν) ἐπίεσαν Ar. C. Cl. HUDS. Dan. In Cass. η ex alia litera factum erat. l. 14. οὐχ ἥκιστα) οὐχηκιστα Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS.

Pag. 142. l. 1. καὶ deest Dan. l. 2. ἀμυρόμενοι) ἀμυρούμενοι Dan. l. 6. Θηβαῖοι) Ἀθηναῖοι, sed emendatum in margine Gr. l. 7. κατὰ βραχὺ) καταβραχὺ Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Reg. Cass. Gr. l. 8. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. HUDS. Cass. Dan. ead. περιπέμφαντος δύο τέλη &c.) δύο τέλη περιπέμφαντος αὐτοῦ ἀφανούς Reg. περιτρέψαντος δύο τέλη Mf. Bas. l. 12. καταστήναι) Ita emendatum erat in Gr. e κατεστῆναι.

Pag. 143. l. 2. καθεστήκει) καθεστῆκει Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Gr. l. 6. καὶ μάλιστα &c.) καὶ μάλιστα οἱ ἰππεῖς, οἷτε αὐτῶν &c. Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Dan. Gr. οἱ ἰππῆς οἱ τε αὐτῶν Mf. Bas. l. 9. οἱ τε ἐκ τοῦ) οἱ τ' ἐκ τοῦ Cass. l. 11. εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἐτι) Id est: καίπερ νικηθέντες, ὅμως ἐτι κατεῖχον αὐτὸ τὸ Δῆλον. Ae. Portus. HUDS.

Pag. 144. l. 1. τῷ deest Reg. l. 3. Βοιωτῶ) Βοιωτῶν Mf. Bas. Dan. l. 4. ἀναχωρήση) ἀναχωρήσει Gr. l. 5. τοὺς deest Cass. l. 6. παρὰ non habet Reg. l. 13. τοῦ omittit Cl. HUDS. l. 14. ὁμοχέτας) Ex Hesychio ὁμοχέτας legendum, ex Suida ὁμοχαίτας. HUDS.

Pag. 145. l. 1. ἐκ τοῦ ἱεροῦ) αὐτοῦ ἱεροῦ C. HUDS. l. 3. οἱ omittunt Ar. C. IDEM. Dan. l. 5. οὔτε τοῦ λοιποῦ) οὔτε ἐκ τοῦ λοιποῦ Cam. IDEM. l. 6. ἐσελθεῖν) ἐπελθεῖν Gr. l. 7. ἀλλ' ἴνα) ἀλλ' ἢ ἴνα Cam. HUDS. l. 8. ὦν ἂν ἦ) ᾧ ἂν ἦ Mf. Bas. l. 10. αἰεὶ) ἀεὶ Ar. C. HUDS. Mf. Bas. Reg. Cass. Gr. Dan. l. 13. τοπρῶτον) τοπρότερον Cam. τὸ πρῶτον C. HUDS. Sic etiam Cass. & Gr.

Pag. 146. l. 1. ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον Gr. ead. δυνηθεῖεν) δυνηθῆναι Cl. Gr. HUDS. Mf. Bas. Reg. Cass. l. 2. νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει &c.) Hic verborum ordo: νῦν δὲ ἔφασαν οὐκ ἀπιέναι ἐκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου μέρους, ἐν ᾧ μέρει εἰσίν. Id est: ἔφασαν αὐτοὺς οὐχ ἐκόντας ἀπελεύσεσθαι ἂν ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ὡς σφετέρου ὄντος, ἐν ᾧ μέρει νῦν εἰσι. quasi εἶναι Attice redundaret. Vel: ἔλεγον ἑαυτοὺς οὐκ ἀπελεύσεσθαι ἂν ἐκόντας ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ἐν ᾧ μέρει τότε ἦσαν, ὡς ἐκ σφετέρου χωρίου. Ae. Port. HUDS. Δ' ἐν

ᾧ Caff. ead. εἰσὶν) εἰσὶ Gr. l. 6. κατειργόμενον) Vel pro κατειργόμενον, vel ἀνακόλουθον. F. Port. Potest etiam κατειργόμενον ad ipsam rem, non ad personam referri, sed durius. Steph. HUDS. l. 7. τι) τινα Marg. Cam. IDEM. τι non τινα Mf. Baf. l. 10. οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ζυμφορῶν) μὴ ἀπὸ τῶν ζυμφορῶν. Reg. deinde ἐπὶ τοῖς inter versus scripta sunt manu rec. ead. τολμήσασι) τολμῶσι Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. ἀσεβεῖν) εὐσεβεῖν Ar. C. IDEM. Dan. ead. μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς) μὴ ἐθέλοντας ὡς περ τιμήματι ἱεροῖς Reg. Mox τὰ μὴ πρέποντα Caff.

Pag. 147. l. 1. ἀπικῦσιν) Per enallagen pro ἀπιέναι, quod pro ἀπελεύσεσθαι. Secutus est casum τῶ σφίσιν & τοῦ σπένδουσιν, quod est in sequenti clausula. Ae. Portus. HUDS. l. 5. τῆς ἑαυτῶν) τῆς αὐτῶν Cl. IDEM. l. 6. αὐτοὺς &c.) αὐτοὺς γενομένης κείσθαι Dan. cetera defunt. ead. γινώσκειν) γινώσκειν Ar. C. HUDS. l. 8. ξυνέβη) συνέβη Reg. l. 9. κατὰ τὸ ὑπήκοον) Id est: διὰ τὸ ὑπήκοον, ὅτι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπήκοος ἦν. Ae. Port. HUDS. ead. αὐτοὺς) αὐτὸς Dan. l. 10. οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο) Mutata figura, pro ὑπὲρ τῆς ἐκείνων οὐ σπείσεσθαι, vel οὐκ εἶναι σπειστίον. Ae. Port. HUDS. l. 11. ἑαυτῶν) αὐτῶν Cl. IDEM. l. 12. ἀπιόντας) ἀπαντας Dan. ead. καὶ ἀπολαβεῖν ἢ ἀπαιτοῦσιν) καὶ ἀπολαβεῖν ἀπαιτοῦσιν Ald. Baf. HUDS. Vulg. tenet Mf. Baf.

Pag. 148. l. 1. Μηλιέως) Μηλιῶς Dan. l. 7. ἥπερ εἶλεν αὐτὸ) ἥπερ εἶλον αὐτὸ Gr. l. 8. ἐκοίλαναν ἅπασαν) ἐκοίλαναν ἀνὰ πᾶσαν Mf. Baf. ead. πάλιν deest Reg. l. 9. λέβητά τε ἤρτησαν) λέβητα ἤρτησαν Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. ἀκροφύσιον) ἀκροφύγιον C. Ἀκροφύσια, inquit Hefychius, τὰ ἄκρα τῶν ἀσκῶν, οἷς οἱ χαλκεῖς τὸ πῦρ ἐκφυσῶσιν. ex quo constare videtur, extremam solum follium partem ἀκροφύσιον vocari; scilicet, ipsam ferream fistulam, quae in fornacis os immittitur, ad ignem flatu excitandum. HUDS. l. 11. ἐς αὐτὸν) ὡς αὐτὸν Cl. IDEM. l. 12. ξύλου) ξύλου τοπλέον Ar. IDEM. ead. ἀμάξαις) ἀμάξας Reg.

Pag. 149. l. 1. ἐσθέντες) θέντες Gr. ἐνθέντες Mf. Baf. l. 3. ἔχοντα ἀνθρακᾶς τε) ἔχοντά τε ἀνθρακᾶς Reg. ἀνθρακᾶς πυρὸς ἐνημμένους Mf. Baf. l. 5. ἐπ' αὐτοῦ ἔτι μείναι) ἔτι ἐπ' αὐτοῦ μείναι Ar. C. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. Dan. l. 6. καταστήναι) καταστήσαι, & cum emendatione superscripta καταστήναι Gr. l. 7. τῷ abest a Caff. l. 9. ἐμβάν) ἐσβάν Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. Dan. ead. ἀπεκομίσθησαν) ἀπεκομίσθη Ar. C. Cl.

Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. Dan. l. 14. ταυτά) ταυ-
τα Caff. Gr.

Pag. 150. l. 3. καὶ om. Mf. Baf. l. 6. προύχωρησαν)
προύχωρησεν Ar. C. Ald. Baf. HUDS. Gr. Προύχωρησε Reg.
Προχώρησεν Caff. l. 8. ἐποίησατο) ἐποίησαντο Ar. C.
HUDS. Dan. ead. ἐς τὴν Σικυωνίαν) ἐπὶ τὴν Σικ. Gr. HUDS.

Pag. 151. l. 1. Τριβαλλούς) Τριβαλούς Ar. C. HUDS.
Reg. l. 2. ἀδελφιδούς) ἀδελφίδους Reg. l. 5. τοὺς ἐπὶ
Θράκης ζυμμάχους) τοὺς ἐπὶ Θράκης συμμάχους ὡς περ καὶ
ἐκεῖνος ζυμμάχους Gr. l. 10. ὑπὸ) ἀπὸ Ar. C. HUDS.
Dan. ead. Ἡδῶνων) Ἡδῶνων Caff. Gr. Dan. l. 12. αὐ-
τῶν) αὐτῶν Ar. C. HUDS. Reg. Caff. l. 13. Δραβησκῶ)
Δραβησκῶ Marg. Ar. C. Ald. Baf. HUDS. Caff. Gr. Θεα-
βησκῶ Reg. Ἐνδραβησκῶν Dan. l. 14. ἐνὸς δέοντος) ἐνὸς
δέοντι Cl. HUDS. Caff. l. 15. Ἄγνωτος) Ἄπιανος ἠγουμέ-
νου Diod. Sic. l. 12, pag. 321 ed. Rhod. quem videsis de
toto hoc loco. HUDS.

Pag. 152. l. 1. Ἡδῶνας) Ita edd. omnes. Ἡδῶνας Ar. C.
atque ita omnium librorum consensu II, 99. HUDS. Ἡδῶ-
νας Gr. Ἡδῶνας Reg. l. 2. ὑπερ πρότερον) ὁ πρότερον Ar. C.
HUDS. Ὁ προτ. Dan. ead. ἐκαλείτο) ἐκαλοῦντο Ar. C. Cl.
Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. I. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 3.
ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ) τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷ στόμα-
τι Reg. l. 6. ἐπ' ἀμφοτέρα) ἐπαμφοτέρα Caff. ead. Στρυ-
μόνος) Στρυμμόνος Ar. HUDS. l. 7. ἐκ ποταμοῦ ἐς ποτα-
μόν) Id est: ἐξ ἑτέρου τοῦ ποταμοῦ μέρους ἐς ἕτερον. Ac.
Port. IDEM. l. 10. Ἀρνῶν) Numero singulari effertur l. 1,
c. 12. sic & apud Steph. Byzant. IDEM. l. 12. ἐπὶ) περὶ
Reg. ead. Βόλβη) Inter Arethusam & Apolloniam poni-
tur a Scylace. HUDS. l. 13. δειπνοποισάμενος) δειπνον
ποισάμενος Reg. l. 14. ὑπένειψεν) ὑπένειψεν Ar. C. HUDS.
Reg. Caff. Gr. Dan.

Pag. 153. l. 2. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων &c.) ἦσαν γὰρ Ἀρ-
γίλοι Ἀνδρίων ἀποικοί, καὶ ἄλλοι &c. Ar. C. Καὶ ἄλλοι le-
gendum coniiciebat F. Port. Sic Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf.
Reg. Caff. Dan. l. 8. καὶ βρασίδας) καὶ ὁ βρασίδας Cl.
HUDS. ead. ἔπραξέν τε) ἔπραξάν τε Ar. C. Ald. Flor.
Baf. atque ita legisse viderur Valla. IDEM. Ἐπραξαν etiam
Reg. & Dan. l. 9. ἐμπολιτεύοντας) Id est: διάγοντας
καὶ αἰκίτορας ὄντας. Ae. Port. HUDS. l. 10. ἐνδοθήσεται)
Pro προδοθήσεται, honestiori vocabulo rem turpem velans,
F. Port. IDEM. l. 11. ἐν δεεστ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor.

Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 12. πρόσω) Γρηΐ και, πρὸ ἕω Caff. in marg. manu recenti.

Pag. 154. l. 1. καθειστήκει) καθεστήκει Reg. l. 4. τὰ deest C. HUDS. l. 6. τοῖς) τῆς Mf. Baf. l. 8. και om. Ar. C. IDEM. Dan. l. 10. τὸν abest Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Caff. Dan. l. 11. τραπέσθαι) τρέπεσθαι Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. ἀν ἐλεῖν) ἀνελεῖν Gr. l. 13. ὡς deest Mf. Baf. Caff. Gr. In Caff. deinde adscriptit corrector.

Pag. 155. l. 1. οἱ δ' ἐναντίοι) οἱ δὲ ἐναντίοι Ar. C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Caff. Gr. l. 7. ἡμίσεος) ἡμισέως Flor. Baf. HUDS. l. 8. σφίσι) σφίσιν Gr. l. 9. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. l. 11. εὖν redundat. Ae. Port. IDEM. l. 12. προκαταλαβεῖν) προκαταλαβὸν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Stephan. 1. IDEM. Reg. Caff. Dan. l. 14. Θάσου) θαλάσσης Ar. C. HUDS. Dan. l. 15. χρυσεῖων) χρυσίων Caff.

Pag. 156. l. 1. ἀπ' αὐτοῦ) πρὸς τὸ σημαινόμενον refertur. Fr. Port. HUDS. l. 3. ἀφικνουμένου) ἀφικόμενου Ar. C. HUDS. l. 4. ξυμμαχικὸν) συμμαχικὸν Reg. l. 5. ἀγείραντα) ἐγείραντα Gr. l. 6. οὐκέτι) οὐκ ἔτι C. HUDS. Gr. ead. προσχωροῖ) προσχωρεῖ & cum superscripta emendat. rec. προσχωροῖ Reg. Προχωρεῖ cum σ rec. manu super oposito Caff. Mox μετρίαν deest Mf. Baf. l. 8. τοῖς) τῆς C. & Cl. in marg. HUDS.

Pag. 157. l. 1. ἐλάμβανον) ὑπελάμβανον Ar. C. Cl. & hic ἐλάμβανον in marg. HUDS. Ὑπελάμβανον Caff. Dan. l. 2. σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ) σφίσι τὰ δεινὰ εἶναι Ar. C. HUDS. Dan. l. 7. τετραμμένον) τεταραγμένον Ar. C. HUDS. Dan. l. 8. οὐκέτι) οὐκ ἔτι C. HUDS. Gr. l. 12. Ἰήονα) Ἰόνα Caff. l. 13. ὁ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Dan. Mf. Baf. ead. ἄρτι εἶχε) ἄρτ' εἶχε Gr.

Pag. 158. l. 1. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Caff. l. 3. δὲ abest Gr. l. 4. ταυτῖκα) τὸ αὐτῖκα Ar. C. & mox τὸ ἔπειτα. HUDS. Reg. Caff. Gr. utrumque. Dan. tantum prius, & ἀπίη. l. 5. ἀποχωρῆσαι) ἐπιχωρῆσαι Marg. C. Cl. Gr. Ald. Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan. Gr. l. 6. κατὰ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 11. Μύρκινός τε) Μυρκίνός τε Ar. C. Gr. HUDS. Dan. Μύρκινος Mf. Baf. Reg. l. 12. τοῦ) τῶν Ar. C. HUDS. l. 14. Γάβηλος) Ita libri tam scripti quam vulgati. Procul dubio tamen Γαληψδος legendum, auctorum

omnium consensu: quod etsi certum est, praesertim ex Stephano *περὶ πόλεων*, tamen ipsius Thucydidis auctoritate l. 5 confirmari potest. HUDS. Γα. φηλὸς Reg.

Pag. 159. l. 1. καὶ Οἰσύμη) καὶ ἡ Σύμη Gr. HUDS. Reg. l. 2. ξυγκαθίστη) ξυγκαθίστη Gr. l. 5. δέος) δέους & eadem manu inter versus γρ. δέος Reg. ead. ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος) ἦν ἐν ταῖς ὠφελίμοις Mf. Baf. l. 7. Στρυμόνος) Στρυμόνος Ar. C. Στρυμόνος ποταμοῦ Cl. HUDS. l. 10. ἀνωθεν μὲν μεγάλης) ἀνωθεν καὶ μεγ. Gr. ead. ἐπὶ πολὺ) ἐπιπολὺ Ar. Ald. Baf. Stephan. 1. HUDS. Reg. Caff. Gr. l. 12. προσελθεῖν &c.) προσελθεῖν τότε δὲ ῥάδια ἦδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι Marg. Ald. Flor. Baf. Τότε ῥάδια ἦδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι Ar. C. Ῥαδια, scilicet πάροδος. Προσελθεῖν Gr. Ἐνόμιζε Cl. Gr. HUDS. Προσελθεῖν & ἐνόμιζε etiam Reg. Προσελθεῖν & ἐνόμιζον Caff. Sed ἐνόμιζον a recenti emendatione, quod a prima manu fuerat ἐνόμιζεν. Ἐνόμιζε Dan.

Pag. 160. l. 1. ἐαυτὸν) αὐτὸν Ar. C. Gr. HUDS. Αὐτὸν Reg. l. 2. παρεῖχε) παρεῖχεν Caff. l. 4. αἰ δεεστ Dan. l. 5. παρέχεται) παρέρχεται Dan. l. 6. εἰς) ἐς Caff. l. 9. ἐφευσμένοις) ἐφευσμένης Reg. l. 10. τῆς) τῶν Dan. ead. ἐπὶ δεεστ Reg. Ἐπιτοσοῦτον Caff. l. 12. εἰωθότες οἱ ἀνθρώποι) Attice pro εἰωθότων τῶν ἀνθρώπων. Ae. Port. HUDS.

Pag. 161. l. 5. διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον) Id est: διὰ τὸν νεωτερισμὸν. propter rerum novationem, quae placet. Fr. Port. HUDS. ead. τῶ αὐτίκα) τρωατικά Ald. Flor. Baf. IDEM. l. 6. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. IDEM. Caff. ead. ὀργόντων) ὀργόντων Reg. l. 8. αἰσθανόμενοι) αἰσθόμενοι Ar. C. HUDS. Dan. ead. ὡς δεεστ Reg. l. 10. ἐς τὴν Δ. ἐφιέμενος &c.) Id est: ἄγγελον εἰς τ. Δ. πέμψας, καὶ ἐφιέμενος ἐκέλευε τοὺς Λακεδαιμονίους ἐτέραν στρατιὰν αὐτῶ ἀποστέλλειν πρὸς ἐκείνη, ἦν ἦδη μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν. Ae. Port. Ἀφιέμενος Ar. Flor. HUDS. ead. τε δεεστ C. IDEM. Dan. l. 11. ἐκέλευε) ἐκέλευεν Gr. ead. Στρυμόνι) Στρυμόνι Ar. C. HUDS.

Pag. 162. l. 3. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Ar. C. HUDS. Caff. Dan. l. 6. ξυμμάχους) συμμαχους Gr. ead. τὴν Ἀκτὴν) Sic apud Diodor. Sic. pag. 349, οἱ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην οἰκοῦντες. totus enim ille litoris tractus Orientalis Ἀκτὴ dicebatur, ut Scymnus Chius versu 522. HUDS. Αὐτὰν Gr. deinde inductum, & in marg. ἀκτὴ scriptum erat. l. 7. βασιλέως) Is Xerxes fuit. Vide Herodotum l. 7, c. 21, 122, & Vossii Observationes ad Melam pag. 138. HUDS. l. 9. Σάτην) Σάμην Cl. in marg. IDEM. l. 10. παρ' αὐ-

τὴν) παρὰ αὐτὴν Gr. l. 11. Θύσσον) Θύσος dicitur Herodoto. Θύσσα in Strabonis excerptis. *Thyffsus* Plinio. HUDS. l. 12. Ἀκροθώους) Ἀκροθόους C. sic & Herodoto. Ἀκροθώους malit Salmasius. Ἀκραθώους ab ἀκρα & ἄθως scribendum censet Palmerius. IDEM. l. 13. ἔθνεσι) ἔθνεσιν Gr. l. 14. καὶ τι καὶ Χαλκιδικὸν &c.) De hoc loco consule Dionysf. Halicarn. l. 1 Antiq. p. 20, 21, 22 &c. HUDS. Dionysf. p. 20: Ἐνὶ δὲ τι καὶ Χαλκιδικὸν, τὸ δὲ πλ. & μοχ, οἰκησάντων Τυρρηνῶν.

Pag. 163. l. 2. Ἡδῶνες) Ἡδῶνες Ar. C. HUDS. Ἡδῶνες Cass. Gr. Ἡδῶνες Reg. l. 3. Σάμη) Σάμη Gr. Ald. Flor. Basf. Procul dubio Σάμη scribendum. Inde lectionis diversitas, quod in antiquis Codicibus β. μ. ν. eodem modo pinguntur. HUDS. Σάμη Reg. Dan. l. 6. Ὡς δ' οὐκ) ὡς δὲ οὐκ Ar. C. HUDS. ead. Τορώνη) Τιθώνη Gr. IDEM. l. 10. Διοσκούρειον) Διοσκούριον Ar. C. IDEM. Reg. Gr. l. 11. τὴν μὲν οὖν ἄλλην) καὶ τὴν μὲν ἄλλην Marg. HUDS. l. 13. ἦξοι) ἦξει Reg. Dan. Sed hic cum altera lectione inter versus scripta. l. 14. καὶ deest Ar. C. HUDS. Dan. ead. τινὲς omittit Gr. HUDS.

Pag. 164. l. 3. μόνον) μόνοι Ar. C. Cl. Gr. Μόνον forsan redundat. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 105. HUDS. Μόνοι Reg. Cass. ead. εἴκοσι) εἴκοσιν Cass. ead. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. HUDS. Cass. l. 4. ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύμπιος defunt Cass. manus recens in marg. scripsit, ubi est δ' αὐτῶν. l. 6. ἀνωτάτα) ἀνωτάτω Marg. Ἀνωτάτου Ar. C. HUDS. Mf. Basf. Dan. l. 7. τὸν omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. Mf. Basf. l. 8. κατὰ deest Ar. HUDS. ead. Καναστραῖον) Καναστραῖον Ar. C. Καναστρον Stephano. Καναστρα & Καναστραῖν ἄκρη aliis. Putat tamen Berkelius primitivum esse Καναστρον, & ἀκρωτήριον vel simile quid cum Καναστραῖον subintelligi oportere. HUDS. Καναστραῖον Cass. Dan. l. 14. κατὰ μικρὸν) καταμικρὸν Ald. Flor. Steph. 1. HUDS. Reg.

Pag. 165. l. 3. αὐτοῖς) Scilicet, ὑπ' αὐτῶν διήρητο Ae. Port. HUDS. ead. πυλῖς) πόλις Mf. Basf. Gr. l. 5. ἐσεκομίσαντο) ἐξεκόμισαν Ar. C. Gr. Ἐσεκόμισαν Cl. HUDS. Ἐξεκόμισαν Reg. Cass. Dan. l. 8. εἶρητο) εἶρηται Flor. Basf. HUDS. l. 11. ἐμβοήσαντας) ἐμβοήσαντα, & paulo post παρασχόντα Reg. Cass. Gr. Παρασχόντα & Mf. Basf. l. 13. δοκοῦς) δολοῦς Reg. In summo margine Cod. Cass.

scriptum erat, γρ. ἀναβολήν; sed non apparebat, quo per-
tineret. fortassis ad sequentem vocem ἀνολήν.

Pag. 166. l. 2. κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως) κατὰκρας βε-
βαίως Ar. C. HUDS. Κατ' ἄκρας βεβαίως Dan. Κατὰκρας
καὶ βεβαίως Reg. Gr. Κατ' ἄκρας κ. β. & in marg. σημειώ-
σαι κατὰκρας Cass. l. 4. ἐσκεδάννυτο) ἐσκεδάννυτο Ar.
C. l. 12. Λήκυθον) Λήκυθον Cass.

Pag. 167. l. 2. καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης) καὶ τῆς
πόλεως βεβαίως ἐχομένης Ar. C. HUDS. Dan. l. 3. μὲν om.
Mf. Baf. & mox habet περὺεγύσι. l. 5. ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ)
Sic Mf. Baf. at in ed. Baf. ἐπὶ deest. l. 6. κήρυκα προσ-
πέμφας) κήρυγμα προπέμφας Ar. Κήρυγμα προσπ. C.
HUDS. Κήρυγμα προπέμφας Dan. Προπέμφας Reg. & cum
superscripta emendatione προσπ. Cass. l. 7. ἐκέλευεν) ἐκέ-
λευσεν Cass. ead. ὑποσπόνδους) ὑποσπόνδως Reg. l. 11.
τὰς ἐγγύς οἰκίας) τὰς ἐν τῇ γῆ οἰκίας Reg. ead. ἐκρατύ-
νατο) ἐκρατύνετο Dan. ead. τὰ σφέτερα) Id est, οἰκημα-
τα. Καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα omittit Gr. HUDS.

Pag. 168. l. 1. πράξαντας) Inter πράξιν & προδοσίαν
ita distinguunt nonnulli, ut προδοταί sint dicendi, ac pro-
didisse patriam illi censendi, qui, pecunia accepta, eam ho-
sti tradiderunt, aut ille, qui iugo servitutis sit subiecturus:
sin autem aliquis, quo patriam oppressam dominatione in-
iusta liberet, occulta consilia ineat, ut auctor libertatis in-
tromittatur, hunc non προδοῦναι, sed πράξαι τὴν λῆψιν
debere dici. Vide Casauboni Comment. in Polyb. p. 185,
186. HUDS. l. 2. οὐδὲ γὰρ) οὐ γὰρ Ar. C. IDEM. Mf.
Baf. Reg. Gr. Dan. ead. ἐπὶ δουλείᾳ) ἐπὶ δουλείαν Reg.
l. 3. χρήμασι) χρήματι Ar. C. HUDS. Dan. ead. ἀλλ'
ἐπὶ) ἀλλὰ ἐπὶ Cass. Gr. l. 7. παρ' Ἀθηναίους) παρὰ Ἀθη-
ναίους Reg. παρ' Ἀθηναίους Mf. Baf. l. 9. οὐδ' ἂν σφῶν
πειρασαμένους &c.) Id est: οὐδ' ἔφη αὐτὸν δοκεῖν καὶ τομί-
ζειν αὐτοὺς τοὺς Τορωναίους ἢ σσον ἂν γενέσθαι εὐνοὺς σφί-
σιν αὐτοῖς τοῖς Λακεδαιμονίοις, πειρασομένους καὶ πεῖραν
λαβόντας σφῶν τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον
αὐτοὺς αὐτοῖς εὐνοὺς ἔσεσθαι, ὅσα καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι
δικαιότερα τῶν Ἀθηναίων πρέσσουσιν. Ae. Port. HUDS.
l. 11. δικαιότερα) δικαιότερον Reg. ead. γενέσθαι &c.)
γενέσθαι τοὺς τε πάντας Gr. cetera desunt. HUDS. l. 13.
ἐκέλευεν) ἐκέλευσεν Cass. l. 14. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε) καὶ
τοαποτοῦδε Ald. Flor. Stephan. 1. Καὶ ἀπὸ τοῦδε Ar. C.
HUDS. Dan.

Pag. 169. l. 1. πρότερα) πρότερον Cl. HUDS. l. 2. ἄλλων) ἄκρων & supra recenti manu ἄλλων, & mox συγγνώμην Cass. l. 4. τοιαῦτα) ταῦτα Ar. ex alicuius tamen emendatione τοιαῦτα reponitur. HUDS. ead. παραθρασύννας) παραθρασύννας Dan. l. 5. προσβολὰς) προβολὰς Dan. l. 6. ἠμύοντο) ἠμύναντο Cass. l. 8. τῇ δ' ὑστεραία) τῇ ὑστεραία Ar. C. HUDS. Dan. Τὴν ὑστεραίαν Reg. l. 9. προσάξασθαι) Ita emendatum erat in textu Cass. pro προσάξασθαι.

Pag. 170. l. 2. λαβὸν) λαβὼν Cass. l. 5. διὰ πλείστου) διαπλείστου Ald. Baf. HUDS. Reg. Cass. l. 9. ἐπάλξεις) ἐπάλξεις οἱ προμαχῶνες τῶν τειχῶν Hesych. HUDS. l. 10. τὸ omittunt Cl. Gr. IDEM. l. 12. πλοίοις) πλοῖον etfi aliquando navem qualemcunque notet, saepe tamen, immo usitatius certum aliquod & singulare genus significat. Πλοῖα διαφέρει νηῶν, ὡς οἱ παλαιοὶ παρασημειοῦνται. Suidas. Διαφέρουσιν αἱ νῆες πλοίων, τὰ μὲν γὰρ στρογγύλα, αἱ δὲ κωπήρεις καὶ στρατιώτιδες. Didymus citatus ab Ammonio. Idem hic loci clare indicat Thucydides. Vide Schefferum de Militia navali p. 25 & 66. HUDS. l. 13. Παλλήνην) Παλλήνην Gr. passim. IDEM. l. 15. προσβάλλειν) βάλλειν Cass.

Pag. 171. l. 3. ἐς) eis Reg. l. 5. τὸ λοιπὸν) τοιοῦτον Ald. Flor. Baf. HUDS. Gr. l. 6. ἐπεβούλευε) ἐπεβούλευεν Cass. l. 12. προαποστῆσαι) προαποστῆναι Ar. C. Προαποστῆναι Cl. HUDS. Sic & Gr. Προαποστῆναι Dan. ead. παρασκευάσαντο) παρεσκευάσαντο Dan. l. 13. εἰ καλῶς σφίσιν ἔχει) οἱ κ. σ. ἔχειν Reg. Eὐ κ. σ. ἔχει Dan. l. 14. ξυμβῆναι) ξυμβῆ Cass. ead. τὰ πλείω) Vel ad ἔτη, vel ad πράγματα referri potest. HUDS. ead. Λακεδαιμόνιοι δὲ) Λακεδαιμόνιοι τε Cass. Gr.

Pag. 172. l. 1. ἔδεισαν) ἐδέδισαν Cass. l. 5. τὸν πλείω χρόνον) τὸν πλείστον χρ. Mf. Baf. ead. πλείονος) πλείστου Cam. Ae. Port. HUDS. l. 6. εὐτύχει) εὐτυχεῖ Gr. l. 7. ἐπὶ μείζον) ἐπὶ πλείστον C. HUDS. l. 8. τοῖς δ' ἐκ) τοῖς δὲ ἐκ Gr. l. 9. κινδυνεύσειν) κινδυνεύειν Cass. l. 13. καὶ ἀδεῶς omittit Gr. HUDS. Reg.

Pag. 173. l. 1. φασίν) σφᾶς C. HUDS. Dan. Schol. l. 2. προκηρυκεύομενοι) προκηρυκεύομενοι Ar. C. HUDS. Dan. ead. τῶν post χρημάτων δεεστ Cass. l. 3. ἐξευρήσωμεν) ἐξευρήσωμεν Marg. Ar. C. HUDS. Schol. l. 4. ὀρθῶς καὶ δικαίως &c.) ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες Ar. C. HUDS. Dan. In Gr. quoque desiderabantur in-

termedia, sed adscripta erant in marg. ubi & καὶ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς. & sic etiam Reg. Insuper νόμοις πατρίοις Gr. νόμοις χρῆσθαι Ms. Bas. ex emendat. l. 7. ἄλλοις ομιττίτ Gr. HUDS. Ms. Bas. l. 8. τῆς) τοῖς Cass. Ms. Bas. ead. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Cl. HUDS. Cass. Dan. Ms. Bas. Ἐαυτῶν Reg. l. 10. Βευβράδος) Βευβράδος Ms. Bas. ead. Τομέως) Τομέρος Ar. Forlan pro Τομάρου. Nam hic mons Τομαρος & Τιμάρος dicitur Straboni. Τομαῖον vero Stephano. HUDS. l. 11. ἐν Κυθήροις) ἐν τοῖς Κυθήροις C. IDEM. ead. μὴ deest Dan. l. 13. τοὺς δ' ἐν) τοὺς δ' ἐν Reg. l. 14. παρὰ τοῦ Νίσου) ἀπὸ τοῦ Νισαίου Cass. παρὰ τοῦ Νίσου Gr. cetera delata erant. l. 16. Μίνωαν) Μίνωαν Bar. Ald. Flor. Bas. & supra Μινῶα. HUDS. Μίνωα hic Reg.

Pag. 174. l. 2. μηδετέρους) μὴδ' ἐτέρους Cass. abest a Gr. l. 3. μηδετέρωσιν) μὴδ' ἐτέρωσιν Bar. Ald. Flor. Bas. HUDS. Μὴδ' ἐτέρωσιν Cass. ead. καὶ τὰ ἐν Τροίῳ) καὶ τὰ ἐν τῇ Τροίῳ Gr. καὶ τὰ ἐν Τροίῳ ἔχοντας, ὅσαπερ malit Fr. Port. existimans, ἔχοντας ab hoc versu in superiore transpositum fuisse. Τὰ ἐν Τροίῳ ad sequens particip. χρωμένους refert Valla. HUDS. Τροίῳ Reg. l. 5. ἀν deest Gr. l. 6. μὴ omittit Gr. HUDS. Πλείν μικρὰ πηῖ habent Gr. & Dan. l. 7. κωπῆρι πλοῖω) Vide Baysum de re navali p. 88. HUDS. ead. ἐς πεντακόσια τάλαντα) Aliter legisse videtur Valla. Nam reddit *duum millium talentorum*. IDEM. l. 8. καὶ πρεσβεία) καὶ πρεσβείαν Ms. Bas. l. 9. ἀν δοκῆ) ἐὰν δοκῆ Cl. Gr. HUDS. Gr. ex emendatione. ante ἀν aliud scriptum fuerat. Ἐὰν Reg. Cass. l. 10. Πελοπόννησον) Πελοπόννησον Gr. l. 11. καὶ ἀπιούσι defunt C. HUDS. Dan. ead. θάλασσαν) θάλατταν Ar. HUDS. Dan. l. 13. μήτε ἡμᾶς, μήτε ἡμᾶς) μήτε ἡμᾶς, μήτε ἡμᾶς Reg. μήτε ἡμᾶς non sunt in Dan. l. 14. κατὰ τὰ πάτρια) κατὰ πάτρια Gr. l. 15. τὰ ἀμφίλογα) καὶ τὰ δεῖ Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 175. l. 2. καλλιότερον) κάλλιον Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. Ms. Bas. l. 3. διδάσκετε. οὐδενὸς γὰρ) διδάσκεσθε καὶ οὐδ' ἐνὸς γὰρ Cass. l. 4. λέγητε) ἀγῆτε & eadem manu inter versus λέγητε Reg. l. 6. ἰόντων) Attice pro ἰέτῳσαν. HUDS. l. 7. Ἀκαμαντίς) Ἀκαμάντις Reg. Ἀκαμαντίς Gr. l. 8. Φαίμππος ἐγραμμάτευε defunt Gr. ead. ἐπεστάται) Id est: erat Ἐπιστάτης. Ii, qui Decuriam constituebant, per illam hebdomadem, qua imperabant, Πρόεδροι dicebantur: qui ex iis rex

unum diem ceteris præcerat, Ἐπιστάτης vocabatur. Vide Notas ad Marmor. Arundell. pag. 106, 107, 108. HUDS. l. 9. τύχη ἀγαθῆ) Hæc verba apud Graecos in omnibus fere statuarum basibus & cippis in alicuius viri bene meriti honorem, aut foederis promulgandi gratia erectis, bene ominandi causa præfigebantur. De iis plura vide in notis ad Marmor Arund. primum, & etiam in Seldeni libro de Diis Syris, Syntagm. 1, cap. 1. HUDS. ead. τῆ Ἀθηναίων) τῶν Ἀθηναίων Gr. IDEM. l. 10. ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι) ξυγχωροῦσιν οἱ Λακεδ. Ar. C. IDEM. Dan. l. 12. ἀρχεῖν) ἀρχὴν Bar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Ἄρχε Ar. HUDS. Ἀρχὴν Gr. l. 13. τετράδα ἐπὶ δέκα) δωδεκάτην malit cl. Dodwellus, & mox τετράδι ἐπὶ δέκα pro δωδεκάτη. HUDS. Τετράδα ἐπὶ δεκάτ Ἐλ. Caff.

Pag. 176. l. 1. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας &c.) Pro ἐκκλησίαν δὲ ποιησάντων, καὶ συναγαγόντων τῶν στρατηγῶν, καὶ τῶν πρυτανέων. Ae. Port. HUDS. l. 2. πρῶτον περὶ) πρῶτον μὲν περὶ Reg. l. 3. εἰσίη) ἐσίη Caff. l. 4. σπεισασθαι) πείσασθαι Caff. Mox μάλα non agnoscit Mf. Bas. l. 7. καὶ ὁμολόγησαν καὶ οἱ ζῦμμαχοι) καὶ ὁμοσαν Λακεδ. καὶ οἱ ζῦμμ. Marg. Ar. C. καὶ ὁμοσαν καὶ οἱ ζῦμμ. Gr. Καὶ ὁμολόγησαν omittit Cl. HUDS. Prima lectio est in Caff. & Dan. secunda in Mf. Bas. & Reg. l. 9. ξυνεθεντο) ξυνέθεντο C. Cl. HUDS. l. 11. Ἐχετιμίδα) Ἐχεμενίδα C. IDEM. ead. Ἀθηναῖος) Ἀθηναῖος Gr. l. 12. Αἰνέας) Ἐνέας Reg. Caff. Gr. ead. Ὠκύτου) Ὠκύτου Gr. ead. Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου omittunt Ar. C. Σισυφamideas Schol. Aristoph. quem vide in Equit. HUDS. Absunt etiam a Dan. l. 13. Δαιμότιμος) Δειμότιμος Reg.

Pag. 177. l. 1. Ἀθηναίων) Ἀθηναῖοι Ar. C. HUDS. l. 4. περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν) Id est: περὶ σπονδῶν τῶν μειζόνων πραγμάτων, vel περὶ σπονδῶν τῶν ἐς τὸν πλείω χρόνον ἐσομένων. Ae. Port. IDEM. ead. διὰ παντός) διαπαντός Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Reg. Caff. l. 6. ἐν τῇ Πελλήνῃ) Forfan παρὰ τῇ Πελλήνῃ, vel ἐκ τῆς Πελλήνης τσαρχαῖον οὔσα πόλις, vel ἥπερ ἦν Θράκης πόλις. aut, quod verisimilius, scribendum ἐν τῇ Παλλήνῃ, scil. ἐν τῇ τῆς Παλλήνης Χερρόνήσῳ, vel ἐν τῷ τῆς Παλλήνης ἰσθμῷ. Ae. Port. Vide Excerpta ex fine lib. 7 Strabonis. HUDS. l. 7. Πελληνῆς) Πελληνεῖς Ar. C. Polyænus de Strategem. l. 7, c. 47: Παλληνεῖς ἀναπλέοντες ἐκ Τροίας κατέσχον εἰς τὴν Φλέγραν. Ex quo loco coniecit Casaubonus, Παλλη-

ἡς pro Πελληνῆς, & Παλλήνην pro Πελλήνην apud Thucydidem reponi debere. HUDS. Πελληνεῖς Reg. Dan. Πελληνῆς Gr. l. 8. πλέοντας δ' ἀπὸ) πλέοντας δὲ ἀπὸ Gr. l. 9. τῶ χειμῶνι ᾧ) τῶ χειμῶνι τούτῳ ᾧ Gr. l. 10. ἀποστάσι δ' αὐτοῖς) ἀποστάσι δὲ αὐτοῖς Gr. l. 12. προσπλεύουσα) προσπλεύουσα Ar. C. Cam. Ald. Flor. HUDS. Reg. Dan. Προπλεύουσα Mf. Baf. non προσπλ. ut Cam. προσπλεύουσα ed. Baf. l. 13. κέλιτος) Celoces dicebantur, (per translationem a celote equo, cui vir unus insidet) in quibus singuli singulos tantum tractant remos. Quod & tum fiebat, cum unus navigaret, ut in celotio, tum etiam cum pluribus impellebatur navigium. Vide Schefferum de Militia navali l. 2, c. 2, p. 68. HUDS. l. 14. αὐτῶ) αὐτῆ Cl. Gr. IDEM. Mf. Baf. Reg. Ἀμύνη αὐτῆ Cass.

Pag. 178. l. 2. τρέφεσθαι) τρέφασθαι Cl. Gr. HUDS. Reg. l. 3. αὐτὸν) αὐτὸν C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Cass. l. 4. τῆ deest C. HUDS. l. 6. εἵτινες) εἵτινες C. IDEM. Dan. l. 7. ὑπὸ Ἀθηναίων) ὑπὸ τῶν Ἀθ. Cl. HUDS. ead. οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται) οὐδὲν ἄλλω νησιῶται Cass. l. 9. ἀνάγκην) ἀνάγκη Cass. manus recens v super η scripserat. l. 10. προσγενέσθαι) προγενέσθαι Ar. C. HUDS. ead. σημείον τ' εἶναι) σημείον τε εἶναι Gr. l. 14. τὰ ἄλλα Ar. C. & mox τὰ τε ἄλλα. HUDS. Sic & utroque loco Dan.

Pag. 179. l. 4. προθύμως) ταχέως Reg. ead. καλῶς) κακῶς Dan. l. 7. τότε, τε) τότε Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Cass. Gr. ead. παραυτίκα) παρ' αὐτίκα Gr. l. 10. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ C. HUDS. Dan. l. 12. ὡς omittit C. Eo respexisse putat Scholiast. quod Athenienses rei navalis periti & illi dediti essent, tanquam maius defendendae insulae studium illis haec res excitaret. Steph. HUDS. ὡς etiam abest a Dan. ead. καὶ τι καὶ αὐτῶ) καὶ τι αὐτῶ Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Dan. In Gr. Reg. & Cass. est καὶ τι αὐτῶ καὶ ἐπράσσειτο.

Pag. 180. l. 1. τριήρει) τριήρεις Reg. Τριήρης a prima manu Gr. deinde correctum erat τριήρεις. l. 2. ἀφικνοῦνται) ἀφικνοῦντο Marg. HUDS. Schol. l. 3. Ἀθήναιος) Ἀθηναῖος Dan. ead. καὶ ἢ μὲν στρατιὰ πάλιν) καὶ ἢ στρατιὰ μὲν πάλιν Gr. l. 4. εἰς) εἰς Dan. l. 9. ἀντέλεγε) ἀντέλεγεν Gr. l. 11. ἀπηγγέλλεν) ἀπήγγειλεν Cass.

Pag. 181. l. 3. ὡς τάχιστα) Ita Ar. C. Flor. Baf. HUDS. l. 5. ἰσχυῖ deest Reg. l. 6. ἢ omittit Cl. HUDS. Gr. Thucyd. Vol. III. C c

l. 7. ἦ) ἦ Reg. ἦ οἱ Ἀθηναίων Gr. ead. ἡμέραις) ἡμέρας Cl. HUDS. l. 12. ἐν τούτῳ δὲ Μένδη &c.) ἐν τούτῳ μὲν δὴ ἀφίσταται αὐτῶν πόλις &c. C. IDEM. l. 13. Ἐρετριέων) Ἐρετριῶν Gr.

Pag. 182. l. 2. ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς) ἔστι γὰρ καὶ ἃ καὶ αὐτὸς Caff. l. 3. διὸ) δι' ὃ Gr. l. 4. τοῦ deest Dan. l. 7. Verbum ἐμέλλισαν de cunctatione intelligit Valla. Sed videtur & in altera sua significatione posse accipi: ut dicatur subaudiendum cum eo esse infinitivum πράσσειν, aut quid simile, sicut alibi. Steph. HUDS. ead. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. l. 8. τὸ κατάδηλον) Id est: μὴ κατάδηλοι γένωνται. HUDS. l. 13. Καλχιδικὴν) Καλχιδικὴν Gr. l. 14. Σκιωναίων) Σκιωνέων Reg.

Pag. 183. l. 2. τῶν ἀπάντων Πολυδαμίδαν) τῶν ἀπ' αὐτῶν Πολυδαμίδαν Marg. Ald. Bas. HUDS. Reg. Gr. l. 6. Ἀρρίβαιον) Ἀρρίβαιον Caff. ead. τοδεύτερον) τὸ δεύτερον Ar. C. HUDS. Caff. Reg. l. 9. καὶ Ἀκανθίους defunt Reg. l. 11. Σύμπαν) σύμπαν & mox σὺν Χαλκιδ. Reg. Caff. Gr. l. 12. ἰππῆς) ἰππεῖς Ar. C. ut & paulo infra. HUDS. Caff. Dan. & ἰππεῖς δὲ οἱ Gr.

Pag. 184. l. 1. αὐτοῖς) Id est: τοῖς περὶ τὸν Περδίκκων καὶ Βρασίδαν. adeo ut Scholion, quod affigitur verbis τοὺς Λυγκηστὰς, ad αὐτοῖς referri debeat. Ae. Port. HUDS. l. 3. πεδίου δέ του) πεδίου δὲ τοῦ Ar. C. Ald. Flor. Bas. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 184. IDEM. Δὲ τοῦ Gr. l. 5. προσελθόντων) προσελθόντων C. HUDS. l. 6. προτέρων) πρότερον Cl. IDEM. Sic etiam Caff. a prima manu. deinde emendatum erat. l. 7. Λυγκηστῶν) Λυγκισταὶ gentile Straboni usitatum. HUDS. l. 9. οἱ δὲ λοιποὶ) οἱ δὲ πολλοὶ Ar. C. IDEM. Dan. l. 12. μισθοῦ) μισθοῦσθαι Gr. HUDS.

Pag. 185. l. 7. ἦδη omittunt Ar. C. HUDS. ead. ἀμφοτέροις) Scil. τῷ Βρασίδᾳ καὶ τῷ Περδίκκᾳ. IDEM. l. 10. τε deest Reg. l. 12. σαφῶς) ἀσαφῶς Marg. HUDS. Caff. Schol. ead. ἐκπλήγνυσθαι) ἐκπλήττεσθαι Ar. C. ἐκπλήγνυσθαι Cl. in margine. HUDS. Ἐκπληγνῦσθαι Caff. Ἐκπλήττεσθαι Dan. l. 13. οὐδέπω) οὐπω Cam. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Dan.

Pag. 186. l. 2. τοπρεῶτον) τὸ πρῶτον C. HUDS. Caff. ead. αἰσδανόμενον) αἰσδόμενον Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. προσκεχωρηκότας) προσκεχωρηκότας Ar. C. HUDS. Dan. l. 8. λαβὼν) βαλὼν C. ex alicuius tamen emendatione λα-

βών. HUDS. l. 9. εἶπη) εἶπη Cass. εἰ ποὶ προσβάλοιεν Reg. l. 10. νεωτάτους) νεωτέρους C. HUDS. l. 12. προσκεισομένοις) προκεισομένοις Mf. Bas. l. 13. διὰ ταχέων) διαταχέων Ar. C. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Reg. Cass. l. 14. τοιάδε) τὰδε Gr. Λέξας τοιάδε Cl. HUDS.

Pag. 187. l. 3. ἰμοίως) ἰμοίαν Ar. ἰμοίαν C. IDEM. l. 6. τὰ μεγαίστα) ταμέγιστα Bar. Ald. Flor. IDEM. l. 8. ξυμμάχων) συμμαχών Gr. l. 10. Videtur in contextu Graeco legi οὐ pro οἱ. Steph. HUDS. l. 11. ἄρχουσιν) ἔχουσιν Reg. l. 14. ἐξ ὧν τε &c.) Id est: ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγῶνων, οὓς πρότερον κατ' αὐτῶν τῶν Βαρβάρων ἠγώνισθε πρὸ τῶν Μακεδόνων. Vel, ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων, ἅπερ τῶν Μακεδόνων χάριν ἐν τῷ μετ' αὐτοὺς ἀγῶνι πρότερον ἐποιήσασθε. Ae. Port. HUDS.

Pag. 188. l. 1. εἰκάζω) εἰκάζων Marg. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. l. 3. διδαχὴ ἀληθείας) Pro διδαχῆς ἀληθοῦς. Ae. Port. HUDS. l. 5. πρόσσεστιν) πρόσσεστι Gr. ead. προειδῶς) προῖδων Gr. HUDS. l. 6. τολμηρότερον) βεβαϊότερον Mf. Bas. l. 8. ἢ τε διακενῆς ἐπατάσεις) διὰ κενῆς ἐπατάσεις Gr. HUDS. l. 10. αὐτὰ) Scilicet, τὴν δεινὴν τοῦ πλῆθους ὄψιν, τὴν ἀφόρητον τοῖς ἀπείροις βόην, καὶ τὴν ἐπατάσεις τῶν ὕπλων. Ae. Port. IDEM. l. 12. καὶ ἡ ἔφοδος) καὶ ἔφοδος Gr. IDEM.

Pag. 189. l. 2. τοῦ τε) τοῦτο Dan. ead. eis) ἐς Ar. C. HUDS. Dan. Gr. l. 3. ἡμᾶς) ὑμᾶς Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Gr. ead. ἐκείνω) ἐκείνο Cass. l. 5. ὁρᾶτε) ὀρᾶται Marg. HUDS. Scholiaft. l. 8. θᾶσσον) θάττον Reg. θᾶσσον Cass. l. 9. τολοιπόν) τὸ λοιπὸν Bar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. l. 11. μελλήσει) Scilicet, τοῦ προσφέρεισθαι i. e. πρὸ τῆς μάχης, ὅτε μάχην συνάψιν μέλλουσιν. Sic & supra accipiendum μέλλησις. Ae. Port. HUDS. Μελλήσιν Mf. Bas. ead. εἰξωσιν) εἰξωσι Gr. ead. κατὰ πόδας) καταπόδας Reg.

Pag. 190. l. 3. καὶ καταλαβόντες) καὶ λαβόντες Ar. HUDS. l. 5. ὄπη) ὄπη Cass. l. 7. τολοιπόν) τὸ λοιπὸν Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. l. 9. μετὰ τοῦ) μετ' αὐτοῦ Ar. C. HUDS. Dan. ead. Βρασίδου) Βρασίδα Reg.

Pag. 191. l. 3. τὸ ἄτορον) Scil. τὴν ἐσβολὴν τὴν στενίην. HUDS. l. 5. μεθ' αὐτοῦ) μεθ' ἑαυτοῦ Ar. C. IDEM. Dan. Μετ' αὐτοῦ Gr. Μετ' αὐτοῦ Cass. l. 6. τῶν λόφων) τὸν λόφον Ar. C. HUDS. l. 7. ὡς τάχιστα ἕκαστος) ὡς τάχιστα ὡς ἕκαστοι Ar. C. Flor. Gr. IDEM. Mf. Bas. Reg.

l. 12. γὰρ) δὲ Ar. HUDS. l. 14. οὐκέτ') οὐκέτι Reg. ὡκ' ἔτι Gr.

Pag. 192. l. 4. πρῶτον τῆς Περδίκκου) πρώτην τῆς Περδίκκου &c. legit Valefius. Vide etiam Palmerii Graec. ant. p. 128. HUDS. l. 7. ἢ εἴ τιμι σκεύει) ἢ τιμι σκ. Cl. Βοεικοῖς εἴ τιμι σκ. Gr. IDEM. l. 9. ὑπολύοντες) ἀπολύοντες Ar. C. IDEM. Dan. l. 10. τε post Βρασ. deest Reg. l. 11. τὸ λοιπὸν) τοιοῦτον Ald. Flor. HUDS. Ἔστολοιπὸν Reg. Gr. ead. Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ &c.) εἶχε μῖσος τῶν Πελοποννησίων τῇ γνώμῃ, καὶ οὐ ζήτησθε διὰ τοὺς Ἀθηναίους. Scil. ob infitum in Atheniensis odium, Peloponnesiis (quibus favere consuevit) animo nequaquam laeto se adversarium gerebat. HUDS. l. 13. τρόπῳ τάχιστα) τρόπῳ μάλιστα Cl. τάχιστα in margine. IDEM. l. 14. τοῖς μὲν ξυμβ. &c.) τοῖς μὲν, τοῖς Ἀθηναίοις. τῶν δὲ, τῶν Πελοποννησίων. HUDS.

Pag. 193. l. 3. Παλλήνῃν) Παλήνῃν Gr. l. 4. δὲ deest Gr. l. 11. Νικόστρατος) ὁ Νικόστρατος Gr. HUDS. l. 13. Ποσειδώνιον) Ποσειδώνειον C. IDEM. ead. οἱ δὲ αὐτοὶ τε) οἱ δ' αὐτοὶ τε Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Caff. l. 14. τριακόσιοι) τριακοσίοις Dan.

Pag. 194. l. 3. καρτεροῦ) κρατεροῦ Gr. l. 4. αὐτοῖς) αὐτὸς Reg. ead. Νικίας) ὁ Νικίας Gr. HUDS. ead. εἴκοσι) εἴκοσιν Caff. l. 6. τοὺς deest Reg. l. 9. τῷ abest Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. ἐπιῶν) προσιῶν Marg. HUDS. Neque in Steph. 2. neque in Porti editionis margine est. ead. δυσπροσβάτῳ) Sic Marg. Ar. C. Cl. HUDS. Dan. Schol. δυσπροσβάτῳ Caff. l. 11. ἐς ὀλίγον ἀφίκετο) Pro ὀλίγου ἐδέησεν Fr. Port. Ὀλίγα Cl. HUDS. Ὀλίγω Caff.

Pag. 195. l. 2. πρὸς Σκιώνης) πρὸ Σκιώνης Caff. Gr. l. 7. ἅμα ἐς τὰ μεθόρια &c.) Id est: ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὁ μὲν ἐτέρωθεν τὴν γῆν ἐδήου, ὁ δὲ ἐτέρωθεν τῇ πόλει προσεκάθητο. Ae. Port. HUDS. l. 14. ἀντειπόντος) ἀπειπόντος Mf. Bas. ead. στασιωτικὸν) στασιαστικὸν Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 196. l. 2. τε deest Caff. l. 3. περὶ ὄργῃς) περιοργῆς Marg. Cam. Ἐπὶ ὄργῃς Gr. HUDS. Περιοργῆς Caff. Ἐπ' ὄργῃς Reg. Περὶ ὄργῃς Mf. Bas. a prima manu, non περιοργῆς, ὑπὸ ὄργῃς ex emendat. l. 7. φοβηθέντων) φοβηθέντας Marg. HUDS. Mf. Bas. ex emendat. l. 8. αὐτοῖς τὴν ἐπιχειρήσιν) αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπιχ. Gr. HUDS. l. 11. ἐπειραστρέψας) Scil. ἐκ τῆς πολιορκίας τῆς Σκιώνης. IDEM. ead. πόλει) Id est, Μέρδῃ. IDEM. l. 12. ἄτε) οὔτε Dan.

l. 13. κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg.

Pag. 197. l. 1. μετὰ ταῦτα) μετὰ ταῦτα Ar. HUDS.

l. 5. ἐπεκαθίσταντο) ἐπεκαθίσταντο Ar. C. IDEM. ead. τὰ
περὶ) τὸ περὶ Mf. Basf. l. 8. ἐπὶ καρτεροῦ λόφου) καρτε-

ροῦ omittit Gr. ἐπὶ λόφου καρτεροῦ Ar. C. HUDS. Mf. Basf.

Reg. Cass. Dan. l. 9. οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτειχίσις) Id

est: οὐκ ἐδύνατο περιτειχίζειν σφῶς, vel περιτειχισθῆναι

οὐκ ἐδύνατο. Ae. Port. HUDS. l. 10. δ' αὐτῶ) δὲ αὐτῶ

Gr. ead. κατὰ κράτος) κατακράτος Ar. Ald. Flor. Basf.

Steph. i. ut & paulo supra. HUDS. Κατὰ τάχος & cum

emendatione superscripta κράτος Gr. l. 11. μάχη) μά-

χης Ar. HUDS.

Pag. 198. l. 1. διαφευγόντες) διαφεύγοντες Cass. l. 7:

καὶ ἐτύγγανε γὰρ) Pro καὶ γὰρ ἐτύγγανε. Sic γὰρ trahi-

ci videmus ab Aristophane tum alibi, tum in isto Pacis

loco, ἀλλὰ ποῖ γὰρ εἴχεται; pro ἀλλὰ γὰρ ποῖ εἴχεται;

Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 186.

HUDS. l. 9. πορεύσειν) πορεύειν C. IDEM. l. 11. δ' αὐ-

τὸς οὐκέτι) δὲ αὐτὸς οὐκ ἔτι Gr. l. 12. αὐτοῦ) αὐτοῦ Ar.

C. Ald. Flor. Basf. HUDS. Cass. Gr.

Pag. 199. l. 1. μηδὲ) μὴ δὲ Reg. l. 4. καὶ τῶν ἠβών-

των αὐτῶν) καὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἠβώντων αὐτῶν π. Ar. Καὶ

τῶν Σπαρτιατῶν αὐτῶν C. HUDS. Dan. καὶ τῶν ἠκόντων

αὐτῶν Mf. Basf. l. 6. ἐντυχοῦσιν) εὐτυχοῦσι Marg. HUDS.

Schol. l. 7. καθίστησιν) Scil. Ischagoras. Vel καθίστασαν

legendum. Ae. Port. HUDS. l. 8. Ἐπιτελίδαν) Ἐπιτελί-

δαν Reg. l. 9. τεῖχος) τὸ τεῖχος Ar. C. HUDS. Dan.

l. 12. ἀπολώλει) διεφθάρη Marg. HUDS. Schol. l. 13. Ac-

cipe τὸ ἐν Ἄργει non de urbe, quae Ἄργος dicebatur,

sed de regione circa urbem: non enim erat in ipsa urbe

id templum. Nam & Ἄργος tota Peloponnesus dicebatur,

ut cuius notum est. Palmerius in Exercitat. p. 52. HUDS.

Pag. 200. l. 2. Χρυσὶς &c.) Pausanias in Corinthiacis di-

cit, illam supplicem confugisse Tegaeam. At Clemens in

Protreptico tradit, eam una cum templo combustam fuisse.

HUDS. l. 3. Φλισῦντα) Φιλιῦντα Cass. l. 6. ἔνατον)

ἕνατον Cass. l. 8. τε omittit Gr. HUDS. Non omittit. l. 9.

ἐπ' αὐτῇ φυλακίην καταλιπόντες) ἐπ' αὐτὴν καταλιπόντες

Gr. l. 11. τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων) τὰ μὲν

Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων Ar. C. HUDS. Dan. l. 12.

Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS.

Utroque loco etiam Reg. & Cass. hic tantum Dan. l. 14.

Λαοδικεία) Λαοδικία Ar. Forſan & haec urbs eſt, quam Pausanias ἐν τοῖς Ἀρκαδικοῖς vocat Λαδογκέα, aut, ut legit Amasaeus, Λαδοκέα. Λαοδικία Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Λαοδικεία Baſ. e Mf. Baſ. nihil annotatum erat. vid. Annot. ead. Ὀρεστίδος) Ὀρεστίδος Ar. Ald. Flor. Baſ. HUDS. l. 15. ἐγένετο) ἐγγόνει Reg. ead. γὰρ) δὲ Ar. C. HUDS. ead. αὐτοὺς) αὐτοὺς Caff. Gr.

Paſ. 201. l. 4. Τεγεάται) Τεγεασταὶ Gr. l. 6. Βουκολίωνα) Βουκολιῶνα Caff. l. 10. τοῦ γὰρ κώδωνος) Excubiarum praefecti tintinnabula ſecum ferebant ad explorandos vigiles, ut, iis auditis, responderent. Vide Suidam in ν. κωδωνοφορῶν. HUDS. l. 12. πρόθεσις) πρόθεσις Reg. Caff. Dan. l. 13. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Dan.

Paſ. 202. l. 2. ἔνατον) ἔνατον Caff. l. 3. ξυνέγραψε) ξυνέγραψεν Reg. Caff. Gr.

ANNOTATIONES

IN LIBRUM IV.

Pag. 3. l. 7. Ἐκβολὴν) Eufath. p. 1405: ὅ ἐστιν, ἡ πρώτη ἐκ τῆς κάλυκος τῶν ἀσταχύων ἔκφυσις. WASS. Add. Suidam in σίτου, & Polluc. I, 61.

Pag. 4. l. 2. Τὸ Ῥηγίων) Gr. τῶν Ῥηγίων. Sed recepta lectio venustior. WASS.

Pag. 5. l. 6. Παραπλέοντας) Pro παραπλέουσι, ait Scholiastes. Eandem mutationem casus participii observat II, 11, in his: Πᾶσι γὰρ, ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραντίκα ὄραν πάσχοντας τι ἀπθές, ἐργὴ προσπίπτει. Nec infrequens est apud alios. Aristophan. Equitib. 1391: Νῦν οὖν ἐγὼ σοι παραδίδωμι εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτὰς ἰεῖναι λαβόντα. Lucian. de Electr. p. 370: Οἷς ἐξῆν πλουτεῖν ἀναλέγοντας τῶν αἰγεύρων τὰ δάκρυα. Ex illis, εἶπον δὲ — ἐπιμεληθῆναι, usum verbi εἶπειν cum infinitivo ostendit Thomas Mag. in βούλομαι.

ead. l. 13. Ταῖς ναυσὶ ταύταις) Cum illis, puto, quae Acarnanibus adversus Ambraciotas auxilio venerant, quas, victis Ambraciotis, Demosthenes Athenas reduxerat. Lib. III, c. 107 & 114. De Demosthene non recte Scholiasta Aristoph. Equit. 55, ἀποσταλεῖς εἰς Σικελίαν, διὰ τὸν αὐτόν τι πόλεμον. Sunt & alii ibi illius errores, veluti, quod Pylum confundit cum Πύλαις, ubi Leonidas cecidit, quo nomine etiam eum notat Holsten. ad Steph. Πύλαι, v. & quod Leonidam Macedonum & Lacedaemoniorum regem vocat.

Pag. 6. l. 2. Ἠπείγοντο) Cl. ὑπήγοντο. corrupte. WASS.

ead. l. 12. Καλοῦσι δὲ αὐτὴν) Non Pylum, sed illam partem agrī Messeniaci, in quo Pylus sita est. Ita Holstenius ad Steph. v. Πύλος. Etiam Pausanias Messen. XXXVI promontorium vocat Coryphasium, & in eo Pylum sitam

esse dicit. Et Ptolemaeus, pag. 89, Pylum a promontorio Coryphasio distinguit. Item Strabo VIII, 348. Et Stephanus in Κορυφάσιον. Idem tamen v. Πύλος: Πύλος πόλις ἐν Μεσσηνίῃ. Ἐκαλεῖτο δὲ Κορυφάσιον. Et Scholiastes Thucyd. ad V, 18, Coryphasium exponit Pylum. Non necessaria quidem videri possit illa interpretatio. Nam ibi nomine Coryphasii, quod restitui Lacedaemoniis inter eos & Athenienses convenerat, contineri potest Pylus, quae erat in promontorio Coryphasio. Sed confirmat quodammodo Scholiastae interpretationem ipse Thucydides, qui deinde cap. 35 scribit, Athenienses Lacedaemoniis ex legibus pacis non voluisse reddere Pylum. Casaubonus quoque ad Strabon. VIII, 359, verba haec Thucydidis καλοῦσι δὲ αὐτὴν, non ad proxime praecedentia ἐν τῇ Μεσσηνίῳ γῆ, sed ad ipsam Pylum refert; quam quia Strabo sub Coryphasio fuisse dicit, ideo ipsam etiam Coryphasium dictam putat.

Pag. 7. l. 1. Δαπανᾶν) Hoc est, inquit Suidas, nostrum laudans, h. v. εἰς ἀναλώματα μεγάλα ἐμβάλλειν. infra μέχρι lego contra Codices, quomodo & Herodotus. vid. Eustath. & T. Magist. WASS. Thomas scribit, Thucydidem semper dicere μέχρι, etiam sequente vocali, ceteros tantum sequente consonante. Phrynichus ubique μέχρι & ἄχρι dici iubet, ac μέχρισ & ἄχρισ ἀδοκίμα pronuntiat. Vid. ibi Nunnes. Liber Cass. quamplurimis locis habet μέχρι sequente vocali.

ead. l. 3. Τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας) Non liquet; Demosthenem secum adduxisse Messenios a Naupacto, quod hic dicit Scholiastes. Eos postea demum ad illum venisse, intelligitur e cap. 9 & 32. Messenios autem, qui Naupactum tenebant, cur οἰκείους Πύλῳ & Lacedaemoniis ὁμοφώνους esse dicat Thucydides, cognosci potest e Pausan. Messen. XXIV & XXVII. Pro βλάπτειν Portus videtur maluisse βλάψειν, ut conveniat cum τῷ ἔσεσθαι.

ead. l. 4. Τουρχαῖον) Τὸ ἀρχαῖον bene Cass. Dan. Gr. & II, 99 Cass. & c. VI, 2 Reg. Cass. Gr. Ar. Cl. VI, 5. Reg. Cass. Gr. Ar. C. Ita & Xenophon Hist. Gr. V, 550, 553 & 243. τὸ ἀρχαῖον pro sorte Isocrates 540. LXX εἰς τὸ ἀρχαῖον Isai. XXIII, 17, sine V. L. & Aquila Exod. XIV, 27. Aristoteles Polit. I, p. 3 bis. Coniunctim Herodotus VII, 154, IX, 44. Plato ed. Francof. 368. WASS.

ead. l. 8. Τοῖς ταξιάρχοις) Ordinum praefectos Taxiarchos appellabant Athenienses: qui deni ex singulis tribu-

bus legi solebant. Horum munus erat ordines militares instruere &c. Vide Sigonium de Rep. Athen. l. 4. HUDS.

ead. l. 10. Περὶ στάσι) Περὶ στάσιν Cass. Steph. 2. Re-
cte. Infra c. 12 περιέστη ἡ τύχη. vid. Heilm.

ead. l. 11. Λιθουργία) Sic Mss. & Schol. Suidas λιθουργία, corrupte. Pollux etiam VII, 125. hinc emendandus ex C. A. λιθουργική est ars ipsa. vid. Diodor. 317 c. WASS. Locus Suidae est v. λογάδην, ubi & male ξυμβαίνει habet.

Pag. 8. l. 7. Οἱ δὲ ἑορτήν τ. ἔ. ἅ. κ. ἅ. π. ἐν ὀλιγοῖσι ἐποιοῦντο) Forfan hostes non contemnebant, sed ideo in proelium non exibant, quod diem festum agebant. nam diebus festis, uti Carneo mense toto, quia ille festis plenus, a militia abstinebant Lacedaemonii. HUDS.

ead. l. 9. Ὑπομενούοντας) Pro ὑπομενούωντων, dicit Scholiastes. H. Stephanus Animadv. in Lib. de Dialect. p. 22, hunc usum accusativi pro genitivo absoluto non nisi in accusativis participiorum locum habere putat.

ibid. Καὶ τι αὐτούς) Cl. καὶ τι καὶ αὐτούς. recte. WASS.

Pag. 9. l. 3. Ὡς ἐπίθοντο τῆς Πύλου κατελλημένης) Sic κλύειν & ἀκούειν cum genitivo dicitur: in quibus περὶ supplet Stephanus Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 93.

ead. l. 7. Πρωῖ — πολλοῖς) Thomas Magister. WASS.

ead. l. 14. Μεγδαίων) Hunc locum citat Harpocration h. v. Vid. Schol. Lycophr. p. 50, & Stephanum, Plin. Lib. VI, cap. 6, Xenoph. 442 a. Pausan. 614, Plutarch. Cimone 483. WASS. Vid. ad lib. I, cap. 98.

Pag. 10. l. 11. Ἐξήκοντα) Diodor. ut videtur, τεσσαράκοντα πέντε, p. 317 c. De Zacyntho v. Livium XXVI, 24. olim Hyrie, hodie Zante. Wheeler. Itinerar. pag. 39. Schol. Theocriti δ', 33. WASS.

ead. l. 12. Αἱ ὑπερενεχθεῖσαι &c.) Quod hic Thucydides vocat ὑπερενεχθῆναι, Strabō (l. 8.) vocat ὑπερνεολκεῖν. naves enim non remigio, sed machinis hunc Isthmum superabant, qui quidem pluries mutavit faciem, modo rescissus & apertus, ut compendium fieret circuitiois totius Leucadiorum peninsulae, ut a Cypselo Corinthio; postea vero per alluviones redditus pristinae formae. vide Plinium l. 4, c. 1. Palmerius Exercit. p. 50. HUDS. Thucydides eodem, quo hic, verbo, & de eadem re etiam supra utitur III, 15: Καὶ ὄλκους παρσκευάζον τῶν νεῶν ἐν τῷ ἰσθμῷ, ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν. Et III, 81: Καὶ ὑπερενεχόντες τὸν Λευκα-

δίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται.

Pag. 11. l. 6. Κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους) Ammonius ἐπιστεῖλαι coarctat ad literas. Ἐπιστεῖλαι μὲν, inquit, διὰ γραμμάτων. Ἐπισκῆψαι δὲ διὰ λόγων. Sed Thomas Magist. in Ἐπετειλάμην: Ἐπιστεῖλαι οὐ μόνον τὸ διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοπροσώπως κελεῦσαι. καὶ ἐπιστολὴ ὡσαύτως. Et hunc usum τοῦ ἐπιστεῖλαι recte ex hoc & alio loco Thucydidis ostendit. Sic Aristoph. Nubib. 608: Ἡ Σελήνη συντυχοῦσ' ἡμῖν ἐπέστειλε φράσαι Πρῶτα μὲν χαίρειν Ἀθηναίσις. Aeschyl. Sept. adv. Theb. 1020: Οὕτω μὲν ἀμφὶ τοῦδ' ἐπέσταλται λέγειν. Plura de hoc, & de ἐπιστολῇ Stanlei. ad Aesch. Prometh. v. 3.

ead. l. 11. Νεῶν βοήθειαν) Hoc loco mirum est βοήθειαν poni pro ἔφοδον. nam βοήθεια est amicorum auxilium, & fortasse non invenitur alibi ea vox in hoc significato, nisi apud Diodorum Sic. l. 14, p. 422 ed. Steph. Palmerius in Exercitation. pag. 50. HUDS. Addit Palmerius verba Diodori de Carthaginienfibus, qui Motyen habitabant, imminente iis cum magnis copiis Dionysio tyranno: Προσδεχόμενοι τὴν ἐκ Καρχηδονίων δύναμιν οὐ κατεπλήττοντο τὴν Διονυσίου βοήθειαν, ac dicit, ibi βοήθειαν non aliter posse accipi, quam pro *aggressione*. Vel argutatur, vel non intelligo illius sententiam: nam non videre possum, βοήθειαν hic aliter usurpari, quam alibi apud Thucydidem & alios. Sententia huius loci est, Peloponnesios expectasse & praevidisse, Atticam classē, utpote amicam, auxilio venturam Athenienfibus, qui Pyli erant. Et ita recte interpretes. Nec opus est aliud acumen hic quaeri. In Diodori l. d. βοήθεια non male vertitur *exercitus*. Nam sic quoque dicuntur copiae, quae mittuntur, quae conveniunt & concurrunt ad auxilium ferendum, & auxilia multorum coniuncta. Thucydid. III, 4: Ἐπρασσον, ὅπως τις βοήθεια ἦξει. Ibid. 113: Καὶ ἐγνώ, ὅτι ἢ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται. Et in eo, quod etiam Lexica habent e Platonis Epist. VII: Ὡστε αὐτῷ τε οἰκείας, καὶ ἀλλήλαις εἶναι (τὰς τῆς Σικελίας πόλεις) πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων βοηθείας, adversus vim, opes, copias barbarorum.

Pag. 12. l. 1. Δυεῖν νεοῖν) Quidam Mss. δυοῖν. De his varie tradit Eustathius. Nam in Iliad. κ', p. 802, e Lexico rhetorico scribit, Atticos δυοῖν in genitivo & dativo dicere: δυεῖν rarum esse apud veteres, sed tamen eo uti Thu-

cydidem; recentiores autem *δυσῖν* scribere contra analogiam: nam nullum dualem in *ειν* exire. At in Odyss. φ', p. 1907, ex Heraclide, veterem linguam Atticam diphthongum *οι* in *ει* mutare, ut *δυσῖν* pro *δυσῖν*, *οἴκει* pro *οἴκοι*, & *πεῖος* pro *πῖος*. Haec ille. *Δυσῖν* est apud Aeschyl. Prom. 777: *Δυσῖν λόγοιιν πατέρω*. Sed Aristoph. Equ. 318: *Μεῖζον ἦν δυσῖν δοχμαῖν*; & Menander apud Suidam in *ἄβρα*: *Μήτηρ ταῖν ἀδελφαῖν ταῖν δυσῖν*.

ead. l. 6. Ἀντιπρώρου) Non aspernandum videtur *ἀντιπρώροις*, quod nonnulli Codd. habent. Nam *ἀντίπρωρος* epitheton extra metaphoram ubique navibus apponitur. Thucyd. II, 91: *Καὶ ἴσχουσαι ἀντίπρωροι*. III, 13: *Τὰς μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη καὶ ἀντιπρώρους τῶν νεῶν*. Arrianus, a Suida in *βύζην* laudatus, I de Exped. Alex. 20: *Καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ἥπερ τὸ στενότατον ἦν, ἀντιπρώρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίζοντες, ἀποκέκλεισαν, τῶ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν ὠφέλειαν*. Et II, 20: *Καὶ ἅμα ἀντιπρώροις τριήρεσι πολλαῖς ὄρων πεφραγμένον τὸν ἔσπλον*. Quae Thucydideis his simillima sunt. Certe multo facilius intelligitur, quid sint naves *ἀντίπρωροι*, quam *ἔσπλοι ἀντίπρωροι*. *Ἀντιπρώροις* etiam probavit interpretes. Quid sit *βύζην*, exponunt Suidas & Hesychius.

ead. l. 10. Νῆσον) *Νῆσον ταύτην φοβούμενοι πολεμίαν ἔσεισαι* Gr. ex interprete quodam. WASS. Etiam suspicari quis possit, a scriba esse, eumque, cum hic posuisset *νήσον*, deinde oculos coniecisse in eandem vocem, quae est in tertio ante hunc versu, & cum coepisset scribere, quae ibi leguntur, *ταύτην φοβούμενοι*, mox animadvertso errore ea non voluisse delere.

Pag. 13. l. 6. Καὶ ἐγκαταλειφθέντες) Adversus Scholiasten, καὶ hic vacare scribentem, disputat Stephanus Animadvers. in Lib. de Dial. pag. 33, & particulam hanc potius paulo superius ante *διεβίβαζον* abundare purat.

ead. l. 12. Ἀνασπάσας) Vid. Suidam in *ἀνασπᾶ*, WASS.

ead. l. 13. Προσεσταύρωσε) Mihi verior videtur interpretatio secunda apud Scholiasten, *ξύλοις ὀρθοῖς προσωχύρωσεν αὐτάς*. Nam & VII, 25 dicit, Syracusanos vallos, *σταυρούς*, in mari defixisse, ut intra illos naves suae stationem haberent, eamque munitionem *σταύρωσιν* vocat. Et ibid. cap. 38, Niciam ante naves suas *σταύρωμα* in mari defixum habuisse, quod iis pro portu clauso esset. Add.

ad II, 75. Distinctionem quoque non post ἀνασπάσας, sed post τείχισμα, ponendam puto cum Valla.

ead. l. 14. Οἰσύναις.) Locum citat Pollux X, 176. Vid. & Suidam in οἰσύναις. WASS. Γέρρα οἰσύνα Lucian. Dial. mort. pag. 293. Adi Lips. III de Milit. Rom. 2, & Cerd. ad Virgil. VII Aeneid. 632. Suidas, omisso αὐτῶν; habet ἐξώπλισεν.

Pag. 14. l. 2. Ληστροκῆς) Noster fere semper alias ληστροκῆς. WASS. Vid. ad I, 4 & 13. De τριακοντόροις Salmat. Observat. ad Ius Attic. & Rom. p. 705 & seqq. De κέλησι idem ibid. p. 698, & Scheffer. II de Milit. Nav. 2.

ead. l. 7. Ἀμύναςθαι) Vid. Suidam & Hesych. WASS.

Pag. 15. l. 2. Ἐκείνοις τε) Τε pro οὔτε. HEILM.

ead. l. 6. Τοῦδε τοῦ κινδύνου) Enallagen casus hic statuit Scholiastes, ellipsin τοῦ μέρος. Stephanus Animadv. ad Script. de Dial. p. 45.

ead. l. 10. Ὅσα — προσδεῖται) Stobaeus pag. 360, qui τάδε. Graev. τοιάδε. WASS.

Pag. 16. l. 1. Τοῦ τε γὰρ — ἔσται) Dionys. Halic. II, 135. qui etiam legit; ὁ, μενόντων μὲν ἡμῶν. WASS. Duo hic notat Dionysius, tanquam a communi usu sermonis recedentia: primum, quod tempora verborum γίγνεται & ἔσται non conveniunt; secundum, quod, cum posuisset genitivos μενόντων ἡμῶν, deinde in tertio casu dicit ὑποχωρήσασι. Nam convenientius fuisse, hoc quoque eodem casu efferri.

ead. l. 4. Εὐπορον) Cl. in marg. εὐπορον ἄτε μηδενοῦς. minus sincere. WASS.

ibid. Καὶ τὸν πολέμιον — ἀναχωρήσεως) Dionys. Halic. l. d. p. 134. ubi inter ea, quae Thucydidi peculiariter sunt, hoc quoque recenset, quod singularibus pro pluralibus utitur, ut ὁ πολέμιος pro οἱ πολέμιοι, ὁ Συρακούσιος, ὁ Ἀθηναῖος, pro οἱ Συρακούσιοι, οἱ Ἀθηναῖοι. Sed H. Stephanus in Animadv. ad Lib. de Dialect. pag. 46, & Append. ad al. Script. de Dial. p. 130, hoc Thucydidi peculiare esse negat, & alios quoque scriptores Graecos, eorumque imitatione Latinos, ita loqui, ostendit.

ead. l. 13. Πλήθει) Ἐπ' ὀλίγων Suidas h. v. Euripides πλήθος ὀλίγον. Hesych. τῷ πλήθει ἠνιόχων, δίδυμοι γὰρ ἦσαν οἱ ἠνιοχοῦντες. Vox est relativa, ut bene ad Aphor. II, 17 observat Galenus: πλήθος τὸ κατὰ τὸ ἔγχυμα, aut πρὸς ἀγγεῖα. WASS.

Pag. 17. l. 2. Ῥόθιου) Harpocrat. παρὰ τὸν ἐκ τῶν κω-
πῶν ἀκινύμενον ῤέθον, ὅταν σφοδρῶς ἐλαύνωσιν. usi Hyperi-
des, Aristophanes, Arrianus VI. ῤέθῃ νηὶ navi irruenti An-
thol. apud Homerum fere ἐπιθετικῶς. Confer Suidam. Au-
di Apollonium:

— — — — — πέπληγον ἔρετμοῖς
Πόντου λάβρον ὕδωρ. ἐπὶ δὲ ῤόθια κλύζοντο.
Ἄφρω δ' ἔνθα καὶ ἔνθα κελαινὴ κίχκιεν ἄλμη,
Δεινὸν μερμύρουσα ἐρισθενέων μένει ἀνδρῶν.
— — μακραὶ δ' αἰὲν ἐλευκαίνοντο κέλευθοι,
Ἄτραπὸς ὡς χλοερῶο διειδαμένη πεδίοιο.

vid. II, 1111, & I, 370, & Schol. Aeschyli ed. Steph.
pag. 87. WASS. Scholiastae Aeschyli ad hoc in Prometh.
v. 1047, Κῦμα δὲ πόντου τραχεῖ ῤόθῳ συγχώσεις, expo-
nunt ἐν τραχεῖ, & ἐν σφοδρῶ ῤεύματι. Eustath. in Homer.
Odyss. ε', p. 1540, Οἱ μετ' Ὀμηρον τὸ ῤεύμα οὕτω καλοῦ-
σι. Scholiast. Apollon. II, 1111, ῤόθιον, τὸ κῦμα. Hefy-
chius: ῤόθιον, ῤεύμα, κῦμα, τὸ μετὰ ψέφου γινόμενον.
Schol. Arati Phaenom. p. 53 ed. Oxon. ῤόθια, τὰ ῤεύμα-
τα. κυρίως δὲ αἱ τοῦ κλύδωνος ἔρμαί. Et ita hic accipiunt
interpretes. Locus Apollonii in nota cl. Wasse est I, 540.

ead. l. 4. Ῥαχίαν) Ita Mss. & Suidas. Herodotus τὴν
πλημμύραν pag. 319 ῤηχίην vocat. vid. Galenum in Lex.
& Foesium. de terra utitur D. Halicarn. WASS. Cap. 9
haec dixerat χωρὶα χαλεπὰ, καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλα-
γος τετραμμένα. Schol. Aeschyli Prometh. v. 712, ῤα-
χίαις, θαλασσίαις πέτραις. Scholiastes Morelli in Dion.
Chrysofostomi Orat. VII: Ῥαχία, ὁ τραχὺς καὶ λιθώδης
αἰγιαλός· καὶ ἴσως ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε τὸ προσκλύζον κῦμα οἴ-
νει ῤήγυσσθαι. Add. Eustath. ad Homer. Odyss. ε', pag.
1540. Respicit huc Plutarch. de Glor. Atheniens. p. 618:
Ὁ παρὰ τὴν ῤαχίαν αὐτῆς τῆς Πύλου παρατάττων τοὺς
Ἄθηναίους Δημοσθένης.

ead. l. 8. Παρ' αὐτὴν) Thomas Mag. in παρὰ e memo-
ria, vel vitio scribarum, ἐτάξαντο παρὰ τὴν θάλασσαν.

ead. l. 14. Ἐκ τε γῆς) Ἐκ τε τῆς γῆς recte Gr. arti-
culum infra p. 19 l. 13 negligit Thucydides. WASS.

Pag. 18. l. 3. Προθυμῖα — παρακελευσμῶ) Thomas Ma-
gist. in παρακελεύσεις.

ead. l. 5. Ὁ Βρασίδης) Plerique Mss. omittunt articulum
δ; nec adhibet Diodorus pag. 318. Confer Plutarchum de
Gloria Atheniensium pag. 347, ubi in versu Homeri ex

Ald. & Bas. pro λέγειν scribendum est λέγων, & Tzetzem Chil. XII, 389. WASS.

ead. l. 8. Λέγων) Alia dixisse narrat Diodor. 318 b. & επιβάθραν maluit. WASS.

Pag. 19. l. 4. Ἀποβάθραν) Vid. Poll. I, 93, & ibi interpretes. Ἀποβάθραν dicit Lucian. Dial. mort. pag. 278, & ἀναβάθραν ibid. pag. 281. Ἐπιβάθραν Diodorus Sicul. cum in hac historia, tum alibi. Βάθραν Plutarch. l. d. Vid. Leopard. XIV Emendat. 10.

ead. l. 6. Ἐλειποφύχησε) Confer Schol. Aristophan. in Equit. 55. Locum sic adducit Demetrius § 55: Καὶ πρῶτος ἀναβαίνων ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν, ἐλειποφ. Sed aliter Mfl. recte. Dion. Halicarn. II, 134, εἰς τὴν παρεξ. Herodotus VII, 229, Ἀριστόδημον λειποφύχοντα λειφθῆναι. ubi pro μέγιστον vel invito Mediceo legendum ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ ἔσχατον. WASS. Vulgatam lectionem ἐλειποφύχησε confirmant Pollux III, 106, Demetrius Phaler. Plutarchus & Diodorus. De παρεξαιρεσία rursus Scholiastes ad VII, 34. quo respexit Pollux I, 124, Suidas & Hesychius, apud quem est παρεξαιρεσιον.

ead. l. 10. Οἱ δ' ἄλλοι προύθυμ.) Locum hunc respicit Plutarchus in libello de Gloria Athen. ubi Thucydidem illustri cohonestavit elogio. HUDS.

ead. l. 13. Πέριεστη) Huc spectat Diodorus XII, pag. 318: Θαυμάσαι δ' ἂν τις τῆς τύχης τὸ παράδοξον, καὶ τὴν ιδιότητα τῆς περὶ τὴν Πύλον διαθέσεως. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ ἐκ τῆς Λακωνικῆς ἀμυνόμενοι τοὺς Σπαρτιάτας, ἐκράτουν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν ἰδίαν χῶραν ἔχοντες, ἐκ τῆς θαλάττης προσέβαλον τοῖς πολεμίοις· καὶ τοῖς μὲν περὶ κρητοῦσι θαλαττοκρατεῖν συνέβαινε, τοῖς δὲ κατὰ θάλατταν πρωτεύουσι, τῆς γῆς ἀπείργειν τοὺς πολεμίους. WASS.

Pag. 20. l. 1. Ἐκ νεῶν) Haec leviter inflebit Diodorus p. 318. Mox ἐπῆει opinor scribendum, ut alias. WASS.

ead. l. 2. Ἐπὶ πολὺ γὰρ &c.) Lacedaemonii ante pugnam Leuetricam se nunquam pedestri proelio victos gloriabantur: & quae Athenienses Demosthene duce ad Sphacteriam insulam gessissent, belli potius furtum quoddam, quam victoriam fuisse. Pausan. in Atticorum primo, p. 12. HUDS. Valla vertit: Nam fere eo tempore de utrisque talis opinio erat, ut hi mediterranei pedestribus copiis longe praestantissimi essent, illi inter maritimos plurimum re navali praecellerent. Stephanus ibi ad verba τοῖς μὲν haec annotat: De Lacedaemoniis in-

telligendum existimatur, quod priore loco dicit; de Atheniensibus, quod posteriore. Sed Scholiastes Gr. quamvis & ipse de hoc assentiat, aliam expositionem affert, istam videlicet: *Lacedaemonios pedestri pugna semper antea fortissimos, tunc in navali fortissime rem gerere: & Athenienses, quorum magna in navali praestantia esse solet, tunc in pedestri praestantissimos esse.* Sed, nisi aliter scriptum locum istum habuit, ita potuisse exponere non videtur. Haec Stephanus. Mihi locus, etiam retenta recepta lectione, hanc paraphrasin Scholiastae recipere videtur. Certe Diodorus illum eadem sententia παραφράζει; quamquam paulo insolentius pro eo, quod apud Scholiasten est νῦν εἰς τὴν ναυμαχίαν κρατίστοις εἶναι, dicit θαλαττοκρατεῖν.

ead. l. 9. Ἀσίην) Falso insulam vocat Loydus. Lucanus VIII, 195: *Quas Asiae cautes, & quas Chios asperat undas.* Ubi reponendum *Asine* ex 2. Mss. Mela: In *Asinaeo* flumen Pamissum. In *Cyparissio*, *Alpheus*. Nomen dedere urbes in litore sitae. neque aliter Plin. Emendationem egregie firmat auctor *Itinerar. Anon. Hinc Asines scopulos cauti, Acirraeque minacis Linqvimus.* Strabonis Ep. τῆ Μεθώνη συνεχῆς ἐστὶν ὁ Ἀκρίτας ἄκρα, οὗσα ἀρχὴ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου. καλεῖται δ' Ἀσιναιος, ἀπὸ Ἀσίνης πόλεως. Aliud etiam agit Berkelius ad Stephanum. Solus, inquit, *Scylax Laconicam* agnoscit. Idem enim diserte tradit *Xenophon Hist. Gr. VII, p. 618*; ne *Thucyd. Scholiasten & alios* memorem. vid. *Polybium pag. 511, Herodot. VIII, 73. Pausaniae* tempore prorsus interciderat. *Wass. De loco Lucani* lege, quae ibi nuper scripsit doctissimus *Oudendorpius.*

ead. l. 12. Παραγίγν. τεσσαράκοντα) Πεντήκοντα reponendum esse, existimat *Ae. Port.* nam ex pag. 35 liquet, navium numerum (postquam advenerint naves viginti Athenis missae) fuisse 70. ideoque nisi pro μ' scribamus ν', ratio numeri istius & summa ista non constaret. *Huds.*

Pag. 21. l. 4. Πρώτην τὴν ν.) Πρώτην cum maiuscula reposui, cum antea πρώτην legeretur. quod leve mendum (ut ait *Palmerius Exercitation. p. 51.*) induxit *Vallam*, ut verteret in *primam insulam*. Πρώτην autem esse proprium insulae nomen, patet ex articulo τὴν, aliter dixisset *Thucydides ἐς πρώτην νῆσον*. Nam licet forte ea insula id nomen habuerit ex situs ordine, quando non habuit aliud proprium nomen, non ex significato Latine debet dici *prima*, sed, ut sonat Graece, *Prote.* manet etiam hodie

eius nominis vestigium, vocatur enim *Prodene*. HUDSON.

ead. l. 6. Ἦν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν) H. Stephanus in Animadvers. ad Lib. de Dial. pag. 23, Scholiasten sequens, hoc quoque inter ἀνανταπόδοτα refert. Sed evidentior est haec figura in plerisque aliis, quae ibi collegit, quam in his verbis Thucydidis. Plura exempla suppeditabunt Budaeus ad l. 2 D. de Orig. Iur. p. 76 edit. Vascos. & Vossius Institution. Orator. IV, 1, 12.

ead. l. 12. Σμικρῶ) Gr. Cl. malo exemplo μικρῶ. Olim ζμικρὸς inquit Eustath. Attici ζ in σ mutarunt. Apud Herodotum pro σμάραγδον minus recte μάραγδον ex Mediceo reponit Gronovius: Menandrum ita usum esse scio. In hac voce utriusque auctores linguae servant ζ vel σ. Immo Homerum ζμερδνός, ζβεννυμένάων, ζμῶδιξ & ζβέσαι reliquisse, admodum probabile est. vid. Aelium Dionysium apud Eustath. & nostrum etiam ζμικρὸς. vid. Etymologum. WASS.

Pag. 22. l. 11. Ἐν τούτῳ κεκωλύσθαι ἐδόκει ἕκαστος) Vide ad II, 9.

Pag. 24. l. 2. Πρὸς τὸ χρῆμα) Valla legit παραχρῆμα: nam vertit, *quamprimum*. Et sic plerique Mss. Πρὸς τὸ χρῆμα Portus vertit *ex tempore*, clar. Waff. *pro tempore*: quod III, 29, est βουλευέσθαι ἐκ τῶν παρόντων. Βουλευεῖν πρὸς τι etiam est *deliberare & statuere de re aliqua*, etsi hoc frequentius dicitur περί τινος βουλεύειν. Thucydid. I, 81, & IV, 87, Πρὸς τὰδε βουλεύεσθε εὔ. Aeschyl. Prometh. 1029, Πρὸς ταῦτα βούλευε.

ead. l. 5. Βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας) Recte, opinor, Codd. qui habent βιασθέντας κρατηθῆναι. WASS. Pro hac scriptura est numerus Mss. In vulgata ἀπὸ κοινοῦ repetendum est τὶ παθεῖν.

Pag. 25. l. 4. Μεμαγμένον) Descripsit hunc locum Th. Magister in μάττω. Quod Thucydides dicit δύο χοῖνικας ἄλοιτων, id sine dubio de binis in diem accipiendum est. Hoc Portus Lacedaemonios de industria pactos putat, ut, si inter ipsos & Athenienses non conveniret, suis in insula aliquantum commeatus superesset. Nam vulgo una χοῖνιξ in diurnum alimentum hominis sufficere credebatur. Vid. Perizon. ad Aelian. I, V. H. 26. De voce κοτύλη vid. ad VII, 87.

ead. l. 13. Μέχρις οὗ) An μέχρι, ut cap. 4. Nostri nihil movent. WASS. Vid. Var. Lect. hic, & supra.

Pag. 26. l. 4. Καὶ οἱ πρέσβεις) Nomina legatorum non exprimuntur a Thucydide: ex Aristophane tamen in Equitibus expiscatus sum praecipui & Coryphaei legatorum nomen. Is fuit Archeptolemus, quem Cleon ferentem pacis condiciones aequas infecto negotio dimisit, & eo nomine ab Aristophane exagitur. Palmerius. HUDS. Vide Palmer. Exercit. pag. 51 & 727, ad Scholiaft. Aristophan. Equit. v. 791.

Pag. 27. l. 12. Αὐτοὶ — δεῦναι) Thomas Magist. in βούλομαι. WASS.

Pag. 28. l. 4. Σωφρόνων — προσφέροντο) Stobaeus pag. 74. WASS. Portus aestuat in structura orationis. Nam dicit, σωφρόνων ἀνδρῶν esse antiptofin, pro σώφρονες ἄνδρες: vel ellipsin esse, quae ita expleri possit, ἐκεῖνοι δὲ εἰσὶν ἀνδρῶν σωφρόνων, οἵτινες. Hoc praefero. Sed etiam nominativi οἱ αὐτοὶ videntur revocari posse ad principium huius periodi, hoc modo: οἱ αὐτοὶ δὲ σωφρόνων ἀνδρῶν, οἵτινες.

ead. l. 8. Μεταχειρίζειν) Pro μεταχειρίζεσθαι, Suidas. μεταχειρίζομαι, non μεταχειρίζω, Thom. Magist. WASS.

ead. l. 12. Καὶ μήποτε ὕστερον — νομισθῆναι) Stephanus vertit, & non committetis, ut — existimemini. Portus, & cavebitis, ne existimemini. Putarunt, quantum ex hoc supplemento intelligi potest, ante μήποτε deesse ἰρᾶτε, σκοπεῖτε, aut aliud huiusmodi, quae ellipsis frequens est ante ὕπως. Eam etiam in his verbis M. Antonini IV, 34, τῶν εἰς ἐαυτὸν μήποτε ἄμεινον τ' ἀναγκαῖα πράσσειν, statuit Gatakerus, ut & in Aetor. Apost. V, 39, & alibi in libris sacris; in qua sententia etiam H. Stephanus in Dissert. de stilo Novi Testam. Beza, Grotius, & alii docti interpretes ad d. I. Aetor. sunt. Et haec quoque admitti potest in plerisque aliis locis, ubi μήποτε est nescio an, vel fortassis, quorum multa Budaeus habet in Commentar. Ling. Gr. p. 909, 910. Nam in his recte suppletur σκεπτέον, vel simile quid. Sed in hoc loco Thucydidis infinitivus νομισθῆναι fortassis respuit hoc supplementum, & pendet a praecedentibus καλῶς ἔχει, ut haec coniungantur, καλῶς ἔχει ὑμῖν πράξαι, καὶ μήποτε νομισθῆναι.

Pag. 29. l. 3. Προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς) Hoc Aristophanes Equit. 791 de eadem re agens sine praepositione dicit: Ἀρχεπτολέμου δὲ φέροντος τὴν εἰρήνην ἐξεσκέδασας, τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις Ἐκ τῆς πόλεως, ῥαδαπυγίζων, αἱ τὰς
Thucydid. Vol. III. D d

σπονδὰς προκαλοῦνται. Thucyd. infr. cap. 21: Οὔτε ἄθρο-
ναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἢ προκαλοῦντο.

ead. l. 14. Παρὸν) Gr. παρὰ, male. WASS.

Pag. 30. l. 2. Βιασθεῖς) Vid. Suidam in ἐβιάζοντο. ἐβιά-
ζοντο alibi ἐπὶ τῶν πασχόντων. Homerus: Αἴας δ' οὐκέτι
ἔμιμνε, BIAZETO γὰρ βέλεεσσι. D. Halic. βεβιασμένα σχή-
ματα; interpretes, per vim figuras. immo, figuras coactas. Ὁ-
φείλων — ἀρετὴν Thom. Mag. in βούλομαι, qui ἀνταμύνα-
σθαι habet. WASS.

Pag. 31. l. 2. Οἱ καὶ ἐν τούτῳ) Stephanus Animadv. in
Lib. de Dialect. pag. 34 scribit, se assentiri Scholiastae in
eo, quod putat, particulam καὶ hic minime supervaca-
neam esse; sed de usu, quem illi tribuit, plane ab eo dis-
sentire. Hoc eo pertinere puto, quod Scholiastes non re-
cte verba ἐν τούτῳ de pace interpretatur, quae de bello
accipienda esse, ostendunt sequentia. Itaque Valla non ma-
le: quorum culpam potius in vos illi refundent.

Pag. 32. l. 9. Πηγὰς) Ita fere I, 103. Coniungit Andoci-
des p. 266, & Aristides I, 274, II, 247. alibi Πηγὰς Νίσαιν,
ubi Νίσαιαν legendum. vid. Thucyd. I, 103. Pegas & Pagas
pro varia apud Graecos dialecto scribunt Latini. WASS.

ibid. Τροϊζήνα) Sic cum edd. Isocrates, Suidas, alii. Ἐν
Τροϊζηνίᾳ Theophrastus Histor. Planr. IX, 20. WASS.

Pag. 33. l. 1. Οἱ δὲ πρὸς &c.) Diodorus Sic. l. 12 scri-
bit, legatos Laced. se totidem Athenienses captivos pro
suis reddituros promississe. quod negantibus iis legatos libe-
re dixisse, quod pluris Lacedaemonios, quam se ipsos fac-
cerent Athenienses, qui permutare captivos nollent. HUDS.

Pag. 34. l. 10. Δυοῖν) C. solus Δυεῖν, recte, ut noster
alibi, μὴ μιᾷ ψήφῳ — ἀλλὰ Δυεῖν. & I, 33. Aristoteles
Rhetor. p. 27, δυοῖν ἀρχαῖν. sed ibi ex Camot. reponen-
dum Δυεῖν. Masc. apud Euripidem Hel. 652. Neut. Iob.
XIII, 20. Fem. ter Antiq. D. Halicarn. VI, 1, 26, VII,
3. Iosephus Hudson. 1029, δυοῖν θάτερον. At Busbequii
Codex (licet dissimulaverat editor) Δυεῖν. & pag. 1031,
πρὸ Δυεῖν ἡμερῶν Busbeq. Rhed. recte. & pag. 1056 Mf.
Bigot. Δυεῖν ἕνεκα. Polybius VI, 558, Δυεῖν δὲ στρατοπέ-
δων ὄντων. & sic p. 664, Δυεῖν ὄντων. Idem, notante Sui-
da, Δυεῖν ἡμερῶν, & Δυεῖν θάτερον. Aretaeus 57, 25, τοῖν
δυοῖν. sed rectius G. Δυεῖν. WASS.

ead. l. 12. Περιορμῆον) Περιορμῆῖν est, ut ait Pollux I,
122, τὸ ἐν κύκλῳ περιπλεῖν νησον, καὶ προσκαθῆσθαι πο-

λιπορητικῶς νῆσφ ἀπὸ νεῶν. Sic infr. cap. 26, III, 6, dicit περιρμιζέσθαι: καὶ περιρμισάμενοι τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως.

Pag. 36. l. 2. Σφῶν) Unus Reg. hic, & IV, 55, σφῶιν. In oratione soluta haud ita scriptum memini, sed contracte semper, & passim alibi σφῶν. Praeterea σφῶιν de duobus, non, ut hoc loco, de pluribus. WASS.

Pag. 37. l. 11. Χεὶρὶ σιδηρᾷ) Manus ferrea erat, non qua hostes perimebant, verum navim navi ita alligabant, ut cominus congredi, & si occasio ferret, in alterius navim transmeare possent. Vide Schefferi Milit. Naval. l. 2, c. 7. HUDS. De dativo αὐτοῖς vid. ad III, 98: Μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξόται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς.

ead. l. 13. Ἐμβάντων) Mss. varie ἐμβάντων & ἐσβάντων. Sic III, 80, ἐμβῆναι & ἐσβῆναι. & ibid. cap. 89, ἐσβαλοῦντες & ἐμβελοῦντες. WASS.

ead. l. 14. Ἀπὸ κάλω) Pollux I, 113: Ἐπλέομεν ἀπὸ κάλων. & ἐν χερῶ τῆς γῆς παραπλέοντες, ἐκ κάλων ἔλκοντες τὴν ναῦν. Polybius, Strabo, & Diodorus Sicul. dicunt ῥυμουλκεῖν, & ῥυμουλκεῖσθαι; Latini *remulco trahere*, & *trahi*. Vide Suidam in ῥυμουλκῶ, Sigon. ad Liv. XXV, 30, & Scheffer. II de Milit. Nav. 5. Genitivus κάλωσ, quemadmodum est in Cod. Dan. fortassis nusquam alibi invenitur. Κάλω, & κάλωσ dixerunt Attici, teste Eustathio in Homer. Iliad. χ', pag. 1271. Unde nominativus κάλωσ apud Apollon. Rhod. II Argonaut. 727. Stephan. Append. ad Script. al. de Dialect. pag. 149.

ead. l. 15. Ἀποσιμῶσαντων) Pausanias in Lexico apud Eustath. ad Homer. Iliad. ξ, p. 965, ἀπεσίμωσε exponit ὕψωσε, καὶ πρὸς τὸ λαμπρότατον ἦγαγε: quomodo & ex illo Hesychius: ἀπεσίμωσεν, ὕψωσεν, πρὸς μετέωρον ἀνήγαγεν. Vid. Suidam in ἀποσιμῶσαι. Apud Herodotum, sed alio sensu, passim. WASS. Addit Eustathius, ἀποσιμῶσαι etiam esse ἀπὸ σιμοῦ καὶ κοίλου τόπου ἀνήχθαι ὕψου, & apud Thucydidem ἀποσιμῶσαι, μετεωρίζαι τὰς ναῦς. Et hoc secutus est in versione Portus. Auctor Etymolog. M. inter alias significationes τοῦ ἀποσιμῶν etiam hanc affert: λέγεται καὶ ἐπὶ νεῶν τὸ ἐκ διαστιμυτος ἐμβάλλειν. Verba Hesychii in ἀπεσίμωσεν, σίμαι γὰρ αἱ μετέωροι πρὸς ἀναβάσεις, Heinsius cap. 15 Lectio. Theocrit. ita laudat: σιμαὶ γὰρ αἱ μετέωροι ἀναβάσεις. bene σιμαί; sed melius Salmasius προαναβάσεις. Rursum in Hesychio v. ἀποσιμῶν perperam editur ἀποστρέφειν, πρὸς τὸν σιμὸν φερεῖν,

quod recte in Thes. Stephani est πρὸς τὸ σιμὸν φ. Et Etymol. M. ἀποσιμῶν, ἀποτρέχειν πρὸς τὸ σιμὸν. σιμὰ δὲ ἐκάλουν τὰ προσάντη χωρία: ubi pro ἀποτρέχειν, fortassis ex Hesychio reponendum est ἀποστρέφειν. Nam & sic in postrema significatione huius vocabuli idem Etymol. καὶ ἐπὶ σιδήρου, τὸ ἀποστρέφειν τὴν ἀκὴν.

Pag. 38. l. 11. Ἀκεσίην) Vereor, inquit Cluverius, ne in Thucydidis exemplaribus corrupta sit illa vox additione syllabae κε. Vide Cluverii Siciliam pag. 92. HUDS. Sunt & eiusdem nominis fluvii in Taurica & India. Naxos postea *Tauromenium*. vid. Theophrast. IV, 5, & XII, pag. 93. WASS.

Pag. 39. l. 10. Ἐπειρῶντο) Omnes Mss. ἐπείρων, qua forma etiam VII, 12: Διανοῦνται τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν.

Pag. 40. l. 12. Διαμώμενοι) Laudat Suidas v. διαμώμενος. Etymol. in κόχλος, κάχλακας. cum nostro Iosephus. WASS. Hesychius, διαμώμενοι, διίστάντες. Ab ἄμη cum Scholiaste derivat Etymol. M. qui dicit ἄμην esse γεωργικὸν ἐργαλεῖον, τὴν λεγομένην δρεπάνην. Suidas τεκτονικὸν ἐργαλεῖον. de quo vide, quem ibi laudat Kusterus, Salmasium ad Trebell. Poll. Claud. c. 14.

Pag. 41. l. 1. Καὶ τῶν — ὄρμων) Suidas in σῖτος, qui omittit κατὰ μέρος. WASS.

ead. l. 5. Ἐν νήσῳ τε ἐρήμη) Thomas Mag. ἐρημος χώρα dicit esse Atticum, ἐρήμη χώρα poeticum. Sed Eustathius in Odyss. γ', pag. 1467, Τὸ δὲ ἐρήμη οὐ μόνον ποιητικόν ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἄλλως Ἀττικόν. ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας τὸ, ἐρήμην αὐτὴν ἀνεμοὶ καταπνέουσιν. Et in Odyss. μ', p. 1725, Τὸ ἐρήμη σύνηθες τοῖς ῥήτορσιν· οἱ οὐ μόνον ἐρημον, ἀλλὰ καὶ ἐρήμην φασίν. Henr. Stephanus quoque Xenophontem & Lucianum ἐρήμη χώρα dicere ostendit.

ead. l. 6. Αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδ.) Cass. & Gr. post ἦν distinctionem habent. recte. Sic III, 93, Αἴτιον δὲ ἦν· οἱ τε Θέσσαλοι.

ead. l. 7. Ἀηλεσμένον) Suidas h. v. immutato verborum ordine citat. WASS. Habet etiam ἀργυρίου πολλοῦ ὀνήσασθαι, & alia omittit. Vid. Kuster.

Pag. 42. l. 3. Ἐπώκελλον — χρημάτων) Suidas τετιμημένα legit. Hesychius τετιμημένοι, τετιμωρημένοι. τίω vix alibi hoc significatu: Mss. etiam constanter τετιμημένα. illud etiam poetarum tantum esse affirmat Eustathius. WASS.

ead. l. 6. Ἐσέεον — κεκοσμημένον) Suidas in Ὑφύδρος. ἐσέ-
 ρεον agnoscunt Mss. Schol. & Suidas: at marg. Clar. ἐπέ-
 ρεον. WASS.

ead. l. 8. Μήκωνα μεμελιτ.) Laudat Eustathius ad Ho-
 mer. Odyss. α, pag. 1390. Mox Gr. & marg. Cl. perpe-
 ram ἐχρῶντο, pro ἐτεχρῶντο. WASS.

Pag. 43. l. 5. Ἐφορμον) Thom. Mag. h. v. e memoria;
 ut videtur: τὸν τε ἔφορμον οὐκ εἶχον, χωριστῶν ἀλιμένων ὄντων.

ead. l. 6. Ἄνέντων) Gr. mendose ἀφέντων, in marg. ἀνέν-
 των. ita noster alibi. v. Indicem. ἀνιέντα Hesychius inter-
 pretatur ἐνδόντα. WASS.

ead. l. 8. Χειμῶνα τηρήσαντας) Valla, *observata tempestiva*.
 Non recte omissa sunt in versione Porti.

ead. l. 13. Κωλύμης) Hoc inter poëtica apud Thucydi-
 dem recenset Dion. Halic. Epist. 2 ad Ammaeum, p. 133.

Pag. 44. l. 3. Θεογένους) Quidam libri Θεαγένους. Ita
 saepius hoc nomen scribi invenias, quam Θεογένης. Θεα-
 γένης tyrannus Megarensium, socer Cylonis, Thucyd. I,
 126, & Pausan. Attic. XXXVIII. Alius Θεαγένης Athe-
 nienensis apud Thucyd. V, 24, qui tamen ibid. c. 19 Θεογέ-
 νης. Θεαγένης athleta apud Pausan. VI, 6, 11 & 15. Plu-
 tarch. πολιτικοῖς παραγγέλιμ. Lucian. de Conscrib. Histor.
 pag. 626, & Deor. concil. p. 714. Et plures alii apud Xe-
 nophontem VII Ἀναβάσις. p. 410, Lucian. Catapl. p. 427,
 Suidam, Vossium de Histor. Graec. Lib. III, & Ionsum I,
 3 de Scriptor. Histor. Philos. Nec dubito, quin vir doctiss.
 Thomas Gale in Inscriptione c. 6 Eroticorum Parthenii pro
 Διογένης e Stephano in Παλλήνη recte reponat Θεαγένης.
 In Xenoph. I Histor. Graec. p. 438, & II, 461, est Θεο-
 γένης. Et in Sueton. Aug. 94 Theogenes mathematicus.

ead. l. 8. Μηδέ) Rescribo μὴ δέ cum Ar. C. Reg. Cass.
 & IV, 61 Ar. C. VII, 77 Reg. Cass. V, 38 Cass. & V, 47
 & 98 Cass. ob emphasin recte. Confer II, 65, V, 28. Hy-
 perides 88. Demosthenes Amator. 158. Aeschines in Ti-
 march. 173. Herodotus I, 152, coniunctim, sed exempla-
 rium vitio. In libris emendatissimis haud raro μὴ δέ. WASS.

Pag. 45. l. 4. Τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι) Laborasse in hoc lo-
 co interpretes, ex eorum versionibus intelligi potest. Por-
 tus secutus est Antyllum, qui, ut Scholiastes significare
 videtur, legebat ἐπὶ σφίσιν. Nam Attici dicunt τὸ ἐπ' ἐμοὶ
 εἶναι, quod ad me attinet, non, τὸ ἐπ' ἐμὲ εἶναι. Thucyd.
 VIII, 48, τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι. Xenophon III Histor.

Graec. c. 5, § 8 ed. Oxon. ὅστε, τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι, ἀπολώλατε. Sed omnes libri hic habent scripturam vulgatam, quae, si recta est, vix aliam interpretationem recipit, quam eam, quae a Scholiaste primo loco ponitur. Nec tamen eam maguopere probō; quod non facile ostendi posse credo, Graecos τὸ ἐπὶ τινα εἶναι dicere, pro *adversus aliquem*. Plane particulae τὸ & εἶναι favent sententiae Antylli. De pleonasmō τοῦ εἶναι, quem hic, & ad VIII, 48 annotat Scholiastes, vid. Stephan. ad Corinth. artic. 29, & Append. ad Script. de Dialect. pag. 170.

ead. l. 12. Ἐξανσχόρει τὰ εἰρημένα) Thomas Mag. ἔξανσχόρει exponit *παρέβαινε*. Melius Scholiastes, cuius interpretationem sententia huius loci postulat. Τὰ εἰρημένα sunt illa, de quibus est in fine cap. praecedentis.

Pag. 46. l. 5. Αἴνου) Aenos urbs, alio nomine Ἀψυθος, ad Hebrai ostia sita est. Provinciae Rhodopae circa A. Chr. 367, Ammiano teste, deputabatur. vid. Aristot. Pol. p. 154, Schol. Nicandri 44 a. Athenaeum 419, Aelian. de Animal. V, 6. L. Chalcondylas IX, 257, Αἴνον πόλιν memorat, καὶ πρόσδορον ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ταύτη Ἀλικῆς. In Annal. Turcicis Ygnos & Meri Azam vocatur. v. Cantacuzenum p. 581, 821, & Annam Comnenam p. 450. ibique pro *αλλα* rescribe *ἀλλ' ἅπτα* ex Ms. Coisliniano. WASS.

ead. l. 6. Ἐφῆ) Confer Scholiast. Aristoph. in Equit. v. 55. WASS.

ibid. Πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ στρατιώτας) Valla vertit, *super eos, qui ad Pylum essent*: unde eum videri legisse, πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις, annotat Stephanus. Hanc lectionem confirmat auctoritas plerorumque Mssorum, & probat etiam Aemil. Portus, in postrema parte annotationis ad hunc locum, quam omisit Hudsonus. Supplementum illud interpretis, *se iturum*, valde friget, nec puto exemplum huiusmodi ellipseos e Thucydide proferri posse. In Cod. Cass. recens corrector supra articulum τοῖς scripserat vulgatam lectionem τοὺς. Ἀποθνεῖν, quod paulo post videtur legisse Valla pro ἀποκτενεῖν, nullus liber habet. Retinet etiam receptam scripturam Thom. Magister in βούλομαι, & firmat Plutarchus in Nicia pag. 964, qui κατακτενεῖν dicit. In verbis Schol. Aristoph. ad Equit. v. 55, ἐπιγγείλατο ἡμερῶν ἀριθμὸν, puto addendum κ', notam numeri, & legendum ἡμερῶν κ' ἀριθμὸν, ut in fine illius Scholii, & ad v. 1051.

ead. l. 9. Ἐπέτεσε) Huc etiam spectat Schol. Aristoph. ad Equit. v. 1051. WASS.

ibid. Κουφολογία) Plutarchus in libello de Herodoti malignitate Thucydidem laudat, quod hoc Cleonis vitium *κουφολογίαν* maluit appellare, quam *δρασύτητα* aut *μανίαν*. Acacius. HUDS.

ead. l. 11. Δυοῖν) Antea *δυοῖν*. WASS. Praeter unum librum in ceteris omnibus tam scriptis, quam editis, est *δυοῖν*. quod & alibi habet Thucydides; etsi scriptura plerumque variat.

Pag. 48. l. 2. Ἀμαρτήματα) Vocantur *ἀμαρτήματα*, id est, errores, vel peccata, quae temeritate aut alia nostra culpa accidunt infortunia; vel, quae inconsulte suscepta non succedunt. Sunt qui interpretentur *offensiones*. STEPH.

ead. l. 12. Προσχόντας) Cl. *πρόσχοντες*, in marg. vero *προσχόντες*. vid. Indicem. WASS. Non est mutandus casus participii in nominativum. Vid. ad c. 4 huius libri.

Pag. 50. l. 2. Ἀναγαγον) Sic & Lib. III, cap. 15, accipiunt *ἀναγαγόντες*. Hic cum optimi Mss. habeant *ἀνηγάγοντο*, eoque & Thucydides, & alii omnes frequentius utantur, nulla causa est, cur id praeferrī non debeat. Pollux, Suidas, & Hesychius non habent *ἀνάγειν* hac significatione. Paulo post etiam probanda videtur eorundem Codd. scriptura *πρὸς τοῦ λιμένος*. III, 21, *πρὸς τε Πλαταιῶν*. IV, 130, *περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιάων*.

ead. l. 11. Ἐσχατον) Τὸ *ἔσχατον* plerique, & Lucianus Herc. Hippocrates Aphor. p. 341, *ἐς τὸ ἔσχατον ἀγούσαι* (*κενώσεις*.) LXX, *ἐς τὰ ἔσχατα*. WASS.

ead. l. 13. Ἐπίμαχον) Vid. Thom. Magist. h. v. Sic mox c. 35, & supra c. 4.

Pag. 51. l. 2. Βεβαιοτέρα) Valla & Portus secuti sunt alteram lectionem *βιβαιοτέρα*, quorum sententiae accedo. Nam *καταλαμβάνειν* fere dicitur de malis & calamitatibus. II, 18, *ὅπότε πόλεμος καταλάβῃ*. Ibid. 54, *ἢν δέ γε ποτὲ ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ*. IV, 20, *πρὶν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν*.

ead. l. 10. Πλὴν Θαλαμίων) Thalamii infimus remigum ordo, medius Zygitae, superior vero Thranitae. Vide Palmerium in Gr. Auct. pag. 176, & Schefferum de Militia Navali Lib. II, cap. 2. HUDS. Item Meibomium in libello de Fabrica Triremium, & qui eum confutavit, Oppellium, id est, Schefferum. Quod in Suida v. *θαλαμακίῃ*

legitur, ἢ δὲ ἄνω θρανῖται. ἢ θρανίτης ὁ πρὸς τῇ πρῶρᾳ, vel corruptum, vel negligenter e Scholiaste Aristophanis ad Ran. v. 1106 descriptum est: nam hic ita scribit, ἢ δὲ ἄνω θρανῖται. θρανίτης οὖν, ὁ πρὸς τὴν πρύμναν ζυγίτης, ὁ μέσος θαλαμίτης, ὁ πρὸς πρῶραν. Et sic ipse Suidas deinde in θρανίτης.

ead. l. 12. Ἐλάσσους) Cod. C. ἐλάττους, perperam. Noster semper cum σσ. Sophocles Elect. 1004 ἐλαττον, sed raro. Aeschylus opinor nunquam: semel Agam. 1240 εὐπράττειν. Alexis bis terque. WASS.

Pag. 52. l. 2. Ὅτι πλείστη) Ὅτι πλείστη Cass. divisim. & VI, 64 C. Reg. Cass. Graev. edd. & VIII, 17, II, 85 Cass. Graev. & Isocrates Orat. ad Philipp. 155. Xenophon 299. Bis tamen 243, 613, coniunctim. ea exemplarium inconstantia. Idem etiam 122, Ὅτι βελτίστους. p. 190, ὅτι ἐλαχίστων, ὀτήκιστα, ὀτήιδιστα minus sincere. WASS.

ead. l. 4. Ἀμφίβολοι) Ita cap. 36. Schol. βαλλόμενοι, Hefychii exemplaria παραβαλλόμενοι. Paulo ante Gr. Cl. cum Marg. & aliis κεκωλυμένοι, πῶν improbanda lectione. v. Indicem. WASS. Suidas quoque ἀμφίβολοι exponit πανταχόθεν βαλλόμενοι. Et Eustath. in Odyss. α, p. 1406, ἀμφιβάλλειν δὲ, καὶ τὸ ἐκατέρωθεν βάλλειν. ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀμφίβολος, ὃς παρά τε Ἀρριανῶ (respicit ad locum Arriani apud Suidam) καὶ ἑτέροις τὸν ἀμφοτέρωθεν βαλλόμενον σημαίνει. Et ita hic accipiendum esse, ex sequentibus liquet. In Hefychio περιβαλλόμενοι legit Guyetus; quae significatio itidem huic voci convenire potest. Nam & ἀμφιβαλεῖν est περιλαβεῖν, περικλεῖσαι, περισχεῖν, ut Eustathius in Od. ε', pag. 1823, & Od. ψ', 1944.

ead. l. 8. Οἱ ἀπορώτατοι) Non assequor, quae hic sententia sit huius vocis. E Scholiastae geminis interpretationibus neutram probare possum. DUKER. Erant, opinor, Thalamii ἀποροι ὄπλων σκεπαστηρίων, de quibus supra. diversi ab illis φίλοι. WASS. Vid. Heilm.

Pag. 53. l. 11. Προσδέοντος) Quidam Mss. emendatius ἐπιθέοντες, Μοχ articulus οἱ ante ὑποστρέφοντες inale abest a Gr. WASS.

Pag. 54. l. 10. Πρῶτον) Cod. Ar. τὸ πρῶτον. cum contextu Dion. Halic. WASS.

ead. l. 11. Τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι) Observat Kuhnius ad Aelian. II V. H. 14, imitari hoc Arrianum II de Ex.

ped. Alex. 10: Καὶ ταύτῃ εὐθὺς δῆλος ἐγένετο (Darius) τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένους.

ead. l. 12. Καταφρονήσαντες — αὐτοὺς) Dionysf. Halic. Tom. II, pag. 148, καταφρονήσαντες οὖν αὐτῶν, καὶ ἐμφοίσαντες legit, non male; sed ob sequens αὐτοὺς additamento minus necessario. WASS. Dicit ibi Dionysius, collocationem membrorum huius periodi contortam facere orationem, & ostendit, quo ordine ex sententia sua collocari debuissent, ut clarior & suavior fieret oratio. Sed in iis, quae ibi leguntur, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ἀπελθεῖν ἢ προσπίπτειν δυναμένων, mihi suspectum est ἀπελθεῖν, quod huius loci sententiae non convenit. Fortassis Dionysius, pro ἐπελθεῖν, quod Thucydides dicit, scripserit ἐπελθεῖν: nam & hoc est *invadere, incurrere*. Thucyd. I, 2, ἀδελον ἔν ὅπότε τις ἐπελθὼν — ἄλλος ἀφαιρήσεται. Sic paulo ante cap. 32, οἷς μηδ' ἐπελθεῖν οἷόν τε ἦν. Et infra cap. 92, ὅστις — ἐκὼν τινι ἐπέρχεται. Vid. Budaeum Commentar. p. 100, & Polluc. I, 172.

Pag. 55. l. 8. Εἶχόν τε οὐδ' ἐν σφίσι αὐτοῖς χρήσασθαι) Stephanus recte, *incerti erant, quid agerent, vel, quo se vertenterent*: quod non debuerat incrustare Portus. Nec satis causae est, cur paulo ante *πίλους* maluerit reddere *armaturam*, secutus priorem interpretationem Scholiastae, quam *pileos* cum Valla. Vide Meursium in Var. Lect. Hudsoni, & Voff. ad Catull. pag. 91. Dubito etiam, an illa, *δερμάτια τε ἐναποκέκλαστο βαλλομένων*, potius de hastis Lacedaemoniorum coniectu lapidum levis armaturae fractis accipienda sint.

ead. l. 9. Ἀποκεκλημένοι) Ἀποκεκλεισμένοι etiam supra Cl. Apud Herodotum ἀποκεκλησμένοις. WASS.

Pag. 57. l. 3. Ἐς) Pro ἐς Cod. C. ὡς, ut supra, & Thucydides alibi: saepius ὡς ἐς. WASS.

ead. l. 5. Ἄλλως) Hoc pro *ματαιῶς* poni, ex Aristophane, Euripide, & Homero ostendit auctor Etymologici M. Addit, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντὶ τοῦ μάτην ἐχρῶντο οἱ Ἀπτικοὶ τῷ ἄλλως. καὶ γὰρ παρὰ Θουκυδίδῃ συνεχῶς ἐστὶν αὐτὸ εὐρεῖν κείμενον. Sed non tam frequenter τῷ ἄλλως hac significatione unitur Thucydides; ac multo crebrius & prope *συνεχῶς* apud eum legas ἄλλως τε καὶ, pro *cum praesertim, vel praeterea*.

ead. l. 10. Κατὰ τὸ ἀεὶ παρῆκον τοῦ κρημνώδους) Stephanus, cuius versionem adoptavit Portus, in interpretandis

his verbis secutus est Scholiasten, quem legisse *παρεῖκον*, ex eo intelligitur, quod id exponit *ἐνδιδοῦν*: nam *παρεῖκειν* est *ἐνδοῦναι*. Ego & *παρῆκον*, & Vallae interpretationem, *assidue secundum praerupta insulae pergens*, praefero. Τὸ αἰεὶ *παρῆκον τοῦ κρημνώδους* sunt *continentes rupes, continens traclus praeruptarum rupium*. Graeci regiones, montes, & alia dicunt *ἀνήκειν, διήκειν, καθήκειν, & παρήκειν*, quod Latini *porrigi, pertinere, pertingere*. Scylax pag. 25 ed. Oxon. Ἡ δὲ Θετταλία παρήκει ἐν μεσογείᾳ ὑπερ' Ἀνιάνων — μέχρι Τεμπῶν. Marcianus Heracl. Peripl. pag. 30, Παρήκει δὲ οὗτος (Sinarum finus) μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀγνώστου γῆς. Strabo IV, pag. 209, Τὸ δὲ μῆκος (Alpium) ἐστὶ δισχιλίων καὶ διακοσίων σταδίων τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Polux IX, 18, Καὶ ἡ μὲν ἐν μέσῳ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν παρήκουσα γῆ. Et sic quamplurimis locis apud omnes. *Παρεῖκον* videtur quidem defendi auctoritate Polybii III, 37, Καλεῖται δὲ τὸ μὲν (τῆς Εὐρώπης μέρος) κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς (θάλασσαν) παρεῖκον ἕως Ἑρακλείων σπηλαίων, Ἰβηρία. Sed ibi quoque *παρῆκον* legendum existimo. Τὸ αἰεὶ *παρῆκον* autem dicit, ut cap. 29, τὴν αἰεὶ ἐρημίαν, & cap. 47, τὴν αἰεὶ ποτε ἔχθραν. Nec displicet *πραβαίνων*, quod est in Reg.

Pag. 58. l. 4. Ὡς μικρὸν) Herodotus II, 10: ὡς εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν. ubi pro *καλούμενον* Ms. Bodl. *καλεόμενον*: aliter Med. sed male. vid. I, 6, 164, II, 14. WASS.

ead. l. 10. Ὅτι — *διαφθαρσομένους αὐτοῦς*) Henr. Stephanus in Append. ad Script. de Dialect. p. 77 putat, hic *vacare* ὅτι ante participium, cum alioqui dicendum fuisset, ὅτι *διαφθαρήσονται αὐτοί*: neque tamen Thucydidi peculiarem esse hunc usum particulae ὅτι, nam eam apud alios quoque abundare sequente infinitivo. Posterioris generis pleonasmī multa exempla congefserunt viri doctissimi, Gronovius ad Arrian. II de Exped. Alex. 16, & Raphelius ad Acta Apostol. XXVII, 10. in quibus omnibus ὅτι post se habet infinitivum expressum, vel tacitum cum accusativo. His plane similis foret haec forma loquendi, γνοῦς ὅτι *διαφθαρήσεται αὐτοῦς*. Sed cum Thucydides pro infinitivo maluerit uti participio, quaerendum est, an alii quoque ita loquantur.

Pag. 59. l. 8. Καὶ ἐκείνων) Non indiget locus emendatione Stephani καὶ μετ' ἐκείνων. Vide Perizon. ad Aelian.

1, 32, 6, & ad Sanct. Minerv. IV, 3, 9. Notum est hoc Iulii Caesaris apud Suetonium Caesar. LXXXII, *Καὶ σὺ ἀκείνων*; Thucydides V, 19, *Ἐμνηστον δὲ οἶδε, καὶ Ἐσπένδεστο, Λακεδαιμονίων μὲν, Πλειστόλας — Ἀθηναίων δὲ οἶδε, Λάμπων.* —

ead. l. 10. Ἰππαγρέτου) De Hippagretis apud Lacedaemonios agit etiam Cragius II de Republ. Lacedaemonior. 14. Videtur ergo Thucydides secundum hunc ducem non proprio, ut alios, sed muneris nomine appellare. Paulo post coniungo *ἐφηρημένος κατὰ νόμον*. Nam indicat Thucydides, quod etiam illa, *εἴτι ἐκείνοι πύσχοισιν*, ostendunt, horum ducum alios aliis non suffragiis militum, qui in praesidio erant, sed antequam hi in insulam traicerentur, publice ex lege subrogatos fuisse, ut in locum priorum, si quid his accidisset, succederent: quemadmodum in militia navali navarcho legatus addi solebat, quem *ἐπιστολέα* vocat Xenophon II Hist. Graec. in princ. IV, p. 536, & alibi. de quo Iungermann. ad Polluc. I, 96, & Schefferus de Milit. Nav. IV, 5. Stephanus coniungit *ἀρχεῖν κατὰ νόμον*, ac vertit, *qui legitimum imperium obtineret*. Nec tamen negat, *κατὰ νόμον* etiam ad *ἐφηρημένος* referri posse. Hoc melius est. Nam hic solo verbo *ἀρχεῖν* satis significatur legitimum imperium, & supervacuum est ei addi *κατὰ νόμον*. Sic paulo ante, *τῶν μὲν πρότερον ἀρχόντων*, & supra cap. 9, *ἦρχε δ' αὐτῶν Ἐπιτάδας*. ubi nemo desiderat illa *κατὰ νόμον*.

ead. l. 11. Αὐτὸς τρίτος) Ita noster II, 13, IV, 2, 75, V, 4. WASS.

Pag. 60. l. 3. Γενομένης ἐπερωτήσεως) Alii *γενομένην ἐπερωτήσεωv*. Recte. Portus. WASS.

ead. l. 9. Καὶ τὴν ἐπιούσαν νύκτα) Desunt Gr. & abesse possunt. WASS.

ead. l. 14. Ἀπέθανον — διεφάρησαν) Omittit *περὶ* non bene D. Halic. II, 142. qui sese dederunt Spartani 120, sociorum 180, iuxta Diodorum p. 318 d. WASS.

Pag. 61. l. 12. Ἐγκατελείφθη) Quidam libri *ἐγκατελήφθη*. WASS. Haec saepe permutantur. sed *ἐγκατελείφθη* hic non deterius est vulgato. Et sic Scholiastes quoque videtur legisse: nam paulo post interpretatur *τὰ εὐρεθέντα σιτία*.

ead. l. 14. Ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ) Ellipseos praepositionis *σὺν*, quam hic annotat Scholiastes, multa exempla collegit Stephanus in Append. ad Script. de Dialect. p. 96.

pag. 62. l. 1. Καίπερ — ἀπέβη) Th. Magister in *μαίνομαι*. WASS.

ead. l. 2. ἤγαγε τοὺς ἀνδρας, ὥσπερ ὑπέστη) Thomas Magister scribit, ποῆτας ὑφίσταμαι dicere, pro ὑπισχνουμαι; sed tamen etiam Thucydidem eo semel sic uti hoc loco. Articulus ille apud Thomam satis perturbatus est. Praeficit ei ὑφίσταμαι, & mox subiicit duo Luciani loca, & tertium hunc Thucydidis, in quibus est forma activa ὑφίστημι. Deinde confuse quaedam de ὑφίστημι & ὑφίσταμαι proponit. Verum non solus Thucydides, quod Thomas videtur velle, sed etiam Plato ὑφίστημι pro ὑπισχνουμαι dixit. Locum indicavit Budaeus Comment. Ling. Gr. pag. 494 ex Alcib. II non longe a principio: Εἰ δέ σε ὄρωι ἔτι ἐλαττον δοκουντα εἶχειν, εἰ μὴ καὶ πάσης Εὐρώπης ὑποσταίη σοι, scil. τύραννον γενέσθαι.

ead. l. 7. Μὴ εἶναι) De pleonasmō τοῦ μὴ, de quo hic monet Scholiastes, vid. ad II, 101.

ead. l. 9. Δι' ἀχθηδὸνα) Ἀχθηδὸν vox apud Thucydidem poetica, ut dicit Dionysius Halicarnassaeus tom. 2, p. 133. Utitur tamen ea ipse Dionysius in Antiq. Rom. pag. 572. HUDS. Etiam alios profae scriptores hoc vocabulo usos, ostendit clar. Wasse in Indice. Add. Lucian. Toxar. pag. 37, μὴ πρὸς ἀχθηδὸνα μου ἀκούσης.

ead. l. 12. Ἄτρακτον) Ita Mss. non ἄδρακτον. Hesych. Ἄτρακτος βέλος μεταφορικῶς. Sic opinor distinguendum; supra enim dixerat ἄδρακτον ἴδιον. Paulo distinctius Galenus τὸ ξύλον τοῦ βέλους. usi Sophocles, Euripides, Menander. Contemtim protulit Laco, ut alter eiusdem gentis, Οὐ μέλει μοι τοῦτο ὅτι ἀποθανοῦμαι, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ ΓΥΝΙΔΟΣ τοξότου. Simile quid in pugna Leuctrica quidam narrante Plutarcho p. 231: Λεγόντων τινῶν δείξειν τὴν ἡμέραν ταύτην τὸν ἀγαθὸν, πολλοῦ, inquit, τὴν ἡμέραν ἀξίαν εἶναι δυναμένην τὸν ἀγαθὸν δείξαι σῶον. WASS. Annotat e Thucydide hanc vocem Pollux I, 137. Add. Etymolog. M. & Suidam h. v. ibique Kusterum. Locus Euripidis est in Rheseo v. 312. Usus est etiam Conon Narrat. III apud Photium in Bibl. Galenus in Glossis Hippocrat. Ἄτρακτον, οὐ μόνον τὸν εἰς τὸ ἱερούργον χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ τὸ ξύλον τοῦ βέλους. Annotat ibi Stephanus variam lectionem, τὸν εἰς τὴν ἱερούργιαν χρήσιμον. leg. τὴν ἐριουργίαν, vel, τὸ ἐριουργεῖν.

pag. 63. l. 2. Μέχρις) Vid. ad c. 4. Mss. non variant. WASS. Sed vid. Var. Lect.

ead. l. 8. Ἐλπίζον) Vid. ad III, 85, ubi itidem quidam Mss. ἐλπίζοντο. Μοχ ἀμέφωνοι ὄντες, quae a quibusdam Codd. absunt, possint videri a studioso quodam adscripta e cap. 3 huius libri. Sed non est recedendum a scriptura meliorum Mss. consensu confirmata. Nam ipse Thucydides verba illa hic ob eandem causam repetere potuit, ob quam ea supra addiderat.

Pag. 64. l. 3. Καὶ πολλάκις φοιτῶντων) Huc respicit Aristophl. Pace v. 636, 637. Add. ibi Scholiast.

ead. l. 7. Ὀγδοήκοντα) Diodori exemplaria ἐξήκοντα; ὀπλίτας τρισχιλίους p. 19 c. ζ' pro π' lapsu haud ita facili. sed ex seqq. patet ἐξήκοντα a Diodori manu esse. Nostri nihil mutant. WASS.

ead. l. 12. Ῥείτου) Alveos quosdam aquarum in Attica Ῥείτους dictos memorat Thucyd. II, 19, & Pausan. Attic. c. 38, & Corinth. 24. Hic quoque fortassis eiusmodi alveus designatur. Sed nihil de hoc Ῥείτω apud alios invenio. Fr. Portus in Commentar. scribit, esse oppidum, sed sine testimonio scriptorum veterum. Locus Polyaei, quem in Var. Lect. laudat Hudsonus, est I, 39, 1. Pinedo ad Stephanum putat, hic legendum Σολύγειος, ut in Stephano.

Pag. 65. 1. Ἀπὸ δὲ — κατέσχον) Thom. Magister in προσέσχον. ubi excidit ἔϊθα.

ead. l. 5. Ἐκ πλείονος) Quae hic in Var. Lect. leguntur, descripta sunt e marg. ed. 2 Stephani, qui ea ad versionem Vallae, *diu ante succurrerant*, annotaverat, Stephanum sequitur Aem. Portus: sed Fr. Portus in Appendic. Commentar. coniungenda dicit ἐκ πλείονος ἐβόηθησαν, non προπυθόμενοι ἐκ πλείονος. Ἐκ πλείονος usitatum est Thucydidi VIII, 88: εἰδὼς, ὡς εἶκός, ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρου γνώμην. Et cum supplemento χρόνου, ibid. 91: Ταῦτ' οὖν ἐκ πλείονος χρόνου ὁ Θηραμένης διεθρόει.

ead. l. 9. Οἱ κατασχίσουσιν) Thomas Magister l. d. ἦ κατασχ. Haec etiam alibi permutantur. Vid. ad I, 136.

Pag. 66. l. 9. Ὑπερχωρήσαντες) Ὑποχωρήσαντες Cl. & Gr. ὑπερχωρεῖν vix alibi invenitur. WASS. Ὑποχωρήσαντες, quod habent quatuor melioris notae Codices, confirmatur e cap. seq. Καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον.

ead. l. 11. Παιονίσαντες) Quidam libri παιανίσαντες. Vid. ad I, 50.

Pag. 67. l. 6. Πειράσειν) Περάσειν (α περαννύω) conieci-
ciebat Heilm.

ead. l. 11. Καὶ ἔθεντο τὰ ὄπλα) Varias significaciones
huius phraseos e Vigerio exponit Hudsonus supra ad II, 2.
Muretus ad haec Xenophontis VII Cyrip. p. 107 ed. Steph.
p. 180 ed. Leuncl. ὡς εἶδε — τὰ δὲ τῶν Χαλδαίων ὄπλα ἔρη-
μα, scribit, hoc perperam verti *arma sola*, pro *tentoria de-*
ferta. Nam ὄπλα etiam esse locum, in quo milites tendunt,
in quo consistunt interquiescendi causa, & ὄπλα θέσθαι di-
ci, cum locum sibi sumunt milites, ubi consistant. Eius rei
ignoratione autem prope innumerabiles locos apud Xeno-
phontem & Thucydidem pessime acceptos esse ab interpre-
tibus: quorum nonnullos e Xenophonte apponit.

Pag. 68. l. 3. Ἀλλοτρίους) Omittunt libri. haud vere.
WASS.

ead. l. 7. Τοῦ Ὀρειῶν) Polybius quoque II, 52, τὰ Ὀρειῶν
ὄρη. Plutarch. Cleom. Ὀνία, sed Ms. A. τὰ Ὀνειῶν. Vide
Wheleri Itinerar. pag. 437. WASS. Add. Xylandr. ad Plu-
tarch. l. d.

ead. l. 14. Δυεῖν) Sic reposui pro δυοῖν. WASS. Vide
ad cap. 47.

ibid. Μὴ δυνάμενοι) Mss. οὐ δυνάμενοι. An οὐ μὴ δυνά-
μενοι? WASS.

Pag. 69. l. 6. Κρομμύωνα) Gr. passim Κρομμυῶνα, quo-
modo Strabo IX, pag. 390. WASS.

ead. l. 10. Μεθώνην) Dubito an hic in annotatione Hud-
soni, quae in Var. Lect. est, error sit. Nam haec legun-
tur in Strab. VIII, 374; ubi locum Μέθανα vocat, sed in
nonnullis codicibus Thucydidis Μεθώνη scribi dicit. Et sic
ipse Strabo eam vocat I, p. 59. At Pausan. II, 34, Μέθ-
ανα. Scylaci quoque pag. 37, 38, ed. Gron. duae urbes
sunt Μεθώνη & Μέθανα. Aberrat ille quidem in situ, ut ibi
observat Palmerius, sed tamen, quae Thucydidis Μεθώνη,
illi Μέθανα est. Add. Casaubon. ad Strabon. ll. dd.

Pag. 70. l. 14. Τὴν Πτυχίαν) Hinc colligitur, inquit
Palmer. in Graec. Antiq. p. 362, eam insulam fuisse Cor-
cyraeorum civitati vicinam: nec alia, ut puto, potest esse,
quam ea, quae ad os portus Corfu civitatis praeciuet, &
nunc *insula Sancti Viti* vocatur. HUDS. Plin. IV, 12: Ante
Corcyram Ericusa, Marathe, *Ptychia*, Tarachie. sic fere
& Steph. Perperam inter oppida Corcyrae recensent Ptq-
lemaeus & Niger. Huic est hodie *Palopoli*. WASS.

Ρίθ. 71. l. 5. Πείθουσί τινες, ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους) Puto distinctionem potius ponendam esse post ὀλίγους. Tis cum ὀλίγος saepissime ex supervacuo ponitur ab Atticis. Infra cap. 56, καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι. Cap. 57, ἦγον δέ τινες καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους. Et cap. 113, οἱ μὲν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται.

Pag. 72. l. 7. Δυσίη) Sic reposui. ante δυσίη, quomodo Aretaeus. Herodorus fere δυσίη. Aeschylus Prometh. δυσίη, Lyfias, & Dionysf. Halic. ex nostro. WASS. Vid. c. 44.

ead. l. 10. Μαστιγοφόροι — προσιόντας) Haec habet Suidas sine nomine auctoris in σχολαιότερον. Supra II, 75 etiam quidam libri habent σχολαιότερον. Sed Thom. Mag. σχολαιότερον melius esse dicit. Pro προσιόντας fortassis aliquis malit προιόντας. Nam haec interdum permutantur. vid. II, 21.

Pag. 73. l. 6. Ἀναβάντες — κεράμω) Haec laudat Eustathius in Odyss. α, pag. 1421, omiſſis voculis τοῦ οἰκήματος. WASS. Male Gr. στέγος. Thomas Mag. στέγος dici iubet, τέγος autem poëticum esse pronuntiat. Verius est, quod addit, στέγος commune, τέγος Atticum esse. Nam τέγος dicunt omnes profae scriptores Attici. Vid. Stephan. Thesaur. Demosthenes in Androt. pag. 395: ἢ τέγος ὡς τοὺς γείτονας ὑπερβαῖνοι. Ibi Ulpianus, τέγος τοῦ δώματος ὑπέρτερον μέρος.

ead. l. 10. Ἐς τὰς σφαγὰς) Suidas voc. σφαγὰς, καὶ εἰς τοὺς καθέσσαν ἐς τὰς σφαγὰς, minus sincere. Pollux II, 133, τὸ κοῖλον οὗ διεστᾶσιν αἱ κλεῖδες. at ibid. 165, τὸ ὑπὸ τὸ στέρον ἔγκοιλον. Vide Hippocratem pag. 56, Aristot. Hist. Anim. IV, 4. Venae iugulares Celso σφαγιτιδες. Hinc σφαγίς cultrus Glossf. & σφάγιον vas, quo recipitur victimarum sanguis, apud Eustath. Odyss. γ, 1476. apud Lycophr. v. 196, σφαγεῖον. Aristoph. Theimophor. 761. WASS. Glossf. σφαγή, iugulus, iugulum. Add. Hesych. & Etymolog. M. Lucian. Tyrannicid. p. 701: τὶ δὲ κατέλιπον τὸ ξίφος ἐν τῇ σφαγῇ; ibid. 706: ἀποσπάσας δὲ τῆς σφαγῆς, καὶ τοῦ τραύματος ἐξελὼν τὸ ξίφος. & Phalar. I, 734, γυμνὴν ὑπέχειν τὴν σφαγὴν: ubi interpretem recte reprehendit clariss. Gronovius. Plut. Galb. τὴν σφαγὴν προτείνας, δρᾶτε, εἶπε: quod Suetonius Galb. XX dicit, obtulisse ultro iugulum. Antonin. Liberal. cap. 25: ἐπάταξαν ἐαυτὰς τῇ κερκίδι παρὰ τὴν κλεῖδα, καὶ ἀνήρρηξαν τὴν σφαγὴν.

ead. l. 12. Παραιρήματα) Agnoscit παραιρήματα Moeris Atticista, & Pollux VII, 64, explicat τὰ πρὸς ταῖς ὡαῖς.

Ulpianus ad Demosthenem pag. 333, ἀφαιρήματα. WASS. Apud Suidam in παραιρήσεται, ubi hic locus citatur, cum alia non recte leguntur, tum pro τοῖς σπάρτοις male σπάρτα scribitur: ut ibi annotat Kusterus. In Scholiasta Demosthenis ad Philippic. secundam pag. 46 edit. Paris. eadem ad verbum leguntur, quae in Suida, addito etiam loco scriptoris anonymi, qui est apud Suidam, nisi quod ibi pro σπάρτα novo errore est σπάρτας: unde apparet, alterum haec ex altero descripsisse. Si Suidas id, quod in Thucydide est τοῖς σπάρτοις, de industria mutavit in σπάρτα, eo errasse videtur, quod putavit casum huius nominis debere convenire cum sequenti παραιρήματα. Particula ex hoc loco decerptam, ἐκ κλινῶν τοῖς σπάρτοις ἀπαγχομένοι, in Onomasticon suum contulit Pollux X, 37.

ead. l. 14. Ἀναδοῦντες) Ἀναλοῦντες legit Heilm. quam lectionem firmat Phavorinus: Ἀναλοῦντες, ἀντὶ τοῦ ἀναροῦντες. οὕτω Θεουκυδίδης.

Pag. 74. l. 3. Φορμηδὸν — πύλεως) Suidas in φορμηδόν. Ἐπ' ἀμαξῶν memoriae filius Aristides Tom. III, p. 520. WASS. Add. supr. II, 75.

ead. l. 8. Οὐ γὰρ ἔτι ἦν) Clar. Wasse pro versione Porti, quam secutus fuerat Hudsonus, hic substituerat interpretationem Stephani.

ead. l. 14. Ἀνακτόριον, Κορινθίαν πόλιν) Corinthiorum coloniam ex hoc loco vocat Stephanus. Vid. supra I, 55.

Pag. 75. l. 1. Οἰκήτορας) Aemil. Portus supplementum suum ἀποστείλαντες debet Scholiastae. Sed admodum dura, & ni fallor, insolens est illa ellipsis. Fr. Porti coniecturae favet liber Cass. Nec puto haec ita ordinari posse, καὶ ἐκπέμψαντες Κορινθίους οἰκήτορας.

ead. l. 9. Ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων) Briffonius lib. I de regno Persar. pag. 141 dicit, Thucydidem referre, has literas Assyrio sermone scriptas fuisse. Et Fr. Portus hic annotat: Fortasse quod lingua Assyriorum longius latiusque pateret, & gentibus esset notior, ideo Persae ea utebantur familiarius. Non video, cur Ἀσσύρια γράμματα hic pro sermone Assyrio accipi debeant: nam hoc potius dixisset ἐκ τῆς Ἀσσυρίας γλώσσης, ut I, 138, Περσίδα γλώσσαν; vel διαλέκτου, ut Plutarch. Apophthegm. pag. 325, τὴν Περσίδα διάλεκτον. Nec scio ab aliis proditum, Persas tum lingua Assyria usos fuisse. Fortassis hoc significat Thucydides, Persas non habuisse suas ac proprias literarum for-

mas, sed ad scribendum adhibuisse literas Assyrias, quas pro antiquissimis habet Plinius VII H. N. 56, & ab Assyriis ad Phoenices aliosque Orientis populos venisse, viri docti existimant. Assyriae literae quidem exponi possent Persicae, latissime accepta significatione nominis Assyrius, quo multae gentes comprehendebantur: nam & quidam, auctore Suida in Ἀσσύριοι, dicebant, Assyrios esse Persas. Sed ne Thucydides, nec, ut puto, alii probati historici Assyrios pro Persis dicunt.

Pag. 76. l. 6. Πεισάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεϊς) Vallae versionem, *etsi fidem fecerant, &, quoad poterant, satisfabant, se nihil adversus illos novi cogitaturos*, probarunt etiam Stephanus & Acacius. Cur ab ea recedere voluerit Portus, non intelligo: nec adhuc inveni πίστεϊς, vel πιστὰ, ποιῆντινι & πρὸς τινα, alia significatione dici, quam ea, qua Valla & alii hic acceperunt.

Pag. 77. l. 1. Ῥοίτιον) Ita Mss. & noster VIII, 101. De scripturae tamen veritate ampliandum. Nam Stephanus, qui Thucydidem fere sequitur, Ῥοίτιον scribit. Atque ita Strabo, Scylax, Herodotus, Xenophon, Philostratus, Didymus, Geopon, Suidas, Epit. Strabonis, Apollonii Schol. Dicta etiam urbs ἀπὸ Ῥοιτείας τῆς Πρωτέως θυγατρὸς, ut nos docet Apollonii Schol. I Argon. v. 929. Denique Ῥοίτιον haud longe a Megalopoli. vid. Plutarch. Cleom. pag. 815. Est & Ῥοιτία urbs Baetrorum. Orus apud Stephan. Suidas, Xenophon, Scholiast. Apollon. promontorium faciunt. Antipater Epig. III, ἐπὶ Ῥοιτηίῳν ἀκταῖς. Apollon. I, Ῥοιτειάδος ἐνδοθεν ἀκτῆς. Strabonis tempore urbs erat ἔρημος. WASS.

ead. l. 2. Στατήρας Φωκαίτας) Vid. Hemsterhusium ad Pollucem IX, 93, Spanh. ad Callimachum p. 756. IDEM.

ead. l. 6. Ἄς πρότερον Μιτυληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοις εἶχον) De his est III, 50: Παρέλαβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἡπειρῷ πόλιστα αἱ Ἀθηναῖοι, ὅσων Μιτυληναῖοι ἐκράτουσιν. Has Ἀκταίας vocatas dicit, haud dubie, quod in propinqua Lesbo ora Asiae sitae erant. Strabo Lib. XIII, pag. 605, ad sinum Adramyttenum dicit esse τὸν τῶν Μιτυληναίων αἰγιαλὸν κόμας τινὰς ἔχοντα τῶν κατὰ τὴν ἡπειρὸν τῶν Μιτυληναίων. Et pag. 607, Ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ ἐξ ἑξῆς αἱ τῶν Μιτυληναίων κῶμαι Κορυφαντῆς τε, καὶ Ἡράκλεια. Berkelius ad Stephan. v. Ἀκτὴ haec verba Thucydidis laudat inter loca Polybii & Diodori Sic. in quibus
Thucyd. Vol. III. E e

de Acte Peloponnesi agitur. Voluit, credo, hoc testimonio ostendere, omnia oppida in ora maris posita posse vocari Ἀκταῖα. De Aeolicis oppidis continentis, quae paulo post memorat, est etiam apud Melam I, 18: *Gargara & Affon, Aeoliorum colonias*. Et apud Strabon. XIII, p. 610.

ead. l. 14. Αὐτῶν δέρεσι) Diodor. 320 a. ubi Mss. perpetram ε' pro ξ': centum pro sexaginta. WASS. Sexaginta habet etiam Dion. Halicarn. Tom. II, pag. 142.

Pag. 79. l. 5. Γιγνομένως) Sic rescripti. antea γενομένως; quomodo Dionys. Halic. WASS. Et plerique Mss. cum editis. Dionysius l. d. haec a καὶ μάχης usque ad θανάτου descripsit.

ead. l. 7. τὴν ἄνω πόλιν) Stephanus hic annotat, Scholiasten alicubi τὴν ἄνω πόλιν exponere ἀκρόπολιν. Is locus est cap. 66 huius lib. Hic ἡ ἄνω πόλις fortassis est ἀκρόπολις. Alio sensu Lib. III, cap. 34, ἡ ἄνω πόλις Colophoniorum, & cap. 57 huius libri ἡ ἄνω πόλις Aeginetarum, qui Thyream tenebant, dicitur; quomodo hic quoque Valla videtur accepisse: nam vertit *ad urbem superiorem*, id est, eam, quae aliquanto spatio ab illa, quae ad mare erat, distabat. quod non caret ratione, si quis alia loca, ubi eodem modo loquitur Thucydides, cum hoc conferat. Nec accedo Scholiastae infra ad cap. 66, τὴν ἄνω πόλιν Megarensium interpretanti τὴν ἀκρόπολιν. Nam designat ibi ipsam urbem Megara, quam respectu Nisaeae, portus Megarensium, octo ab urbe stadiis remotae, τὴν ἄνω πόλιν vocat. Ita recte Aemil. Portus ad cap. 69.

ead. l. 12. τὰ τῆς ὁμολογίας) A plerisque Mss. abest articulus τὰ, vitio, opinor, scribarum, quibus errandi causam praebuit ultima vocis praecedentis syllaba. Nam Attici articulum neutrius generis cum genitivo substantivi pro substantivo ponunt. Thucyd. IV, 18: οὐκ εἶκός ὑμᾶς — τὸ τῆς τύχης οἶσθαι ἀεὶ μεθ' ὑμῶν εἶσθαι, pro τὴν τύχην. II, 60: τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν, pro ἡ ὀργὴ ὑμῶν. Sic τὰ τῆς ὁμολογίας, pro ἡ ὁμολογία, quam mox ζύμβασιον vocat. Vid. Steph. Append. ad Script. de Dialect. p. 178.

ead. l. 13. Ἀνέστησαν γὰρ &c.) Si hanc lectionem retineamus, dicendum est, Athenienses expulisse suis sedibus Cytherios, quod parum convenit cum aequitate conditionum, de qua paulo ante ἐπιτηδεϊότερον &c. Deinde Athenienses non moverunt omnes Cytherios (ut videbimus infra cap. 57.) Itaque, ne sibi male constare videretur Thu-

cydides, puto aliquid supplendum esse, sc. particulam negantem, aut aliud simile. Fr. Port. HUDS. ^Α supplendum censet Heilm.

Pag. 82. l. 5. Ἀφροδισίαν) Est alia *Aphrodisias*, sita supra Cardiam, non longe a Rhaedesto. Cum Siberi coniungit Procopius de Aedif. IV, 10; qui muro cinxisse Iustinianum etiam tradit. vid. Ptolem. III, 2, Notit. Episc. & Antonini Itin. τὸ ἐθνικὸν in numo Wheleri Ἀφροδισιεύς. Κορτύταν agnoscunt vitiosa Stephani exemplaria, ut ex literarum serie patet. Lege ergo Κοτύρταν cum Cl. Gr. Atque ita etiam Stephani Codex Perusinus. huius gentile Κοτυρταῖος. De hoc oppido nihil omnino veteres WASS. Etiam Berkelius ex ordine literarum vidit, in Stephano perperam legi Κότυρτα, & pro eo legebat Κότυτα. Fecit quod potuit, destitutus auxilio Manuscriptorum Thucydides & Stephani.

ead. l. 11. Θυρέαν) Cl. hic & alibi Θυραίαν. At Steph. & Ms. Perusin. cum vulgatis. Diodor. Θυραίαν. Auctor Anthol. III, Θυρέα ἦσαν ἀεθλα δόξος. Herodot. I, 82, περὶ χώρου πελλομένου Θυρέης. Isocrates Archid. 199, ἐν Θυραῖς. Plutarchi codices variant. vid. Suidam in Ὀθρυάδης. WASS. In Codd. Thucyd. plerisque locis varia est scriptura huius nominis. vid. II, 27, & V, 41. Strabo VIII, pag. 376, Θυρέας num. plurali vocat; Stephanus, & alii Θυρέαν. Κυροσυρίας, quod hic est in marg. Cl. etiam olim legebatur in Strabone l. d. ubi id emendarunt Xylander, & Hartungus Tom. II Facis Gruteri pag. 666. Idem vitium e Luciani Icaromenippo p. 200 sustulit Palmerius in Exercitationib. p. 549. Et sic quoque ibi emendandus est Scholiastes. De Thyrea Aeginetis a Lacedaemoniis concessa idem, quod hic, etiam II, 27 scripserat Thucydides.

Pag. 83. l. 12. ἠθέλησαν) Non deterius est ἠθέλησαν. Et sic mox ἀνεχώρησαν, & alia numero plurali, nota in talibus figura. Paulo post αὐτοὺς κίνδυνος ἐφαίνετο κατακλείεσθαι defendi quidem potest. Sed praefero coniecturam Porti, ab omnibus fere Mss. confirmatam.

Pag. 84. l. 1. Ἐν τούτῳ — Ἀθήνας) Dionys. Halicarn. Tom. II, p. 142, ubi est δ' οἱ Ἀθηναῖοι, & εἰς τὰς Ἀθήνας.

ead. l. 7. Τάνταλον) Hunc φρούραρχον vocat Diodorus pag. 320 a. WASS.

Pag. 85. l. 4. Ἐπεχειρία γίγν.) Vox ἐπεχειρία proprie significat *cessationem ab opere*, atque etiam *festum diem*; sive

inducias, quae fiebant ob celebrationem festi. Sic Polybius ἐκ χειρίαν τῶν Ὀλυμπίων dicit. Vide Casauboni notas ad Strabon. p. 343. HUDS. Add. Gell. I Noct. Attic. 25.

ead. l. 5. Σικελιωται) Infra cap. 64, καὶ ὄνομα ἐν κεκλημένους Σικελιώτας. Waff. Idem, quod inter Σικελούς & Σικελιώτας discrimen statuit Stephanus Byzant. apud Cluverium, etiam faciunt Scholiastes Thucydidis V, 5, Eustathius in Homer. Odyss. ὕ, in fin. ex Aelio Dionysio, & Ammonius in Ἴταλοί.

ead. l. 11. Ἐς τὸ κοινόν) Ad verbum, in commune. Videtur posse & ad sequentia referri. STEPH. Distinctionem Porti confirmat Cass. Thucyd. III, 37, τῶν ἀεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινόν. & mox in principio capitis sequentis.

Pag. 86. l. 12. Ἀντιλογίαν) Graev. corrupte ἀντιλογίαν. WASS.

Pag. 87. l. 7. Ὀλίγαις ναυσί) Non agnoscunt quidam; inquit Scholiasta. at nostri servant, idque opinor recte; nam paulo infra: πλεονί ποτε στόλῳ ἐλθόντας αὐτοὺς huc spectant. WASS.

ead. l. 9. Αἰρομένων) Valla, si bellum elegerimus; ubi Stephanus annotat, quae hic in Var. Lect. contulit Hudsonus. Αἰρεσθαι πόλεμον est etiam I, 80, III, 39, & apud alios.

ead. l. 11. Τοῖς ἐπικαλουμένοις) Cass. τοὺς ἐπικαλουμένους. Sic infra cap. 92: Εἰώθασι — τὸν μὲν ἡσυχάζοντα — ἀδελότερον ἐπιστρατεύειν. Et Stephanus aliique ex Euripide afferunt οἱ τὴν δ' ἐπεστράτευσαν πόλιν. Sed quia alii omnes libri hic habent τοῖς ἐπικαλουμένοις, idque etiam aliquanto usitatius esse videtur, nihil novandum arbitror.

ibid. Κακῶς — οἰκείοις) Thom. Mag. voc. τέλος. WASS.

ead. l. 13. Προκοπτόντων) Stephanus in Thef. scribit, Scholiasten paulo post aliter legere, nempe περικοπτόντων, eamque lectionem commodiorem videri posse. Non habeo aliud exemplum huius significationis verbi προκόπτω: nam quod affertur e VII, 56, dubium est, & aliam syntaxin habet. Sed quia omnia exemplaria Thucydidis habent προκοπτόντων, nec Stephanus postea ad hunc locum quidquam monuit, non putem, hanc scripturam deferendam esse: cum praefertim & Scholiastes eam hic agnoscat, apud quem illa ἡμῶν αὐτῶν περιαιρούντων καὶ περικοπτόντων τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς vicem paraphraseos fungi possunt.

Pag. 88. l. 3. Τὰ ἔτομα βλάπτοντας) Τὰ ἔτομα, sua; opponit τοῖς μὴ προσήκουσι, alienis. I, 70: ὑμεῖς δὲ τῶ

ἔπελθεῖν (οἷεσθε) καὶ τὰ ἔτοιμα ἀν βλάψαι. Vide ibi Scho-
liaften.

ead. l. 11. Δωριεῖς &c.) Dores & Iones sunt duae gen-
tes, unde reliqui Graeciae populi originem suam duxerunt.
Chalcidenses & Athenienses ex Ionibus, Lacedaemonii &
reliqui Peloponnesii ex Doribus. Vide Meursii Miscellan.
Lacon. p. 216, & Cragium de Rep. Laced. p. 9. HUDS.

ead. l. 13. Ὅτι δίχα πέφυκε) Etiam Stephanus, & alii,
coniungunt ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ ἑτέρου, & vertunt, quod
alter ab altero diffidet. Mihi Fr. Portus recte videtur distin-
ctionem ponere post πέφυκε, hac sententia, quod *diversi ge-
neris atque originis sint.*

Pag. 89. l. 2. Οὐδέποτε) Plerique Mss. οὐδεπόποτε. &
sic legendum. vide Thom. Magistrum p. 134. Xenophon
Mem. I, 711: Καίτοι γε οὐδεπόποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος
εἶναι τούτου. ubi, pro μέγιστον legendum μέγιστα φρο-
νοῦντας, & infra θεῶν οὐδέν. Firmat Eusebius Praep. XV,
62, eiusque Ms. Codex Ioannens. Denique ἀπάντων, non
πάντων, uti Ms. Pithoei. Noster V, 45 illud alterum ma-
luit. Isocrates fortasse rectius Paneg. 103, 42, divisim ex-
hibet οὐδὲ πόποιτ' ἐβίωσαν. Sic μηδὲ μίαν idem III, 48,
& similia. WASS.

ead. l. 7. Πέφυκε — τὸ ἐπίον) Stobaeus Serm. LII, p. 364.

Pag. 90. l. 1. Παύονται) Quod Stephanus scribit, Val-
lam legisse παύσονται, id non aliunde suspicari potuit,
quam quod hoc vertit *sedabitur*. Sed ita etiam alii. Potuit
Valla putare, praefens παύονται hic habere significationem
futuri, ut mox ἀπίασι. de quo usu praesentis supra quae-
dam annotata sunt ad II, 44.

ead. l. 2. Οἱ τ' — ἐλθόντες) Thomas Magist. in ἐπίκλη-
τοι. WASS.

ead. l. 7. Ἡ δοκεῖτε — οὐχ ἡσυχία μᾶλλον, ἢ πόλεμος,
τὸ μὲν παῦσαι) Sententia horum verborum satis aperta est;
sed syntaxis admodum obscura: nam non liquet, quomo-
do nominativi ἡσυχία & πόλεμος iungantur infinitivis παῦ-
σαι & διασῶσαι, quibus pro nominativis apponendi vi-
debantur accusativi, hoc modo: ἢ δοκεῖτε — οὐχ ἡσυχίαν
μᾶλλον, ἢ πόλεμον, τὸ μὲν παῦσαι, τὸ δὲ διασῶσαι, ut
in sequenti membro, καὶ τὰς τιμὰς — ἔχειν τὴν εἰρήνην,
non ἢ εἰρήνην. Hoc recte animadvertit Aemil. Portus, qui
ἀνακλόουθον esse putat. Si pro eo haberi debet, nec video,
quid aliud dici possit, est notabile & fortassis rarum in

hoc genere exemplum. Nam quae viri doctissimi Muretus I Epist. 33, & interpretes Aeliani ad II Var. Hist. 11 annotarunt, huic similia non sunt.

Pag. 91. l. 5. Προκαταλιπεῖν) Graev. προκαταλιπεῖν. Ceteri, & Schol. cum editis. Vid. Indicem. WASS.

Pag. 92. l. 8. Τὸν εὖ καὶ κακῶς) Quidam libri τὸν εὖ ἢ κακῶς. at noster copula in hanc rem alibi eleganter usus est. paulo supra ἀποπέμπωμεν, ut apud Bacchylidem ΠΕΜΠΕΙ μερίμνας. WASS.

Pag. 93. l. 10. Μιάς χώρας) Demetrius § 113: Γῆς ὄντας μιάς, καὶ περιρρύτου. ubi, nostrum vocem Homeritcam, usu sibi propriam fecisse ait. Mss. omnes χώρας. Puto respexisse Herodotum, qui I, 174, εἰούσης τε πάσης τῆς Κνιδίης, πλὴν ἀλίγης περιρρύτου. Πάφον περιρρύταν Alcman dicit. WASS.

ead. l. 11. Σικελιώτας) Vide ad cap. 58. WASS.

ead. l. 14. Ἄθροοι, ἢν σφροῶμεν) Τὸ ἀεὶ, quod est in Mss. admittendum suadet sequens τολαιπόν. WASS.

Pag. 94. l. 11. Μοργαντίνην) Vide Cluverii Siciliam lib. 2, p. 335, & Casauboni notas ad Polybium pag. 127 ed. Amst. HUDS.

Pag. 95. l. 15. Ἐσβαλλόντων) Sic reposui e Cl. & Gr. pro ἐμβαλλόντων; quod antea legebatur. Confer III, 80, 89, 105. WASS. Ἐσβαλλόντων etiam Reg. & Cass. Erat decreto publico cautum, ut στρατηγοὶ Atheniensium, patrium iusiurandum iurantes, insuper iurarent, ὅτι καὶ δις ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβαλοῦσι. Plutarch. in Pericle pag. 306.

Pag. 96. l. 5. Τὸν θροῦν αἰσθόμενοι) Lexicon Ms. Bibl. Coislin. Montfauconii pag. 483, θροῦς, Θουκυδίδης δ'. sine interpretatione. Scholiastes editus hic exponit ἄλλογον: corrupte, sine dubio. Cass. melius σύλλογον; quae vox ut plurimum quidem circulos & coetus sermones inter se ferentium, sed nonnunquam etiam ipsos sermones notat. vid. Graev. ad Lucian. Revivisc. pag. 391. Rursus ita Thucyd. V, 7 & 30.

Pag. 97. l. 3. Τὴν ἀνω πύλιν) Non recte Valla & Portus arcem urbis in edito sitam interpretantur. Vid. ad c. 54.

ead. l. 8. Μινῶων τὴν Μεγ. νῆσον) Promontorium erat iuxta Strabonem, quem vide in principio libri noni. HUDS. Add. quae annotantur supra ad III, 51.

ead. l. 11. Μετὰ τοῦ) Graev. abest τοῦ. non bene. WASS.

ead. l. 12. Περίπολοι) Suidas h. v. Vid. Petittum ad leges Atticas pag. 547, Nostrum VIII, 92, Dionys. Hali- carn. pag. 618, Hesychium, Schol. Sophoclis pag. 261, & Xenophontem pag. 929. WASS. Agunt de περιπόλοις Atheniensium etiam Mauffacus ad Harpocraton. h. v. & Valesius ad Notas Mauffaci. Annotant hi ex Ulpiano ad Demosth. Olynth. III, & Artemidoro I Onirocrit. 56, περιπόλους non fuisse eductos ad bella ὑπερῖον, id est, externa, quae extra fines Atticae gerebantur. Si de his hic agit Thucydides, quid ergo est, quod cum cetero exercitu in Megaridem profecti fuerunt? Nimirum quia Minoa iam ante ab Atheniensibus occupata, in eaque praesidium positum erat, ut est III, 51. ibi quoque περιπόλους videntur habuisse.

Pag. 98. l. 2. Ἀμφηρικόν) Suidas h. v. ἀκάτιον — ἀμάξι, habet, πυλῶν, ἐκόμενον τὸ πλεῖον ἀμάξι. posteriora sunt ipsius Lexicographi verba. Huc spectant Pollux & Hesych. in ἀμφηρικόν. WASS.

ead. l. 4. Εἰώθεσαν) Suidas in εἰώθος, εἰώθεσαν. WASS. Suidas ita in Thucydidem esse dicit, sed numerum libri non addit.

ead. l. 7. Κατὰ τὰς πύλας) Articulus τὰς abest a Graev. recte. mox pag. 99 lin. 2, τοὺς κατὰ πύλας φύλακας κτείρουσι. WASS.

ead. l. 12. Ἀπὸ ξυνθήματος) Thomas Mag. ἐγίνετο γὰρ ἀπὸ συνθήματος; & exponit ἀπὸ συμφωνίας.

Pag. 99. l. 1. Προσδεῖναι) Locus Herodoti ab Hudsono in Var. Lect. laudatus est Lib. III, cap. 78. in quo Suidas προσδεῖναι interpretatur ἀποκλείσαι. Pollux X, 25, προσδεῖναι τὴν θύραν.

ead. l. 9. Ἦδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς &c.) Vox αἰεὶ hic loci non significat *semper*. Sic apud Diodorum & Dionem, οἱ αἰεὶ ὑπατοὶ non eos significant, qui perpetui sunt consules, sed omnes eos, qui consulatu funguntur unus post alium. ita apud Xenophontem Ἑλληνικῶν lib. 2, αἰεὶ ὁ ἀκούων δεδιδῶς, hoc est, cum ut quisque audiverat timeret, sive, cum timeret πᾶς ὁ ἀκούων. HUDS. Thucydides III, 77: Παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἐξήκοντα ναῦς, καὶ τὰς αἰεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους. Add. Scaliger. ad Propert. I, 18, 15.

ead. l. 10. Χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος) Confer Diodorum XII, 320. WASS.

Pag. 100. l. 4. Θησήμενον τὰ ἔπλα) Hic quoque, ut saepe

pe alibi, interpretes δέσσαι τὰ ὄπλα vertunt, arma depone-
re. Diodorus l. d. aliter accepit: nam ita scribit, ἐκέρυξέ
τις ἀφ' ἑαυτοῦ, τοὺς βουλομένους τίθεσθαι τὰ ὄπλα μετὰ
Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων. Vid. ad cap. 44.

ead. l. 8. Οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες) Suidas in
πράξαντες: Θουκυδίδης. Οἱ δὲ μετ' Ἀθηναίων πράξαντες
(τούτέστι βουλευθέντες) ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας.
ἐμελλόν δὲ ἀνοιχθεῖσων εἰσπίπτειν τοῖς Ἀθηναίοις. Porrus
ibi ex coniectura συνεισπίπτειν. aliter Mff. WASS. Probat
coniecturam Porti in Notis ad Suidam Kusterus. Utrumque
fugit, ubi apud Thucydidem legerentur, quae ibi habet
Suidas: quod si scivissent, facile vidissent, haec male a
Suida descripta, vel a librariis corrupta, nec locum con-
iecturis esse.

Pag. 101. l. 9. Οὐδὲν) Graev. οὐδέ. an pro οὐδὲ ἔν? WASS.

ead. l. 10. Βουλεύοντες) Vide Suidam in βουλεύσας. IDEM.

Pag. 102. l. 9. Λίθοις — δέοιτό τι) Suidas in ἀπεσταύ-
ρου. WASS. Suidas habet λίθοις δὲ καὶ πλίνθοις, & καὶ
ὔλην ἐπιφέροντες, ἀπεσταύρου. Addidit de suo ἐπιφέροντες,
vel quod putaret, non aliam esse ὔλην, quam δένδρα,
vel certe hic non aliam intelligi posse. Scholiastes statuit
ellipsis adiectivi ἄλλην, quem sequitur Stephanus Append.
ad Script. de Dialect. pag. 120. Ἀπεσταύρου Suidas expo-
nit σταυροῖς ἔφραττον. Vid. ad II, 75.

ead. l. 14. Τὸ τεῖχος ὄσονον) Ita ed. Stephani, & Hob-
besius noster, verum nimis frigide, pro celeritate & ma-
gnitudine operis. Legendum potius cum vetuste cufis τοῦ
τείχους τοσοῦτον. Isocrates, εἰς τοσοῦτο μίσους κατέστη-
σεν. Aristophan. Nub. 830, εἰς τοσοῦτο τῶν μανιῶν ἐλήλυ-
θας. Noster VII, 2, παρὰ τοσοῦτον ἦλθον κινδύνου. & ali-
bi, παρὰ τὸ τοιοῦτον, & ἐν τούτῳ τύχης εἰσίν. & I, 49,
ξυνέπεσον ἐς τοῦτο ἀνάγκης. & III, 49, παρὰ τοσοῦτον ἢ Μ.
ἦλθε τοῦ κινδύνου. In re simili Iosephus V, 12, 2, ὡς τὸ μὲν
ἔργον μηνῶν εἶναι ἄξιον, τὸ δὲ τάχος ἠττηῆσθαι πίστεως,
quadraginta nempe stadia triduo confecta. WASS.

Pag. 103. l. 3. Ἐπιβοηθήσειν) Graev. ἐπιβοηθεῖν. bene,
immo optime. Dixi ad II, 44. WASS.

ead. l. 4. Συνέβησαν) Diodor. Lib. XII, p. 320 c. WASS.
Suidas, Ῥητόν. ὠρισμένον, φανερόν. Θουκυδίδης. Συνέβησαν —
παραδόντας.

Pag. 104. l. 4. Ἐπὶ Τριποδίσκου) Usitatus est ἐπὶ Τρι-
ποδίσκου, quod hic habent plerique, iique optimi libri. In-

fra c. 77: ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίρας, ὅταν δὲν, ἀπαντησόμενος. Sic ἀπαντῶν ἐπὶ τὸ δικαστήριον, & alia huiusmodi. Alibi cum εἰς dicit Thucydides, III, 95, ἀπαντῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειον.

ead. l. 5. Γερανεία) Vid. Lib. I, c. 107, 108. Oppidum vocant Plinius, Aristides: Scylax distinctius τεῖχος. Wheelerus ad Olmiam Prom. in sinu Corinthiaco locat. Verum ex Sch. Pindari, Pausan. & Simonidis Epig. inedito patet, finem Saronicum spectare, saxa adiacere Scyronia, & τὰ ὄνια montes. vid. Plutarch. Cleom. 813, Arato 1041. Sed & hic Molyridis petra, unde Ino se in mare praecipitavit. testis Pausan. 108. vid. Solinum 7. Harpocrat. Γερανεία scribitur. gentilia Γερανεύς & Γερανειάτης. Adi Lucian. Icaromenippo p. 193, & Etymologum. Itaque non stricte accipiendus Statius, *Curva Palaemonio secluditur unda Lechaeo*. Utroque enim litore Palaemonis arce Theb. VI, 14, ubi cum Ms. Arond. quotiens rescribe. WASS.

Pag. 105. l. 1. Πειράσαι) Πειρᾶσθαι Priscian. Lib. XVIII; p. 1198, 30. WASS. Haec interdum inter se permutantur. Vid. IV, 25. Hic omnes libri consentiunt. Quod apud Priscianum corrupte editur *καὶνα τι δύνατι*, ex hoc loco emendandum est *καὶ ἅμα, εἰ δύνατο*.

ead. l. 3. Ἐν ἐλπίδι — Νίσαιαν) Thomas Magist. in βούλοιμαι. WASS.

ead. l. 4. Αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις) Non novum est; ut nominibus collectivis adiectiva vel participia diversi generis & numeri apponantur. Exempla habet Stephanus apud Hudsonum in Var. Lect. Hic in verbis αἱ στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν — οἱ δὲ, etiam alia figura est, nempe quod nominativus αἱ στάσεις pro genitivo partitivo, quem vocant, ponitur; ut in noto illo Homeri Odyss. μ', v. 73, Οἱ δὲ δύο σκόπελοι, ὁ μὲν — τὸν δὲ, pro τῶν δύο σκόπελων, ut ibi annotat Eustathius pag. 1713. Eandem figuram in Thucyd. I, 89, & infra cap. 94, observat Scholiastes. Sic rursus Thucyd. III, 105, οἱ δὲ Ἀκαρῶνες, οὐ μὲν — οἱ δέ. Scholiastes Luciani ad Dialog. Mortuor. p. 281, ubi Mercurius rhetorem cymbam Charontis ingressurum cum alia, tum βαρβαρισμούς deponere iubet, ad hanc vocem ita commentatur, ἐν σχήματι προφερόμετον τὸν λόγον, χάριτος ἔνεκεν. ὡς τὸ, οἱ δὲ δύο σκό... Habuit ante oculos locum Homeri. Sed neque illa, quam affert, barbarismi definitio est, neque figura illa Homericam pro bar-

barifmo haberi potest. Annotatio haec fortassis loco non suo posita est, & alio pertinet. Certe melius conveniebat illis, quae leguntur in Lucian. Dial. Iunonis & Latonae p. 212: Οἱ δὲ σοὶ παῖδες, ἢ μὲν αὐτῶν — ὁ δ' Ἀπόλλων.

ead. l. 9. Περιίδειν) Thomas Mag. in περιορῶ, περιίδειν καὶ ἀντὶ τοῦ περισκοπίσαι, & affert ex hoc loco, ἀλλ' ἀμφοτέροις — περιίδειν.

Pag. 106. l. 8. ἔλασσον) Ita non male Cod. C. antea ἔλαττον. vide supra. WASS. Hoc ex sententia cl. Wasse receptum est, qui deleto ἔλαττον, quod in Hudsoni & omnibus aliis edd. est, pro eo in margine exemplaris sui substituerat ἔλασσον. Et si autem hoc tantum unius Cod. Mf. auctoritate nititur, tamen vel sine ea in contextum admitti potuisset; cum Grammatici veteres testentur, Thucydidem nunquam in talibus gemino τ usum fuisse, quod supra plus semel monitum est.

ead. l. 13. Ἐν γὰρ τῷ προτοῦ) Cum dicit *antea enim nullae* &c. rationem reddit eius, quod dixerat, ἀπροσδοκίτοις. Ideo enim praeter expectationem id accidit, quod antea nullum auxilium illis advenisset, & ne tunc quidem adventurum putarent. STEPH.

Pag. 107. l. 2. Ἐπιπολὺ) De supplemento, quod e Scholiasta repetit Hudsonus in Var. Lect. vid. Stephanum Append. ad Script. de Dialect. p. 115.

ead. l. 4. Προσελάσαντες) Stephanus quoque videtur probasse *προσελάσαντας*; nam ita annotat ad marg. edit. 2: respondet accusativus *προνεβλος* Graeco accusativo *προσελάσαντας*, non nominativo *προσελάσαντες*. Si distinctio post *Νίσαιμν* ponatur, vulgata scriptura aliquanto tolerabilior erit. Nam & alibi πρὸς cum accusativo de loco dicit Thucydides, pro *ad*, *apud*. Vid. III, 15 & 72.

ead. l. 15. Περιορωμένους) Vide Suidam in *περιορᾶσθαι*. WASS. Et Thom. Magist. in *περιορῶ*, qui hic *περιορᾶσθαι* recte interpretatur *περισκοπεῖν*. Kufterus apud Suidam Porti versionem horum verborum Thucydidis non bene in crustavit.

Pag. 108. l. 10. Ἀμαχητὶ) Cl. ἀμαχεῖ, quomodo Xenoph. Plutarch. Dion. Halic. saepe ἀμαχητὶ, & semel Ioseph. Noster utrumque adhibet. Vid. V, 7, VII, 14, VIII, 105. WASS. Omnibus his locis, ut & I, 143, est ἀμαχεῖ.

ead. l. 11. Οἱ γὰρ Μεγαρήϊς) Totus hic locus valde obscurus, cui & tenebras offuderunt interpretes. quid sibi ve-

lit hic noster, nulla coniectura assequi possum. Aut igitur, ut mea fert sententia, ἀπὸ κοινοῦ repetendum ἡσύχαζον, aut ὡς pro adverbio similitudinis accipiendum, & distinctio post Μεγαρήs delenda. HUDS. Quae Hudsonus affert, nihil iuvant, neque ad explicandum ordinem orationis, neque ad intelligendam sententiam. Exposuerat antea Thucydides, quae Lacedaemonii secum reputaverint: nunc porro dicit, cur Athenienses rem in casum proelii committere non voluerint, nec dubium est, quin ad eos pertineant verba ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ, quae interpretes ad Megarenenses trahunt. Plane obscurum est, unde haec οἱ γὰρ Μεγαρήs pendeant. DUKER. Ita hunc locum interpungit & emendat Heilmanus: Οἱ γὰρ Μ. ὡς οἱ Ἀθ. ἐτάξαντο μὲν π. τ. μ. τ. ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ, μὴ ἐπιόντων, λογ. κ. οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ, μὴ ἀντ. εἶναι σφ. τ. κ. (ἐπεὶ δὴ καὶ τὰ π. αὐτοῖς προεξεχωρήκει) ἀρξασί μ. π. π. αὐτῶν — βλαβήναι, τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως τῶν παρόντων μ. ε. κινδυνεύειν, καὶ εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν χρόνον δὲ ἐπισχόντες, ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, καὶ ἀπῆλθον π. οἱ. Ἀθ. ἐς τ. Ν. κ. αὐθις οἱ Πελοποννήσιοι, ὅθεν ὀρμήθησαν οὕτω δὴ τῶ μὲν Βρασιίδα — οἱ Μεγαρήs (tum, inquam, Megarenenses —) ἀναίγουσι τὰς πύλας &c.

Pag. 109. l. 1. Ἀρτίπαλον) Et alibi hostes ita vocat. Isocrates Paneg. p. 83: Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονείκησαν, οὐκ ἐχθροὺς, ἀλλ' ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΑΣ, σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες. WASS.

ead. l. 4. Τῶ βελτίστῳ τοῦ ὀπλιτικοῦ) Thomas Magister in βλαβήντες habet τῶ μεγίστῳ. Potuit ita invenisse in suo exemplari. Nam & in Reg. alia scriptura est. Sed non est, cur discedatur a vulgata. Sic III, 98, in proelio adversus Aetolos dicit periisse Atheniensium CXX ὀπλίτας, βελτίστους ἀνδρας. In eo autem fallitur Thomas, quod βλαβήντες & βλαβῆναι reiicit, ut ἀνάττικα. Βλαβῆναι dicit Thucydides I, 141. Add. Stephanum Append. ad al. Script. de Dialect. pag. 147, 156.

Pag. 110. l. 11. Ὀρκώσαντες) Thom. Magist. in βούλομαι, ὀρκώσαντες μηδὲν μνησικακήσειν. WASS. Pro ἐν τῇ ἕκτῃ apud Thomam scribendum est ἐν τῇ τετάρτῃ. Ὀρκώσαντες, an ὀρκίσαντες, quod quidam Mss. habent, legas, parum interest. Nam utrumque eadem significatione dicitur. Xenoph. VI Graec. p. 602: Καὶ ἐκέλευσαν τὰ μέγιστα τέλη ἐν ἑκάστῃ πόλει ὀρκῶσαι. Idem Symp. pag. 882:

Οὐδενὸς γὰρ ὀρκίζοντος ἀεὶ δυνύοντες. Sed plerique libri hic habent ὀρκώσαντες, quod & Thomas agnoscit. Et Thucyd. VIII, 75, ὀρκώσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὀρκους: Paulo ante Cod. Clar. non recte ἐξῆλθον, pro ὑπεξήλθον. Dicit Thucydides, eos se clam subduxisse: hoc enim est ὑπεξεληθεῖν. Vid. III, 34. Lucian. Dialog. marin. p. 242, Ἐλαθεν ὑπεξεληθὼν σε.

ead. l. 13. Καὶ ἐξέτασιν ὀπλων ἐποιήσαντο) *Arma recognoscere, & arma iustrare*, vertunt interpretes. Non video, cur hic aliter debeat accipi, quam VI, 96, ubi illis ἐξέτασιν ὀπλων ποιείσθαι est *exercitum recensere*. Xenophon ἐξέτασιν ἐν τοῖς ὀπλοις ποιείσθαι dicit: II. Cyrip. p. 56: Ἐξέτασιν δέ ποτε τοῦ Κύρου πάντων ποιουμένου ἐν τοῖς ὀπλοις, καὶ σύνταξιν. Et V Ἀναβάσ. p. 349: Καὶ ἐξέτασις ἐν τοῖς ὀπλοις γίνεται καὶ ἀριθμὸς, καὶ ἐγένοντο ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

Pag. 111. l. 5. Νεμομένη) *Γενομένη*, quod habent non contemnendi Mss. intelligi potest. An νεμομένη μετὰστασις commodo sensu exponi possit, videbunt alii. Ego non assequor.

ead. l. 6. Τῆς Ἀγάνδρου) Confer Diodorum Lib. XII, pag. 322; ubi pro Ἀριστείδην καὶ Σύμμαχον lege omnino Ἀριστείδην καὶ Δημόδοκον. WASS. De hoc consilio exfulum Mitylenaeorum & aliorum Lesbiorum, est supra cap. 52.

ead. l. 12. Τὰ Ἄραια) Vid. ad Lib. III, c. 19 & 32.

Pag. 112. l. 8. Κάληκα) Huius fluvii nomen apud auctores multum variat. Arrianus in Periplo Κάλητα vocat, Diodorus Κάχητα. Sed Memnon, cui magis credendum, utpote Heracleotae & Bithyniae vicino, Κάλητα nominat. hodie etiam *Chelit* dicitur, ut ait Belonius in suis Observationibus. Palmerius in Exercitat. pag. 51. HUDS. Κάλητα vocat Eustathius ad Dionys. Perieg. v. 793. Thracēs Bithyniae incolas memorat ibid. ex Herodoto VII, 75. Add. Strab. XII, p. 541.

ead. l. 11. Χαλκηδὼνα) Veram scripturam huius nominis esse Καλχηδὼν, non infirmis argumentis evincit Ezech. Spanhemius Dissert. II de Praestant. & Usu Numism. Antiq. p. 117, & Exercitat. II de Orbe Rom. cap. 18. ubi locis veterum, in quibus perperam Καρχηδὼν pro Καλχηδὼν scriptum observat, add. & alia apud Bochart. I Cha-

naan. c. 26, & Palmer. in Exercit. ad Equit. Aristophan: v. 194 & 1299.

ead. l. 15. Ναύπακτον) Ptolem. Locris adscribit, Aetolis alii. In Mediterraneis locat Mela, quem nomen ipsum ἀπὸ ναυπηγίας ductum redarguit. Maxime vero Wheleri Tabula Itin. pag. 299. Hodie *Εραβλος*, Turcis *Einebrachi*. Historiam & fortunas eius dabunt Xenoph. Hist. Gr. IV, 532, Polyb. IV, 16, Livius XXXVI, 30, Pausan. IV, 339, IX, 759, Polyaeus I, 9, Hirtius B. Civil. III, 35, Cantacuzen. 321, Theopompus apud Suidam v. φρουρήσεις. Βοντίτιζης, Ναυπάκτου Βοθρεντοῦ civitates iungit A. Comnena pag. 37. ubi Ms. Seguer. pro ἐξορκεῖται habet ἐξηγεῖται. A. C. MCCCCVIII Venetis dedit Emman. Palaeologus, MCCCCXCIX vi cepit Baiazetes II. Pro *Ναυπακτον* apud Plin. IV, 2, rectius Ms. Chifflet. *Ναυπαβλος*, ut Epiros. Ita scribit & Mela. WASS.

Pag. 113. l. 3. Κόσμον) Ita Mss. & Schol. τὴν πολιτείαν Gr. ex interpretamento. Vid. VI, 18 & 41. De statu pristino, five loco, Hippocrates περὶ Γυναικ. uterus οὐκ ἐν κόσμῳ ἐστὶ. Noster Herodotum sequitur, qui I, 98, κόσμον τὸνδε καταστήσαντες eodem sensu dixerat. κόσμον πολιτείας Aristot. & Isocrates Panath. WASS. Thucydides VIII, 48: Ἡ ἔτι τῷ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πύλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἐταίρων παρακληθεὶς κάτεισι.

ead. l. 4. Πτοιοδέωρον) Huius meminit Plutarchus in Dione. HUDS. Ratio temporis vix patitur, ut idem esse possit is, de quo hic agit Thucydides, & quem Plutarchus memorat. Nam inter annum VIII belli Peloponnesiaci & exilium Dionis in Graecia, qui Proeodorum Megaris convenit, interiecti sunt anni circiter LX. Sed & Plutarchus Proeodorum illum Megarenses fuisse significat, & alia de eo narrat, quae huic non conveniunt.

ead. l. 8. Ἐς Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον) Adeundi sunt Strabo IX, p. 401, 411 & 414, Pausanias IX, 36, & Eustath. in Iliad. β', p. 272. Ὀρχομενὸν Μινύειον dicit Homer. Iliad. β', v. 511, & Theocrit. Idyll. XVI, v. 104. ubi in Scholiaste pro Ὀργίλῳ τῷ Ὀρχομενίῳ legendum est Ἐργίλῳ τ. Ὁ. ex Apollodoro & aliis. Βοιωτίων, non Βοιωτίων, ut hic in plerisque libris, etiam Eustathius scribit l. d. Stephanus in Βοιωτία: τὸ ἐθνικὸν Βοιωτὸς, λέγεται καὶ Βοιωτίης, καὶ Βοιωτία. Et Etymol. M. in ἀμείροσις, Βοιωτίης scribi iubet, ut Αἰγύπτιος, non Βοιωτίης.

· ead. l. 13. Φανότιδι) Vide de hac Palmerium Graec. Antiq. VI, 15.

· Pag. 114. l. 4. Ἐκαστοι) Gr. non spernenda lectione ἕκαστος. ita quisque apud Latinos. WASS.

· ead. l. 6. Νεωτερίζοι τι — τοῖς Βοιωτοῖς) Annotat Dionys. Halic. Tom. 2, pag. 134, Thucydidem interdum uti activis pro passivis; ut κωλύει, pro κωλύεται, & ἐπιμιγνύντες pro ἐπιμιγνύμενοι. Si omnium librorum scriptura hic sine vitio est, eodem referri debet νεωτερίζοι pro νεωτερίζοιτο: nam passivam significationem esse, apertum est. Mihi tamen hoc suspectum est, ac nonnihil dubito, an ultima syllaba verbi νεωτερίζοιτο exciderit propter affinitatem frequentis voculae τί. Cap. 42 huius lib. φοβούμενοι μὴ σφίσι τι νεωτερισθῆ τῶν κατὰ τὴν χώραν.

· ead. l. 9. Οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα) Κατὰ τὴν οἰκίαν τάξιν interpretatur Scholiafites. Huc fortassis respexit Suidas in χώρα: Παρὰ δὲ Θεουκιδίδην χώρα ἢ τάξις.

· ead. l. 13. Ἐπιβολή) Non recedendum arbitror a lectione recepta. Ferri tamen potest scriptura Cod. Cass. ἐπιβολή: nam ἐπιβολή, cum apud plerosque alios, tum apud Thucydidem pro ratione rei aggrediendae ponitur. III, 45: Ὁ μὲν τὴν ἐπιβολὴν ἐκφροντίζων.

· Pag. 115. l. 5. Σίφαις) Σίφαι, ἐπίγειον τῆς Θεσπιακῆς. Etymologo Σιφῆ, & apud Hesych. Σίφα χωρία: sic etiam Phavorinus. Τίφα Dorice scribitur apud Pausan. Aristot. Hist. Animal. p. 41, ἐν Σιφαῖς ἢ Λίμνη, & alibi numero plurium, sed Σίφαις, quomodo Plinius IV, 3. vid. Ptolemaeum III, 15. WASS.

· ead. l. 11. Καὶ προσποισάμενος τᾶλλα, ἠτοιμάζετο &c.) Καὶ προσποισάμενος, τᾶλλα ἠτοιμάζετο &c. distinguit Heilmann.

· Pag. 116. l. 1. Ἐν Τραχίνι) Ἐν Τραχινία, quod hic scribi volebat Portus, etiam nonnulli libri habent III, 92. Diodor. Sicul. XII, pag. 325: Ἐπὶ τὴν Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινία. Item XV, p. 487. At idem XIV, 440: Ἡράκλεια ἢ ἐν Τραχίνι. Strabo I, pag. 60: Ἡράκλεια τῆς Τραχίνας. Thucydides rursum V, 12: Ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχίνι; & ibid. 51: Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχίνι.

· ead. l. 4. Μελίτιαν) Ita Mss. Μελίταια Nicander ἑτεροουμ. XIII, Steph. Dicaearchus. Sed Theopompus, & Philo apud Ethnagogr. Μελίταια, & sic in Sylla Plutarchus pag. 465. Plin. Melitaea. Situm eius unus indicat Ptolemaeus. Vid.

Gruterum 388, 4, 400; 8, 405. WASS. Antonin. Liberal. cap. XIII Metamorph. e Nicandri Ἐπειοισυμένων β' narrans historiam de Meliteo, urbem hanc Μελίτην vocat. In Dicaearchio pag. 21 ed. Hudf. est Μελίτιαν, pro quo Berkeleyus ad Steph. legebat Μελιταίαν. Scylax p. 58 ed. Gron. in Achaeis ponit urbem Μελιτιάδας, ubi Salmasius & Vossius hanc urbem designari putant, & Μελιταίαν legunt. Inscriptiones apud Gruter. p. 388 & 400, in quibus memorantur Μελιταῖοι, videntur pertinere ad Meliteneses e Melite insula. In tertia Μένανδρος Μελιτεὺς est Melitenensis, e δῆμῳ Attico Μελίτη, de quo Meurfius in libro de Populis Attic.

ead. l. 9. Οὐκ εὐπορον — ἀγωγῶν) Thom. Mag. in ἀγωγῶν. WASS. Emenda ibi ἐν τῇ τετάρτῃ, pro ἐν τῇ δευτέρῃ.

ead. l. 13. Ὡστε εἰ — Θεσσαλοῖ) Dionys. Halic. II, 134, Ἀρσενικῶν καὶ Ψευδῶν, καὶ οὐδετέρων ἀντιμετατάξεις &c. hic neutrum femininum, inquit, facit τῷ ἐπιχωρίῳ, pro τῇ ἐπιχωρίῳ. Sed Ms. & Schol. ἐγγχώριον fervant. WASS. Τὸ ἐγγχώριον est pro κατὰ τὸ ἐγγχώριον, scil. ἔδος; ut alia huiusmodi.

Pag. 117. l. 2. Ἐπιπεῖ) Est & Macedoniae flumen. Hoc Pharsalum praeterlabitur, illud iuxta Diuum in mare exit. Vid. Vibium pag. 31, Servium ad Virg. Georg. IV, v. 368, Herodot. VII, 129. Lucanus VI, 373: *punquamque celer, nisi mixtus, Epirus*. ubi v. 384 pro solum *fregere*, Ms. opinor, emendatius *rupere*. WASS.

ead. l. 3. Ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ πορευόμενον) Id est, sine voluntate & consensu τοῦ κοινοῦ Thessalorum; ut recte doctissimus Pet. Faber II Semestr. 18. qua significatione ἀνευ etiam apud Demosthenem in Oratione de Corona, in Epistola Philippi pag. 148 poni, alii ostenderunt: Καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἀνευ μὲν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ δὲ τινῶν ἀρχόντων καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν. Sic iam ante Homerus locutus fuerat, Iliad. ó, v. 213, ἀνευ ἐμέθεν καὶ Ἀθηναίης. Et Od. ó, 530, οὐ τοι ἀνευ θεοῦ ἔπτατο δεξιὸς ἕρπης. Poterat hoc quoque, ut Faber e Xenoph. 4 Ἄπομν. in fin. annotat, dici ἀνευ τῆς τοῦ πάντων κοινοῦ γνώμης: quomodo etiam Plutarch. in Vita Lycurgi Rhetoris, ἀνευ τῆς τοῦ προτέρου δεσπότητος γνώμης. Quid τὸ κοινὸν, *Commonne* alicuius gentis, sit, nemo ignorat. Τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν memorat etiam Callistratus in l. 37 D. de Iudic. Quod Aemil. Portus verborum ἀδικεῖν ἔφασαν hanc

fententiam esse putat, τὰς τὸν Βρασίδαυ ἄγοντας ἀδικεῖν ἔφασαν, & πορευόμενον Attice pro πορευομένου positum dicit, id nullam rationem habet; nec quidquam obstat, quo minus ea de Brasida accipiantur. ἀδικεῖν ἔφασαν, nempe αὐτὸν, vel τὸν Βρασίδαυ πορευόμενον.

ead. l. 10. Γῆ μὴ χῆσθαι) Gr. perperam γνώμη χῆσθαι. WASS.

Pag. 118. l. 2. Ἐτέλεσε) Photii Lex. Μf. ἐτέλεσεν. IDEM. *ibid.* Ἀπιδανῶ) Apollonius Rhod. Ἐνθα μὲν Ἀπιδανός τε μέγας, καὶ Δίος Ἐπιπέυς, Ἄμφω συμφορέονται ἀπὸ προδεν εἰς ἓν ἰόντες. Hinc secundum quosdam Arcades Apidonei. Priscian. Arcades Apidonei *sub scopulis Erymanthi. lego subter.* Nomen fluvii antiquissimum. inde apud Ovidium senex audit, quasi Ὠγύγιος: herbosum vocat Propertius. Describit Livius XLIV, 8. Vide Vibium pag. 16, Cedrenum pag. 703, Orpheum 162. Euripidem secutus est Ovidius; Ὑδάτων πατέρα Φασὶν Ἀπιδανὸν Πεδία λιπαίνειν, Hecub. 453. Valer. Flacc. 1: *Segnior Apidani vires ubi sentit Enipeus.* WASS.

ead. l. 3. Φάκιον) De hoc Polybius, Diodorus, Livius, & Appianus. IDEM. Add. Interpretes Stephani h. v.

ibid. Ἐς Περραιβίαν) Duplex erat Perrhaebia. Antiqua quidem ad Peneum & Larissam sita fuit, at postquam inde pulsi Perrhaebi ad Pindum montem recessere, ibi fuit Perrhaebia, prope Athamanas & Dolopas. Palmerius. HUDS. Περρραιβοῖς est apud Aristotel. pag. 46. Περρραιβοῖς Isocrat. ad Philipp. p. 126. WASS.

ead. l. 6. Δῖον) Et ἡ Δίων Schol. Homer. ad Iliad. β', v. 538: ἀπὸ Δίου τοῦ Πανδύρου τοῦ Ἐρεχθέως. Vid. Eustath. ad Il. β', 538. Gentile Διεύς. Dientes etiam Διαστὰς vocasse Pausaniam, ait Stephanus. Duravit usque ad Antonini Pii tempora, ut ex numo eius patet. Historiam tradunt Polybius IV, 62, Arrian. I, 47, Livius XLIV, 7. Μf. Ptolemaei Coislin. Δῖον κολώνεια in marg. ἡ Πλαταμῶν. WASS.

ead. l. 11. Χαλκιδικὴν) Supra finum Toronaicum: nunc, inquit Herodotus VII, 122, Σιθωνίην. Vid. Aristot. Pol. 166, 140, Cantacuzenum 267. ibi Glossa marg. ὁ νῦν καλεῖται Βόλερον. Idem saepius Χαλκιδικῆς exhibet, sed mendose. WASS.

Pag. 119. l. 1. Πλησιόχωροι) Thomas Magist. πρόσχωρος λέγε, οὐ πλησιόχωρος. Atqui sic rursus Thucydides in-

fra c. 92, & Dionys. Halic. aliquoties. Πρώσχωρος habet Thucydides VIII, 11.

Pag. 120. l. 4. Αἰεὶ) Quidam libri αἰεὶ. & sic forte reponendum. WASS.

ead. l. 11. Καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους) Huc respexit Plutarch. Lycurg. pag. 57. ubi pro ἱερῶς legendum γυναικὸς ἱερῶς ex Ms. A. WASS. Quae de forma manumittendi in Var. Lect. scribit Hudsonus, sunt e Cragio I de Republ. Lacedaem. 12. Emmius in Descript. Reip. Lacon. pag. 496, Tom. IV Antiq. Graecar. Helotas non a singulis civibus, ut dominis, sed auctoritate publica manumissos tradit. Diodorus Sicul. XII, p. 320, scribit, principibus Lacedaemoniorum negotium datum fuisse, eos, quibus quid factum fuisset neminem unquam scivisse dicunt Thucydides & Plutarchus, domi suae interficiendi.

Pag. 121. l. 14. Ἐς τε τὸν χρόνον ὕστερον) Χρόνω est in tribus scriptis non contemnendis, nec non in edd. Basil. Steph. 2, & Porti. Suspicor χρόνον in ed. Hudsoni esse vitium operarum typographicarum, eo quod ipse nullam ex edd. illis varietatem scripturae memorat, in qua annotanda alioqui est diligentissimus. Ordo verborum est, ἐς τε τὸν χρόνον ὕστερον πόλεμον μετὰ τὰ ἐν Σικελίας: quem qui non perspexerunt, pro τὰ, τὸν substituerunt. Χρόνω ὕστερον ubique legitur. Thucyd. III, 85, ὕστερον χρόνω πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευασάμενοι. VI, 3, ὕστερον δὲ χρόνω καὶ ἡ ἔξω (πόλις) προττειγισθεῖσα. Plutarch. Lycurg. p. 81. Dionys. Halic. IX, 18.

Pag. 123. l. 7. Ἐδίδασκεν αὐτὸν μὴ ὑπεξελθεῖν τῷ Περίδικῳ τὰ δεινὰ) Petavius ad Synesii Oration. I de Regno pag. 97, haec ita vertit: eum monebant, ut ne bella periculosa Perdiccae subtraherentur, quo eundem obnoxium sibi, & ad res suas promtiores habere possent: quamdiu enim, ait, hostem Arrhibacum metueret, tamdiu Lacedaemonios impensius observaturus erat. Et ἐδίδασκεν μὴ ὑπεξελθεῖν sic dicere Thucydidem putat, ut Synesium ἐντυτέθουν τὸν ἀδελφὸν ἀποδιαπομπείσθαι, καὶ πῶρῳ ποι γῆς ἔρρειν; utrobique ἄλλειπτικῶς. Addit ad extremum, fuisse cum ὑπεξελεῖν pro ὑπεξελεῖν legeret apud Thucydidem. Non capio mentem viri eruditissimi, nec video, quomodo id, quod in his verbis Thucydidis deesse putat, expleri debeat, ad inveniendam in iis sententiam, quam interpretatione sua expressit, si retineatur ὑπεξελεῖν. Nam si pro eo ὑπεξελεῖν

legas, suppleri potest δεῖν, vel χρῆναι, ut in Synesio ἐστὶν, vel si quid melius.

ibid. Ὑπεξελεῖν) Mff. ὑπεξελεῖν: at margo Cl. servat ὑπεξελεῖν. WASS. Non facile dictu est, utrum horum praeferendum sit; nam utrumque haud sane obvium est. sed ὑπεξελεῖν ab ἐλεῖν, ἐξελεῖν, capere, eligere, magis videtur convenire sententiae huius loci, quam ὑπεξελεῖν, cuius nulla significatio huc congruit. DUKER. *Ne exitum haberent (ne exire pateretur) Perdiccae violenta consilia, vertit Heilm. quem vid. ad h. l.*

Pag. 124. *l.* 8. Ἄκανθον) Θράκης urbs Steph. Μακεδονίας vero Schol. Anthol. p. 281. ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυγος, Epit. Strabonis. Ἄκανθαῖον Ἰσθμὸν Aelianus Anim. H. XIII, 20 habet. Erat Andriorum colonia teste etiam Plutarcho Quaest. Graec. p. 298. Urbem a Romanis & Attalo captam narrat Livius XXXI, 45. Vid. Euseb. ad Olymp. XXXI, D. Chrysofost. p. 239, & Salmasium in Solinianis p. 376. WASS.

Pag. 125. *l.* 1. Ὡς Λακεδαιμόνιος) Vid. Aelianum Var. Hist. XII, 50. Livius XXXII, 33, *Vir, ut inter Aetolos, facundus*, & ad ea verba Gronovium. WASS. Dionys. Halic. X, 36, de L. Siccio Dentato: εἰπεῖν τε, ὡς στρατιώτης, οὐκ ἀδύνατος. Cornel. Nep. Epamin. c. 5: *Satis exercitatum in dicendo, ut Thebanum scilicet.* Dionysium Halicarn. imitatum esse phrasin Thucydidis, observat Stephanus c. XVI Operar. in Dionysium.

ead. *l.* 15. Βουλευμένοις ἔσεσθαι) Henr. Stephanus Append. ad Script. de Dialect. pag. 130 reprehendit Scholiaften, & quod hanc σύνταξιν Θεουκυδίδειον esse dicit, cum sit forma loquendi omnibus Atticis communis; & quod hanc, sive Thucydideam, sive Atticam καινοπρέπειαν, σύνταξιν vocat, quae minime circa σύνταξιν versetur.

Pag. 126. *l.* 1. Ἀνερρίψαμεν) Non dubium est, quin vitiosa sit scriptura Codd. qui habent ἀπερρίψαμεν. Ἀναρρίψαι κίνδυνον, κῦβον, & ἀναρρίψαι solum, hac significatione dicunt Graeci, non ἀπορρίψαι. Thucyd. infr. c. 95, V, 103, & alii omnes, quorum loca prostant in Lexicis. Add. Casaubon. ad Sueton. Iul. c. 32. In quibusdam Lexicis e Thucydide affertur ἀπορρίπτειν κίνδυνον, pro *contemnere periculum*: quod merito suspectum est Stephano. Auctores illorum fortassis secuti sunt depravatam plerorumque librorum huius loci lectionem.

ead. l. 2. Καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι) Ex hoc loco Ammonius ostendit discrimen inter παρέχειν & παρέχεσθαι.

ead. l. 14. Ὅστε οὐκ εἰκὸς δεῖ. Id est: Ὅστε, οὐκ εἰκὸς (ὄν) νῆϊτῃ γε αὐτοῦς — στρατῶ ἰσὺν πλήθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστείλαι, οὐ δίκαιός φερεσθε αὐτοῦς. HEILM.

Pag. 127. l. 13. Ἀσαζή τὴν ἐλευθερίαν) Scholiastes videtur probare ἀσφαλῆ; idque etiam H. Stephanus & alii interpretes, excepto Valla, praetulerunt. Difficile intellectu est, quae hic sit ἀσφαλῆς libertas: nam Vallae versio, neque occultam opinor esse, quam affero, libertatem, nullum sensum habet. DUKER. Forte legendum οὐδ' αὐ σαζῆ. Exempla petuntur ex Pindaro, Aeliano, Aeschylō Sept. contr. Theb. v. 40. WASS. Vid. & Heilm. ad h. l.

Pag. 128. l. 6. Ὁ μὴ ὑποδείξας) Cl. οἱ μὴ ὑποδείξαντες. Vid. ad c. 68, verb. ἕκαστοι κινούμενοι. WASS.

ead. l. 7. Ἀπάτη — ἐπιβουλῆ) Stobaeus pag. 366.

ead. l. 10. Περιωπῆν) Inter auctoris glossematica repouunt D. Halic. Tom. II, pag. 133, & Suidas. περιάρησις expl. Pollux. Usus est Agathias II, 54. περιωπῆς, προσόψεως, Hefych. WASS.

ead. l. 11. Διαφορῶν) Recte, ni fallor, Portus διαφόρων. Comprobat coniecturam illius Cod. Reg. & sic omnes interpretes acceperunt, quorum pars τὰ μέγιστα ἡμῖν διάφορα vertunt, res, quae maxime nostra intersunt; pars, res nostras maximi momenti. Dionys. Halic. V, 65, οὐ περὶ μικρῶν τὸν κίνδυνον εἶναι διαφορῶν, de non parvi momenti rebus, ubi itidem quidam libri habent διαφορῶν. Sed non necesse est cum Porto etiam in his Thucydidis I, 67, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, vocem διάφορα accipi pro eo, quod interest. Eam ibi Scholia Codd. Reg. & Cass. recte interpretantur διαφέροντα ἀλλήλων.

ead. l. 13. Ἀναθρούμενα) Gr. ἀφομοιοῦμενα. aliter, & rectius Schol. Mss. & vetuste cusi. Sallust. neu verba inimici ante facta sua poneret. WASS. Suidas, ἀναθρούμενα, ἀνασκοπούμενα. Scriptura Graev. videtur orta ex interpretatione Scholiastae.

Pag. 129. l. 5. Θεοῦς καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχαωρίους) Sic II; 71 & 74. Aristoph. Equit. 573, Τῇ πόλει ἀμύνειν καὶ θεοῖς ἐγχαωρίοις. In lege Draconis apud Porphyrium IV de Abstinēt. 22, Θεοῦς τιμῆν καὶ ἥρωας ἐγχαωρίους. Vid. Salmaf. ad Solin. p. 51, & Stanlei. ad Aeschyl. Sept. Theb. v. 14.

Pag. 130. l. 5. Πρῶτοι) Ita recte emendatum est in Reg.:

Nam & sic Thomas Magist. in βούλομαι cum ceteris Mff. *ead. l. 8. Ὁ μὲν Βρασίδας*) Quidam libri, ὁ μὲν οὖν Βρασίδας. Sed alterum apud nostrum usitatus. WASS. Supra c. 21 huius Lib. semel, Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον. sed ibi quoque οὖν a nonnullis Mff. abest.

ead. l. 10. Ψηφισάμενοι) Mff. quidem διαψηφισάμενοι. at διὰ statim sequitur. WASS. Hoc Demosthenes & alii Oratores Attici plerumque dicunt κρύβδην ψηφισασθαι, id est, *sabella suffragium ferre*. ἤψον φανεράν διενεγκεῖν dixit Thucyd. supr. c. 74, *voce suffragium ferre*. Bud. ad l. ult. D. de Senatorib. & l. 9 D. de Poen.

ead. l. 12. Πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις) Haec non nominato auctore una cum interpretatione Scholiastae leguntur in Suida v. πιστώσαντες.

Pag. 131. l. 3. Στάγειρος) Urbs condita est temporibus Archilochi & Thaletis A. M. 3403. Στάγειρα τὰ Steph. ἐν Σταγειροῖς & ἐν Σταγειρίῳ Aristoteles in Testam. apud Laërtium V, 14 & 16. & Theophrast. Histor. Pl. 102, ἐν Σταγειροῖς. Στάγειρα κώμη τῆς Ὀλυθίας Dio Chrysostomus Orat. XLVII. ἡ νῦν Μάκρη, inquit auctor ad finem Codini. Civis Σταγειρίτης vid. Inscr. apud Reinesium XVII, 17. Harpocrat. in Νικάνωρ. Plutarch. Alexand. p. 668, adversus Colot. 1126. WASS.

ead. l. 8. Ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι) Non video, quid sibi voluerit Portus interpolatione versio Vallae, addito pronomine *ei*. Ἀπαντᾶν saepe est certo tempore, vel loco adesse, praesto esse, ut ἀπαντᾶν ἐπὶ τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν κυρίαν, ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ἐπὶ τὴν δίκαιαν. de quibus Budaeus in Commentar. p. 40, & ad l. 2 D. de Orig. iur. Supr. c. 70, Κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Ὀριποδίσκον. Latini *occurrere* dicunt. Cicero I Philipp. 4, *Non quo me ad tempus occurrere putarem. Occurrere concilio*, Liv. XXXI, 29. *Occurrere ad vadimonium*, Sueton. Cal. XXXIX.

ead. l. 13. Τοῦ ἐπιβουλεύματος) Male Gr. βουλεύματος. WASS.

Pag. 132. l. 3. Οἱ πράσσοντες) Annotat Casaubonus ad Polybium pag. 185, *πράσσειν* saepe idem esse ac *prodere*, eamque significationem huius verbi cum ex hoc Thucydidis, tum ex aliorum scriptorum locis ostendit. Et Spanhem. ad Aristoph. Plut. v. 410, e cap. 110 huius libri. Sic etiam hoc loco accipit Scholiastes (quamquam non recte ἀμαρτίαν exponit προδοσίαν, pro διαμαρτίαν τῶν ἡμερῶν,

quam cap. praeced. memorat Thucydides; vel τὸ ἀμάρτημα Imperatorum Atheniensium) & c. 74, τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντων: cap. 76, τῷ Ἴπποκράτει τὰ Βοιωτῖα πράγματα ἀπὸ τινῶν ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράττετο: item cap. 110, Οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῶ, & cap. 113, Οἱ δὲ πράσσοντες itidem de proditione interpretatur. Habet haec vox in universum significationem clandestinae molitionis, & studii partium. Unde etiam illi, qui id agunt, ut alios sibi concilient, & in suas partes pertrahant, quique aliorum rebus student ac favent, dicuntur πράσσειν. Thucyd. I, 57: Δεδιώσ τε ἐπρασσεν, ἔς τε τὴν Λακεδαιμόνα πέμπων, ἕκαστος πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοπονησίους. IV, 1: Ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἐπραξάν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ Συρακούσιοι. Et IV, 73: Ὡστε ἐκ τοῦ ταιούτου κοινῇ μάλλον ὁ Βρασίδης τὰ τοῦ Ἀρρίβιδίου ἡζίου πράσσειν.

ead. l. 9. Ἐτείχιζε) Ita & Diodorus, quem conkende Lib. XII, pag. 321 D. ubi pro Παντοιάδης legendum Παγώνδας. WASS.

ead. l. 10. Περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν νεῶν) Ἱερὸν & νεῶν hic distingui, cum alioqui saepe pro eodem dicantur, observat in Thes. Stephanus. Distinguuntur etiam a Pausan. V, 6, qui locus interpretes torfit, Τέμενος, καὶ ἱερὸν, καὶ νεῶν Ἀρτέμιδι ὠκοδομήσατο Ἐφεσίῃ. Et ab Anton. Liberal. cap. 6, Καὶ ἱερὰ καὶ νεοὺς ἐποίησαν αὐτοῦ. Cebes in princ. Tabulae: ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ — ἀνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τις ἐμπροσθε τοῦ νεῶ. Thucydides V, 18: τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὴν νεῶν τὴν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος. Scholiastes Cass. ad h. l. hoc discrimen statuit: Ἱερὸν, inquit, νεοῦ διαφέρει. ἱερὸν μὲν αὐτὸς ὁ πρᾶσιεράμενος τόπος τῷ θεῷ νεὸς δὲ ἐνθα ἰδρυται αὐτὸ τὸ ἀγαλμα τοῦ θεοῦ. Ammonius ἱερὰ τοὺς περιβόλους τῶν νεῶν esse dicit. Vide etiam interpretes Pollucis I, 6, & IX, 40. In Pausania τέμενος potest esse locus, quomodo saepe apud alios sumitur, & apud Thucydidem III, 70.

ead. l. 11. Ἀνεβάλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν) Eustathius in Homer. Iliad. α', p. 117: Ὁ ὀρύσσων ἀναβάλλειν, ἡγοῦν ἄνω ρίπτειν, λεγέται τὸν χοῦν. Idem in Iliad. φ', p. 124: Ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ τῶν ὀρυσσόντων τὸ ἄνω ρίπτειν τὸ χῶμα ἀναβάλλεσθαι καὶ ἀναβάλλειν φασὶν οἱ παλαιοὶ, καὶ τὴν τοιαύτην γῆν ἀμβολάδα. Et rursus in Odyss. α', p. 1404. Add. Kuhnium ad Polluc. VII, 100, e Xenophonte I Cyrip. p. 190, & Eustathio in Iliad. φ', p. 1229, hoc illu-

frantem. De eo, quod paulo post ἀμπελον περι τὸ ἱερόν memorat, vid. Spanh. ad Callim. Hymn. in Pallad. v. 61.

Pag. 133. l. 5. Μέχρις ἀρίστου) Μέχρις etiam hoc in loco Mff. Vid. supr. ad c. 4. WASS.

ead. l. 14. Προσχωροῦντας ἐπ' οἴκου) Mff. προχωροῦντας. Vid. cap. praeced. WASS. Quaerendum est, an Graeci dicant προσχωρεῖν ἐπ' οἴκου, pro domum redire, vel discedere. Mihi videtur praeferenda lectio omnium Mff.

Pag. 134. l. 8. Κατὰ λόχους) Gr. inepte κατὰ τάχος. WASS.

ead. l. 11. Εἰς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν) Τινὰ pro τινός. Hudson. non male. Sed scripti cum editis. WASS. Hudsonus secutus est Portum, qui in Commentar. hanc enallagen statuit. Si oratio postulat genitivum τινός, ita defendi possunt omnes soloecismi. Non negaverim, posse dici τοῦτό μου εἰς ἐπίνοιαν ἦλθε. Sed cur non etiam dici possit, ἐγὼ εἰς ἐπίνοιαν τούτου ἦλθον? Certe nihil interest inter phrasin, qua hic utitur Thucydides, εἰς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν, & eam, qua III, 46, Χρὴ προκαταλαμβάνειν ὅπως μὴδ' ἐς ἐπίνοιαν τούτου ἴωσι, praevenire, ut ne quidem in cogitationem huius rei veniant.

Pag. 135. l. 3. Οὐ γὰρ τὸ προμηθές) Sententiam pulchre exponit Scholion Cod. Cass. Ἡ προμήθεια τοῦ μέλλοντος, καὶ ἡ πρόνοια οὐχ ὁμοίου χρήζει διαλογισμοῦ τῶν τε ὑπερμαχούντων τῆς ἰδίας γῆς, καὶ τῶν ἐχόντων μὲν τὴν ἰδίαν, ὀρεγομένων δὲ γῆς ἀλλοτρίας, καὶ ἐπιόντων. ἐμφαίνει δὲ, ὅτι χρὴ ἡμᾶς ὑπερμαχοῦντας τῇ ἡμῶν αὐτῶν τόλμῃ χρῆσασθαι, καὶ ἀπονοῖα μᾶλλον, ἢ περ λογισμῶ.

ead. l. 7. Στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα) Ἀλλότριον, quod habet Reg. sine dubio ex interpretatione est. Ἀλλόφυλος crebro est apud Thucydidem. Vid. I, 2, IV, 86. Ibid. cap. 64: Τοὺς δὲ ἀλλοφύλους ἐπελθόντας ἀθρόοι, ἦν σωφρονοῦμεν, ἀμυνοῦμεθα.

ead. l. 9. Πολλῶ μάλιστα) Πολλῶ μᾶλλον dicit Thucydides IV, 114. Πολὺ μᾶλλον III, 12. & Παραπολὺ μᾶλλον VIII, 6. Sed πολλῶ μάλιστα etiam e Pausania annotavit Budaeus Commentar. pag. 395: Ἐμοὶ δὲ παρέσχε μὲν καὶ τοῦτο θαυμάσαι παρέσχε δὲ πολλῶ μάλιστα Αἴγυπτίων ὁ κολοσσός. Locus est in Attic. c. 42. Itaque non est habenda ratio scripturae Cod. C. qui hic exhibet πολλῶ μᾶλλον. Sequentium verborum πρὸς τε γὰρ τοὺς ἀστυγεῖτονας — sententiam interpretum versiones magis obscuram faciunt,

quam explicant. Scholiaſtes eam recte videtur exponere, *quibusque finitimis repugnant, eo ipſo libertatem tuentur ac conſervant.*

ead. l. II. Καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ) Scholiaſtes putat τὸ πρὸς cum tertio caſu hic idem eſſe, quod *praeterea*, praeter ea ſcil. quae dicta ſunt; ut ſaepe alibi. Sed ita ſequens oratio pendebit, nec niſi moleſtis & longe quaeritis ſupplementis expleri poterit. Interpretes Latini recte verterunt *adverſus*. Sed tamen ſuſpectum eſt mihi hac ſignificatione πρὸς cum dativo. Non deſunt exempla huius conſtructionis apud poëtas, ſed in *πεζογραφοῖς* ea admodum rara eſſe mihi perluadeo, ac dubito, an Thucydides ſcripſerit πρὸς τούτους. Nam non ἀγὼν & ἀγωνίζεσθαι πρὸς τι, ſed πρὸς τνα, ſolet dici. Demoſthenes de Corona p. 246, Ἐώρων δ' αὐτὸν τὸν Φίλιππον, πρὸς ἃν ἡμῖν ὁ ἀγὼν; & pag. 179, Τίςδε τοῦ Φιλίππου, πρὸς ἃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγὼν, σκέψασθε πῶς. Ibid. pag. 135, πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι. Thucyd. I, 36, ἔξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ὑμετέραις ἀγωνίζεσθαι.

ibid. Οἱ καὶ μὴ τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ) Omnes interpretes ſupplent *μόνον*. Et videtur id omnino deſiderari, ut vel particulae ἀλλὰ καὶ indicant. Nam infinitis locis invenias οὐ μόνον, ἀλλὰ καί. Stephanus in Append. ad Script. de Dialect. p. 104, Luciani tria loca, & ſingula Xenophonis, ac Thucydidis III, 40, ξύγγνωμον δέ ἐſτι τὸ ἀκούσιον, affert, in quibus deſiderari putat *μόνον*. Sed non neceſſarium eſt in iis omnibus ellipſin ſtatui. Camerarius, & alii quidam docti, idem ſentiunt de hoc Act. Apoſt. V, 4, Οὐκ ἐλεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. Sed ne hic quidem locus ſupplemento illo indiget. In illo autem, quod eſt in Epift. ad Rom. IV, 9, Ὁ μακαριςμὸς οὗν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ ἀκρεβυſτίαν; deeſſe *μόνον* non ſine ratione dicit Stephanus l. d. & annotarunt ibi docti interpretes. In Latinis ſcriptoribus, maximeque Iuriſconſultis, non valde infrequens eſt ellipſis adverbiorum *ſolum*, & *tantum*, ſequentibus particulis *ſed etiam*. Livius XXVIII, 11, *Ut non praeda, ſed armati quoque in periculo fuerint*. Ita ibi e Mſſ. Gronovius. Add. Cuiac. IX Obſ. 17, & XIV, 11, Anton. Auguſtin. II Emendat. 1, & Scaliger. ad Varron. III de Re ruſt. 9. Auguſtinus dicit, Graecam formam loquendi eſſe. ſed nec ipſe, nec quiſquam eorum, qui Commentarios ad Nov. Teſtam. ſcripſerunt,

quos quidem viderim, hoc ullius Graeci scriptoris testimonio confirmat. Unde non absurde colligi potest, non obviam esse in Graecorum scriptis hanc ellipsin. Nam quae vir eruditus in libello de Ellipsi Graeca observat, non similia sunt, cum in iis non sit καὶ ἀλλά: ac ne quidem satis apertum est, an in iis desit, quod ille vult, οὐ μόνον. Eadem ratio est locorum Luciani, Xenophontis, & Thucydidis apud Stephanum, praeterquam, quod is ibi non in priore, sed posteriore membro orationis supplet μόνον.

Pag. 136. l. 1. Ὡς αὐτοῖς διακείται) Scholion Cod. Cass. coniungit utramque interpretationem Porti. Nam ita hoc exponit, ὡς αὐτοῖς ὑποτέτακται, ὡς ἔχει πρὸς αὐτούς. Sed nullum habeo exemplum τῷ διακείσθαι pro ὑποκείσθαι, & ὑποτετάχθαι. Haec autem, παράδειγμα δὲ — διάκείται, per parenthesis interponuntur, & γινῶναι pendet a χίη.

ead. l. 4. Εἰς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος) Agnoscit Pollux V, 153. WASS. Et II, 120. Scholia Cod. Cass. ita exponit: Ὡς μηδένα ὅλως ἐν πάσῃ τῇ γῆ ἡμῶν ὅρον ἀναμισθῆτηγον πρὸς αὐτούς καταλειφθῆναι. ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι πᾶσαν καταδουλώσονται τὴν Βοιωτίαν.

ead. l. 5. Ἐπικινδυνωτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε) Portus: *Istorum propinquitas nobis magis, quam aliis, est periculosa. Immo aliorum.* Schol. Cass. τοσουτον . . . τούτοι γειτνίασιν . . . φοβερώτερον ἢ περ τῶν ἄλλων, οἷς γειτνιωμέν. Sic quoque Stephanus, & Acacius. Nam supplendum est τῆς τῶν ἑτέρων παροικήσεως.

ead. l. 6. Εἰώθασί τε — κατέχειν) Stobaeus p. 364; ubi est δὲ καὶ ἕξω, quod & sententiam adiuvat. WASS. Κατέχειν Valla vertit *coercere*. Hac significatione est III, 62, & alibi: sed ea sententiae huius loci non bene convenit. Κατέχειν τινὰ an Graeci dicant aliquem bello premere, ut Portus vertit, non scio. Melius Gesnerus in Stobaeo *suffinere*, ut Budaeus in Polybio κατέχειν τὴν ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων.

Pag. 137. l. 6. Καὶ δεῖξαι ὅτι — κτάσθωσαν) H. Stephanus, *se obtinere debere*. Fr. Portus: ἀντὶ τοῦ κτάσθαι δυνήσονται, ἢ ἄλλο τὶ ὅμοιον. Videbunt docti, an etiam ex aliis probatis scriptoribus huiusmodi quid proferri possit. Nam quod poëtae dicunt, οἶσθ', ὃ δράσον, pro δράσεις, huic non est simile. Sed κτάσθωσαν pro futuro κτησονται ponit apertum est.

ead. l. 10. Ἀναγώνιστοι) Cl. ἀνανταγώνιστοι, quomodo

noſter ſupra II, 45, Herodianus, Ioseph. p. 1301. Illud tamēn apud Platonem & Xenoph. exſtat. Heſychius tantum agnoſcit ἀνανταγώνιſτος, ἀήττητος. ἀναγώνιſτος tantum Pollux: neuter auctorem prodit. Scriptura Cl. a Thucyd. & eius aemulis aſſerta mihi placet. Waſſ. Eſt etiam apud Lucianum, qui Thucydideis crebro utitur, Dial. mort. p. 321, & Hermotim. 537.

Pag. 138. l. 2. Ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη) Abundat αὐτῷ, ut ſaepe apud alios. Turbam locorum congeſſerunt viri docti ad Matth. IV, 16, V, 40, & XXI, 41.

ead. l. 3. Πέμπει ἐς τὸ ſτράτευμα κελεύων ἐς τάξιν καθιſτασθαι) At. non male omittit vocem κελεύων. Vide ad II, 81. Agnoſco paſſim addi a Xenophon. Ariſtophan. D. Halicarn. Platon. Demoſth. & LXX. at non ſemper. Xenophon Hellen. III: Πέμπουσιν οἱ Ἐφοροὶ ἀπολιπόντα Λαρίſſαν, ſτρατεύεſθαι ἐπὶ Καρίαν. Eſther. VIII, 5, Seniores, πειμθητῶ ἀποſτραφῆναι τὰ γράμματα. V. Gronovium Notis ad Herodotum I, 75. Idem recte vocem εἰρωτέων delet p. 819. Idem facit bis terque Codex Bodleianus, quem ipſi cum hoc ſcriptore contulimus. Dinarchus pag. 40: ἢ πολεμεῖν μὲν οὐ γράφεις, ἀποδιδόναι δὲ κατὰ τὸ γεγραμμένον ὑπὸ σοῦ ψήφισμα κελεύεις Ἀλεξάνδρῳ τὸ κεκοιμιſμένον χρυſίον. Mſ. addit ſine cauſa, γράφειν κελεύεις. Xenoph. Hellen. III, 501: καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. D. Matth. XIV, 10: πέμψας ἀπεκεφάλιſε. Noſter I, 65: ἐς τὴν Πελοπόννηſον ἐπραſſεν ὅτι ὠφέλειά τις γενήſεται. III, 52 addit λέγοντα. Waſſ. Si unus alterve bonus Codex aſſentiretur, non reiicerem illam ſcripturam. Euripid. Iphigen. in Aul. v. 360: Καὶ πέμπεις ἐκὼν — σὴ δ' ἀμαρτι παιδα σὴν δεῦρ', ἀποſτέλλειν. Sed nihil movendum eſt. Thucyd. II, 81: Παρά τε Φορμίωνα ἐπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν. quod ibi fruſtra ſollicitari a Stephano, ex hoc loco liquet. Ita & ſupra c. 70: πέμπει ἐς τε τοὺς Βοιωτοὺς κελεύων κατὰ τάχος ſτρατιᾶ ἀπαντῆσαι. Et deinde c. 104.

ead. l. 12. Ὅτι περὶ μυρίους) Πεζοὺς εἶχε οὐ πολὺ λείποντας τῶν δις μυρίων, ἵππους δὲ περὶ χιλίους. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ πλῆθει μὲν ὑπερεῖχον τῶν Βοιωτῶν. Diodor. XII, 321 d. & προεμάχοντο πάντων οἱ παρ' ἐκείνοις ἠνίοχοι καὶ παραβῆται καλούμενοι, ἄνδρες ἐπίλεκτοι τριακόσιοι. Waſſ.

ead. l. 14. Καὶ οἱ ζύμμοροι αὐτοῖς) Henr. Stephanus ſcribit, in Lexic. afferri ζύμμορος e Thucydide, & verti ſo-

cius, ex interpretatione Vallae: sed sibi suspectum esse hac significatione, ubicunque legatur, & magis rationi consentaneum esse, ut scribatur *σύμμοιρος*. Non magis, quam Stephanus, scio, qui sint *σύμμοροι*. Harpocraton in *συμμορία* ex Hyperide tradit, *τοὺς δημοποίτους* Athenis etiam in *συμμορίας* relatos fuisse, & Pollux VIII, 144, ex eodem Hyperide *μετοικικῆς συμμορίας ταμίαν* memorat. Unde cogitabam, etsi *συμμορία* proprie ad civitatem Atticam pertinet, tamen Thucydidem fortassis *συμμόρους* vocasse eos, qui civitate a Thebanis donati erant, vel inquilinos. Sed nihil affirmo.

Pag. 139. l. 1. Κορωναῖοι) *Pag. 136* oppidum *Κορώνεια*. Ptolem. *Κωρωνία*. Huius civitatis Haliartus & Coronus Thersandri filii conditores fuere Pausan. IX, 34. *Κορώνεια* apud Aristidem perperam scribitur II, 97. Urbs ad Heliconem sita erat iuxta lacum Copaidem, ubi Cephissus influit. XL stadia aberat a monte Libethrio. Whelerus tamen in Itinerar. de situ eius dubitat. Confer Xenoph. Hist. Gr. IV, p. 519. In Notit. Episc. Provinc. Helladis Achaicae recensentur *Κορωνία*, & *Κορωνία Βοιωτίας*. sunt enim & alia eiusdem nominis oppida in Messenia & Thessalia. De Peloponnesiaco loquitur Cantacuzenus p. 384, quando *Κορώνης* Episcopum legis adscribit. WASS.

ead. l. 7. Ἀθηναῖοι δὲ) De schemate Homericō, quod hic observat Scholiastes, vid. ad c. 70.

Pag. 140. l. 2. Ἰπποκράτης ὁ στρατηγός) Huic Hipponicus Calliae filius erat adiunctus, ut patet ex Andocidis oratione contra Alcibiadem. Palmerius Exercitat. pag. 52. HUDS.

Pag. 141. l. 1. Οἰνοφύτοις) Ita scribit Aristoteles Politic. V, 132, 19. Neque aliter Aristides Panath. pag. 272, & alibi. WASS. Vid. supr. I, 108.

ead. l. 7. Παιωνίσαντος) Apertum est, legendum esse *παιωνίσαντες*. Distinctio non suo loco posita causam praebuit corrupendae scripturae. *Παιωνίσαντες* est in maxima parte Mssorum, & post *Παγώνδου* distinctionem habent unus Cod. Hudsoni, & Gr. Valla quoque vel ita in suo exemplari invenit, vel coniecturam secutus sic legendum putavit: nam vertit, *Boeoti, adhortante eos hic quoque Παγόνδα, perpaucis paeana modulati*. Eum sine causa deseruerunt Portus, & alii.

ead. l. 11. Ὠβισμῶ ἀσπίδων) Umbonibus se propellentes,

Valla. *Umbonum impulsu*, Valer. Max. III, 2, 23. Vid. Lipsium III de Milit. Rom. 2.

Pag. 142. l. 9. Δύο τέλη) Herodicus Cratettius apud Athenaeum V, 15: Παγώνδου ΔΥΟ ΤΕΛΗ περιπέμφαντες τῶν ἰππέων ἐκ τοῦ ἌΦΑΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΛΟΦΟΝ. Τότε γὰρ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δήλιον τῶν Ἀθηναίων ἔφυγον, οἱ δ' ἐπὶ Σαλατταν, ἄλλοι δὲ ἐπὶ Ὠρωπὸν, οἱ δὲ Πάρνηθα τὸ ἔρος. Βοιωτοὶ δ' ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, καὶ μάλιστα οἱ ἰπτεῖς, οἱ τε ἑαυτῶν καὶ Λοκρῶν. Τριούτου ὦν κυδοιμοῦ καὶ φόβου καταλαμβάντος τοὺς Ἀθηναίους, μόνος Σωκράτης, βρεθυόμενος καὶ τῶ ὀφθαλμῶ παραβάλλον, εἰστήκει ἀναστέλλον τὸ Βοιωτῶν καὶ Λοκρῶν ἰππικίον. Confer Platonem 481. WASS. Athenaeum, negantem vera esse, quae de Socratis militia a multis prodita sunt, refellunt ibi Casaubonus, & Allatius ad Epistol. I Socratis, pag. 144. Add. interpretes Diogenis Laërtii II, 2, 22.

Pag. 143. l. 4. Πάρνηθα) Πάρνης, Πάρνηθος, Πάρνηθα, tam masc. quam fem. genere. V. Steph. Etymologum p. 352, 51, 361, 31, Schol. Aristoph. Nub. 322, Suidam ἐπὶ Λειψυδρίῳ, Platonem Crit. 503. Ex hoc monte tempestatum signa captasse veteres, narrat Theophrastus de signis feren. 438. Distat pars istius editissima iuxta Whelerum ab Athenis XII Mil. a Thebis xv. Nam Thebae ab Athenarum urbe xxv Mil. iuxta eius Tabulas. at 20 tantum ex Latitudinum Vernoniarum differentia. Hanc differentiam ad xxvii augent Ptolemaei exemplaria, & perperam minuunt Baroc. Codices. Sed & iuga protendit fere ad Cithaerone. Pausan. I, 32, Πάρνης παρεχομένη θῆραν σῶν ἀργίων, καὶ ἀρκτων. Atque etiamnum lupis, ursis & apris scatet, uti nos certiores faciunt itinerum nuperi confectores. Recte ergo Seneca Hippol. *Celeri planta lustrate vagi, quae Saxoso loca Parnethi subiecta*. Ms. C. C. C. male, quae *Saxa solo arparnetho*, & supra vocem ultimam *Carpharctio*. Inferiora eius nihilominus vini olim feracia. Statius ed. Gronov. Theb. XII, 60: *Dives & Egaleos nemorum, Parnesque benignus Vitibus, & pingui melior Lycabessus oliva*. Sed longe elegantius Ms. Arond. *Vitibus, & pingui melior Lycabessus olivae*. Virgil. *Nona fugae melior*. WASS.

ead. l. 14. Σκυλευσαντες) Diodor. ἐκ τῆς τῶν λαφύρων τεμῆς τὴν τε ΣΤΟΑΝ τὴν μεγάλην ἐν ἀγορᾷ κατασκευάσαι, καὶ χαλκαῖς ἀνδριάσι κοσμήσαι &c. Confer Pausaniam V, 398, de porticu p. 752. vid. Plutarch. Cim. 489. WASS.

Pag. 144. l. 12. Χέρνιβι) De voce χέρνιϛ ita Athenaeus Lib. IX, c. 18: Ἔστι δὲ ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἐφ' οὗ τὴν θυσίαν ἐπετέλουν, καὶ τούτῳ περιρραίνοντες τοὺς παρόντας ἠγνίζον. Vide Casauboni notas. HUDS. Et eundem ad Theophrasti Character. c. 16; ubi haec affert ex Euripidis Hercul. Fur. v. 928: Μέλλων δὲ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν, εἰς χέρνιβ' ὡς βάψειν Ἀλκμήνης τόκος. Similiter Aristophanes Pace v. 956: Περὶ θι τὸν βωμὸν ταχέως ἐπὶ δεξιᾷ. Φέρε δὴ τὸ δάδιον τόδ' ἐμβάψω λαβών. Nec minus tamen extra usum sacrorum χέρνιϛ dicitur τὸ κατὰ χεῖρὸς ὕδωρ, quae ante prandium, vel coenam manibus affundebatur, ut in illo plus semel reperto in Odyssæa Homeri Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχῶν ἐπέχευε φέρουσα. Vid. Eustath. in Il. ὦ, p. 1351, & Od. ἄ, p. 1400, Polluc. II, 149. Sed ad prius genus pertinet hic locus Thucydidis.

ead. l. 14. Τοὺς ὁμωχέτας) Vid. ad III, 59. Suidas habet ὁμωχαίτας. sed apud alios quoque per ε in penultima scribi, annotat ibi Kusterus. Addit Suidas, Βοιωτικὴ δὲ ἢ λέξις.

Pag. 146. l. 1. Δυνηθεῖεν) Cl. & Gr. δυνηθῆναι. mendose. WASS.

ead. l. 12. Μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς) Reg. μὴ ἐθέλοντας ὡς περ τιμήματι ἱεροῖς. In his verba ὡς περ τιμήματι sunt ex interpretatione ad praecedentia ἀντὶ ἱερῶν ἀξιούστας ἀποδιδόναι, quibus cum adscriptum fuisset ὡς περ τίμημά τι, id deinde e margine εἰς τὸ κείμενον venit.

ead. l. 13. Σαφῶς τε ἐκέλευον &c.) Rectius h. l. ita distinguit Heilm. σαφῶς τε ἐκ. σφίσις εἰπεῖν, μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Β. γῆς, (οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκ. ἔτι εἶναι, ἐν ἣ δὲ δορὶ ἐκτῆσαντο) ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτερ. σπένδουσιν — ἀναιρεῖσθαι. ut ἀλλὰ cohaereat cum μὴ, & sit constructio: ἀναιρεῖσθαι αὐτοῖς (pro ὑφ' αὐτῶν) τοὺς νεκροὺς οὐκ ἀπιοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτερ. σπένδουσιν, non ea se conditione mortuos reciperaturos, ut abirent &c.

Pag. 148. l. 5. Δήλιον) Hunc locum spectat Harpocration in ἐπὶ Δηλίῳ. WASS.

ead. l. 7. Κεραῖαν) Talem fere machinam ita depingit Apollodorus Poliorcet. p. 21: Γίνονται χύτραι, ἢ ὀστράκινοι σιδηραῖς λεπίσι δεδεμένοι ἀπὸ τοῦ πυθμένος, δακτυλιαῖω τρυπήματι, ἀνωγότες οὗτοι πίμπλονται ἀνθρακος λεπτοῦ, καὶ ἔχουσι σύριγγα σιδηρᾶν, εἰς ἣν ἄλλη ἐντίθεται

σύριγγ ἀσκόματα ἔχουσα. πῦρ δὲ λαβὼν ὁ ἀνδραξ, ἄπτεται ἐμψύσμενος, καὶ πληγὴν ἐμείαν ἐργάζεται φλογί, καὶ ἐπεμβαίνει τῷ λίθῳ, καὶ ὀρύσσεται, ὄξους, ἢ ἄλλου τῶν δριμύων ἐγχεομένων. Confer Aeneae Com. Tacticum 33, 34, & Iulium Africanum c. 44. WASS. Inter alia exempla ἐκφράσεως etiam hunc locum proponit Theon Progymnasm. cap. 11.

ead. l. 11. Ἐς αὐτὸν) Ὡς αὐτὸν Cl. ut alibi noster pro ἔς. Vid. Indicem. WASS.

Pag. 149. l. 2. Πνοή) Agnoscit Pollux II, 77. WASS.

Pag. 150. l. 1. Ἀθηναίων) Diodorus lib. 12 tantum caesorum numerum fuisse, scribit, ut Thebani ex manubiis ingentem in foro porticum construerent, templa spoliis armorum replerent, Deliorumque solemnem conventum ex pecuniis praedae instituerent. HUDS.

Pag. 151. l. 9. Ἀρισταγόρας) Vid. Herodot. V, 11 & 124. Cladem Atheniensium ad Drabescum memorat Thucyd. I, 100. Quae ad rationes annorum pertinent, excusit Dodwell in Annalib. Thucyd. ad Olymp. LXXVIII, LXXIX & LXXXV.

ead. l. 14. Ἐνὸς δέοντος) Cl. δέοντι. Priscianus p. 1181 δέον legit pro ἐνὸς δέοντος. Noster VIII, 6, καὶ ἘΝΟΣ ΔΕΟΝ ΕΙΚΟΣΤὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Vide VII, 53. WASS. In his casus participii δέων plerumque convenit cum casu nominis, ut hic in Cl. & Cass. ἐνὸς δέοντι τριακοστῷ ἔτει. Interdum sine respectu ad casum nominis in genitivo ponitur, ut in ceteris Mss. ἐνὸς δέοντος, τριακοστῷ ἔτει, anno tricesimo, deficiente uno. Exempla utriusque structurae sunt in Budaei Commentar. Ling. Gr. p. 1052.

Pag. 152. l. 1. Ἡδῶνας) Hudsonus videtur praetulisse Ἡδῶνας, quod hic est in quibusdam Mss. & supra II, 99, in omnibus; ubi etiam Scholiastes primum casum Ἡδῶνες facit. Sed Schol. Cass. ad verba ὑπὸ Ἡδῶνων, quae paulo ante leguntur, Ἡδῶνες & Ἡδῶνας scribit. Et Tzetzes ad Lycophron. V, 419, Ἡδῶνες. Sequatur quisque, quod vult. Pleraque huius generis non maximi momenti sunt.

ead. l. 3. Ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ) Veram posituram unice servat Reg. τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷ στόματι. Sic noster alicubi, nec semel Herodotus. Vid. II, 20. WASS.

ead. l. 6. Περὶ ῥέοντος τοῦ Στρυμόνος) Haec ante oculos habuit Stephanus in Ἀμφίπολις; & ut Iungermannus putat, Pollux IX, 27.

ead. l. 10. Ἀρνῶν) Ita I, 12. Tabulae vulgares Arnas ad Chabriam flumen collocant; nec longe ab Onthyrio abfuisse Rhianus auctor; sed & hoc oppidum incertae positionis est. Gentile eius occurrit in numo Pyrrhi Ligorii. IV, 7: oppida celebria, Hellas, Halos, Phthia, Ἀρνε. Hyginus Fab. 275: Apollo Iovis filius Arnas condidit. Vide Strabonem, & Pausaniam, & Hesychium. Polyaeus I, 12, singulariter effert. WASS. Vid. Stephanum in Ἀρνη, & Ὀνθύριον.

ead. l. 12. Αὐλῶνα) Haec omnia sedis incertae: tamen Bolbe inter Arethusam & Apolloniam a Scylace ponitur. WASS. Αὐλῶνα hic esse nomen proprium loci nemo, opinor, dubitabit. Et ita accipit Cellarius II Geogr. Ant. 13. Ortelius quoque in Thesaur. Geogr. observat, a Galeno Lib. III de sanitate tuenda Aulonem Macedoniae urbem supra Strymonem memorari. Athenaeus tamen V, 3, pro nomine communi habuit: Καλοῦσι δ', inquit, ἀρσενικῶς τοὺς αὐλῶνας, ὥσπερ Θεουκυδίδης ἐν τῇ τετάρτῃ, καὶ πάντες οἱ καταλογόδην συγγραφεῖς, οἱ δὲ ποιηταὶ δηλυκῶς. Nam non est alius locus in Libro IV. Thucydidis, ubi hoc nomen legatur. Athenaeum exscripsit Eustathius in Odyss. δ', pag. 1483. Βρομίσκον a Thucydidē vocari, quae Stephano est Βρομίσκος in Macedonia, putant docti. Quae hic Βόλβη, supra I, 58, est Βολβή. Ἐξίσιον ὁ ποταμὸς εἰς θάλασσαν Ἀττικῆς dici, ex hoc loco docet Thomas Magister in ἐκβάλλει.

Pag. 153. l. 8. Ἐπραξαν) Non deterius est ἔπραξαν, quod quidam libri habent, & Valla & Acacius secuti sunt; qui hoc potius ad Argilios, qui Argilum urbem vicinam incolabant, quam ad Brasidam pertinere existimarunt. Nec male Acacius haec, ἔπραξαν — ἡ πόλις, tanquam in parenthesi dicta accepit. Etiam cum eodem illa, ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ, malim coniungere cum sequentibus, κατέστησαν τὸν στρατὸν, quam cum praecedentibus, ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων.

ead. l. 11. Ἐν ἐκείνῃ) Delenda est praepositio: & recte abest Mss. WASS.

ead. l. 12. Πρόσω) Hoc Valla & Portus in versione praeterierunt. Acacius vertit ad caput pontis. Mihi consideranda videtur scriptura, quae est in marg. Cod. Cass. πρὸ ἑω.

Pag. 158. l. 4. Τουατικά) Τὸ αὐτίκα Ar. C. Reg. Cass. Gr. & ita, ni fallor, in contextu noster. VI, 57 Cass.

vide I, 36. Sic παρ' αὐτίκα Graev. II, 64. At τοπαρ-
 αὐτίκα Herodotus I, 19, & μεταυτίκα. WASS.

ead. l. 11. Μύρμιнос) Ita Herodot. V, 11, 23, 124, &
 Epit. Strabonis. Cum Ar. C. Tzetzes Chil. IX, 220, Μυρμί-
 νος, ubi Ms. Codex ἐμοῦ τε Ἰσθιαίου rectius. WASS. Ca-
 saubonus ad Excerpta Strabonis Lib. VII, ibi Μύρμιнос
 scribit e Stephano. Sed Stephanum potius e Thucydide &
 aliis emendandum esse, recte censet Holstenius. Amphipol-
 in etiam Μύρμινον & Ἡίονα vocatam fuisse, scribit Stepha-
 nus in Ἀμφίπολις. Errasse eum, ex hoc & aliis locis Thu-
 cydidis ostendunt Vossius ad Scylac. p. 64 ed. Gronov. &
 interpretes Stephani.

ead. l. 14. Γαληψος) Γαληψος etiam Diodor. Sicul. Lib.
 XII, pag. 321 b. WASS. Γαληψος hic e Thucyd. V, 7,
 & aliis dudum emendarunt viri docti. Vid. Casaubon. ad
 Excerpta Strabonis Lib. VII, Maussac. & Vales. ad Har-
 pocrat. h. v.

Pag. 159. l. 1. Οἰσύμη) Gr. ἡ Σύμη inepte. Sic apud
 Scymnum ἡ Συβή, & apud Scylacem Σισύμη. At Plinius,
 Ptolem. Phavorinus, Suidas, Steph. cum Thucydide. op-
 pidum inter Strymonem & Nessum ponunt. ἡ ἀνακτορού-
 πολις marg. Ptolemaei Coislin. Vide Valesium ad Not.
 Maussaci in Harpocrat. v. Γαληψός. WASS. & Maussacum
 ibi & ad Οἰσύμη.

ead. l. 5. Μέγα δέος) Omnino rescribendum censeo ἐς
 μέγα δέους cum Reg. Codice, eamque lectionem auctor
 ipse tuetur Lib. II, ἐπὶ μέγα ἰσχύος ἦλθεν. Aelian. I V.
 H. 19, ἐπὶ μέγα δυνάμειως προελθούσα ἀρχή. D. Halic. IV,
 63, δέος οὐδὲν ἔτι περὶ τῆς ἀρχῆς ἔχον. forte & ibi re-
 ponendum δέους, & pro ἔτι leg. ἄτε cum Vaticano. WASS.

ead. l. 6. Ξύλων τ. ν. πομπή) Suidas in πομπήν interpre-
 tatur πέμψιν, ἀποστολήν. WASS.

ead. l. 7. Στρυμόνος) Στρυμόνος ποταμοῦ Cl. & Acacius.
 At mox ἐν τῷ Στρυμόνι. WASS.

Pag. 160. l. 12. Εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι) Horum sententiam
 ita exponunt scholia Cod. Cassi. Τοῦτο ἐξηγητικόν ἐστὶ τοῦ
 προτέρου εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι οὐ μὲν ἀν ἐπιθυμοῦσι, τούτου
 ἐλπίζειν τεύξεσθαι ἀνευ λογισμοῦ· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐλπίδε
 ἀπερισκέττω διδόναι. οὐ δὲ ἀν μὴ ἐπιθυμῶσι, τοῦτο μόνον
 λογισμῷ ἐξακριβοῦντες ὡς ἀνελπιστον παραιτεῖσθαι.

Pag. 161. l. 2. Ἐφολλὰ — λέγοτος) Magister, hoc est;
 inquit, τὰ παρακολουθήματα. WASS. Non recte Thomas.

Scholiaſtes bene ἐπαγωγὰ. Thucydid. IV, 88: Διὰ τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν. Vid. Herald. ad Iamblich. c. 4, & Perizon. ad Aelian. VIII, 12. Mox ἐπὶ Νίσαιαν habent quidem omnes libri, ſed ſuſpectum eſt, pro ἐπὶ Νιſαία: nam ſolent in his adhibere caſum tertium. Thucydid. III, 54, Ἐναυμαχίſαμεν ἐπ' Ἀρτεμιſίῳ. Lucian. II Ver. Hiſt. p. 678, Ἐπὶ Δηλῖῳ ἐμάχετο. Harpocrat. Ἐπὶ Δηλῖῳ μάχῃ. Et ſic millies apud omnes. E i adſcripto facile fieri potuit v, ut ſaepe in aliis.

ead. l. 6. Ὀργάντων) Suidas in ὄργᾶν: ὄργᾶντες παρὰ Θουκυδίδη, ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμοῦντες. Schol. Caſſ. hic ὄρμημέων, προθυμομένων.

ead. l. 10. Ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος) Ἐφιέσθαι pro πέμπειν poni, ex hoc loco oſtendit Thomas Mag.

Pag. 162. l. 6. Ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν) Tota etiam Attica olim Ἀκτε fuit appellata, quia litoralī eſſet maximam partem, ut docent Strabo & Stephanus Byzant. Vide Meurfium de Regno Athen. l. 1, c. 3. HUDS. Loca Diodori & Scymni ab Hudſono in Var. Lect. annotata ad Ἀκτεν Peloponneſi pertinent. Ἀκτε, quae circa Athon eſt, e Demetrio memorat Stephanus in Ἀκτῇ.

ead. l. 10. Παρ' αὐτὴν τὴν Διῶρυχα) Vid. Holſten. ad Stephanum in Σάνη. Berkelius ibi annotat, Thucydidem hanc urbem in monte collocare. Hoc non ſatis apertum eſt. Thucydidēs quidem Θύſſον, quam paulo poſt nominat, ἐν τῇ Ἄθῳ ponit V, 35. Sed tamen diſtinguit ſitum Sanes a Thyſſi & ceterarum urbium ſitu, ut & Herodotus VII, 22. Strabonis Excerpta Lib. VII in fin. etiam quinque has urbes, quas hic memorat Thucydidēs in Atho monte ponunt: Sanes mentionem non faciunt.

ead. l. 11. Θύſſον) Scylaci pag. 63 Θῦος; pro quo viri doctiſſimi ex Herodoto l. d. Θύſſος, vel, e Thucydidē & Plinio IV, 10, Θύſſος reſtituerunt.

ead. l. 12. Ἀκροθώους) Ἀκροθώους legit Salmaſius in Plin. Exercitation. p. 129. quod merito repudiant Holſtenius & Berkelius ad Stephanum v. Ἀκρόθουοι.

ibid. Ὀλόφυξον) Suidas, Phavorin. Strabo, & Scylax Ὀλόφυξις. Euſtath. & Steph. vulgaram ſcripturam ſervant. Ariſtoph. Av. 1041 Ὀλοφύξιοι, & ad hanc formam ibi ὀτοτύξιοι confinxit. WASS. Ὀλόφυξος etiam Herodot. VII, 22.

ead. l. 13. Διγλώττων) Diodor. pag. 321 c. διγλώττων Βιſſαλτικῶν. Vid. noſtrum infra VIII, 85. WASS.

ead. l. 15. Τυρσηνῶν οἰκ.) Tyrreni prius Pelasgi erant nuncupati, ut constat ex Dionys. Halic. Antiq. Rom. l. 1. Vide Meursii Cecropiam p. 20. HUDS. Cap. 5. Add. Bochart. Chanaan. I, 33.

Pag. 163. l. 3. Σάνη) Σάνη Stephanus, & Σανίδα χώρων Libanius Demosthenis Apolog. pag. 451. Vid. Herodot. VII, 22, Vossium ad Melam pag. 140, Nostrum V, 18. WASS.

ead. l. 6. Τερώνην) Gr. Τιθώνην, inepte. Vide nostrum V, 3, Theophrastum IV, 10, Harpocrat. h. v. & Tab. Farnesianam de Herculis lab. WASS.

ead. l. 14. Ἐτήρου) Thom. Magister in πρόσδος, λάθρα ἑτήρου τ. π. WASS.

Pag. 164. l. 7. Πρὸς τὸν λόγον) Articulum recte omittunt Mss. IDEM. Paulo ante praefendum videtur ἀνωτάτω, quod margo habet.

ead. l. 8. Καναστραῖον) Hudson. Κάναστρον. fide Stephani nititur, & Epit. Strabonis, unde hausisse videntur Etymol. & Schol. Rectius & antiquius illud alterum. Nam Καναστραῖν ἄκρην, non Κανάστραῖν, ut in ed. Galei Herodotus. Καναστραῖον etiam ἄκρην habent Ptolem. & Scylax, qui & ἱερὸν vocat. Apollon. α, 598, Αὐτὰρ ἔπειτα Κλίτεια Πελλήνεια Καναστραῖν ὑπὲρ ἄκρην. Κλίτεια Livio munimenta ad Clitas. Et pro Κάναστρα in Schol. Stephanus legisse videtur Καναστραῖον. Est & Κάναστρα πόλις Schol. Lycophr. vix alibi memorata. Sed & apud Livium XXXI, 45, pro Canastrum legerim Canastraeum, quomodo diserte Aler. 1. Favent aliorum vestigia, atque auctor ipse alibi XLIV, 11. Sic utique Mela, & sine var. lectione Plinius. Varinus, Κάναστρα ἀκρωτήριον οὗ πλησίον ὤκησαν Γιγάντες: haec ille ex Epit. Strabonis. Quo etiam spectat Lycophron, Πρὸ πύργων τὸν ΚΑΝΑΣΤΡΑΙΟΝ μέγαν Ἐγχώριον ΓΙΓΑΝΤΑ δυσμενῶν μοχλὸν ἔχοντα. Pro Macetum vel Thracum gente posuit Oppianus, & in Epig. Macedonius Παισὶ ΚΑΝΑΣΤΡΑΙΟΙΣ μαρμαμένειν ἐθέλω. Pergit idem Varinus, Κάναστρον, ὄστρακον, τριβλίον, lege τρυβλίον. Hesychium & Suidam exscribit. Confer Pollucem eruditissimi Hemsterhusii X, 85, & Suidam v. Ἀλκωνίδες, ubi Hegesandrum Καναστραῖον legentem adducit. WASS.

Pag. 166. l. 1. Ἐπὶ τὰ — αὐτήν) Suidas, qui κατάκρας. WASS. Suidas pro adverbio habet. In Hesychio quoque ita emendarunt e Casaubono ad Theophrasti Charact. c.

8 in fin. pro eo, quod ante legebatur κατ' ἀκρας ἐλεῖν.
ead. l. 2. Editi, Reg. Gr. recte κατ' ἀκρας divisim, quem-
 admodum & Herodotus, Ar. C. κατάκρας. Homerus Il.
 ó, 557, κατ' ἀκρας. rectius ibi ait Barnesius κατάκρας. At
 contra stant Schol. Hesychius, Suidas, & semel Etymologus.
 Eustathii cum exemplar, tum Notae 1631. Verten-
 dum a vertice, vel alto a culmine, ut ex αἰπεινήν patet;
 non prorsus, ὄλως, παντελῶς, ut apud Sophoclem Antig.
 207. Neque enim κατακεφαλῆς, quod perinde sonat, con-
 iunctim scribitur. WASS.

Pag. 167. l. 6. Κήρυκα προσπέμφας) Male Codd. Ar. &
 C. προπέμφας. WASS.

ead. l. 13. Παραπλήσια) Hoc est, in eandem fere sen-
 tentiam, verbis vero aliis. Vid. IV, 86. WASS.

Pag. 168. l. 3. Χρήμασι) Quidam Codd. χρήματι, male;
 nam pro bonis numerus pluralivus adhibetur, & χρήμασι
 πεισθῆναι, non χρήματι, postter II, 21, sine Var. Lect. ubi
 vid. Schol. Et praeeunte δουλεία gratius ob numeri varie-
 tatem τὸ χρήμασι. WASS.

ead. l. 11. Ἀπειρία δὲ νῦν πεφροβῆσθαι) Absunt Gr. im-
 merito. WASS.

Pag. 170. l. 12. Τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ) Ammo-
 niium, quem in Var. Lect. laudat Hudsonus, descripsit Eu-
 stathius in Homer. Il. ή, pag. 684, & Od. μ', pag. 1727.
 Priore loco ita: "Ὅτι (νηες) διαφέρουσι τῶν ὑστερον κοινό-
 τερον λεγομένων πλοίων, δηλοῖ ὁ γράφας οὕτω. Δίδυμος ἐν
 ἱστορικῷ φησιν — Hoc emendandum arbitror ἐν ἱστορικῶν:
 nam Ammonius, Δίδυμος ἐν δεκάτῳ ρητορικῶν ὑπομνημά-
 των. An Didymus librum scripserit, cui titulus fuerit ἱστο-
 ρικὸς, mihi non compertum est: ὑπομνήματα illius in ora-
 tores, Demosthenem, Isaeum, & Hyperidem memorat
 Harpocration in γαμηλία, & ἐξυθύμια. Et argumento ὑπο-
 μνημάτων ρητορικῶν magis convenit disquisitionis de differen-
 tia significationis vocabulorum, quam ἱστορικῶν. Apud Eu-
 stathium contra utroque loco in verbis, quae ex Aristotele
 descripsit Ammonius, rectius legitur, πλοίοις δὲ συ-
 χροῖς ἰππαγωγοῖς καὶ στρατιωτικοῖς, quam in Ammonio
 καὶ στρατηγικοῖς. Πλοῖα autem & ναῦς etiam supra II, 84,
 distinguit Thucydides, ubi πλοῖα simpliciter vocat, quae
 c. 83 λεπτὰ πλοῖα dixerat. Sed discrimen, quod Didymus
 inter ναῦς & πλοῖα ponit, non semper servatur a scripto-
 ribus Graecis. Nam & πλοῖα καπήρη paulo post, c. 118,

dicit Thucydides, & *πλοῖα στρατιωτικὰ* Aristoteles apud Ammonium.

ead. l. 13. Παλλήνην) Gr. passim *Παλίηνν*. At cum *λλ* Hegesippus in Palleniacis, & omnes, ab Herodoto VII, 123, ad Cantacuzenum 278. praeter ea testimonia, quae ad Steph. Holstenius, adde Schol. Apollon. *ά*, 599, Dion. Halic. p. 39, 40, Pausan. VIII, 29, Nonnum Dion. p. 1255. Macedones *Βαλλήνη*. His adiice D. Chrysofost. p. 597. Apud Herodotum VII, 122 Codd. Arch. & Steph. *Πίλωρος*, pro *Πίδωρος*. At Baroc. cum editis recte. WASS.

Pag. 171. l. 4. Καθελὼν, καὶ ἀνασκευάσας) Id Valla & Portus reddunt, *evertit refecitque*. Sed *ἀνασκευάζειν* hic loci pro *destruere* accipi debere existimat Acacius, tum quod nulla appareat ratio, cur destruxerit, rursusque refecerit castellum, tum etiam quod apud Thucydidem aliosque scriptores Graecos struendi vim habeat hoc vocabulum: vulgatumque apud Rhetores est, τὸ ἀνασκευάζειν ὀπποῖ τῷ κατασκευάζειν, ut *refutationem* seu *destructionem confirmacioni*. HUDS. Haec animadversio Acacii ratione non caret. Plane illi assentirer, si, quemadmodum ἀποσκευάζειν est *demoliri, deiicere testa*, ut e Plutarcho & Basilio Budaeus & alii docuerunt, ita etiam ἀνασκευάζειν de eadem re dici constaret. Nam significatio illa, qua Oratores hoc verbo utuntur, sine auctoritate probatorum scriptorum ad everfiones urbium ac moenium non videtur producenda. Verba *τέμενος ἀνήκεν ἅπαν*, in quibusdam Lexicis auctiora citantur, post ἅπαν additis τὸ χωρίον; quae ab auctoribus eorum ellipseos supplendae gratia adiecta sunt, nec in ullo Mf. leguntur.

Pag. 172. l. 5. Τοὺς γὰρ δ. ἄ — εὐτύχει) Schol. Aristoph. ad Pac. v. 478, pro ὡς ἔτι legit ἕως ὃ τε. sed Schol. & Mff. editis favent. WASS.

ead. l. 13. Καὶ ἀδεῶς) Desunt Gr. prave. Noster alibi, *ἀδόλους, καὶ ἀβλαβεῖς*: & *δικαίως καὶ ἀδόλως*: *δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως*, & *ἄδεια* fere semper in pactis, conventis. In foedere V, 18, *ἵεναι καὶ θεωρεῖν καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν* ἌΔΕΩΣ. In foedere Hierapytn. inter Marmora Oxon. ἌΠΛΟΩΣ ΚΑΙ ἌΔΟΛΩΣ. WASS.

Pag. 173. l. 4. Πατρίοις) Ar. C. *πατρώοις* ad formam Ionicam propius, quomodo Homerus, Xenophon, oratores passim, Aeschylus & Tragici veteres fere semper, Plato, Pausan. At suavius hoc loco post *ἐξευρήσωμεν* — ὄρ-

Ἰῶς — δικαίως illud alterum, quod Aristoteli ubique fere placuit, uti Polit. III, p. 87; ubi tamen inducitur voce μελῶν legendum ἐν τινι Σκολιῶν ἐπιτιμῶ. Ita & noster fertur. Apud D. Halic. qui utroque modo extulit, Antiq. XI, 8, pro πατρικὰς mallem πατρώας ἐστίας cum Vaticano. Sic apud Diodor. 379, πατρώαις οἰκίαις. WASS. De discrimine inter πατῆρος & πάτριος vid. Graev. ad Luciani Soloecisten pag. 736.

ead. l. 8. Ἐπὶ τῆς αὐτῶν) Cass. ἐπὶ τοῖς; ut c. 106, τὸν μὲν βουλευόμενον ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ μένειν.

ead. l. 10. Τομαίως) Steph. Τομαίων ὄρος παρὰ τὸ Κορυφάσιον τῆς Πύλου, εἰκὸς σμίλη: Scalpro: Pylum intellige Messeniacam. Τῆς Βευφράδος nulla, opinor, apud veteres mentio. De Coryphasio IV, 3, & V, 18. Vid. Aristidem Tom. I, p. 365, Steph. Pausan. Antonin. Liberal. c. 22, Clem. Alex. p. 24. Νίσος collis, in quo urbs Megarensium. v. Pindarum Pyth. IX, 160, Nem. V, 84. WASS.

Pag. 174. l. 2. Μηδέτερος) Μηδ' ἑτέρους leg. cum Cass. & III, 71, V, 28 Graev. V, 14, VIII, 87, V, 18, VI, 80, V, 42 Dan. Sic etiam Isocrates Archid. 183, & de Bigis 516, 525. Μηδ' ἑτέρως etiam in Thucyd. IV, 118 Flor. Ald. Bas. Xenophon Hist. Gr. II, 468. Aeschines in Timarch. iunctim. & Aristot. Rhetor. 161, Polit. 33. & Xenophon 64 Μηδ' ὀτιοῦν. WASS.

ead. l. 6. Μὴ μακρῶ) Gr. deest μή. haud recte. WASS.

ead. l. 7. Κωπῆρει πλοῖω) Hunc locum ante oculos habuit Suidas v. κωπῆρες.

ibid. Ἐς πενταχόσια τέλαντα) Magnitudo navium frumentariarum modis aestimabatur, vinariarum amphoris, quae alias merces vehebant, in pondere consistentes, talentis vel centumpondiis sive centenariis; quintalia vulgo appellant; dicit Salmasius in Observat. ad Ius Attic. & Roman. pag. 734. Sed vitio memoriae, ut puto, pro πενταχόσια, quod hic in Thucydide est, scribit πενήκοντα.

Pag. 175. l. 2. Καλλιώτερον) Cl. Gr. Marg. Ar. C. non male κάλλιον; etiamsi noster alibi κάλλιστον τόδε καὶ ἀσφαλέστατον: & εἴτε καλλιώτερον, εἴτε δικαιοῦτερον. WASS.

ead. l. 5. Τέλος ἔχοντες) Schol. Cass. aliquot vocibus auctior, ἀντὶ τοῦ αὐτοκράτορες ὄντες ὡς κύριοι εἶναι συμβῆναι. Τέλος pro summa & libera potestate, ut apud Hesiodum Ἔργ. v. 669, Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.

ead. l. 7. Ἐδοξε τῷ δήμῳ) Sic in lege apud Andocidem Orat. de mysteriis, pag. 220: Ἐδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. Αἰαντὶς ἐπρυτάνευε, Κλεογένης ἐγραμμάτευε, Βουθὸς ἐπιστάται. Vid. de his praeter Sigon. quos hic laudat Hudsonus, II de Republ. Athen. 3, & Petit. ad Leg. Attic. & Vales. ad Harpocrat. in γραμματεὺς, ἐπιστάτης, & Πρυτάνεις. Hudsonus in vertendis verbis Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, & ceteris, secutus est interpretationem auctoris Notarum ad Marm. Arundell. XLVI, qui & locum Andocidis laudat. Valla & Portus haec aliter interpretati erant.

ead. l. 8. Ἐπιστάται) Vide Petiti Leges Atticas, p. 186, 187 &c. & Sigonium de Rep. Athen. l. 2. HUDS.

ead. l. 13. Τετράδα ἐπὶ δέκα) Emendatio Dodwelli, quam in Var. Lect. indicat Hudsonus, est Differt. VIII de Cyclis, Sect. 10, & Annalib. Thucydid. ad ann. IX belli Peloponnes.

Pag. 176. l. 7. Καὶ ὁμολόγησαν) Cum contextu facit Scholiastes. WASS.

ead. l. 10. Ταῦρος Ἐχστιμίδα) Horum pleraque perperam scribuntur in Scholiasta Aristoph. Equit. 791, quae hinc corrigenda sunt.

Pag. 177. l. 6. Σκιώνη) Confer Aristoph. Vesp. v. 210. WASS. De Scione Pompon. Mela II, 2 fin. *Ab Achivis capto Ilio remeantibus posita.* Idem scribunt Stephanus in Σκιώνη, Conon Narrat. XIII apud Photium, & Polyaeus, sed non tempestatem, ut Thucydides, verum aliam causam, cur in Chersoneso confederint Graeci, fuisse narrant; nec ipsi tamen inter se concordant.

ibid. Πελλήνη) Probabile est, quod putat Portus in Var. Lect. Hudsoni, legendum esse Παλλίνη. Nam constat, Chersonesum, in qua Scione est, Παλλίνην, non Πελλήνην dici. Unde & mox pro τῆς Πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ videtur legendum τ. Παλλήνης ἑ. τ. ἰ. ut c. 123, Μένδη — πόλις ἐν τῇ Παλλίνῃ. Et in Diodoro Sic. XIX, 699: Ἐκτισε δὲ καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς Πελλήνης ὁμώνυμον αὐτοῦ, Κασσάνδρειαν, re-ete margo, γρ. Παλλήνης, quemadmodum etiam Casaub. ad Strabon. VII in fine emendabat. Sed dubitari potest, an paulo post pro Πελλήνης Casaubonus ad Polyaeus. re-ete legi velit Παλλινῆς. In Peloponneso enim, unde hi se esse dicebant, non Παλλίτη, sed Πελλήνη memoratur. Stephanus, Πελλήνη, πόλις Ἀχαιῶν. Pausanias VII, 26: Πελλήνης — Ἀχαιῶν οἰκοῦσιν ἐσχατοί. Strabo VIII, pag. 385

seq. & alii apud Holstenium ad Steph. Itaque in Polyae-
no quoque potius retinendam putem scripturam vulgatam
Πελληνεῖς, quam cum Casaubono legendum Παλληνεῖς.
Ἐν τῇ Παλλήνῃ autem est in Chersoneso, quae & ipsa Pal-
lene vocabatur, ut Dionysius Halicarn. Strabo, & Stepha-
nus tradunt.

Pag. 178. l. 6. Ἀπειλημμένης) Scylax pag. 62 ed. Gro-
νον. Ποτίδαια, ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἰσθμὸν ἐμφράττουσα.

ead. l. 7. Ὅντες οὐδὲν ἄλλο, ἢ νησιῶται) Quia iis nul-
lum e continenti auxilium ferri poterat, non quod re ve-
ra insulani essent. sic cap. 121 de iisdem, Ἡγούμενος καὶ
τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι αὐν, ὅς ἐς νῆσον. Et c. 122, Ὅργῃν
στοιούμενοι (Athenienses) εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἦδη ὄντες
ἄξιόσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων
ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. Vide Holsten. ad Stephan. in
Σκίωνῃ.

ead. l. 10. Προσγενέσθαι) Γενέσθαι Th. Mag. in βούλομαι.

Pag. 179. l. 7. Προσέρχοντο) Vocem non capiunt in-
terpp. ideoque addidi, officii causa. Locum mirifice illustrat
Pindarus, P. IV, 425: Πρὸς δ' ἑταῖροι καρτερόν ἀνδρα φί-
λας ὈΡΕΓΟΝ χεῖρας· στεφάνοισί τέ μιν ποίας ἐρεπτον· μελι-
χίσις τε λόγοις ἈΓΑΠΑΖΟΝΤ'. Attius Meleag. Gaudent, cur-
runt, celebrant, herbam conferunt, donant, TENENT. Huc
spectant illa deplorata, & intellecta adhuc nemini Priscia-
ni verba XVIII, p. 1202 π. ὡς ΔΕΔΕΝΓΗΗ lege ἀθλητῆ.
Valer. Flaccus IV, 324: At manus omnis Heroum densis cer-
tatim amplexibus urgent: Armaque ferre iuvat, fessasque at-
tollere palmas. Confer Oppianum Hal. I, 199. WASS. Pol-
lux III, 152, pro προσέρχοντο habet προσήεσαν, & memo-
ria lapsus Xenophontem pro Thucydide nominat. Vid. ibi
interpp. Προσέρχοντο quosdam interpretari, tanquam victo-
rem athleticam salutandi & honorandi causa adibant, iam Ste-
phanus ad h. l. annotavit. Ἀθλητῆν hic Olympionicen inter-
pretatur Muretus XV Var. Lect. 7. Sed ad omnes hiero-
nicas pertinere potest.

ead. l. 10. Ποτιδαίας) Ἡ νῦν Κασανδρία, auctor ad fi-
nem Codini. Vid. Livium XLIV, 11. Idem docent Neronis,
Vespasiani, & Nervae numi, ita inscripti, COL. IUL.
AUG. CASSANDRENS. Ita & Strabo; Pausan. V, 23:
Ποτιδαίας δις μὲν ἐπέλαβεν ἀναστάτους ἐκ τῆς σφετέρης
ὑπὸ Φιλίππου γενέσθαι &c. χρόνῳ δὲ ὕστερον Κασάνδρος
κατήγαγεν ἐπὶ τὰ οἰκεία. Κασάνδρεια δὲ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ

εἰκιστοῦ. Adi Diodorum Olymp. CV, 3. Capra est ab Hunnis Cassandria sub Imp. Iustiniano. Auctor Procopius de Aedific. IV, 3. Bello Perf. II, 4, Cassand. Episc. Concilio Sardicensi subscripsit A. X. CCXLVII. Nulla tamen eius mentio in Notit. Vett. WASS.

ead. l. 12. Ὡς ἐς νῆσον) Ὡς non recte abest a quibusdam libris. Athenienses semper gravius tulisse defectionem insularum, quam sociorum, qui in continenti degebant, etiam alibi ostendit Thucydides, cuius rei causam indicat c. 122. Vid. ad pag. 178 lin. 7.

ibid. Καί τι καί) Hic quoque posterius καί male desideratur in quibusdam Mss. Καί τις καί, & καί τι καί saepe dicunt Thucydides & alii, in quibus posterius καί abundat. Exempla habet Stephanus Animadv. in Libr. de Dial. pag. 34, & Append. ad Script. de Dial. pag. 79. Itaque recte cl. Wasse supra IV, 5, probat scripturam Clar. καί τι καί αὐτούς, ubi alii itidem omittunt καί ante αὐτούς.

Pag. 180. l. 6. Ἀριστόνυμος) Corrigendus est Thomas Mag. in καταινῶ, ubi pro Ἀριστόνυμος est Ἀριστόδημος.

Pag. 181. l. 7. Δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον) Cl. ἡμέρας. Rectum est ἡμέραις. Xenophon I Hellen. princ. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον. Thucyd. I, 14, & II, 68, Πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον. Et sic omnes alii. Paulo post Σκιωναίους ἐξελεῖν καί ἀποκτεῖναι Thomas Mag. in ἐξεῖλε.

ead. l. 13. Ἐρετριέων ἀποικία) Pompon. Mela II, 2 in fine, & Suidas, cui Μένδα est, quae aliis Μένδη. Apollodorus apud Stephanum Μένδιν vocat. Livius XXXI, 45, Mendin maritimum Cassandreae vicum memorat.

Pag. 182. l. 7. Ὡς τότε ἐμέλλησαν) Acacius quoque de cunctatione accipit: nam vertit, cum prius cunctati, tunc non amplius rem differre voluissent. Annotationes Hudsoni, quas de interpretatione huius loci consuli iubet, hic nullae sunt.

ead. l. 14. Σκιωναίων) Reg. Σκιωνέων. Α Σκιώνων gentilia sunt Σκιωναῖος & Σκιωνεύς. Stephanus. Σκιωνεῖς etiam Schol. Aristophan. Vesp. v. 210. Sed idem Cod. Reg. alibi semper cum ceteris consentit, ut probabile sit, hic errorem scribae esse.

Pag. 184. l. 7. Λυγκηστῶν) Vide ad II, 99.

Pag. 185. l. 1. Βρασίδης δὲ τῆς τε Μένδης π.) Emendandus est ex hoc loco Suidas in περιορᾶσθαι, ubi pro Μένδης legitur μάχης.

ibid. Περιορώμενος) Φρογτίζων exponit Th. Mag. h. v.

ead. l. 8. Κυρωθὲν δὲ οὐδὲν) Hoc & alia huius generis nominativos esse, qui ab Atticis pro genitivis ponantur, putat Corinthus. Errare eum, & accusativos esse pro genitivis absolutis, docet Henr. Stephanus Animadv. in Lib. de Dial. p. 22, & Append. ad al. Script. de Dial. p. 161.

ead. l. 12. Σαφῶς ἐκπλήγνυσθαι) Ἀσαφῶς praeter Marg. & Cass. agnoscunt Scholiastes & Thom. Mag. Et ita legendum esse, res ipsa ostendit. Nam huiusmodi terrores, quos Πανικὰ, Πανικούς θορύβους, & Πανικὰ δειμάτα vocant Graeci, non σαφῶς, sed ἀσαφῶς, id est, ἀδήλου οὐσις τῆς αἰτίας, exercitiis incidunt. Scholiastes ἀσαφῶς hic recte interpretatur ἀδήλως, ut supra cap. 20, ἀδήλου ὄντος τοῦ πράγματος; & ἄνευ αἰτίας, quomodo & Pausanias X, 23, terrores illos ἀπὸ αἰτίας οὐδεμιᾶς, & Schol. Synesii ad Lib. II de Provident. in princ. μηδεμιᾶς αἰτίας προφανείσης oriri dicunt. Σαφῶς autem perperam scriptum fuit pro ἀσαφῶς, quod ultima litera vocis praecedentis eam, quae in capite sequentis repeti debuerat, absorpsit: cuius generis errores scribarum dudum non pauci observati sunt. Ἐκπλήττεσθαι, quod nonnulli Codd. habent, ex interpretatione est. Thomas Magister, & Moeris ex hoc loco servant ἐκπλήγνυσθαι. Sed addit Thomas, apud solum Thucydidem inveniri, & pro eo iubet dici ἐκπλήττεσθαι. Et in margine Cod. Cass. scriptum est, annotandam esse hanc vocem, ut raram scilicet. In Suida male scribi ἐκπλήγνυσθαι pro ἐκπλήγνυσθαι, bene monuit Kusterus; quod etiam ante ita in Thesauro laudaverat Stephanus, & ex Hesychio ἐκπληγνύεσθαι, pro ἐκπληγύεσθαι, quod ibi vulgatur, & in Varino corruptius etiam legitur ἐκπληγέσθαι. Sed in Hesychio rectius emendari puto ἐκπλήγνυσθαι.

ead. l. 13. Ὅσον δὲ οὐδέπω) Omnes Mss. ὅσον δὲ οὐπω. Sic Thucyd. V, 34, ὅσον οὐπω πάρεσι. Non minus recte dicitur ὅσον οὐδέπω, quam ὅσον οὐπω. Sed nulla causa est, cur a libris recedatur.

Pag. 186. l. 3. Πρὶν τὸν Βρασίδαμ ἰδεῖν) Ἀττικῶς, ut Scholiastes dicit, pro cum Brasida colloqui. Stephanus in Append. ad Script. de Dial. p. 198 putat huius Atticisimi etiam exemplum existare apud Lucianum Dial. Deor. pag. 201; ubi Neptuno interroganti, Ἔστιν ὃ Ἐρμῆ ἐντυχεῖν τῷ Διῷ, Mercurius respondet, Οὐδαμῶς, &, quibusdam interiectis, ὥστε οὐκ ἂν ἴδοις αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι: nam ibi ἰδεῖν τὸν Δία idem esse, quod ἐντυχεῖν τῷ Διῷ. Et in Evangel. Lu-

cae VIII, 20, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες: hic enim ἰδεῖν σε itidem haud dubie poni pro tecum colloqui, quia Matthaeus XII, 46, de eadem re dicit *ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι*. Mihi nondum fatis de hoc Atticismo liquet. Nam ἰδεῖν omnibus his locis, ut & in eo, quod hic habet Scholiaſtes, ἰδεῖν τι (i. e. διὰ τι) σὲ ἐβουλόμην, dici potest per figuram, qua antecedens pro conſequentē ponitur: quemadmodum & ipſum ἐντυγχάνειν, quod proprie non est cum aliquo colloqui.

ead. l. 14. Παρεκελεύσατο) Λέξας, quod in Clar. ante τοιάδε additur, ſuſpectum est, tanquam e gloſſa. Saepe quidem in Thucydide legitur *παρεκελεύσατο καὶ ἔλεξε τοιάδε*: sed non minus utitur altero illo, quod hic alii omnes libri habent, sine additamento illo τοῦ ἔλεξε, & λέξας. II, 88: *Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες παρεκελεύσαντο*. VI, 67: *Καὶ ζύμπασι τοιάδε παρεκελεύσατο*. Ex cum *παραινέω* VI, 9 & 15: *Παρήνει τοῖς Ἀθηναίοις τάδε*.

Pag. 187. l. 10. Οὐ πολλοὶ) Coniecturam Stephani non assequor, nec & ſententia requirit. Nam, ut recte Acacius, haec est vis argumenti Brasidae: Quia venitis e Rebuspubl. in quibus non multi paucis, sed pauci multis imperare consueverunt, ideo pauciores quoque cum multis certamen detrectare non debetis. DUKER. Stephani coniecturam probat Heilm. quem vid.

Pag. 188. l. 3. Διδαχὴ ἀληθῆς προσγενομένη) Portus putat, hic nominativos pro genitivis absolutis poni. Hoc non novum, sed hoc loco non necessarium est. Nam ordo orationis esse potest, *διδαχὴ ἀληθῆς προσγενομένη περὶ αὐτῶν, ὅσα — ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους*; ut nominativi *διδαχὴ* & ceteri iungantur cum *ἐθάρσυνε*. Add. ad cap. 78.

ead. l. 7. Καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ) Ita Manlius Cof. adversus Gallos cohortans apud Liv. XXXVII, 17. *Proceræ, inquit, corpora, promissæ & rutilatæ comæ, vastæ scuta, prælongi gladii: ad hoc capitis incunium proelium, & ululatus & tripudia, & quatientium scuta in patrium quendam morem horrendus armorum crepitus: omnia de industria composita ad terrorem*. Acacius. Add. Lips. IV de Milit. Rom. 11.

Pag. 189. l. 11. Ἐπικομποῦσιν) Laudat Thomas Magister in *κομπάζω*, ubi vitio operarum quaedam corrupta sunt.

ibid. Οἱ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς κατὰ πόδας, τὸ) Distinctionem post *πόδας* non habent Cass. Gr. & ed. Bas. Eam tol-

lendam & potius post αὐτοῖς locandam puto: nam vix Graece dici potest, εἰκειν τινὶ κατὰ πόδας. Est autem oratio elliptica, quam ita suppleas, οἱ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς, τούτοις, κατὰ πόδας διώκοντες, ἐλθόντες, vel aliud eorum, quae phrasi κατὰ πόδας iungi solent, τὸ εὐφυχον — ἐνδεῖκννται.

Pag. 190. l. 1. Ὑπῆγε τὸ στράτευμα) Thomas Magister ὑπάγειν hic exponit προάγειν, & vetat ὑπάγειν dici pro ἀπέρχεσθαι. Non dubium est, quin ὑπάγειν saepe ponatur pro προάγειν, i. e. εἰς τοῦμπροσθεν πορεύεσθαι, quod etiam Harpocration e Demosthene, Ammonius ex Eupoli, & Schol. Demosthenis ad Chersonesiac. pag. 62 docent. Sed sententia huius loci non patitur, ut ὑπάγειν aliter accipiatur, quam pro ὑποχωρεῖν. Hoc apparet ex iis, quae in fine c. 125 dicit Thucydides, ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισαμένοις, & quae mox cap. seq. νομίσαντες φεύγειν αὐτὸν, & ἡσυχάζοντων δὲ αὐτοῖ ὑπεχώρου. Nam haec plane ostendunt, Brasidam cum suis non progredi, sed paulatim retro cedere voluisse. Eadem est significatio huius verbi in iis, quae paulo superius leguntur, κόσμῳ καὶ τάξει αὐθις ὑπαγαγόντες, & V, 10, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἥρας. Apud Aristophanem quoque Nubib. v. 1301, Ὑπαγε, τί μέλλεις; ὑπαγε est abi, discede: ut intelligitur ex eo, quod praecedit, οὐκ ἀποδιώξεις σαυτὸν ἐκ τῆς οἰκίας; sic ὑπαγωγή pro ἀναχώρησις, Thucydid. III, 97, Καὶ ἦν ἐπιπολύ τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαί.

Pag. 192. l. 4. Ἄρισσαν) Huius oppidi nullus veterum meminit, praeter nostrum & Ptolemaeum, qui in Taulantiis reposuit; at alii rectius ad Erigonum fluvium, qui per Paeoniam fluens in Axium editur. WASS.

ead. l. 9. Ὑπολύοντες) Sic etiam Thomas: Ὑπολύω τὸν βουῖν, ἤγουν ὑπὸ τὸν ζυγὸν ὄντα δεδεμένον λύω. Θεουκυδίδης τῇ τετάρτῃ τὰ μὲν ὑπολύοντες — ἐπιοῦντο. In ed. Franeq. ibi quaedam vitiose edita sunt, quae recte habent in Vascosan. Homer. Iliad. Ψ', v. 513, Ὁ δ' ἔλυσεν ὑφ' ἵππους.

Pag. 193. l. 13. Ποσειδώνιον) Vide Diodorum p. 323: WASS.

Pag. 194. l. 3. Καρτεροῦ) Gr. κρατεροῦ. Et Polyaeus I, 38, 1, ἐπὶ λόφου κρατεροῦ. Sed apud Thucydidem rursus λόφος καρτερός V, 7 & 8. & alibi καρτερὰ pro locis arduis, asperis, & natura munitis. Vid. III, 18 & 110.

ead. l. 10. Δυσπροσβάτω) Quidam Mss. & Scholiastes;

& Thomas Mag. v. *δυσπρόσδος, δυσπροσβάτω*. Sic apud Plutarchum Pompei. *δυσπροσπέλεστος*. Ad hanc formam *δυσεκβολότατος* η Λακρίς noster III, 101. *δυσπρόσβατον* bis terque agnoscit Pollux. Antea male hic *δυσβάτω*. Προσιών etiam habet Thomas. Sed infra c. 131 *τοὺς ἐπιόντας*. WASS. In Cod. Cass. & Thoma errore scribarum est *δυσπροβάτω*. *δυσπροσβάτω* in contextu scribi voluerat cl. Wasse.

Pag. 195. l. 2. Πρὸς Σκιώνης) Ita recte plerique libri. In Cass. & Gr. σ a fine excidit, quia erat in capite vocis frequentis. Vid. ad IV, 31.

ead. l. 14. Στασιωτικόν) Quidam *στασιαστικόν*. Sed illud etiam habet Thomas Mag. & melius esse dicit, quam *στασιαστικόν*.

Pag. 196. l. 3. Περὶ ἄργης) Gr. ex glossa ὑπό. Vid. Scholiaften. WASS. Scholiastes dicit, *περί* pro ὑπό esse. Probarem, si exemplis confirmasset hunc usum praepositionis *περί*. Interim non reiecerim *περιοργής*, quod est in quibusdam libris. Suidas, *περιοργής, ὀργισμένος*. Et affert verba incerti scriptoris, Ὁ δὲ Καῖσαρ *περιοργής ἐπὶ τούτοις γενόμενος*. Hesychius quoque adverbium *περιόργως* habet.

ead. l. 7. Φοβηθέντων) Marg. *φοβηθέντας*, ex interprete pro *φοβηθέντων*. WASS.

ead. l. 8. Αὐτοῖς τὴν ἐπιχ. γεν.) Gr. *αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπ. γεν.* Non placet. WASS.

Pag. 198. l. 7. Ἀρξάμενος πράσσειν) Stephanus hic hyperbaton statuit, & cum his coniungit illa *πρὸς τοὺς Ἀθηναίους*. Thucydides saepe *πράσσειν* cum praepositione *πρὸς* dicit. III, 28: Οἱ δὲ *πράξαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μάλιστα τῶν Μιτυληναίων*. IV, 74: *Καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πρᾶξαντων*. Et aliis locis quamplurimis. Sed non minus sine ea. II, 79: Ἐδόκει δὲ *καὶ προσχωρήσειν ἢ πόλις ὑπὸ τινῶν ἔνδοθεν πρᾶσσόντων*. IV, 89: Ὡς δὲ ἦσαν οἱ *πράσσοντες τὸ ἀμάρτημα*. VIII, 49: Ὅπως *περὶ τε τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου πρᾶσσειν*. Itaque hic nihil opus est hyperbato. Nam & ἁμολογίαν *ποιεῖσθαι πρὸς τινὰ* usitatum est Thucydidi. III, 28: *Ποιοῦνται κοινῇ ἁμολογίαν πρὸς τε Πάχητα*. & cum *γίνομαι* V, 5.

ead. l. 8. Στρατιὰν μ. π. *περεύσειν ὡς Βρασίδα*) Hinc bene confirmatur scriptura, quam viri docti in Aelian. VIII V. H. 2 restituerunt, reiecta Tanaq. Fabri coniectura.

ead. l. 10. Ἐνδηλὸν τι ποιεῖν) Scholion Cod. Cass. ita ex-

ponit: Ἐπειδὴ φίλος ἐγεγόνει τοῖς Ἀθηναίοις ἠξίουσιν αὐτὸν τεκμήριον τι παρέχειν φιλίας.

Pag. 199. l. 2. Ἀμεινίας) Aliis, ut credo, Ἀμινίας dicitur. Aminias Archonti Olymp. LXXXIX, 2 nomen erat, quem cum libere & impune traducere non liceret, Aristophanes illum mutato paulum nomine Ἀμυνίαν appellat, observante Scholiaste ad Νεφέλας. HUDS.

ead. l. 6. Τοῖς ἐντυχοῦσιν) Scholiastes quoque agnoscit scripturam marginis τοῖς εὐτυχοῦσι, & simul monet de altera lectione, quae est in omnibus aliis. Sed haec pars Scholii non est in Cass. Quos autem hic τοὺς ἐντυχόντας vocat Thucydides, hos alii τοὺς τύχοντας magis dicunt. Illa, τῶν πόλεων ἀρχόντας καθιστάται, descripsit Thomas in καθίσταται. DUKER. Scribe omnino cum Schol. ἐντυχοῦσι. Favet Marg. ν a librariis ob hiatum inferitur. III, 7, ἀφίσι αὐτὸς pro ἀφίσιαι Gr. II, 56, ναυσὶ, ὅτε Gr. puto ob hiatum recte. VII, 60, τοῖς ἀσθενέσι ἱκανὸν γενέσθαι Cass. III, 68, εἴκοσι Gr. sine ν. bene. III, 7, αὐτόθεν τε Mss. non αὐτόθεν τε. WASS.

ead. l. 12. Ἀπολώλει) Διεφθάρη, quod est in marg. habet etiam Scholiastes, cum scriptura aliorum librorum. A Cass. abest haec annotatio.

ead. l. 13. Ἐν Ἄργει) In Argolide dicit Pompon. Mela II, 3. Situm designat Pausanias in Corinth. c. XVII: Μυκητῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ πέντε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια τὸ Ἡραῖου. Et paulo post: Αὐτὸ δὲ τὸ ἱερόν ἐστιν ἐν χθαμαλωτέρῳ τῆς Εὐβοίας. τὸ γὰρ δὴ ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσι Εὐβοίαν. Strabo VIII, pag. 368, decem stadiis a Mycenis, quadraginta ab Argis abesse scribit.

Pag. 200. l. 3. Ἐς Φλιοῦντα) Tegeam Pausan. l. d. Clementis Alexandr. in Protrept. pag. 35, & qui eum sequitur, Arnobii VI, p. 207, nullam rationem habet Scaliger ad Euseb. Chron. p. 104; ubi ab his quoque Χρυσίδα, non Χρυσίδα, vocari observat. de quo supra ad II, 2.

ead. l. 4. Ἱερείαν) Omnino Ἱερείαν scribendum Atticorum more. Vide Etymol. M. auctorem, in voce ἐγχείησι. De sacerdotibus Iunonis vide Valesii notas in Excerpta Polybii p. 350 ed. Amstel. HUDS. De accentu in Ἱερεία aliter sentit Thomas Magister h. v.

ead. l. 5. Ἐτη δὲ Χρυσίς) Vide Meursium de Archont. Athen. l. 3, c. 6. HUDS. Scholia Cass. hic aliquanto au-

Etiora sunt: nam ad ea, quae in vulgatis edd. annotantur ad verba, καὶ ἔνατον ἐκ μέσου, haec addita habent, ὅστε τὰ πάντα περτήκοντα ἔξ ἡμῶν ἔτη διήνυσεν ἡ Χρυσὶς ἱέρεια. Haec summa annorum conficitur e loco Thucydidis II, 2, cum hoc collato.

ead. l. 6. Ἐνατον) Ἐνατον Cass. rectissime. Ita semper & ubique Codices praestantiores, in Iosepho & LXX praeferrim, Glossae veteres &c. V, 12 ἑνακοσίαν Graev. Cass. WASS.

ead. l. 14. Ἐν Λαοδικείᾳ) Pausanias, quem in Var. Lect. laudat Hudsonus, ita scribit VIII, 44: Κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν (nempe a Megalopoli ad Pallantium & Tegeam) Λαδογκέα σφίσιν ὠνόμασται τὰ πρὸ τοῦ ἄστεως. Interpretes ibi vicum suburbanum faciunt, de quo e verbis Pausaniae nihil intelligitur. Nec urbem esse constat, ut hic Hudsonus. Polybius II, 51, τὰ Λαοδικία vocat: τὸ δὲ δεύτερον, inquit, ἠπτήθησαν ἐκ παρατάξεως ἐν τοῖς Λαοδικίοις καλουμένοις τῆς Μεγαλοπολίδος; & ibid. 55, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ περὶ Λαοδικία μάχῃ. Laodicios campos vertit Casaubonus, quod verum esse puto: nam recte suppleri potest πεδία. Et apud Thucydidem ex auctoritate Polybii receptae lectioni ἐν Λαοδικείᾳ praefero, quod est in optimis libris, ἐν Λαοδικίᾳ, scilicet πεδίῳ.

ibid. τῆς Ὀρεστίδος) Vid. Schol. Antholog. 434, & Philippi Epigr. Nicet. Choniat. 179 c. WASS. De Orestide Arcadiae Stephanus in Ὀρέσται. Idem in Μεγάλη πόλις, dimidiam partem Megalopoleos Ὀρεστίαν vocatam, scribit.

ibid. Ἀμφιδύριτος) Moeris, ἀμφιδύριτον, τὸν ἀγχώμαλον, ὡς Θουκυδίδης, Ἀττικῶς. Ἀμφύριτος μάχῃ apud Suidam ex incerto auctore.

ead. l. 15. Ἐγένετο) Magis placet Regii Codicis scriptura ἐγγένοι, quomodo non semel Herodotus. WASS.

Pag. 201. l. 10. Κώδωνος) Scholiast. Aristoph. δοκιμάζεται ἢ τῶν φυλακῶν φρουρὰ κώδωσι. Vide Suidam in voce κωδωνοφόρος, & Lipsium de Militia Rom. lib. 5, Dial. 9. HUDS. Schol. Aristoph. Avib. v. 1160, & ex eo Suidas in κωδωνοφορεῖται: κωδωνοφορεῖται, ἀντὶ τοῦ, δοκιμάζεται ἢ τῶν φυλάκων φρουρὰ. Memorat etiam Scholiastes Demosthenis ad Orat. περὶ παραπρεσβείας, pag. 236, & Harpocraton in διεκωδώνισε. Nec alio pertinere potest locus Parthenii Eroticor. cap. 7, a Valesio ad Noras Mauffaci in Harpocratonem laudatus. Doctissimo Magio dari debet ve-

nia, in libro de Tintinnabulis cap. 10 scribenti, morem hunc tantum apud antiquos Graecos existisse, & Historicos, sive Graecos, sive Latinos, nihil tale in urbibus factum esse, dicere.

ibid. Παρενεχθέντος &c.) Nam tintinnabulo allato, sic incassum ante ipsius proditoris reditum admotae sunt scalae &c. Valla. Potius de interiecto temporis spatio voces Gr. videntur intelligendae: quas tamen Scholiastes & aliter exponit. Quod autem sequitur, ante proditoris reditum, facit, ut videatur legisse προδιδόντα: cum vera tamen sit lectio, quam habemus, τὸν παραδιδόντα αὐτὸν, videlicet τὸν κώδωνα. Steph. HUDS.

VARIAE LECTIONES

IN LIBRUM V.

Pag. 205. l. 1. Θεουκιδίδου Ξυγγραφήs τὸ πέμπτον Cl. Ξυγγραφήs πέμπτη Gr. Θεουκιδίδου Ξυγγραφήs πέμπτης Ar. Ald. Bas. Titulo caret C. Θεουκιδίδου Ξυγγραφήs πέμπτη Flor. Θεουκιδίδου τοῦ Ὀλόρου Ξυγγραφήs τὸ πέμπτον editi reliqui. HUDS. Θεουκιδίδου συγγραφήs πέμπτον Reg. Θεουκιδίδου Ξυγγραφήs ἐ Cass. Ἀρχὴ τῆs ἐ τῶν Θεουκιδίδου ἱστοριῶν ἐνταῦθα Mf. Bas. l. 7. δ' ἐπιγιννομένου) δὲ ἐπιγ. Reg. Cass. l. 10. ἱερῶσδαι) ἱερᾶσδαι Gr. in margine. Hu- iusce loci meminit Suidas, & ἱερῶσδαι interpretatur ἱεροῦs νενομίσδαι, καὶ οἶον καθιερωσδαι. HUDS. ἱερᾶσδαι non so- lum in marg. sed etiam in contextu Gr. & ita Mf. Bas. l. 12. μοὶ δεδήλωται) Vide l. 1, c. 8, & l. 3, c. 104. HUDS.

Pag. 206. l. 1. Ἀτραμύττειον) Ἀτραμύττιον Ar. C. Vi- de Stephanum περὶ πόλεων in voce Ἀδραμύττειον. HUDS. Δῆλοι Ἀτραμύττιον Dan. Ἀτραμύτειον Mf. Bas. ead. Φαρ- νάκου) Φαρνάκου Ar. C. HUDS. l. 3. δὲ Ἀθηναίουs) δὲ Ἀθηναίουs Gr. l. 9. ἐs) eis Dan. ead. Κολοφωνίων λιμένα &c.) Sic distinguunt Codd. nonnulli : Κολοφωνίων λιμένα τῶν Τορωναίων, ἀπέχοντα &c. HUDS. l. 12. τῆ μὲν στρατιῆ τῆ πεζῆ) Sic Cam. Cl. Gr. IDEM. Reg. Cass. l. 13. τὸν λιμένα περιπλεῖν) περιπλεῖν τὸν λιμένα Gr. l. 14. προσ- περιέβαλε) προπεριέβαλε Dan.

Pag. 207. l. 2. προάστειον) προάστιον Cass. l. 4. Λα- κεδαιμόνιος) Λακεδαιμονίων Marg. Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. προσβαλλόντων) Scilicet τῶ περιτειχίσματι. Ae. Port. HUDS. Προσβαλλόντων Reg. l. 7. περιέπλεον ἐs τὸν) περιέπλεον αὶ ἐs τὸν Cam. HUDS. l. 10. δρόμῳ) δρόμον Dan. l. 11. φθάνουσιν οἱ τε ἀπὸ) φθάνουσιν οἷτινες ἀπὸ Dan. l. 12. ἐπιστόμενος) ἐπιστόμενος Cass. Sed videtur a prima ma- nu fuisse ἐπιστόμενος. nam aliquid abrasum, & vacuua

spatium inter ο & μ relictum erat. l. 13. κατὰ τὸ) καὶ κατὰ τὸ Gr. HUDS. ead. ξυνεσπεσῶν) ξυνεισπεσῶν Ar. IDEM. ξυμπεσῶν Mf. Baf. l. 15. Πασιτελίδαν) Sic Mf. Baf. Πασιτελίδα ed. Baf.

Pag. 208. l. 5. δύο omittit Gr. HUDS. l. 9. καὶ αὐτοῖς &c.) αὐτοῖς ἀπῆλθεν. ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων ἀπῆλθεν. Scil. οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ὑπ' αὐτῶν ἀπελύθησαν, καὶ ἀπεπέμφθησαν. Ae. Port. HUDS. ead. Πελοποννήσιον) Πελοποννησίων Dan. l. 12. Πάνακτον) N . . . α Cass. cetera abrafa erant.

Pag. 209. l. 2. Ἄθω) Ἄθων Marg. Περιπλεῖ τὸν Ἄθω Cl. Ἄθωνα Ar. C. HUDS. Ἄθων Reg. Cass. Ἄθωνα Dan. l. 4. κευσι) κευσὶν Cass. l. 7. ἐπεγράψαντο) ἐγράψαντο Reg. l. 9. Συρακουσίους) Συρακοσίους & mox Συρακοσίους Cass. l. 11. τὴν πόλιν) Id est: τὴν οἰκίαν, τὴν ἐαυτῶν πατρίδα. Ae. Port. HUDS. l. 12. ἐρημώσαντες &c.) καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ἔκησαν Ar. C. Flor. ὤκισαν Marg. HUDS. Eadem distinctio est in Reg. ead. Συρακούσας) Συρακοῦσσας, & mox Συρακουσσῶν, atque ita passim Cass. l. 14. Φωκέας) Φωκαίας Cl. in marg. HUDS.

Pag. 210. l. 1. Βρικινίας) Βρικινίας Gr. Βρικινιάς Cl. in marg. HUDS. Βρικινίας etiam paulo post Gr. l. 2. τότε ἐκπεσόντων) ποτὲ ἐκπεσόντων Cam. HUDS. l. 3. καταστάντες) Id est: ἐς τὰ χωρία κυρτερὰ καὶ τετειχισμένοι καταστάντες ἐκ τούτων ἐπολέμουν. Ae. Port. HUDS. l. 6. κοινῆ ὡς omittit Gr. ὡς omittunt Ald. Flor. Baf. HUDS. κοινῆ ὡς Mf. Baf. l. 11. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. l. 12. ἀλλ' ἀναχωρήσας) ἀλλὰ ἀναχ. Gr. l. 14. παραθαρσύνας) παραθρασύνας Marg. Ar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Παραθαρσύνας C. HUDS. Παραθρασύνας Dan. Παραθαρσύνας Reg. Cass.

Pag. 211. l. 2. ἐχρημάτισε) ἐχρημάτισεν Gr. l. 3. Μεσσήνης) Μεσσήνης Gr. ead. ἐποίκοις) Inter ἐποικοὶ & ἀποικοὶ magnum discrimen. ἀποικοὶ, coloni a civitate aliqua missi, deducente aliquo coloniam: ἐποικοὶ non ita, nam neque a quopiam mittuntur, neque aliquo deducente. Ae. Portus. HUDS. l. 4. τῶν omittunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. IDEM. Cass. Dan. At servat Mf. Baf. l. 5. ἐπαγαγομένων) ἐπαγομένων Cass. l. 6. ἐξεπέμφθησαν) Id est: ἐκπεπτωκότες ἦσαν ἐποικοὶ πρότερον ὄντες, ἐξεβλήθησαν. Ae. Port. HUDS. ead. Μεσσήνη) Μεσσήνη Ar. C. ut & paulo supra. IDEM. l. 7. ὁ deest Gr. l. 12. Μελαίους) Μελέους Gr. HUDS.

Pag. 212. l. 1. δς) ὡς Ar. C. Ὡς τότε ἀπὸ Τορώνης Gr. HUDS. δς τότε ἀπὸ τῆς T. Mf. Baf. Ὡς Reg. l. 2. Ἡϊόνος) Ἡόνος C. & infra Ἡόνι. Ἡόνος Ar. & μοχ Ἡόνι. Vid. Var. Lect. ad cap. 10. HUDS. Ἡόνος Reg. Caff. Dan. Κόνος Gr. Paulo post Ἡόνι iidem. l. 4. Γαληψόν) Γαληπλόν Ar. C. Vide Annott. ad IV, 107. HUDS. Dan. ead. Θασίων) Θαλασσίων Mf. Baf. ead. κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. l. 6. παραγένειτο) παραγένητο Caff. l. 7. Πόλλην) Πολλήν Cl. Gr. HUDS. Πολλ abrafis ceteris Caff. ead. τῶν) τὸν Ar. C. HUDS. Dan. l. 8. ἄζαντα) ἄζοντα malit Camerarius. HUDS. Sic Mf. Baf. ead. ὡσπλείστους) ὡς πλείστους Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Gr. l. 11. Ἀργυλίων) Ἀργυλίων Dan. Port. l. 12. καὶ omi. Gr. HUDS. l. 13. ὡστε οὐκ) ὡστ' οὐκ Caff. ead. αὐτόθεν) αὐτὸν Cam. Gr. HUDS. l. 15. αὐτὸν) αὐτὸθ' Dan.

Pag. 213. l. 1. Καὶ deest Gr. HUDS. l. 3. Ἡδῶνας) Ἡδῶνας Ar. C. Cl. Ald. Flor. Baf. Ἡδῶνας Gr. IDEM. Ἡδῶνας Reg. Ἡδῶνας Caff. l. 4. Μυρκινίων) Μυρκινίων Dan. l. 7. ἰππῆς) ἰππεῖς Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 11. ὁ deest Dan.

Pag. 214. l. 4. εὐτυχίσας omittit Gr. HUDS. Μοχ τε ante φρονεῖν deest Mf. Baf. l. 6. τοῦ χωρίου) τὸ χωρίον Ar. C. HUDS. Dan. Μοχ περιέμετεν Mf. Baf. l. 10. καρτεροῦ) κρατεροῦ & in marg. καρτεροῦ Gr. ead. πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως ἐπὶ τὴν Θράκην Dan. cetera defunt. l. 11. αὐτὸς ἐθεῶτο) αὐτὸς δὲ ἐθεῶτο Gr. HUDS. ead. Στρυμόνος) Στρυμμόνος Ar. C. HUDS. l. 12. ἐπὶ τὴν Θράκην) ἐπὶ τῇ Θράκῃ Cl. Gr. IDEM. Mf. Baf. Reg. Caff. l. 14. οὐτ' ἐπὶ) οὐτε ἐπὶ Ar. C. HUDS. ead. οὐτε) οὐδὲ exhibent libri aliqui. HUDS.

Pag. 215. l. 2. οὐ κατῆλθεν) οὐκ ἀπῆλθεν Ar. C. Gr. Κατῆλθεν pro ἦλθεν positum existimat Ae. Portus. HUDS. ead. ἀμαρτάνειν) ἀμαρτεῖν Caff. l. 4. εἶδε) εἶδεν Caff. l. 5. εἰσέρχεται) ἐσέρχεται C. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. Μοχ καὶ ante ἀντίταξιν abest a Baf. l. 7. αὐτοῦ) αὐτοῦ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. l. 9. ἀντίπαλα) ἀντίπαλον Ar. C. HUDS. Dan. l. 10. ἐστράτευε) ἐστράτευσε Gr. HUDS. Reg. l. 12. δειξίσειε) δειξίσειεν Reg. δειξίσειεν Caff. δειξίσειε Gr.

Pag. 216. l. 2. αὐτὸς omittit Cl. HUDS. l. 3. Κλεαρίδεα) Κλεαρίδι Dan. ead. ἐβουλεύετο) ἐβούλετο Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων) οὐκ ἂν νομίζων
Thucydid. Vol. III. H h

ὁμοίως αὐτοὺς Ar. C. HUDS. Dan. Οὐκ ἂν νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. l. 6. τύχοι) τύχη & inter versus τύχοι Gr. ead. ἢ deest Ar. HUDS. ead. ξυγκαλέσας) συγκαλέσας Reg. Gr. l. 10. ἤκομεν) ἤκετε legebat Valla. HUDS. ead. αἰεὶ) αἰεὶ Bar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. ead. Δωριῆς) Δωριεῖς Ar. C. IDEM. Reg. Gr. Dan. l. 12. ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον) ἀρκεῖ τὸ βραχέως δεδηλωμένον Cl. ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένων in margine. HUDS. Reg. Caff. ita ut in contextu Cl. l. 13. ὅτω τρόπῳ) ὃ τρόπῳ Ar. C. τῷ τρόπῳ Cl. Gr. HUDS. In Gr. est ὃ τρόπῳ. & sic Mf. Baf. Reg. Caff. Dan. ead. ἵνα μὴ δεξ.) ἵνα μὴ τὸ κατ' ὀλίγον Ar. C. HUDS. ead. τὸ) τῷ Gr. & a prima manu Caff. in quo deinde emendatum erat τό.

Pag. 217. l. 4. ἀτάκτως) ἀτάκτους C. HUDS. l. 5. δὲ τὰς) δὲ καὶ τὰς Gr. IDEM. ead. κάλλιστα) μάλιστα Ar. HUDS. l. 6. ἐαυτοῦ) αὐτοῦ Ar. C. HUDS. Dan. Mox τὴν post δύναμιν deest Gr. l. 8. ζυμφέροντος) συμφέροντος Reg. Caff. Gr. & paulo post συνταχθῆναι idem. l. 11. μέγιστ' ἂν) μάλιστ' ἂν Ar. C. HUDS. Dan. Gr.

Pag. 218. l. 2. Κλεαρίδα) Κλεαρίδην Dan. ead. ἐμὲ ὄρᾳς) ὄρᾳς ἐμὲ Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τοὺς τ' Ἀμφιπολίτας) τοὺς μετὰ σεαυτοῦ τούτους Ἀμφ. Cam. HUDS. l. 6. ἐπεκθεῖν) ἐπελθεῖν Reg. ead. ὠστάχιστα) ὡς τάχιστα Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Gr. Caff. l. 7. οὕτω) οὕτως Caff. ead. φοβηθῆναι) θορυβηθῆναι Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. γίγνου) γίνου Ar. C. HUDS. l. 11. νομίζατε εἶναι) νομίζατε τρία εἶναι Stobaeus. IDEM. l. 13. ὑμῖν) ἡμῖν Ar. HUDS. l. 14. γενομένοις) γινομένοις Ar. HUDS. l. 15. ζυμμάχοις) συμμάχοις Dan.

Pag. 219. l. 1. πράξητε) πράξησθε Gr. HUDS. l. 4. ἐγὼ τὲ) ἐγὼ δὲ Gr. ead. μᾶλλον deest C. HUDS. l. 7. Κλεαρίδα) Κλεαρίδου C. IDEM. l. 9. ὅσπερ) ὅπερ Gr. Mox εἴρηται Mf. Baf. l. 13. ἤτε στρατιὰ) ἤρτηται στρατιὰ Dan. l. 14. φανερὰ deest C. HUDS.

Pag. 220. l. 2. ὑποφαίνονται) ἀποφαίνονται Reg. ead. ἐπῆλθε) ἀπῆλθε Gr. l. 4. καὶ οἰόμενος ὀφθήσεσθαι) Aliter quam ὀφθήσεσθαι legisse videtur Valla. Nam locum sic veritit: atque ubi rem cognovit, iubet colligi vasa ad proficiscendum, quod scilicet nollet pugna decernere, priusquam sibi venirent auxilia, quodque arbitraretur, fugam se ante capere posse: edicitque abeuntibus ad sinistrum cornu (tanquam agere id solum liceret) Eionem versus se subducerent. Καὶ οἰόμενος φθῆ-

σεσθαι ἀπελθόν, σημαίνειν &c. Ar. C. Ita quidem locum distinguendum censet Ae. Port. HUDS. Φθίσσεσθαι ἀπελθόν Reg. Cass. l. 5. παρήγγελλε) παρήγγειλε Cass. l. 7. Ἴόνος) Ἴονος cum i recenti manu supra crypto Reg. ead. αὐτῷ ἐδόκει σχολῆ) αὐτὸ ἐδόκει σχολῆ Cl. ex emend. σχολῆ Gr. Ar. HUDS. In Gr. est σχολῆ. l. 8. αὐτὸς deest Ar. HUDS. ead. τὰ γυμνά) Scil. νῶτα, vel πλευρα. IDEM. l. 12. δῆλοι) δηλοῖ Gr. Ald. Flor. Basf. atque ita in Cod. Ar. ex alicuius emendatione. HUDS. ead. δὲ deest Gr.

Pag. 221. l. 1. ἄς εἴρηται) Scil. δεῖν ἀνοιγεῖν ὅταν ὁ καιρὸς ᾗ. Ae. Port. HUDS. l. 2. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα Ar. C. Ald. Flor. Basf. IDEM. Gr. l. 4. ὄντος) ὄντας Reg. Mox τὴν ὄδον deest Mf. Basf. l. 11. καὶ omitt. Cass. Gr. l. 13. Ἴόνα) Ἰόνα Cl. passim. in Codd. aliis Ἰόνα plerumque cum iota subscripto. HUDS. ead. ὕπερ) ὡς περ pro ὕπερ legebat Valla. IDEM. l. 14. ἔφευγε) ἔφευγεν Cass. Gr.

Pag. 222. l. 2. δὲ deest Gr. ead. τῶν deest C. HUDS. ead. τε deest Cass. Reg. l. 3. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. & paulo infra τὸ λοιπόν. HUDS. Utrumque Cass. & Gr. habent. l. 4. εὐθὺς φεύγων) De morte Cleonis & Brasidae aliter scribit Scholiastes ad Aristophanis Pacem v. 283. μορμαχῆσαντες, inquit, ὁ Κλέων καὶ Βρασιδάς, ἀλλήλους ἀνεῖλον. Sed ille Scholiastes & alibi multam ignorantiam prodit. Palmerius. Cleonem ἐν τῇ μάχῃ cecidisse narrat Diodor. Sic. pag. 323 ed. Stephan. 122 ed. Rhod. HUDS. l. 12. ἢ ante αὐτίκα omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 14. εἰς) εἰς Reg. ead. Ἰόνα) Ἰόνα Ar. supra tamen Ἰόνα. Inter Ἰῶν & Ἰῖδον distinguit Eustathius, & (cum Scholiaste nostro) I, 98, & Stephano περὶ πόλεων plures Eiones existisse commemorat. Vid. Holstenium & Berkelium in Stephanum v. Ἰῖών. HUDS.

Pag. 223. l. 1. ἐσεκόμισαν) ἐκόμισαν Gr. HUDS. Reg. l. 2. μετ' αὐτοῦ) μεθ' αὐτοῦ Gr. HUDS. Μεθ' αὐτοῦ Cass. ead. οὐ πολὺ) Id est: οὐ μετὰ πολὺν χρόνον. οὐ πολὺν χρόνον διαλιπών. μετ' ὀλίγον. Ae. Port. HUDS. l. 4. τοῦ om. Mf. Basf. l. 5. ἔστησε) ἔστησεν Cass. l. 7. ἐπισπόμενοι) ἐπισπώμενοι Reg. ead. δημοσίᾳ ἔθαψαν) In Graeciae urbibus quibusdam, quos honorifice sepelire volebant, eos in urbe media & prope forum saepius ἔθαπτον. Xenophon. lib. 7 Ἑλληνικῶν. Idem de Euphrone a Corinthiis sepulto testatur Plutarchus in Arato. Vide Des. Heraldus Advers. l. 1, c. 6. HUDS. l. 8. τολοιπόν) τὸ λοιπόν Cass. Gr. l. 9.

ὡς ἡρώϊ τε) Vide Pausaniam in Laconicis, Aristot. Eth. ad Nicom. l. 5, c. 7, & Mich. Ephesium in Commentariis ad citatum Philosophi locum. HUDS. l. 13. οἰκίσεως) οἰκήσεως Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Caff.

Pag. 224. l. 12. Ῥαμφίας) Ῥομφία Dan. l. 14. ἐννακοσίαν) ἐνακοσίαν Gr. Caff. & hic a correctore ἐννακοσίαν.

Pag. 225. l. 3. δ' ἐπιγιγνομένου) δὲ ἐπιγ. Gr. l. 4. Πιερίου) Subintelligendum ὄρους vel χωρίου. Πίερον enim mons, & Πιερία regio Thessaliae. Ae. Port. HUDS. ead. τὸν Ῥαμφίαν) τὴν Ῥομφαιο Dan. l. 5. Θεσσαλῶν deest Ar. HUDS. l. 6. ἐπ' οἴκου) ἐς οἴκου Gr. l. 13. Ῥαμφίου) Ῥομφίου Dan. ead. Θεσσαλίας) Θετταλίας Gr. HUDS. Habet Θεσσαλίας. l. 14. μηδετέρους) μηδ' ἐτέρους Gr.

Pag. 226. l. 1. τὴν γνώμην εἶχον omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 2. τε omittit Cl. HUDS. Reg. Caff. ead. δι' ὀλίγου) δι' ὀλίγον C. HUDS. l. 3. καὶ deest Ar. C. HUDS. Dan. l. 7. ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον Caff. l. 8. μετεμέλλοντό τε) μετεμέλλοντό τε C. Ald. Flor. Bas. HUDS.

Pag. 227. l. 1. τῆς Πύλου καὶ non agnoscit C. HUDS. ead. Κυθήρων) Κυθαίρων Dan. l. 4. ὡς περ καὶ) ὡς καὶ Mf. Bas. ead. νεωτερίσωσι) νεωτερίσωσιν Gr. l. 5. αὐτοῖς τὰς τριακονταετείς) τὰς τριακονταετείς αὐτοῖς Reg. ead. ἐπ' ἐξῶδω) ἐπ' ἐξῶδων C. HUDS. Dan. l. 7. ὡς τ') ὡστε Reg. l. 10. ὡς περ) ὡς περ Ar. C. HUDS.

Pag. 228. l. 2. πράσσειν) πράττειν Ar. HUDS. ead. οὐπως) οὐπω Marg. Ar. Cl. Gr. HUDS. Reg. Dan. l. 4. ἐπὶ) ἐν Reg. l. 5. μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένου) μᾶλλον δεξαμένου C. HUDS. Dan. Ἄν abest a Gr. l. 8. δὲ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. ἐγεγένητο) Ita ex emendatione Gr. fuerat ἐγένετο. l. 10. ἀμφοτέρωθεν) Id est: ἐξ ἀμφοτέρων πόλεως, ὁ μὲν ἐκ Σπάρτης· ὁ δὲ ἐξ Ἀθηνῶν. Ae. Port. HUDS. l. 13. τότε &c.) τότε δὲ οἱ ἐν ἑκατέρῃ Gr. IDEM. Reg. ead. δὲ) δὴ Ar. C. HUDS. l. 14. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. HUDS. Caff. Gr.

Pag. 229. l. 3. ἐν ᾧ) Scilicet χρόνῳ. HUDS. l. 4. ἠξιοῦτο διασάσασθαι) ἠξίου τὸ διασ. Gr. HUDS. Reg. Caff. l. 6. καὶ τῶ μέλλοντι) καὶ ἐν τῷ μ. Gr. HUDS. ead. ὡς οὐδὲν) ὡς οὐδένα Mf. Bas. l. 8. αὐτὸν) αὐτὸν Reg. Caff. Gr. l. 11. ἐνθυμίαν) εὐθυμίαν Mf. Bas. ead. ἀσι deest Reg. l. 12. προβαλλόμενος) προβιλλομένοις Mf. Bas. a correctore. ead. τί abest a Reg. l. 13. ξυμβαίνει) ξυμβαίνομε

Ar. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Cass. Συμβραίνει & super ultima syllaba οι Gr.

Pag. 230. l. 2. μετ') μετὰ Cass. l. 3. ἐπιπολύ) ἐπὶ πολὺ C. HUDS. Gr. Ἐπὶ πλεῖστον Mf. Basf. ex emendat. ead. τὰδε θεωροῖς) τὰδε εἰπεῖν θεωροῖς Gr. HUDS. Reg. θεωροί, οἱ θεωρόποιοι Hefych. θεωροί, οἱ εἰς θεοὺς πεμπόμενοι Harpocrat. & qui his praeerat Ἀρχιθεωρος dicebatur. Vid. Valesii notas ad Harpocr. Quid differant πρέσβεις & θεωροί, declarat Plutarchi locus in Demetrio. HUDS. ead. ἀφικνουμένοις) ἀφικόμενοις Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. εἰς) ἐς Cass. l. 5. ἀργυρέα εὐλάκα εὐλάζειν) Id est: Fame laboraturos esse. Vide Schol. εὐλάκα & εὐλάζειν vocabula Laconica peculiariora. Vide Meurfii Miscell. Lacon. l. 3, c. 6, 7. εὐλάχα εὐλάζειν Cl. in marg. HUDS. Ἀργυρέαν εὐλακα εὐλάζειν Reg. Ἀργύραιε εὐλά καὶ εὐλάζειν Gr. l. 6. προτρέψαι) περιτρέψαι Dan. l. 7. δοκοῦσαν) δόκησιν Marg. C. Cl. & δοκήσεως in marg. HUDS. Δόκησιν Cass. Dan. Sed Cass. in marg. manu recenti γρ. δοκοῦσαν. l. 9. τῶν) τῶ Ar. Ald. Flor. Basf. Steph. i. HUDS. Cass. Schol. ead. ἔτι) ἔτει Ar. C. atque ita scribendum esse monuit F. Port. HUDS. Sic & Mf. Basf. & Dan. ἔτι & inter versus recenti manu ἔτει Reg. ἔτει Gr. in marg. l. 11. τοπρῶτων) πρῶτον Cass. τὸ πρῶτον Gr.

Pag. 231. l. 1. αὐτὸς) αὐτοῖς Gr. καὶ αὐτὸς τοῖς ἐχθ. Mf. Basf. l. 5. πρὸς) ἐς Reg. l. 7. ἐπιτεγχισμὸν) ἐπὶ τεγχισμὸν Gr. l. 9. συνόδων) ξυνόδων Mf. Basf. l. 13. Θηβαῖοι) Ἀθηναῖοι, & in marg. Θηβαῖοι Gr. ead. προσχωρησάντων) προχωρησάντων Mf. Basf.

Pag. 232. l. 6. ἐσπείσαντο &c.) ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. reliqua desunt. Gr. HUDS. l. 7. καὶ ὁμοσαν ἐκεῖνοι &c.) Sic distinguendum censet F. Port. καὶ ὁμοσαν, ἐκεῖνοί τε π. τ. Λ. τὰδε. ita ut in posteriore clausula ἀπὸ κοινοῦ repetatur τὸ ὁμοσαν. HUDS. l. 13. τὸ δ' ἱερὸν) τὸ δὲ ἱερὸν Reg.

Pag. 233. l. 1. αὐτῶν) αὐτῶν C. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Cass. Gr. ead. γῆς τῆς ἑαυτῶν) γῆς ἑαυτῶν Gr. HUDS. l. 3. τοῖς Ἀθηναίων) τῶν Ἀθ. Reg. Mf. Basf. τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίαις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις absunt a Cass. sed deinde in marg. adscripta sunt. Τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναίων καὶ τοῖς Λακεδαιμονίαις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. sed τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναίων punctis subscriptis notata sunt Gr. l. 4. τοῖς Λακεδαιμονίων) τῶν Λακ. Ar. C. Cl. Gr. HUDS.

Reg. Dan. Mf. Baf. l. 5. θάλασσαν) θάλατταν Gr. l. 7. ἐπ' Ἀθηναίους) ἐπ' Ἀθήνας Ar. C. HUDS. Ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ζυμμάχους defunt Reg. l. 10. ἦν δέ τι διάφορον) ἦν δέ που καὶ διάφορον Ar. Ἦν δέ τι καὶ διάφορον C. HUDS. Dan. ead. δικαίῳ) δίκαις Marg. Ar. Gr. HUDS. Schol. WASS. Mf. Baf. Reg. & in marg. manu rec. Caff. l. 14. ὅποι ἂν) ὅπι. ἂν Cl. HUDS. ead. βούλωνται) βούλωνται Ar. C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. IDEM. Caff. & Gr. sed emendatum e βούλωνται. l. 15. φερούσας τὸν φόρον &c.) τὰς φερούσας τ. φ. τ. ἐ. Ἄ. Ar. C. Hoc tributum constitutum ab Aristide, ut testatur Scholiafites ad I, 96. erat autem talentorum quadringentūm sexaginta, teste Thucydide I, 96. auctum erat a Pericle, ut clare indicat Plutarchus in Aristide, citans locum Thucyd. II, 13. Vide Meursium de Fortuna Athen. cap. 7. HUDS. τὰς φερούσας etiam Dan.

Pag. 234. l. 3. εἰσὶ δὲ, αἶδε) εἰσὶ δὲ αἱ πόλεις αἶδε Gr. Εἰσὶ δὲ Ἄργ. C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. ex alicuius tamen emendatione αἶδε reponitur in Cod. Ar. Εἰσὶ δὲ Ἄργ. Cl. HUDS. Εἰσὶ δὲ Ἄργιλος Caff. Dan. l. 4. ζυμμάχους) συμμάχους Gr. & paulo post, ubi ita etiam Reg. ead. δ' εἶναι) δέ εἶναι Ar. C. HUDS. l. 5. μηδετέρων) μηδ' ἐτέρων Gr. ead. μήτε Λακεδαιμονίων &c.) μήτε Ἀθηναίων μήτε Λακεδαιμονίων Gr. ead. μήτε Ἀθηναίων) μήτε μὴν Ἀθηναίων Cam. HUDS. l. 7. αὐτοὺς) Ad πολίτας refertur. HUDS. l. 8. Σιγγαίους) Συγγαίους Caff. Σιγγέους Reg. Gr. l. 9. πόλεις τὰς defunt Camer. HUDS. l. 11. οἱ omittunt Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Gr. l. 14. τῶν) τῷ Reg. Caff. l. 15. ὅσοις) ὅσοις Caff. l. 16. πολιορκουμένους) καθημένους Reg.

Pag. 235. l. 1. ἐν Σκιώνῃ) ἐν τῇ Σκιώνῃ Ar. HUDS. l. 2. εἰσέπεμψε) εἰσέπεμψε Reg. Gr. ead. τῶν deest Gr. l. 3. ἐν Ἀθήναις) ἐν Ἀθηναίοις Caff. ead. ἐν τῷ δημοσίῳ &c.) ἐν τῷ δημοσίῳ ἀποδόντων. quae defunt, in margine scribuntur. Caff. l. 4. ἥς Ἀθηναῖοι) ὅσοις Ἀθ. Mf. Baf. l. 5. οὐς τινας) εἰ τινας Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. l. 6. κατὰ ταυτὰ) καταταυτὰ Reg. Caff. l. 10. ποιήσασθαι) ποιήσασθαι legisse videtur Valla. HUDS. l. 13. δ' ὄρκος) δὲ ὄρκ. Gr. ead. Ἐμμένω) Ἐμμενῶ malit Fr. Port. HUDS. l. 15. κατὰ ταῦτα) καὶ κατὰ τ. Caff. καταταυτὰ Reg.

Pag. 236. l. 2. Ἰσθμῷ) ἐν Ἰσθμῷ. Ἰσθμοῖ. Ae. Portus. HUDS. ead. καὶ ἐν Ἀθήναις) καὶ Ἀθήναις Cl. Gr. HUDS.

Cass. Καὶ Ἀθήνησιν Reg. *ead.* ἐν πόλει) Id est, ἐν Ἀκροπόλει. Nam ἡ Ἀκρόπολις, inquit Thucyd. l. 2, ἡ νῦν οὖσα, πόλις ἦν. & hinc factum, ut Πόλις etiam, sive Urbs diceretur. Vide Meursii Cecropiam c. 3. HUDS. l. 3. ἐν Ἀμυκλαίῳ) Scil. ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Ἀμυκλαίου ἱερῷ. Amyclae, civitas Laconiae, sacra Apollini, in qua Τέμενος Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἐπιφανέστατον, ut inquit Polyb. l. 5, τὸ κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν. Vide Meursii Miscell. Lacon. l. 4, c. 2. HUDS. Ἀμυκλέῳ Reg. Gr. in quo deinde αἰ inter versus scriptum est. l. 4. ἑποτεροῖσιν) ἑπότεροι οὖν Ald. Flor. Bas. HUDS. Ἀμνημονούσι καὶ ἑπ. Reg. Ἀμνημονούσι καὶ ἑπότεροι οὖν Mf. Bas. Gr. *ead.* εἰ του) Hic in Cass. aliud pro εἰ scriptum ac deinde emendatum fuerat. Sed neque vetus scriptura, neque emendatio legi poterat. in marg. erat γρ. κατὰ τοῦ. *ead.* χρωμένοις) χρωμένους Reg. Gr. & ab emendatione Cass. pro vetere scriptura χρωμένοις. l. 5. ἀμφοτέροις) ἀμφοτέρους Gr. *ead.* ταύτη deest Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ὄπη) ὄπη Cass. l. 7. τῶν abest Ar. HUDS. l. 12. Δάϊθος) Δάϊος Ar. IDEM. Δάϊθος Gr. Δάϊδος Port. l. 13. Ἀνθίππος) Ἄνθιππος Ar. C. Flor. Bas. Steph. 1. Ἄντιππος Cl. Gr. Ald. HUDS. Reg. Cass. Mf. & ed. Bas. non Ἄνθιππος. *ead.* Τέλλης) Τέλλης Cl. Gr. Ar. Ald. Flor. Bas. Τέλλιος C. HUDS. Dan. Τέλλης Reg. Cass. *ead.* Ἀλκινίδας) Ἀλκινίδης Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Ἀλκινίδας Cam. HUDS. Ἀκινίδας Reg. Ἀλκινίδας Mf. Bas. non ut Camer. *ead.* Μηνᾶς) Μίνας Gr. HUDS. Reg.

Pag. 237. l. 1. Προκλῆς) Πατροκλῆς Ar. C. HUDS. l. 2. Ἄγων) Ἄγων Reg. Gr. sed in hoc deinde emendatum erat. *ead.* Ἀριστοκοίτης) Ἀριστοκίτης Cl. Gr. HUDS. Cass. Reg. l. 5. αἰ) δὴ Gr. HUDS. Immo αἰ, ut alii. l. 6. ἐκ Διονυσίων) Tria quotannis celebrabantur Dionysia sive Liberalia: scil. τὰ ἀρχαῖα, & ἀστικά vel τὰ κατ' ἄστν, & Ληναῖα sive τὰ κατ' ἀγρούς. Vide Palmerii Exercit. in Gr. Auctores p. 505, & 617, 618, Casauboni Animadvers. in Athenaeum p. 446, eiusdemque Commentarios in Theophrastum p. 131, & Meursii Athen. Att. p. 150. *ead.* ἀστικῶν) Sic a prima manu Cass. corrector fecerat ἀστυκῶν. Ἀττικῶν & cum emendatione inter versus & in margine ἀστικῶν Gr. *ead.* αὐτοδεκαετῶν) Id est: ἕλων δέκα ἐτῶν. Sic Strabo l. 9, p. 502, pro δλόξυλον dicit αὐτόξυλον. & Cicero aliquando Graecos imitatur, ut *Decem ipsos dies Athenis fuit*, hoc est, *integros*. HUDS. Αὐτόδεκα ἐτῶν Reg.

l. 8. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. Basf. HUDS. Caff. ead. ἐς τὴν) ἢ ἐς τὴν Caff. l. 10. καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ &c.) Hic verborum ordo: καὶ μὴ σκοπεῖται τὴν ἀπαρίθμωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἑκασταχοῦ ἀρχόντων, ἢ σημανόντων ἀπὸ τιμῆς τινος. πιστεύσας μᾶλλον ἐς τὰ προγεγενημένα. Ae. Port. HUDS. l. 13. οἷς καὶ ἀρχομένοις) Id est: ἐφ' ὧν ἢ ἀρχεῖν ἀρχομένων, ἢ μέσση ἀρχὴν ἀρχόντων ἑκαστα ἐγένετο. Ae. Port. HUDS. l. 14. ἐτυχέ τω) ἐτυχέν τω Reg. Caff.

Pag. 238. l. 1. ὡσπερ γέγραπται) Libro 2 in principio. HUDS. l. 6. εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους) τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους εὐθὺς Reg. l. 8. Μινᾶν) Μίναν Gr. HUDS. Μίμαν Reg. l. 12. ἐπιτηδείας) ἐπιτηδείους Gr. ead. οὐδ' ὁ) οὐδ' ὁ Gr. l. 13. δυνατὸς) δυνατὸν Ar. HUDS. l. 14. ἐκείνων) ἐκείνην Reg. ead. δὲ αὐτὸς) δ' αὐτὸς Gr. ead. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Basf. Steph. i. ut & mox infra. HUDS. ibi ita & Caff. l. 15. ἀπολογησόμενος) ἀπολογησάμενος Gr.

Pag. 239. l. 3. ἢ deest Dan. ead. εὔρε) εὔρεν Caff. l. 11. ἢ περ) οἷπερ Reg. ead. καὶ omittit Gr. HUDS. ead. τοπρῶτον) Scil. ὅτε ἔφασαν αὐτὰς οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι. Ae. Port. τὸ πρῶτον Ar. C. IDEM. Caff. ead. οὐκ) καὶ οὐκ Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. ποιῶνται) ποιῶντας, & inter versus deinde emendatum ποιῶνται Gr. l. 14. τοὺς deest Caff. ead. ἐποίησαντο) ἐποιοῦντο Cl. HUDS.

Pag. 240. l. 3. ἂν deest Ar. HUDS. ead. εἰ ἐξῆν) μὴ ἐξῆν Gr. ex emendatione. IDEM. l. 7. Λακεδαιμόνιοι) Adde καὶ Ἀθηναῖοι. Fr. Port. IDEM. l. 9. καὶ deest Dan. ead. ποιῶσι) ποιήσωσι C. HUDS. l. 10. Λακεδαιμονίους) Λακεδαιμονίοις Dan. ead. ὁποῖω) οἶω Ar. C. HUDS. l. 13. ὑπὸ ἀμφοτέρων) ὑπ' ἀμφοτέρων Reg. l. 14. ἄμφω τὸ πόλει) Hoc sibi peculiare in articuli usu habent Attici, ut in duali masculinum eius pro feminino usurpent: sic infra ἀμφοῖν τοῖν πόλειον. & apud Isocratē τὰ δύο πόλει. apud Platonē τὰ τέχνη. apud Xenophontē τὰ ἡμέρη. Vid. Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 184. HUDS. l. 15. καὶ ἦν τινες &c. usque ad ταῦτα δ' εἶναι &c. desunt in Codd. Ar. C. margini tamen Cod. Ar. adscribuntur a manu aliena. HUDS. Absunt etiam a Dan. usque ad ἦν δὲ ἢ δουλεία.

Pag. 241. l. 6. δ' εἶναι) δὲ εἶναι Gr. l. 7. ἐπανίστηται) ἐπανιστήται Caff. ἐπανίσταται Gr. l. 10. ταῦτα om. Cl. Gr. HUDS. Mf. Basf. Reg. Caff. ead. κατ' ἐπιαντὸν)

κατὰ ἐν. Gr. l. 12. Διονύσια) Librum singularem de Dionysiis promittit Meursius in sua Graecia feriata; sed nescio, an in lucem prodierit. HUDS. l. 13. Τακίνθια) De Hyacinthiis vide Athenaeum l. 4, c. 7, & Meursii Graeciam feriatam pag. 266. IDEM. l. 14. παρ' Ἀπόλλωνι) Id est, παρὰ τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰδώλῳ. Sic infra παρ' Ἀθηνᾶ, hoc est, παρὰ τῷ τῆς Ἀθηνᾶς εἰδώλῳ. Ae. Port. HUDS. ead. Ἀμυκλαίῳ) Ἀμυκλέῳ Cass. Dan.

Pag. 242. l. 4. Λακεδαιμονίων μὲν οἶδε Πλειστοάναξ) Λακεδαιμονίων οἱ μὲν Πλειστ. Cl. Gr. HUDS. l. 5. Χίονις) Χιόνις Ald. Flor. IDEM. l. 6. Δαΐθος) Δαΐδος Bas. & Ae. Port. IDEM. Δαΐθος Gr. vulgatum servat Ms. Bas. ead. Φιλοχαρίδας) Φιλοχαρίδης Ar. HUDS. l. 7. Ζευξίδας) Ζευξίλας Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Cass. ead. Ἀντίππος) Ἀντιππος Ar. C. Ald. Flor. Bas. Stephan. 1. HUDS. Ἀντιππος Reg. Cass. Gr. ead. Ἀλκινάδας) Ὀλκινάδας C. Vide Var. Lect. ad pag. 136. HUDS. ead. Τέλλις) Τέλλης supra. Vide Var. Lect. ad p. 136. l. 8. Μηνᾶς) Μίνας Gr. HUDS. Reg. ead. Λάμπιλος) Λάμφυλος Ar. HUDS. Λάμφιλος Dan. l. 9. Προκλῆς) Παιτροκλῆς Ar. C. HUDS. Προκλῆς Dan. l. 10. Πυθόδωρος, Ἄγων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς desunt Ar. HUDS. l. 11. Λέων omitt. Ar. IDEM. Dan. l. 12. Ξυμμαχία) Ξύμβασις Ar. C. HUDS. Dan. l. 15. δὲ abest Ar. C. HUDS.

Pag. 243. l. 1. ὁ πρῶτος πόλεμος) πρῶτος ὁ πόλεμος Ms. Bas. l. 12. Ξυγκειμένων) συγκειμένων Gr. l. 14. τὴν deest Gr. ead. μετ' ἀνακωχῆς) μετὰ ἀνακ. Reg.

Pag. 244. l. 1. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. C. HUDS. Cass. Gr. l. 5. ὡς deest Dan. ead. κατὰ Δέρη) κατὰ τὰ Δέρη Ar. C. HUDS. Dan. l. 6. μέχρις οὗ) Hoc persecutus est Xenophon l. 2 τῶν Ἑλληνικῶν. HUDS. Μέχρι Reg. Cass. l. 8. Πειραιᾶ) Πείρεᾶ & cum emendatione supra scripta Πειραιᾶ Gr. ead. κατέλαβον) κατέβαλον ex emendat. Gr. ead. τὰ ξύμπαντα ἐγένετο) ἐγένοντο τὰ ξύμπαντα Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. εἴκοσι) εἰκοσιν Cass. l. 10. ἀξιώσει) ἀξιώσοι Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Dan. l. 11. διήρηται) διείρηται Ar. C. HUDS. l. 13. οὔτ' ἀπεδέξαντο) οὔτε ἀπεδέξαντο Ar. C. IDEM. Dan. l. 15. ἐγένετο) ἐγένοντο Ar. C. HUDS. Ms. Bas. Reg. Cass. Gr. Dan.

Pag. 245. l. 6. οὐ πολλὰς omittit Gr. HUDS. ead. τοῖς deest Gr. ead. ἀπὸ non agnoscit Dionys. Halicarn. locum citans. HUDS. l. 7. ἐχυρῶς) ὀχυρῶς legit idem. &

μοχ ἐγὼ pro ἐγὼγε. Ἴσχυρῶς Cl. Gr. HUDS. l. 9. μέ-
 χρις) μέχρι Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. ead. προφερόμενον)
 προσφερόμενον Dan. l. 10. τρίς ἑννέα) τρεῖς ἑννέα Caff.
 l. 11. διὰ παντός) διαπαντός Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS.
 Reg. Caff. ead. αἰσθανόμενος τε) αἰσθόμενος τε Ar. C.
 HUDS. Dan. l. 12. ἀκριβές τι) ἀκριβῶς τι Dionysf. Ha-
 licarn. HUDS. l. 14. ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι) Id est:
 τοῖς ἀμφοτέροις τοῖς πράγματι (scil. πολιτείαν καὶ ἀρχὴν)
 ἔχουσι. Ae. Port. Aliter verba accipit Valla; nam sic ver-
 tit: quod rebus agendis interfuerim apud utrosque &c. HUDS.
 Πράγμασιν Gr. l. 15. τοῖς Πελοποννησίων) Scil. πράγμα-
 σι. Τοῖς Πελοποννησίοις Dionysf. Halicarn. HUDS. Reg.

Pag. 246. l. 2. τὴν οὖν) τὴν μὲν οὖν Gr. ead. τὰ δέκα)
 Articulum τὰ non agnoscit Dionysf. Halicarn. HUDS. l. 3.
 ξύγχυσι) ξύγχυσι Gr. l. 6. καὶ αἱ ἀπὸ) αἱ καὶ ἀπὸ
 Caff. Αἱ abest a Mf. Baf. Reg. Gr. Dan. Mox τῆς deest Ar.
 HUDS. l. 7. ἐς) εἰς Gr. l. 8. καὶ omittunt Ar. C. HUDS.
 Dan. l. 12. ξυμμαχίαν) ξυμμαχίας Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 247. l. 1. ἐστὶ) ἐστὶν Caff. l. 3. δὲ) τε Gr. l. 4.
 λόγους) τοὺς λόγους Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Schol. WASS.
 Mf. Baf. Reg. Caff. l. 6. προσχωρήσασθαι) προχωρήσε-
 σθαι. Mf. Baf. l. 12. ποιῆσθαι) Scil. ἐκέλευον, vel ἐπέτρε-
 πον. aut πρὸς οὓς ἐξείη ποιῆσθαι. Ae. Port. HUDS. l. 13.
 μηδετέροις) μηδ' ἑτέρους Gr.

Pag. 248. l. 1. ἐξείναι) Scil. ἐψηφίσαντο. HUDS. l. 2.
 τὸν τε τῶν Λακεδαιμονίων) τὸν τῶν Λ. Ar. C. IDEM. Dan.
 l. 4. αὐτοὺς) αὐτὰς & in marg. αὐτοὺς Gr. l. 12. Μαντι-
 νῆς) Μαντινείας Ar. C. HUDS. Caff. Dan. ead. δ' αὐτοῖς)
 δὲ αὐτοῖς Gr. l. 13. πρῶτοι omittit Gr. HUDS. l. 14.
 κατέστραπτο ὑπήκοον) Id est: καταστραφὲν ἐγένετο ὑπή-
 κοον Fr. Port. Aliter Scholiafles, & Valla, qui sic vertit:
 partem quandam Arcadiae illorum ditionis subegerant, & existi-
 mabant &c. HUDS. Κατέστραπτον Reg.

Pag. 249. l. 6. ἐς) ὡς Dan. l. 7. ποιητέον) πονητέον
 Dan. ead. πλέον τι) πλεόν τέ τι Ar. C. Cl. Gr. Ald.
 Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. l. 9. ἐν ἄλλοις) Pro διὰ τὰ
 ἄλλα. sed καινοπρεπῶς. Fr. Port. HUDS. ead. ταῖς ante
 σπονδαῖς deest Reg. l. 11. ἀμφοῖν τοῖν πόλεσιν) Ἀττικῶς.
 Supra ἄμφω τὰ πόλεε. Vid. ad pag. 240. HUDS. l. 14. βού-
 λωνται) βούλονται Reg. Port.

Pag. 250. l. 5. τὸν θροῦν τὸν) τὸν θροῦν τοῦτον Marg. Ar.

C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Bas. Reg. Caff. l. 12. τοὺς non haber Reg. l. 13. ὅ, τι ἂν) ὅ, τε ἂν Mf. Bas.

Pag. 251. l. 4. αὐτοὺς αὐτοὶ) αὐτοὶ αὐτοὺς Reg. l. 5. ὅτι οὐτε) ὅτι δὲ οὐτε Ar. C. HUDS. l. 6. Σόλειον) Haec, ni fallor, eadem est urbs, quae II, 30 Σόλειον dicitur: & III, 95 Σόλλιον. Vide Var. Lect. ad II, 30. Σόλλειον Gr. HUDS. Reg. Caff. l. 9. ὅτε) ὅτι Gr. ὄρκοις ἰδίᾳ τε, ὅτε Mf. Bas. ὅτι ed. Bas. ead. μετὰ omittunt Gr. Ald. Bas. HUDS. l. 10. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. HUDS. Caff. ead. ἀρίσταντο) Huius defectionis meminit Thucydides l. 1, p. 83 sq. HUDS. l. 12. εἰσιόντες) ἐσιόντες Reg. Caff.

Pag. 252. l. 3. παλαιῶν) πολλῶν Reg. ead. Ἀργείων) Ἀργείας Cl. HUDS. Reg. & a prima manu Caff. sed ab emendatione Ἀργείων. l. 8. καὶ μὴ μέλλειν) Scil. ἀνευ μελλήσεως. HUDS. ead. οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον) εἰ δὲ εἰς τὸ ὕστερον Dan. l. 11. ἐποίησαντο) ἐποίησαν Gr. ἐποίησατο Mf. Bas. l. 12. ἐλθόντες) Id est, οἱ τῶν Ἠλείων πρέσβεις. HUDS. ead. προσέηρτο) Vide cap. 28. HUDS. l. 14. Λεπρέου) Λεπρίου Cl. Vide Notas ad Diog. Laërt. pag. 101. HUDS. Λεπρίου Reg.

Pag. 253. l. 3. λυσάντων) καταλυσάντων Marg. Camer. HUDS. Κωλυσάντων non καταλυσ. Mf. Bas. l. 4. τοῖς omittunt Ar. C. HUDS. Dan. ead. Λεπρέαταις) Λεπειάταις Reg. ead. τάλαντον) τάλαντα Marg. 1. C. Ald. Flor. Bas. Τάλαντα ἴ Marg. 2. Cam. Apparet enim talentorum numerum deesse, quamvis ingens ille videatur, & fieri possit, ut corruptus sit. Camerarius. HUDS. Τάλαντα Dan. l. 5. Διὶ τῶ) τῶ Διὶ τῶ Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Bas. Reg. Caff. Dan. l. 7. οἱ δ' ἐτράποντο) οἱ δὲ ἐτράπ. Gr. l. 8. καὶ δίκης) καὶ τῆς δίκης &c. Ar. καὶ τῆς δίκης τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιτραπέισης C. HUDS. Ἐπιτραπήσης Reg. Sic quoque primum fuerat in Gr. l. 13. ἐπέπεσαν) ἐπέμεσαν Gr. HUDS. l. 14. ἐς) εἰς Gr.

Pag. 254. l. 1. ἐς) εἰς Caff. Gr. l. 4. προσέηρτο) προήρητο Reg. Mox καὶ omittunt Ald. Bas. HUDS. l. 5. καὶ deest Gr. Ald. Flor. Bas. HUDS. At legitur in Mf. Bas. l. 9. αὐτοῖς non agnoscunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 13. ἀπέκτειναν τοὺς ἠβώντας) Vide Diodor. Sic. pag. 124 ed. Rhod. pag. 325 ed. Steph. HUDS.

Pag. 255. l. 1. ἔδωσαν) ἔδωκαν Marg. HUDS. Dionys. Halic. Tom. II, p. 143. WASS. ἔδοκαν Mf. Bas. l. 3. καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς &c.) καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς κατάγειν θεοῦ χρω-

σαντος Ar. HUDS. l. 4. Φωκῆς) Φωκεῖς Ar. C. IDEM. Reg. Caff. Dan. Gr. l. 6. ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων) ἀποστήσοντες αὐτὴν Λακ. Marg. HUDS. l. 12. προσχωρῆ) προσχωρεῖ Caff. Reg. l. 13. καὶ τᾶλλα) καὶ ἄλλα C. HUDS. Paulo post τὰς δὲ δεχημέρους Reg.

Pag. 256. l. 1. καὶ βοιωτοῖς) καὶ τοῖς βοιωτοῖς Mf. Baf. l. 2. τῶν deest Dan. ead. πεντηκονταετίδων) πενταετίδων Gr. l. 6. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Ar. C. HUDS. Caff. Gr. l. 7. Ἀργείων) Ἀργείας Marg. HUDS. l. 10. ἀλλ') ἀλλὰ Gr. l. 11. ξύμμαχοι) σύμμαχοι Gr. l. 13. ξυνθέσθαι) ξυνθέσεως Dan. Mox Κορινθίους γὰρ ἀνακωχῆ Mf. Baf. ex emendat.

Pag. 257. l. 3. ἐς) ἐπὶ Ar. C. HUDS. Dan. εἰς Baf. Ἀρχαδίους ἐς Σπαρasiούς Reg. l. 4. Μαντινέων) Μαντιναίων Reg. Μαντινέων ἀποίκους Mf. Baf. ex emendat. l. 5. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 6. ἀναίρησοντες) καθαιρήσοντες Marg. HUDS. ead. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. IDEM. Mf. Baf. Caff. Gr. Reg. Dan. l. 8. Σκειρίτιδι) Huius etiam meminit Diodorus Sic. lib. 15, p. 376 ed. Rhod. pag. 494 ed. Steph. Σκειρίτιδι Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. τῶν deest Dan. ead. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. Ita Μεγαρεῖς pag. 254 librorum omnium consensu. HUDS. Μαντινεῖς Reg. Caff. Dan. Gr. l. 11. δ' ὄντες) δὲ ὄντες Gr.

Pag. 258. l. 7. Νεοδαμῶδων) Νεοδαμῶδῶν Ar. C. Cl. Gr. Νεοδαμῶδης quasi νεὸς δαμῶδης, novus popularis, recens populo adscriptus. Etenim cives, qui vestigal persolvebant, Lacedaemoniis Δαμῶδεις appellabantur, ut ex Hesychio constat. Neodamodes fuisse Helotas, (contra quam censet Cragius de Repub. Laced. lib. 1, cap. 12.) clare ostendit Meursius in Miscell. Lacon. l. 2, cap. 7. cui adde Diodor. Sic. l. 12, p. 124 ed. Rhod. p. 325 ed. Steph. HUDS. Νεοδαμῶδῶν Reg. Caff. l. 9. δ' ἐκ) δὲ ἐκ Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Τοὺς δὲ νήσου Gr. l. 11. ἐπίτιμοι) ἐπὶ τιμῇ Mf. Baf.

Pag. 259. l. 1. ὕστερον δὲ) Vide Diodorum Sic. loco supra citato. HUDS. ead. χρόνῳ omittit Gr. IDEM. l. 3. Θυσσον) Θᾶσσον Ar. & Gr. ex emendatione. IDEM. ead. ἐν τῇ Ἄθῳ) ἐν τῷ Ἄθῳ Ar. C. IDEM. Dan. l. 4. Δικτιδιῆς deest Ar. C. margini tamen Cod. Ar. ab aliena manu adscribitur. HUDS. Abest etiam a Dan. Δικτιδιῆς Reg. Caff. Gr. l. 7. καὶ Λακεδαιμόνιοι) καὶ οἱ Λακ. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. l. 8. τῶν deest Mf. Baf. Dan. ead. ἀπό-

δοσιν) ἀποδίδοσιν Dan. l. 10. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. ead. τὰ ἄλλα) τὰλλα Gr. l. 11. τὰς deest Mf. Bas. l. 13. ἀναγκάσωσι) ἀναγκάσουσι, & mox χρόνους δὲ Gr. l. 14. χρῆν τοὺς) χρῆν καὶ τοὺς Reg.

Pag. 260. l. 1. ἔργω) ἔργον Gr. ead. ὑπόπτειον) ὑπεπ-
ώπτειον Ar. C. Ὑπατόπτειον Marg. HUDS. Sic etiam Mf.
Bas. Reg. & Cass. l. 3. αὐτῶν omittunt Ar. C. HUDS.
Dan. l. 11. καὶ abest a Mf. Bas. l. 12. ἐσαγαγεῖν) εἰσ-
αγαγεῖν Reg. Cass. & Πανακτὸν Reg. ἀγαγεῖν Mf. Bas.
ead. ἀπολαβεῖν) Scil. ἀπὸ τῶν Βιωτῶν, qui Panactum Athe-
niensium castellum per prodicionem ceperant. V, 4. HUDS.
l. 14. Μεσσηνίους) Μεσσηνίους Ar. C. itidemque paulo infra.
IDEM. Gr.

Pag. 261. l. 2. τοὺς ἀπὸ Θράκης) τοὺς ἐπὶ Θρ. Mf. Bas.
l. 3. αὐτοὺς) αὐτοῖς Marg. HUDS. Reg. Cass. ead. βούλων-
ται) βούλωνται & deinde a correctore βούλωνται Gr. l. 5.
ἐκ Πύλου) ἐκ τῆς Πύλ. Mf. Bas. l. 6. ὄσοι) ὄσοις Gr.
l. 7. Κρανίσις) Καρανίσις Ar. C. procul dubio mendose. Vi-
de lib. 2, pag. 48. HUDS. Καρανίσις etiam Dan. ead. Κε-
φαλληνίσις) Κεφαλληνίσις Ar. HUDS. l. 9. παρ') παρὰ Gr.
Παρ' ἀλλήλοις Cass. l. 10. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου) τοῦ δὲ
γιγνομένου Ar. HUDS. Τοῦ δὲ ἐπιγιγν. Reg. l. 11. Ἐφο-
ροι ἕτεροι) ἕτεροι Ἐφοροι Reg. l. 12. καὶ τινες αὐτῶν) καὶ
τινες καὶ αὐτῶν Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Vulgatum
servat Mf. Bas. ead. ἐναντίσι σπονδαῖς) ἐναντίσι ταῖς σπον-
δαῖς Ar. C. Cl. HUDS. Dan. & a recentiore manu inter
versus Reg. ead. ἐλθουσῶν πρεσβεῖων) ἐλθόντων πρέσβεων
Gr. ἐλθουσῶν in marg. HUDS. In Gr. est ἐλθουσῶν. fuerat
etiam in eo πρεσβεῶν, deinde circumflexus deletus, & ac-
centus in prima syllaba scriptus erat. nec quidquam ibi in
marg. legitur. Πρέσβεων Mf. Bas. Reg. & a manu prima
Cass. e quo recens manus fecerat πρεσβεῖων. l. 14. ἐν om.
Gr. HUDS.

Pag. 262. l. 2. Ξεναρῆς) Ξεναρίδης Reg. l. 3. ἰδίους)
ἰδίᾳ Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. ὀτιμάλιστα) ὅτι μάλιστα
Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. ead. ταῦτά τε γιγνώ-
σκειν) ταῦτα γιγνώσκειν Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. Ἀρ-
γείων in textu, supra Ἀργείους Gr. l. 6. Λακεδαιμονίσις)
Λακεδαιμονίων Mf. Bas. ex emendat. l. 8. ἐσελθεῖν) ἐπελ-
θεῖν Mf. Bas. l. 11. ἠπίσταντο) Scil. ὁ Κλεόβουλος καὶ Ξενα-
ρῆς. ad hoc etiam sequens ἠγοῦμενοι referri debet. Ae. Port.
HUDS. l. 12. φίλοις) φίλοι Dan. l. 14. μέντοι) μέντι Reg.

Pag. 263. l. 1. παραδώσουσι) Sic Ar. C. Ald. Flor. Baf. Atque ita, vel παραδῶσι, legendum esse monuit Ae. Port. HUDS. Παραδώσουσι Caff. Gr. l. 2. καθιστῶνται) καθιστῶντες Dan. l. 4. οἱ ante Κορίνθιοι omittunt Ar. C. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Dan. l. 8. ἀπίοντας) ἀ ἐπίοντας Dan. ἐπεχειροῦν ἀπίοντας Mf. Baf. l. 11. Μαρτινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 12. προχωρήσαντος) χωρήσαντος Ar. C. HUDS. Dan. ead. ῥῆδιος ἦδη &c.) Id est, ῥῆδιον ἦδη ἔσεσθαι σφίσιν αὐτοῖς ζύμπασι κοινῆν ζυμμαχίαν ποιήσασιν ἐν ἀλλήλοις, πολεμεῖν, καὶ σπένδεσθαι, καὶ π. Λ. εἰ β. καὶ εἴτινα π. ἀ. δ. κοινῶ λόγῳ περὶ τούτων φανερῶς χρωμένοις. Ae. Port. HUDS. l. 13. βούλοιντο) βούλονται Ar. IDEM.

Pag. 264. l. 2. αὐτοῖς) Scil. τοῖς τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσι καὶ τοῖς Κορινθίοις. Ae. Port. HUDS. l. 7. οἱ deest Ar. C. IDEM. l. 11. προκαλούμενοι) παρακινουῦντες Marg. HUDS. Schol. WASS.

Pag. 265. l. 5. μηδὲ) μὴ δὲ Caff. l. 11. ὄφελεία) ὄφελία Gr. l. 12. προσδέχονται) προσεδέχοντο Ar. C. HUDS. l. 13. ποιήσουσι) ποιήσουσι Gr.

Pag. 266. l. 3. Ξενάρχης) Ξενάρχης Mf. Baf. l. 4. ζυμμαχους ὕστερον) ὕστερον ζυμμαχους Reg. l. 10. εἰ ταῦτα) εἰ ταῦτα Mf. Baf.

Pag. 267. l. 1. τούτω deest Reg. l. 4. εἶχον) εἶλον Ar. HUDS. l. 6. κομίσασθαι) κομίσεσθαι Dan. ead. αὐτοῖ) αὐτοὺς Ar. HUDS. l. 7. πρεσβευόμενοι) πρεσβευσόμενοι Marg. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. IDEM. Πρεσβευόμενοι Mf. Baf. l. 8. Ἀθηναίων) Ἀθηναίους Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. ἵνα ἀντ' αὐτῶν) ἵν' ἀντ' αὐτῶν Ar. C. HUDS. l. 10. ἰδίαν deest Reg. l. 11. Λακεδαιμόνιοι) καὶ Λακεδ. Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. εἰρημένον) εἰρημένων Reg. l. 13. τὸ Πάνακτον) Masculinum apud Menandrum, teste Suida. HUDS.

Pag. 268. l. 1. τὰς omittunt Ar. C. Τὰ ἐς Βοι. Cl. HUDS. Sic & Caff. & Reg. a Dan. abest τὰς. l. 2. τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος) τοῦ χειμῶνος δὲ τελευτῶντος Ar. C. HUDS. Dan. ead. καὶ πρὸς ἕαρ καὶ τὸ Πάνακτον) καὶ πρὸς ἕαρ τὸ Πάνακτον Mf. Baf. l. 6. οἱ Ἀργεῖοι &c.) εἰ Πάνακτὸν τε πρεσβεις Dan. l. 7. ἵκοντο) ἦκοντο Gr. l. 9. μονωθῶσι) μονωθῶσιν Caff. l. 14. εἶναι) Pro ἐξεῖναι. HUDS.

Pag. 269. l. 1. ἐκ τῶν διαφόρων &c.) Hic verborum ordo: εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἰ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαὶ ἐκ τῶν διαφόρων. Scil. propter controversias de agro Cynu-

rio, de quo infra. Διαφορῶν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 5. πρότερον) πρότεροι Dan. l. 9. Αἰσῶνα) Ἔσῶνα Caff. l. 11. ὕπη) ὕπη Caff. l. 14. ἐποιούντο) ἐποίησαντο Gr. HUDS. Sed in marg. ἐποιῶντο.

Pag. 270. l. 1. δίκης) τῆς δίκης Gr. HUDS. ead. ἐς ιδιώτην) ἐς omitt. Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Caff. Dan. Paulo ante εἰς πόλιν Dan. l. 2. ἦς ἀεὶ πέρι διαφέρονται) Controversiam olim adjudicarunt Amphictyones: uti docet nos Plutarchus in minoribus Parallelis. Sed de controversia, cuius iam meminit Thucydides, etiam videre licet apud Herodotum lib. 1, ac Strabonem in eodem lib. 1. Adi lib. 3 Ἐπιγραμμάτων, & Meursii Miscell. Lacon. l. 4, c. 13. HUDS. l. 3. αὐτῇ) αὐτῇ Ar. C. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Caff. Gr. ead. Θυρέαν) Θυραία Gl. in marg. HUDS. ead. Ἀθήνην) Ἀθήνα Stephano περὶ πόλεων. Verum & Ἀθήνη legitur in Codice Vossiano, teste Berkelio. Vide Meursii Miscell. Lacon. l. 4, c. 4. uti etiam de Thyrea l. 4, c. 13. HUDS. Ἀθήνη Reg. Caff. l. 4. πόλιν omittit Gr. HUDS. l. 5. Λακεδαιμονίων) τῶν Λακεδ. Gr. IDEM. l. 6. ἀλλ' εἰ) ἀλλὰ εἰ Gr. ead. βούλονται) βούλοιντο Marg. HUDS. l. 7. τὰδε ὁμῶς) τὰδ' ὁμῶς Gr. ead. ἐπηγάγοντο) ἀπηγάγοντο Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. ὀποτεροῖσιν &c.) Pro ὀποτεροῦν προσκαλεσαμένων. Scil. πρὸς μάχην ἑτέρους προσκαλεσαμένων. Ae. Port. ὀποτέροις οὖν Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Caff. Dan. Gr. l. 10. προσκαλεσαμένοις) προκαλεσαμένοις Cl. Gr. HUDS. Caff. l. 12. ὅτε) ὅτι Dan. l. 14. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις) τοῖς μὲν οὖν Λακ. Ar. HUDS.

Pag. 271. l. 1. μυρία) μυρία cum ω recenti manu supra scripto Reg. l. 2. πάντως omittit Gr. HUDS. ead. φίλον) φίλιον Ar. C. IDEM. Dan. l. 3. ξυνεγράψαντο) συνεγράψαντο Caff. Gr. ead. δ' οἱ) δὲ οἱ Gr. l. 9. Ἀνδρομένης) Ἀνδρομέδης Cl. ut & infra. HUDS. Sic utrobique & Caff. l. 10. Ἀντιμενίδας) Αὐτομενίδας Ar. HUDS. l. 13. αὐτῶν omittit Cl. IDEM. ead. ἔθρον) ἥθρον Caff. l. 14. περὶ αὐτοῦ ἔρκοι παλαιοὶ) περὶ τοῦ αὐτοῦ παλαιοὶ ἔρκοι C. Περὶ αὐτοῦ παλαιὰ ἔρκοι Ar. HUDS. Dan. Mox μηδ' ἑτέρους Gr.

Pag. 272. l. 2. οἱ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Ms. Basf. Reg. Caff. Dan. l. 4. τὴν καθαίρεσιν) καὶ καθαίρεσιν Gr. l. 6. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. l. 10. ἰδίᾳ) ἰδίαν Marg. Ald. Flor. Basf. HUDS. Ἰδία ζυμμαχία Gr. Vulgatum ser.

vat Mf. Bas. l. 11. τοὺς μὴ) τοὺς δὲ μὴ Gr. l. 13. ἐξηπατῆσθαι) ἐξηπατεῖσθαι Dan.

Pag. 273. l. 3. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε) ἦσαν δὲ οἱ ἄλλοι τε Ar. HUDS. l. 5. ἔτι τότε ὄν νέος) ἔτι ὄν τότε νέος Reg. ead. ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει &c.) ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει οὐδεὶς ἀξιωματι προγόνων τιμώμενος. Vel, ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει, ἀξ. π. τ. Fr. Port. Genus Alcibiadis copiose exponit Isocrates in Oratione περὶ ζεύγους, & Plutarchus in Alcibiade. Vide etiam Meurfii Att. Lect. l. 6, c. 12. HUDS. l. 9. αὐτὸν) ἑαυτὸν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. HUDS. Reg. Caff. Dan. ead. τε deest Ar. HUDS. l. 13. τε) δὲ Ar. C. IDEM. Dan. l. 14. τότε) τό, τε legendum censet F. Port. HUDS.

Pag. 274. l. 1. ἐξέλωσι) ἐξέλωσιν & mox ἰωσιν Caff. l. 4. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα libri nonnulli. HUDS. Ita Caff. & Gr. ead. προκαλουμένους) προκαλούμενος Marg. Ar. C. HUDS. Reg. l. 6. συμπράξον) συμπράσσων Gr. ead. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα C. HUDS. Caff. Gr. l. 7. τῆς τε absunt a Dan. l. 11. οἱ σφίσι &c.) οἱ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον, ἅπαντες ἡμέλουν C. HUDS. Ἄπαντες etiam annotatum est e Dan.

Pag. 275. l. 1. τὴν omittit Gr. HUDS. Δύναμιν τὴν μεγάλην ἔχουσαν κατὰ θάλασσαν habet Gr. l. 3. τῆς deest Ar. HUDS. l. 4. καὶ ἠλεῖοι) καὶ οἱ ἠλεῖοι Caff. ead. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Caff. Gr. l. 5. κατὰ τάχος) κατατάχος C. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Caff. l. 6. ἐπιτήδειοι) ἐπιτήδειον Cl. ex emendatione. HUDS. Sic quoque a prima manu Caff. postea a correctore ἐπιτήδειοι. l. 7. Ἐνδιος) Ἐνδειος Caff. l. 10. ἀπολογησόμενοι) ἀπολογησάμενοι Gr. l. 12. καὶ ὡς) ὡς καὶ Ar. C. HUDS. Dan. l. 13. διαφόρων) διαφορῶν Ar. Cl. HUDS. Caff.

Pag. 276. l. 1. ἐπαγάγονται) ἐπαγάγοντι Dan. l. 2. ἀποσθῆ) Ita Marg. HUDS. Reg. Caff. Gr. ead. πρὸς αὐτοὺς τοιάδε τι) τοιάδε τι πρὸς αὐτοὺς Ar. C. HUDS. Dan. l. 3. ὁ deest Gr. l. 4. δοῦς) διδούς Mf. Bas. l. 6. καὶ ante νῦν non est in Dan. l. 8. ἐπραττε, καὶ ὅπως) ἐλεγέ τε καὶ ὅπως Gr. HUDS. Ἐπραττεν καὶ ὁ. Caff. l. 11. ποιήση) ποιήσιν Mf. Bas. l. 13. ὡσπερ ἐν) ὡσπερ καὶ ἐν Reg. l. 14. οἱ omittit Gr. HUDS.

Pag. 277. l. 2. ἐσηκούον τε καὶ) ἐσηκούοντο καὶ Gr. HUDS. l. 4. γενομένου) γεγνότος Reg. l. 5. αὐτῇ) αὐτῆ C. HUDS. l. 9. χρῆναι) Ita emendata erat vetus scriptura χρῆσαι in

Reg. l. 10. τὰ) τοὺς & paulo post ὡς αὐτὰ Dan. l. 11. ἔτι) εἴ τι Cl. in marg. HUDS. l. 13. ἐστῶτων) ἐστῶτων Cass. Gr. l. 14. ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. ἐπιτοπλεῖστον Cl. HUDS. Ἐπὶ πλεῖστον Cass. Gr. Ὡσεπιτοπλεῖστον Reg.

Pag. 278. l. 1. ὀπιτάχιστα) ὄπι τάχιστα C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Cass. Gr. l. 8. εἰ ἐβούλοντο) εἰ βούλουτο Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. ὡς παρεῖναι γ' αὐτοὺς) ὡσπερὶ γε αὐτοὺς Marg. Ald. Flor. Bas. Ὡσπερ εἶμαι γ' αὐτοὺς C. HUDS. Ὡσπερ εἶμαι γ' αὐτοὺς Dan. Primam scripturam annotat etiam Schol. sed haec annotatio non est in Cod. Cass. Πεποιεῖσθαι, ὡσπερὶ γ' αὐτοὺς ed. Bas. non ut Hudson. vulgatum servat Ms. Bas. l. 10. ἐνεκάλουν) ἀνεκάλουν Dan. ead. ἀπέπεμψαν) ἀντέπεμψαν Reg. l. 12. τὰ τε ἄλλα) τὰ τ' ἄλλα Gr.

Pag. 279. l. 3. Βοιωτοῖς) Βοιωτοὺς Ald. Flor. Bas. HUDS. Βοιωτοῖς Ms. Bas. l. 4. Ξενάρη τὸν Ἐφορον) Sic Ar. Cl. Gr. Ξενάρη Ἐφορον C. Ἐφόρων Marg. HUDS. Ξενάρην τὸν Ἐφορον Reg. l. 5. τοὺς δὲ ἔρκους) τοὺς δ' ἔρκους Gr. l. 12. παραγαγόντες) παραγεγονότος Ms. Bas. l. 13. ἐποίησαντο) ἐποίησαν Gr. HUDS. Ἐποίησαν τὰς σπονδὰς habet Gr. ead. τίνδε) τοιάνδε Marg. Ar. C. Cl. HUDS. Dan. l. 14. ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη) Ἀθηναῖοι ἑκατὸν ἔτη Gr. l. 15. καὶ Ἀργεῖοι) καὶ εἰ Ἀργ. Gr. HUDS. ead. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. IDEM. Cass. Dan. Gr.

Pag. 280. l. 2. καὶ κατὰ γῆν) καὶ deest Ar. HUDS. ead. θάλασσαν) θάλατταν Gr. IDEM. l. 3. δὲ deest Gr. l. 4. Μαντινέας) Μαντινεῖς & in marg. Μαντινέας Gr. l. 5. ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους non agnoscunt Ald. Flor. Bas. Plura etiam infra omittuntur in Cod. C. procul dubio librarii incuriā. HUDS. Ἐπὶ Ἀθ. κ. τ. ξ. absunt etiam a Cass. & Gr. & ab hoc praeterea omnia usque ad τέχνη. Annotat etiam Schol. hic in alio libro nonnulla desiderari, sed hoc non est in Schol. Cass. l. 8. μηδὲ) μὴ δὲ Reg. ead. κατὰ τὰδε) κατὰ τε τὰδε Ar. HUDS. l. 10. καὶ ἦν) καὶ deest Reg. Cass. Gr. Ms. Bas. l. 11. τῶν) τὴν Marg. HUDS. Cass. ead. Ἀργείους καὶ) Ἀργεῖους τε καὶ Gr. l. 13. κατὰ τὸ δυνατὸν) καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν Ar. C. HUDS. Dan. l. 14. πολεμίαν) πολεμίας Dan. l. 16. πασῶν omitunt Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 281. l. 3. ἐς) εἰς Reg. l. 5. τὴν Ἠλείων) τῶν Ἠλ. Ar. C. HUDS. l. 7. ἰσχυροτάτῳ deest Ar. C. IDEM. Dan. Thucyd. Vol. III. I i

ἑποίῳ ἂν καὶ δύνωνται ἰσχ. Mf. Baf. l. 12. ἀπάσαις) πᾶσαις Gr. HUDS. l. 15. μηδέ) μὴ δὲ Reg.

Pag. 282. l. 1. τὴν δίοδον εἶναι Ἀθηναίων) τὴν δίοδον εἶναι, Ἀθηναίων &c. Ar. C. atque ita distinguendum esse monuit Ae. Port. ut quae sequuntur sint explicatio τῶν πόλεων ἀπασῶν. HUDS. l. 3. μέχρι deest Dan. l. 4. ἐπὶν &c.) Hoc est, ἢ βοήθεια, mutata scilicet syntaxi. dicendum enim esset, ἐπὶν ἔλθωσιν οἱ βοηθοῦντες. Ae. Port. HUDS. ead. τὴν ἐπαγγελίαν) τὴν deest Dan. l. 5. ἀπιῶσι) ἀπιῶσαν ἔσται Cl. in marg. HUDS. ead. ταῦτα) ταῦτα Gr. Caff. l. 6. στρατιᾶ) στρατεία Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. Dan. l. 8. ὀβολοῦς) De valore oboli Aeginaci & Drachmae Aeginacae vide Scaligerum de Re nummaria pag. 8 & 26, Snellium de Re nummaria pag. 56 & 53, Gronovium de Pec. vet. pag. 136 & 148, Bernardum de Menfuris & Ponder. antiq. pag. 94, 166 & 114, 117, 170. HUDS. l. 11. δέ ποι) δὲ πῆ Ar. IDEM. l. 12. ἀπάσαις) πᾶσαις Caff. l. 13. τὰς σπονδὰς) ταῖς σπονδαῖς Marg. Ald. Flor. Baf. HUDS. τὰς σπονδὰς Mf. Baf. l. 14. Μαντινεῖς) Μαντινῆς Baf. HUDS. Reg.

Pag. 283. l. 1. κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων) κατὰ ἱερῶν τελείων Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Apud templi augusti vertit Valla. Verum τὰ ἱερά τέλεια proprie sunt τὰ ἱερεῖα ὀλόκληρα κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ μὴ λελοβημένα, qualia τελήεσσας ἐκατόμβας vocat Homerus Iliad. α, v. 315. HUDS. Τῶν omittunt etiam Reg. Caff. Dan. ead. ὄδῃ) ὁ δὲ Gr. ead. Ἐμμένῳ) Ἐμμένῳ malit F. Port. ut in illo militum iuramento, οὐ καταισχυῶ τὰ ὄπλα &c. cuius meminit Pollux l. 8, c. 9, p. 402. Verum Seberus in suis ad Pollucem notis dicit, se καταισχύω reperisse in Cod. Mf. HUDS. l. 4. δὲ post ὁμύντων deest Ar. C. IDEM. ead. Ἀθήνησι μὲν ἢ βουλή καὶ αἱ ἐνδημοὶ ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ absunt a Caff. pro quibus in marg. scriptum est: ἐν Ἀθήναις ἢ βουλή. αἱ ἐνδημοὶ ἀρχαί. ead. ἢ βουλή) De senatu Athen. & reliquis magistratibus, qui sequuntur, vide Anpott. HUDS. Mox αἱ ante ἐνδημοὶ om. Mf. Baf. l. 5. ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις &c.) ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις ἐν Ἀρχαί, καὶ ἢ βουλή, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτύναι. ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα ἐν Μαντινεῖα οἱ δημοιοργοὶ, καὶ ἢ βουλή, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί. Ar. C. HUDS. Dan. l. 8. καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί) καὶ ἄλλαι αἱ ἀρχαί Mf. Baf. l. 10. οἱ ἐξακόσιοι) οἱ ἐξήκοντα malint nonnulli. HUDS. l. 14.

ἡμέραις) ἡμέραις Ar. C. HUDS. Dan. l. 15. Παναθηναίων) Sciendum, duplicia fuisse Panathenaea, minora atque maiora: atque illa quotannis, ista quinto demum anno agitata, ut narrant Harpocr. & Suidas. Vide Scaligeri Animadversf. in Eusebii Chronic. pag. 86, & Meursii Panathenaea c. 6. HUDS.

Pag. 284. l. 5. τῆ δεεστ Reg. ead. καταθέντων) κατέθετο Reg. l. 7. ταῖς πόλεσι ταύταις) ταῖς ταύταις πόλεσι Gr. l. 9. βουλευσαμέναις) βουλευομέναις Ar. C. Βουλευομένοις Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Βουλευομέναις Mf. Bas. l. 11. Ἀθηναίων) αἱ Ἀθηναίων Reg. l. 12. οὐδ' ἐσ' ἑτέρας) Id est: οὔτε ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, οὔτε ὑπὸ τῶν Ἀθην. Ae. Porr. HUDS.

Pag. 285. l. 1. ἀρκεῖν δ' ἔφασαν) ἀρκεῖν δὲ ἔφασαν Ar. C. HUDS. l. 5. τὴν δεεστ Reg. l. 7. Ἀνδρσοδένης) Vide Meursium de Arch. Athen. l. 3, c. 8. HUDS. ead. τοπρωτον) τὸ πρῶτον Ar. C. IDEM. Reg. Cass. Gr. l. 8. εἶρχθησαν) ἤρχθησαν Cass. l. 9. μηδ') μὴ δὲ Reg. μηδὲ Gr. ead. ἐκτινοντες) ἐκτείνοντες Dan. l. 10. ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ) ἦν ἐκτῷ Ὀλυμπικῷ Marg. Cam. HUDS. Add. Schol. ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ Mf. Bas. non ut Camer. l. 13. Ὀλυμπιακαῖς) Ὀλυμπικαῖς Mf. Bas. Gr.

Pag. 286. l. 2. καταδεδικάσθαι) καταδικάσθαι Gr. l. 3. ποτ' ἐς) ποτὲ ἐς Ar. C. Πω ἐς Λακ. Cl. HUDS. Sic etiam Reg. Cass. Gr. Ποτὲ ἐς Dan. l. 4. ὅτ') ὅτε Gr. l. 5. ἐκεχειρίαν) Quomodo ab Eleis praenuntiatae & indistae erant induciae (seu potius feriae) Olympicae, docet P. Faber Agonist. l. 2, c. 26. HUDS. l. 6. ἐπαγγέλλουσι) ἀπαγγέλλουσι Marg. Ald. Flor. Bas. Ἐπαγγέλλουσι pro ἐπήγειλαν, scil. ἐπαγγεῖλαι ἔφασαν. Ae. Port. HUDS. Ἐπαγγέλλουσι Mf. Bas. l. 7. ὡς omitt. Ar. C. HUDS. Dan. l. 8. ὑπελάμβανον, οὐ χρεῶν εἶναι) ὑπελάμβανον, χρεῶν εἶναι &c. legit Ae. Portus. De interpretatione huiusce loci consule Annot. HUDS. l. 9. ἐπαγγεῖλαι) ἀπαγγεῖλαι Ar. C. HUDS. l. 12. ἐπενεγκεῖν) ἀπενεγκεῖν Cass. l. 13. βούλωνται) βούλωνται Ar. HUDS.

Pag. 287. l. 1. μέρος omittit Gr. HUDS. l. 7. ἐναντίον) Ita a correctore pro ἐναντίων Cass. l. 8. οὐδ' ἐ ταῦτα) οὐ ταῦτα Cass. l. 9. εἰργοντο) εἶργον Cass. ead. τοῦ ἱεροῦ, θυσίας) Valla legit τοῦ ἱεροῦ θυσίας, non interiecta hypodistole. HUDS. l. 12. ζῆν) σὺν Reg. Cass. Gr. l. 13. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. Gr.

Dan. l. 14. ἰππῆς) ἰππεῖς Ar. C. HUDS. Caff. Gr. Dan.

Pag. 288. l. 1. δ' ἐγένετο) δὲ ἐγένετο Gr. l. 3. Λεί-
 χας) Hunc locum egregie illustrat Pausanias Ἡλιακῶν β',
 cap. 2: Λίχας (non Λείχας) Ἀρκεσιλάου παῖς, εἰργομέ-
 νων τῆνικαυτα τοῦ ἀγῶνος Λακεδαιμονίαν, καθῆκεν ἐπὶ ὀνό-
 ματι τοῦ Θεβαίων δήμου τὸ ἄρμα, τὸν δὲ ἠνίοχον νικήσαν-
 τα ἀνέδρασε αὐτὸς ταινία. καὶ ἐπὶ τούτῳ μαστιγοῦσιν αὐ-
 τὸν οἱ Ἑλλανοδίκαί. Vide etiam P. Fabri Agonisticon, l. 1,
 c. 19. HUDS. Λίχας Caff. l. 4. ἀγῶνι) ἀγὼν, ut dicit
 Suidas locum hunc citans, τὸν τοῦ ἀγῶνος τόπον σημαίνει.
 HUDS. l. 6. προσελθὼν) προσελθὼν Cl. in marg. HUDS.
 l. 10. ἠσύχασάν τε) ἠσύχαζόν τε Cl. in margine. HUDS.
 l. 11. διήλθεν) διήλθε Caff. ead. μετὰ τὰ Ὀλύμπια) με-
 τὰ ταῦτα Ὀλύμπια Mf. Baf.

Pag. 289. l. 3. δ' ἐπιγ.) δὲ ἐπιγ. Gr. ead. Ἡρακλεώταις)
 Λακεδαιμόνιοι τὴν Τραχίνα καλουμένην ὤκισαν, καὶ μετω-
 νόμασαν Ἡράκλειαν. Diodor. Sicul. l. 12. Vide etiam quae
 congescit Meurfius in Miscell. Lac. lib. 1, cap. 7. HUDS.
 l. 4. Τραχίνι) Τραχίνη Caff. ead. Αἰνιᾶνας) Αἰνειᾶνας Stra-
 bo. HUDS. l. 6. ταύτη) ταῦτα Ar. C. IDEM. Mf. Baf.
 Reg. Caff. Gr. l. 8. καθισταμένη) ἀνισταμένη Ar. C. HUDS.
 Dan. ead. εἰς) εἰς Reg. ead. ἐδύναντο) ἐδύνοντο Caff.
 l. 10. Ξενάρης ὁ Κνίδιος) Illa ὁ Κνίδιος delenda censet F.
 Port. verum sine ratione. Nam cum Cnidii sint Lacedae-
 moniorum coloni, ut docet Herodotus lib. 1, hinc Xena-
 res, cum esset Cnidius, etiam Lacedaemonius dicitur a
 Thucydide. HUDS. l. 11. δὲ καὶ ἄλλοι) δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
 Cl. IDEM. l. 12. Καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα
 non sunt in Gr.

Pag. 290. l. 1. Ἠγισσιππίδαν) Ἠγισσιππίδαν Gr. l. 5.
 ὀργίζοντο) ὀργίζοντο Reg. l. 6. Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου) ὁ
 Ἀλκιβ. ὁ Κλεινίου Gr. Κλεινιδίου Dan. l. 8. Ἀθηναίων ὀπλι-
 τῶν) ὀπλιτῶν Ἀθηναίων Reg. l. 9. καὶ παραλαβῶν) καὶ
 omittunt Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. l. 10. ξυγ-
 καθίστη) ξυγκαθίστη Caff. Gr. l. 11. Πελοπόννησον) Πελο-
 ποννήσου Dan. l. 12. ἐπεισεν) ἔπεσεν Reg. l. 13. Ρίῳ τῷ
 Ἀχαικῷ) Alterum erat Rhium Aetoliae. HUDS.

Pag. 291. l. 3. Πυθίως) Πυθιέως Gr. HUDS. Reg. l. 4.
 βοταμίων) παραποταμίων Marg. Cam. Gr. Παραποταμία
 πόλις Φωκίδος, teste Stephano. Mendum est in vocabulo;
 nec ex altera lectione sensum elicere possum. Expectan-
 dum itaque subsidium Codicis Mf. nisi pro pascais accipi

dicamus, ut L. Valla. Ae. Port. HUDS. Παραποταμίων Reg. Παρὰ ποταμίων Gr. l. 5. καὶ omittit Gr. HUDS. Ἐδόκει δ' ἀνευ habet Gr. l. 10. οἱ Ἀργεῖοι) Sic Mf. Baf. Articulum non habet ed. Baf. l. 11. ἐσβαλόντες) Ita a manu correctoris pro ἐσβαλόντες in Cass. l. 14. Λύκειον) Huius meminit Strabo lib. 8. Λυκαῖον Ἀρκαδίας ὄρος. Scholiastes ad primum Callimachi hymnum. HUDS.

Pag. 292. l. 1. ὄποι) ὄπου Ar. HUDS. ὄπη Reg. Μοχ ατρατεύουσιν Mf. Baf. l. 2. διαβατήρια) διαβατήρια ἱερὰ apud Pollucem, sacrificia, quae pro transitu fiebant. Vide Turnebi Advers. pag. 756. HUDS. l. 4. τοῖς ζυμμάχοις) τοὺς ζυμμάχους Ar. C. IDEM. ead. μετὰ τὸν μέλλοντα &c.) Ita Steph. 1. 2. & Ae. Port. Μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ' ἦν μὴν ἱερομῆνια Δωριεῦσι) παρασκευάζεσθαι &c. malit Ae. Port. ita ut hic sit verborum sensus: μετὰ τὴν μέλλοντα μῆνα τὸν Καρνεῖον, ὃς ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἐσημνίετο, ἐν ᾧ ἱερομῆνια παρὰ Δωριεῦσιν ἐτελοῦντο &c. Μετὰ τὰ μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομῆνια, Δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι ὡς &c. Ar. C. Μετὰ τὸν μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομῆνια, Δωριεῦσι &c. Ald. Flor. Baf. Κρανεῖος Gr. passim. Ἱερομῆνια Cl. HUDS. Κρανεῖος & ἱερομῆνια Reg. l. 5. παρασκευάζεσθαι) Sic inter versus manu recenti, in textu παρασκευάζεται Reg. l. 7. Καρνεῖου) Hic observa, Carneum eundem fuisse mensem cum Atheniensium Metageitnione, ut constat ex Plutarcho in Nicia. HUDS. Κρατείου Reg. Gr. ead. ἐξελθόντες) ἐξελθόντος Reg. l. 8. τετράδι) τετάρτη φθῖν. Gr. HUDS. Gr. habet τετράδι φθῖν. ut alii Mff. l. 9. ἐσέβαλον) ἐσέβαλλον Gr. l. 11. προφασίσαντο) προφασίσαντες Marg. HUDS. ead. εἰς) εἰς Reg. l. 13. Ἐπιδάυρω Ἀργεῖοι) Ἐπιδάυρω οἱ Ἀργεῖοι Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Cass. Dan.

Pag. 293. l. 1. γιγνομένων) γινομένων Ar. HUDS. l. 2. Ἐφαμίδας) Εὐφραμίδας Ar. C. Cl. Gr. IDEM. Reg. Cass. Dan. Εὐφραμίδας Mf. Baf. l. 3. ὁμολογεῖν) ὁμιλεῖν Marg. Cam. HUDS. Schol. l. 4. καὶ τοὺς Ἀργεῖους &c.) Aliter legisse videtur Valla, nam vertit: Epidaurios autem ac socios cum armis adversus Argivos in acie stare. HUDS. l. 6. ἀφ') Ita ex ἐφ' fecerat recens manus in Cass. ead. ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα) Hic verborum sensus: ἐφῆ χρῆναι ἀνδρας ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας εἰς τὰ στρατόπεδα, διαλύσαι αὐτά. Vel sic, ἐφῆ χρῆναι διαλύσαι τοὺς ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας, τὰ στρατόπεδα λέγω. Aut potius ἐλθόντα pro ἐλθόντας reponen-

dum Ae. Port. HUDS. l. 7. *περὶ τῆς εἰρήνης*) *περὶ εἰρήνην* Cl. HUDS. l. 12. *Κάρυα*) *Κάρυα* apud Stephanum. IDEM. *ead.* τὰ *deest* Reg.

Pag. 294. l. 3. *καὶ Ἀλκιβιάδης*) *καὶ ὁ Ἀλκιβ.* Gr. HUDS. *ead.* *στρατηγὸς &c.*) Sic legit & distinguit Fr. Port. *στρατηγὸς, πυθόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους &c.* Consule Annott. HUDS. *ead.* *πυθόμενοι*) *πυθόμενος* Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. l. 5. *διῆλθε*) *διῆλθεν* Caff. l. 7. *φρουροὺς τε τριακοσίους*) *φρουροὺς τετρακοσίους* Gr. HUDS. *φρουροὺς τριακοσίους* Mf. Baf. *ead.* *Ἄγησιππίδαν*) *Supra* pag. 290 *Ἄγησιππίδαν.* HUDS. l. 8. *ἐς Ἐπίδαυρον*) *ὡς Ἐπίδ.* Cl. IDEM. *Μοχ ἔπεμψαν* Mf. Baf. l. 9. *δ' ἐλθόντες*) *δὲ ἐλθόντες* Gr. l. 12. *καὶ εἰ μὴ*) *κεῖ μὴ* Gr. l. 13. *Μεσσηνίους*) *Μεσσηνίους* Ar. C. HUDS. Gr. *ead.* *Εἰλωτας*) *Εἰλωτας* Caff. ut & paulo post, & plerumque.

Pag. 295. l. 2. *ἐκ Κρανίων*) *ἐν Κρανίῳ* Reg. l. 6. *διεφθείροντο*) Ita ex emendatione superscripta, in textu *ἐφθείροντο* Gr. l. 10. *καὶ τρίτον*) *καὶ τὸ τρίτον* Reg. l. 12. *δ' ἐπιγιγνομένου*) *δὲ ἐπιγ.* & *mox* *ζυνεστράτευσεν δὲ αὐτοῖς,* & *οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄλλης* Gr.

Pag. 296. l. 1. *εἶχε*) *εἶχεν* Caff. l. 2. *ἐπὶ πλέον*) *ἐπιπλέον* Ar. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. *ead.* *αὐτὰ*) *τὰ αὐτὰ* Gr. l. 3. *ἐπ' Ἄργος*) *ἐς Ἄργος* Gr. l. 4. *ἠγείτο δὲ Ἄγισ*) *ἠγείτο δ' Ἄγισ* Gr. *ead.* *Λακεδαιμονίων* non habet Reg. l. 5. *τε* *deest* Caff. l. 6. *Ἀρκάδων*) *Ἀρκάδες* Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. *ἰππῆς*) *ἰππεῖς* Ar. C. HUDS. Caff. Gr. Dan. *ead.* *πεντακόσιοι &c.*) *πεντακόσιοι, οἱ δ' ἄλλοι, ceteris omiffis,* Gr. l. 10. *ἄμιπποι*) Ita Marg. Atque sic legendum esse docet Harpocr. qui ambigit, utrum *ἄμιπποι* sint *antecursores* equitibus adiuncti; qui a Philochoro *προδρομοί*, a Quinto Curtio vocantur *Dimachae*. *Διμάχαι*, ut inquit Hesychius, *οἱ λεγόμενοι ἄμιπποι, οἱ τινες ὅτε μὲν πεζῇ, ὅτε δὲ ἐφ' ἵππων μάχονται.* Vide notas Mauffaci & Valesii in Harpocr. HUDS.

Pag. 297. l. 4. *Μαντιῶς*) *Μαντινεῖς* Ar. C. HUDS. Caff. Gr. Dan. l. 6. *προϊόντες*) *προσιόντες* Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. Fortasse distinguendum post *ἔφ.* Nam sensus erit *aperitor*. Ae. Port. HUDS.

Pag. 298. l. 3. *Ἀργείων*) *Ἀργεῖον* & in marg. *Ἀργεῖον* Gr. l. 4. *Πελληνῆς*) *Πελληνεῖς* Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. Caff. Dan. *ead.* *καὶ Φλιάσιοι*) *καὶ οἱ Φλ.* Gr. HUDS. *ead.* *ὄρβριον*) *ὄρβριον* Marg. Ald. Flor. Baf. *ὄρβριον*

legebat Valla: nam vertit, *diverso itinere matutini perrexere.*
 Κατὰ ὄρθριον Ar. C. Ὅδον Gr. HUDS. Ὀρθριον Reg. Caff.
 Dan. l. 6. εἶρητο) ἦρητο Dan. & paulo inferius. l. 7.
 ἐκάθηντο) καθῆντο Gr. & Cl. in marg. HUDS. Κάθηντο Mf.
 Bas. Caff. & sic etiam Gr. cum *οι* super *η*. *ead.* οἱ deest
 Reg. Mf. Bas. *ead.* εἰς) ἐς Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Steph.
 1. HUDS. Reg. Caff. l. 9. ἐδήουν) ἐδήουν Gr. *ead.* Σάμι-
 θον) Σάμινθος vix alibi occurrit. Σάμικον vicum invenio in
 agro Eleo, apud Pausaniam in Eliacis. HUDS. l. 11. ἦδον
 om. Mf. Bas. l. 12. τῶ) τῶν Ald. Flor. Bas. Stephan. 1.
 HUDS. l. 15. οἱ ante Μεγαρ. deest Mf. Bas. Gr. *ead.* Με-
 γαρῆς) Μεγαρεῖς Caff. Mf. Bas. & Caff. paulo post.

Pag. 299. l. 4. ἀντιπαρεσκευάζοντο) ἀντεπαρεσκευάζοντο
 Caff. Gr. Dan. *ead.* καὶ deest Gr. l. 5. μέσσω) μέσσω Gr.
 l. 6. ἀπὸ omittunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. HUDS. Reg.
 Caff. Dan. l. 7. καθύπερθε) καθύπερθεν Ar. C. HUDS. Reg.
 Κάθυπερ Caff. *ead.* δὲ Κορίνθιοι) δὲ οἱ Κορ. Gr. HUDS.
 l. 9. δὲ αὐτοῖς) δ' αὐτοῖς Ar. C. IDEM. Gr. & mox τῶν δ'
 Ἀργείων δ' οὐ. l. 11. οὐχ) οὐκ Gr. l. 13. αὐτῶν) αὐτῶν
 Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Caff.

Pag. 300. l. 3. ὄσον οὐ) ὄσον οὐ Ar. C. Ald. Flor. Bas.
 HUDS. Caff. Ὅσον οὐ Gr. *ead.* προσελθόντα) προσελθόντες
 Ar. C. Cl. & Ae. Port. HUDS. Mf. Bas. Caff. *ead.* Ἄγι-
 δι) τῶ Ἄγιδι Caff. l. 6. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Ar. C. HUDS.
 Caff. l. 10. τῶν omittit Gr. HUDS. l. 11. ἀλλ' ἢ ἐνὶ ἀν-
 δρῖ) ἀλλ' ἢ ἀνδρὶ ἐνὶ Ar. IDEM. l. 12. ζυστρατευομένων)
 ζυστρατευσαμένων Gr. IDEM.

Pag. 301. l. 3. κατ' ἀλλήλους πολλῇ) πολλῇ κατ' ἀλλή-
 λους Dan. *ead.* ἐν καλῶ) ἐν τῶ καλῶ Gr. HUDS. l. 5.
 ἀποκεκλεισμένων) ἀποκεκλημένων Ar. C. IDEM. Reg. Ἀπο-
 κεκλιμένων Mf. Bas. Ἀποκεκλεσμένων & supra ἀποκεκλεισ-
 μένων Gr. in Caff. detricta erat scriptura inter λ & μ, sed
 spatium tantum unius literae capax erat. l. 8. ἐν ᾧ Λα-
 κεδαιμόνιοι) ἐν ᾧ οἱ Λακ. Gr. l. 10. Πελληνῆς) Πελληνεῖς
 Ar. C. HUDS. Caff. Καὶ Πελληνῆς, καὶ Φλιάσιοι defunt Gr.
 l. 11. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Caff. l. 13. ἀλλῇ ἐτι) ἀλλῇ τῇ
 ἐτι Ar. C. HUDS. Ἀλλὰ τῇ ἐτι προσγιτομένη Dan.

Pag. 302. l. 2. ἐν πολλῶ πλείονι) πολλῶ ἐν πλείονι Ar. C.
 HUDS. *ead.* αἰτίῃ deest Dan. l. 4. ποτὲ om. Mf. Bas. l. 8.
 στρατίας) στρατσίας Ar. C. HUDS. Atque ita legendum
 esse docuit Ae. Portus. HUDS. Ἀποστρατίας Caff. *ead.*
 ἐσιέναι) ἐπιέναι Cl. ex emendatione. HUDS. l. 9. λεύειν)

λέγειν & inter versus λεύειν Gr. In Reg. super λεύειν eadem manu est γρ. λιθεύειν.

Pag. 303. l. 2. Μαντινῆς) Μαντινῆς Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. Utroque loco etiam Cass. l. 3. οἱ om. Gr. HUDS. l. 8. ἐκ τῶν λόγων) ἐν τῷ λόγῳ Gr. l. 9. ὄρχομενόν) τὸν ὄρχομενόν Cl. HUDS. l. 12. προκαθεζόμενοι) προκαθεζόμενοι C. Ald. Flor. Bas. IDEM. Gr. Dan. Vulgatum servat Mf. Bas. l. 14. καὶ ὄμηροι &c.) Nemo (inquit Steph. in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 106.) qui attente locum hunc consideraverit, ellipsin particulae ὅτι (& ea quidem significatione, qua ponitur pro quoniam) ei ante verbum ἦσαν ineffe negabit. HUDS. l. 15. ὄρχομένοι) Ἀρχόμενοι Reg.

Pag. 304. l. 1. τὴν τε τοῦ τείχους) τὴν τοῦ τείχους Ar. C. HUDS. Dan. l. 4. δοῦναι, καὶ Μαντινεῦσι) δοῦναι Μαντιν. Cl. Gr. HUDS. Mf. Bas. Reg. Cass. l. 12. οἱ δὲ ἄλλοι) οἱ δ' ἄλλοι Gr. ead. Μαντινεῖα) Μαντινία Gr. l. 13. αὐτοῖς deest Reg. l. 14. τῶν omitt. Ar. C. Cl. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Cass. Gr.

Pag. 305. l. 8. εὐθὺς deest Dan. ead. παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν) παρὰ τὸν τρόπον τῶν ἑαυτῶν Ar. Ald. Flor. Bas. Praeter morem esse dicit, quia alias propere de homine Spartano acerbius quid statuere non solebant, ut constat ex Lib. I, c. 132. HUDS. Παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν Mf. Bas. ex emendat. l. 9. τὴν τε οἰκίαν) τὴν οἰκίαν Ar. C. HUDS. Dan. l. 11. ῥύσασθαι) ῥύσασθαι Ar. Cl. HUDS. ead. στρατευσάμενος) στρατευσάμενος Cl. IDEM. Cass. l. 12. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν) τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν δημεύσαντες, κατέσκαψαν τὰς οἰκίας. Diodor. Sic. lib. 12, pag. 326 ed. Steph. 125 ed. Rhod. HUDS.

Pag. 306. l. 4. δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς) δ' αὐτοῖς ἀφικνεῖται Ar. HUDS. Δὲ ἀφικνεῖται αὐτοῖς Cass. Gr. l. 7. ὅσον οὐκ) ὅσον οὐκ Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Ὅσον οὐκ Cass. Gr. Ὅσον οὐκ ἀφειστήκει Reg. in marg. l. 8. γίγνεται) γίγνεται Cass. l. 9. Εἰλώτων) Εἰλώτων Gr. ead. καὶ ὡς οὐπω πρότερον) καὶ οἷα οὐπω πρότερον Marg. 1. Cl. Gr. Καὶ οἷα πρότερον Marg. 2. HUDS. Καὶ οἷα οὐ. π. Schol. WASS. Καὶ οἷα οὐπω πρότερον Mf. Bas. Reg. Cass. Dan. l. 10. Ὀρέστειον) Ὀρίσειον Marg. Ὀρέσθειον Cl. in marg. Ὀρίσειον & infra Ὀρίσθειον Cl. Gr. Ὀρίσθειον Ald. Flor. Bas. HUDS. Ὀρίσειον Schol. WASS. Ὀρέσθειον & in marg. γρ. Ὀρίστειον & infra Ὀρίσθειον Cass. Ὀρέσθειον Gr. hic in textu & marg.

& infra Ὀρεσθίου. ubi Reg. Ὀρεστίου. Ὀρέσθειον, ac deinde Ὀρεσθείου Mf. & ed. Basf. non Ὀρίσθειον. l. 11. προεῖπον deest Gr. l. 12. κατὰ πόδας) καταπόδας Cassf. l. 15. τὸ omittunt Ar. C. HUDS. Πρεσβύτερον καὶ νεώτερον Dan. ead. οἴκοι) οἴκου Ar. C. HUDS.

Pag. 307. l. 4. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Basf. Steph. 1. ut & mox infra. HUDS. ubi & ita Reg. l. 5. ἐξ ὀλίγου) Scil. διαστήματος χρόνου. Ae. Port. sic & Schol. HUDS. l. 6. ἀλλήλους) ἀλλήλους Cassf. l. 7. τὴν πολεμίαν omittit Cl. HUDS. ead. ξυνέκλειε) ξυνέκλεγε Reg. Gr. ead. διὰ μέσου) διαμέσου Ald. Flor. Basf. HUDS. l. 8. δ' ἠπείγοντο) δ' ἠπείγοντο Gr. l. 9. ξυμμάχους) ξυμμαχῶν & inter versus ξυμμάχους Gr. l. 12. οἱ δὲ Ἀργεῖοι) οἱ δ' Ἀργεῖοι Ar. C. Ald. Flor. Basf. HUDS. Reg. Cassf. Gr. l. 13. καταλαβόντες) ἀπολαβόντες Gr. HUDS. ead. χωρίον ἐρμυνὸν) Scil. λόφου, ut ex sequentibus constat. HUDS.

Pag. 308. l. 2. Ἄγιδι) τῷ Ἄγιδι Gr. HUDS. l. 3. ὄρων πρὸς χωρίον) ὄρων πρὸς τὸ χωρίον Ar. C. Ὀρῶν ἐς χωρίον. Cam. IDEM. Ὀρῶν π. τὸ χ. Dan. l. 4. κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι) Exstat & hoc proverbium apud Herodot. lib. 3, & Sophocl. HUDS. ead. διπλῶν, τῆς ἐξ &c.) Hic verborum ordo: διπλῶν τὴν παρούσαν ἀκαιρον προθυμίαν βουλομένην εἶναι ἀνάληψιν τῆς ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τῆς ἐξ Ἀργους. Ae. Port. IDEM. τὴν ἐξ Ἀργους Gr. & a prima manu Cassf. quod deinde factum erat τῆς. l. 5. ἐπαιτίου) ἐπ' αἰτίου Cassf. l. 6. διὰ deest Dan. l. 7. ἄλλο τι) ἄλλοτε Gr. ead. κατὰ τὸ αὐτὸ) κατατοσαυτὸ Reg. l. 10. πρὸς τὴν Μαντινικὴν) εἰς Μαντινικὴν Ar. C. Ἐς τὴν Μαντινικὴν Cam. HUDS. εἰς τὴν Μαντινικὴν Dan. Ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικὴν Reg. Cassf. Gr. ead. ὡς τὰ πολλὰ) ὡς ἐς τὰ πολλὰ Ar. C. ὡς ταπολλὰ Ald. Flor. Basf. HUDS. Ὡς ἐς τ. π. Dan. Ὡς ἐς ταπολλὰ Reg. l. 11. ὀποτέρωσε. ἂν) ὀποτέρως ἐὰν Cassf. ead. ἐσπίπτῃ) ἐμπίπτῃ Gr. HUDS. ead. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Basf. IDEM. Cassf. Gr. l. 12. ἐβούλετο δὲ &c.) Hic verborum ordo: ἐβούλετο δὲ καταβιβᾶσαι τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς ξυμμάχους, βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὴν πύθονται, καὶ ἐν τῷ ὀμαλῷ τὴν μάχην &c. Ae. Port. qui & hypodistolen etiam post λόφου ponendam censet. Πείθονται pro πύθονται legunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Basf. HUDS. Dan.

Pag. 309. l. 3. ἐξ ὀλίγου) Ad loci intervallum referen-

dum. Ae. Port. ut & δι' ὀλίγου paulo infra. HUDS. ead. αἰφνιδίῳ deest Reg. ead. αὐτῶν omittit Gr. HUDS. l. 4. ὅ, τι εἰκάσωσιν) ὅ, τι ἂν εἶν. Reg. ead. εἶτα ἐπειδὴ) εἶτ' ἐπειδὴ Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. l. 10. ἐθορυβήθησαν) ἐθορύβησαν Cl. in marg. HUDS. l. 11. τοπαραυτικά) τὸ παραυτικά Ar. C. IDEM. Τὸ παρ' αὐτικά Caff. l. 12. προελθόντες) προσελθόντες Ar. C. & in marg. Cl. HUDS. Dan. l. 15. μαχεῖσθαι) μάχεσθαι Dan.

Pag. 310. l. 2. πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες) πάλιν ἐστρατοπέδευον ἰόντες Mf. Baf. l. 5. ἐς ὃ ἐμέμνηντο) Id est, ὅσον ἐμέμνηντο. HUDS. Ἐμέμνηντο in contextu & marg. Gr. l. 6. βραχείας) βραχίας Caff. l. 10. πολεμάρχους) πολέμαρχοι Tribuni militum Porto. Praefecti belli Acac. HUDS. l. 11. λοχαγούς) λοχαγοὶ Centuriones P. Praefecti cohortium Ac. IDEM. ead. πεντηκοντατήρσιν) πεντηκοντήρσιν Ar. C. Cl. Gr. Baf. Vide Annot. Πεντηκοντατήρες dimidiae centuriae Praefecti P. Centuriones Ac. IDEM. Πεντηκοντήρσιν Reg. Caff. Schol. l. 12. δ' οὔτοι) δὲ οὔτοι Gr. ead. ἐνωμοτάρχαις) ἐνωμοτάρχαι Decani P. Decuriones Ac. HUDS. l. 13. ἐνωμοτία) ἐνωμοτία Decuria P. Ac. IDEM.

Pag. 311. l. 1. γάρτοι) γάρ τι Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Gr. Dan. l. 4. Σκιρίται) Huius distincta omnino militia erat, & circa regem stabat, atque in proelio laborantibus succurrebat, eratque ex milite selecto, ut clare docet Diodor. Sic. p. 473 ed. Steph. p. 350 ed. Rhod. Dicebatur Σκιρίτης a Sciro Arcadiae, unde ab Hefychio Arcadicus dicitur, cuius haec sunt verba: Σκιρίτης λόχος οὕτω καλούμενος, ὃ προκινδυνεύων, ἦν δὲ Ἄρκαδικός. Vide Meursii Att. Lect. l. 1, c. 16, & Cragium de Rep. Laced. l. 4, c. 4. HUDS. l. 6. παρὰ δ' αὐτοῖς) παρ' αὐτοῖς Ar. & pag. 312 lin. 1 παρ' αὐτοῖς. ubi παρὰ δ' αὐτοῖς C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. IDEM. In Appendice Var. Lect. posteriore loco aliam scripturam horum librorum annotat Hudf. Vid. i. l. 7. Βρασίδειοι στρατιῶται) Βρασίδιοι στρατιῶται Ar. C. Ex hoc loco, & altero pag. 258, colligit Cragius de Rep. Lac. l. 1, c. 12, Νεοδαμῶδεις distinctos fuisse a servis Brasidianis. Vide Meursii Misc. Lac. l. 2, c. 7, p. 133. HUDS. Βρασίδιοι Reg. Gr. l. 9. λόχους) Hic loci & alibi retinui voces Graecas, cum vix occurrant Latina nomina, quae iis ad amussim respondeant. Verum λόχος μορῆ reddi possit, (qua voce utitur Corn. Nepos in

Iphicrate) si vere afferat Meursius Att. Lect. l. 1, c. 6, λόχον & μύραν five μούραν eadem esse. Sed eundem falli, dum *moras* & λόχους Lacedaemoniorum confundit, docet Valesius in suis notis ad Mauffaci notas in Harpocr. p. 123. HUDS. *ead.* Ἡραιῆς) Ἡραιῆς Ar. C. IDEM. Cass. l. 12. οἱ om. Gr. HUDS. *ead.* ἰππῆς) ἰππεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. itidemque paulo infra, ut & mox Μαντινεῖς. IDEM. Cass. Gr. *ead.* ἐκατέρω) ἐκατέρων Cass. l. 14. τῆ) γῆ Ar. HUDS.

Pag. 312. l. 1. αὐτοῖς) αὐτοὺς Cl. Gr. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Stephan. 1. HUDS. Reg. Cass. Dan. l. 3. παρεῖχε) παρεῖχεν Cass. l. 5. Ἀθηναῖσι ἔσχατοι) Sic Ms. Bas. Ἀθηναῖσι οἱ ἔσχ. ed. Bas. l. 11. τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος) Apud Lacedaemonios non in multitudine, sed in militum praestantia maximum momentum situm erat: atque ob hanc eorum paucitatem (inquit Cragius de Repub. Laced. l. 4, c. 3.) existimare licet, ignorari eos voluisse vulgo ut plurimum militum numerum. HUDS. l. 13. πλῆθη) πλῆθει Cass. l. 14. μέντοι) μέν Reg.

Pag. 313. l. 1. λόχοι) Valla λόχους vertit agmina, πεντηκοστίας centurias, ἑνωμοτίας manipulos. HUDS. l. 2. γὰρ deest Dan. *ead.* ἑπτὰ) πέντε pro ἑπτὰ reponendum censet Meursius Att. Lect. l. 1, c. 26. Vide Cragium & Valesium locis supra citatis. HUDS. l. 4. καὶ ἐν τ. π. ἑ. τεσσαρες omiserat scriba Cod. Gr. deinde adscripta sunt in marg. *ead.* πεντηκοστύι) ἑκατοστύι C. & Ar. in margine. HUDS. Dan. in textu. *ead.* ἑνωμοτία) ἑνωμοτίας Gr. l. 5. ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ) Primo ordine in transversum portabatur, ex interpretatione Ae. Port. Τῶν μαχομένων, τὸ μὲν ἔμπροσθεν, μέτωπον, καὶ ζυγόν, καὶ πρόσωπον καλεῖται. καὶ τὸ μὲν ἐφεξῆς εἶναι κατὰ μῆκος, ζυγεῖν. Pollux l. 1, c. 10. HUDS. Mox δὲ ante βάθος om. Ms. Bas. l. 6. ὡς λοχαγός) ὡς ὁ λοχαγός C. HUDS. l. 7. ἐπίπαν) ἐπὶ πάν Cass. l. 11. καθ' ἑκάστους) καθ' ἑκάστους Reg. l. 12. τε abest Ms. Bas. l. 13. καὶ ante ὑπὲρ deest Ar. HUDS.

Pag. 314. l. 1. ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς) ὑπὲρ τε τῆς τε παλαιᾶς Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Ὑπὲρ τῆς παλαιᾶς Ar. HUDS. Cum vulg. Ms. Bas. l. 2. ἰσομορίας) Vide Herodotum l. 7, c. 148, 149. HUDS. l. 3. διὰ πάντος) διαπαντός Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Reg. *ead.* στερισκομένους) Ita a manu prima Cass. deinde emendatum erat στερισκομένοις. l. 4. ἐχθροὺς) καὶ ἐχθροὺς Gr. HUDS. l. 8. ἐξουσι) ἐξουσιν Gr. HUDS. l. 9. αλλῆς omittit Gr. HUDS.

ead. ἔλθη) ἐπέλθη Marg. Cam. Ἐλθη Λακεδαιμόνιοι Gr. *ce-
tera defunt.* HUDS. l. 10. ταῦτα) τοιαῦτα Ar. C. Cam.
Cl. IDEM. Reg. Caff. Dan. *ead.* παρηνέθη) παρηνέχθη
Dan. *ead.* Λακεδαιμόνιοι) Λακεδαιμονίων Gr. l. 12. ἐν
σφίσι αὐτοῖς &c.) Id est: παρεκλεύοντο μεμνησθαι ὧν ἠπί-
σταντο ἐν σφίσι αὐτοῖς ἀγαθοῖς οὔσι. Ae. Port. HUDS.

Pag. 315. l. 1. δι' ὀλίγου) διολίγου Reg. l. 3. μετὰ
ταῦτα) μεταταῦτα Ar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS.
Reg. l. 4. ἐντόνωσ καὶ ὀργῇ) ἐντόνωσ καὶ ὀργῇ &c. in qui-
busdam exemplaribus Auli Gellii, locum hunc citantis,
quem de tibiarum usu in acie differentem vide l. 1, c. 11.
Confule etiam Cragium de Rep. Lac. lib. 3, cap. 10, &
Meursii Miscell. Lacon. l. 2, c. 2 & 11. HUDS. l. 5. νό-
μῳ) νόμον Cl. Gr. IDEM. Mf. Bas. & Caff. in quo recens
manus super ου scripserat ω. *ead.* ἐγκαθεστῶτων) ἐγκαθε-
στῶτων Gr. l. 6. ἀλλ' ἵνα ὀμαλῶς) Quaerente quodam,
cur ad tibiae cantum Spartani pugnarent: respondit Age-
filaus, ἵν' ὅταν πρὸς ῥυθμὸν βαίνωσιν, οἴτε δειλὸν καὶ οἱ ἀν-
δρεῖοι φανεροὶ ᾖσι. Plutarchus in Apophtheg. Lacon. Vide-
fis Cragium loco supra citato. HUDS. l. 8. μεγάλα) Ita
Marg. Cam. Ar. C. Cl. Gr. IDEM. Reg. Caff. Dan. In Gr.
est μέγιστα, & inter versus μεγάλα. l. 9. προσόδοις)
προόδοις Marg. Ar. C. HUDS. Dan. l. 11. ποιεῖ μὲν) μὲν
ποιεῖ Dan. l. 13. περισσχοῦσι) περιίσχοῦσι Dan. l. 14.
προστέλλειν) περιστέλλειν Cl. HUDS.

Pag. 316. l. 3. ζυγκλείσεως) ζυγκλήσεως Gr. HUDS.
Reg. Caff. l. 4. πρωτοστάτης τοῦ δεξιῦ κέρασ) ὁ μὲν ἐκ
δεξιᾶσ τοῦ πρώτου ζυγοῦ, πρωτοστάτης. καὶ πᾶν τὸ μέτω-
πον πρωτοστάτης. Pollux l. 1, c. 10. HUDS. l. 6. ἑαυτοῦ
γύμνωσιν) ἑαυτοῦ γνῶσιν Gr. IDEM. Mf. Bas. l. 7. Μαν-
τινῆσ) Μαντινεῖσ Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Caff. *ead.*
τῷ κέρασ πολὺ) πολὺ τῷ κέρασ Ar. C. Τὸ κέρασ Gr. HUDS.
Πολὺ τῷ κέρασ. Mf. Bas. Dan. Πολὺ τὸ κέρασ Reg. Caff. Πο-
λὺ τὸ κέρασ Gr. l. 10. Ἄγισ) ὁ Ἄγισ Reg. l. 12. καὶ
Βρασιδείοισ) καὶ τοῖσ Βρασιδίοισ Cl. HUDS. *ead.* ἐσήμνηεν)
ἐσήμαινεν Reg. Gr. Ἐσήμαινεν Mf. Bas. l. 13. Μαντινεῦσιν)
Μαντινεῦσι Gr.

Pag. 317. l. 2. τῷ) τὸ Reg. l. 3. καὶ τὸ κατὰ τοῖσ
Μαντινεᾶσ &c.) καὶ κατὰ τοῖσ Μαντινεᾶσ βεβαϊότερόν τε
τάξεσθαι Ar. C. HUDS. Τὸ etiam abest a Dan. l. 5. ἐξ
ὀλίγου) ἐξολίγου Reg. l. 7. διὰ τοῦτο) διατοῦτο Caff. l. 10.
κελεύσαντος) κελεύοντος & cum superscripta emendatione

κελεύσαντος Gr. *ead.* οὐ δεεστ Reg. l. 12. μηδὲ) μὴ δὲ
Reg. Cass. l. 14. ἀνδρείῳ) ἀνδρείῳ Cass. & a prima manu
Gr. quod deinde correctum erat ἀνδρείῳ.

Pag. 318. l. 2. Βρασιδείους) Βρασιδίου Dan. l. 3. Μαν-
τινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. ut & bis paulo in-
fra ἰππεῖς. HUDS. Cass. Gr. sic omnibus his locis. l. 5.
Ξυγκλεισθῆν) συγκλησθῆν Gr. HUDS. Cass. l. 7. ἐπιτεταγ-
μένων) τεταγμένων Cass. l. 9. τῷ δ' ἄλλῳ) τῷ δὲ ἄλλῳ
Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Mf. Bas. Reg. Cass. Gr.
l. 10. ὁ βασιλεὺς Ἄγις ἦν) ὁ βασιλεὺς ἦν Ἄγις Ar. C. HUDS.
Mf. Bas. Reg. Gr. ἦν δεest Dan. l. 11. προσπεσόντες)
προσπεσοῦντες Gr. προσπεσόντες in marg. *ead.* τε δεest
Cass. l. 12. πέντε λόγοις) Sic Ar. C. Cl. atque ita (re-
clamante licet Scholiaste) legendum esse olim docuit Meur-
sius Artic. Lect. l. 1, c. 16. HUDS. Ita etiam Reg. & Gr.

Pag. 319. l. 1. ὑπεμείναντας) ὑπεμείνοντας Mf. Bas. l. 2.
καὶ post οὖς δεest Gr. l. 4. καὶ ξυμμάχων) καὶ τὸ τῶν
ξυμμάχων Marg. HUDS. l. 5. ἦδῃ) δῆ Reg. l. 8. αὐτοὺς
κίνδυνος) κίνδυνος αὐτοὺς Gr.

Pag. 320. l. 1. παρῆλθε) παρῆλθεν Cass. l. 3. Μαντινῆς)
Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. Gr. l. 7.
μὲν omittit Cl. HUDS. *ead.* Μαντινέων καὶ πλείους) Μαν-
τινέων οἱ πλείους Marg. Ar. Cl. IDEM. l. 9. ἐσώθη) δι-
εσώθη Cl. IDEM. *ead.* ἢ μέντοι desunt Ar. IDEM. l. 12.
ἐπὶ πολὺ) ἐπιπολὺ Ar. Ald. Flor. Bas. IDEM. Reg. Cass.
Gr. l. 14. ὅτι ἐγγύτατα) ὅτι ἐγγύτατα Ar. C. Ald. Flor.
Bas. HUDS. Reg. Cass. Gr.

Pag. 321. l. 1. δὲ) δῆ Reg. Cass. Gr. Schol. l. 4. ἴστα-
σαν) ἔστησαν Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* καὶ τοὺς νεκροὺς
ἔσκυλευον) Scribit Aelianus l. 6, c. 6, ὅτι οὐκ ἐξῆν ἀνδρὶ
Λάκωνι οὐδὲ σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον. Vide Plutarchi Apo-
phthegm. Lac. & Cragium de Rep. Lac. HUDS. l. 5. αὐ-
τῶν) αὐτῶν C. Cl. Gr. IDEM. Cass. Dan. l. 8. Κλειωναίων)
Κλαιωναίων Gr. l. 9. ξὺν) σὺν Gr. l. 11. καὶ δεest Reg.
l. 13. τριακοσίους) τετρακοσίους C. Gr. HUDS.

Pag. 322. l. 3. ἀπεχώρησε) ἀπεχώρησεν Cass. l. 4.
ἀπέτρεψαν) ἀπέστρεψαν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Cass. l. 6.
Κάρνεια) Carneia festum Apollini sacrum vocat Demetrius
Scerpius μίμημα στρατιωτικῆς ἀγωγῆς. Habuit igitur ea
solemnitas convenientiam aliquam cum Iudaico festo, quod
xx Tisri celebrabant. Vide Casaubonum in Athenaeum p.
267, & Meursii Graeciam feriatam. HUDS. l. 7. ἦγον)

εἶχον Ar. C. HUDS. Dan. l. 9. ἐς omittit Gr. HUDS. l. 12. προτεραιά) προτέρα Cl. IDEM. Caff. ead. συνέβη) ξυμβέβη Reg. Caff. Gr.

· Pag. 323. l. 2. ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλούς) ἐξελθόντων, αὐτῶν διαφθεῖραι πολλούς Marg. Cam. Ar. C. Ἐξελθόντων αὐτῶν δ. π. Cl. HUDS. Caff. Dan. l. 5. ἐπὶ Ἐπίδουρον) ἐς Ἐπίδουρον Cam. HUDS. l. 6. Κάρνεια) Κράνεια passim in Cod. Ar. Verum Lacones ρ transponere solebant, teste Pausania: καὶ Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι Κάρνειον, ὑπὲρ τῶν Κρανειῶν μεταθέντες τὸ ρ, κατὰ δὴ τι ἀρχαῖον. HUDS. Κάρνειαν Mf. Bas. l. 9. ξυγκαταλιπόντες) ξυγκαταλιπόντες Gr.

Pag. 324. l. 8. πρόξενος ἂν) πρόξενοι, οἱ προστάται τῆς ξενίας ἐπιμελούμενοι, ἤγουν τοὺς ξένους ὑποδεχόμενοι. Hesych. Vide Cragium de Rep. Lac. l. 2, c. 10. HUDS. ead. Ἀργείων deest C. IDEM. ead. Λίχας) Λείχας Ar. C. IDEM. Dan. Vid. supr. cap. 51; VIII, 39 & 43. l. 9. δύο λόγῳ φέρων ἐς τὸ Ἄργος) φέρων ἐς τὸ Ἄργος δύο λόγῳ Ar. C. HUDS. Dan. ead. τὸν μὲν, καθότι &c.) Id est: τὸν μὲν, καθότι δεῖ πολεμεῖν, εἰ πολεμεῖν βούλονται τὸν δὲ, ὡς δεῖ εἰρήνην ἄγειν, εἰ εἰρήνην ἄγειν βούλονται. Ae. Port. HUDS. l. 10. εἰ ante βούλ. omittit Gr. IDEM. Omittit utroque loco. ead. τὸν δ') τὸν δὲ Gr. l. 11. ἔτυχε) ἔτυχεν Gr. l. 12. ὁ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 14. συμβατήριον) Ita Reg. Gr. l. 15. ὁ δὲ) ὁ δὲ Gr.

Pag. 325. l. 1. ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τῆ ἐκκλησίᾳ) κατὰ τὰδε δοκεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ Ar. C. Gr. passim, ut & κατὰ τὰ πάτρια. Procul dubio vitiose: cum manifestum sit, hoc foedus lingua Dorica scriptum esse, qua utebantur Lacones. Vide Cragium de Rep. Lac. l. 1, c. 3, & Meurfii Miscell. Lac. l. 3, c. 5. HUDS. Consentit cum his Dan. Κατγάδε Caff. l. 2. ποτῶς) ποτὶ τὸς Ar. C. Dorice etiam ποτ τὸς. Vide Eustathium ad Iliad. ρ & λ. HUDS. Ποτ τὸς Caff. Ποτὸς Gr. l. 5. ἐξ Ἐπιδάουρου) Scilicet ἐκ τῆς Ἐπιδάουρου χώρας. Ἐξ Ἐπιδάουρου Ar. C. Gr. ut & mox infra. Sed ἐξ hic omittit Gr. HUDS. Ἐπιδάουρου etiam Reg. Caff. Gr. hic & paulo post. ead. ἐκβώντας) ἐκβάντας malit Fr. Port. HUDS. Sic Reg. l. 6. εἰκωντι) εἰκοντι Ar. C. HUDS. Caff. l. 7. ἦμεν) εἶμεν Ar. passim Cl. Gr. ut & mox infra. HUDS. Sic & Mf. Bas. & Reg. hic & infra, ubi etiam ita Gr. & Dan. hic εἰ μὲν Gr. εἰ μὲν Caff. utroque loco, sed posteriore ἦμεν a correctore. ead. καὶ τοῖς deest Ar. C. HUDS. Τοῖς tantum, deest Dan. Καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις non sunt in Caff.

sed deinde manu recenti inter versus scripta erant. l. 9. αν τινα) αἱ τινα Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Basf. Steph. 1. HUDS. Cass. In Gr. est αν τινα. l. 10. ἔχωντι) ἔχοντες Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Basf. Reg. Cass. ead. πολίεσι) πολέεσι Gr. l. 11. περι δὲ τῷ σιῶ &c.) Ita Bar. in reliquis codicibus nihil fani apparet. Περι δὲ τῷ σιῶ σύγματος λῆν τὴν Ἐπιδαυρίοις &c. Ar. Περι δὲ τῷ σιῶ σύμτολην τὴν Ἐπιδαυρίοις &c. C. Συμβατάσαι μὲν Gr. Hunc locum, quem corruptum esse suspicatur, ita refingi vult Ae. Port. περι δὲ τῷ σιῶ συμβατοςέμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις, ὄρκον δὲ αὐτοὺς δῶμεν ὁμοσαι. De voce σιῶ, quae pro θεῶ ponitur, vide Meursii Miscell. Lac. l. 1, c. 8. HUDS. Περι δὲ τῷ σιῶ συμβατόσαι μὲν λην Gr. Περι δὲ τῷ σιῶ συματόσαι μὲν λ. τ. Ἐ. & in margine recenti manu συμβατώσαι μὲν Reg. Περι δὲ τῷ σιῶ σύματος ἔμεν λην & in marg. ἔμεν λῆν τοις, &, γρ. εἰθέλην, vel ἐθέλην: nam vix legi poterat scriptura Cass. Περι δὲ τῷ σιῶ συμτοι λην τὴν Ἐ. δ. Dan. Συματόσαιμεν Mf. Basf. l. 12. δῶμεν) δόμεν Reg. Cass. Gr. Mf. Basf. l. 13. Πελοποννάσω) Πελοποννήσω Reg. Πελοποννάσσω, & μοχ Πελοποννάσσου, Πελοπόνασσεν Cass. Ubique cum duplici ν & duplici σ Gr. Πελοποννάσω Mf. Basf. l. 14. πάσας deest Dan. εἶμεν πάσας Mf. Basf. ead. κατὰ τὰ πάτρια) κατὰ τὰ πάτρια Ar. C. HUDS. Dan. Gr. Κατὰ τὰ Reg.

Pag. 326. l. 1. Πελοπόννασον) Πελοπόνασσον Mf. Basf. ead. γᾶν) γᾶς Gr. l. 2. ἀμῆθι) ἀμοθεῖ Reg. ἀμοθεῖ Cass. Gr. & Cass. in marg. manu recenti ἀμῆθι. ead. ὅπα και) ὅπακα Ar. C. Cl. Ὅπα καῖν Gr. HUDS. Ὅπακα Cass. l. 3. Πελοποννασίοις) Πελοποννασσίοις Cass. ead. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω defunt Gr. Πελοποννάσου Reg. Πελοποννάσσου Cass. l. 4. τῶν Λακεδαιμονίων &c.) τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργ. Ar. C. omiffis ceteris, margini tamen Cod. Ar. adscribuntur. HUDS. ead. ἐντὶ) ἐντι Gr. & paulo post. l. 5. ἐσοῦνται) ἐσοῦνται Cass. Gr. l. 6. αὐτῶν) αὐτῶν Bar. C. Cl. Gr. Ald. Basf. HUDS. Cass. Αὐτὴν Gr. l. 8. καὶ ἄλλο defunt Ar. C. HUDS. Cass. Dan. l. 9. οἰκαδ') οἰκαδε Reg. l. 10. οἰ abest Ar. C. HUDS. Dan. l. 12. ἐπιμιξίας) ἐπιμιξία commercium. Ἐπιμιγνύντες ἀδῆως ἀλλήλοις l. 1, p. 4. HUDS. l. 14. καὶ Ἡλείων καὶ τὴν Ἀθηναίων) καὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ Ἡλείων Cass. Gr. Καὶ τὴν Ἀθ. καὶ Ἡλ. Mf. Basf.

Pag. 327. l. 1. Ἀργείους non agnoscunt Ar. C. HUDS.

Dan. l. 2. *ξυμμαχίαν*) *ξυμμαχίας* Ar. HUDS. Dan. *ξυμμαχίαν ἤμεν πεντ. cetera in marg. manu vetusta* Cass. l. 3. *ἐγένοντο*) *ἐλέγοντο* Gr. HUDS. l. 4. *ΚΑΤΤΑΔΕ*) *κατὰ τὰδε* Ar. C. IDEM. Dan. Gr. l. 5. *ἤμεν*) *εἶμεν* Reg. Gr. *εἶ μὲν* Cass. *ead. πεντηκονταετῆ*) *πεντήκοντα ἔτη* Cass. l. 6. *δίκας διδόντας*) *Roepas dantes*, Valla. *Verum didónai díkας dicitur reus, qui iudicium fubit.* Ae. Port. HUDS. *ead. καττὰ*) *κατ τὰ* Reg. *κατὰ τὰδε* Gr. Dan. l. 7. *ταί*) Sic emendatum erat in Cass. e *καί. ead. Πελοποννάσω*) *Πελοποννάσσω* Cass. *Omnia a πόλιες usque ad τὴν αὐτῶν ἔχοντες absunt a Gr. ead. κοινῶν &c.) κοινὰν ἐόντων τὰν σπονδὰν καὶ τὰν ξυμμαχίαν* Reg. Sic etiam a prima manu Cass. deinde omnia mutata erant, ut in editis. *ead. ἐόντων*) *Προέούσων* Attice: sic *ἔχοντες* pro *ἔχουσαι*, *διδόντες* pro *διδούσαι*. nisi dicantur πρὸς τὸ σημαϊνόμενον referri. HUDS. l. 9. *αὐτῶν*) *αὐτῶν* Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. ut & *μοχ* infra. IDEM. Utrobique etiam Reg. & Cass. *ead. καττὰ*) *κατ τὰ* Reg. *κατὰ τὰ* Gr. l. 10. *ἔσσοι*) *ἔσσοι* Gr. HUDS. Cass. *ead. Πελοποννάσου*) *Πελοποννάσσου* Cass. *Πελοποννάσσου* Gr. Sic paulo inferius idem. l. 11. *ἔσοῦνται*) *ἔσοῦνται* Cl. Gr. passim. HUDS. Cass. & paulo post, ubi etiam ita Gr. l. 12. *καὶ* post *τοῖσπερ* deest Ar. C. HUDS. Dan. *καὶ οἱ Λακ.* Gr. l. 14. *δέ ποι*) *δέσποι* Cass. *ead. στρατιάς*) *στρατείας* malit Ae. Port. HUDS. *Στρατιάς* Cass. *Στρατίας* Gr. *ead. κοινῶς*) *κοινῶς* Cass. l. 15. *ὄπα κα*) *ὄπακα* Cass. *ὄπακα* Gr. l. 16. *τὰν*) *τὰν* Cass. *τῶν* Gr.

Pag. 328. l. 1. ἀμφίλογα) *ἀμφίλογα* Cass. *ead. τῶν ἐντὸς*) *τὰν ἐντ.* Cass. Gr. & paulo post. *ead. αἶτε περὶ ὄρων, αἶτε περὶ ἄλλου*) *αἶτε π. ὁ αἶτε π. ἄ.* Cass. Gr. & supra aliquoties. l. 2. *διακριθῆμεν*) *Supple χρῆναι*, ut & *μοχ* cum *ἐλθεῖν*, nisi pro *ἐλθέτω* poni dicatur, aut *ἐξέστω* subintelligatur. HUDS. *Διακριθῆμεν* Dan. l. 4. *ἂν τινα*) *ἂν τινα* Ar. C. atque ita scribendum monuit Fr. Portus. HUDS. Cass. Gr. *ead. πολίεσι*) *πολίεσσι* Cass. *ead. δοκοῖν*) *δοκεῖ οἱ* Reg. *δοκεῖοι* Gr. & a prima manu Cass. deinde factum erat *δοκεῖν. ead. δέ ἔταις*) *δέεταις* Gr. l. 5. *καττὰ*) *κατὰ τὰ* Dan. Gr. *ead. δικάζεσθαι*) Ita Ms. Bas. *δικάσεσθαι* ed. Bas. l. 9. *παρ' Ἀθ.*) *παρὰ Ἀθ.* Gr. l. 10. *τὰ τεῖχη*) Sc. *τὴν ἀκραν τὴν ἐν τῇ Ἐπιδαυρία ἐχειργασμένην. vel τὰ τευχίσματα*, quae paulo infra τὸ ἐξ Ἐπιδαυρου *τεῖχος* appellat. HUDS. l. 11. *τῷ*) *τῷ* Gr. *ead. μηδὲ*) *μηδὲ* Cass.

Pag. 329. *l.* 3. καὶ ante αὐτὸς deest C. HUDS. *l.* 4. ταραχῆαῖον) τὸ ἀρχαῖον Ar. C. Vide Herodotum lib. 8, c. 137. IDEM. Το ἀρχαῖον Cass. Gr. *l.* 7. οἱ δ' ἑρῶντες) Hoc in loco ὄντας subadiendum relinqui videtur: quod propter sequens ὄντας reticetur, cum tamen potuisset contra hic omitti ὄντας, si illic ὄντες positum fuisset. Verum illud tanquam a scriptore καινοπρεπείας ubique affectatore accipiendum est. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 164. HUDS. *l.* 8. ἐλίγοι) ἐλίγους Cl. IDEM. *l.* 10. πρόσασιν) Id est, προσάσεως χάριν. dictum est enim appositivè, causam speciosam ut praetexeret. Ae. Portus. IDEM. *l.* 11. τὸ ἄλλο φρούριον) τὸ ἄλλο φρουρικὸν Marg. Cam. Gr. ita etiam in Cod. Ar. ex alicuius emendatione. Το ἄλλο φρουρικὸν pro ἡ ἄλλῃ φρουρά. paulo enim ante locum significabat τὸ φρούριον. Ae. Port. IDEM. *l.* 12. ἀπέκλεισε) ἀπέκλησε Gr. IDEM. Cass. a prima manu. emendatum erat ἀπέκλεισε.

Pag. 330. *l.* 1. τῶν omittunt Ar. C. HUDS. *l.* 2. ξυμμαχίας) Ita Reg. ead. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Cass. Gr. *l.* 3. τῶν deest Ar. HUDS. *l.* 6. ξυστρατεύσαντες) ξυστρατεύσαντες Gr. ead. τὰ τ' ἐν Σικυῶνι) τὰ ἐν Σικυῶνι Gr. *l.* 7. ἐλθόντες) οἱ ἐλθόντες Gr. HUDS. *l.* 8. ξυναμφότερα) ξυναμφότεροι Ar. Gr. atque ita legendum esse docuit F. Port. ut opponatur τῶ αὐτοῖ οἱ Λακεδαιμόνιοι. IDEM. *l.* 9. ὀλιγαρχία) Aristot. Polit. *l.* 5, c. 4, & Diodor. Sic. *l.* 12, mille illos delectos, de quibus in pugna prius audivimus, imperium arripuisse scribunt. IDEM. *l.* 10. ἤδη ταῦτα) ταῦτα ἤδη Reg. *l.* 13. Δικτιδιῆς) Δικτιδιεῖς Ar. C. Δικτυδιῆς Marg. 1. Διῆς Marg. 2. Gr. Ald. Flor. Bas. quam lectionem retinendam censet Ae. Port. Διεῖς Cl. HUDS. Ms. Bas. Διῆς Reg. Cass. Δικτυδιεῖς Dan.

Pag. 331. *l.* 5. γυμνοπαιδίας) γυμνοπαιδαίαι, teste Pausania in Laconicis, gymnici puerorum ludi maxime solemnes, in quibus puberes Apollini choros agitabant. Vide Meursii Orchestram p. 11. HUDS. Γυμνοπαιδίας hic & infra bis Reg. *l.* 9. ἀναβαλλόμενοι) ἀναβαλλόμενοι Cass. *l.* 13. τὰς) τῆς Dan.

Pag. 332. *l.* 1. ἀγγέλων delendum censent F. & Ae. Port. utpote e margine in librum intrusum. HUDS. *l.* 4. δὲ deest C. IDEM. *l.* 5. δὲ abest a Reg. *l.* 8. ἐς θάλασσαν)

πρὸς δ' αλ. Reg. l. 10. ἐπαγωγῆ) Ita a manu recenti pro ἐπαγωγῆ Caff. l. 11. ὠφελῆ) ὠφελεῖ Reg.

Pag. 333. l. 1. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου) τοῦ δὲ γιγνομένου Ar. HUDS. l. 7. προῦχώρησεν) προσεχώρησεν Cl. IDEM. l. 8. Ὑσίας χωρίον) Ὑσίας χωρία Ar. C. Ὑσιαὶ κόμη Ἀργείας apud Stephanum Byzant. & Strabonem. Supra III, 24 Ὑσίας invenimus, sed in Boeotia fitas. IDEM. l. 11. μετὰ τοῦτο) μετατούτο Ald. Flor. Baf. IDEM. Reg. l. 12. Φλιασίαν) Φλιασιὰν Reg. l. 13. ἀπεδέχοντο) υπεδέχοντο Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 14. κατέκλεισαν) κατέκλησαν Gr. HUDS. Reg. Caff. l. 15. ἐπικαλοῦντες) καὶ ἐπικαλοῦντες Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 334. l. 2. παρασκευασμένων) παρασκευασμένων Gr. l. 6. οὕτω) οὕτως Gr. HUDS. Οὔτος Reg. Caff. l. 8. Ἀλκιβιάδης) ὁ Ἀλκιβιάδης Gr. HUDS. l. 10. καὶ τὰ Λακεδαιμονίαν φρονεῖν, ἔλαβε) καὶ τοὺς Λακεδαιμονίαν φρουροὺς ἔλαβε Ar. C. Vulgaris lectio in margine Cod. Ar. reponitur. HUDS. Dan. l. 14. δὲ post Χίαις non est in Reg. Caff. Gr. ead. Λεσβίαι) Λεσβίαις Gr. Cl. HUDS. Reg. Caff.

Pag. 335. l. 2. εἴκοσι) εἴκοσιν Caff. l. 6. οὐδετέρων) μεθ' ἐτέρων Marg. HUDS. Οὐ δ' ἐτέρων Gr. lectionem marginis annotat etiam Schol. vulgatus. in Schol. Caff. non legitur. l. 9. ἐς τὴν γῆν αὐτῶν) αὐτῶν ἐς τὴν γῆν Gr. Mf. Baf. Eis τ. γ. ἀ. Reg. l. 10. Κλεομίδης) Κλεομίδης & Λυκομίδους Reg.

Pag. 336. l. 4. δὴ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. l. 5. ἀνέλεγκτα) ἀνέλεκτα Reg. ead. ἐσάπαξ) ἐς ἀπαξ Caff. Gr. l. 6. γινώσκομεν) γινώσκομεν Reg. Caff. ead. ὑμῶν) ἡμῶν Ar. & Dionys. Hal. locum citans. HUDS. l. 8. ποιήσατε) ποιήσετε Dion. Hal. IDEM. ead. καθ' ἕκαστον) καθ' ἕκαστον Reg. Caff. ead. ἐνὶ λόγῳ) ἐν ὀλίγῳ Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. & Dionys. Halic. HUDS. Reg. Caff. & uterque in margine manu recenti γρ. ἐνὶ λόγῳ. l. 10. ἀρέσκει) ἀρέσκοι Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. l. 12. καθ' ἡσυχίαν) καθησυχίαν Caff. l. 13. τὰ τοῦ πολέμου) Pro ὁ πόλεμος. Perinde est, ac si dixisset, ὁ δὲ πόλεμος, παρὼν ἤδη καὶ οὐ μέλλον, διαφέρων αὐτοῦ φαίνεται. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 178. HUDS.

Pag. 337. l. 2. περιγιγνομένοις) Ita Gr. HUDS. ead. δι' αὐτὸ) διαντὸ Caff. l. 6. βουλευσόντες) βουλευσαντες Dionys. Hal. HUDS. Reg. Caff. Dan. l. 7. ἐπὶ τοῦτο) ἐπὶ τοῦ-

τω malit Sylburgius. HUDS. l. 8. ξυγγνώμη) ξυγγνώμην
Reg. Caff. l. 11. προκαλείσθε) προκαλείσθαι Reg. Προσ-
καλείσθε Mf. Baf.

Pag. 338. l. 4. ἡδικήκατε) ἡδικήσατε Dan. ead. εἶσεσθαι)
εἶσεσθε Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. ead. δυνατὰ δ' ἐξ) δυνα-
τὰ ἐξ Dan. l. 5. διαπράσσεσθαι) διαπράττεσθαι Cl. HUDS.
Caff. l. 6. πρὸς εἰδότης) προσεἰδότης Reg. Caff. l. 7.
κρίνεται deest Reg. l. 8. πράσσουσι) πράσσουσιν Gr. &
mox ξυγχαροῦσιν Reg. Caff. Gr. Mox ἢ μὲν δὴ Gr. ἡμεῖς
δὴ in marg. Caff. l. 10. ὑμεῖς) ἡμεῖς Reg. l. 11. ἡμᾶς)
ὑμᾶς Caff. l. 12. γιγνομένῳ) γενομένῳ Ar. C. HUDS. Dan.
l. 13. καὶ δίκαια) καὶ deest Reg. Caff. ead. καὶ τι) καὶ τοι
Reg. ead. ἐκτός) ἐντός Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald.
Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan.

Pag. 339. l. 1. πείσοντά τινα) πείσαντά τινα Ar. C. at-
que ita legendum esse monuit F. Port. HUDS. l. 5. παυ-
σθῆ) παυθῆ Ar. C. & Dionysf. Hal. locum citans. IDEM.
Reg. Dan. l. 8. εἰ omittit Cl. HUDS. l. 9. ἡμῖν) ἡμῖν
Gr. & infra fere semper. l. 10. ὠφελίᾳ) ὠφελίᾳ Gr. l. 13.
χρησίμως) χρησίμους Reg. ead. δ' ὑμᾶς) δὲ ὑμᾶς Gr.
ead. ἀμφοτέροις) ἀμφοτέρους Reg. & a prima manu Caff.
deinde factum erat ἀμφοτέροις.

Pag. 340. l. 6. δὲ abest a Reg. & Caff. l. 7. μηδετέ-
ρων) μηδ' ἐτέρων Gr. l. 8. δέξοισθε) δέξησθε Ar. C. HUDS.
Dan. l. 13. τοὺς τε μὴ) τοὺτους μὴ Reg.

Pag. 341. l. 1. οὐδετέρους) μηδ' ἐτέρους Camer. HUDS.
Oὐδ' ἐτέρους Gr. l. 5. ναυτοκρατόρων) ναυκρατόρων Marg.
Ar. C. Cam. Gr. Cl. Hic verborum ordo: νησιῶται ὄντες
καὶ ἐτέρων ναυκρατόρων ἀσθενέστεροι &c. Ae. Port. HUDS.
Ναυκρατόρων Reg. Caff. Dan. l. 7. Ἐν δ' ἐκείνῳ) ἐν δὲ ἐκ.
Gr. l. 8. αὐ) αὐ Ar. C. HUDS. l. 9. ἐκβιβάσαντες) ἐκ-
βιάσαντες Reg. Caff. l. 10. ἡμῖν) ὑμῖν Cl. HUDS. Reg.
l. 11. τυγχάνοι) τυγχάνει Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg.
Caff. Dan. l. 12. μηδετέροις) μηδ' ἐτέροις Gr.

Pag. 342. l. 2. ὑμᾶς) ἡμᾶς Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg.
l. 4. μηδὲ μελλήσοντας) μὴ μελλήσοντας Ar. C. HUDS.
Dan. Gr. Μὴ δὲ μελλ. Caff. l. 7. διαμέλλησιν) μέλλησιν
Ar. Ora codicis διαμέλλησιν. HUDS. ead. ποιήσονται)
ποιήσονται Ar. C. IDEM. Mf. Baf. Reg. Caff. l. 9. οὐ-
τοι γὰρ πλείστ' ἂν) οὗτοι γὰρ καὶ πλείστ' ἂν Ar. C. HUDS.
Dan. l. 11. ἐς) εἰς Reg. l. 13. παυσθῆναι) παυθῆναι Reg.

Pag. 343. l. 2. δειλία) δουλεία Dan. l. 7. μὴ ἀντίστα-

σθαι) Sic ex emendatione Reg. a prima manu μάλλον ἴστασθαι. l. 8. ἀλλ') ἀλλὰ Gr. l. 9. κοινοτέρως) καινοτέρως Dan. Stob. l. 13. κινδύνῳ) κινδύνου Marg. HUDS. l. 15. δ' ἐς) δὲ ἐς Ar. C. & Dionys. Halic. IDEM. Δὲ ἐς ἅπαν Dionysius. WASS. Δὲ ἐς ἅπαν Reg. Caff. Dan. Stobaeus. ead. ἀναρίπτουσι) More verborum circumflexorum. Ἀναρίπτουσι Dionys. Halic. HUDS. Mox idem γινώσκειται.

Pag. 344. l. 2. ἔτι non agnoscit C. HUDS. Dan. ead. γνωρισθεῖσαν) γνωσθεῖσαν C. HUDS. l. 4. βούλησθε) βούλεσθε Reg. Gr. ead. μηδὲ ὁμοιωθῆναι) μηδ' ὁμοιωθῆναι Dionys. Halicarn. HUDS. Μὴ δὲ Caff. l. 6. ἐλπίδες &c.) ἐλπίδες χαλεπὸν Caff. quae defunt in margine adscripta erant. In Reg. omnia post καθίστανται usque ad χαλεπὸν desiderabantur, sed in marg. recenti manu notata erant. l. 10. εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου) ἢ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου legit Valla. HUDS. l. 13. δικαίως) δικάως. Gr.

Pag. 345. l. 1. ἔχουσαν) ἔχουσα Dan. l. 2. γε deest Dan. l. 3. οὕτως) οὕτω Gr. HUDS. Caff. l. 5. οὐδὲν γὰρ ἔξω &c.) Sic distinguit F. Port. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον &c. HUDS. l. 6. τῶν δ' ἐς σφᾶς) τῶν δὲ ἐς σφᾶς Dionys. Halicarn. IDEM. Gr. σφᾶς αὐτὴν Baf. l. 8. τὸ ἀνθρώπειόν τε) τῶν ἀνθρώπων τε Dionys. Halicarn. HUDS. τὸ δὲ ἀνθρ. Dan. ead. διαπαντὸς) διὰ παντὸς Gr. l. 9. ἀναγκαίως) ἀναγκάως Dionys. Halic. HUDS. l. 10. κειμένῳ) καινῷ Marg. IDEM. l. 11. ἐς αἰὶ) ἐσαεῖ Reg. l. 12. καταλείποντες) καταλήφονται Reg. ead. ὑμᾶς) ἡμᾶς Ar. Ald. Baf. HUDS. Reg. Ὑμᾶς Mf. Baf.

Pag. 346. l. 2. ἦν) Id est: καὶ ἦν, δι' ἦν, ἦ. Ae. Port. HUDS. ἦν Reg. Caff. ead. πιστεύετε) πιστεύεται Gr. l. 5. τὰ omittunt Ar. C. HUDS. l. 7. μάλιστα ἂν δηλώσειεν) μάλιστα ἂν δηλ. Caff. μάλιστα ἂν ὡς δηλ. Dan. l. 9. ὑμετέρας) ἡμετέρας Bar. Gr. Ald. Baf. HUDS. l. 13. βούλεσθαι) βουλήσεσθαι Cl. IDEM. Reg. Caff.

Pag. 347. l. 1. Οὐκοῦν) οὐκουν Marg. HUDS. ead. μετὰ ἀσφαλείας) μετ' ἀσφαλ. Caff. l. 3. δρᾶσαι) δράσαι Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf. Δρᾶσαι Cl. Gr. HUDS. Δράσαι Reg. Δρᾶσαι Caff. Dan. ead. ἐπιτοπολὺ) ἐπιτολὺ Ar. C. HUDS. Ὡσεπιτοπολὺ Reg. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Caff. Gr. l. 7. νομιεῖν) νομίσειν Mf. Baf. Gr. ead. ὅσω) μάλλον repetendum ἀπὸ κοινού. HUDS. l. 10. γε omittunt Ar. C. IDEM. Dan. l. 11. ἦν deest Dan. l. 12. πολὺ προὔχη) πολλῇ προὔχει Reg. προὔχει etiam Gr.

Pag. 348. l. 2. ναυτοκρατόρων) ναυκρατόρων Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Cass. Dan. Αυτοκρατόρων Reg. l. 3. Οί δὲ καὶ) οἱ δὲ μὴ καὶ Ar. C. HUDS. Dan. Εἰ δὲ καὶ Reg. ead. ἀν' ἐχοιεν) ἀνέχοιεν Reg. l. 6. σφάλλονται) σφάλονται Dan. l. 9. καὶ γῆς) γῆς καὶ Reg. l. 12. ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς) ὅτι δ' ἀπὸ μιᾶς Dan. l. 13. ἄλλων) ἄλλον Ar. HUDS. l. 14. ὅτι) ὅ, τι Bar. Ald. Baf. IDEM.

Pag. 349. l. 1. ἀλλ' ὑμῶν) ἀλλὰ ὑμῶν Gr. l. 2. ἰσχυρότατα) ἰσχυρότερα Ar. ἰσχυρὰ ὄντα Dionysf. Halicarn. HUDS. ead. τὰ δ' ὑπάρχοντα) τὰ δὲ παρόντα Dionysf. Halic. IDEM. l. 3. περιγίγνεσθαι) περιγενέσθαι Dionysf. Halic. IDEM. l. 4. πολλὴν τε) πολλὴν γε Dionysf. Halic. IDEM. ead. παρέχετε) παρέχεται Reg. l. 5. ἔτι ποῖ agnoscunt Dionysii exemplaria. HUDS. ead. ἄλλο τι) ἄλλό τι Gr. l. 8. πολλοῖς γὰρ προοραμένοις) Per enallagen pro πολλοὺς προοραμένους καὶ ἡσσηθέντας &c. Ae. Portus. HUDS. l. 13. βουλευήσθε) βουλευέσθαι Gr. ead. φυλάξεσθε) φυλάξησθε Dan. l. 14. ἡσᾶσθαι) ἡσᾶσθε Reg.

Pag. 350. l. 2. ὑποτελῆ) ὑποτελεῖς Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Dan. In Cass. corrector erasa vetere scriptura fecerat ὑποτελῆ. l. 5. ἡσσοῦς) ἐλάσσοῦς Ar. ἴσους C. HUDS. Mf. Baf. Dan. ead. εἰσὶ) εἰσὶν Cass. l. 7. ἢν μιᾶς πέρῃ &c.) Hic aut aliquid deest, aut certe legendum, ἢ μιᾶς πέρῃ, καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχεῦσά τε καὶ μὴ κατορθώσασα, ἔσται. Ae. Port. HUDS. l. 12. παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον) Id est, παραπλήσια οἷς ἔλεγον F. Port. IDEM. l. 13. ἡμῖν) ὑμῖν Gr. IDEM. ead. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. IDEM. Cass. Gr.

Pag. 351. l. 2. πειρασόμεθα) πειρασόμεθα Gr. l. 3. μηδέτεροις) μηδ' ἑτέροις Bar. HUDS. Gr. l. 10. βούλεσθαι) βουλευέσθε Dan. l. 11. θεᾶσθε) θεᾶσθαι, & paulo ante βούλεσθαι ex emendatione inter versus Gr. l. 12. πλείστον καὶ) πλείστοι καὶ Dan.

Pag. 352. l. 1. ἐτρέποντο) Ita Gr. HUDS. Dan. l. 3. φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν) φυλακὴν τε σφῶν αὐτῶν Reg. l. 4. καὶ κατὰ γῆν) καὶ omittunt Ar. C. Dan. l. 6. λειπόμενοι) πολέμιοι Ar. C. In ora Cod. Ar. λειπόμενοι a manu secunda. HUDS. Πολέμιοι Dan. l. 8. Φλιασίαν) Φλιασίαν Cl. Φλιασίαν ex emendatione. HUDS. Φλιασίων Reg. ead. λοχισθέντες) λοχισθέντες Dan. ead. τῶν deest Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Cass. Dan. l. 11. δι' αὐτὸ) δ' αὐτοῖ Cl. in marg. HUDS. l. 13. Ἀθηναίους) Ἀθηναίων Reg.

Pag. 353. l. 3. ἐσπενεγκόμενοι) ἐπενεγκόμενοι Marg. Ald. Flor. Baf. HUDS. Vulgatum servat Mf. Baf. *l. 4. χρήμασιν) χρήματα* Ar. HUDS. *l. 6. τούπειτα) τὸ ἔπειτα* Ar. C. IDEM. Cass. *l. 10. καὶ Ἀργεῖοι) καὶ οἱ Ἀργ.* Gr. HUDS. *l. 11. οἱ δ' αὐτοῦς) οἱ δὲ αὐτοῦς* Gr. *l. 13. αὐθις) αὐτὶς* Cl. Gr. HUDS. Cass. *ead. καδ' ἕτερόν τι) καθέτερόν τι* Reg. Cass.

Pag. 354. l. 2. ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν) ὕστερον αὐτῶν Ἀθηναίων Gr. HUDS. *l. 3. Δημέου) Εὐδήμου* legit Valla. IDEM. *l. 4. κατὰ κράτος) κατακράτος* Ald. Flor. Baf. Stephan. I. IDEM. Reg. *ead. γενομένης καὶ προδοσίας) καὶ γενομένης προδοσίας* &c. Ar. C. Forfan sic distinguendum: *γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ' ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις.* Ae. Port. HUDS. Ita haec distinguuntur in Reg. Cum Ar. & C. consentit Dan. *l. 6. ὥστ' ἐκείνους) ὥστε ἐκείνους* Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Gr. *l. 8. ἠνδραποδίσαν) ἠνδραποδίσαντο* Ar. C. HUDS. Dan. *ead. ᾤκησαν) ᾤκισαν* Ar. Cl. HUDS. Reg. Dan.

ANNOTATIONES

IN LIBRUM V.

Pag. 205. l. 7. Ἐνιαύσιοι σπονδαὶ) Ἐνιαύσιος Attici, non ἔναυσιαῖος. Thom. Mag. h. v. Thucyd. IV, 117: Ἐξεχέριαν ἐποίησαντο ἔνιαύσιον.

ead. l. 8. Μέχρι Πυθίων) Ex hoc loco, & IV, 117, Petavium I de Doctr. Temp. 33, (add. Petitum ad Leg. Attic. pag. 63) recte colligere, Pythia secundis annis Olympiadum exeuntibus, non tertiis ineuntibus fuisse acta; sed Petavium ea non recte mensi Elaphebolioni, quo superioris anni induciae factae erant, assignare, disputat Dodwellus in Annalib. Thucyd. ad ann. 2 Olympiad. LXXXIX. DUKER. Improbante Heilm. quem vid. ad h. l.

ibid. Ἀθηναῖοι Δηλίους) Athenienses Archonte Alcaeo (ut ait Diodorus lib. 12) Delios in crimen vocatos, quod clanculariam cum Lacedaemoniis societatem iniissent, insulae possessione deiecerunt. HUDS.

ead. l. 9. Ἠγνῶσμενοι — ἱερῶσδαι) Suidas h. v. νομίσαντες κατὰ δὴ τινα π. αἰ. memoriae nimium tribuens. illud tamen δὴ haud profus alienum, sed Mss. non accedunt. Etymol. κατὰ δὴ τινα παλαιὰν αἰτίαν. WASS.

ead. l. 10. ἱερῶσδαι) ἱερῶσδαι, quod est in Gr. Henr. Stephanus ad Dionys. Halicarn. p. 18 se etiam in veteri libro invenisse testatur, & videtur probare. Sed Suidas & Auctor Etymologici M. cum aliis libris habet ἱερῶσδαι: idque, si Grammaticos sequimur, praeferendum est. Nam hi ἱερῶσδαι tradunt dici ea, quae consecrantur, ἱερῶσδαι autem eos, qui sacerdotio funguntur. Thomas Magist. ἱερῶσδαι μόνον ἐπὶ τῶν εἰς ἱερέας τελούντων. ἱερῶσαι μέντοι, καὶ καθ'ἱερῶσαι, ἐπὶ τῶν ἀναθημάτων. Et hoc usus sermonis Graeci apud scriptores veteres infinitis locis comprobatur. Quod autem apud Thomam Mag. in princ. huius ar-

ticuli legitur, perplexum est. Καὶ ἱεραῖσθαι, inquit, καὶ ἱερεῦσθαι ἐπὶ τῶν θυομένων ἱερείων, ἱεραῖσθαι δὲ μόνον & reliqua, quae modo descripsi. Nam si ἱεραῖσθαι tantum de sacerdotibus dicitur, non potest dici de sacrificiis. Eadem leguntur in Phavorino. Ammonius rectius, ἱερεῦσαι καὶ καθ-ἱερεῦσαι λέγουσιν ἐπὶ τῶν θυομένων ἱερείων. Hinc Thomas & Phavorinus emendari possunt. In Etymol. M. ἱεραῖσθαι, ἱερουργεῖν. καὶ Θουκυδίδης, κατὰ παλαιὰν — ἱεραῖσθαι, non improbabilis est coniectura Sylburgii ὃ δὲ Θουκυδίδης.

Pag. 206. l. 1. Ἀτραμύττειον) Vide Var. Lect. ad Actor. XXVII, 2, & Suidam. In Annalib. Turcic. Edremit. WASS. Add. Interpretes Stephani. Suidas in Ἀδραμύττειον scribit, a Thucydide vocari Ἀτραμύττειον, & rursus alibi ab eodem Ἀτραμύττειον dici. Sed nullus liber Thucydidis vel hic, vel Lib. VIII, cap. 108, habet Ἀτραμύττειον. Φαρνάκου, quod mox in quibusdam Mss. est, etiam supra I, 129, Ἀρτάβαζον τὸν Φαρνάκου.

ead. l. 9. Κολοφωνίων λιμένα) De portu Colophoniorum nihil alibi me legisse memini. WASS.

ead. l. 12. Τῇ μὲν στρατιᾷ πεζῇ) Τῇ πεζῇ Cam. Cl. & Gr. quorum fide in contextum admisi posterius τῇ. Atque ita fere noster. Vid. I, 71 & 108, II, 71. IDEM.

Pag. 208. l. 12. Πάνακτον) Harpocrat. οὐδετέρως καλεῖ τὸ χωρίον, ἀρρενικῶς δὲ Μέανδρος ἐν Ψοφοδεῖ. Sic Demosth. & Euripides. Vid. Plutarch. Nic. 629. Πάνακτος agnoscit Hesych. Pausanias vero Πάνακτον τεῖχος ἐν τῇ Ἀττικῇ p. 60. & sic etiam ex Androtione Stephanus Byzant. WASS. Τὸ Πάνακτον Thucydidēs rursus infra c. 39, 40, 42. sed Πάνακτον ἐστῶσαν Plutarch. Nicia p. 967.

Pag. 209. l. 2. Τὸν Ἄθω) Cl. Ἄθων, quo modo Herodotus. At Lyfias, Aeschines, Demosth. Isocrates, Theocritus & Orpheus, ut in contextu. Genitiv. apud Homerum Ἄθωω, apud Herodotum Ἄθω. Rectus vero in auctore Hymn. Apoll. Ἄθως. Xerxes Epist. apud Plutarch. Ἄθω δαιμόνιε: ubi pro Ἀγαμέμνονα ex Mss. legendum Ἀγαμέμνονι θυμούμενον. Ea certe structura elegans. sic πόσει θυμούμενον Euripides Medea. Diodor. Ἄθωνι & Cicero III Rep. Prisciano non laudante. Τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος Epit. Strabonis. WASS.

ead. l. 5. Πρεσβευτῆς — ἐξέπλευσε) Laudat haec Thomas Mag. in πρέσβεις, & scribit, πρέσβεις dici num. plurali, non πρεσβευταί, & contra πρεσβευτῆς num. singulari,

non πρέσβευς. Sic quoque Ammonius. Sed certum est, scriptores Atticos etiam πρεσβευταὶ in plurali dicere. Apud Ammonium πρέσβεις, οἱ πρεσβευταὶ, vel ita accipiendum est, ut in Etymol. M. οἱ νῦν πρεσβευταὶ; vel pro οἱ legendum est οὐ.

ibid. Λεοντῖνοι — ἀναδάσασθαι) Dionys. Halic. qui stru-cturam velut ἐξηλλαγμένην improbat p. 136; ubi ἐπενοέει τὴν γῆν ἀναδάσασθαι. WASS.

ead. l. 14. Φωκέας) Cl. in Marg. Φωκαίας. At Φώκαια est urbs Ioniae & Cariae. WASS.

Pag. 210. l. 1. Βρικινίας) Gr. Βρικινίας. Cl. Βρικινιάς in marg. Βρικινίαὶ πόλις Σικελίας Steph. cuius gentile Βρικινιάτης. Sic & Holsten. Mf. Est & Βρικινῆ βοτάνης εἶδος, Hesych. apud Phavorinum Βρικινῆ; ea vox haud alibi lecta. WASS.

ead. l. 3. Καταστάντες ἐκ τῶν τευχῶν ἐπολέμου) Portus & Acacius καταστάντες de munitione Bricinniarum interpretantur. Sec phrasis καταστάντες ἐπολέμου hic fortassis non aliam significationem habet, quam Π, 1, καταστάντες τε ζυνεχῶς ἐπολέμου.

ead. l. 14. Παραθαρήνας) Attici θάρῶν quam θαρσῶ, θάρῶνω quam θαρσύνω malunt. WASS. Ita Thomas Mag. & Eustathius in Homer. II. μ', p. 913. Et tamen in Thucydide saepius legas θάρσος & θαρσεῖν, quam θάρρος & θάρρειν. Θαρσύνω quoque est Π, 72, & παραθαρσύνω IV, 115, V, 8, & VIII, 77. Henr. Stephanus ad Io. Grammar. p. 16 putat, ex Homero intelligi θάρσος & θαρσεῖν antiquam scripturam esse, & alteram illam θάρρος & θάρρειν deinde ab Atticis scriptoribus inductam; sed antiquissimos illorum maluisse retinere veterem.

ead. l. 15. Παρακομιδῆ) Id est, προσελεύσει. Thomas Magist. ex hoc loco.

Pag. 211. l. 4. Μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν) Bas. μετὰ τὴν Σικελιωτῶν ὁμολ. Annotat Camerarius: altera scriptura sincerior videtur, etsi haec est τεχνικωτέρα.

ead. l. 6. Ἐπικοί) Vid. Scholiast. ad II, 27, Thomam Mag. & Suidam h. v.

ead. l. 9. Συμβάσεως περί) Traiectione eleganti, uti & alibi Mff. μιᾶς περί. Herodotus VI, 130: Ἄλλ' οὐ γὰρ οἶά τέ ἐστι ΜΙΗΣ ΠΕΡΙ παρθένου βουλευόντα &c. VIII, 137: ὁ βασιλεὺς, τοῦ ΜΙΣΘΟΥ ΠΕΡΙ ἀκούσας. Plato Philebo, Δύει πάντα φόβον ἐπιτελεσάμεθα ΠΡΩΤΟΥ ΠΕΡΙ καὶ δευ.

τέρου. Confer p. 410, 440, & Herodotum I, 69. Ad hanc formam Hippocrates de Morb. mulier. I, 172, πόνων ἀτερ. Xenophon Cyrop. VI, 150: ὦν ἀνευ, ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα στρατεύεσθαι. Vide Thucydid. I, 52, 58 & 95. WASS.

ead. l. 12. Μελιούς) Gr. Μελέους. non invenio apud Geographos. Ἰτώνη, inquit Steph. πόλις Ἰταλίας. Suspicio latere utrumque populum in loco Scylacis deplorato p. 4, ubi pro Μέσα fortasse legendum Τεμέσα ex Strabone pag. 395. WASS.

Pag. 212. l. 8. Ἄξαντα) Ἄζοντα malit Camerarius, scribit Hudsonus. Camerarius ita invenerat in Ms. Addit, quod verum iudico. nec sine ratione.

ibid. Ὠσπλείστους) Ὠς πλείστους Mss. ut & VIII, 22. recte. Sic Diodorus 374. Xenophon 276, ἵνα ὡς πλείστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ Β. στρατεύματος. Lesbonax Polit. 203. Herodotus IV, 9. Lyfias 32. Isocrates 166, 429, 540. Xenophon 477. Hippocrates de Locis 85, 86, 89, 95. de Morb. Mul. I, 176, 187 bis. Xenophon etiam 559, 668, 674. Sic ὡς ἐλάχιστα Hippocrates de Victus Rat. pag. 3. Demosthenes de falsa Leg. 221, ὡς πλείστον. ὡς πλείστα Xenophon Cyrop. VI, p. 152. WASS.

ead. l. 15. Ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν) Haec Portus coniungit cum ὁρμώμενος; Scholiastes cum ἀναβήσεσθαι. Utrumque admitti potest. Sed ellipsis copulae scabram facit orationem. Πλήθος hic ἐπ' ὀλίγων dicitur, ut IV, 10, ubi id annotat Schol.

Pag. 213. l. 12. Ἐδρα) Suidas, ἔδραν τὴν μονὴν εἶρηκεν. Hesych. ἔδρη, προσεδρεία καὶ προδρία, fort. προεδρία. Bacchylides οὐχ ἘΔΡΑΣ ἔργον, οὐδ' ἀμβολῶς. hoc sensu apud Hippocratem Aphor. ἘΔΡΑΙΟΝ ὑπνον exponit Galenus βαθύν. recte. Sed haec sign. fere exolevit. ἔδρη & ὄδρος opponuntur apud Hesiodum θ. 386: Τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἘΔΡΗ, οὐδ' ὈΔΟΣ. Sophocles Ai. 826: Χωρῶμεν, ἐγκονῶμεν, οὐχ ἘΔΡΑΣ ἀκμή, Σώζειν θέλοντες ἀνδρα γ' ὅς ΣΠΕΥΔΕΙ θανεῖν. Schol. ἀναπάνσεως. WASS.

Pag. 214. l. 4. Εὐτυχίσας) Hoc abest a Gr. sed agnoscit etiam Scholiastes. IDEM.

Pag. 215. l. 6. Ἀμφίπολιν) Vide nostrum I, 100. Ab eo tamen diffidet Harpocraton: ἐννέα ὄδοι non ipsa civitas, sed τόπος, inquit, περὶ Ἀμφ. Στρυμονίην πόλιν cognominat in Epig. Dioscorides; Cantacuzenus τὴν ἐν Στρυμόνι,

quod ipsam amnis circumfluat. Recte Scymnus εἶτ' Ἀμφίπολις, Στρυμῶν δὲ περὶ ταύτην μέγας Πόταμος παραρρεῖ. Vid. Appian. B. Civ. p. 1041, & Suidam. Hanc cepisse Philippum Olymp. 105, auctor Diodorus. multo ante dirutam instauravit Andronicus Iunior. Zosimo, Ammiano, aliis Χρυσόπολις, Turcis *Empoli* dicitur. Confer Poylaenum I, 38, Liv. XLV, 29. WASS.

ead. l. 9. Τῷ ἀξιώματι) Sed momento. Ad verbum, sed dignitate. Id est: non quod pauciores esse suos, sed quod non par momentum in illis esse existimaret. STEPH.

Pag. 216. l. 3. Καὶ τοὺς — προστάξας.) Thom. Magister quasi ex Lib. VIII citat, & Κλεαρίδαν legit inemendate: Paulo ante αὐτὸς deest Gr. male. WASS. Κλεαρίδαν in Thoma est vitium postremae edit.

ead. l. 12. Ἀρκείτω) Cl. ἀρκεῖ τὸ mendose. in marg. cum vulgatis. WASS.

Pag. 217. l. 9. Κλέμματα) Schol. Cass. στρατηγήματα exponit. Notum est illud Alexandri ad amicos suadentes, ut noctu Darium inopinantem aggredereetur, οὐ κλέπτω τὴν νίκην. Sic furta, furta belli, furta insidiarum apud scriptores Latinos saepissime.

Pag. 218. l. 7. Φοβηθῆναι) Alii *δορυβηθῆναι*. Aelian. I V. H. 32: *δορυβηθῆναι* δέει τοῦ νόμου, καὶ αἰδοῖ τοῦ βασιλείως. Noster etiam alibi *έθορυβοῦντο*. Xenophon *δορυβουμένους* opponit τοῖς *εὐτάκτως* ἰούσι. Sed Codices meliores *αἰδέομαι*. WASS. Mox quidem cap. 10, de emtione Clearidae agens, dicit *δορυβηθῆναι*. Sed non necessarium est id hic quoque recipi. Et *φοβηθῆναι* legit etiam Thom. Magister in *βούλομαι*.

ibid. Τὸ γὰρ — μαχομένου) Stobaeus pag. 364. WASS. Aeneas in Poliorcet. cap. 38: *Τὸ γὰρ ἐπὶν μάλλον οἱ πολέμιοι φοβοῦνται τοῦ ὑπάρχοντος καὶ παρόντος ἥδη*. Sumfit a Thucydide. Vid. ibi Casaubonum.

ead. l. 11. Καὶ νομίσατε — πείθεσθαι) Stobaeus p. 364, *τρία εἶναι*. bene. Vid. I, 122 in fin. WASS.

Pag. 220. l. 4. Ὁφθήσεσθαι) Portus ita exponit, *quamvis putaret, se visum iri reducentem copias suas*: quod periculosum est; dat enim animos hosti, suis terrorem affert. Multo melior sensus est in altera lectione, *οἰόμενος φθήσεσθαι*, quam Vallam quoque in suo Cod. invenisse ex illius versione intelligi potest. Paulo post distinctio videtur ponenda post *οἶόν τ' ἦν*.

ead. l. 8. Τὰ γυμνά) Thucyd. III, 23: *Καὶ ἐτόξενόν τε*

καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά. Schol. μέρη. Vid. Stephanum Append. ad Scripta de Dialect. p. 116.

ead. l. 13. Δοράτων) Vid. Polybium V, 85, pag. 595. WASS.

Pag. 221. l. 2. Ὠστάχιστα) Ὠς τάχιστα Mff. bene. Atque ita scribendum I, 90, IV, 15, V, 43, VII, 81, VIII, 26, VII, 60. aliter VII, 43 universi male, & Polybius 389. Divisim certe Xenophon Hell. 556, 606, Exped. I, 251 bis. 298, 323, 334 bis. 344. Glossae, D. Halicarn. 323, 24. Act. Apostol. XVII, 15, sine V. L. Denique ὡς μάλιστα Xenophon 243, 304, 312, Herodotus IV, 73, V, 29, VIII ult. IX, 66, Plato Leg. I, 771. ὡς τάχιστα Plato Charmide, & Demosthenes de falsa Leg. 221 bis. Herodotus V, 106, ὡς τάχος, & Euripides Med. ὡς τάχιστα, Pindarus ed. Rom. & Schol. τὸ τάχιστον. Xenophon Cyrop. 130, & ὡς πλείστα 241. WASS.

ead. l. 13. Ἡίονα) Cl. passim Ἡίονα recte. Vid. I, 98. Ex i adscriptione natus error. IDEM.

ead. l. 15. Τιτρώσκεται) Plutarch. de his qui fero &c. Ὁ Βρασιδάς ὡς ἔοικεν ἐξελεύσας τὸ δόρυ τοῦ σώματος, αὐτῷ τούτῳ τὸν βαλόντα πατάξας ἀνεΐλεν. WASS.

Pag. 222. l. 4. Μυρκινίου) Suidas in Κλέων, ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ βληθεὶς ἀπέθανε. IDEM.

Pag. 223. l. 7. Ἐθαΐαν) Quamvis Brasidae sepulcrum erat Amphipoli, ei tamen Cenotaphium honoris ergo a Spartanis structum erat, in exitu e foro ad occidentem, ut testatur Pausanias. HUDS.

ead. l. 9. Περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον) De hoc more veterum multa habet Casaubonus ad Sueton. Neron. cap. 33, & alii, quorum loca ibi postremus editor annotavit. De voce μνημεῖον vid. supra ad I, 138.

ibid. Ὠς ἥρωϊ) Vid. Spanhem. Differt. IX de Praestant. & Usu Numism. pag. 565. Lucianus Scyth. pag. 591 de Toxari: Ἀθήνησιν ἀπέθανε. καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ ἥρωε ἐδόξε; καὶ ἐντέμνουσιν αὐτῷ, Ξένῳ Ἰατρῷ, οἱ Ἀθηναῖοι.

ead. l. 13. Οἰκίσεως) Videatur Pollux IX, 7. WASS. Ubi etiam libri scripti habent οἰκησις, ut hic οἰκίσεως. Sed res ipsa docet, hic οἰκίσεως, ibi οἰκησις legendum esse. Vide Iungermann. ad Poll. l. d.

Pag. 224. l. 6. Ἐπτὰ) Hoc incredibile est, si vera sunt, quae de hac pugna scribit Diodorus Sic. XII, pag. 323.

Sed Thucydidi potius fidem habendam esse, merito censet Acacius.

ead. l. 14. Ἡράκλεια) Recte addit ἐν Τραχῖνι, sunt enim eiusdem cognominis urbes XXII, quas enumerat Stephanus. Apud Ptolemaeum Ἡράκλεια Φθιώτιδος audit. vide Strabon. IX, pag. 428, 429, Livium XXXVI, 22, Diodor. XIV, Xenoph. I Hist. Gr. p. 435, & omnino Scythinum Teium apud Athenaeum XI, p. 461, Pausan. II, 23. hodie *Penderachy*, inquit Morraye Itinerar. I, p. 29. WASS.

Pag. 225. l. 4. Πιερῖον) Supra, ἐκ Πιερίας, & Πιερικὸς κόλπος. Πίερος apud Aelian. de Animal. III, 37. Est & urbs, & regio. Diphthongum adhibet Anonymus in Epig. inedito, Ἰφίων τὰδ' ἔγραψεν ἑᾶ χερὶ τὸν πόκα ὕδωρ Θρέψε ΠΕΙΡΗΗΣ ἄπο. De urbe & monte Boeotiae adi Melissaeum in Delphis apud Tzetzam Chil. VI, 30. WASS.

ead. l. 13. Θετταλίας) Ms. Graev. ceteri Θεσσαλίας, uti passim nosser. Herodotus VIII, 113, in vulg. & Mediceo Θετταλίη, & rursus Θεσσαλίην. Numus Roberti Abdy Baronetti ΘΕΣΣΑΛΩΝ; ita semper. Vid. Harduin. pag. 204. De scriptoribus Atticis vid. quae supra annotavimus ad I, 20. WASS. Etiam Gr. habet Θεσσαλίας.

Pag. 226. l. 13. Γεγένητο) Pro ἐγεγένητο. Atticis usitatum est omittere augmentum in hoc tempore. Multa huius generis collegit Iungermann. ad Polluc. III, 102.

Pag. 227. l. 3. Πίσυνοι) Inter auctoris huius τὰ γλωττώδη recenset Suidas in περιωπῇ. Est vox Homericæ. D. Halic. Ant. VIII, 86: Οἱ δὲ πολέμιοι τῶ τότε πλήθει τῶν σφετέρων ἐκεῖ ΠΙΣΥΝΟΙ — καὶ ἐπαρθέντες, ἀνέβαινον. Theognis, qui vocabulis vulgari usu tritis utitur, v. 75: Παύροισιν ΠΙΣΥΝΟΣ μεγάλ' ἀνδράσιν ἔργ' ἐπιχείρει. WASS. Aristoph. Nubib. 946: Τὸ πῖσύνω τοῖς περιδέρξουσιν λόγους. Aeschyl. Sept. adv. Theb. 218, Πίσυνος θεοῖς. Theognis rursus v. 60 & 284. Vid. supr. II, 89.

ead. l. 7. Τὴν Κυνουρίαν γῆν) Vid. IV, 56. Eum agrum possidebant Lacedaemonii, Argivi autem suum esse dicebant: infr. cap. 41. Τίς, id est, Lacedaemonii. Saepe refertur ad eos, de quibus ante actum est, vel quos alloquuntur, Thucyd. IV, 13: Καὶ παρεσκευάζοντο, ἦν ἐσπλήη τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῶ ναυμαχήσοντες, si quis, id est, Lacedaemonii. Aristoph. Ran. 560, Κακὸν ἦκει τι-νι, iibi. & 562, δώσει τις δίκην, iu. Euripid. Androm.

577, Χαλῶν κελεύω δεσμὰ, πρὶν κλαίειν τινὰ, *tu*, vel *vos*. Aeschyl. Sept. adv. Theb. 508, Τάχ' ἂν γένοιτο μάντις ἢ νοία τινί, *isti*, quem dicis, Tydeo.

ead. l. 11. Ταῦτ' — καταλύσθαι) Schol. Aristoph. ad Pacem 478, qui ταῦτα, ἦττον, οὐπω δελόντες. *ibi pro φησὶ legendum σφίσι.* WASS.

Pag. 228. l. 2. Πράσσειν) Mf. Ar. πράττειν. at πρᾶσσειν alii Mff. Schol. Aristoph. Pac. & Tragici veteres. IDEM.

ibid. Οὐπως ἦθελον) Hunc locum fortassis ante oculos habuit Suidas in οὐπως: οὐπως. οὐδένα τρόπον. καὶ Θουκυδίδης ἐν ε', καὶ Ὀμηρος.

ead. l. 3. Καταλύσθαι) Post hanc vocem sequentia inferit contra libros omnes Schol. Aristoph. Pac. 478: μάλιστα δὲ οἱ τῶν δεδεμένων συγγενεῖς ἐνήγον, καὶ ἐσπούδαζον, ὡς ἂν εἰρήνη γένηται. WASS.

ead. l. 5. Ἐνδεξομένους) Thomas Magister in ἐνδέχεται habet ἐνδεξαμένους.

ead. l. 8. Ἐπειδὴ δὲ) Δὲ omittit etiam Schol. Aristoph. qui & ἦττα, ἐγένετο, τεθνήκει, ἀμφότεροι. pro ἡσυχίας, εὐτυχίας, & τε νομίζων εἶναι, & ἀξιοπιστότερος διαβ. omiffa voce μάλιστα. corrupte. WASS. Est ad Equit. v. 790.

ead. l. 13. Τότε δὲ) Τότε δὴ, quod hic quidam Codd. habent, est etiam infr. cap. 17. Et sic saepe Lucianus. Timon. p. 161: Καὶ λόγοι πολλοὶ παρὰ τῇ κυλικῇ τότε δὴ καὶ μάλιστα περὶ σωφροσύνης. De Sacrific. p. 369: Ἦν δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔλθης, τότε δὴ, τότε ὄφει πολλά τὰ σεμνά. Quom. conscrib. sit Histor. pag. 635. & Demosth. encom. 707. DUKER. Signum parentheseos post ἡγεμονίαν reponendum censet Heilm. quem v.

ibid. Ἐκατέρῃ) Gr. οἱ ἐν ἑκατέρῃ. bene. WASS.

ead. l. 14. Ταμάλιστα) Τὰ μάλιστα recte Ar. Cass. Graev. & infr. c. 25 & 43. quomodo & D. Halicarn. in Excerpt. Leg. aliique passim. Verum Herodotus ἐσταμάλιστα IV, 7. & ταμάλιστα, ἐς ταμέγιστα, puto minus emendate. WASS.

Pag. 229. l. 4. Ἠξιοῦτο) Gr. ἡξίου τὸ διασ. mendose. IDEM.

ead. l. 11. Ἐς ἐνθυμίαν) Pollux II, 231, ἐνθυμία, καὶ ἐνθύμησις, Θουκυδίδης. Thomas Magister in ἐνθύμιον sententiam ita exponit: προέτεινον Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις τοῦτον, καὶ ὑπεμίμνησκον, ὅτι δι' αὐτὸν ἔπταισαν. perperam Ἀθηναῖοι dicit, pro οἱ τῷ Πλειστοάνακτος ἐχθροί. De exilio Plistoanactis Thucyd. II, 21.

Pag. 230. l. 2. Χρῆσαι Λακεδαιμονίους) Suidas, & ex eo Phavorinus: *Χρῶσαν. τὴν χρησιμωδοῦσαν. Χρῶσαν Λακεδαιμονίους. Θεουκιδίδης.* Quaerendum est, ubi haec dicat Thucydides. Sed dubito nonnihil, an Suidas ea male ex hoc loco descripserit.

ead. l. 3. Ἐπιτολὴ) Verior scriptura, opinor, ἐπὶ πολὺ. C. Graev. & VI, 70 Cass. C. Sic Isocrates p. 105, Polybius 325, Glossae, LXX, Appianus B. P. 17, 71, 48, 75, 136. neque aliter II, 16 Cass. VII, 38 Reg. VII, 39 & 40 C. Cass. Graev. V, 73 ἐπὶ πολὺ editi recte. & sic ex Cass. rescribo I, 50, 62, II, 76, IV, 72. Ita etiam Polybius 582, 634, Iosephus 1225. Iunctim Aeschines in Timarch. 195, Polybius 288. Utroque modo Xenophon tam absolute, quam in regimine, 263, 299, 321. WASS. *ibid. Τάδε θεωροῖς*) Gr. *τάδε εἰπεῖν θεωροῖς.* ex interpretatione τοῦ χρῆσαι, opinor. IDEM.

ibid. Θεωροῖς) Schol. ad Aristoph. *Εἰρήνην. Θεωροὺς δ' ἐκάλουν τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων δημοσίᾳ ἐκπεμπόμενους, συνδύσαντας καὶ συμπανηγυρίζοντας.* HUDS. Aristoph. ibi vers. 341, *ἔς πανηγύρεις θεωρεῖν.* Sed hic locus, ut & ea, quae Valesius, ab Hudsono in Var. Lect. laudatus, ad Harpocrat. annotat, pertinent ad θεωροὺς, qui in Delum, aut ad certamina sacra mittebantur; de quibus etiam accipiendum est, quod paulo post cap. 18 dicit Thucydides, *θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλούμενον.* Et VIII, 10, *τὰ Ἴσθμια ἐγγίγντο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐθεώρουν ἐς αὐτά.* Add. Spanhem. ad Callim. Hymn. in Delum v. 1 & 314. Hic θεωροὶ sunt legati ad oraculum consulendum missi, οἱ εἰς θεοῦς, εἰς χρηστήριον, πεμπόμενοι: ut apud Scholiasten Aristophan. Nub. 256, *πέπομφεν οὖν θεωροὺς εἰς Ἀπόλλωνα Ἀθάμας ἐρέσθαι περὶ τοῦ αὐχμοῦ: & πέπεικε διὰ δώρων τοὺς θεωροῦς.* Aelian. III V. H. 44, *Νεανίσκοι τρεῖς εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενοι θεωροί.* Antonin. Liber. cap. XXV: *θεωροὺς ἀπέστειλαι παρὰ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Γορτύνιον.* Et distinguunt Ammonius, & Suidas. Pollux I, 18: *Ἰδίως δὲ τὸ ἐκ Δελφῶν καλεῖται Πυθόχρηστον καὶ οἱ χρέμενοι θεωροί.* Idem II, 55: *οἱ γὰρ Πυθῶδε, θεωροί, καὶ θεωρικὴ ἑδὸς, καὶ θεωρὸς ναὺς:* quae partim ad hoc, partim ad prius genus θεωρῶν pertinent.

ead. l. 5. Ἀργυρέα) Huc spectat Hesychius in v. *ἀργυρέα ἕντις*, qui emendandus ἀργυρέα εὐλάκα pro ἀργυρέα ἀλάξ. ἄροτρον male reddit Suidas, & scribit εὐλάχα, quomo-

do & Phavorinus. WASS. Huc etiam, & If. Voffium ad Catullum p. 84 sequimur, referendum est hoc Hesychii, *Εὐλακία*, Ἄρτεμις: nam Diana, ait, eadem est, quae Ceres.

ead. l. 7. Λύκαιον) Montem Arcadiae dicit, puto, in quo Iovis *Λυκαίου ἱερὸν*. Strabo VIII, 388, & Plinius IV, 6.

ibid. Δοκοῦσαν) Hoc praeferendum videtur, etsi etiam Suidas in *δώρων* hic legit *δώρων δόκησιν*, & exponit *δωροδοκίαν*. Propter suspicionem acceptae ob discessum pecuniae, non male vertit Acacius; de qua Thucyd. II, 21, *διὸ δὲ καὶ ἢ φυγὴ αὐτῶ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρίμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν*. Eodem modo III, 10, dicit *ἀρετὴν δοκοῦσαν*, *opinionem virtutis*. Ex altera scriptura *δόκησιν* nihil boni sensus extorqueri potest. Paulo post quin legendum sit *ἔτει*, dubitari non potest. Et ita iam ante coniecturam Porti in quibusdam Lexicis legebatur.

ead. l. 9. Τῶν Λακεδαιμονίων) Eleganter Steph. 1. Cass. & Scholiasta *φόβῳ τῷ Λακ.* & sic alibi auctor. WASS.

Pag. 231. l. 7. Ὡς ἐπιτειχισμὸν) Ὡς nominibus locorum & hominum apud omnes apponitur, pro *ad*. An sic quoque dici possit *ὡς ἐπιτειχισμὸν*, *ad munitiones extruendas*, mihi non liquet. In scriptura Cod. Gr. *ὡς ἐπὶ τειχισμὸν* nulla haesitatio est. Et sic accepit Scholiastes.

Pag. 232. l. 3. Πλὴν Βοιωτῶν) Hinc lux hisce Comici verbis Pac. 463, ubi pacem funibus in antrum deductam fingit, *Εἶα μάλα — Ἄλλ' οὐχ ἔλκουσ' ἄνδρες ὁμοίως. Οὐχὶ οὐ ξυλλήθεσθ'; οἱ' ὀγκύλλεσθ'; οἰμῶξεσθ' ὧ Βοιωτοί*. WASS. Scholiastes ibi eadem e Philochoro annotat, quae hic scribit Thucydides.

ead. l. 6. Ἀθηναίους κ. ὦ. ἐ. τ. π. τ.) Desunt perperam Gr. v. cap. seq. WASS.

Pag. 233. l. 1. Αὐτοδίκους) Harpocrat. *αὐτοδικεῖν*, *ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῖς τὰ δίκαια ὀρίζειν*. Vide ibi Mauffac. ad *αὐτομαχεῖν*, & Spanhem. Dissert. IX de Praestant. & Usu Numism. pag. 676.

ead. l. 10. Ἦν δὲ — Ἀμφίπολιν) Thomas Mag. in *χρήστων* intermissis vocibus *καὶ ὄρκ. κ. ἀ. ξ.* & *καὶ οἱ ζύμμαχοι*. WASS. *Δίκαις* huic loco magis convenire videtur, quam *δικαίῳ*. Et Thucydides etiam alibi *δίκην*, *δίκας* & *διάφορα* coniungit. I, 78: *τὰ δὲ διάφορα δίκη λύεσθαι*. Et I, 140: *εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις δίδοναι καὶ δέχεσθαι*.

ead. l. 14. Ὅσοι ἂν) Cl. ἕπη ἂν. Vid. Thom. Mag. in ἕπει. WASS.

Pag. 234. l. 3. Αἶδε) Αἱ πόλεις αἶδε Gr. Nihil mutandum. Αἶδε male abest a Cl. WASS.

ibid. Ἀργίλος) Cl. Ἄγρ. nisi operarum mendum sit: male certe. nomen habet a mure, qui Thracum lingua Ἄργιλος. Neque aliter scribit Herodotus VII, 115, aut Strabonis Epitomator p. 109. Σκῶλος est Boeotiae opp. Vide Strabonem IX, 408. Σπάρτωλος πόλις Μακεδονίας, ut Thucyd. in II. Steph. Thucydides II, 79, τὴν βοιωτικὴν vocat, atque ex eo recte Harpocrat. & Suidas: haud mendose, ut autumat Berkelius. WASS. Solum hic Thucydides non Boeotiam, sed Olynthiacam, quam memorat Eustathius ad Homer. II. β', p. 265, videtur designare. Nam Boeoti non erant inter τοὺς τὸν φέρον ἀποδιδόντας.

ead. l. 8. Σιγγαίους) Σίγγος, πόλις περὶ τὸν Ἄθων. Stephanus. Vid. Herodot. VII, 122.

ead. l. 14. Ἐν τῷ δημοσίῳ) Leg. ἐν τῷ δημοσίῳ τῷ cum Reg. Cass. Sic infr. cap. 20, ἢ ἐσβολὴ ἢ ἐς τὴν Ἀττικὴν Cass. recte. WASS. Heraldus Emendat. & Observat. cap. XXXVII putat, hoc laxius accipiendum, quam faciunt interpretes Thucydidis, & vertit, qui populo Atheniensi publice serviunt Athenis. Reprehendit eum Salmasius Observ. ad Ius Attic. & Rom. pag. 642, ac negat ἐν δημοσίῳ εἶναι dici eos, qui publice serviunt: δημόσιον autem Scholiaste ad h. l. & Hesychio auctoribus esse carcerem. Recte Salmasius. Agit Thucydides de his praecipue, qui in Sphaacteria capti fuerant, de quibus recipiendis valde laborasse Lacedaemonios, supra plus semel dixit. Hi autem non servi publici facti, sed in vincula publica coniecti erant, IV, 41 & 57. Δημόσιον hic cum aliis etiam Pricaeus ad Act. Apost. V, 18, carcerem interpretatur.

Pag. 235. l. 7. Σερμυλίων) Σερμυλία urbs περὶ τὸν Ἄθων Steph. Nempe sinu Toronico. ita scribit Hecataeus. Herodoto Σερμύλη. Cantacuzenus II, p. 78: Ἐκεῖσε δὲ ἐστρατοπεδευμένῳ ἠγγέλλετο ὑπὸ τινος δρόμῳ πρὸς τὴν ἀγγελίαν ὠρημένον, ὡς περὶ τὴν ΣΕΡΜΥΛΙΩΝ πόλιν, πάσαι μὲν ὤρισμένην, νυνὶ δὲ ὑπὸ τινος, ὡς ἔοικε, πολέμου κατασκαμμένην, μεταξὺ Παλλήνης καὶ Ἄθω, ἐξήκοντα πρὸς ἑσπέρου νῆες Περσικαί, καὶ τὰ ἐκεῖσε χωρία πορθοῦσιν ἀποβάντες. WASS. Add. ad I, 65.

ead. l. 12. Ὅρκον τὸν μέγιστον) Confer Demosthenem Thucyd. Vol. III.

in Aristocrat. 438, Plutarchum in Dione circa finem, Diodorum XI, pag. 288, Reinesii Insc. VII, 26, Fabretum Insc. c. 10, p. 674, Dion. Halic. IX, 48. WASS.

ead. l. 13. Ἐμμένω ταῖς ξυνθήκαις) Portus ἐμμένω, frustra, reclamantibus Codicibus. Et ita noster etiam infr. c. 47. Praefens habet vim futuri, unde recte sequitur παραβήσομαι. Appianus Libycis, Δίδομεν ὑμῖν εἰρήνην, & eadem forma in Syriacis. Silius Italicus, *Sedeone*, & montibus *erro*? IDEM.

ead. l. 16. Ἀναγεῶσθαι) Foedus Hierapytn. & Herm. inter Marmora Oxon. Ἀναγιγνωσκόντων δὲ τὰν στάλιαν κατ' ἐνιαυτὸν οἱ τόκαει Κοσμόντες παρ' ἑκατέρους ἐν τοῖς ὕπερβωτοῖς, καὶ προπαρυγαλλόντων ἀλλάλοις πρὸ ἡμέραν δέκα ἢ καὶ μέλλοντι ἀναγιώσκειν. Vid. infr. c. 23. WASS.

Pag. 236. l. 2. Ἰσθμοῦ) Veram puto coniecturam Porti Ἰσθμοῖ: nam sic & alii scriptores. Lucian. de Gymnaf. p. 272, & Neron. p. 802.

ibid. Ἐν Ἀθήναις) Abest ἐν Cl. Gr. Ita forte legendum καὶ Ἀθήναις ἐν πόλει, καὶ Λακ. ἐν Ἀμυκλαίῳ. At c. 23 ad eundem modum locutus est, nec libri divortunt. WASS.

ibid. Ἐν πόλει) In arce. Sic Thucyd. II, 15, V, 23 & 47. Aristoph. Equit. 1090, καὶ μοι δόκει αὐτῇ ἐκ πόλεως ἐλθεῖν. Schol. ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. De Amyclaeo rursus infra c. 23, Polyb. V, 19.

ead. l. 13. Τέλλης) Cap. 24 Τέλλης. WASS. II, 25, III, 69, & IV, 70, Βρασίδης ὁ Τέλλιδος.

Pag. 237. l. 6. Ἐκ Διονυσίων εὐθύς τῶν ἀστικῶν) Ad eos, quos in Var. Lect. laudat Hudsonus, add. Scaligerum I de Emendat. Temp. pag. 29, & Spanhem. ad Aristoph. Nub. v. 310. Ἀστικός & ἀστυκός scribi, tradunt Stephanus in Thef. & Iungermann. ad Polluc. IX, 17.

ead. l. 7. Ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν) *Paucis diebus aditis.* Sic cap. 26: εὐρήσει τις τοσαῦτα ἔτη καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας. Hesychius: παρενεγκεῖν, παραθεῖναι, παραβαλεῖν. Dodwell. in Annalib. Thucyd. ad Olympiad. LXXXIX, 3; ubi lege de rationibus temporis a Thucydide notati disputantem.

ead. l. 14. Κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν) Hanc rationem Thucydidis dividendi narrationem historiae per aestates & hiemes veteres quidam improbaverunt. Vide Dionysium Halicarn. περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτήρος cap. 9, & Theonem Progymnasm. c. 4, p. 43.

Pag. 238. *l.* 2. Ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου) Ad verbum, ex dimidia parte utriusque. Sed intellige, non dimidia parte utriusque in duas partes divisa; sed ut tota aestas sit una dimidia pars, tota hiems sit altera. ΣΤΕΡΗ.

Pag. 240. *l.* 3. Εἰ ἐξῆν) Graev. ex manu emendatrice μή. non bene. WASS.

ead. *l.* 9. Ὀφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους) Th. Magister in ὄφελῶ scribit, ὄφελεῖν cum dativo apud solos poëtas inveniri; sed Thucydidem hic quoque dativum ei adedere. Λακεδαιμονίοις etiam Dan. Sed non est recedendum a recepta & omnium aliorum Mssorum auctoritate confirmata scriptura. Thomas quoque non recte habet ὦ pro ὄποιῳ ἄν.

Pag. 241. *l.* 2. Ὀφελεῖν) Formula Foed. Karthag. & Philippi apud Polybium VII: ΜΕΤΑ ΠΑΣΗΣ ΠΡΟΘΥΜΙΑΣ ΚΑΙ ἘΥΝΟΙΑΣ ἌΝΕΥ ΔΟΛΟΥ ΚΑΙ ἘΠΙΒΟΥΤΗΣ ἘΣΟΜΕΘΑ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΟΙΣ ΠΡΟΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣΙ. Noster V, 47: Τρόπῳ ὄποιῳ ἄν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. WASS.

ead. *l.* 7. Δουλεία) Τὸ πλῆθος τῶν οἰκετῶν sic dici, ex hoc loco docet Pollux III, 75.

ead. *l.* 10. Ταῦτα) Hoc recte eliminant Cl. Gr. WASS.

ead. *l.* 13. Στήλην) Aliquando in tripode scribebant. Euripid. Suppl. 1202. D. Halic. p. 257. IDEM.

Pag. 242. *l.* 2. Εὐορκον) Sunt & haec satis ex formula Polybii pag. 703: ἘΑΝ ΔΕ ΔΟΚΗΙ ἩΜΙΝ ἈΦΕΛΕΙΝ ἢ ΠΡΟΣΘΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ὈΡΚΟΝ, ἈΦΕΛΟΥΜΕΝ ἢ ΠΡΟΣΘΗΣΟΜΕΝ ὩΣ ἂΝ ἩΜΙΝ ΔΟΚΕΙ ἈΜΦΟΤΕΡΟΙΣ. Foed. Hierapytn. Αἱ δ' ἔτι καὶ καινὰ συμφέροντι διορθώσασθαι, κύριον ἔστω τὸ διορθωθέν. WASS.

ead. *l.* 14. Νήσου) Insulam intellige Sphaeteriam. Ita loquitur infr. c. 34 & 75, VII, 86. WASS.

Pag. 243. *l.* 13. Ἐπὶ ἕξ ἔτη) Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη legendum esse censet Acacius. HUDS. Acacio assentitur Dodwellus in Annalib. Thucyd. ad Ann. XVIII belli Peloponn. p. 198. sed putat legendum καὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δύο μῆνας.

Pag. 244. *l.* 8. Κατέλαβον) Si unus alterve bonae notae Codex cum ea scriptura, quam corrector in Gr. inter versus scripsit, consentiret, eam non reiiciendam putarem. Plutarchus Lyfandr. pag. 806: Τὰ δὲ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ἔγνω, καρβαλόντες τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ μακρὰ σκέλη. καθελεῖν dicit Xenophon. II Graec. p. 460: Ἐποιοῦντο εἰρή-

νην, ἐφ' ᾧ τάτε μακρὰ τεῖχην καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας. Diodor. Sicul. p. 389 περιελεῖν.

ibid. Ἔτη δὲ — ἐγέν.) Non videtur concordare Xenophon. Nam Lib. I Ἑλληνικῶν ait, viginti octo durasse annos, & viginti novem Ephoros nominat, & numerat usque ad reditum Lyfandri, post pacem factam & muros everfos & Samum captam. Sed Xenophon numeravit primum & ultimum annum integros; Thucydides vero exactius. Palmerius Exercitat. p. 52. HUDS.

Pag. 245. l. 6. Οὐ πολλὰς) Haec defunt Gr. perperam: WASS.

ibid. Καὶ τοῖς — ἐξηγήσομαι) Dionysf. Halic. Tom. II, pag. 142. ubi agnoscit μέχρις, non μέχρι, quomodo nostrum scripsisse tamen suspicor. WASS.

ead. l. 7. Ἰσχυρῶς) Cl. Gr. ἰσχυρῶς. At illud genuinum est. IDEM. Ἰσχυρῶς fortassis est ab interpretatione Scholiastae.

ead. l. 11. Αἰσθάνομενος) Quidam libri αἰσθόμενος, at ab editis stat Dionysf. Halic. l. d. WASS.

ead. l. 15. Τοῖς Πελοποννησίων) Dionysf. Halic. τοῖς Πελοποννησίοις; sed minus eleganter, ut fere alias. IDEM.

Pag. 248. l. 1. Ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων) Vide ad IV, 78.

ead. l. 7. Διὰ τὰς ξυμφορὰς) Aliter, & rectius, quam Scholiastes, hoc accepit Diodorus Sicul. XII, 324: Τῶν δὲ Λακεδαιμονίων τεταπεινωμένων τῇ δόξῃ διὰ τὴν ἄλωσιν τῶν ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ.

ibid. Ἀργεῖοι) Vid. Diodor. XII, 324 d. WASS.

Pag. 249. l. 7. Πλέον τι εἰδότες) Stephanus vertit: *magis subducta ratione, vel, rebus melius compertis.* Acacius non male: *neque enim illos, nisi quid prae aliis scientes, socios fuisse mutaturos.*

ead. l. 10. Εὐορκον) Vid. c. 18 & 23. WASS.

Pag. 250. l. 2. Ὀρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους) Haec coniunxit Portus in versione, ac deinde supplementum addidit, *ut & ipsi singuli societatem cum illis facerent.* Sed ordo verborum est, ὀρμηντο καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ποιεῖσθαι ξυμμαχίαν πρὸς τοὺς Ἀργείους. Ὀρμάομαι cum Infinitivo est apud Thucydidem III, 45, 92, & apud omnes alios. Vide Th. Magist. in βούλομαι. Et ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πρὸς τινα Thucydid. saepissime. Vid. supr. c. 22 & 27.

Pag. 251. l. 1. Ἦν μή τι θεῶν) Haec verba in omnibus foederibus subintelligi debent; non enim discrete continen-

tur in superiore formula: vel eam minus integram auctor exhibuit. paulo infra tamen eadem se legisse aiunt Corinthii. Hanc formulam neglexit Briffonius. WASS.

ead. l. 13. ὁμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν) Ita haec vulgo distinguuntur. Sed distinctio potius post ἐκείνοις videtur ponenda. paulo ante, ὁμοσαι γὰρ αὐτοῖς ὄρκους. Et infra cap. 38, ὁμοσαι ὄρκους ἀλλήλοις. Sic quoque accepit Valla, & rectius vertit, quam Portus.

Pag. 252. l. 1. Εἰρήσθαι δ' ὅτι ἦν μὴ) Ὅτι hic abundante, ut c. 10, λέγει — ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι, & faepe alibi, putat Stephanus App. ad Script. de Dial. p. 75. *ead. l. 14.* Λεπρέου) Clar. & Reg. Λεπρίου, & hic paulo post Λεπριάταις. Usitatio scriptura est Λέπρεον. Sed Λέπριον etiam est in Callimacho Hymn. in Iov. v. 39, ex eoque in Scholiaste Aristoph. Acharnens. v. 724, & ex hoc in Suida v. ἀγορανομίας. Item in Ptolemaeo pag. 90, & Strabone VIII, 342. nisi tamen ibi error operatum typographicarum est: nam alibi semper in eo est Λέπρεον & Λεπρεάταις. Suidas h. v. habet Λέπραιον, vitiose, orinor, nec credo usquam alibi eam scripturam inveniri. Plinius Lepreion & Lepreion diversas urbes facit. Illud IV H. N. 5, in Elide ponit; hoc cap. seq. in Arcadia, & quidem, quasi distinguendi causa, scribens Lepreion Arcadiae. Videtur duas ex una urbes fecisse. Nam Pausanias, Strabo, & alii non nisi unum Lepreion Triphyliae, quae regio Elidis erat, memorant. Verum Lepreatas deinde inter Arcadas connumeratos fuisse, tradit Pausanias V, 5. Sylburgius ibi in Callimacho legit Λέπρειον. Sed non scio quid sit, quod dicit, apud Suidam in uno loco Aristophanis esse Λέπρεον per ε, in duobus aliis Λέπρειον per ει. Nam apud Suidam in iis, quae dixi, locis non Λέπρειον, sed Λέπριον, Λέπραιον, & Λέπρεον legitur. Plura de Lepreo cl. Wasse ad cap. 34.

Pag. 253. l. 3. Δυσάντων) In Cass. manu rec. inter versus scribitur ἦγον καταλυσάντων. Unde apparet, scripturam, quae in Marg. & Cam. est, ex interpretatione esse.

ead. l. 5. Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ) Recte τῷ Διὶ τῷ Ὀλ. & sic Thom. Mag. in ἀποφέρεσθαι; quomodo p. 291, τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθέως. Vid. ad p. 280, lin. 10. Thomas Magister τάλαντον legit. forte rescribendum τάλαντα ν' τῷ Δ. Tale mendum Alexandrini Clementis codices inquinat Strom. I, 141. Ἀσαμὰν pro Ἀσὰ μά. WASS. Thomas l. d. ἀποφέρειν καὶ ἀποφορὰ τὰ παρὰ τῶν ἡττόνων τοῖς μείζοσι παρεχόμενα

να χρυστά. Θουκυδίδης ἐν τῇ πέμπτῃ, τάλαντον — Vid. Valesium ad Notas Mauffaci in Harpocraton. v. ἀποφορά. Pro χρυστὰ Ammonius melius, quam Thomas, χρήματα.

ead. l. 10. Ἀνέντες τὴν ἐπ.) Omissio articulo citat Etymologus, & exponit ἐπιτρέπειν. D. Halic. Antiq. V, 11: σωφρονέστερον ἠγοῦνται καὶ διὰ κενῆς φοβιθένης αὐτὴν φυλάξασθαι μᾶλλον ἢ ΚΑΤΑΦΡΟΝΗΣΕΙ ἘΠΙΤΡΕΨΑΝΤΑΣ ἀνατραπῆναι. Demosth. Apatur. εἰς ἐπιτροπὴν ἔρχονται. laxe utitur Hippocrates. Vid. Harpocrat. & Mac. II, XIII, 14. WASS. Ἐπιτρέπειν solum, ἐπιτρέπειν τὴν δίκην, δίαταιν, & ἐπιτροπὴ propria sunt de hac re verba. Thucyd. IV, 83, ἔτοιμος ὢν Βρασίδα μέσω δικαστῆ ἐπιτρέπειν. Vid. Scholiast. ad I, 28, Harpocraton. in ἐπιτροπὴ, & Budaeum in Commentar. Ling. Gr. p. 150. Sed pro ἀνέναι τὴν ἐπιτροπὴν Demosthenes apud Budaeum dicit ἀφεῖναι.

ead. l. 13. Ἐσέπεμψαν) Gr. corrupte ἔπεμψαν. WASS.

Pag. 254. l. 12. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς) Dionys. Halicarn. Tom. II, p. 143: Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους Σικυωνεῖους Ἀθην. sed corrupte. IDEM.

Pag. 255. l. 1. Πλαταιεῦσιν) Vid. Isocratem Paneg. p. 92. IDEM.

ead. l. 2. Ἐνθυμούμενοι) Pollux II, 231, tanquam e Thucydide citat, ἐνθυμιζόμενοι τὰς ἐν τῇ μάχῃ συμφοράς. Vide ibi Iungermannum.

Pag. 257. l. 5. Κυψέλοισι) Ita Mss. rectus Κύψελα Steph. Quatuor sunt omnino huius civitates nominis. Prima Thraciae mediterraneae inter Hebrum & Melana amnes, haud longe a Stentoris lacu. Adi Antoninum in Itinerar. De eius situ ita Livius XXXVIII, 40: Quo profectus est Lysimachia die, ad amnem Melana quem vocant; inde postero die Cypsela pervenit. A Cypselis via decem millium fere silvestris, angusta, confragosa excipiebat. Deinde, inquit, per saltum usque ad templum Bendidium (Bendis Thracum lingua appellatur Diana) castra loco aperto posuit. Postero die ad Hebrum perventum est. Idem XXXI, 16, regionis istius castella hoc recenset ordine, Maroneam, Aenum, Cypsela, Doriscum, Serrheum. Alibi oppidum vocat. Mela II, 2: *Bysanthe Samiorum, & ingens aliquando Cypsela*. Plin. qui exscripsit, minus recte exhibet *Cypsella*. Ita tamen Ptolemaeus III, 11, & Nicetas Chon. I, 2. Strabonis Epit. Ἡ Μακεδονία περιορίζεται τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἐβρου ποταμοῦ, καὶ Κυψέλου πόλεως. Ita & Strabo. Interpretes utriusque ex his verbis

perperam acceptis fluvium Cypselum confinixerunt, quem tam Strabonis, quam Epit. Hudsonianae editionis Indices etiamnum servant. Apud Ethnographum & Appianum Mithridat. 349, τὰ Κύψελα & ἀπὸ Κυψέλων recte. In Notitia Vet. scribitur ὁ Κυψάλων Episcopus, prorsus mendose. Subscripsisse Episcopum Concil. Constantinop. Gen. V, anno Christi 553 celebrato, ex Conciliorum corpore patet. Hodie iuxta Leunclavium est *Ipsala*, Bellonio vero *Capsular*. Cinnamus V, 1, ἐς τὰς Κυψέλων πεδιάδας τὸν στρατὸν ἤγειρεν. Verum regio circumcirca confragosa & impedita facit, ut suspicer, eum campum Doriscum, quem descripsit Herodotus VII, 108, potius designasse, inter quem & τὰ Κύψελα medius intervenit Hebrus. Hanc opinor urbem condidit Cypselus, sed Eetionis, Corinthiae Tyrannus περιβόητος, circa A. M. MMMCCCL. Is utique est, cuius historiam contexuit Historiae parens Herodotus V, 92, & a quo etiam Corinthii olim *Cypseli* denominati sunt. Ad acta eius alludunt Theognis 889, Agaclytus, & Theophrastus de temporibus, quorum fragmenta conservavit Suidas. Conferat studiosus lector Aristotelem Polit. p. 152, 164, 246, Strabonem VIII, 353, 378, Polyaeum V, 31, Pausan. II, 4, V, 17, Aelian. Var. VI, 13. Virgil. *Deserit angustiis inclusam faucibus Isthmon Cypselidae magni florentia regna Corinthi*. Ambraciam etiam in Epiro fratrem eius Torgum condidisse, memorat Antoninus Liberalis. Erat & Cypsela opp. haud longe a Tarracone in Celtiberia, sed conditor & origines eius iuxta mihi latent. Sponsorem dabimus Avienum Or. Marit. 525: *Lustrisque inherens. tum iugum Celebandicum In usque salsam dorsa porrigit Thetim. Hic adstitisse civitatem Cypselam, Iam Fama tantum. Lege Alabandicum*. meminere Alabanensium Plinius, & numus Trifani. *Alaba* item exstat apud Ptolemaeum in Celtiberia. Denique alius adhuc restat longe antiquior Cypselus Aepyti filius, Arcadum rex, qui A. M. MMDCCCCI urbem Cypsela fundavit ad Alpheum circa Heraclidarum reditum. Hic item princeps in tantam claritatem devenit, ὡς αὐτοῦ ἀπογόνους, ait Pausanias, Αἰπυτιδᾶς ἀντὶ Ἡρακλειδῶν κληθῆναι. V. Polyaeum I, 17. Sed audiamus Niciam in Arcadicis: (de eius aetate v. Ionium de script. Philos. p. 240.) Κύψελον πόλιν κτίσαντα ἐν τῷ πεδίῳ περὶ τὸν Ἄλφειον, εἰς ἣν κατοικήσαντας Παρρᾶσιων τινὰς τέμενος καὶ βωμὸν ἀναστῆσαι Δῆμητρι Ἐλευσινίᾳ. ἥς ἐν τῇ ἐπιστῇ καὶ

τὸν τοῦ κάλλους ἀγῶνα ἐπιτελέσαι, καὶ νικῆσαι πρῶτον αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Ἡρωδίκην. ἐπιτελεῖται δὲ καὶ μέχρι νῦν ὁ ἀγὼν οὗτος. καὶ ἀγωνιζόμεναι γυναῖκες χρυσοφόροι ὀνομάζονται. Haec demum est urbs illa, quam muro circumdederunt Mantinienses. Haec ad loci huius subobscuri & a Geographorum filiis intacti illustrationem tam faciunt, quam quae maxime. WASS.

ead. l. 8. Σχιρίτιδι) Vide omnino Holstenium ad Stephan. WASS.

Pag. 258. l. 7. Λέπρεον) Supra cap. 31 Cl. Λεπρίον. Lepreon in ea parte Eleae, quae Polybio IV, 77, Tryphalia, ubi multa situs ignoti oppida memorantur. Scylax, Ptolemaeus ad mare posuere. Idem fecit & Dicaearchus, eoque nomine a Cicerone reprehenditur Epist. ad Attic. II, 6. Strabo XL stadia a mari abfuisse tradit. Membliaris & Minyae opp. condiderunt Λέπρεον, Magistum, Thrixas, Pyrgium, Epium, Nudium; quorum pleraque nostra, inquit Herodotus IV, 148, memoria deleverunt Elei. Conf. Xenoph. 491, Plin. V, 6. Zenodotus, ἐν β' Ἐπιτομῶν, Καυκῶνου φησὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἀστυδαμείας τῆς Φορβάντος γενέσθαι τὸν Λεπρέα, ὃν τὸν Ἡρακλέα κελεῦσαι δεθῆναι ὅτε Αὐγέαν τὸν μισθὸν ἀπῆτει. Noster Λεπρέου, Λέπρεον, Λεπρεάται. Λέπρεον Herodot. Scylax, Strabo, Polybius, Laërtius, Ptolemaeus, Hephaestion, & Ptolem. Geog. Heros item Λεπρέας, apud Zenodotum aliosque. Plinius Lepreon. Schol. autem Aristoph. Acharn. Λεπρίον cum Cl. scribit, perperam. Est quidem *Lepria* insula inter Asiam Lesbumque, de qua Plinius V, § 38. Sed & Callimachus H. Ion. ἀλλὰ τὸ χεῦμα Κεῖνο Νέδην ὀνόμηνε. τὸ μὲν ποθὶ πουλὺ κατ' αὐτὸ Καυκῶνων πτολιέθρον, ὃ Λέπριον πεφάτισται, Συμφέρεται νηρηῖ. Ubi Schol. ὄρος Ἀρκάδων ὃ Καύκων, & Λέπριον (sed ἀπὸ Λεπρέου) agnoscit. Scribe Λέπρειον πεφάτισται, vel etiam Λεπραῖον, quomodo Suidas disertè laudat v. ἀγορανομίας. Idem alibi Λεπραῖον τῆς Τριφυλίας πόλις. Cum ei Diphthongo scriptum antiquitus fuisse affirmat Tzetzes Chil. V, 682. Ibi Codex noster ἀπὸ τοῦ πέτρας δὲ καὶ Πραξιθέας, & pro ἀγνοουμένον, ἀγνοουμένης. lege ἀγνοουμένης λέξεως. Idem tradit Schol. Aristoph. Ὄρν. 149. Denique τὸ Λέπρεον Strabo & Epit. Polybius, Tzetzes. ὃ Λέπρεος vero Aristoph. Pausanias. Corrupte apud Xenoph. Hellen. III, p. 491, Λεπρίνοι & Λαιπρεᾶται. Vid. Hesy-chium in Λέπρεοι. WASS.

ead. l. 11. ὄντες ἐπίτιμοι) Laudat Thomas Mag. in ἐπίτιμος, & exponit, ἐπὶ τιμῆς καὶ ἀξιώματος ὄντες. Suidas, ἐπίτιμον, πλούσιον, ἢ τὸν μὴ ἄτιμον. Et Auctor Etymolog. M. Ἐπίτιμον, πλούσιον, ἢ τὸν μὴ ἄτιμον κατὰ νόμους, ἀλλ' ἔχοντα ἐξουσίαν καὶ δημηγορῆσαι καὶ δικάσασθαι. Locus Luciani ab utroque allatus est in Toxari pag. 50.

ead. l. 13. Μῆτε πριαμένους τι, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι) Non apparet ratio, cur Portus abierit a sententia, quam expresserat Valla, & recte secutus est Acacius, neque iis emendi vendendive ius esset. Et ne quidem fatis intelligi potest illa interpretatio, ut nullam potestatem haberent earum rerum — quas vendidissent. Participia πριαμένους & πωλοῦντας ponuntur pro Infinitivis, ut mille locis apud scriptores Atticos: quem usum Participiorum Budaeus & alii dudum observarunt.

Pag. 259. l. 1. Χρόνω) Hoc deest Gr. At rectius alibi. Vide I, 8, & VI, 3. WASS. Sic III, 85, IV, 81, V, 5.

ead. l. 3. Θύσσαν) Ar. Gr. Θᾶσσαν. Gr. ex emend. male. Vid. Thucyd. IV, 109. Θύσσαν legit Epit. Strabonis 331. Herodotus vero Θύσσαν, Plinius Thyssum legunt. Δικτιδῆς vix alibi inveniuntur. Iterum huius gentis mentio V, 82. WASS.

Pag. 261. l. 10. Ἐτυχον γὰρ Ἐφ.) Ex hoc loco elicitur tempus anni, quo Ephori magistratum inibant, nempe aestate inclinante, vel auctumno incipiente. Palm. in Exercitationib. pag. 52. HUDS. Diem, quo novi Ephori inierint, definit Dodwellus in Ann. Thucyd. ad ann. XI belli Pelop. post diem VIII Oct. Iuliani, & sic in marg. scribi iubet, non post Oct. XII, quod est in marg. editi Thucydidis.

Pag. 263. l. 1. Παραδώσουσι) Antea παραδώσωσι. WASS.

ead. l. 4. Καὶ οἱ Κ.) Cl. Gr. Ar. C. articulum προτακτικὸν respuunt. C. 35, οἱ τε Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι. IDEM.

ibid. Ἐπεσταλμένοι) Sic paulo post de mandatis sine scripto: ἐδέοντο τούτων, ὥνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος αὐτοῖς φίλοι ἐπεστάλκεσαν. Vide ad Lib. IV, cap. 8.

Pag. 264. l. 11. Τὰ εἰρημένα προκαλοῦμενοι) Portus in Commentario interpretatur: ad ea provocantes, quae duo illi viri postulaverant: de quibus egerant. Sententia est: hortantes ad ea perficienda, de quibus dictum erat, id est, de societate cum Argivis ineunda. Saepe ita loquitur Thucydides. II, 72: Ἄπερ καὶ τὸ πρότερον ἦδη προκαλεσάμεθα. Et, Ὅτι ἀδύνατα σφίσι εἶναι ποιεῖν, ἃ προκαλεῖται. Ibidem 73: Ὅτι

βούλονται, ἃ προκαλεῖται, Ἀθηναίους κοινῶσαι πρῶτον. IV, 20: Ὅμως δὲ στερηθῆναι ὄν νῦν προκαλούμεθα. Et ibid. 22: Οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προῦκαλοῦντο. Aristophanes quoque Equit. v. 792: Τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις ἐκ τῆς πόλεως ῥαβαρυγίζων, αἱ τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται. Hoc Thucydides IV, 19, cum praepositione eis dicit: Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς: quae & recte suppleri potest, cum non exprimitur; vel ἐπὶ, ut infr. cap. 43, Ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους. Itaque non admittendum arbitror παρακινούντες, quod margo habet, & pro varia lectione annotat Scholiastes. In Cod. Cass. hoc inter versus scribitur, ut aliae interpretationes a magistris profectae.

Pag. 265. l. 5. Κοινῆς γνώμης) Ex perpetua foederum formula. Vid. Polybium p. 703, Nostrum V, 47, VIII, 18, 37, Dionys. Halic. VI, 95. WASS.

Pag. 267. l. 7. Ἐδέοντο — παραδοῦναι) Thomas Mag. in βούλομαι, ubi emendandus est numerus libri.

Pag. 269. l. 1. Διαφορῶν) Διαφορῶν Cl. Gr. add. infr. c. 45. & sic alii. WASS. Permutantur haec etiam IV, 86.

Pag. 270. l. 1. Δίκης) Gr. τῆς δίκης. Sed in hac voce noster fere articulum respuit. WASS.

ead. l. 3. Ἀνθήνῃν) Ita nostri & Harpocration. Plinio Anthane, Solino Anthia. v. Homer. Il. l, 150, & Salmasium ad Solin. p. 98. Cl. in marg. Θυραίαν. Sed Steph. Herodotus, alii ab editis stant. Dixi supra. Respicit ad hunc Thucydidis locum Strabo VIII, 376. WASS. Vide supra IV, 56, & Brodaeum II Miscellan. 11.

ead. l. 10. Προσκαλεσαμένοις) Volunt & sibi, & Lacedaemoniis liberum relinqui inter se bellum de Cynuria; ita tamen, ne bello provocentur, si morbo vel bello cum aliis impliciti sint. Hic an possit habere locum verbum προσκαλεῖσθαι, mihi non liquet, ac plane melius puto, quod habent quidam non contemnendi Mss. προκαλουμένοις. Nam προκαλεῖσθαι de hac re dici notius est, quam ut multis ostendi debeat. Sed alibi quoque haec saepe permutantur. Vid. supra III, 34, & quae viri doctissimi annotarunt ad Lucian. Dial. Deor. pag. 198.

Pag. 271. l. 2. Πάντως) Deest Gr. male. Ita Aristoteles, Plato, Xenophon. Haud alibi tamen noster; sed πάντῃ, παντάπασι, παντὶ τρόπῳ. WASS.

Pag. 272. l. 1. Κοινῆ νέμειν) Aperte distinguit νέμειν &

οἰκεῖν, etsi alioqui νέμειν saepe idem est, quod οἰκεῖν. Sic νέμεσθαι & ἐνοικεῖν diversa facit IV, 56: Νεμόμενοι δὲ αὐτὴν (τὴν Θυρέαν) ἔδωσαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν. Scholiastes hic νέμειν exponit de iure compascendi: sed fortassis latius patet illius significatio, & de omni fructu ac reditu intelligi potest; ut cap. praec. νέμεσθαι, quod ibi Schol. interpretatur τὴν νομὴν καὶ τὸ κέρδος ἔχειν. Et I, 2, Νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ἔσονται ἀποζῆν, ubi νέμεσθαι non ad solam pastionem coarctari potest.

ead. l. 9. (Ὁ ἔδει ὀρθῶν παραδῶναι) Sic rursus c. 46. Ἔστως dicit Plutarch. Alcib. pag. 359: Καὶ Πάναντον οὐχ ἔστως, ὡς περ ἔδει, τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν. At in Nicia 967, Πάναντον ἔστῶσαν οὐ παρέδωκαν.

Pag. 273. l. 4. (Ἡλικία μὲν ἔτι τότε ὦν νέος) Triginta circiter annos, vel fortasse plus eo, tum natum fuisse colligit Acacius e Platonis Alcibiade primo, in quo Socrates Alcibiadem nondum proprus xx annos implevisse dicit, & de Pericle loquitur, tanquam adhuc vivente. Pericles autem obiit anno tertio belli Peloponnesiaci. Si Diodorum Siculum & Cornelium Nepotem sequimur, Alcibiades tum nondum potuit habere xxx annos. Nam hic in vita illius cap. 10 scribit, eum occisum, cum annos circiter xl natus esset. Diodorus autem Lib. XIV, p. 401, mortem illius in annum secundum Olympiadis XCIV confert. Iam vero ea, quae hic narrat Thucydides, incidunt in extremum annum quartum Olymp. LXXXIX, a quo usque ad mortem Alcibiadis sunt anni circiter xiv.

ead. l. 5. (Ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει) Portus in Commentario coniecturam proponit, ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει οὐδεὶς ἀξιώματι προγόνων τιμώμενος. Fortassis huiusmodi aliquid scripserit Thucydides. In vulgata scriptura quis sensus sit, non possum perspicere. Apud Meursium VI Lektion. Artic. 12 vertunt, ut in alia autem urbe, commendatione maiorum honoratus. Acacius: ut in alia quisquam civitate immaturae aetatis, maiorum autem fama — quae non minus obscura sunt, quam Graeca Thucydidis. ne dicam, in priorē versione particulam δὲ sine causa e sede, quam in edd. & Mss. omnibus obtinet, ad praecedentia transferri. Plane vel assentiendum est Porto, vel, si cui ea coniectura audacior esse videbitur, quaerenda est alia sententia verborum ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, quae, si τὸ δὲ loco moveri non licet, ad praecedentia ἡλικία μὲν ἔτι τότε ὦν νέος pertine-

re debent. Ad eos, qui in Var. Lect. Hudsoni de genere Alcibiadis scripserunt, add. Xylandrum ad Plutarchi Alcibiadem in princ.

ead. l. 14. Οὐ βεβαίους) Portus, non constantes; Valla, invalidos vertit. Melius Stephanus, non esse tutam fidem Lacedaemoniis; & Acacius, nihil fidei Lacedaemoniis habendum. Sic alibi voce βεβαίους utitur Thucydides. II, 102: Ἄνδρας οὐ δοκοῦντας βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν. III, 11: Βεβαίότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν.

ead. l. 15. Ἄλλ' ἵνα Ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι) Valla putavit supplendum σφίσι, & utrumque ad Athenienses retulit: nam vertit, ea causa cum Atheniensibus foedera percussisse, ut per haec ab eis Argivos abducerent. Annotat ibi Henr. Stephanus in marg. vel, cum Argivis. Hoc placuit Porto, qui & ἐξέλωσι paulo aliter quam Valla, sed eadem sententia, vertit. Mihi Thucydides hoc videtur velle: Alcibiadem iam tum, cum induciae quinquaginta annorum fiebant, iis se opposuisse, ac dixisse, Lacedaemonios eo consilio cum Atheniensibus pacisci, ut foedere cum his facto Argivos sub potestatem redigerent, ac deinde illis subactis Athenienses aggredierentur. Ἐξαιρεῖν apud Thucydidem saepe est *expugnare, capere, evertere*. III, 113: Ἀμπρακίαν μέντοι οἶδα, ὅτι εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρῶνες καὶ Ἀμφιλοχοὶ — ἐξελεῖν, αὐτοβοεῖ ἂν εἶλον. IV, 69: Τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιτείχιζον, νομίζοντες εἰ, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι τινάς, ἐξέλοιεν, θάσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι. Et ibid. 122: Ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποίησαντο — Σκιωναίου ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτείνειν. Et hanc esse sententiam huius loci etiam putavit Acacius, qui ἐξελεῖν vertit *perdomare*.

Pag. 274. l. 13. Πόλιν τε σφίσι φίλιαν) Thomas Magister: φίλιος ἀγρός, καὶ φίλιος πόλις. Θουκυδίδης δὲ φίλια πόλις λέγει φησὶ γὰρ, νομίζοντες πόλιν τε σφίσιν ἀπὸ παλαιοῦ φίλιαν. τούτέστι φίλιν. Videtur velle, dicendum esse ὃ καὶ ἡ φίλιος, & in Thucydide ἡ φίλια tanquam insolentius, & ei peculiare, annotare. Thucydides quidem crebro ita loquitur, III, 58, χώρα φίλια, & γῆ φίλια, IV, 120, τριήρης φίλια; sed non solus, ut vel e Lexicis constat.

Pag. 276. l. 2. Ἀπωσθῆ) Sic Marg. & Schol. Ita alibi noster. antea ἀποστῆ. D. Halic. VII, 466, ἀπόσασθαι φίλων δέησιν. Homerus II, μ', 276, Νεῖκος ἀπωσαμένους. Demosth. Olynth. I, ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον. Plato Polit. II, τὰ ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα.

WASS. Haud dubie rectum est ἀπὸσδῆ. Vide Thucyd. I; 35, 37, III, 55, 67, V, 22. Scholiastes Caff. non annotaverat varietatem scripturae, de qua hic monet vulgatus.

ibid. Μηχανᾶται) Huc spectat Plutarchus Coriol. pag. 233. WASS. Idem in Alcibiade pag. 360, & Nicia p. 967 ed. Steph. machinationem ab Alcibiade ad circumvenientes legatos Lacedaemoniorum adhibitam pluribus exsequitur; quae hinc descripta sunt.

Pag. 278. *l.* 13. Βοιωτοῖς) Paulo ante in secundo casu dixerat, τὴν Βοιωτῶν ζυμμαχίαν ἀρεῖναι. Cur igitur hic, & paulo post, tertium adhibet? Vix putem, Βοιωτοῖς posse iungi cum ἀνήσσυσι. Fortassis eo pertinet, quod substantivis interdum adiungitur casus verbi, vel adiectivi cognati: ut quemadmodum συμμαχεῖν & σύμμαχος Βοιωτοῖς dicitur, ita etiam dicatur συμμαχία Βοιωτοῖς. Sic Thucyd. IV, 23, Ἐπιδρομὴ τῷ τειχίσματι; V, 5, Τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, & 35, Κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπίδουσι. Idem genus loquendi in Latinis scriptoribus observarunt viri docti, Sallust. Catil. XXXII, quod neque insidiae Consuli procedebant. Vid. Gronov. ad Liv. XXIII, 35, & XXXI, 40. Nisi quis putet, hos dativos in Thucydide ita poni, ut saepe alios, qui commodum, vel incommodum notant; aut deesse participia verbi γίνομαι, aut si quod aliud aptius est: quemadmodum Perizonius ad Sanct. Minerv. IV, 4, 12, supplet orationem Sallustii.

Pag. 279. *l.* 4. Ξενάρη τὸν) Sic emendo e Mss. & Thucydide. ante Ξενάρητον. Vid. p. 266 & 289. WASS. Utrouque loco est Ξενάρης nominativus, ut & cap. 36, & secundus casus Ξενάρους cap. 37.

ead. *l.* 13. Τήνδε) Cl. Marg. Ar. C. ταιάνδε. Nihil mutandum. Noster in foederibus voces αἶδε, τάδε, ἥδε, τὰσδε, nunquam non adhibet. Vid. V, 7, 9, 18, 22, VIII, 17, 36, 57. In orationibus fere ταιάδε, & τσαῦτα. Vid. nos ad VI, 9. WASS.

Pag. 280. *l.* 2. Θάλασσαν) Gr. θάλατταν. Aeschylus & Sophocles fere cum σσ efferunt. WASS.

ead. *l.* 10. Ἐς τὴν γῆν τῶν Ἀθην.) Marg. & Caff. eleganter τὴν γῆν τὴν Ἀθηναίων. Sic alibi Thucydides. WASS.

Pag. 281. *l.* 12. Ἀπάσαις) Gr. πάσαις. frustra. WASS.

ead. *l.* 13. Διῖέναι) Et hoc in foedere vetustissimo Romanam inter & Latinos isto cautum est, auctore D. Halic. Μὴ τοῖς ἐπιφέρουσι πόλεμον ὈΔΟΥΣ ΠΑΡΕΧΕΤΩΣΑΝ ἀσφα.

λεῖς. Livius XXXVIII, 38: *Ne quem exercitum (Antiochus) qui cum Populo sociisve bellum gesturus erit, rex per fines regni sui, eorumve, qui sub ditione eius erunt, transire finito, neu commeatu, neu qua alia ope iuvato.* WASS.

Pag. 282. l. 9. Δραχμὴν Αἰγιναίαν) De Drachma, & speciatim Aeginetica, fuse Paulus Manutius Comment. in Ciceronis Epist. Famil. L. 2, ep. 17. HUDS.

ead. l. 10. Ἐν τῇ αὐτῇ) Ἀν ἐν τῇ αὐτῆς? ut alibi τὴν ἑαυτῶν, τὴν Ἀργείων, & plura huiusmodi dicit.

ead. l. 12. Ὁμίσαι δὲ τὰς σπονδὰς) Marg. & quaedam edd. ταῖς σπονδαῖς. Sed alterum est etiam cap. 23: Ὁμοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνον.

ead. l. 14. Μαντινεῖς) Gr. Μαντινῆς. recte. WASS.

Pag. 283. l. 1. Κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων) Demosthenes contra Ebulidem κατ' ἱερῶν simpliciter dicit, at contra Neeram κατ' ἱερῶν τελείων. quoniam autem sunt ἱερὰ τέλεια, & quid ὄρκος κατ' ἱερῶν τελείων, docet idem Demosthenes in oratione contra Aristocratem, ubi agit de iureiurando, quo se obstringebat is, qui apud Areopagitas caedis aliquem accusabat, quem iurare dicit στάντα ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου, καὶ κριῦ, καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων. Plura vide in notis ad Appianum, pag. 432 ed. Amstel. HUDS. Interpretatio, quam in Var. Lect. habet Hudson. est e Budaei Commentar. Ling. Gr. pag. 626, qui haec e quorundam sententia ἱερὰ τέλεια dici scribit. Sed cum hoc commune fuerit omnibus sacris, ne quid in iis mutilum, sed omnia integra ac perfecta Diis offerrentur, ut ex Aristotele refert Athenaeus XV, 5, & Lucian. de Sacrific. p. 368: στεφανώσαντες τὸ ζῶον, καὶ πολὺ γε πρότερον ἐξετάσαντες εἰ ἐντελὲς εἴη, ἵνα μὴ τῶν ἀχρηστων τι κατασφάττωσι; verius est, quod Budaeus ibid. dicit, Graecis ἱερὰ τέλεια esse, quae Latinis sunt maiores & eximiae hostiae: quales sunt, quas memorant Demosthenes, & alii apud Henr. Stephanum ad Appianum, & hecatombae, quas τελείας θυσίας vocat Scholiastes parvus Homeri in Iliad. ὁ, v. 65. Add. Graev. ad Luciani Philopseud. pag. 341. In hac formula autem alii dicunt κατ' ἱερῶν τελείων, sine articulo τῶν. Ita Lucianus l. d. & Timon. pag. 71, Demosthenes & Andocides apud Budaeum. Itaque τῶν merito suspectum haberi potest, cum praesertim a plerisque Mss. & edd. absit.

ibid. Ἐμμένω) Portus ἐμμένω. Noster hoc modo alibi.

Et ἐμμένω eleganter vim futuri possidet. Vide Lib. II, cap. 44 princ. WASS.

ead. l. 5. Αἱ ἐνδημοὶ ἀρχαὶ) Valla verterat *Tribuni plebis*. Hoc recte repudiavit Portus; sed non melius substituit *Polemarchi*. Nam neque plures uno Athenis Polemarchi, nec soli, si iam plures fuissent, ἐνδημοὶ ἀρχαὶ erant. Melius Acacius, *Urbani magistratus*. Ἐνδημον Thucydides I, 70, opponit ἀποδήμῳ, & lex Atheniensium apud Aeschinem in Orat. adversus Timarchum, quem locum etiam Lexica habent, non longe a principio, ἐνδήμους ἀρχαὶς ὑπεροφίαις, his verbis: Μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἐνδημον, μήτε ὑπερόριον μήτε κληρωτὴν, μήτε χειροτονητὴν, i. e. Hieron. Wolfio interprete: *nec ullo fungi magistratu ei liceat, sive domi, sive peregre; sive sortito, sive suffragio mandari solito*. Quas Annotationes de senatu Atheniensium & reliquis magistratibus, qui hic memorantur, in Var. Lect. significare voluerit Hudsonus, non scio. Suspicor, hoc ab aliquo e margine ed. sec. Henr. Stephani transcriptum: nam Hudsonus non ignorabat, nullas exstare Stephani in Thucydidem annotationes post librum secundum, etsi in marg. Lectores saepe eas iubet inspicere.

ead. l. 6. Αἱ Ἀρτύναι) Plutarchus in Quaest. Graec. senatores Epidauriorum Ἀρτύνας vocatos scribit. Sed apud Argivos alius is magistratus fuisse videtur: Artynas enim Thucydides ab senatu distinguit. ACAC. Est in principio Quaest. Graec. Plutarchi. Emmius de Republ. Achaeor. Argis urbanos magistratus, & fortassis etiam iudices fuisse, conicit. Ut autem Lacedaemoniorum quidam magistratus ab ἀρμόζῳ dicti sunt Ἀρμισταί, sic hi ab ἀρτύῳ, quod ἀρμόζῳ exponit auctor Etymol. M. Ἀρτύναι. Hesychius: ἀρτυεῖν, ἀντὶ τοῦ διέτασσειν, ἐβασίλευεν, & ἄρτυνος, ἀρχῶν. Athenis quoque magistratuum quoddam genus fuisse, qui Εὐθύναι dicerentur, docet Harpocration. Cum autem Ἀρτύναι hi, quos hic memorat Thucydides, magistratus videantur fuisse, quaeri potest, cur maluerit αἱ Ἀρτύναι dicere, quam οἱ Ἀρτύναι. Nani a recto Ἀρτύνης esse plane verosimile est.

ead. l. 7. Οἱ Δημιουργοὶ) Quales hi fuerint, nihil pro certo affirmare possum. Valla *opifices* convertit, sed minime verosimile est, hos potissimum iuramento praestando delectos. Itaque magis assentior Winshemio, qui *Tribunos plebis* appellat. Et H. Stephanus in Gr. L. Thesauro Δη-

μιοιργούς apud Peloponnesios Doresque fuisse ait, qui populo praeerant: auctoribus Demosthene, Hesychio, & Eustathio. ACAC. Vide supr. ad I, 56. Lucianus Phalar. II in princ. etiam magistratus Delphorum ita videtur vocare. De Achaeorum reipublicae Δημιουργοῖς est apud Polybium in Excerpt. Legat. XLVII, & Livium XXXII, 22. Ἐπι-δημιουργούς magistratus, quos Corinthii quotannis Potidaeam mittebant, memorat Thucydides I, 56.

ead. l. 9. Οἱ Θεωροὶ) Valla vertit *vates*. Acacius putat esse, qui ad certamina sacra, vel ad oracula consulenda mittebantur, de quibus supra ad cap. 16. Fortassis hoc fuit nomen ordinariorum quorundam sacerdotum apud Mantinenses, ut Polemarchi & ceteri erant magistratus ordinarii. Nam Θεωροῦς in univ. dici τοὺς τὰ θεῖα φυλάττοντας, ἢ τῶν θεῶν φροντίζοντας, tradit Harpocration. Prioris generis Θεωροῦς, prout res ac tempus postulabat, creatos fuisse verosimile est. Paulo post οἱ τὰ τέλη ἔχοντες Vallae & Porto sunt *Quaestores aeriarii*. Si ostendi potest, hos a Graecis ita speciatim vocari, nihil repugno. Interim sequor versionem Acacii, *reliqui magistratus*. Τέλη, & τοὺς ἐν τέλει in univ. dici magistratus, nemo ignorat.

Pag. 285. l. 7. Παγκράτιον τοπρῶτον ἐνίκα) Doctissimus Petrus Faber III Agonist. 23 observat, Thucydidem hic designationi Olympiadis apponere nomen illius, qui pancratio vicerat, contra morem aliorum Historicorum, qui ei plerumque nomen illius, qui stadio vicerat, addere soleant: quem morem e Dionysio Halicarn. & Diodoro Siculo pluribus ostendit II, 15. Addit, non hanc mentem fuisse Thucydidi, ut Olympiadem solito more notaret, sed ex eo, quod recenter Olympicis agonibus adiunctum certaminis genus fuerat, pancratium scilicet; quod Olympiade XXXII receptum Pausanias doceat I Eliacor. 8. Hoc non capio. Nam quomodo Olympiade XC, quam hic memorat Thucydides, pancratium iam Olympiade XXXII receptum Olympicis agonibus recenter adiunctum dici potest? Certum est, Dionysium & Diodorum fere ubique tenere morem illum, quem ex iis annotat Faber. Sed non credo omnes alios eum secutos. Thucydides quidem etiam III, 8, nullam rationem habuit illius, qui stadio victor fuerat. Nam in designanda Olympiade LXXXVIII ita scribit: ἢν δὲ Ὀλυμπιάς, ἢ Δωριεὺς ῥόδιος τοδεύτερον ἐνίκα. Dorieum autem tribus continuis Olympiadibus pancratio vicisse, te-

statutur Pausanias II Eliacorum. 7. quod etiam in Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ legitur. Et Xenophon I Hist. Graec. pag. 433, in Olympiade XCIII, iidem praeter morem Dionysii & Diodori, qui fere illos solos memorant, qui stadio vicerrant, primo loco eum, qui biga, secundo eum, qui stadio victor fuerat, nominat.

ead. l. 10. Ἦν — αὐτῶν) Thomas Magister. WASS. In v. Ὀλυμπικός, ubi reiiicit Ὀλυμπιακός, & hic legit Ὀλυμπικῶ, ut Marg. & Cam. & paulo post Ὀλυμπικαῖς, quod & Gr. habet, non Ὀλυμπιακαῖς. de quo ad I, 6 actum est. Variam scripturam huius loci annotat etiam Scholiastes vulgatus: praeterit Cass. Ἐκτῶ fortassis ortum est ab aliquo, qui, quod sciebat usitatus dici ἐκ τοῦ νόμου, in margine, vel inter versus scripserat ἐκ, nec mutaverat casum ceterorum vocabulorum. Sed in recepta lectione nihil vitii est. Recte omitti poterat praepositio: sed addita neque mutari, neque detrahi debet. Sic Aristophanes idem verbum & cum hac praepositione, & sine ea effert. Plut. v. 764: Ἀναδῆσαι βούλομαι εὐαγγελίᾳ σ' ἐν κριβανωτῶν ἔρμαθῶ. Et ibid. 589, Ἀπὸ τοῦ ἀναδῶν τοὺς νικῶντας. Et quod apud Platonem in Timaeo p. 481 est δίκη, iure, merito, idem Comicus in Nubib. v. 1335, & Equit. 258, dicit ἐν δίκη.

ead. l. 13. Καταδίκη) Agnoscit Pollux VIII, 23. Τὴν καταδίκην ἀπαριθμεῖν Dion. Halic. p. 586. Τὰς καταδικὰς προσπέλεγεν Aelian. XIV V. H. 43. WASS.

Pag. 286. l. 3. Ἐπηγγέλθαι ποτ' ἐς) Cl. πω ἐς. non male. WASS.

ead. l. 8. Οἱ δὲ Λακ.) Hunc locum ita vertit Acacius: Ad ea respondebant Lacedaemonii, amplius opus fuisse, ipsos id Lacedaemonem denuntiare, si iam se iniuria affectos credidissent: tum se nusquam eis arma illaturos fuisse. Verum non ita fecisse illos, quod argumento est, eos non ita credidisse. HUDS.

ibid. Ὑπελάμβανον — ἐπαγγεῖλαι) Thomas Magister in Ὑπολαμβάνω. WASS. Thomas cum omnibus Mss. & edd. habet particulam negantem, quam Portum secutus Acacius in versione praeteriit. Ea sublata, pars difficultatis, quae in his verbis est, tollitur; sed nihilo fecius illa, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, obscuritate non mediocri laborant. DUKER. Cf. Heilm. ad h. l.

Pag. 287. l. 1. Αὐτῶν μέρος) A Gr. abest μέρος. Infr. c. 55, ὡς τὸ τρίτον μέρος. WASS.

Pag. 288. l. 6. Προελθὼν — ἠνίοχον) Suidas in ἀγών. Cl. Thucyd. Vol. III. M m

in marg. προσελθόν. male. Vid. Hesych. Photius in Lexic. Ms. προσελθόν etiam servat. vocem ἀγωνίσσεως agnoscit Polux III, 141. WASS. Suidas ex hoc loco, & ex Homero ostendit, etiam locum ipsum, in quo certatur, vocari ἀγῶνα. Annotat ibi Portus, Odyss. θ', 260, ἀγῶνα poni pro loco, in quo saltatur: quod & Eustathius ibi monet pag. 1595. Et Homerus ita etiam alibi. Ἀνακηρύττειν proprium esse in hac re verbum, ostendit Heraldus II Adversarior. 14.

Pag. 289. l. 2. Καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα) Ex hoc loco quidam putarunt ostendi posse, Olympia in exitu aestatis, atque adeo initio autumni fuisse acta, quae sub solstitium celebrari solita fuisse, recepta, & multorum scriptorum veterum testimoniis confirmata sententia est. Bene respondet eruditissimus Petavius IX de Doctr. Temp. 48, quia post Olympia nihil memorabile aestate illa actum sit, Thucydidem mentioni Olympiorum statim subiecisse exitum aestatis.

ead. l. 4. Αἰνιᾶνας) Aenienses Herodoto Ἐνιῆνες, circa Heracleam ἐν Τραχίνοι, a Perrhaeborum oppido Αἰνία sunt, auctore Steph. Herodotum vero secutus Plinius Aenienses a Perrhaebis rectius distinguit: quemadmodum & Scymnus. Urbis situm depingunt Liv. XLIV, 10, Heliodor. II, 125. Originem his verbis docet Scymnus: τῶν Αἰμόνων δοκούσι, Λαπιθῶν, Μυρμιδόνων τε γεγονέναι. Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας, καὶ Ὀλυθίους coniungit Xenophon, & saltationem iis in usu Καρπαιῶν distam narrat. Diodorus XVIII, p. 595, Αἰνιᾶνες, καὶ Κλυζαῖοι, καὶ Δόλοπες. Ordo Geogr. & hic & alibi apud hunc nonnihil turbat. Forte ergo reponendum Λυζαῖοι, ut in margine, vel Ἀλυζαῖοι. Urbs Stephan. Ἀλύζεια, Straboni Ἀλυζία. Apud Stephanum alibi, contra feriem literarum Λύξεια, pro Λύξεια. Civitas est haud longe ab Acheloi ostiis, & Leucadiis, quos proxime enumerat Diodorus hoc modo: Δόλοπες. πρὸς δὲ τούτοις, Ἀθάμαντες, καὶ Λευκάδιοι. Gemina loci scriptura variam lectionem concinnavit. WASS.

ead. l. 8. Ἡναγτιοῦντο) Vide III, 92, 93.

Pag. 290. l. 9. Καὶ παραλαβόν) Copula deest Gr. Cl. WASS. Abest etiam ab aliis bonae notae Mss. & recte, ut puto: nam turbat sensum, qui constat, si τινὰς suppleas cum Scholiafste; etsi is quoque agnoscit καί.

Pag. 291. l. 3. Πυθέως) Gr. Πυθιέως. Apud nostrum fere Πύθιος. agnoscit & Πυθεύς Steph. ex cuius genitivo Πυθῆος possessivum Πυθῆιος. Est & Πυθαίεύς. Pausan. Lib. X, c. ult.

Χάρων δὲ ὁ Πύθω φησὶν, pro Πύθου Ionice. WASS. Her-
mionici agri templum fuisse, e Pausaniae Lib. II hic anno-
tat Acacius. Sed ibi Πυθαεὺς, non Πυθεὺς est, cap. 35 sq.
ead. l. 4. Βοταμίον) Vallae interpretationem deinde etiam
alii interpretes Thucydidis & Lexicographi secuti sunt. re-
cte, an secus, affirmari non potest, cum nullo alio, quam
Thucyde auctore, haec vox laudetur. Nec facilius di-
ctū est, quinam sint in aliis Mss. παραποτάμιοι.

Pag. 292. l. 2. Τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προύχουσι)
Hoc cap. seq. dicit, οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς
ἐγένετο. Et cap. 116, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ οὐκ
ἐγένετο. Vide Heraldum I Adversar. 5.

ead. l. 5. Καρνέϊος &c.) Carneus cognomen erat Apollin-
is; quem ita appellatum ait Macrobius, ὅτι καίόμενος ὀ-
ρᾶται νέος· quod cum alia omnia ardentia consumerentur,
hic suo calore candens semper novus existit. Vide Pausa-
niam in Laconicis cap. 13. HUDS. Κρανεῖος Gr. passim. ἔ-
πὸ τῆς κρανείας, inquit Pausanias l. d. Vetustiores tamen
cum vulgatis faciunt. WASS. Pausanias varias huius nomi-
nis causas prodit. Infra cap. 75 Κάρνεια, dies festi Apollin-
is apud Lacedaemonios. ubi vid. Hudson. in Var. Lect.
& Spanhem. ad Callimach. Hymn. Apoll. v. 72 & 78.
Add. Meurs. III Miscellan. Lacon. 8. Ἱερομηνία, quod est
in Cl. habet etiam Scholiastes in edd. Bas. Stephan. 2. &
Hudf. Ἱερομηνία in Port. Quantum ex his verbis, & iis,
quae hic paulo post leguntur, τὸν μῆνα προύφασισαντο,
apparet, totus hic mensis, vel certe maxima illius pars,
sacris ac diebus festis apud Lacedaemonios videtur destina-
tus fuisse. Et fortassis talis fuit Ἱερομηνία, per quam The-
bani Plataeas occupare voluerunt, III, 56 & 65. quem-
admodum apud Romanos totus fere December diebus festis
& ludis absolvebatur. Et Ἱερομηνίαν non unius, sed plurium
dierum, sacrum, & per eam ab armis cessatum, atque in-
ducias ante Ἱερομηνίαν promulgatas fuisse, e Luciani Icaro-
menippo in fin. intelligitur: ubi Iovem Diis poenas in phi-
losophos poscentibus respondisse fingit, se, quae vellent,
facturum, sed in praesentia non fas esse quemquam sup-
plicio affici: Ἱερομηνία γὰρ ἐστίν, ὡς ἴστε, μηνῶν τεττά-
ρων· καὶ ἦδη τὴν ἐκεχειρίαν ἐπηγγειλάμεν. Quae etsi ficta
sunt, tamen quid in Ἱερομηνία observari solitum fuerit, in-
dicant; & quod de ἐκεχειρία dicit, non magnopere tantum
unius diei sacro convenit. Dio Lib. XXXVIII, pag. 61,

ἱερομηνίαν vocat dies, quibus Bibulus Caesari obnuntiabat: ἱερομηνίαν, inquit, ἐς πάσας ὁμοίως τὰς λοιπὰς τοῦ ἔτους ἡμέρας, ἐν αἷς οὐδ' εἰς ἐκκλησίαν ὁ δῆμος ἐκ τῶν νόμων συναελθεῖν ἐδύνατο, προηγόρευσε. Et pag. 62: ἀεὶ τῷ Καίσαρι, ὁσάκις γε ἐνεωτέριζέ τι, ἐνετέλλετο διὰ τῶν ὑπηρετῶν, ὅτι ἱερομηνία εἶν. Vertunt ibi *dies festos*: quod caute accipiendum dicit Casaubonus ad Sueton. Caes. cap. 20, quia obnuntiatione quidem dies nefastus fit, & comitalis esse definit, nec tamen festus, & ἑορτάσιμος fit. Itaque quid Dio appellet ἱερομηνίαν se non intelligere addit. Non videtur alia ratio dari posse, cur Dio hos dies ἱερομηνίαν vocarit, quam quod illis non magis cum populo agi poterat, quam ἱερομηνίαις & diebus ἑορτασίμοις. Illa porro, ἱερομηνία Δαριεῦσι, non minus, quam praecedentia, per parenthesis inferuntur: quod recte observavit Portus.

ead. l. 8. Καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην) Portus & Aca-cius hoc de celebratione dierum festorum acceperunt. Et sic ante eos alii apud Scholiasten. Mihi Valla rectius videtur vertisse, *iunere facto*. Nam ut ἄγειν, ἀπάγειν, ἐξάγειν, & προσάγειν τὴν στρατίαν, ita etiam ἑλλειπτικῶς eadem omnia sola dicuntur. Xenophon I Cyrip. in fin. ἢ ὅπως πρὸς πολεμίους προσάγειν, ἢ ἀπάγειν ἀπὸ πολεμίων, ἢ ὅπως πρὸς τεῖχος ἄγειν, ἢ ἀπάγειν. Ibid. εἶγε δὴ σοι κατὰ κέρας ἄγοντι — καὶ εἰ σοι ἐπὶ φάλαγγος ἄγοντι. Idem II, 59, Καὶ οὕτως ἐξάγει δὴ ὡς εἰς θήραν παρεσκευασμένος. Et III, p. 83, Ὅτι ἦδη καιρὸς εἶν ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Pag. 293. l. 3. Ὁμολογεῖν) Ὁμιλεῖν quidam Codd. & Schol. ὁμιλεῖν, pro *concordare* figurate. Hesychio ἐπικολουθῆσαι λόγοις ὁμολογεῖν minus placuit ob tautologiam scilicet. inter res & verba nullum commercium. Noster ὁμιλικῶς πολέμῳ. & VI, 5, οὐ πρότερον ὁμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Isocrates Nicocl. ὁμιλεῖν καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ἀνθρώποις δύνασθαι. Aristoteles Physiogn. p. 146: τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν, δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυχον καὶ φιλόνηκον πρὸς ἂν ὁμιλήσῃ. apud Iosephum ὁμιλεῖν τραύμασιν. Alterum tamen haud refugiunt auctores. Diodor. pag. 34, οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσι. Plato Epist. ὁμολογούμενοι λόγοι. Aristot. de Gen. & Corr. I: ΛΟΓΟΙ πρὸς τὴν αἰσθησιν ὉΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΛΕΓΟΝΤΕΣ. Dion. Halic. ὁμολογούμενα τῇ σκέψει ἔργα. Itaque nihil mutandum. WASS. Quae hic de varietate scripturae leguntur in Scholiaste vulgato, non sunt in Cass.

ead. l. 6. τὰ στρατόπεδα) Hic valde se torquet Portus in Var. Lect. non maxima de causa. Στρατός & στρατόπεδον quidem inter se distinguuntur, ut docet Ammonius. Et Aeschylus Sept. contra Theb. v. 79, Μεθεῖται στρατός στρατόπεδον λιπών. Sed τὰ στρατόπεδα hic recte possunt sumi pro exercitiis, ut Lib. IV, c. 94 & 96. infra c. 59, ἢ δὴ τῶν στρατοπέδων ὁσονοῦ ζυγιόντων. Plutarch. in Apophth. p. 328, Ἐλάφω στρατόπεδον ἠγουμένου λέοντος.

ead. l. 7. Περὶ τῆς εἰρήνης) Cl. περὶ εἰρήνην. Forte περὶ εἰρήνης. WASS.

ead. l. 12. Ἐς Κάρυας) Κάρυα apud Stephanum, ait Hudson. At idem v. Βοῖον numero pluralivo Κάρυαι. Lacones Hefychio auctore Καροῦαν dixere. ita legit & Phavorinus. *Carya*, *Caryatibus*, *Caryatium*, Vitruvius I, 1. Codex Aron- del. *Carynatium* perperam, ut ex Plinio XXXVI, 5 patet. *rotundatis Caryatidis* Sidonius. Gentile Καροιάται Inscript. apud Reinesium II, 61. Vid. Pausan. Lacon. cap. 10, & Messen. 16. Plutarch. Arato pag. 1020. Pheneatis confines erant *Caryae*. Vid. Liv. XXXIV, 26. De Arcadum Civit. Statius IV Theb. 225, & Hefych. v. Καρυᾶτις. Apud Statium pro *impulit* Codex D. quas magno non *abstulit* igne Napaeas? recte. Virg. me malus *abstulit* error. Vid. Xenophon p. 619. C. ἐν Καρύαις τῆς Λακωνικῆς Lucian. de sal- tat. p. 790. WASS.

Pag. 294. l. 3. Πυθόμενοι δὲ &c.) Cum nulla Codicum auctoritate nitatur coniectura Porti, (expungentis particu- lam δὲ, & hanc clausulam cum superiori iungentis) haud absonum esse puto, si verbum ἐκστρατεύεσθαι vi praepo- sitionis duplicem dicatur habere significationem, ut & *exire in expeditionem*, & *finire eandem*, significaret. Acacius. HUDS.

ead. l. 8. Ἐς Ἐπίδαυρον) Cl. ὡς. quomodo noster IV, 50, 79, VIII, 31. WASS. Sed omnibus his locis de ho- minibus dicitur.

Pag. 295. l. 2. Ἐκ Κρανίων) Vid. hoc Lib. cap. 35.

Pag. 296. l. 10. Ἄμιπποι) Quod ἄμιπποι (ita enim hic legendum) pedites sunt, claret (ut docet Harpocraton) e Thucydidis & Xenophontis Historiis rerum Graecarum. Aliis vero ἄμιπποι dicuntur equi celetes iuncti inter se, quorum altero sedebat rector vel auriga, qui utrumque regebat, in altero vehebatur eques armatus. Vide Eusta- thium in Odyss. ε, p. 1539, Harpocrat. & Tollii notas ad Palaephatum p. 6. HUDS. Antea nullo sensu ἄμιπποι.

Vid. Eufstath. ad Il. 1046, 48, ed. Bas. & Kuster. ad Suidam v. ἄμιπτοι. WASS. Add. interpretes Pollucis ad I, 131.

Pag. 297. l. 1. Τότε πρώτον) Τό, τε πρώτον legit Heilm. ead. l. 7. Μεθυδρίω) Μεθυδριον τῆς Μεγαλοπολιτιδος vocat Polybius IV, 11. Nam ex quo condita est Megalopolis, in vicum degeneravit; unde inter Κώμας recenset Pausanias, a quo etiam nominis ratio petatur. meminerunt eius etiam Plutarch. Cleon. p. 806, Plin. I, 420, Porphyr. de Abstin. II, 16. WASS. Vide etiam Holstenium ad Stephan. * Pag. 298. l. 4. ὄρβιον) Subintellige ὄδον, & respondent τοῖς, ἄλλην χαλεπήν. nihil ergo mutandum. WASS. Scriptura, quam Vallam secutum esse putat Stephanus, defendi posset ex hoc Menandri in Ὀργῆ apud Athenaeum VI, 10, ὄρβιος πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε. Sed haud dubie rectum est ὄρβιον. Vel pueris notum est hoc Hesiodi, μακρὸς δὲ καὶ ὄρβιος οἶμος ἐπ' αὐτήν.

ead. l. 9. Σάμινθον) De hoc oppido tacent veteres, opinor, universi. Itaque membranarum fides nonnihil mihi suspecta est. WASS.

Pag. 299. l. 6. Εἶργον ἀπὸ τῆς πόλεως) Ἀπὸ omittunt Mss. Noster II, 85, Καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἰργεσθῆαι τῆς θαλάσσης. alibi absolute. WASS.

Pag. 300. l. 2. Πρόξενος) Ammonius, πρόξενος πόλεως, καὶ ἔθνους. ξένος δ' ὁ εἰς ἑνός. Vid. II, 28, & Aelium Dionysium apud Eufstath. in Iliad. γ', p. 405. hoc sensu utuntur Plato, Aristoteles, alii. WASS.

ead. l. 3. Ὅσον) Ὅσον οὐ Ar. C. edd. vetf. Cass. Graev. & VI, 45 Ar. C. edd. Reg. Cass. Bene. & ὅσον οὐκ V, 64 Ar. C. Flor. VI, 57 Ar. C. edd. Reg. Cass. Graev. & VII, 69, VIII, 92 edd. Reg. Gr. VIII, 96. Denique ὅσον οὐ VIII, 26 Cass. Camerar. Suidas etiam ὅσον οὐκ. ὅσον οὐπω Suidas, Hesychius. Usitatus fateor coniunctim veniunt hae voculae. & Herodotus ὅσονων. WASS.

ead. l. 10. Αὐτὸς, καὶ οὐ) Αὐτὸς praetereunt Valla & Acacius. Puto, Portum bene expressisse *solus*. Homerus II. θ', v. 99: Τυδείδης αὐτὸς περὶ ἐὼν προμάχοισιν ἐρίχθη. Hoc Schol. parv. & Eufstathius in II. ρ', pag. 1105, exponunt μόνος. Lucian. Dial. Deor. pag. 203, Αὐτοὶ γὰρ ἐσμέν. Et Theocrit. X Idyll. 19, Τυφλὸς δ' οὐκ αὐτὸς ὁ Πλούτος, Ἄλλα καὶ ὠφρόντιστος Ἔρως.

ibid. Μετὰ τῶν πλειόνων) Graev. omittit τῶν, & sic alibi Thucydides. WASS.

Pag. 301. l. 3. Ἐν καλῶ) Gr. male ἐν τῷ καλῶ. WASS.
 Thucyd. cap. praec. Ἄλλ' ἐν καλῶ ἐδόκει ἢ μάχῃ ἔσεσθαι.
 ead. l. 14. Ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες) Vide Diodorum Sicul. pag.
 326 a. WASS.

Pag. 302. l. 2. Ἐν πολλῶ πλείονι) Codd. Ar. C. πολλῶ
 ἐν πλείονι. Aliter solet noster. WASS.

ead. l. 8. Ἐσιέναι) Cl. ex emendatione perverfa ἐπίέναι.
 WASS.

ead. l. 10. Περιγίγνεται) Thomas Mag. in περιεγέετο.

Pag. 303. l. 1. Βουλομένους χρηματίσαι) Spanhemius ad
 Julian. Orat. I, p. 122, de hoc verbo agens scribit, ve-
 teres Atticos χρηματίζειν dixisse pro *deliberare*, aut de re
 quapiam *cum aliquo agere*; & affert hunc locum Thucydi-
 dis; & alium e V, 5, Ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημά-
 τισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, nec non ex Aristophan.
 Thesmophor. 380, Καὶ χρηματίζειν πρῶτα περὶ Εὐριπίδου.
 Puto, eum non voluisse hoc ita accipi, quasi Graecis *χρη-*
ματίζειν in universum idem sit, quod Latinis *cum aliquo*
agere: nam de iis, quae privati de rebus privatis inter se
 agunt, ac deliberant, rarius *χρηματίζειν* dici invenias: sed
 de iis, quae publice & publico nomine aguntur; ut in his
 Thucydidis, Aristophanis, & infinitis aliorum scriptorum
 locis. Hic *χρηματίζειν* esse *cum populo agere*, vel *verba ad*
populum facere, apertum est e praecedentibus, πρὸς τὸν δή-
 μον οὐ προσήγον.

ead. l. 8. Πείσαντες ἐκ τῶν λόγων) Gr. ἐν τῷ λόγῳ. Hoc
 defendi quidem posset: sed non est recedendum a scriptura
 vulgata, quam tuentur alii omnes scripti & editi libri. Lu-
 cianus Catapl. pag. 440, Ἐκ τοῦ λόγου δείξω φανερώτερον.
 Idem de Sacrific. pag. 363, κατεδυσώπησεν αὐτὸν ἐκ τῶν
 λόγων. Plutarchus Romul. pag. 45, Πεπεισμένον ἐκ τινῶν
 ἄρα λογίων.

ead. l. 9. Ὀρχομένον τὸν Ἀρκαδικόν) Recte additur hic,
 & apud Herodotum Ἀρκαδικόν, ut nempe a Boeotico di-
 stinguatur. Apud nostrum I, ἢ Ὀρχομένους, Aristot. Hist.
 An. VIII, 252, & Schol. Pindari Masc. articulum adiun-
 gunt. Huius urbis meminit Laërtius Epimenide p. 74, &
 Antipater Epig. Anthol. IV, 22. Est & mons eiusdem no-
 minis in Thessalia, & in Arcadia etiam fluvius. Ita Duris
 apud Schol. Aristoph. Nub. 397, & Schol. Apollonii 1190.
 Historiam eius tradunt Diodor. XIX, p. 705, & Pausan.
 VIII, p. 626, 655, Strabo p. 411. WASS.

Pag. 304. l. 14. Ἐνεδίδοσαν) Habet significationem proditionis. Sic IV, 76, Χειρώνειαν δὲ ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν. Ibid. 88, & VII, 48.

Pag. 306. l. 9. Καὶ ὡς οὐπω) Schol. Cl. & Gr. καὶ οἷα οὐπω π. non male. WASS. Si quid mutandum fit, malim οἷα: nam οἷα plurale neutrum hic vix potest locum habere. Thucyd. V, 14, Τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἷα οὐπω γένητο τῇ Σπάρτῃ. Scholiastes Caff. neque hic, neque paulo post varietatem scripturae annotat.

ead. l. 10. Ὁρέστειον) Vide Salmasium ad Solinum pag. 145, Herodotum, Euripid. Electr. V, 1273, & Tzetzem VIII, 247. WASS. Ὁρέστειον dicit Euripides Orest. vers. 1647. Ὁρέστειον Stephanus. Salmas. l. d. p. 109 ed. Trai.

Pag. 307. l. 13. Δυσπρόσοδον) Thomas Mag. h. v. exponit δυσκολον περὶ τὴν εἴσοδον. Add. eundem in εὐπρόσοδος. Priore loco interposita particula τε legit, ἐρμυνον τε καὶ δυσπρόσοδον.

Pag. 308. l. 4. Κακὸν κακῶ ἰᾶσθαι) Vide Dion. Halic. XI, 14, p. 698 ed. Sylb. HUDS. Citat Plutarch. in Moral. p. 797, & legit ἰάσασθαι. WASS. Herodoti locus est III, 53. Versus Sophoclis exstant apud Stobaeum Serm. IV: Ἐνταῦθα μέντοι πάντα τ' ἀνθρώπων νοσεῖ, Κακοῖς ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά. Idem in Aiac. v. 362: Μὴ κακὸν κακῶ διδοῦς Ἄκος, πλέον τὸ πῆμα τῆς ἀτης τίθει.

ead. l. 5. Ἐπαιτίου) Plutarchus l. d. εὐπετοῦς, & βουλόμενον. Non videtur recedendum a scriptura recepta.

ead. l. 6. Ὁ δὲ εἶτε — ἀπήγε) Laudat Suidas in ἐπιβόημα, ὃ δὲ εἶτε τὸ ἐπ. qui ex hoc loco emendandus. Εἶτε καὶ διὰ τὸ ἐπ. & pro ἢ καὶ αὐτῷ leg. εἶτε καὶ &c. ibi male vertitur a cl. Kustero acclamatio. ἐπιβόημα σκληρὸν esse autumat Pollux VI, 208. pro quo ἐπιβόησις apud D. Halic. in Arte VII, 2. At verbalia in ισ non semper actionem denotant. Noster ἐπιβούλευμα, & ex illo Iosephus pro ἐπιβούλευσις. Sic γύμνασμα, δεξιωμα, μειδιάσμα & eiusmodi sexcenta. WASS. Si ἐπιβόημα tam durum videbatur Polluci, non debebat ipse eo uti IX, 123. Post δόξαν in Suida distinctio ponitur, & ἐξαιφνης coniungitur cum sequentibus: non deterius, quam in edd. Thucyd.

ead. l. 13. Βοηθούοντας) Pro βοιθήσοντας, si Scholiastae credimus, ait Stephanus Append. ad Scripta de Dialect. p. 138. Potest credi Scholiastae. Thucydides saepe praefens pro futuro ponit. IV, 40, ἀποδοῦναι & ἀποθνήσκειν. V, 4,

πείθειν. Et sic quamplurimis aliis locis. Vide ad IV, 61.

Pag. 309. l. 3. Τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ) Reg. non habet αἰφνιδίῳ. Et potest suspectum esse, tanquam ex interpretatione. Nam ἡ ἐξ ὀλίγου ἀναχώρησις eadem est, quae αἰφνιδίος. Thucydides II, 61, Μεταβολῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου ἐμπεσοῦσης. IV, 108, Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακὰς, ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι διέτεμπον ἐς τὰς πόλεις. V, 64, Ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγένετο. ubi Schol. Cass. itidem supplet καιροῦ. Et 71, Ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι.

ibid. Αὐτῶν ἀναχώρησει) Αὐτῶν deest Gr. perperam. WASS.

ead. l. 5. Ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν) Ἐαυτοὺς deesse putat Scholiastes. Sed videndum est, an potius suppleri debeat αὐτοὺς, nempe, τοὺς Ἀργεῖους, e conspectu eorum evaserunt. Ita certe hoc verbo utitur Lucianus, qui non pauca a Thucydide sumpsit, II Ver. Hist. p. 687: Ἐφεύγομεν, ἀπολιπόντες αὐτοὺς μαχομένους. — Ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτοὺς, ἰάμεθά τε τοὺς τραυματίας. Sic ἀποκρύπτειν γῆν dicuntur navigantes, qui tam longe in altum provecti sunt, ut terram conspiceri non amplius possint. Vid. Budaeum Commentar. Ling. Gr. p. 324. Ab his autem ductum hoc genus loquendi docet Schol. Cass. Nam quod in edito sine ullo sensu legitur, ἰδίως μὲν ἐπὶ τῶν ὀπλιζομένων, in illo est, ἰδίως μὲν ἐπὶ τῶν πλοῖζομένων.

ead. l. 12. Προελθόντες) Non recte quidam Mss. προσελθόντες. Mox cap. seq. ἀπὸ τοῦ λόφου προσελθούσας.

Pag. 310. l. 9. Ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται) Fuit summa & absoluta regis in bello potestas, cum domi esset adstricta & obnoxia. Itaque de Leotychide ait Herodotus Lib. 6, quod illi Imperatorem agenti adversus Thesfalos licuerit omnia agere. Vide Cragium de Rep. Laced. lib. 4, cap. 4. HUDS.

ead. l. 10. Πολεμάρχους) Cuilibet morae praeerat unus Polemarchus, ut docet Xenophon de Rep. Laced. Vide Cragium de Rep. Laced. l. 4, c. 4. HUDS.

ead. l. 11. Πεντηκοστανῆσιν) Qui Thucydidi πεντηκοστανῆρες, Xenophonti πεντηκοστῆρες dicuntur. πεντηκοστὺς autem erat λόχου seu turmae pars dimidia, atque octo, ut ait Xenophon, in qualibet mora. unde patet, ut inquit Cragius l. 4, c. 4, Pentecostyn quamlibet fuisse quinquagenorum militum, sicut nomen ipsum indicare vide-

tur. Qui vero praefecti erant huic numero militum, dicebantur πεντηκοντατῆρες. HUDS. Add. Emmium in Descript. Reip. Lacon. p. 494 & 499, & Meursium Miscellan. Lac. II, 2. Lipsius V de milit. Rom. 10 Πολεμάρχους dicit velut Tribunos in exercitu Rom. fuisse; λοχαγούς vertit Centuriones; πεντηκοντατῆρας Quinquagenarios; ἐνωμοτάρχας Decanos, & ἐνωμοτίαν Decuriam. Non possunt haec omnia propriis nominibus Latinis exprimi, propter discrimen inter militiam Graecam & Romanam. De λόχοις & λοχαγοῖς multa habet Spanhemius ad Iulian. Orat. I, p. 236. Add. Perizon. ad Aelian. II Var. Hist. 44.

Pag. 311. l. 1. Πλὴν ὀλίγου — εἰσὶν) Aristides Tom. I, p. 387 ed. Canter. ὀλίγων minus eleganter laudat. WASS.

ead. l. 7. Νεοδαμώδεις) Supra cap. 34.

ead. l. 12. Οἱ ἰππῆς) Articulus abest a Gr. Sic noster infra. WASS.

Pag. 312. l. 1. Παρὰ δ' αὐτοῖς) Αὐτοῦς Cl. Gr. Paulo ante παρὰ δ' αὐτοῖς. IDEM. Αὐτοῦς habent omnes Mss. & edd. ante Stephani secundam, quam secutus est Portus. Et hoc non minus recte ea significatione, quam hic habere debet, dicitur, quam παρ' αὐτοῖς. Thucydides hoc ipso cap. καὶ παρ' αὐτοῦς Ἀρκάδων Ἡραϊῆς.

ead. l. 5. Κλεωναῖοι) Thucyd. VI, 95, μέχρι Κλεωνῶν. Melae, inquit Lloydius, Cleona. At fallitur, ut alias. Duplices etenim Cleonae, Argolicae & Chalcidicae. De posterioribus Mela, qui in hac scriptura solus est: plurium numero extulit Herodotus, & plerique omnes. Ceterum Cleonae Argolicae supra Mycenae, colle edito sitae erant, in via, quae Argis Corinthum ducit. Consule Xenoph. p. 644, Liv. XXXIV, 25, Pausan. p. 143, Plutarch. Arato p. 1040. Oppida circumiacentia hoc ordine a Polybio memorantur, Καρύαις, Πελλήνην, Φενέδν, Ἄργος, Φλιοῦντα, ΚΛΕΩΝΑΣ, Ἐπίδαυρον, Ἑρμιόνα, Τροιζῆνα, Κόρινθον. Nomen eis aut a Cleone Afopi filia, iuxta Herodotum & Diodorum, aut a Cleone Pelopis filio, quod Pausaniae placuit. Civium inopiam satis innuit Ovidius non uno in loco epitheto humiles. Situm respexit Statius, celsa Prosymne, Aptior armentis Midea, pecorosaque Phyllos, Quaeque pavet longa spumantem valle Charadron, Neris, & ingenti Turritae mole Cleonae. Codices nostri Prosymna, Mide, Phyllos, Clionae, perperam. De ceteris oppidis Schol. & Annotat. consulantur. De Midea tacent etiam Mela, Plinius, &

Geographorum vulgus; nempe a Copaide lacu absorpta est. Et tam Μίδεια quam Μιδέα scribi, testis alicubi Strabo. Cleonae vero Nigro, sed nescio quam vere, Sanvasili. Inter raphani species τὴν Κλεωναίαν recensuit Theophrastus Hist. Pl. VII, 4. Vid. Eustathium ad Il. β, p. 220, & Demosthenem de Coron. p. 326. WASS.

ead. l. 13. Κομπῶδες) Laudat Pollux IX, 148, & agn. Hesychius, ut recte observat Hemsterhusius. Qua forma Aristot. Polit. τὸ κομψὸν ἔχουσιν λόγοι. WASS.

Pag. 313. l. 3. Ἐν δὲ ἐκάστῳ λόχῳ πεντηκοστούς ἦσαν τέσσαρες &c.) De hoc loco praeter Cragium agunt Emmius, Meurfius l. d. & Camerarius ad Xenoph. II Cyri-
paed. pag. 309.

ead. l. 5. Ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ) Suidas, ζυγὸς ἐν τοῖς Τακτικοῖς τὸ ἐκ περισσθηκόντων ἀλλήλοις πλῆθος. Vide ibi Kusterum, qui ita recte emendavit e Mss. pro περισσθηκόντων: quod tamen etiam Arcerius viderat ad Aeliani Tactic. c. 7.

Pag. 314. l. 10. Ταῦτα) Quidam libri τοιαῦτα. non male. WASS.

ead. l. 11. Καθ' ἐκάστους τε, καὶ μετὰ πολεμικῶν νόμων) Haec varie vertunt interpretes. Est locus perplexa structura orationis obscurissimus, in quo explicando vires ingenii, qui volet, experiatur. Schol. Cass. pro iis, quae in vulgato leguntur, ἢ γράφειν προτροπικὰ, bene habet ἢν δὲ προτροπικὰ. Νόμους πολιτικούς in Nota Hudsoni per errorem scribitur, pro πολεμικούς. DUKER. Locum sic ordinandum censet Heilm. Λακεδαιμόνιοι — ἐν σείσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ὧν ἠπίσταντο, ἀγαθοῖς οὔσιν, i. e. παρεκέλευσαν ἀλλήλους, μεμψίζδαι τούτων ἀ πάλαι ἠπίσταντο, (Virg. Aen. V, conscia virtus) καὶ ἀγαθοὺς εἶναι. Male vero interpr. Lat. partim per se ipsos, partim ob militarem disciplinam. Καθ' ἐκάστους est, singuli singulos, & πολεμικοὶ νόμοι sunt ἄσματα, ut bene Schol.

ead. l. 13. Ἔργων — παραίνεσιν) Stobaeus pag. 201, qui μελέτην habet. WASS. Stobaeus omittit participium εἰδότες, nec utitur oratione infinita: ob eamque causam etiam σώζει & παραίνεσις dicit. In eo magis a scriptura, quae in Thucydide est, abit, quod pro ῥηθεῖσαν habet ῥηθέντων. Quae lectio confirmari potest alio loco Thucydidis VI, 68: αὕτη γὰρ ἢ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχέειν, ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι μετὰ ἀσπένους

στρατοπέδου. Μελέτην *meditationem* verterat Valla; *exercitationem* Stephanus: quae retinere potuerat Portus. *Usum & exercitationem*, Acacius.

Pag. 315. l. 5. Ὑπὸ ἀυλιτῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεστῶτων) Νόμου, quod est in Clar. Cass. & Gr. ita defendi potest, ut ea vox non pro lege accipiatur cum interpretibus, sed pro nomo musico, & haec coniungantur ὑπὸ νόμου πολλῶν ἀυλιτῶν. Quae significatio vocis νόμος etiam retento dativo νόμῳ manere potest. Nam haec sine discrimine secundo & tertio casu dicuntur. Hesiod. ἄσπ. v. 280, Αἶ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἀναγον χορὸν ἡμερέοντα. Aristoph. Acharn. v. 1000, Πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος. Anacreon Carm. VI, Ὑπὸ βαρβίτῳ χορεύει. Lucianus Dial. Deor. p. 187, Ὑπ' αὐλῶ καὶ τυμπάνοις εὐρυθμα βαίνει. Et haec interpretatio ex eo confirmari videtur, quod mox addit Thucydides, οὐ τοῦ θεοῦ χάριν: quod Scholiastes exponit ὕμνου; nam νόμος est hymnus Deorum, ut Scholiastes Aristophanis Equit. v. 9, & ex eo aliisque Spanhemius ad Callimach. Hymn. in Delum ostendit. Nec tamen plane improbem versionem interpretum *ex lege*. Erat enim, ut ait Xenophon de Lacedaemonior. Republ. in fine, νόμος, ἀυλεῖν πάντας τοὺς παρόντας ἀυλιτάς. Respexit ad hunc locum Servius ad Virgil. VIII Aeneid. 2.

ead. l. 6. Μετὰ ῥυθμοῦ) Vide Polybium apud Athenaeum XIV, 5. Saltantium in morem Aristophanis verbis Plut. v. 758: ἐκτυπεῖτο δὲ Ἐμβὰς χερόντων εὐρυθμοῖς προβήμασιν. Pollux III, 92, μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοισιν. male, pro βαίνοντες προέλθοισιν. WASS. De iisdem Polyaeus I, 10: Πρὸς τὸ μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν ἐμβαίοντες ἀρρήκτοι τὴν τάξιν ἐγένοντο. Et Lucianus de Saltat. p. 790: Ἀπαντα μετὰ μουσῶν ποιούσιν, ἄχρι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐλὴν καὶ ῥυθμὸν, καὶ εὐτακτον ἐμβασιν τοῦ ποδός. Pro προέλθοισιν Gellius & Scholiastes habent προσέλθοισιν.

ead. l. 8. Τὰ μεγάλα) Ita Mss. antea μέγιστα. Quo plures, eo minus ordinis, turbae plurimum. WASS. Μεγάλα etiam Gellius, & ποιεῖν ἐν ταῖς προσόδοις. Ποιεῖν Valla satis recte vertit *accidere*. Aristophanes Plut. vers. 1205: Καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τὰναντία αὐταὶ ποιούσι. Eandem significationem τοῦ ποιεῖν puto esse in eo, quod paulo post dicit Thucydides, Τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο. Nam loquitur de eo, quod in concursu proelii accidere solet exercitibus, non ut Portus accepit, de

stratagemate, quo illi uti soleant. Acacius non male: *solet hoc in omni acie fieri.*

Pag. 316. l. 6. Γύμνωσιν) Γνωσιν in Gr. e compendio scripturae est.

Pag. 318. l. 12. Πέντε λόχοις) Ita edi voluerat cl. Wasse, pro πεντελόχοις, quod Hudsonus ex edd. praecedentibus dederat, & in Cass. ac Dan. est. Schol. Cass. auctior vulgato addit, ὡς ἀρχιλόχοις.

Pag. 319. l. 7. Ἐκυκλούτο) Thomas Mag. in κυκλέω.

Pag. 320. l. 9. Φυγή) Pharacis Spartani salubre consilium legas apud Diodorum Siculum p. 326 d. WASS.

Pag. 321. l. 11. Ἀπογενέσθαι) Vide Suidam in ἀπεγένετο. Noster saepe hoc sensu. WASS.

Pag. 322. l. 1. Ὁ ἕτερος βασιλεὺς) *Lex Spartae lata;* (ut scribit Herodotus lib. 5.) *non licere prodeunte exercitu utrumque regem comitari.* Hac tamen lege non obstante, Plistoanax, cum bellum Agis gereret adversus Argivos & Mantinenfes, duxit & ipse copias ex iunioribus & senioribus conscriptas. Vide Cragium l. 4, c. 4. HUDS.

ead. l. 4. Ἀπέτρεψαν) Magis placet ἀπέστρεψαν, quod est in plerisque Mss. Thucydides IV, 97: Ἀπαντᾷ κηρυκε Βοιωτῶν, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας.

ead. l. 6. Κάρνεια) Sacrum circa Olymp. XXVII institutum. WASS. Est de hoc etiam supra cap. 54.

ead. l. 10. Ἀπελύσαντο) Conf. omnino Plutarchum Agefil. pag. 614. WASS.

ead. l. 12. Τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ) Clar. & Cass. προτέρᾳ. Ammonius & Thomas Magister hoc discrimen statuunt inter προτέρα & προτεραία: προτέρα, ἐπὶ τάξεως προτεραία δὲ, ἐπὶ μόνης ἡμέρας. Itaque ex illorum sententia non recte dicitur, τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς μάχης. Sed non minus recte dici τῇ προτέρα ἡμέρᾳ, quam τῇ προτεραίᾳ, ostendit Stephanus ex Homero Iliad. φ', v. 5, Odyss. π', 50, & ex Aristotele V Polit. 12, εἰ τῇ προτέρα ἐγένετο τῆς τροπῆς, pridie solstitii, vel brumae. Pollux I, 65, Φαίης δ' ἂν — καὶ τῇ προτεραίᾳ, καὶ τῇ προτέρᾳ.

ibid. Συνέβη) Συνέβη, non συνέβη, Reg. Cass. Gr. & c: 50 contra, sed male. Poëtae omnes ξ pro σ passim usurparunt: oratores perraro, Isocrates bis tantum, si libri non fallunt. Circa Alexandri Magni tempora usus elementi ξ exolevisse videtur, & abiisse in desuetudinem. Apud Polybium vix invenitur. In Thucyd. VIII, 97 pro συνέλεγον γε:

pone *ξυνέλεγον* cum Reg. & Cam. & VIII, 12, pro *συμφορὰν* omnino *ξυμφορὰν* Reg. Cass. auctoribus. WASS.

Pag. 324. l. 9. Δύο λόγῳ φέρων) Hinc illa Romani: *In hoc ego sinu & bellum & pacem vobis fero.* WASS.

ead. l. 10. Ὡς εἶ) A Gr. εἶ abest. male. WASS.

Pag. 325. l. 2. Ποττῶς) Pro πρὸς τοὺς. Loca Eustathii ab Hudsono in Var. Lect. indicata, sunt in Iliad. λ', pag. 828, & Iliad. ς', pag. 1106: πῶτ τῷ Δίῳς, ἦγουν πρὸς τοῦ Διός. Etymol. M. coniungit: Ποττᾶν, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὴν Δωρικῶς. ποττὸ πῦρ, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸ πῦρ. Posterius est ex Aristoph. Acharn. v. 751, qui ibid. v. 732 ποττᾶν μάδδεν, Lylistr. v. 1005 ποττᾶν Ἑλλάδα, v. 1266 ποττᾶς σπονδάς. Et Theocritus XI, 1, ποττῶν Ἐρωτα.

ead. l. 11. Συμβατόσαιμεν) Coniectura Porti *συμβατοσέμεν* legentis, i. e. *συμβατόσειν*, a *συμβατώ*, probabilior foret, si hoc verbum aliis quoque in usu esset. Nec ab eo futurum est *συμβατόσειν*, sed *συμβατώσειν*. Etiam magis αὐτῶς, ut puto, dicunt Dores, quam αὐτοὺς, ut *καβαρὸς*, *ὀφθαλμὸς*, & alia huiusmodi apud Theocritum: item *δόμεν* pro *δοῦναι*, quod & hic quidam libri habent, ut paulo ante omnes *ἀποδόμεν* pro *ἀποδοῦναι*; non *δόμεν*, nec *ἀποδῶναι*. Mox pro *Πελοποννάσου*, etsi ita in omnibus scriptis & editis est, non dubitem legere *Πελοποννάσω*, ut paulo inferius *ἐκτὸς Πελοποννάσω*. Scio, a quibusdam dici, non ubique servari dialectum Doricam: sed nulla causa est, cur in eadem voce servari non debeat. Nec improbabile est, saepe scribis librariis, qui communi linguae Graecae magis assueti erant, tribuendum esse, quod interdum dialecti Doricae ratio non habetur. Cui rei vel sola varietas editionum Theocriti in iisdem vocabulis argumento esse potest. Quod in Codd. Cass. ad *σύματος ἔμεν λην* adscriptum est, suspicor magis interpretationem τοῦ λην, quam variantem lectionem esse. Erant in eiusdem margine etiam haec scripta αἰ μὲν ὕλην τοῖς ἐπι, sed deinde transversa linea trajecta. DUKER. Lectionem Cod. Cass. *περὶ δὲ τῷ σιῶ σύματος ἔμεν λην* &c. probat Heilm. q. d. Attic. *περὶ δὲ τοῦ θεοῦ σύματος εἶναι θέλειν ὄρκους τοῖς Ἐπιδαυρίοις.* Cf. supr. cap. 53: *Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν περὶ τοῦ ΘΥΜΑΤΟΣ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθέος.*

Pag. 326. l. 2. Ὅπα καὶ) Sine dubio rectum est ὕπακα, vel, si quis hoc mavult, ὕπα κα. Cap. 79, ὕπα κα

δικαιότατα κρίναντες. Huiusmodi sunt αἶκα, ἐπεὶ κα, & alia huius generis in scriptoribus Doricis, & monumentis veteribus Dorica dialecto scriptis.

ead. l. 9. Ἀπιάλλειν) Hesychius ἀπιαλεῖς, ἀποπέμψεις. Etymologici M. auctor in ἠπιάλος: ἢ παρὰ τὸ πέμπτεισθαι ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀπιάλος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπιέναι, ὃ ὀφείλων ἀπιέναι. De ἰάλλω idem compluribus locis agit, ut & Eustathius ad Homerum.

Pag. 327. l. 7. Κοινῶν ἐόντων τῶν σπονδῶν) Multa afferuntur exempla adiectivorum masculini generis, etsi feminina habent, pro femininis positorum, ut στερρὸς φύσις apud Euripidem Hecub. v. 296; στειρὸς οὔσα μύσχος Androm. 711, & alia huiusmodi. item participiorum masculinorum numero duali substantivis femininis appositorum, quae ad Iliad. θ', v. 455, ex Hesiodi Ἔργ. 197, Euripidis Hippol. 387, & Sophoclis Electr. pag. 124 ed. Stephan. verif. 982 ed. Angl. annotavit Eustathius pag. 723, & ex eo H. Stephanus in Append. ad Scripta al. de Dialect. p. 151, 152, & Barnet. ad Euripidis Hippolyt. Sed haec omnia ab hoc loco aliena sunt. Unum est apud Stephanum, quod fortassis huc pertinere possit, ex Homeri Il. δ', 22: Ἦτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, pro ἀκέουσα: quamquam etiam alii ibi ἀκέων pro adverbio positum acceperunt. Verum etiamsi quis hic ita quoque sumi posse τὸ ἐόντων putet, tamen apertum est, nominativos τὰ δὲ ἄλλαι πόλεις, & ceteros, pendere sine verbo, quod oratio requirebat; cui incommodo mederi voluit interpres, supplendo verbum substantivum *sint*. Si scirem, apud alios scriptores Graecos σπονδῶν numero singulari pro foedere inveniri, auderem, ducente eo scriptura Reg. & Cass. coniecere κοινῶν ἐχόντων τὰν σπονδῶν καὶ τὰν ζυμμαχίαν. Nam ἐχόντων pro ἐχέτωσαν non solum Atticos, sed etiam Dores dixisse, certum est. In Foedere inter Hierapytnios & Priansios inter Marmora Arundell. p. 119, ἐρπόντων παρ' ἀλλάλοισ ἐς ἀνδρήϊον — ἀναγινωσκόντων δὲ τὰν στάλαν — καὶ προπαραγελλόντων ἀλλάλοισ — & ἀποτεισάντων οἱ αἰτιοὶ τούτων στατήρας ἑκατόν. Plane mihi persuadeo, vitium esse in voce ἐόντων. Quae Hudson. in Var. Lect. habet, nihil iuvant ad difficultatem expediendam. Ἐὼν pro ὄν etiam Dores dicunt. Theocrit. XXVI, 2: τρεῖς ἀγαθὸν αὐτὰ ἐοῖσαι, i. e. οὔσαι. Sed in verbis κοινῶν ὄντων τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ζυμμαχιῶν non est figura, quam πρὸς τὸ σημαίνόμενον vocant Gram-

matici, ad quam Hudsonus hoc fortassis referendum putat. *ead. l. 10.* Ὅσοι) Gr. ὄσσοι, & mox ἐσσοῦνται Cl. Gr. passim; & sic forte rescribendum. Ita enim Archimedes, Theocritus, alii. WASS.

Pag. 329. l. 10. Πρόφασιν) Sic Thucydides III, III: Οἱ Μαντινεῖς, καὶ οἷς ἐσπειστο, πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ Φρυγᾶνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες. Euripides Iphigenia in Aul. v. 360: Καὶ πέμπεις ἕκδον — παῖδα σὴν Δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην. Demosthenes de Coron. pag. 148: Ὅτι ἐξάπεστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῆτον παραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς.

ead. l. 11. Τὸ ἄλλο φρούριον) Retinendum est φρούριον, si ostendi possit, vocabulum illud non tantum de loco, sed etiam de hominibus, qui custodiae & praesidii causa in eo sunt, dici. Sin, praeferrem, quod est in quibusdam Mss. φρουρικόν, etsi nusquam alibi lectum. Nam quin eodem modo dici possit τὸ φρουρικόν pro ἡ φρουρὰ, sive οἱ φρουροί, quo τὸ Ἑλληνικόν, τὸ βαρβαρικόν, pro οἱ Ἕλληνες, οἱ βάρβαροι, & alia id genus, dubitari non potest.

Pag. 330. l. 9. Ὀλιγαρχία) Locum hunc illustrat Diodorus pag. 327 a. WASS.

ead. l. 13. Δικτιδιῆς) Alii Διεῖς & Διῆς. Vide nostrum supr. cap. 35. De hac gente nihil video legisse. WASS. Διεῖς & Διῆς fortassis sunt compendia scripturae.

Pag. 331. l. 5. Τὰς γυμνοπαιδείας) De Gymnopaedia Lacedaemoniorum habet etiam Scalig. ad Euseb. Chron. p. 81.

Pag. 333. l. 2. Ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος) Diodorus Sic. pag. 327 c. WASS.

ead. l. 4. Ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν) Alterum horum supervacuum videtur. Ex annotatione Scholiastae colligas, eum non habuisse in exemplari suo verba ἐκ τοῦ Ἄργους.

ead. l. 8. Ὑσιὰς) Vide ad III, 24. De huius situ Plinius IV, 5, Strabo IX, 404. Pausan. Arcad. VI: Εἰσὶν οὖν ἐς Ἀρκαδίαν ἐσβολαὶ κατὰ τὴν Ἀργείαν, πρὸς μὲν ὙΣΙΩΝ καὶ κατὰ τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον ἐς τὴν Τεγεατικὴν. WASS.

ead. l. 13. Ἀπεδέχοντο) Ar. C. Cass. Dan. melius, puτο, ὑπεδέχοντο, quasi λάθρα id fecissent. WASS.

Pag. 335. l. 4. Οἱ δὲ Μήλιοι) Melios Lacedaemoniorum fuisse colonos, docet Herodotus l. 7, & Xenophon Ἑλληνικῶν lib. 2. A quo autem, quando, & qua occasione haec colonia deducta, refert Plutarchus lib. de Virtutibus Mulie-

rum, ubi de Tyrrenis agit; item Conon Narrat. 36. HUDS.

Pag. 336. l. 3. Ἐπειδὴ οὐ πρὸς) Vide Dionys. Halicarn. qui Dialogum hunc, ob varietatem venuste interpositum, acerbe nimis exagitat in Iudic. de Thucyd. § 37. WASS. Dionysius Halicarn. non solum multa vitia orationis in hoc Dialogo reprehendit; sed etiam satis aperte significat, totum hoc colloquium a Thucydidē confictum esse, quod neque ipse conventui interfuerit, neque ea, quae ab Atheniensibus aut Meliis dicerentur, audiverit: nam post ea, quae ad Amphipolin gesta erant, eum patria eiectum omne reliquum tempus huius belli in Thracia egisse: idque ipsum testari libro superiore. Satis animose Thucydidem defendit Acacius, & e Vita Thucydidis ostendit, falsum esse, eum toto illo tempore in Thracia vixisse, atque etiam ex ipso Thucydidē V, 26 docet, eum in exilio cum utrisque partibus versatum fuisse. Ac denique multo iustius e Dionysio quaeri posse dicit, unde ipse orationes Aeneae, Latini, Romuli, atque imprimis illud omni artificio oratorio elaboratum colloquium Tulli Hostilii cum Metio Albano acceperit. Non male haec Acacius. Ac Dionysius quoque, si non secutus est aliam divisionem librorum Thucydidis, in eo memoriae vitio erravit, quod Thucydidem libro superiore de exilio suo narrare scribit. De cetero non male iudicat, multa perplexa, contorta & coacta esse in hoc Dialogo.

ead. l. 5. Ἐσάπαξ) Ἐσ ἅπαξ Cass. Gr. Utrunque militans exemplaria, sed hoc malo. Sic D. Luc. Aët. X, 16, ἐπὶ τρις, Herodotus V, ἐς τρις, εἰς ἅπαν Iosephus Ant. VIII, p. 349. Seniores bis τὸ ἅπαξ, & sic Suidas. Hippocrates autem §. V, 156, ἐσάπαξ; ut ἐφάπαξ, & καθάπαξ Hefychius, Glossae, Ulpian. ad Dem. 334. Schol. ad Od. φ', 349. WASS.

ead. l. 8. Ἐνὶ λόγῳ) Multi libri ἐν ὀλίγῳ. Sed alterum illud Thucydidem sapit magis. WASS.

ead. l. 14. Διαφέροντα αὐτοῦ) Dionysius Hal. dicit, genitivum αὐτοῦ neque cum feminino ἐπιείκεια, neque cum neutris τὰ παρόντα & μέλλοντα convenire, &, ut apta & congruens esset oratio, debuisse dici διαφέροντα αὐτῆς, nempe τῆς ἐπιεικείας. Fortassis Thucydidēs genitivum αὐτοῦ retulit ad τοῦ διδάσκειν.

Pag. 337. l. 2. Περιγυνομένοις) Ita ex Gr. substituiamus pro περιγενομένοις. WASS.

Pag. 338. l. 6. Ἐπισταμένους — ξυγχαροῦσι) Stobaeus
Thucyd. Vol. III. N n

303; ubi ἀνθρωπίνῳ perpetam: ibi tamen πράσσουσι cum nostris. Conf. Aeschylum Agam. 1430, & Euripidem Hec. 226. WASS.

ead. l. 11. Μὴ καταλύειν ἡμᾶς) Scriptura Cod. Cass. ὑμᾶς melius videtur convenire sententiae: nam Melii de eo agunt, quod Atheniensibus utile futurum sit. Et sic etiam Schol. Cass. νυμίζομεν ὑμῖν προσήκειν, non ἡμῖν. Τὸ κοινὸν ἀγαθὸν idem interpretatur τὴν ἐλευθερίαν. εἶναι τὰ εἰλότα potest esse *obvenire, obtingere aequa*: ut dicant Melii, se putare utile futurum esse Atheniensibus, eos, qui in periculo sunt, ab iis adipisci, quod aequum & iustum est. Thucyd. III, 39: Ὅταν ἢ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ἢ, ἢ σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον.

ead. l. 13. Καί τι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ἀφελθῆναι) Horum verborum haec, ni fallor, est sententia: iis, qui in periculo versantur, debere prodesse qualemcunque orationem ad persuadenda potentioribus, quae cupiunt; etiam si ab ea absit exactissima ἀκρίβεια, neque accuratissime apud eos se defendere, iisque purgare se possint. Utrum autem, qui huiusmodi oratione utuntur, rectius dicantur ἐκτὸς, an ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς conari πείθειν, non satis constituere possum, & fortassis utrumque defendi queat. Ἐντὸς legit etiam Valla, & habent omnes libri scripti & editi ante Stephanum.

Pag. 339. l. 8. Ἄλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοι) Porti Latina interpretatio horum verborum aberrat a mente Thucydidis, quam recte perceperunt Stephanus & Acacius, praeunte etiam Scholiaste.

ead. l. 12. Ἀπόνως) Acacius, *sine magno labore*. Stephanus, *citra ullam molestiam*, id est, *nihil nobis faceffi negotii circa imperium, quod in vos obtinemus*. Portus ἀπόνως refert ad Melios, cui non assentior.

Pag. 340. l. 6. Ὡστε) Si ὥστε accipias pro *itaque*, cum interprete Dionysii Halic. non opus erit supplementis illis, quae huc inferciuntur. Nec omnino necessarium est ad sententiam, ut haec cum interrogatione legantur, quae & a Graev. abest. Ea demta locus ita accipi potest: *Itaque, quantum scilicet ex oratione vestra intelligimus, non receperitis, vel non volueritis, id est, non concesseritis nobis, ut otium agentes vobis pro hostibus amici, & neutris focii simus. Accusativum ἡμᾶς vulgo coniungunt cum δέξοισθε, qui aequè referri potest ad sequentem infiniti-*

vum εἶναι. Δέχεσθαι autem hac significatione recte dici, ostendi potest e locis veterum scriptorum apud Budaeum in Commentar. Ling. Gr. pag. 892. Lucian. Dial. mort. p. 297: Οἱ οὐκ ἂν δέξαιτο ἀνελεῖν, εἴ τις αὐτοὺς ἀνεπέμψειε, non velint, non cupiant. Thucyd. V, 32: Μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, non volentibus, recusantibus Atheniensibus.

ead. l. 9. Οὐ γὰρ — δηλούμενον) Dionys. Halic. p. 153 ἐνθύμημα inquit πονηρὸν, καὶ σχολίως ἀπηγγελέμενον. WASS.

Pag. 341. l. 5. Ἄλλως τε καὶ) Haec satis obscura sunt. Melior, quam Vallae & Porti, videtur esse interpretatio Acacii: maxime cum vos insulam colentes, infirmioresque alii, nobis maris dominis superiores non fueritis. Ναυκρατῶρων recte probat Portus. Nam sic quoque Hefychius, & ναυκρατεῖν dicunt Graeci, non ναυτοκρατεῖν. Paulo post ἐκβιάσαντες, quod est in Reg. & Cass. non minus bene huic loco convenit, quam vulgatum ἐκβιάσαντες.

Pag. 342. l. 12. Ἦπου ἄρα) Scholiastes ἐρωτηματικῶς ὀνι putavit: nam interpretatur πῶς οὐκ ἂν; Itaque ex illius sententia Ἦπου, ut hic habet Gr. i. e. ποππε? non Ἦπου scribendum, & in fine periodi nota interrogationis ponenda est.

Pag. 343. l. 8. Ἄλλ' ἐπιστάμεθα — πλῆθος) Stobaeus p. 364. WASS.

ead. l. 9. Κοινοτέρας τὰς τύχας) Cod. Dan. & Stobaeus καινοτέρας, quod non contemnendum, & melius sententiae convenire videtur, quam κοινοτέρας. Gesnerus apud Stobaeum non male ita Latine expressit: in bellis interdum eventus inopinatos accidere, & longe alios, quam pro multitudinis utrinque ratione. Καινὸν saepe idem esse, quod παράλογον & παράδοξον, nemo dubitat. Τὸ καινὸν τοῦ πολέμου, Thucydides III, 30, i. e. ut Scholiastes, τὸ παρ' ἐλπίδα, καὶ παρὰ δόξαν. Τὰ τῶν πολεμίων fortassis defendi potest. Si tamen in scripto aliquo invenissem πολέμων, id praeferrem; ut in loco Thucydidis modo laudato, & I, 78, τοῦ πολέμου τὸν παράλογον.

ead. l. 13. Ἐλπίς — λυμαίνεται) Dionys. Halic. Tom. II, p. 156, & λαβυρινθῶν inquit σχολιώτερα. Aeschylus Prom. Ἰθνητοῦς τ' ἔπαυσα μὴ προδέχεσθαι μῦθον. Τὸ ποῖον εὐρῶν τῆσδε φάρμακον νόσου; ΤΥΦΛΑΣ ἐν αὐτοῖς ἘΛΠΙΔΑΣ κατ' ὥκισα. Vid. Hesiod. Ἔργ. 97. Aeschylus Agam. Οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἄνδρας ἘΛΠΙΔΑΣ σιτουμένους. Idem fere Euripid. Phoenis. 399. Noster ad Pindarum respexit Isthm. V, 73, οὔτοι τετυφλωται, μακρὸς Μόχθος ἀνδρῶν οὐδ' ὀπίσσει

ΔΑΠΑΝΑΙ ἘΛΠΙΔΩΝ, ἕκτισ' ὕπιν. Stobaeus 364 ἐλπίς — ἐλλείπει. Κινδύνου legit. non audio. WASS.

ibid. Παραμύθιον) Proclus in Hesiodum pag. 35 παραμυθίαν legit, & κινδύνου, male. Schol. etiam κινδύνου. Dion. Hal. παραμύθιον, hunc locum citans, exhibet, & bis terque in Antiqq. libris utitur. Plato apud Athenaeum XIV, ὅσα ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ἡδονῆς. Plutarch. Coriol. ἀτυχίας πάσης ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΝ. Glossae παραμύθιον, solamen. Sophocles Elect. 129, Ἦκε τ' ἐμῶν καμμάτων ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΝ. WASS.

ead. l. 15. Δάπανος γὰρ φύσει) Citat Thomas Magister in δάπανος. WASS.

Pag. 344. l. 7. Μαντικὴν) Vid. Euripidem Helen. v. 760. WASS.

Pag. 345. l. 4. Τῆς μὲν — ἀρχεῖν) Dionys. Halic. pag. 156, ἀθάδεστέρον, αἰτ, ἔτι τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον εἰσάγει. immo, non malus est civis, sed bonus Historicus. WASS. Thomas Mag. in εὐνοια scribit, εὐμένειαν esse maioris erga minorem, & interdum contra; idque ex Aeschylō, Aristide, & hoc loco Thucydidis docet. Sed hic εὐμένεια priore sensu accipitur. Dionysius Halicarn. dicit, etiam iis, qui multum in lectione Thucydidis versati sunt, difficile esse assequi sententiam eorum, quae hic Atheniensem loquentem inducit.

ead. l. 6. Ἐς τὸ θεῖον νομίσεως) Νόμισις hoc loco nihil aliud est, quam θρησκεία, vel τὸ περὶ τῶν θεῶν δόγμα. Ita etiam usurpatur a Dione, p. 21 ed. Steph. p. 37 ed. Leunclav. HUDS. Polluci V, 126, durum videtur νόμισις.

ead. l. 10. Θέντες) Hoc sensu Clytemnestra apud Aeschylum, Agam. 1050: ζυγῶν δίγειν βίβη. — Οἱ δ' αὐποτ' ἐλπίσαντες ἤμησαν καλῶς, Ὁμοί τε δούλοις πάντα, καὶ παρὰ στάθμην. Ἐχεις παρ' ἡμῶν οἷάπερ ΝΟΜΙΖΕΤΑΙ. Noster Herodoti verba respexit VII, 8: Ὄντ' αὐτὸς ΚΑΤΗΓΗΣΟΜΑΙ νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν ΤΙΘΕΙΣ, παραδεξάμενός τε, αὐτῷ χρίσομαι. WASS.

Pag. 347. l. 3. Ἐπιτοπολύ) Ar. C. male ἐπιτολού. IDEM.

Pag. 348. l. 2. Ναυτοκρατόρων) Ναυκρατόρων rectius, opinor, Mss. Illud alterum vix alibi invenitur. WASS. Vide supr. cap. 97.

ead. l. 9. Ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς) Non intelligo, quae hic sit vis copulae καί. Reg. mutato ordine καὶ τε. unde suspicor, hic aliquid vitii latere, & fortassis καὶ intrusum esse.

Pag. 349. l. 1. Ἀλλ' ὑμῶν — περιπεσεῖν) Dionys. Halic.

qui haec omnia finxisse auctorem putat. At vide nostrum I, 22. Denique sunt, indigna licet, Atheniensium ducibus accommodatissima. WASS.

ead. l. 8. Πολλοῖς γὰρ προορωμένοις) Portus per enallagen dictum putat, pro πολλοὺς προορωμένους, & ἡσσηθέντας. Sed fortassis recte dici potest, τὸ αἰσχρὸν ἐπεσπάσατο πολλοῖς τὸ αὐτοὺς ἐκόντας περιπεσεῖν συμφοραῖς, nullis hoc conciliavit, causa fuit, ut volentes in calamitates inciderent. Nam cum dicitur ἐπισπάσασθαι φθόνον, κίνδυνον, & alia, haud dubie dativus aliquis, ut ἐαυτῶ, vel alius, supplendus est. Thucydides infinito περιπεσεῖν utitur pro nomine, ut omnes Graeci. Si eo omisso dixisset, τὸ αἰσχρὸν πολλοῖς ἐπεσπάσατο συμφορὰς, nemo, opinor, de enallage cogitasset.

Pag. 350. l. 1. Ἐχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελεῖ) Merces vectigali obnoxias ὑποτελεῖς dici, docet Pollux IX, 31. An agri stipendiarii etiam ὑποτελεῖς dicantur, quaerant, qui vulgatam huius loci scripturam defendere volent. Thucydides quidem ubique homines stipendiarios, non agros, ὑποτελεῖς vocat. Vid. I, 19, 56, II, 9, & VII, 57. Et eisdem ὑποτελεῖν dicit III, 46. Add. Lucianum Catapl. p. 444.

ead. l. 3. Ὡς οἴτινες — ἐρθεῖντο) Stobaeus p. 270 κρείττοις legit, & εἰς δὲ τοὺς ἡσσοῦς. WASS.

ead. l. 8. Μιᾶς πέρι) Scholiastes hoc de patria exponit. Eum secuti sunt Valla & Acacius, qui vertit, *quam unicum unico consilio conservare & evertere potestis*. Portus e frequenti membro huc revocat βουλῆς, & interpretatur, *quasi in una ancora constitutam, & ab hoc unico consilio vestro pendentem*. Hoc tolerabilius est, quam prius illud. In his, quae paulo post dicuntur, nonnihil dubito, an participia τυχεύσαν & κατορθώσασαν pro infinitivis, quod Thucydidi usitatissimum est, possint accipi, hac sententia: ἔσται τὴν πατρίδα τυχεῖν, καὶ μὴ κατορθώσειν, erit, eveniet, patriam felicem, vel infelicem esse. Cui hoc non placet, est enim factis durum, ei vel Porti coniectura, ἢ — τυχεῦσά τε καὶ μὴ κατορθώσασα ἔσται, amplectenda; vel pro ἔσται ἴστε legendum est: quam lectionem Vallam sive e coniectura, sive quod ita in Codice suo invenerat, secutum esse, ex illius interpretatione Latina, *quam — scitis*, apparet. Et hoc, cum omnem difficultatem, quae in his verbis est, tollat, ac praeterea ἴστε facile in ἔσται degenerare potuerit, sine ulla haesitatione probarem, si alicuius libri scripti au-

étoritas accederet. DUKER. Pro ἢν Heilmanus ἴης, sc. πα-
τρίδος, reponendum censet, subint. τὸ πρᾶγμα vel ὁ κίν-
δυνος cum ἔσται.

— *ead.* l. 11. (ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον,
ἀπεκρίναντο τὰδε) Fr. Porti emendationem non recipimus.
Nihil in textu addendum hic aut mutandum: verba enim,
ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, deliberatio-
nem, quae habita fuit, inter ipsos nempe Melios institutam,
indicant, quibusdam similia iis, quae antea prolata fuerant,
pronuntiantibus, aliis contra sentientibus, quemadmodum
solet fieri, πολλῶν λεχθέντων ἐπ' ἀμφότερα, ut noster lo-
qui amat. Sic usus quoque antea verbo ἀντιλέγειν Thu-
cydides. GRAMMIUS. Portus sine causa pro ἀντέλεγον legit
ἔλεγον. Sed non absurde putat particulam καὶ post παρα-
πλήσια hic habere vim relativi. Nam & sic rursus Thu-
cydides VII, 71, παραπλήσιά τε ἐπεπόνθησαν καὶ ἔδρασαν
αὐτοὶ ἐν Πύλῳ, quod recte exponi potest παραπλήσια ἐκεί-
νοις, ἃ ἔδρασαν. Et sic hoc loco παραπλήσια καὶ ἀντέλε-
γον, itidem accipi potest pro παραπλήσια ἐκείνοις, ἃ ἀν-
τέλεγον; nimirum in disceptatione illa cum legatis Athenien-
sium. Et hunc esse sensum horum verborum existimavit au-
ctor Scholii in Cod. Cass. in quo iis adscribitur τοῖς προει-
ρημένοις. Id autem etiam bene dicitur παραπλήσια οἷς ἀν-
τέλεγον, quemadmodum Portus exponit suum παραπλήσια
καὶ ἔλεγον.

— *Pag.* 352. l. 1. (Ἐτρέποντο) Sic pro ἐτρέποντο reposui ex
Gr. Ita noster alibi. WASS.

— *Pag.* 353. l. 2. (τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν) Hoc vix potest in-
telligi de foro urbis Meliorum. Puto designari forum rerum
venalium in munitionibus Atheniensium, & locum, ubi
asservabatur frumentum, & alia ad usum militum, qui ur-
bem obsidebant. Id indicant ea, quae mox de frumento &
aliis rebus a Meliis raptis dicit Thucydides.

— *ead.* l. 3. (Ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύ-
ναντο χρήμασιν) Ita & Hobbesius. At obsessis quis forum
suppeditaret? Legendum χρήσιμα, utilia, nempe ad obsi-
dionem tolerandam. Vox illa saepe sine praepositione &
adiunctis invenitur. Diodorus I, 14: Προτιμᾶσθαι τὰς τέχ-
νας ἀνευρίσκοντας, ἢ μεθοδεύονται (leg. μεθοδεύοντας) τὴ
τῶν ΧΡΗΣΙΜΩΝ, hoc est vitam. Noster III, 44 τοῦ ἐμοῦ,
V, 92 ἡμῖν. at VII, 75 κατὰ τὸ χρήσιμον. Polybius I, 54:
ὥστε μηδὲ τῶν ναυγίων μηδὲν γενέσθαι χρήσιμον — ἀλλ'

ἄρδην ἀχρειωθῆναι. Aristoteles Nicom. IX, 12: δόξεις — χρήσιμον εἶναι, δι' οὗ γίνεται ἀγαθόν τι, ἢ ἡδονή. Rhetor. I, 20: χρήσιμα τὰ κάρπια. WASS.

ead. l. 4. Καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν) Portus religiose sequitur scripturam vulgatam. Sed quis credat, Meliis, qui de improvise noctu eruptione facta tantum partem aliquam munitio-
num hostilium, quibus undique claudebantur, expugnaverant, tempus & aliam facultatem com-
meatum alicunde pecunia comparandi superfuisse? Melius est ad sententiam, quod habet Cod. Ar. χρήματα. Etiam Valla & Acacius viderunt, non posse tolerari χρήμασι. Nam ille verit, quae ex usu forent quam potuere plurima: hic, quantum poterant ad usus necessaria. Qua significatione Thucydidem etiam I, 2 hac voce usum arbitror de priscis Graeciae incolis, τεμόμενοι τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες. Nam cur id ibi cum interpretibus & Libanio in Progymn. p. 114 ad pecuniam coarctetur, nulla causa est. Quin & VI, 93, χρήματα & τροφήν pro eodem dicit: ἦν (τρίμη) ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τε χρήματα καὶ ἰππέας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψήφισαντο τὴν τε τροφήν πέμπειν τῇ στρατιᾷ, καὶ τοῖς ἰππέας. Si quis tamen χρήματα hic interpretari velit pecuniam ad stipendia militum, & alios usus belli, cum eo non magnopere contendam. Venerat mihi primum in mentem ὀχήμασι pro χρήμασι, quod postrema litera vocis praecedentis videri poterat absorpsisse primam τοῦ ὀχήμασι. Sed hoc deinde maxime ob hanc causam repudiavi, quod putabam usum linguae Graecae vix ferre, ut plaustra & vehicula oneribus portandis dicantur ὀχήματα, quae ἀμάξαι potius vocantur.

ead. l. 6. Τοῖσπερτα) Τὸ ἔπειτα Ar. C. Cass. WASS.

Pag. 354. l. 4. Κατὰ κράτος) Steph. I. & vetuste cusi κατακράτος. recte κατὰ κράτος, & sic noster VIII, 1, Herodotus, Isocrates, Plato. etiam D. Halic. Antiq. III, pag. 188. & in Excerpt. Legat. 714. Iosephus Antiq. III, 24. Xenoph. 216, 263, 265, 536. Sic apud Herodotum VIII, Thucydidem I, 64. VII, 41, Polybium IV, 383, V, 610. Contra D. Halic. Antiq. XI, 2, coniunctim, & Xenophon p. 654 ἀνακράτος mendose. Idem ἀνὰ κράτος 271, 341, & ter 325, 349. Sic noster VII, 81 & VIII, 74 κατὰ τάχος. κατὰ κράτος VIII, 64. at Reg. Cass. Graev.

iunctim scribunt, uti & VIII, 70 Reg. VIII, 100 Caff. Reg. Graev. Aliter fere ceteri. WASS.

ibid. Πολιορκούμενοι) Πολιορκούντες λιμῶν, inquit Hesych. laudato Thucydid. unde proverbium λιμῶν Μηλίων natum. idem fere Schol. Aristoph. λιμῶν ἐπέσθησαν, ὡς Θουκυδ. ἐν τῇ πέμπτῃ. ad haec Ὅρν. 186, θεοὺς ἀπολείτε λιμῶν Μηλίων. hoc factum a Nicia asserit Schol. Sed de Nicia nulla post pacem V, 32, mentio; neque extra urbem cum imperio fuisse videtur. Diodorus quidem disertè Νικίου στρατηγούτος Ἀθηναῖοι εἶλον Κύθηρα καὶ Νίσαιαν. τὴν τε Μῆλον πολιορκήσαντες ἤβηδὸν ἀπέσφαζαν, nempe Athenienses: non Melum quidem ductu Niciae, sed alio tempore atque Cytheram &c. Nescio ergo, an reponendum apud Schol. Aristoph. Τισίας? vide Thucyd. V, 84, & Plutarch. in Alcibiade. pag. 199. Cautè Strabo X, 484, Ἀθηναῖοι δέ ποτε πέμψαντες στρατείαν ἤβηδὸν κατέσφαζαν τοὺς πλείους. Vide Aristoph. Schol. ad Aves 362. ubi Niciae consiliis deberi hanc deditionem ait. WASS. Si Diodorus ea, quae de Niciae rebus gestis narrat, e Thucydide descripsit, negligenter illum inspexerit, oportet. Thucydides tres memorat expeditiones Niciae. Primam III, 91, in Melum irritam, ac deinde in Tanagraeos, A. VI Bell. Pelop. Olymp. LXXXVIII, 3. Secundam IV, 42, adversus Corinthios, qua post pugnam cum Corinthiis Methonem munivit, A. VII Bell. Pelop. Ol. LXXXVIII, 4. Tertiam in Laconicam, qua Cythera, & Thyream cepit, A. VIII Bell. Pelop. Ol. LXXXVIII, 4. Has omnes Diodorus Lib. XII, p. 319, in unum Ann. I Ol. LXXXIX concludit, ac deinde eodem lib. p. 327, Cythera, Nisaeam, & Melum a Nicia expugnatas scribit, Ol. XC, 3. quae neque cum Thucydide, neque inter se conveniunt. Nec video, quomodo Suidae in λιμὸς Μηλιαῖος, & Scholiastae Aristophanis, Melios fame coactos se Niciae dedidisse scribentibus, contra disertam narrationem Thucydidis fides haberi possit. Nam in Aristophane ipso nihil est, e quo Melum a Nicia captam constet. Proverbium λιμὸς Μήλιος habent etiam Zenobius IV, 94; & Diogenianus VI, 14. in quo videtur excidisse vox λιμῶν, & scribendum esse, τοὺς γὰρ Μηλίους Ἀθηναῖοι ἰσχυρῶς λιμῶν ἐκάκωσαν: nam sic Suidas, ἐκάκωσαν Μηλίους πολιορκούντες λιμῶν.

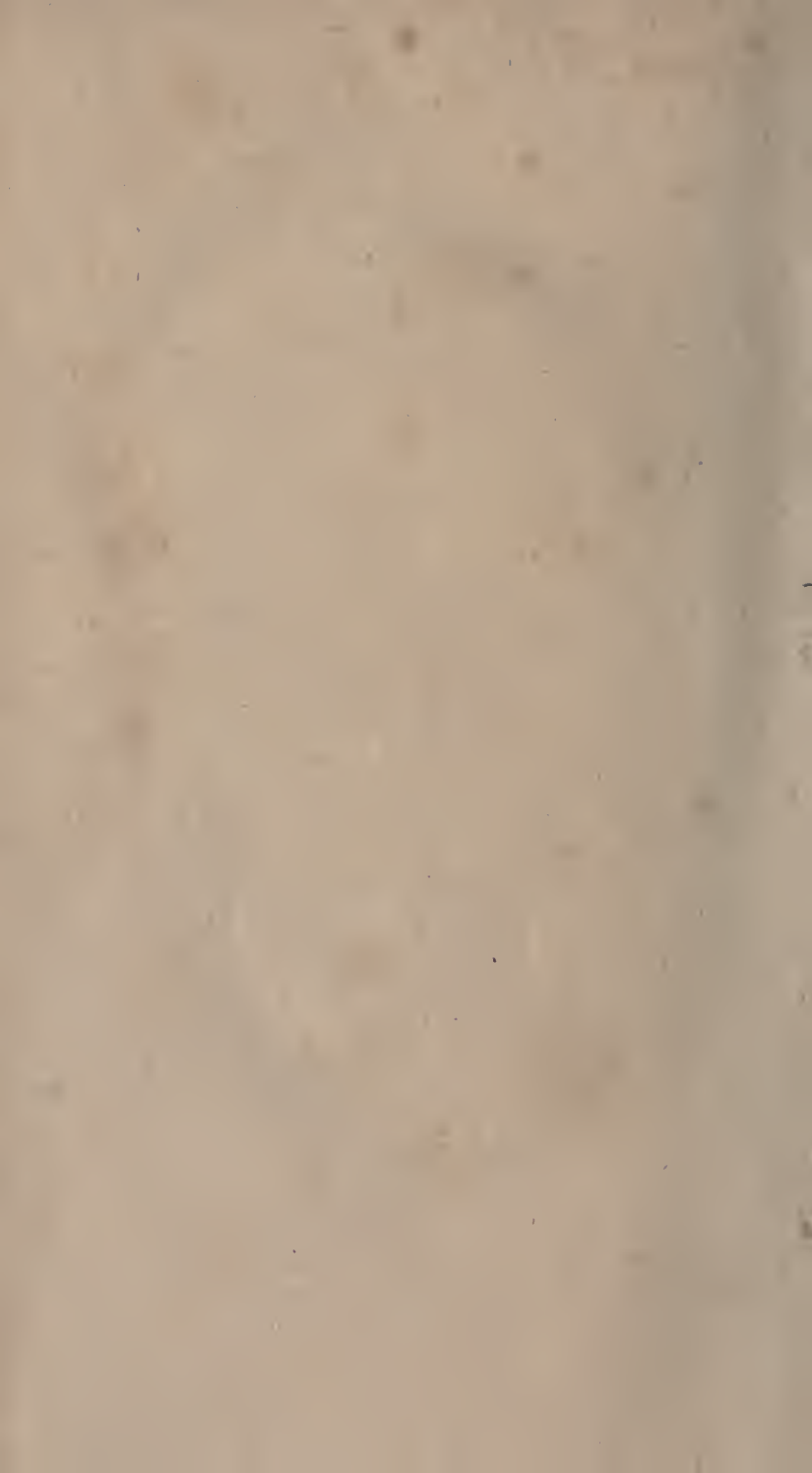

RB 32720

Library
of the
University of Toronto

